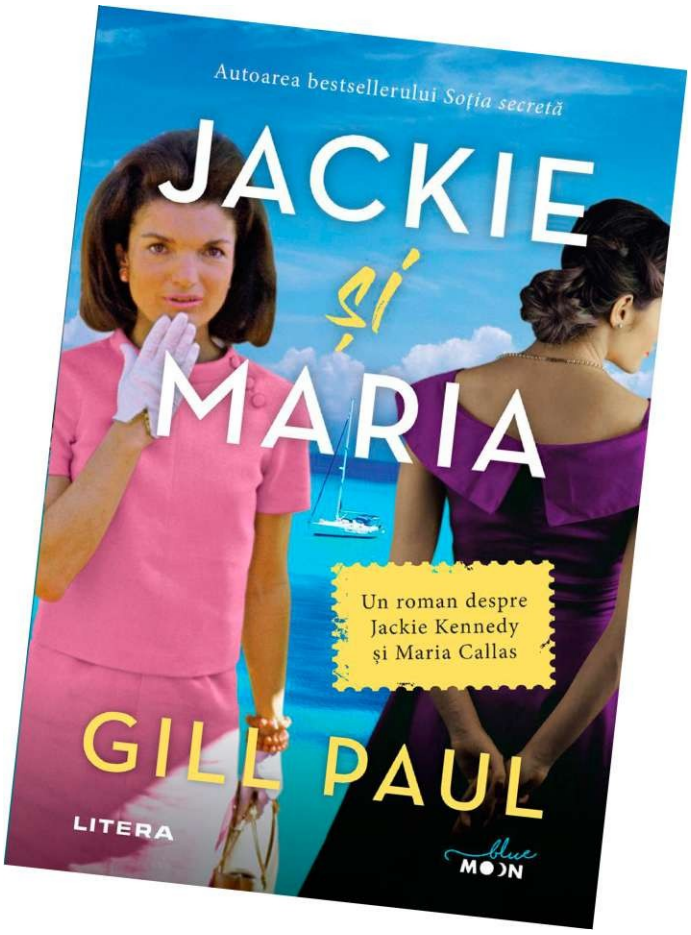
Autoarea bestsellerului *Soția secretă*
JACKIE
și
MARIA
Un roman despre
Jackie Kennedy
și Maria Callas
GILL PAUL
LITERA
blue
MOON

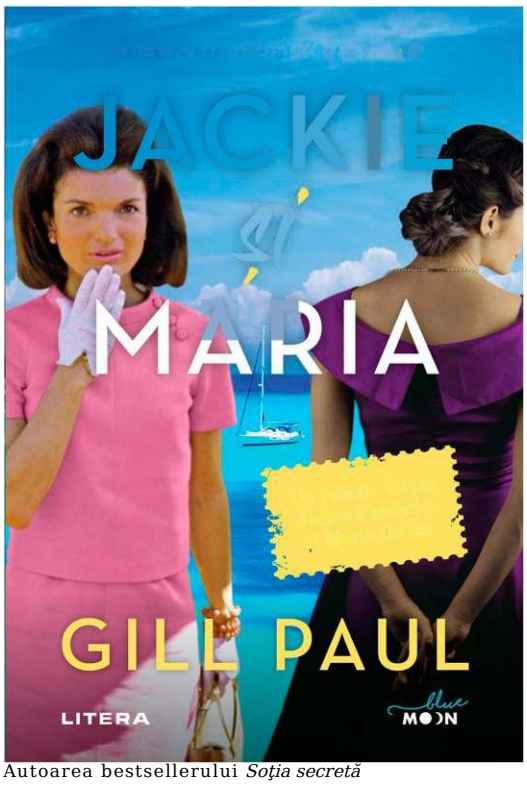

Autoarea bestsellerului *Soţia secretă*

JACKIE

if Ar

; un roman despre
Jackie Kennedy
'si Maria Calla
sUn toman despre
Jackie Kennedy
si Maria CaUa

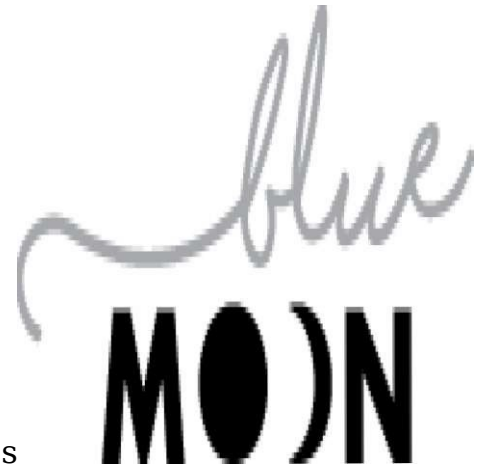

s
GILL PAUL
JACKIE
if

MARIA

Un roman despre Jackie Kennedy şi Maria Callas

Traducere din limba engleză şi note EMANUELATEGLA

LITERA

Bucureşt

i*Jackie and Maria A Novei of Jackie Kennedy & Maria Callas* Gill

Paul Copyright © 2020 Gill Paul Toate drepturile rezervate Imagine

coperta © Ildiko Neer / Trevillion Images

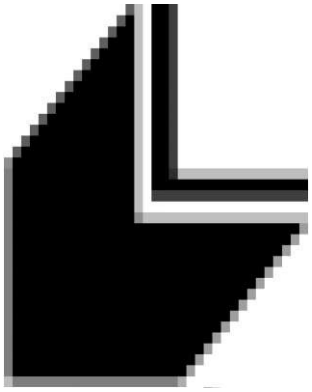

LITERA[1]

Editura Litera tel: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 1

9e-mail: contact@litera.ro www.litera.ro

Jackie şi Maria Gill Paul

Copyright © 2021 Grup Media Litera pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidraşcu şi fiii Redactor: Monica Nedelcu Corector: Raluca

Chiriac Copertă: Bell Studio Tehnoredactare şi prepress: Laura Carîp

Seria de ficţiune a Editurii Litera este coordonată de Cristina Vidraşcu

Sturza.
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

Paul, Gill Jackie şi Maria / Gill Paul; trad, din lb. engleză şi note:

Emanuela Tegla . - Bucureşti : Litera, 2021

ISBN 978-606-33-7532-3

ISBN EPUB 978-606-33-7696-2

I. Tegla, Emanuela (trad. ; note)

821.11

1Pentru Barbara Douka, cea care mi-a dat ideea pentru acest roman

Dintre toate fiinţele înzestrate cu duh şi gândire, femeile sunt neamul cel mai oropsit.

- EURIPIDE, MEDEEA, 431 î.Hr

.Actul I

Hotelul Danieli; Veneţia, Italia 3 septembrie, 1957

- Vmo cu mine. Maria simţi cum gazda petrecerii o trăgea atât de insistent de braţ, încât fu cât pe ce să cadă. Vreau să-ţi fac cunoştinţă cu nişte conaţionali ai tăi, din Grecia: Aristotel şi Tina Onassis. Iată-i.

Cu braţul întins, gazda anunţă:

- *Ea e Maria Callas.*

Câţiva ani mai târziu, Maria îşi aminti de acel moment aparent banal. Se gândi că, atunci când întâlneşti pentru prima oară pe cineva care o să-ţi dea viaţa peste cap în aşa măsură încât nimic să nu mai fie la fel, ar trebui să existe un semnal de alarmă, ceva care să te avertizeze în legătură cu importanţa evenimentului. în mitologia greacă, semnul ar fi fost un tunet, un cutremur, o eclipsă de soare. în cazul ăsta, nici vorbă de aşa ceva. Doar murmurul conversaţiilor politicoase din jur, un cvartet de coarde care cânta Schubert şi clinchetul paharelor de şampanie ciocnite sub candelabrele de cristal.

Bineînţeles că Maria auzise de Onassis. Informaţiile variau în funcţie de ziarele pe care le citeai - unele dintre ele îl descriau ca pe omul cel mai bogat din lume şi ca pe o gazdă fermecătoare pe iahtul său, Christina, iar altele spuneau că era un escroc şi un pirat de talie internaţională. Maria observase cu surprindere că era mai scund decât ea, dar o atrăsese numaidecât licărirea jucăuşă din privirea lui, ca şi fermitatea cu care îi luase mâna şi se aplecase să i-o sărute

- .Sunt onorat s-o cunosc pe cea mai mare soprană a lumii, îi spuse el, astea fiind primele cuvinte pe care i le adresase vreodată.
- Poate că una dintre cele mai mari..., murmurase ea, fiindcă astfel de hiperbole o făceau să se simtă stânjenită.
- Cred că sunteţi singura persoană de aici care nu-şi recunoaşte realizările la adevărata lor valoare, îi spusese el, arătând, cu o uşoară mişcare a capului, către cei din jur.

Erau acolo mai mulţi actori, tot felul de personaje mondene, câteva feţe regale şi o mână de politicieni, dar puţini din lumea operei - anturajul obişnuit al Măriei. Ducele şi ducesa de Windsor atrăgeau atenţia tuturor, căci purtau coroane, ca şi cum ducele ar fi vrut s-o ia în derâdere pe cea la care renunţase odată cu abdicarea lui de la tronul Marii Britanii; prinţesa Grace de Monaco se plimba încoace şi-ncolo cu un zâmbet încântător pe faţă, în ciuda absenţei bătătoare la ochi a prinţului Rainier, la mai puţin de un an de când se căsătoriseră, iar Elizabeth Taylor era la bar, flirtând cu un bărbat oacheş, care sigur nu era soţul ei.

Maria râse.

- Mi s-a spus că astea sunt persoanele cele mai de vază din Europa, zise ea imitând accentul de Midwest al gazdei, o editorialistă care scria despre tot felul de bârfe mondene şi căreia îi făcea o plăcere deosebită să se înconjoare de celebrităţi.
- Aşa e, dacă e să le dăm crezare ziariştilor, îi răspunsese Aristotel rânjind, iar Maria îl simpatizase pe loc.
- Sunteţi tatăl Măriei? o auzise ea pe Tina Onassis întrebându-l pe soţul ei, Battista, care zăbovea în spatele ei.

Oamenii aveau deseori impresia asta, din cauza diferenţei de vârstă de treizeci de ani dintre ei.

- Suo marito, răspunsese el, cu o notă de exasperare în glas.

Nu prea vorbea engleză, doar italiană, aşa că Tina începuse să sporovăiască cu el în italiană, în timp ce Aristotel continuase să i se adreseze Măriei în greacă:

- Mărturisesc cu ruşine că nu v-am auzit niciodată cântând. Nu sunt vreun mare admirator al operei. Am întotdeauna senzaţia că sună ca şi când doi bucătari italieni şi-ar striga unul altuia reţete de risotto.

Maria râsese.

- Nu cred că am auzit-o pe asta. Vă amintiţi cum se numeşte?

- Nu, recunoscuse el, zâmbind larg. Dar Tina m-a dus odată la operă, la Atena, şi am aţipit în lojă. Bine că aveau scaune confortabile.
- Cred că o să descoperiţi că spectacolele de operă sunt la fel de variate ca... încercase să găsească o comparaţie potrivită. Dumneavoastră lucraţi în domeniul transportului naval, nu-i aşa? Ei, bine, la fel de variate precum rutele de transport.
El se strâmbase.
- Dar mai artistice, sper. Chiar dacă n-am ureche muzicală, mi-ar plăcea să aud vocea pe care toţi criticii o laudă atât de mult.
Ea ridicase din umeri cu modestie.
- Nu toţi au cuvinte de laudă, din păcate. Au încheiat cu superlativele de mult timp, iar acum vin la spectacolele mele doar ca să-mi găsească nod în papură. Nu vreau să le uşurez munca, aşa că simt o presiune enormă de fiecare dată când sunt pe scenă.
- Vechea poveste: te ridică în slăvi doar ca să te doboare iarăşi la pământ.
- Poate că şi dumneavoastră aţi trecut prin aşa ceva?
Ea ştia că, în urmă cu trei ani, Onassis fusese arestat în America, din cauza unui detaliu tehnic legat de imperiul lui cu afaceri de transport, astfel că
apăruseră în presă nişte fotografii neclare cu el în momentul în care i se luau amprentele. Cu siguranţă că asta fusese o experienţă umilitoare.
El se aplecase mai aproape, astfel că ea îi simţise parfumul dulce, de fân, probabil că de la trabucul care-i ieşea din buzunarul de la piept.
- între noi e o diferenţă imensă. Ca să ajung unde sunt acum, n-a fost nevoie decât de perseverenţă. Pe când dumneavoastră... e clar că dumneavoastră aveţi un dar de la zei.
- Dar şi muncesc destul de mult, domnule Onassis.
Era puţin spus că muncea „destul" de mult. Maria învăţa pe dinafară librete, exersa toată după-amiaza şi, dacă n-avea concerte seara, se vâra în pat şi citea partituri până spre dimineaţă. Muzica era viaţa ei. Foarte rar lua parte la astfel de petreceri.
- Spune-mi pe nume, îi ceruse Aristotel. Te rog. îi atinsese braţul chiar deasupra cotului, acolo unde se termina mănuşa şi începea

pielea neacoperită. Aşadar, când să vin la un spectacol şi să-ţi aud vocea? Sfatuieşte-mă tu.
Ea zâmbise.
- O să te anunţ când anume o să cânt într-o sală cu scaune foarte confortabile. Poate că o să trebuiască să-ţi aduci şi o pernă.
- Atunci, aşa rămâne, se învoise el, fără să-şi ia mâna de pe braţul ei.
Flirta cu ea, deşi soţul ei era la doar câţiva centimetri distanţă. De regulă, Maria n-avea timp pentru dirijorii sau colegii care-i făceau avansuri, dar acum era vorba doar de o glumă nevinovată şi se distra.
- Cum să te cred? îl tachinase ea. Proverbul spune să n-ai niciodată încredere în marinari, nu-i aşa?
- Prietenii pot să aibă încredere în mine dacă e viaţa lor în joc, iar duşmanii pot să aibă încredere în marea mea sete de răzbunare, una întru totul grecească - aşa că da, bănuiesc că sunt de încredere.
Maria băgase de seamă că ochii lui aveau licăriri aurii. Ochi şireţi.
- Iar eu? Crezi că ar trebui să am încredere în tine? îl întrebase ea.
- Dacă îţi promit ceva, întotdeauna mă ţin de cuvânt, îi răspunse el cu seriozitate. Crede-mă.
Acele vorbe i-au rămas întipărite în minte mult timp.Veneţia
4 septembrie, 1957
în dimineaţa de după petrecerea Elsei, Maria se trezi şi găsi strecurat, pe sub uşa apartamentului lor de la hotel, un bileţel prin care erau invitaţi să ia prânzul împreună cu Aristotel şi Tina Onassis la Harry's Bar, la ora unu. Se întinse şi se uită la ceasul auriu de pe poliţa şemineului: era aproape douăsprezece. De obicei, îi plăcea să-şi înceapă ziua într-un ritm lejer, să facă o baie parfumată şi apoi să ia micul dejun pe îndelete, relaxată, dar ceva din felul de a fi al lui Aristotel îi stârnea curiozitatea. Se aşteptase ca bărbatul cel mai bogat din lume să fie serios şi obsedat de bani, dar, de fapt, era un tip haios.
- Battista! îşi strigă ea soţul, care îşi citea ziarul pe balconul scăldat în soare, ce dădea spre Grand Canal. Mergem la prânz peste o oră.
Harry's Bar era destul de aproape. Au mers pe jos până acolo, de-a lungul portului, şi au întârziat doar câteva minute. Şeful de

sală, îmbrăcat într-un sacou alb şi purtând papion negru, îi conduse prin restaurant, pe lângă lungul bar de lemn lustruit, până la o masă mai retrasă din capătul sălii, unde soţii Onassis studiau meniurile. Aristotel sări în picioare.

- Mă bucur nespus de mult că aţi putut să veniţi, spuse el în italiană, apoi sărută mâna Măriei, dădu mâna cu Battista şi îl bătu prieteneşte pe spate. Luaţi loc, vă rog. Toată lumea vrea Bellini? Pare o idee potrivită, având în vedere că poartă numele unui mare compozitor de operă.

în scurt timp, au apărut paharele înalte cu cocktailuri: suc de piersici albe amestecat cu Prosecco, atât de uşor şi de aromat, încât părea imposibil s

ăconţină alcool.
Maria stătea pe o banchetă, lângă Tina Onassis, o femeie frumoasă, cu părul vopsit blond şi sprâncene negre. La o privire mai atentă, părea aproape adolescentă; deci, între soţi era o diferenţă considerabilă de vârstă.
- Sunt onorată că luaţi masa cu noi, îi spuse ea Măriei. Sunt o mare admiratoare a dumneavoastră. V-a spus Aristo? Prima dată v-am auzit cântând Aida la Teatrul La Scala, în 1950, şi de atunci am mers cu avionul la Milano ca să fiu prezentă la toate premierele dumneavoastră.
- Da? zise Maria, impresionată. Mă simt măgulită. Locuiţi la Atena?
- Avem locuinţe peste tot: la Atena, Paris, Nisa, Monte Carlo, Montevideo..., spuse ea dându-şi ochii peste cap, ca să sugereze că lista era lungă. Dar Aristo stă cel mai mult pe Christina. Devine arţăgos dacă petrece prea mult timp pe uscat.
Battista îi povestea lui Aristotel despre fondurile pe care încerca să le strângă pentru a face un film despre Maria interpretând Medeea. Maria spera ca Aristotel să nu se simtă obligat să contribuie.
- De cât timp sunteţi căsătoriţi? o întrebă ea pe Tina, uitându-se când la unul, când la celălalt.
- De o veşnicie! răspunse Tina pe untonplângăcios. Unsprezece ani. Eu aveam doar şaptesprezece atunci când ne-am căsătorit, iar Ari, patruzeci, aşa că păream, desigur, foarte copilăroasă. Dar apoi s-au născut copiii, iar ei te fac să te maturizezi repede.
Chipul Tinei luă una dintre acele expresii pe care Maria le observase deseori la alte mame: intenţia era să sugereze chinuri, dar, de fapt, exprima mândrie. Maria ar fi preferat să se alăture discuţiei despre industria cinematografică pe care o purtau Aristotel şi Battista, dar ştia că Tina se aştepta ca ea să se arate interesată de copii, aşa că o întrebă:
- Câţi ani au acum?
Tina începu să-i povestească despre ei, iar Maria se lăsă în voia gândurilor. Toată lumea presupunea că, din cauza devotamentului pentru operă, ea nu-şi dorise copii. însă adevărul era altul. îşi dorise cu toată fiinţa ei să aibă un copil, dar pur şi simplu nu se întâmplase. Un medic specialist îi spusese că avea o malformaţie

a uterului, ceea ce însemna că era dificil să rămână însărcinată, dar nu imposibil. Avea acum treizeci şi trei de ani şi era perfect conştientă că deja se afla într-o perioadă critică, iar în scurt timp avea să fie prea târziu.

Clipi, dându-şi seama că Tina tocmai îi adresase o întrebare.

- Cum l-aţi cunoscut pe Battista? repetă ea. Maria zâmbi.
- M-a salvat de la o viaţă de dactilografiat scrisori de afaceri la maşină. M- a ajutat să ajung acolo unde sunt azi.
începu să-i spună povestea vieţii ei, iar Aristotel şi Battista se opriră ca să asculte.
Măriei nu-i fusese deloc uşor să intre în lumea operei, fiindcă vocea ei era prea puternică, prea matură pentru cor, cu un timbru neobişnuit. Avea nevoie de dirijori care să fie dispuşi să-şi asume riscul de a-i acorda roluri principale, dar majoritatea fuseseră reticenţi - lucru deloc surprinzător, având în vedere costurile astronomice pe care le implica organizarea unui concert de operă. Maria studiase la Atena, unde îşi petrecuse anii de război împreună cu mama şi cu sora ei, apoi se mutase la New York, unde tatăl ei deţinea o farmacie. După mai bine de un an de audiţii în care trebuise să facă faţă multor experienţe descurajante, Maria primise, în cele din urmă, un rol principal la Verona, să interpreteze La Gioconda. Pentru asta, călătorise singură cu vaporul spre Italia, la vârsta de douăzeci şi trei de ani.
- A fost o perioadă grea, le spuse ea soţilor Onassis. Lumea era indignată pentru că o tânără din altă ţară, care nici măcar nu vorbea fluent italiana, obţinuse, nu se ştie cum, rolul principal. în culise, cei din distribuţie treceau
în grabă pe lângă mine, fără să zică măcar buon giorno, iar eu mergeam acasă singură aproape în fiecare noapte.
Nu le mai spuse şi că, pe vremea aceea, era o fată de proporţii uriaşe - un corp umflat, de peste nouăzeci de kilograme, cu falduri de grăsime şi cu un nas care era prea mare pentru faţa cu care fusese înzestrată. în plus, purta ochelari cu lentile groase şi cu rame negre, fără de care nu putea să vadă aproape nimic. Felul în care arăta o făcea să se simtă stingheră, penibilă, iar ăsta era un alt motiv pentru care îi fusese greu să-şi facă prieteni.

- Dar am avut un înger păzitor, spuse ea întorcându-se spre Battista şi zâmbind. L-am cunoscut pe omul ăsta la o petrecere, în prima mea seară la Verona, iar el m-a luat sub aripa lui. Era pasionat de operă şi ne-am împrietenit după ce am vorbit despre dragostea noastră pentru muzică.

Battista continuă povestea:

- După ce s-a încheiat contractul Măriei la Verona, tatăl ei ar fi vrut ca ea să se întoarcă la New York şi să lucreze ca secretară. Mie asta mi s-a părut o cumplită risipă de talent. Aşa că m-am oferit să-i finanţez activitatea pentru încă şase luni, timp în care i-am făcut cunoştinţă cu dirijori şi am încercat să- i lansez cariera.

- Ce investiţie bună! exclamă Aristotel. Te-ai ales cu o soţie frumoasă, iar lumea întreagă a câştigat un talent nemaipomenit.

Battista zâmbi larg.

- Am avut şi noroc. într-o seară, pe când ne făceam plimbarea de după cină, ne-am întâlnit cu un prieten, Nino Catozzo, dirijor la Teatrul La Fenice. O soprană îl lăsase baltă în ultima clipă. El pusese în scenă Tristan şi Isolda a lui Wagner. Spectacolul fusese deja promovat, se vânduseră biletele, iar acum, dintr-odată, n-avea cine s-o interpreteze pe Isolda, aşa că i-am sugerat să-i dea Măriei rolul.

Maria interveni:

- N-aveţi idee cât a fost de înspăimântător. Rolul ăsta e unul dintre cele mai dificile, iar Battista a susţinut că eu îl cunoşteam. O săptămână mai târziu, a trebuit să mă prezint la audiţii şi să cânt partiturile la prima vedere, în faţa lui Tullio Serafín, marele gurucare fusese dirijorul meu în La Gioconda. Din fericire, el a considerat că eram în stare să interpretez rolul şi a organizat două luni de instruire intensă ca să mă pregătesc pentru premieră.

N-avea să uite niciodată senzaţia de panică năucitoare pe care o simţise în acea perioadă: dificultăţile tehnice legate de rolul Isoldei - sălbatica, pasionala prinţesă irlandeza; incredibila tensiune şi emoţiile care o cuprinseseră atunci când păşise pe strălucitoarea scenă pe care avuseseră loc premiere ale operelor lui Rossini şi Bellini; grandioasa frumuseţe a Teatrului La Fenice, cu rândurile sale de loje aurii, frescele de pe boltă în care apăreau Cele Trei Graţii în zbor, decoraţiunile din care nu lipseau amoraşii împodobiţi în fel şi chip, scaunele tapiţate cu catifea luxoasă,

roşie. Toate astea o făcuseră să se simtă nevrednică de onoarea de a cânta acolo.
în prima seară, Tullio îi dăduse un cadou - o icoană a Fecioarei Maria, foarte frumoasă, cu ramă aurită, pictată în culori strălucitoare. Ea se rugase atunci cu ardoare la chipul plin de compasiune al Maicii Domnului s-o ajute să nu-i dezamăgească pe cei care crezuseră în ea.
Iar rugăciunea trebuie să-i fi fost ascultată, pentru că spectacolul avusese un succes răsunător. Fiind fără ochelari, nu văzuse nimic dincolo de avanscenă, dar auzise cum publicul se ridicase în picioare, ovaţionând, fluierând şi aplaudând; fusese rechemată pe scenă de vreo zece ori până să se poată retrage, în sfârşit, în cabina ei. Parcă trăia un vis.
- Să fi văzut recenziile, povesti Battista, plin de mândrie. N-am mai citit niciodată aşa ceva. Toţi criticii erau de părere că se născuse o nouă stea a operei. Apoi, fiecare dirijor din Italia a vrut să colaboreze cu ea, iar Tullio i-a devenit cel mai înfocat susţinător.
Nu era prima dată când spuneau povestea. De aceea, ajunşi în acel punct, ea zâmbi şi continuă pe un ton amuzat:
- Battista a aşteptat până în a treia noapte de după premieră, atunci când a fost sigur că investiţia lui era profitabilă, ca să mă ceară în căsătorie.
Izbucniră cu toţii în râs. De fapt, Maria rămăsese mută de uimire auzind că era cerută de nevastă. în anii aceia avea atât de puţină încredere în ea însăşi, încât i se părea neverosimil să existe cineva care s-o dorească pentru altceva în afară de voce. Oare cum se gândise el că avea să facă dragoste cu o femeie atât de voluminoasă, pentru care nici un scaun nu era îndeajuns de încăpător? O femeie ale cărei coapse aveau circumferinţa taliei unei femei obişnuite? în noaptea nunţii, nu se prea simţise în largul ei atunci când trebuise să-şi dea jos cămaşa de noapte mare cât un cort, dar Battista fusese răbdător cu ea, o sedusese lent, blând, trezindu-i senzaţii pe care le adora. Chiar de la început, ei îi plăcuse sexul şi nu putea să se sature de el. îi împărtăşea dragostea lui Battista; el fusese prima persoană care o făcuse se simtă preţuită.

I-au întrerupt chelnerii, care aduceau platourile cu carpaccio roz - specialitatea casei, pe care Aristotel insistase s-o încerce. Măriei îi părea bine că el comandase pentru toţi. Ea n-ar fi reuşit să citească meniul fără ochelari, pe care, din prea mare vanitate, nu-i purta în public. Carnea de vită în sânge, tăiată în felii subţiri, era suculentă, fragedă, sublimă. După ce au terminat, Aristotel a comandat creveţi care fuseseră prinşi în dimineaţa aceea şi apoi gătiţi la grătar cu unt şi cu usturoi. Şi-au petrecut după-amiaza savurând cocktailuri Bellini spumoase, ciugulind tot felul de delicatese şi încercând să se cunoască mai bine. Maria se simţea neobişnuit de ameţită, însă mult mai relaxată decât fusese în ultima vreme.
Ferestrele de la capătul barului erau din sticlă mată, iar frumoasele lămpi de pe pereţi dădeau o lumină filtrată, aşa că nu-ţi dădeai seama cât era ceasul. Nu mică i-a fost mirarea Măriei să vadă, pe cadranul ceasului lui Aristotel, că era aproape şapte seara. Deja soseau clienţi noi, care voiau să ia cina, iar ea văzu cum Aristotel, cu o îndemânare demnă de un scamator, îi strecură în mână şefului de sală câteva bancnote răsucite. Maria se gândi că mita avea drept scop să-i lase să-şi păstreze masa.
O cuprinse, subit, oboseala.
- Din păcate, eu nu mai pot să stau mult, zise ea, simţindu-se, brusc, vinovată pentru că nu cântase nici măcar o notă toată ziua. Era important să exerseze zilnic.
- Am o ultimă întrebare pentru tine, spuse Aristotel, respingând cu mâna gestul neîndemânatic al lui Battista, care se oferea să contribuie la nota de plată. Mă întreb ce ambiţii ai pentru viitor. Ce alte visuri ai dori să ţi se împlinească?
„Vreau un copil", se gândi Maria.
Dorinţa asta o copleşea de-a dreptul. Dar era ceva prea personal ca să poată fi spus la masă, în faţa tuturor.
- întotdeauna mi-am dorit să fiu angajată la Scala din Milano. După mine, e cel mai bun teatru de operă din lume. Apoi, îmi doresc să cânt cu cei mai buni muzicieni şi cu cei mai buni dirijori, pentru cât mai mult timp. Făcu o pauză, iar apoi reluă: după care, fără mare tam-tam, o să mă retrag într-un colţ frumos de lume, unde o să fiu casnică, spuse ea râzând, ca şi când nu s-ar fi luat în serios.

Adevărul era că nu putea să-şi imagineze viitorul.
- Până şi râsul tău e frumos, îi răspunse Aristotel pe un ton sincer.

Apoi el îi aruncă o privire pătrunzătoare, de parcă ar fi vrut

să-i citească până în adâncul sufletului.Newport, Rhode

Island vara anului 1956

Jackie Kennedy se legăna în balansoarul de pe verandă. îşi ţinea o mână pe pântecul umflat, iar în cealaltă ţinea un pahar cu limonadă rece ca gheaţa, de pe care îi picurau stropi de condens pe rochia de bumbac. Lângă ea se aflau o scrumieră cu o ţigară din care fumul se înălţa în spirală şi o carte deschisă. Era o căldură uscată, înăbuşitoare, apăsătoare, aerul de-abia se mişca, dar ea prefera să stea afară, parcă acolo se putea respira mai în voie.
Şi-l închipui pe Jack pe iaht, străbătând Mediterana. Cu siguranţă că acum pielea îi ajunsese tuciurie, iar el îşi petrecea timpul pe punte, îmbrăcat în pantaloni scurţi, cu o bere în mână, sau bălăcindu-se în apa de culoarea turcoazului. Gândindu-se la toate astea, simţi cum o cuprindea furia. Cum de putuse el să ia avionul, să zboare peste ocean şi să-şi petreacă vacanţa cu prietenii, când sarcina ei era atât de avansată, mai ales că anul trecut pierduse copilul şi fusese distrusă din pricina asta?
Bărbatul cu care se căsătorise era egoist. Credea că i se cuvenea totul. Dar, în acelaşi timp, era atât de fermecător şi de plin de viaţă, încât ea îi ierta chiar şi cele mai grave greşeli: că uita de zilele de naştere şi de aniversarea căsătoriei lor, că, în luna lor de miere, o trimisese acasă mai devreme, fiindcă el trebuise să ia parte la nişte întâlniri, chiar şi că, uneori, îi simţea în păr iz de parfum sau îi vedea pe guler urme de ruj lăsate de femeile care se ţineau întotdeauna scai de el. îi iertase chiar şi astfel de lucruri.

Amândoi erau firi independente. în cei trei ani de când erau căsătoriţi, îşi petrecuseră mult timp despărţiţi,

fiecare cu treaba lui. Bârfele care
circula

ula Washington pretindeau că divorţul lor era iminent, dar, din multe puncte de vedere, stilul ăsta de viaţă li se potrivea. Lui Jackie îi plăcea să călărească şi să meargă la vânătoare de vulpi pe domeniul din Virginia al tatălui ei vitreg, să zboare cu avionul la Londra ca să meargă la cumpărături împreună cu sora ei, Lee, care era înnebunită după haine, sau să ia trenul până la New York ca să prânzească împreună cu tatăl ei, Black Jack Bouvier, un tip care- şi trăia viaţa din plin, până când nu se îmbăta prea tare. Viaţa lui Jack Kennedy se învârtea în jurul politicii; era aerul pe care îl respira, hrana după care tânjea. Devenit senator democrat de Massachusetts, se număra printre talentele tinere cele mai sclipitoare ale partidului şi era celebru pentru poziţia lui fermă în legătură cu drepturile civile, menţinerea păcii în lume şi lupta împotriva pericolului comunist. în familia Kennedy se vorbea despre posibila lui candidatură la alegerile prezidenţiale din 1960, o idee care lui Jackie i se părea trasă de păr. Cu toate astea, ea îi admira ambiţia şi curajul.
Atât şi-ar fi dorit, să simtă că Jack avea mai multă nevoie de ea. Atunci ar fi fost mulţumită. Ştia, bineînţeles, că el îi admira inteligenţa, stilul, manierele, dar viaţa lui continua să se desfăşoare ca pe vremea când era burlac. Ca politician, avusese nevoie de o soţie prezentabilă, romano-catolică, şi se părea că ea îndeplinise toate condiţiile necesare. Iar acum spera să poată să- i ofere un alt atu politic esenţial: doi copii sănătoşi.
Jackie se încruntă. Oare când îşi simţise copilul mişcându-se ultima oară? Poate că, din cauza căldurii, bietul prunc era şi el secătuit de puteri. îşi schimbă poziţia în balansoar, mângâindu-şi pântecul cu palma, dar nu simţi nici o mişcare, nici măcar vreo uşoară tresărire. încet, ţinându-se de spate cu o mână şi sprijinindu-se de braţul balansoarului cu cealaltă, se ridică în picioare şi începu să se plimbe, legănat, pe verandă. Nimic. Sări uşor de câteva ori, iar apoi îşi trecu iar mâna peste pântec. Tot nimic. Simţi cum o cuprindea teama.
- Nelly! strigă ea. Poţi să vii puţin, te rog?
Nelly, menajera, era mamă a trei copii şi calmul întruchipat. O atinse pe Jackie pe pântec şi-i spuse să mai sară de câteva ori.
- Micuţul trage un pui de somn, spuse ea pe un ton calm şi precaut. Dar poate că ar fi mai bine, totuşi, să-l sun pe doctorul Brady.

încremenită de frică, Jackie zăcea pe patul de spital, înconjurată de medici şi de asistente. Alături stătea, la fel de nemişcată, şi mama ei, Janet Auchincloss, în timp ce doctorul îi mişca pacientei stetoscopul pe pântec. Ce se întâmplase? Nu putea să-l piardă şi pe acesta; nu la opt luni şi jumătate. Atunci când îşi pierduse primul copil, în primul trimestru de sarcină, îi fusese destul de greu. însă doctorii o asiguraseră că asta nu era ceva ieşit din comun. Lucrurile stăteau altfel de data asta; deja se obişnuise cu copilul, avea senzaţia că-l cunoştea după atât timp în care îl simţise mişcându-se şi reacţionând înăuntrul ei.
Urmărea cu sufletul la gură expresia de pe chipurile cadrelor medicale din jur, felul în care îşi trimiteau semnale din priviri, comunicându-şi lucruri pe care ea nu trebuia să le intercepteze. Mama ei o învăţase că nu se cădea ca o doamnă să-şi arate sentimentele, dar îi era foarte greu să se abţină. Una dintre asistente o luă de mână, iar ea i-o strânse tare, simţindu-se recunoscătoare pentru acel gest de apropiere umană.
Compasiunea nu era punctul forte al mamei ei. Organizarea unui bal, da. Supravegherea personalului angajat pe domeniile soţului ei, da. Compasiunea, niciodată.
- Să-i telefonez soţului dumneavoastră? întrebă cineva. Ar trebui să fie şi el de faţă.
„Da, aşa ar trebui", se gândi Jackie, mijind din ochi.
- E plecat cu treburi, zise Janet. Puteţi să ne spuneţi nouă despre ce e vorba.
Doar atunci i se confirmă lui Jackie prin viu grai ceea ce ea bănuia deja. Copilul murise. Cândva, în intervalul dintre ultimul control, din urmă cu o săptămână, şi dimineaţa acelei zile, micuţa lui inimă încetase să bată, dar nimeni nu ştia de ce. Jackie îşi aţinti privirea la un ceas ieftin de pe peretele din faţă, urmărind mişcările secundarului. începu să numere bătăile, după ce îşi dădu seama că asta o ajuta să-şi ascundă emoţiile care ameninţau s-o copleşească.

- Şi acum ce urmează? întrebă Janet pe un ton pragmatic. N-ai fi

ghicit că tocmai îşi pierduse nepotul. Doctorul verifică nişte hârtii

şi spuse:

- Doamna Kennedy era programată pentru cezariană. Am putea s-o operăm în după-amiaza asta.
Jackie îşi întoarse privirea spre fereastră, prin care se zărea soarele strălucind puternic printre frunzele unui stejar roşu. Ce avea să zică Jack? Plecase în vacanţă cu gândul să se întoarcă la naşterea copilului; acum, în schimb, trebuia să se întoarcă la o înmormântare. Ea îl dezamăgise. Avea să fie distrus.
- Cred că e cea mai bună soluţie, spuse Janet, fără să-i ceară părerea lui Jackie.
- îi telefonezi, te rog, lui Bobby? o rugă Jackie pe mama ei. Ştie el cum să dea de Jack.
Pe iaht exista un rádiótelefon, dar nu se putea suna direct pe el. Operatorul trebuia să ceară un anumit interval de timp ca să stabilească legătura cu cea mai apropiată staţie de pe ţărm, aşa că totul depindea de locul în care se aflau. Jackie recită numărul lui Bobby din memorie, iar Janet se ridică să telefoneze, de parcă se bucura că avea ceva concret de făcut. Nu rostise nici măcar o vorbă de încurajare, dar Jackie o cunoştea bine, aşa că nici nu se aştepta la mai mult din partea ei.
După operaţie, atunci când Jackie îşi reveni din anestezie, Janet plecase, iar Bobby era lângă pat. El îi luă imediat mâna şi-i spuse:
- îmi pare tare rău. Ce pierdere grea pentru tine şi pentru toată familia!
Jackie închise ochii ca să-şi împiedice lacrimile să curgă. Nu voia ca Bobby s-o vadă plângând. Era foarte amabil, dar cu siguranţă că o considera o neputincioasă, o învinsă. El avea deja patru copii, iar soţia lui, Ethel, era
însărcinată cu al cincilea. Ea parcă făcea copii la foc automat: intra sămânţa, iar apoi ieşea un copil perfect normal, scâncind.
- I-am lăsat un mesaj lui Jack, i-am spus să sune la camera de gardă după ce obţine legătura, îi spuse el. O să vină o asistentă să mă cheme.
- Mulţumesc, îi răspunse Jackie în şoaptă. Se bucura că el era acolo, cu ea, ca să preia frâiele şi să se ocupe de ceea ce trebuia făcut.
Deşi mai rezervat decât Jack, Bobby avea şi el destul farmec, la fel ca restul familiei, astfel că oamenii se dădeau peste cap ca să-i facă pe plac. Ea ştia că asistentele aveau să roiască în jurul lui.

Jackie se întrebă ce părere avea Bobby, de fapt, despre ea. întotdeauna se purtase foarte prietenos, deşi Ethel o considera o frivolă arogantă. O auzise cândva plângându-se de felul în care ea, Jackie, pusese masa, ca să vezi. Lui Ethel îi era indiferent, chipurile, dacă lama cuţitelor era orientată spre interior sau spre exterior şi râsese văzând că Jackie le rearanjase. Acum, Ethel i-ar fi dat peste nas, fălindu-se cu realizările ei: era o soţie de succes, care izbutise să-i dea soţului ei destui moştenitori.
încă ameţită din pricina anesteziei, Jackie aţipi, dar se trezi atunci când auzi vocea lui Bobby afară, pe coridor. în salonul ei, o asistentă se tot agita de colo până colo, zdrăngănind instrumentele de pe o tavă de metal, aşa că nu reuşi să înţeleagă toată convorbirea, dar auzi clar următoarele:
- Jack, trebuie să te întorci... Soţia ta tocmai a fost operată. Are nevoie de tine... Nufi idiot... Bineînţeles că-i supărată, dar ştii cume Jackie, nu-şi arată sentimentele... Mâine sigur o să apară în ziare. N-am cum să împiedic asta... Gândeşte-te ce impresie o să facă din punct de vedere politic: Soţia pierde copilul, în timp ce senatorul se bronzează pe Mediterana. Vrei să vezi un astfel de titlu? Atunci, fă bine şi vino încoace...

Capitolul 1

Jackie era stupefiată. îşi duse mâna la gât, de parcă nu mai putea să respire. Jack nu voia să-şi întrerupă vacanţa. Atât de puţin îi păsa de ea. Simţea cum o treceau fiori reci. înainte să se căsătorească, toată lumea o avertizase că el avea nevoie de libertate, iar ea fusese dispusă să accepte asta, dar până acum nu-şi dăduse seama că inima lui era chiar atât de rece.Washington, D.C. 28 august, 1956

La cinci zile după moartea copilului, Jack s-a întors la Washington. Jackie îşi petrecea convalescenţa acasă, la Georgetown, unde stătea în vârful patului, cu un ventilator care-i sufla aer răcoros pe picioare. Sora ei, Lee, venise de la Londra şi se tot agita în jurul ei, aducându-i de băut şi aranjând cărţile şi cremele care zăceau în dezordine pe noptieră. Făcea toate astea îmbrăcată într-o impecabilă rochie de mătase, cu buline, din colecţia de primăvară-vară a lui Jean Patou.

Jackie o privea cu un ochi critic. Era foarte drăguţ din partea ei că-şi lăsase baltă propriile treburi şi că venise în grabă la ea să facă pe infirmiera, dar cine naiba se îmbracă într-o toaletă nou-nouţă, a unui creator de modă celebru, ca să aibă grijă de o bolnavă? Lee se chinuise dintotdeauna să fie mai bine îmbrăcată decât sora ei, indiferent de ocazie, dar acel spirit competitiv devenea, uneori, obositor.

- Cum te simţi, scumpo? o întrebă Jack cu o expresie îngrijorată pe chip, aplecându-se s-o sărute. Eşti bine? Am făcut o escală la Paris şi ţi-am cumpărat un parfum.

îi puse în poală o cutie frumos împachetată, dar ea nici n-o atinse. Cum putea să se gândească la parfum în astfel de momente?

Bună, Lee, continuă el. Drăguţ din partea ta că o ajuţi. Lee zâmbi, fericită:- Salut, Jack. Ce frumos te-ai bronzat!
- înmormântarea a fost sâmbăta trecută, interveni Jackie cu un chip lipsit de orice expresie, încercând să-i forţeze pe amândoi să dea dovadă de puţin respect faţă de solemnitatea situaţiei. Era fetiţă. Fiica ta. I-ampus numele de Arabella.

în cele din urmă, Jack deveni serios şi dădu din cap, încuviinţând:

- îmi place numele.

- Bobby s-a ocupat de toate detaliile, continuă Jackie pe un ton

tăios.
- Băiat de treabă, spuse el. O să-i telefonez ca să-i mulţumesc, dar mai întâi îmi trebuie un sandvici. N-am mai pus nimic în gură de la micul dejun.
- îţi aduc eu, se oferi Lee, săritoare, îndreptându-se spre uşă. Vrei cu şuncă şi muştar?
Era nebună după Jack; nici un efort nu i se părea prea mare atunci când era vorba de scumpul ei cumnat.
De îndată ce rămaseră singuri, Jackie se aşteptă ca el să-şi ceară scuze pentru că nu se întorsese mai repede, să-i spună cât de trist era din cauza că pierduseră copilul, să împartă cu ea durerea aceea profundă care-i măcina sufletul, dar nici vorbă de aşa ceva; el începu să-i povestească despre un jurnalist pe care îl cunoscuse în avion. Se uită cu atenţie la el, la părul lui decolorat de soare, la pielea de culoarea castanei şi se minună, în gând, de energia pe care o emana. El habar n-avea ce se petrecea în mintea ei. N-avea nici cea mai vagă idee. Poate că aşa fusese dintotdeauna.
Jack îşi încheie povestea, iar apoi se aşeza pe marginea patului, o luă în braţe şi-i spuse:
- Ce păcat că a murit Arabella! încă nu m-am obişnuit cu gândul. După atâtea luni de aşteptări...
Stătea cu capul pe umărul ei, iar ea auzi cum îşi înăbuşea un suspin - oare îi venea să plângă? Acum părea într-adevăr supărat, dar cu siguranţă că nu simţea pierderea suferită; nu aşa cum o simţea ea. Durerea ei era sumbră, solitară, amestecată cu furie amară din cauza lui, pentru că fusese departe atunci când le

murise copilul şi că nu se întorsese de îndată ce aflase de moartea lui.
Momentul de intimitate se încheie. Jackie se desprinse din îmbrăţişare şi îl privi pe Jack cum deja trecea la alte treburi de care trebuia să se ocupe în continuare:

- Mă bucur că Lee e cu tine. Drăguţ din partea ei că a venit. Se

uită la ceas, apoi o întrebă:

- Te deranjează dacă dau o fugă până la birou în după-amiaza asta? Cât să- mi preiau mesajele. Jackie fu atât de şocată că lui îi trecea prin minte aşa ceva, încât rămase fără cuvinte. Era adevărat că ea nu-şi arăta sentimentele, dar Jack îşi dădea seama, cu siguranţă, cât de tare suferea şi câtă nevoie avea de el ca s-o consoleze, nu? încăperea vecină era o cameră pentru copii frumos amenajată, dar fără nici un copil în ea. Nu stau mult, îi promise el, ridicându-se în picioare. Putem să luăm cina împreună.
Problema lui Jackie era aceea că se căsătorise cu un bărbat rece. Sloi de gheaţă. Oare în adâncul sufletului îi păsa de altceva în afară de politică şi de putere? Nu puteai să-ţi dai seama.
După ce el plecă, Jackie se ridică încet din pat, ignorând protestele asistentei. Jack îşi lăsase valiza pe podea, aşa că se aplecă şi se aşeză lângă ea, gemând din cauza durerii pe care o simţea în locurile în care fusese cusută. Nu ştia nici ea ce se aştepta să găsească în valiză, în timp ce răscolea printre pantaloni scurţi de culoarea nisipului, cămăşi şi prosoape umede, dar era convinsă că Jack nu-i spusese tot.
Iată: când scoase un roman de Saul Bellow, din el căzu o poză Polaroid. în ea, o fată cu părul blond deschis stătea pe genunchii lui, îmbrăcată într-un costum de baie foarte sumar, roz aprins. Fata părea să fie scandinavă, cu frunte înaltă, o licărire amuzată în privire şi siluetă zveltă.
Jackie simţi cum i se strânse stomacul. Deci, asta făcea el pe când le murea copilul. Ţinând fotografia între degetul mare şi arătător, de parcă ar fi putut s-o contamineze, se ridică, merse, şontâcăind, înapoi la pat şi o strecură în poşeta ei.
Ce să facă? în cine să aibă încredere? Nu în Lee, în mod clar, ea îi găsea întotdeauna scuze cumnatului. Nici în mama ei. Exista un singur om la care putea să apeleze. Nu reuşise să-l viziteze fiindcă

fusese în spital, dar avea să-l întâlnească la un prânz, la New York, de îndată ce doctorii îi dădeau voie să călătorească.
Preţ de câteva minute, Black Jack Bouvier se uită cu atenţie la fotografie. Cei doi se aflau într-un restaurant italian din Midtown, la o masă din colţ, unde era mai multă linişte şi pe care era aşezată o sticlă de Chianti de culoarea prunei, într-un coş de rafie.

- E limpede că are o relaţie amoroasă cu ea, nu? îl întrebă Jackie.

Black Jack îşi lăsă capul într-o parte şi-i răspunse:

- Mai degrabă o aventură de vacanţă. După cum arată fata, eu aşa

aş zice.

- Cum a putut să ne facă una ca asta, mie şi copilului nostru?
Ochii lui Jackie se umplură de lacrimi şi, după ce începu să plângă, nu se mai putu opri.
Black Jack îi întinse o batistă albă, şifonată, cu nonşalanţa cuiva care avea des de-a face cu femei care plângeau.
- Trebuie să faci distincţie între lucruri, draga mea. Atunci când s-a culcat cu femeia asta, Jack nu ştia că aveai să pierzi copilul. Sunt două lucruri diferite. E trist că a murit copilul, dar nu-i vina lui. La vremea la care ai acceptat să te căsătoreşti cu el, ştiai că era un fustangiu.
Lui Jackie îi şiroiau lacrimile pe obraji, iar el întinse mâna peste masă şi o mângâie pe braţ.
Jackie îşi şterse ochii şi spuse:
- Ştiam că se întâlnea cu alte fete înainte să ne căsătorim, dar am crezut că s- a oprit după ce m-a cerut de soţie. Oare am fost eu prea naivă?
îi urmări cu atenţie reacţia, ştiind că Black Jack avusese şi el destule aventuri pe vremea când fusese căsătorit cu mama ei. îşi aminti cum odată, într-o sâmbătă, el venise însoţit de o brunetă drăguţă ca s-o vadă pe ea, pe Jackie, participând la un concurs hipic. Ea avea doar vreo nouă ani, dar cumva înţelesese privirea aceea complice pe care o schimbau cei doi, văzuse cum tatăl ei mângâiase pe furiş genunchiul brunetei şi, într-o clipită, copila de atunci pricepuse multe din lumea adulţilor. Ar fi trebuit să-şi dea

seama că tatăl ei avea să-i ia partea lui Jack. Doar erau făcuţi din acelaşi aluat.
Diferenţa era că Jackie nu fusese niciodată geloasă pe iubitele lui Black Jack. Acestea se purtaseră întotdeauna amabil cu ea şi cu Lee, le lăsaseră să mănânce îngheţată şi floricele de porumb şi nu le certaseră niciodată, aşa cum făcea mama lor. Cât despre tatăl ei, Jackie ştia fără nici o umbră de îndoială că era preferata lui, aşa că n-avea nici un motiv să se simtă nesigură pe ea. Tatăl ei o iubea şi pe Lee, bineînţeles, dar nu chiar atât de mult.
- Unii bărbaţi au nevoi sexuale foarte puternice, răspunse el. O femeie nu le e niciodată de ajuns.
- Tati! exclamă ea, roşind, şi-şi acoperi obrajii cu palmele.
- Nu e o trădare faţă de tine. E pur şi simplu ceva ce Jack simte nevoia imperioasă să facă, un act fizic precum spălatul pe dinţi sau bărbieritul. Nu afectează cu nimic iubirea pe care o simte pentru tine. Şi pun pariu că sunt aventuri scurte; nu riscă el să ţină o amantă.
Un astfel de gând nici nu-i trecuse prin minte lui Jackie. „Doamne, sper că n- o să facă aşa ceva!"
- Chiar vrei să divorţezi? continuă Black Jack. Gândeşte-te câtă suferinţă am pricinuit atunci când eu şi mama ta am divorţat.
Divorţul părinţilor fusese îndelung amânat. Mai întâi, tatăl ei se mutase într- un alt apartament, iar celor două surori li se spusese că asta se întâmplase din pricina serviciului. Fetelor le convenise schimbarea, fiindcă noaptea nu mai erau nevoite să se facă ghem în pat, ascultând cum părinţii lor ţipau unul la celălalt. Mama, care una-două le dădea câte o palmă, devenise şi mai strictă atunci când Black Jack nu mai fusese de faţă ca s-o potolească. Bunele maniere erau de o importanţă capitală. Dacă mama lor, Janet, era de faţă, trebuia ca fetele să se poarte impecabil.
Jackie era la vârsta adolescenţei atunci când mama lor le spusese că avea să se mărite cu moştenitorul firmei Standard Oii, Hugh Auchincloss. Hughdie, aşa cum îi spuneau apropiaţii, era cu mult mai avut decât Black Jack, cu proprietăţi în Virginia şi Rhode Island, şi avea, în plus, un apartament în Park Avenue. Nivelul lor de trai se îmbunătăţise considerabil, cu zeci de angajaţi care aveau grijă de fiecare dintre case, cu propriile grajduri, cu mers la cele mai bune şcoli şi cu bani din belşug pentru îmbrăcăminte. Jackie şi Lee adorau hainele, aşa că acum studiau cu atenţie

reviste precum \fogue şi Harper's Bazaar sau se plimbau prin magazinele din care puteau să-şi cumpere toaletele preferate. Discutau la nesfârşit despre noile colecţii, despre croielile şi culorile care erau la modă în sezonul respectiv şi despre pasiunea lor pentru tot ceea ce venea din Franţa. Dar, după acea căsătorie a mamei lor, ele nu mai putuseră să-şi vadă prea des adevăratul tată, pentru că el locuia tot la New York. Jackie era îndeajuns de matură ca să-şi dea seama că el bea prea mult, aşa că-şi făcea griji pentru el.

- Divorţul ar însemna sfârşitul carierei pentru Jack, spuse Black Jack, în timp ce mâncau pui vânătoresc. Apoi, luând o înghiţitură de vin, continuă:

Şi aşa e greu să fie ales preşedinte dacă e catolic, fiindcă protestanţii o să fie porniţi împotriva lui. Iar dacă mai e şi catolic divorţat, n-o să obţină nici măcar voturile catolicilor.

- Ar fi trebuit să se gândească la asta înainte, îi răspunse Jackie uitându-se în oglindă şi ştergându-şi urmele de rimei de sub ochi. Nu voia să divorţeze. îl voia pe Jack. Dar, în acelaşi timp, voia ca el să-i acorde mai multă atenţie. Ar fi vrut să poată să vorbească împreună despre copilul pe care îl pierduseră. Ar fi vrut să fi fost şi el lângă ea atunci când i se spusese că Arabella murise. Şi şi-ar fi dorit să n-o mai înşele. Oare avea pretenţii prea mari?

- închide ochii, treci peste asta şi păstrează-ţi demnitatea, o sfătui Black Jack, arătând cu capul spre fotografie. Ai grijă ca el să se poarte faţă de tine cu respectul cuvenit unei soţii. Fără acte de adulter în casa voastră şi fără să defileze cu alte femei pe sub nasul tău. Aici să tragi linie. Dar nu divorţa, draga mea. Ăsta-i cel mai bun sfat pe care pot să ţi-l dau.

în trenul care o ducea înapoi la Washington, Jackie se întrebă dacă şi alte femei îndurau astfel de lucruri. în romane sau în piesele de teatru, soţii care îşi înşelau nevestele îşi primeau întotdeauna pedeapsa binemeritată, dar poate că asta nu se întâmpla şi în lumea reală. Oare de ce îşi alesese ea un bărbat ca Jack? Oare pentru că îi amintea de viciosul, dar adorabilul ei tată? Privind în urmă, Jackie îşi dădu seama că singura perioadă din căsnicia lor în care era sigură că Jack îi rămăsese fidel fusese cea în care el suferise operaţia la spate, în 1954, şi stătuse ţintuit la pat vreme de câteva luni. Şi atunci, ca şi acum, ea îi fusese o soţie

bună: îi organizase vizite ca să-l binedispună, îi citise articole din reviste, îi dăduse să mănânce tot ce-i plăcea, se gândise la moduri în care puteau să facă dragoste fără să-i solicite prea mult zona operată.
Dar după ce se vindecase, Jack revenise la ocupaţiile lui de dinainte. Trecea rapid pe acasă cât să facă un duş şi să-şi schimbe hainele, iar apoi pleca la şedinţe. Să fi fost într-adevăr „şedinţe", sau cuvântul ăsta era doar un eufemism? Oare el avea o amantă chiar acolo, lângă ei, la Washington?
Trebuia să aleagă: putea să închidă ochii, aşa cum o sfătuise tatăl ei, putea să facă pe detectivul şi să-l înfrunte pe Jack de fiecare dată când îl prindea sau putea să ceară divorţul. Chiar dacă nu lua o astfel de decizie drastică, ea ştia că, dacă aducea vorba despre divorţ, avea să-l trezească puţin. Viitorul lui în politică depindea de o căsnicie stabilă.
Jackie ştia ce i-ar fi spus mama ei: „Nu-ţi spăla rufele murdare în public".

Capitolul 1

Dar Jack îi era dator vândut pentru asta. Trebuia să-şi

schimbe atitudinea şi purtarea dacă voia să se bazeze pe

ea.Milano, Italia decembrie 1957

în săptămâna de dinaintea Crăciunului, pe care şi-o petrecea în casa lor de la Milano, Maria primi un telefon de la Aristotel. Cu siguranţă că Battista îi dăduse numărul.

- Se prognozează vreme bună şi ape liniştite, aşa că dăm o petrecere de Revelion pe Christina. Poate veniţi şi voi, tu şi Battista? Aş trimite un avion să vă ia.

Ea râse la auzul acelei ostentaţii: de obicei, atunci când eşti invitat la o petrecere, nu primeşti astfel de oferte extravagante!

- Nu pot, îmi pare rău. A doua zi după Revelion, cânt într-un concert, la Roma, la care vine şi preşedintele italian. Nu vreau să-mi dezamăgesc publicul.

- Aş putea să trimit un avion care să te ducă la Roma pe data de întâi, insistă el. '

- Mulţumesc, dar nu merge aşa. Trebuie să mă pregătesc pentru marile concerte. Câteva zile înainte nu fac altceva decât să repet şi să-mi odihnesc vocea.

- Ce plictisitor! exclamă el. N-aş suporta ca munca să-mi stea în calea distracţiilor.N-am considerat niciodată cântatul ca fiind muncă, îi răspunse ea, iar apoi tăcu, încercând să găsească cuvintele care să exprime ceea ce simţea, fără să pară o snoabă plină de sine. Muzica e izvorul bucuriei mele. Atunci când sunt implicată într-o producţie, mă simt atât de absorbită şi de împlinită, încât nu pot să mă gândesc la nimic altceva.
- Ca atunci când faci sex, deci? replică Aristotel, iar ea roşi, bucurându-se că el nu putea s-o vadă.
- Bănuiesc că există unele asemănări, chicoti Maria, uşor stânjenită, fiindcă nu era obişnuită să vorbească despre sex cu nimeni - nici măcar cu soţul ei. E ca şi cum ceva pune stăpânire pe mine atunci când cânt, continuă ea - o energie divină, o forţă creatoare, spune-i cum vrei -, şi îmi invadează întreaga fiinţă, îi explică ea, oprindu-se după aceea, ruşinată. Acum o să râzi de mine!
- Nici vorbă, îi răspunse el cu glas scăzut. Se vede limpede că pentru asta te-ai născut. Mă bucur că-ţi face atât de multă plăcere. Eşti norocoasă.
- Da, sunt, recunoscu ea.
Dar nu-i mai spuse cât de nesigură pe ea se simţea, cât de superstiţioasă era de teamă că, dacă îşi schimba în vreun fel ritualurile, norocul avea s-o părăsească. Făcea întotdeauna aceleaşi exerciţii de încălzire, se ruga la icoana ei cu Fecioara Maria, îşi făcea cruce de trei ori, apoi păşea pe scenă mai întâi cu piciorul drept. întotdeauna cu piciorul drept.
- Dar tu te-ai născut cu talent pentru afaceri, e clar. Sunt sigură că-ţi face plăcere să închei tranzacţii şi să vezi, apoi, cum curg banii.
- Pentru mine nu e vorba de bani. îmi place jocul. Explicaţia simplă ar fi că nu suport să pierd, aşa că fac tot ce-mi stă în putinţă şi, atunci când îmi doresc ceva, întotdeauna reuşesc.
Subînţelesul cuvintelor lui stărui în tăcerea care urmă.
Maria reluă conversaţia:
- îmi pare rău că nu pot să vin la petrecerea voastră. Poate altă dată.
- Era vorba să-mi spui când ar fi mai bine să vin să te ascult, mai ţii minte?
- O să te anunţ, îi zise ea, râzând. Urmă o pauză ciudată. Apoi, înainte să închidă, spuse: transmite-i salutări Tinei, te rog.

Maria se hotărî să nu-i spună lui Battista despre acea convorbire. Soţul ei era foarte dornic să se apropie de familia Onassis. Aşa era el, îi plăcea să se împrietenească cu cei bogaţi şi influenţi, în timp ce ea nu prea era în largul ei alături de astfel de oameni, de parcă ei ar fi simţit-o că nu aparţinea aceleiaşi clase sociale.
Apartamentul închiriat din Washington Heights, Manhattan, în care crescuse alături de părinţi, imigranţi greci, şi de sora ei, fusese destul de plăcut, dar mama nu reuşise niciodată să se simtă mulţumită de el. „Sunt obişnuită cu ceva mai bun", se plângea Evangelia fără încetare. „A fost o greşeală să mă mărit sub nivelul meu social. Oare ce-o fi fost în mintea mea?"
Maria, fructul acelei căsătorii „sub nivelul social al mamei", era conştientă de locul ei în sistemul de clase sociale chiar şi acum, când succesul o ajutase să-l depăşească.
Atunci când au ajuns ei, în data de 27 decembrie, cerul de deasupra Romei era acoperit de nori şi bătea un vânt rece, aspru. Maria şi Battista erau cazaţi la Hotel Quirinale, care avea acces, printr-un pasaj, la Teatrul de Operă. Asta însemna că ea putea să-şi protejeze corzile vocale de frigul de afară. Dar, la prima repetiţie, Maria a constatat că în sală era rece ca într-un mormânt.
- Aţi putea să daţi drumul la căldură, vă rog? le ceru ea. Presto! Tremurând, asistenta de scenă îi promise să rezolve problema, iar apoi strănută violent. Maria îşi acoperi faţa cu eşarfa de la gât. Nu putea să rişte să răcească tocmai acum, cu câteva zile înainte de spectacol.
Era vorba despre Norma, măreaţa tragedie a lui Bellini - un rol greu, dar pe care îl iubea, pe care îi plăcea să-l interpreteze. Se potrivea vocii ei, cu toate provocările tehnice pe care le presupunea. De obicei cânta la repetiţii cu toată vocea, doar de dragul bucuriei care o cuprindea atunci când îşi simţea muşchii lucrând în armonie ca să creeze muzica aceea splendidă. Acustica era superbă, fireşte, iar orchestra, de primă clasă. în astfel de momente nimic nu mai conta, întreaga fiinţă a Măriei vibra prin muzică. Iartă motivul pentru care ea accepta presiunea şi criticile: răsplata era fenomenală.
De Revelion, la patru zile după ce sosiseră, au mers împreună cu nişte prieteni la o petrecere într-un club numit Circolo degli Scacchi. Maria îşi îngădui un păhărel de şampanie pentru toastul

de la miezul nopţii, dar sorbi doar puţin din el. Au stat o oră, apoi s-au întors la hotel.
- Ce ai vrea să-ţi aducă anul 1958? îl întrebă ea pe Battista, în taxi.
- Vreau să obţin mai mulţi bani de la Teatrul La Scala atunci când îţi renegociem contractul. Te-au cumpărat prea ieftin.
El n-o întrebă ce-şi dorea ea, dar ştia. Nu fusese niciodată un secret. Tânjea să fie mamă.
Din pricina profesiei ei, Maria trebuia să aibă mare grijă de sănătate. Bănuia că şi atleţii făceau la fel. în dimineaţa zilei de întâi ianuarie, după ce se trezi, ştiu numaidecât că ceva nu era în regulă cu gâtul ei: parcă o strângea ceva, parcă era iritat. îl înghionti pe Battista şi, fără să vorbească deloc, îi făcu semn să-i aducă inhalatorul cu aburi. Apoi îşi luă carneţelul pe care îl ţinea lângă pat şi-i scrise în el că-l ruga să cheme un medic specialist. în timp ce inhala aburii prin mască, îl ascultă dând telefoane peste telefoane si devenind din ce în ce mai alarmat. Nu lucra nimeni în ziua de Anul Nou.
A
îşi aminti de fata aceea care strănutase chiar lângă ea la repetiţii, cu trei zile înainte - exact perioada de incubaţie pentru un virus de răceală sau de gripă.
îşi dădu seama că soţul ei îl sună, la un moment dat, pe directorul Operei. Battista îi spuse acestuia:
- Sper că ai o dublură, pentru că s-ar putea ca Maria să nu poată să cânte mâine. Urmă o pauză lungă, apoi Battista replică: nu contează, dacă un doctor îi spune să nu cânte, n-o să cânte. Nu poate să rişte să-şi vatăme corzile vocale.
Maria îşi duse mâna la gât. Nu suporta gândul că avea să-i dezamăgească. „O, Doamne, te rog, nu!"
Specialistul sosit în acea după-amiază îi luă o probă din gât şi îi dădu un antiinflamator. Ea evită să vorbească tot restul zilei, folosind carneţelul ca să comunice, bând, cu înghiţituri mici, apă la temperatura camerei şi mâncând supă degresată. Fără carne, fără produse lactate, fără alimente solide.
în dimineaţa următoare, de îndată ce se trezi, înghiţi şi simţi că senzaţia aceea de strânsoare pe care o avusese în gât era mai puţin intensă. Cu toate astea, îşi odihni vocea întreaga zi, iar

seara, cu o oră înainte de ridicarea cortinei, doctorul declară că putea să cânte.
îşi făcu încălzirea cu grijă, speriată să nu se forţeze prea tare. „Te rog, ajută- mă să cânt bine în seara asta", se rugă ea Fecioarei Maria.
în primele scene reuşi să atingă notele corecte, dar nu le cântă cu destulă tărie. Parcă muşchii nu reacţionau aşa cum trebuia. Atunci când ajunse la partea „Casta Diva", cu saltul acela de la fa la do în octava superioară şi restul notelor lungi, simţi cum i se slăbeşte vocea, iar notele înalte deveniră şovăielnice. Parcă îi pierea glasul. Era devastator, dar ce putea să facă? Trebuia să continue. După o bucată pe care o cântă cu voce tremurândă, cineva din public o huidui, iar ea se crispă. Se auzi târşâit de paşi. Lumea îşi pierdea răbdarea.
Apoi, simţi că numai putea să cânte nici notele joase, iar nemulţumirea publicului crescu.
- Du-te înapoi la Milano! strigă cineva.
Maria nu-i condamna pe cei din public, aveau dreptate. Dăduseră o grămadă de bani pe bilete şi nu primeau în schimb calitatea la care se aşteptaseră.
în pauza dintre acte, atunci când se retrase, clătinându-se, în culise, ea ştiu că n-avea să mai poată să se întoarcă pe scenă. Fruntea îi ardea, iar gâtlejul îi era atât de umflat, încât aproape că i se închisese complet.
- Trebuie s-o duceţi să stea în pat, îi spuse doctorul lui Battista, după ce îi luă temperatura Măriei.
Directorul veni să se certe: era nevoit să anuleze spectacolul şi avea să-i dea înjudecată.
Battista îi răspunse că era un idiot pentru că nu-şi asigurase dublură. Apoi, el o conduse pe Maria, prin pasaj, la hotel. Ea ar fi vrut să-şi ceară scuze şi să încerce să explice ce se întâmplase, dar se simţea atât de rău, încât îi venea să leşine.
în dimineaţa următoare, ea îl auzi pe Battista mormăind şi pufnind nemulţumit, în timp ce răsfoia ziarele care le fuseseră lăsate pe podeaua camerei. Titlurile erau necruţătoare: Un milion de lire pentru un singur act catastrofal, scria într-unui. în altul, apărea o fotografie cu ea, bând şampanie în acel afurisit de club de noapte. Nici nu observase că acolo era şi un fotograf; cu siguranţă că poza fusese făcută în mj locul freneziei de la miezul

nopţii, chiar după trecerea în noul an. Scriau că ea îşi vătămase vocea din cauza petrecerilor. Scandalo!, Disgrazia!, Insulta!, declarau ziarele la unison.
Linşajul din presă era strigător la cer, profund nedrept. în anul 1957, ea cântase în şaizeci şi şapte de concerte şi amânase doar unul - pe cel din San Francisco, iar atunci făcuse asta urmând sfatul medicilor. Fusese acuzată că anulase un concert la Viena, ceea ce nu era adevărat, negocierile pentru semnarea contractului fiind cele amânate. Avea un număr de prezenţe pe scenă mai mare decât al oricărei alte cântăreţe de operă, dar, cu toate astea, presa continua s-o prezinte ca pe o divă răsfăţată, care lăsa baltă producţii din te miri ce capriciu. Media făcuse din ea un personaj etern nemulţumit. Ziariştii stăruiau în perpetuarea acestei imagini, aşa că nimeni n-o compătimea acum, când răcise, la Roma. Nu, Maria Callas doar făcea nazuri din nou. O acuzau că băuse şampanie şi că stătuse în oraş până în zori, lucru care nu era adevărat. Era egoistă, nerecunoscătoare, ar fi trebuit să-i fie ruşine. îi amintea de litania de nemulţumiri pe care, în copilărie, i-o arunca în faţă mama ei, „Fată proastă, urâtă, bună de nimic", şi se simţea la fel ca atunci: nevrednică, lipsită de orice merit sau valoare.
Pe când stătea în pat, la Hotel Quirinale, cu o compresă înfăşurată în jurul gâtului, primi o telegramă. O desfăcu.
îmi pare rău că eşti bolnavă. Să-mi spui, te rog, cum pot să te ajut. Să-ţi trimit medicul meu personal? Un avion privat, care să te poarte spre locuri mai însorite? Sau un ucigaş profesionist, care să-i lichideze pe jurnaliştii ăia lipsiţi de respect? Fac orice doreşti. Aristo.

Maria zâmbi. Toate trei propunerile ar fi fost bine-venite. Dar ea urma să-şi ţină capul plecat, să se recupereze şi să muncească şi mai mult, ca să fie pregătită pentru concertele deja programate în anul care tocmai începea, inclusiv unul la

Opera Metropolitană din New York, peste numai o lună.Portul

Hyannis, Massachusetts octombrie 1956

- Am auzit-o pe Maria Callas cântând la Opera Metropolitană aseară, zise Jackie în timpul unei pauze dintr-o conversaţie care avea loc la imensa masă de stejar a familiei Kennedy. A fost spectaculoasă. Mi se face pielea de găină gândindu-mă că o fiinţă omenească poate să cânte aşa.

Jack îşi ridică privirea din farfurie. Friptura era tare ca talpa; Jackie nu se prea atinsese de ea. Dacă ar fi fost responsabilă de meniu, mesele ar fi fost cu mult mai bune, dar soţilor Kennedy nu le prea păsa de mâncărurile alese.

- Gândeşte-te la câte voturi aş fi putut să cumpăr cu banii pe care i-ai dat pe bilet, îi spuse el, în glumă.

Ea simţi o străfulgerare de iritare. Conducerea casei era responsabilitatea ei, dar Jack se tot plângea în ultima vreme din pricina banilor, voia să ştie cât cheltuia ca să cumpere draperii, covoare, chiar şi prosoape. Incredibil! Era pe punctul să-i răspundă, când Rose, mama lui Jack, interveni:

- Pare o persoană dificilă. Ai citit articolul din Time despre ea?
- încă nu, îi răspunse Jackie clătinând din cap.
- Scrie acolo că Maria Callas e o divă căreia trebuie să i se facă pe plac întotdeauna.

Tonul lui Rose voia să sugereze că asta era ceva de-a dreptul criminal, deşi se putea spune acelaşi lucru şi despre oricare dintre copiii ei

- .Cred că e nevoie de foarte multă disciplină ca să ajungi la nivelul ei de interpretare, îi răspunse Jackie. Cu siguranţă că jurnalistul de la Time a căutat nod în papură, altfel n-ar fi avut ce să scrie.
- Henry Luce şi Briton Hadden au fost cofondatori ai ziarului Time, în anii '20, adăugă Joe, tatăl lui Jack. Oameni acătării amândoi, dar Briton îl scotea din sărite pe Henry atunci când punea actori şi cântăreţi pe prima pagină. Henry ar fi vrut ca Time să fie o publicaţie serioasă, cu greutate, care să trateze teme politice şi să-i susţină, într-un fel, pe republicani. Dar fireşte că jurnaliştii sunt, în general, tineri cu principii, aşa că ziarul a început să-i sprijine pe democraţi.

- Pe cine cunoaştem acolo? îl întrebă Jack.

Şi aşa, pe nesimţite, tema conversaţiei fu din nou politica.

- Ed Thompson e de partea noastră.

Joe începu să enumere jurnalişti de la Time care ar fi putut să-l ajute pe Jack în carieră.
Jackie ar fi vrut să spună că Măriei Callas i se cuvenea să apară pe prima pagină a ziarului Time la fel de bine ca oricărui politician care apărea şi dispărea pe şi de pe scena politică, şi că preţul biletului meritase cu vârf şi îndesat. Dar ştia din experienţă că era uşor ca discuţiile lor de la masă să devină conflictuale. Toţi copiii lui Joe şi Rose Kennedy erau competitivi; nici unul nu se lăsa, indiferent că era vorba despre tenis, înot sau dezbateri politice. Şi nici unul dintre ei nu-i împărtăşea părerea că, într-o societate civilizată, cultura era la fel de importantă ca politica. Dar, în seara asta, Jackie n-avea energie să-i contrazică.
Dintr-odată, Jack se ridică în picioare şi-şi împinse, cu zgomot, scaunul în spate.
- Am o întâlnire la Hyannis, la ora şapte. Mănânc desertul după ce mă întorc, dacă mai rămâne ceva după nişte hapsâni ca voi.
- Cu cine te întâlneşti? îl întrebă Jackie, iar apoi îşi muşcă limba, fiindcă ar fi vrut să fie fata aceea independentă, imprevizibilă, de care se îndrăgostise Jack, nu o nevastă cicălitoare, dar uneori nu putea să se stăpânească.
- Ştii şi tu - cu echipa, îi răspunse el, vag. N-o să stau mult.

O sărută iute pe frunte, iar apoi, o secundă mai târziu, făcu la fel cu mama lui. După câteva minute, se auzi motorul maşinii care lua curba şi ieşea în stradă.
Tocmai terminaseră cina, iar Jackie voia să urce în camera lor, când Joe o prinse de braţ.
- Haide să ne plimbăm puţin. E o seară plăcută.
Ea îşi puse un şal de lână, ca să se ferească de frigul toamnei, şi-şi legă o eşarfa în jurul capului. Casa familiei Kennedy era chiar pe faleza Cape Cod, unde bătea un vânt puternic dinspre Nantucket Sound. Soarele coborâse dincolo de orizont, dar încă se vedea o lumină rozalie bătând în ferestrele de la etaj, care dădeau spre vest.
- Pari nefericită, spuse Joe în timp ce traversau peluza, în drum spre plajă. Te neglijează cumva fiul meu?
- Nu mai mult decât de obicei, îi răspunse Jackie cu un râs scurt, forţat.
Mai avusese discuţia asta cu Joe. înainte de nuntă, el o avertizase că Jack avea nevoie de libertate, iar atunci ea îi răspunsese că îşi dădea foarte bine seama.
- Ai fi putut să te căsătoreşti cu orice bărbat ai fi vrut. Ştiu asta; şi Jack o ştie. Eşti inteligentă, frumoasă, fermecătoare şi plină de viaţă.
- De ce îmi faci atâtea complimente? îl întrebă ea. Vrei să-mi ceri o favoare?
El râse, iar apoi continuă pe un ton serios:
- Doar să nu-l părăseşti.
Jackie rămase tăcută mult timp, plimbându-se pe malul mării şi ascultând zgomotul valurilor care se spărgeau de ţărm şi care apoi se retrăgeau, luând cu ele un strat de prundiş.

- De ce nu? Pentru că asta i-ar distruge cariera politică?

- Nu. Pentru că n-aş vrea să te pierd ca noră. Haide să vorbim

deschis.

- Noi întotdeauna vorbim deschis, Joe, îi răspunse ea cu glas

blând.

Nu era tocmai adevărat, dar Jackie ştia că lui îi plăcea să creadă că erau foarte apropiaţi, iar ei îi convenea să-l lase să creadă asta.
- Aţi călătorit prea mult încoace şi-ncolo de când v-aţi căsătorit. Aveţi nevoie de un cămin al vostru la Washington, în care să vă formaţi o familie. Ce zici dacă vă ajut eu să vă găsiţi o locuinţă frumoasă?
- încerci să mă mituieşti? îl întrebă ea, cu privirea pierdută în depărtările oceanului întunecat.
Se vedeau bărci care porneau în larg, iar luminile lor pâlpâiau în sus şi-n jos, urmând mişcarea valurilor.
- Nu-i vorba de asta. Vreau să fii fericită şi te rog să-mi spui ce te-ar ajuta.
Ochii ei se umplură de lacrimi; bine că era întuneric şi-i bătea vântul în faţă, aşa că el nu-şi dădu seama că plângea. Ştia vreunul dintre ei cum e să ai două sarcini pierdute, în timp ce celelalte femei din familia Kennedy făceau copii ca pe bandă rulantă? Pentru ea era o adevărată tortură să participe la petrecerile lor de dinainte de naşteri şi la botezuri.
- El chiar te iubeşte, continuă Joe. Atât cât e în stare să iubească pe cineva. Dar e nechibzuit. Trebuie să fii o persoană foarte puternică şi foarte independentă ca să poţi să rezişti alături de fiul meu.
- Asta aşa e, cu siguranţă, fu de acord Jackie, ştergându-şi iute lacrimile cu un colţ de eşarfă.
- Ar trebui să rămâi din nou însărcinată, cât mai repede, Jackie. Cu asta nu pot să te ajut, dar ştii că am dreptate.
- Eşti un bătrân băgăcios, Joe, râse ea ca să-şi ascundă stingherea la.
Relaţiile intime dintre ea şi Jack aproape că nu mai existau de când o pierduseră pe Arabella. Jackie era prea furioasă pe soţul ei. Cu toate astea, ea ştia că ar fi trebuit să facă ceva ca să revigoreze viaţa lor sexuală, fiindcă nu era înţelept să ignore importanţa intimităţii fizice într-o căsnicie.
Ajunşi la capătul plajei, acolo unde un gard îi despărţea de stâncile din spatele lui, se opriră.
- Apucă-te şi caută o casă, o sfătui Joe. Dă-mi de veste atunci când găseşti una care să-ţi placă. Aranjeaz-o cum vrei tu. Trebuie să aveţi un cuib al vostru.

Jackie aprobă cu o mişcare a capului. îi surâdea ideea. Deja avea în minte imaginea căminului perfect. Şi poate, dacă mai rămâneau bani, ea şi Jack aveau să-şi cumpere şi o locuinţă în Portul Hyannis, ca să nu mai fie nevoiţi să stea în casa familiei. I-ar fi plăcut şi asta.
Câteva luni mai târziu, un ziar din Washington publică un articol care susţinea că Jackie avusese de gând să-l părăsească pe soţul ei senator, dar că Joe Kennedy, dându-i un cec în valoare de un milion de dolari, o convinsese să renunţe la idee. Oare de unde aflau, se întrebă ea, poveştile astea care conţineau un grăunte de adevăr? O îngrijora gândul că în anturajul lor apropiat ar fi putut să existe cineva care îi trăda.

îşi sună socrul, presupunând că el citise deja ştirea.

- Doar un milion, Joe? îl tachină ea. De ce nu zece milioane? Joe

râse, dar era limpede că trata întreaga chestiune cu prudenţă.

- Merită orice preţ, spuse el în cele din urmă.
- Am o veste pentru tine, îl anunţă Jackie încrucişându-şi degetele înainte să continue, ca să alunge ghinionul. Nu vreau să afle nimeni încă, pentru că e devreme, dar ţi-am urmat sfatul. Sunt însărcinată.
- Asta-i nemaipomenit! strigă Joe, iar ea simţi că zâmbea larg. A treia oară e cu noroc, nu?
- Da, a treia oară e cu noroc, fu ea de acord, dar îşi ţinu degetele încrucişate şi după ce termină convorbirea.

Spera ca, în sfârşit, să poată să-i dăruiască un copil lui Jack,

dar îi era teamă fără să vrea. Nu ştia cum ar fi rezistat dacă

şi de data asta apăreau probleme.Milano aprilie 1958
Dezastrul petrecut la Roma părea să fi generat la adresa Măriei un val de insulte de o agresivitate cu mult mai mare. \focea ei era la fel ca întotdeauna, puternică, iar la spectacolele în care cânta se vindeau biletele ca pâinea caldă; cu toate astea, ziarele se încăpăţânau să scrie că ea era o divă, o tigroaică, un monstru, şi

nu voiau nici în ruptul capului să schimbe placa. Răstălmăceau faptele. într-un articol scria că insistase să facă repetiţii şase ore fără pauză, fiind nemulţumită de producţie; era adevărat, iar dirijorul fusese de acord cu ea, dar pe el nu-l ataca presa. Maria recunoştea că era perfecţionistă în privinţa muncii, dar întotdeauna se purtase cu profesionalism şi nu-şi pierduse niciodată cumpătul. Rareori ridica vocea. Şi totuşi, atunci când fotografii o surprindeau la aeroport sau ieşind de pe scenă, redactorii alegeau de fiecare dată acele instantanee în care părea furioasă, încruntată.

- Ce crezi, oare publicul chiar mă consideră o astfel de fiinţă insuportabilă? îl întrebă ea pe Battista, crispându-se la vederea unei poze deloc măgulitoare.

Nu-i băga în seamă, spuse el, fără să-i răspundă la întrebare. Ce contează? Prietenii tăi ştiu cine eşti cu adevărat

.Battista nu-i înţelegea dorinţa de a fi plăcută şi îndrăgită de toată lumea. Dar Maria nu suporta ca cineva să creadă lucruri urâte despre ea. Avusese o copilărie dificilă, mama ei a favorizând-o ostentativ pe sora ei mai mare, Iakinthi, care era mai frumoasă şi mai graţioasă. Aşa crescuse Maria, convinsă că era urâtă şi că nimeni nu putea s-o iubească, vocea fiindu-i unica salvare. Iată de ce astfel de articole îi răsuceau cuţitul în răni vechi de zeci de ani.

Ce făcuse ca să merite atacurile presei, în afară de faptul că avusese succes? Oare era pedepsită pentru asta, aşa cum fusese şi în primele zile ale carierei, atunci când ceilalţi artişti o invidiau pentru că primea roluri de solistă?

O parte din vină le aparţinea celor de la biroul de presă de la Teatrul La Scala, care turnaseră gaz peste foc, inventând o rivalitate între Maria şi o altă primă soprană, Renata Tebaldi: înfruntarea dintre cele două primadone! Se vindea bine un astfel de titlu, dar el era departe de adevăr. Renata fusese instruită la şcoala verissimo, care se axa pe un ton puternic, în detrimentul coloraturii, pe când Maria se formase în stilul bel canto şi dispunea de o întreagă paletă de vibraţii şi de flexibilitate vocală. Asta însemna că cele două abordau repertorii diferite. Maria n-o

cunoştea prea bine pe Renata, dar erau perfect prietenoase una faţă de cealaltă atunci când se întâlneau.
Cu toate astea, zvonul că ele ar fi fost rivale se răspândise precum ciuma printre iubitorii de operă de la Milano - oameni înflăcăraţi, care nu ezitau deloc să-şi spună părerile. Dacă un solist greşea o notă, o cântau ei. Dacă un spectacol nu se ridica la nivelul aşteptărilor lor, huiduiau. Astfel de reacţii contrastau izbitor cu respectul tăcut care domnea în alte teatre, în special în cel de la Londra, unde publicul era atât de politicos, încât nimănui nu i-ar fi trecut prin minte să întrerupă vreun spectacol. Maria îi admira pe milanezi pentru dragostea lor faţă de operă, dar nu şi pentru proastele lor maniere.
La un moment dat, se ajunsese la situaţia în care jumătate din sala de la Teatrul La Scala era ocupată de susţinătorii Renatei Tebaldi, iar cealaltă jumătate, de cei ai Măriei. Atunci când aceasta din urmă păşea pe scenă, admiratorii Renatei începeau să strige tot felul de insulte, iar ceilalţi făceau eforturi să le acopere cu ovaţiile lor. Clipele de dinaintea începerii spectacolului semănau cu o întrecere între nişte gladiatori romani: „Ucide - 0!", „Nu, las-o să mai trăiască o zi!".
- De ce nu sunt lăsată să cânt pur şi simplu, fără atâtea intrigi? încercase Maria să-i convingă pe cei de la biroul de presă.
însă ei ridicaseră din umeri, în acel fel exasperant care le era specific italienilor, de parcă ar fi vrut să spună: „Ce putem să facem? Aşa merg treburile".
în primăvara anului ^ ° A? Maria repeta pentru două producţii succesive: Anna Bolena şi II Pirata. Asta nu era o problemă prea mare, dar, din cine ştie ce motive, Ghiringelli, directorul artistic de la Teatrul La Scala, o trata cu un amestec de infantilism şi nervozitate. într-o dimineaţă, atunci când o zări intrând pe uşa scenei, el se ascunse în spatele unui obiect de decor şi dispăru, nu înainte de a răsturna meterezele unui castel de lemn, care căzură pe podea cu un zgomot puternic.
- Ce-i cu el? îl întrebă Maria pe uşier, dar acesta se mulţumi să clatine din cap, nedumerit.
în acea zi, Ghiringelli stătu în fundul sălii în timpul repetiţiei. El ieşi în grabă la final, înainte ca Maria să apuce să-i ceară părerea.
- L-am supărat, oare? îl întrebă ea pe un tenor care se afla prin preajmă.

- Cred că e ceva în legătură cu contractul tău, îi şopti acesta, acoperindu-şi gura cu mâna. Am auzit că-i turbat de mânie din cauza unor pretenţii formulate de soţul tău.
- Of, fir-ar! exclamă Maria. Alea-s doar afaceri. Merg să vorbesc cu el.
- A plecat, susţinu secretara lui Ghiringelli, cu o expresie de panică zugrăvită pe faţă.
Maria se uită prin sticla mată şi observă o siluetă ghemuită după un fişet. Primul ei impuls fu să intre peste el şi să-i ceară socoteală, dar apoi se răzgândi.
- Te rog să-i spui domnului Ghiringelli că n-am vrut altceva decât să-i pun câteva întrebări în legătură cu premierele. încă nu mi-a spus nimeni când o să aibă loc.
Era o întrebare perfect justificată.
- Sigur că da, îi răspunse secretara, notând în carneţel. O să-i spun să vă anunţe.
însă Maria nu primi nici o veste. Două zile mai târziu, ea află răspunsul din întâmplare, văzând datele scrise pe un afiş de pe coridor.
Maria ştia că Battista era uneori cam agresiv în negocierile lui cu teatrele de operă, dar nu intervenea niciodată. Se înţeleseseră ca ea să se concentreze pe muzică, iar el să se ocupe de partea financiară. însă acum nu putea să nu se îngrijoreze. în ciuda tuturor greutăţilor, iubea foarte mult La Scala, care era cel mai bun dintre teatrele de operă. Acolo fuseseră puse în scenă primele creaţii ale lui Verdi şi Toscanini şi era locul în care orice cântăreţ de operă visa să triumfe, şi totuşi puţini reuşeau. Fusese invitată să se alăture companiei în 1952, moment care o făcuse să simtă cea mai mare mândrie din viaţa ei. Compania îi dăduse ocazia să cânte în cele mai bune roluri de soprană, iar ei îi plăcuse enorm să lucreze cu cei mai buni muzicieni ai momentului şi cu tehnicieni de vârf ai scenei. Parcă îşi găsise, în sfârşit, un cămin al ei şi o familie în sfera muzicii, care s-o despăgubească de lipsa dragostei din familia ei naturală.
- Te rog să nu te certi cu Ghiringelli, îl imploră ea pe Battista mai târziu. Ştii doar că aş cânta la Teatrul La Scala chiar şi fără să fiu plătită, numai pentru onoarea de a fi pe o asemenea scenă.
- Lasă contractul în grija mea, insistă el. Cred că până la urmă o să reuşesc să-i conving.

După premiera operei Anna Bolena, recenziile au fost extrem de favorabile, deşi publicul fusese mai zgomotos ca niciodată. Huiduielile şi ovaţiile deveniseră ceva obişnuit, dar, într-o seară, o parte a mulţimii devenise atât de gălăgioasă, încât Maria abia dacă mai putuse să-şi audă propria voce. în actul al treilea, atunci când, pe scenă, gardienii sosiseră ca să aresteze personajul pe care îl interpreta, Maria nu mai rezistase. împingându-i deoparte, ea se repezise către reflectoarele de la baza scenei şi începuse să cânte, adresându-li-se direct atacatorilor şi arătându-le pumnul, cu ochii scăpărând de mânie:

-Judecători?... Soarta mi-e pecetluită dacă acuzatorul îmi e şi judecător... Dar mi se va dovedi nevinovăţia după moarte...

Admiratorii ei parcă o luaseră razna, aplauzele şi ovaţiile lor făcând un zgomot infernal. Nemaiavând de ales, orchestra se oprise preţ de câteva minute, până când se mai liniştiseră apele, iar Maria nu cedase, rămânând în aceeaşi poziţie, cu pumnii încleştaţi, fără să-şi slăbească din ochi adversarii.

în acel moment, ea avusese un sentiment de satisfacţie, iar, în culise, ceilalţi interpreţi o felicitaseră, dar de atunci începuseră să apară probleme în viaţa personală a ei şi a lui Battista. Toată lumea cunoştea adresa lor - Via Buonarroti 40, în cartierul teatrului. într-o zi, la scurt timp după ce Maria îşi înfruntase publicul, şoferul lor găsise un câine mort pe bancheta din spate a maşinii; câteva zile mai târziu, cineva le mânjise gardul cu excremente şi mâzgălise pe el cuvinte obscene.

Maria începea să se teamă că toată acea isterie se amplifica incontrolabil şi că ea şi Battista nu mai erau în siguranţă în propriul cămin. Chemaseră poliţia, care îi sfătuise să ţină încuiate uşile şi ferestrele de la parter. Maria nu mai putea să-şi plimbe pudelii, să hoinărească prin buticurile din apropiere sau să se destindă bând un espresso la terasa vreunei cafenele - duse erau acele vremuri.

Preţul pe care îl plătea pentru faimă era din ce în ce mai mare. Nebunie curată! Iar asta, deşi ea nu-şi dorise niciodată altceva decât să cânte.

Aristotel o sună pe Maria în acea perioadă zbuciumată. Nimeri tocmai momentul în care ea se simţea vulnerabilă, ceea ce o şi făcu să se descarce.

- E absurd ca o muzică atât de frumoasă să stârnească un comportament atât de grosolan! Acum avem agenţi care patrulează în sală, iar eu sunt escortată de poliţie de la uşa scenei până la maşină. îţi vine să crezi aşa ceva?
- Am urmărit ştirile din ziare. N-ar putea agentul tău de publicitate să distribuie în presă nişte articole care să mai calmeze atmosfera? Poate că n- ar strica o fotografie cu tine şi cu Renata, în care să se vadă că luaţi cina împreună, ca nişte prietene.
- N-am agent de publicitate, îi răspunse ea. Battista se ocupă de partea cu presa.
- Glumeşti! Se ocupă de asta pe lângă contracte şi rezervări? E cam mult pentru un singur om! Un agent de publicitate capabil ar putea să promoveze ştiri pozitive, care să le neutralizeze pe cele negative. Eu am unul de ani buni.
Maria strâmbă din nas. Prefera să-i evite pe cei din presă, nu să-i invite în viaţa ei.
- Eu încă sper ca lucrurile să se liniştească. în iunie o să fiu la Londra, apoi avem o vacanţă lungă de vară. Poate că până în toamnă se domolesc apele. Dacă nu, după cum stă treaba acum, s-ar putea să fiu nevoită să-mi angajez o gardă de corp.
- Poate că ar trebui oricum să faci asta, îi spuse el. Nu-mi place să te ştiu în pericol din cauza vreunui ţicnit.
Ea se cutremură.
- Cel puţin, în zona Lacului Garda sunt în siguranţă. Avem o casă în Sirmione, care e refugiul meu. Localnicii mă lasă în pace. Acolo ne petrecem vara eu şi Battista. Abia aştept.
Maria iubea atmosfera senină, calmă din acel orăşel de pe malul lacului, unde apa era la fel de adâncă pe cât erau Alpii de înalţi, magazinele de îngheţată ofereau cincizeci de arome diferite şi existau încă bunele maniere de pe vremuri. Şi câinilor ei le plăcea acolo.
- Speram să te conving să vii într-o croazieră cu iahtul Christina. Are rost să insist?
Ea ezită. Se simţea măgulită de atenţia pe care i-o dădea el şi poate că, de vreme ce amândoi erau căsătoriţi, n-ar fi fost rău să primească invitaţia. Era oarecum tentată să viziteze faimosul lui palat plutitor, unde ar fi fost înconjuraţi de lux, dar era prea obosită.

- Anul ăsta am nevoie de un loc liniştit şi retras, îi răspunse ea. Dar îţi mulţumesc pentru invitaţie.

Avea încă un motiv să refuze. Pe iahtul lui Aristotel erau deseori fotografiate celebrităţi, femei frumoase şi graţioase, care purtau costume de baie Chanel şi ochelari de soare în stil ochi-de-pisică. Nu trecuseră decât patru ani de când Maria slăbise treizeci şi şase de kilograme şi-şi dobândise formele de acum, dar pe dinăuntru ea se simţea tot fata urâtă şi grasă de odinioară. I se părea insuportabil gândul că ar fi putut să apară lângă cele mai frumoase femei din lume, în poze făcute de fotografi care nu le scăpau din ochi nici o clipă

.Milano mai 1958

într-o seară, Maria era în camera de muzică, cântând din voce şi acom- paniindu-se la elegantul pian Bechstein pe care şi-l cumpărase din primul salariu de la Teatrul La Scala, când Battista intră şi-i spuse:

- Nu vor să-ţi reînnoiască contractul. Ea rămase înmărmurită.

- La Scala? Dar de ce? Trebuie să-l reînnoiască!

E o problemă şi cu banii, şi cu situaţia din ultima vreme. Iar Ghiringelli e un ticălos, îi răspunse Battista ridicând din umeri. Se părea că el pur şi simplu se împăcase cu situaţia, ca şi cum era vorba doar de afaceri, iar sentimentele ei nu contau deloc.

- Nu! strigă ea, cuprinsă de panică. Du-te la ei. Redu onorariul. Nu se poate să nu mai cânt pe scena Teatrului La Scala!

-N-avemde ales. Există destule alte teatre de operă excelente, unde n-o să fii timorată de toţi maniacii

- .Eşti sigur? Deja suntem în proces cu Roma, Viena şi San Francisco. Atunci când spectacolele erau anulate, oricare ar fi fost motivul, urmau întotdeauna procese. Maria ura asta, nu suporta conflictele. Dacă nu pot să lucrez cu cele mai bune orchestre şi cu cei mai talentaţi dirijori, prefer să mă retrag. O să renunţ la cântat cu totul!

Erau cuvinte rostite la mânie, n-avea de gând să facă aşa ceva. N-ar fi putut îndura să nu mai cânte. Muzica era însăşi viaţa ei. Pe de altă parte, ştia că în momentul în care, într-un viitor îndepărtat, avea să se hotărască să se retragă, nu se putea să n-o bucure perspectiva de a avea parte de un pic de linişte. Ar fi fost minunat să ia cina la un restaurant fără să fie nevoită să stea cu ochii-n patru ca să se ferească de fotografi.

Battista era încă iritat după discuţia avută cu directorul Teatrului La Scala, aşa că îi spuse, repezit:

- Nu fi absurdă! Există nenumărate teatre de vârf în care poţi să cânţi: Londra, Paris, New York şi multe altele. Şi apoi, nu ne permitem să te retragi. Nu exagera, nu amplifica lucrurile aiurea!

Auzind asemenea vorbe aspre, Maria se ridică şi merse până la fereastră, luând o vază de porţelan de pe măsuţă. Battista o privea atent, parcă îngrijorându-se că Maria ar fi putut s-o arunce în el, dar ea începu să mângâie florile delicate, pictate de mână. Vaza aceea era una dintre preferatele ei.

- Ţi-am spus întotdeauna că vreau să mă retrag atunci când sunt încă în culmea gloriei. Nu vreau să devin şi eu precum sunt cei care insistă să dea spectacole după ce le-a trecut vremea. încă n-am ajuns acolo, dar trebuie să ne pregătim pentru acel moment.

- Adună-te, pentru numele Domnului! se răsti el. Nu ştiam că renunţi atât de uşor, la primul obstacol care îţi apare în cale. Şi n-o să fiu niciodată de acord cu asta, ai înţeles?
Se întoarse şi părăsi încăperea, trăgând cu putere uşa în urma lui. Ea rămase cu privirea în gol şi simţind că-i venea să urle. în ziua următoare, ziarele publicară ştirea că fusese „concediată" de cea mai bună companie de teatru liric din lume. Articolele o condamnau tot pe Maria, pentru că s-ar fi purtat ca o „divă". Era extrem de umilitor şi de dureros. La Scala o făcuse celebră, iar acum cei din conducere îi trăgeau covorul roşu de sub picioare, după tot ce făcuse pentru ei. Era o respingere care, din mai multe puncte de vedere, îşi găsea ecou în viaţa ei; îi trezea din nou amintirea fetiţei care fusese şi pe care mama n-o iubise niciodată. Maria stătea în pat, gândindu-se, îngrijorată, la ce îi rezerva viitorul. Oare ar fi fost mai bine să plece de tot din Italia şi să încerce să colaboreze cu o altă operă? Asta ar fi însemnat un regres, pentru că nici un alt loc nu era la fel de prestigios precum La Scala. Alternativa era să fie mereu pe drumuri, în turnee, trăind mai tot timpul cu valizele făcute, iar o astfel de perspectivă o îngrozea.
Battista sforăia zgomotos ca o maşină de tuns iarba, iar ea simţi cum îi creştea aversiunea faţă de el. La începutul căsniciei, se bazase pe sprijinul lui şi pe capacitatea de a se ocupa de partea financiară a meseriei ei. Se simţise protejată. Iar acum el nu făcea decât să-i îndepărteze pe directorii de teatre de operă, iar faptul că refuza să angajeze un agent de publicitate, după cum îi sugerase Aristotel, era mărul discordiei între ei. însă Battista susţinea că nu-şi permiteau. De ce era întotdeauna el cel care hotăra cum să fie cheltuiţi banii câştigaţi de ea?
Trecuseră luni bune de când nu mai avuseseră relaţii intime. Ajunseseră să fie ca fratele şi sora, ciondănindu-se din cauza unor nimicuri, ca, de pildă, care dintre ei nu închisese uşa de la noul lor frigider american. între ei explodau tensiuni lipsite de simţul pasiunii. Maria era deseori nervoasă pe el fără nici un motiv întemeiat. De fapt, motivul exista. Battista ştia foarte bine că ea împlinea treizeci şi cinci de ani la sfârşitul anului şi că-şi dorea cu disperare un copil. Cu toate astea, nu voia să facă dragoste cu ea. Maria încercase de toate: să se îmbrace în lenjerie provocatoare şi să se aşeze pe genunchii lui, lipindu-se de el; să se răsucească

în pat ca să-l sărute, coborând apoi cu săruturile tot mai jos. De fiecare dată, el răspundea la început îmbrăţişării, dar apoi găsea un motiv oarecare să o îndepărteze.
- E prea cald ca să facem dragoste, îi spusese cu o noapte în urmă.
- Dar mie îmi place să fac dragoste cu tine şi atunci când e cald, îi şoptise ea.
- Sunt obosit, draga mea. Noapte bună.
Maria îşi aminti de primele zile ale căsniciei lor: chiar şi atunci, ea fusese cea care voise mai mult. Ar fi făcut dragoste de câteva ori pe zi dacă ar fi avut o ocazie cât de mică. Battista o numea, în glumă, „căţeluşul lui sexy". Dar pe atunci ea încă îl interesa. Acum, nimic.
Oare vârsta îl făcea să fie mai puţin appassionato? Oare avea probleme cu erecţia? Maria rar simţea că el s-ar fi excitat cât de cât. Să fi fost asta din cauză că locuiau şi munceau împreună cât era ziua de lungă, iar astfel se pierduseră atracţia, misterul? Battista o vedea atunci când se epila pe picioare: să-i fi diminuat asta puterea de atracţie? Dar chiar dacă nu se mai simţea atras de ea, nu putea să facă şi el un efort, când ştia cât de mult îşi dorea un copil?
îi trecu prin minte un gând care avea limpezimea unui adevăr de netăgăduit: „Nici nu mă mai bagă în seamă. Nici nu mai contează dacă sunt aici sau nu".
îi venea să plângă. N-ar fi recunoscut faţă de nimeni cât de mult suferea, nici faţă de cei mai apropiaţi prieteni, cum erau Biki, creatorul de modă de la Milano, sau Mary Carter, femeia aceea din înalta societate americană, atât de plină de viaţă, care locuia la Dallas.
„încetează, Maria", se admonestă ea imediat. „E soţul tău, bărbatul pe care îl iubeşti. Acum nu joci într-o operă. Aşa arată o căsnicie adevărată. Adună-te şi vezi-ţi de treabă."
Se aplecă şi îl sărută pe frunte, încercând să simtă tandreţe. Dar el rămase nemişcat

.New York noiembrie 1957

Capitolul 1

Covârşită de un sentiment al miracolului, Jackie îşi privea fiica pe care o născuse cu o oră în urmă şi care dormea într-un leagăn aşezat lângă patul ei de spital, scoţând nişte mici sunete înfundate. Fetiţa se trezi brusc, cu o zvâcnire involuntară, şi începu să scâncească. Apăru o asistentă, o ridică şi o puse în braţele lui Jackie.

Micuţa avea câteva fire subţiri de păr blond-roşcat. Unghiile îi erau nişte minuscule ovale perfecte. îşi ţinea ochii strâns închişi, de parcă ar fi vrut să se apere de lumina dură din salon, iar guriţa fără dinţi lua forme ciudate, de parcă ar fi încercat să vorbească, dar nu-şi dădea seama cum s-o facă.

„Cine eşti tu?", se întrebă Jackie. „Cine o să devii?"

Copilul ăsta n-avea să ştie niciodată cât de dorit fusese. A treia oară - cu noroc, într-adevăr! Dar sosirea pe lume a fetiţei fusese însoţită şi de tristeţe, pentru că tatăl lui Jackie, Black Jack, nu mai trăia ca să se poată bucura de naşterea ei.

Fusese diagnosticat cu cancer de ficat - cancerul beţivilor, după cum se spunea - la începutul anului, dar nimeni nu se aşteptase ca starea lui să se agraveze atât de repede. Jackie îl vizitase la spital la sfârşitul lui iulie şi fusese şocată văzându-l. Albul ochilor îi devenise de un galben strident. Dar măcar îşi păstrase sufletul la fel de puternic ca întotdeauna.

- Mă întorc acasă într-o săptămână, aşa mi-au zis. Nu mai devreme. Asistentele astea n-au deloc simţul umorului, spusese el, aruncând o privirecătre cea care scria ceva în fişă.
- Domnule Bouvier, noi, asistentele, avem dreptul să ne facem treaba fără să fim tratate cu grosolănie.
- A fost doar un sărut, zisese el pe un ton rugător, făcându-i cu ochiul lui Jackie.
- Of, tati! îl mustrase ea. Nu poţi să săruţi asistentele când ai tu chef. Poartă- te ca un adult.
Arăta atât de bine în după-amiaza aceea, încât Jackie hotărâse să ia avionul înapoi spre Virginia, unde putea să se relaxeze în răcoarea de la ţară. Nu voia să călărească în timpul acelei sarcini - n-avea de gând să rişte absolut nimic de data asta - dar îi făcea bine întotdeauna să stea cu caii din grajdurile tatălui ei vitreg.
Apoi, în seara zilei de 2 august, fusese înştiinţată prin telefon că starea lui Black Jack se înrăutăţise. A doua zi, la prima oră, Jack o dusese cu maşina la New York. Era îngrozită.
„Rezistă, tati. Nu pot să te pierd; pur şi simplu, nu pot", îşi repetase întruna în gând, încercând să nu se lase pradă panicii care ameninţa s-o copleşească.
Odată ajunşi în salon, îi întâmpinase asistenta-şefă:
- îmi pare rău, domnule Kennedy, doamnă Kennedy. A răposat. A avut un sfârşit liniştit.
„Nu te cred", îşi zisese Jackie. „Black Jack n-ar fi plecat aşa, paşnic, dintre noi."
Dar asistenta care se aflase la căpătâiul lui în acele momente îi confirmase că, după ce i se spusese că Jackie era pe drum, el închisese ochii, cu o expresie de mulţumire pe chip, şi nu se mai trezise.
Jack o luase în braţe, dar ea refuzase să se lase pradă durerii acolo, în spital. Erau multe lucruri de făcut şi de organizat.
După ce luaseră obiectele rămase în urma lui, merseseră în minusculul apartament al tatălui ei de pe strada East Seventy-Fourth, ca s-o aştepte pe Lee, care venea cu avionul de la Londra.
Draperiile erau trase, căldura de acolo era ca într-un cuptor, în aer pluteau fire de praf, iar o muscă bâzâia enervant. Ea îşi aprinsese o ţigară şi începuse să se plimbe prin încăpere, cu inima împietrită de durere, incapabilă să plângă.

Jack începuse să treacă în revistă ceea ce rămăsese în urma unei vieţi de om: nişte haine, câteva piese de mobilier, rafturi cu cărţi şi un morman de discuri 78-rpm cu muzică de jazz.
- Nu ştiam că îi plăcea atât de mult jazzul, spusese el în timp ce se uita la discuri.
„îl cunoşteai foarte puţin", se gândise Jackie. „Nu devii prietenul cuiva doar după câteva ieşiri la cină, la care bei alcool din belşug."
Pe noptieră erau câteva fotografii înrămate. La loc de cinste se afla una cu ea, de pe vremea când avea nouă sau zece ani, ţinând în mână un trofeu de la o cursă de maşini. Erau şi poze cu ea alături de Lee şi de mama lor şi una în care ea se plimba cu paşi nesiguri pe un zid de piatră mult prea înalt. Taică- său o lăsase întotdeauna să-şi asume riscuri, fiind sigur că ea avea să aterizeze mereu în picioare.
începuse să plângă la gândul că-l pierduse pe omul care o iubise cel mai mult. Fusese întotdeauna clar că ea era favorita tatei; el îi spusese asta chiar şi cu Lee de faţă. Cu siguranţă că surorii ei nu-i fusese uşor să se împace cu gândul. Jackie fusese cea care avusese cele mai multe reuşite academice; era fiica atletică, cea care câştiga premii şi medalii; cea care semăna cel mai mult cu tatăl lor. Lee fusese cea mai frumoasă dintre ele în copilărie şi, cu timpul, devenise preferata mamei, dar Black Jack rămăsese părintele fascinant, cel pe care amândouă voiau să-l impresioneze.
Ca urmare a acestui favoritism, Lee devenise foarte competitivă, deşi era cu patru ani mai mică decât Jackie şi ar fi fost firesc să nu aibă aceleaşi reuşite, în timpul unei vacanţe de vară, ea stătuse în casă în fiecare zi şi cântase la pian neîncetat, ca să fie mai bună decât sora ei la recitalul din toamnă. La petrecerea de debut în societate a lui Jackie, Lee încercase s-o eclipseze pe sora ei mai mare şi se îmbrăcase cu o rochie cam indecentă, roz, mulată, cu umerii goi. Avea doar treisprezece ani şi primise o muştruluială zdravănă de la mama lor, dar, pentru o clipă, reuşise să capteze atenţia tuturor.
Hotărâtă să se mărite prima, Lee se căsătorise cu iubitul ei din adolescenţă, impresarul Michael Canfield, în timp ce Jackie tot încerca să-l convingă pe Jack Kennedy s-o ducă la altar. Lee şi Michael se mutaseră la Londra, iar apoi ea începuse să participe

la tot felul de spectacole la Paris şi se împrietenise cu creatori de modă faimoşi, lăudându-se mereu cu ultimele ei achiziţii. Nici nu putea concepe să îmbrace haine în culori sau cu modele din sezonul anterior; Lee era întotdeauna în pas cu moda. Uneori dădea impresia că ţinea un fel de scor imaginar şi că încerca să demonstreze că era la fel de bună precum sora ei, dacă nu chiar mai bună.
Sosind în acea după-amiază, avea machiajul întins, părul răvăşit şi costumul alb, Balmain, şifonat, iar pe rever i se vedea o pată ce părea a fi de vin. Jackie se întrebase dacă sora ei nu cumva băuse în avion. Nu-i stătea în fire să apară aşa, ea era întotdeauna perfect prezentabilă.
Se îmbrăţişaseră cu toţii, iar apoi Lee începuse să plângă:
- Nu-mi vine să cred că nu mai e. Ce ne facem de acum încolo? Cum o să ne descurcăm fără el?
Jackie o mângâiase pe păr, simţind un val de afecţiune pentru sora ei.
- Mă ai pe mine, o consolase ea. Eu nu plec nicăieri.
Jackie fusese întotdeauna mai puternică; Lee se pierdea cu firea, dar, în cele din urmă, reuşea să facă faţă.
în următoarele săptămâni, Lee izbucnise deseori în hohote de plâns, copleşită de durere. Suferinţa lui Jackie oscila de la o zi la alta, stârnită de cele mai mărunte lucruri. Parfumul loţiunii tonice pentru păr Wildroot. Ştirile despre curse din ziare. îi era dor de siguranţa aceea că era înţeleasă fără să scoată o vorbă, sentiment pe care i-l dăduse tatăl ei. Uneori, i se întâmpla asta şi cu Lee, având în vedere că ele crescuseră împreună, dar cu Black Jack obişnuia să comunice printr-o simplă ridicare din sprânceană, şi pe dată era răsplătită cu zâmbetul lui larg.
Iar acum, trei luni mai târziu, ţinea în braţe prima nepoată a lui Black Jack. Micuţa se trezi şi o privi ţintă în ochi, cu o intensitate care o făcu să tresară. Avu o senzaţie ciudată, de parcă o privea tatăl ei. Asemănarea era izbitoare.
Uşa se deschise cu putere şi intră, în mare grabă, Jack.
- Eşti bine, draga mea? Ea e? Vai, Doamne...
I se tăie răsuflarea atunci când fiica lor îşi întoarse capul în direcţia vocii lui, cu o privire confuza de data asta.

- Vrei s-o iei în braţe? îl întrebă Jackie. El făcu un pas înapoi.

- E atât de mică! Dacă o scap?

- Cu siguranţă că i-ai ţinut în braţe pe fraţii şi pe surorile tale mai mici, îi spuse ea zâmbind. Haide. Uite, aşa.

îi luă mâna şi-i aşeza braţul în poziţia corectă, iar apoi îi dădu bebeluşul, căruia îi ţinu cu grijă capul în palmă.

- Ce bine era dacă aveam acum un aparat foto, zise ea râzând. Arăţi incredibil de speriat. în timpul războiului, ai salvat echipajul unui torpilor din apele pline cu rechini, te cerţi cu republicanii în Camera Reprezentanţilor, iar acum eşti înmărmurit de frică din cauza unui bebeluş care cântăreşte trei kilograme.

El surâse timid, iar ea simţi că nu-l iubise niciodată atât de mult ca atunci, în acea clipă.Milano
septembrie 1958

Capitolul 1

- Cine era la telefon? strigă Maria, de la etajul doi. Lătraseră câinii, aşa că nu reuşise să audă nimic.
- Aristotel Onassis, îi răspunse Battista. E la Milano săptămâna viitoare şi voia să ne invite la cină, dar i-am spus că o să fim în America.
- Ce păcat! E a treia oară când ne invită, iar noi nu putem să mergem. O să creadă că-l evităm.

Era iritată că nu fusese ea cea care să răspundă la telefon. Ar fi fost plăcut să stea de vorbă cu el.

- L-am invitat la concertul de la Paris, în decembrie.

Pentru Maria, sfârşitul anului era foarte departe. Avea atâtea angajamente de onorat în următoarele trei luni, încât se simţea epuizată doar gândindu-se la ele: mai întâi la Londra, apoi paisprezece concerte în diferite oraşe din Statele Unite, iar în octombrie şi noiembrie, în Canada. Spre marea ei uşurare, nu dusese lipsă de oferte după ce i se încheiase contractul cu Teatrul La Scala. Acum avea chiar şi un angajament pe termen lung cu Opera Metropolitană din New York. îşi făcuse griji ca nu cumva să ajungă într-un impas în carieră, aşa că se bucura enorm să descopere că încă era apreciată. Dar îi era dor să simtă că făcea parte dintr-un teatru de operă şi se săturase până peste cap de sălile de aşteptare din aeroporturi şi de camerele banale de hotel.în după-amiaza aceea era ocupată, o ajuta pe servitoarea ei, Bruna, să împacheteze. îi era greu să-şi stabilească garderoba pentru toamnă, fiindcă vremea putea să fie foarte schimbătoare, de la o extremă la alta.

Măcar aveau să petreacă o săptămână la Dallas. Măriei îi plăcuse foarte mult oraşul încă de prima oară, atunci când fusese invitată să cânte la un concert. Clima de acolo era, în noiembrie, mai caldă decât cea de la Milano. Măriei îi plăcea şi clădirea teatrului de operă, se bucura că toată lumea era extrem de amabilă şi, în plus, avea prieteni buni în oraş. în special, una. Cel puţin, acea parte a turneului avea şi o bine-venită pauză.

-Maria! Aici!

Cu fusta fluturându-i în vânt, prietena ei, Mary Carter, alerga pe pistă în timp ce Maria cobora pe scara avionului care tocmai aterizase pe aeroportul Love Field din Dallas. Nimeni nu încercă s-o oprească pe Mary; era de proporţii statuare, cu o atitudine autoritară şi un fel de a vorbi direct, fără ocolişuri sau menajamente, lucru care o făcea să aibă acces la culisele oricărui concert şi să primească cele mai bune locuri din orice restaurant.

- Maria Segunda! Asta era porecla pe care o primise Mary de la amicii lor din Dallas, datorită asemănărilor dintre ea şi prietena ei, Maria Callas: ambele erau înalte, brunete, ambele aveau personalităţi extrem de puternice. Maria o îmbrăţişă strâns şi-i spuse: mi-ai lipsit atât de mult!

Era adevărat. Mary era una dintre puţinele persoane cu care putea să fie ea însăşi.

Mary se trase un pas înapoi.

- Arăţi obosită, draga mea. Diseară vii la mine, la cină. Am eu grijă de tine, tot ce trebuie să faci e să te relaxezi.
- Numai să nu serveşti iar păsat de porumb, ca data trecută, o rugă Maria. Scârboasă mâncare!
- Am înţeles. Fără păsat de porumb.
Battista se uita la ele şi nu pricepea despre ce vorbeau. Engleza lui nu se îmbunătăţise.
Ferma lui Mary era un adevărat cămin, cu canapele adânci, terasă mare şi o grădină în care era amenajat un loc special de luat masa, înconjurat de sicomori de care atârnau lampioane colorate şi hamacuri. Maria îşi scoase pantofii şi umblă desculţă prin iarbă, trăgând în piept miresmele de caprifoi şi de mâncare. Mary aduse un platou uriaş cu friptură de pui, pe care o luară cu mâna, turtă de mălai proaspăt făcută şi un bol cu varză. Pe masă se afla o carafă cu bere de ghimbir pentru doamne, alături de sticle cu bere Dixie pentru Battista şi soţul lui Mary, Jack.
După ce au terminat de mâncat, doamnele au pornit la plimbare în jurul grădinii şi s-au oprit la o pergolă învăluită în floare de hârtie, sub care se afla o bancă.
- Cum se face că arăţi atât de obosită, dragă? o întrebă Mary pe Maria, mângâind-o pe obraz. Sper că n-ai ţinut iar dietă. Nu mai ai nici un gram de carne pe tine. Haide, stai jos şi povesteşte-mi ce se întâmplă în viaţa ta.
Cele două femei se cunoscuseră cu doar un an în urmă, după un concert al Măriei la Dallas, însă, chiar de la început, se simţiseră de parcă se cunoşteau de-o viaţă. Mary sărise peste obişnuitele politeţuri formale şi trecuse direct la subiect, întrebând-o pe Maria cum reuşise să slăbească atât de mult în 1954. Ziarele relataseră tot felul de istorioare ciudate şi fantastice, de la tenii până la diete cu spaghete.
- Dacă ai vreun secret care face minuni, să mi-l spui şi mie, o rugase Mary, plesnindu-se peste şoldurile ei generoase. Mă mărit peste câteva luni şi nu încap în rochia care e moştenire de familie şi pe care, n-am încotro, trebuie s-o îmbrac.
Maria se simţise dezarmată de francheţea ei şi îi vorbise sincer:
- Din păcate, răspunsul e cât se poate de banal. Am renunţat la alimentele care mă îngrăşau: pastele, pizza, gogoşile, îngheţata... Pe scurt, am trăit cu friptură şi salată timp de paisprezece luni.

- Şi nu ţi-a fost foame tot timpul? Eu aş muri de foame, cred că mi-aş mânca propriul braţ.
Maria rămăsese puţin pe gânduri, iar apoi spusese:
- Am avut un motiv foarte puternic: din cauza că eram atât de mare, rolurile pe care puteam să le interpretez erau limitate. Nu m-ar fi invitat nimeni să cânt Cio-Cio-san în Madama Butterfly, de exemplu. Ai putea să-ţi imaginezi o femeie uriaşă agitându-se pe scenă şi pretinzând că e o frumuseţe de cincisprezece ani, din Japonia?
- înseamnă că ai avut o voinţă extraordinară! Eu tot timpul încep câte o dietă, dar mă ţine o zi, în cel mai bun caz. De obicei, mult mai puţin.
- Aşa e, am voinţă. Trebuie doar să mi-o canalizez.
Nu-i mai spusese lui Mary că specialistul în infertilitate îi sugerase să slăbească, pentru că asta ar fi putut s-o ajute să rămână însărcinată. Iată care fusese, de fapt, cel mai puternic motiv al ei. îşi stabilise obiectivul, văzuse în minte trupul acela de silfidă pe care şi-l dorea şi nu se oprise decât atunci când îl obţinuse. îşi măsura şoldurile, coapsele, talia şi bustul în fiecare săptămână, notându-şi modificările şi bucurându-se de formele care ieşeau la iveală pe măsură ce scăpa de excesul de grăsime.
- Nu mă simţeam bine din cauza greutăţii mele, continuase ea. Pe când eram adolescentă, mâneam foarte mult, fiindcă eram nefericită. Apoi lucrurile au scăpat de sub control. Dar tu n-ar trebui să slăbeşti. Formele astea voluptuoase ţi se potrivesc. Cumpără-ţi o rochie de mireasă în care să te simţi bine şi mănâncă o felie zdravănă de tort la nuntă!
Stând acolo, sub pergolă, Maria se întrebă cum să răspundă la întrebarea pe care Mary i-o pusese despre viaţa ei. Nu prea avea timp să reflecteze la cele ce i se întâmplau.
- A fost un an greu, începu ea. Probleme cu contractele, probleme cu presa. Atunci când am plecat de la Teatrul La Scala, a fost oribil. Am tot timpul o durere de cap, care nu-mi trece nicicum, iar doctorul meu zice că e din cauza stresului şi că am tensiunea prea mică. Şi totuşi, angajamentele se tot adună. Cei de la Opera Metropolitană din New York m-au făcut să accept o serie de concerte şi se pare că nu se întrevede nici o pauza în viitorul apropiat.

- De ce nu-i pune la punct Battista pe cei de la Opera Metropolitană?
- Am semnat un contract cu ei, aşa că n-am de ales. Trebuie doar să găsesc energia care să mă ajute să trec cu bine de iarna asta.
Mary o strânse tare de mână.
- Te împovărezi prea mult. Promite-mi că n-o să mai semnezi nici un contract până când nu te odihneşti puţin înainte!
Maria suspină.
- Astă-vară am petrecut două luni lângă Lacul Garda, dar au trecut foarte repede, iar acum iarăşi am programul foarte încărcat. înfme... Am vorbit destul despre mine! Spune-mi şi tu ce mai e nou. Cum merg treburile la Dallas? La ce comitete sociale mai participi toamna asta, ca să-i pui pe toţi la punct?
- Am cam redus din activitate, dar am alte noutăţi. Se pare că avem pe cineva pe drum, spuse ea mângâindu-şi pântecul.
- Eşti însărcinată!
Maria se strădui să zâmbească, dar nu reuşi. Dimpotrivă, simţi cu groaza cum ochii i se umpleau de lacrimi. Clipi repede şi-şi acoperi pleoapele cu vârfurile degetelor, dar emoţia care o cuprinsese era prea puternică, aşa că suspină adânc.

- Ce s-a întâmplat? N-am vrut să te supăr! Ruşinată, Maria se

forţă să-şi revină.

- E magnifico. Mă bucur foarte mult pentru tine. Mary scoase o

batistă din buzunarul fustei ei largi.

- Te cred... deşi ai un mod ciudat de a-ţi arăta bucuria. Chicoti, apoi continuă: copilul n-o să schimbe prietenia care ne leagă, ştii asta. O să angajez personal care să se ocupe de el, aşa că n-o să încetez să vin în vizită la tine.
- Nu asta-i problema, îi răspunse Maria bâlbâit, ştergându-şi ochii. Doar că... îmi doresc şi eu, din toată inima, să rămân însărcinată. De când mă ştiu, mi-am dorit să am un copil.
- Fă-l pe Battista să-ţi dea unul! se răsti Mary. E datoria lui.
- Nu-i atât de simplu, îi răspunse Maria. Apoi îi povesti prietenei ei că medicul specialist îi explicase că avea uterul deformat. în afară de asta, soţul ei n-o mai dorea. Pun pariu că lui Elizabeth Taylor nu-i e deloc greu să-i atragă pe bărbaţi în pat, conchise ea.

- Iar eu pun pariu că femeia aia are o grămadă de probleme cu bărbaţii, i-o întoarse Mary. Dar de ce nu mi-ai spus până acum că-ţi doreşti un copil? Dacă aş fi ştiut, ţi-aş fi dat vestea cu mai multă grijă.
Maria îşi lăsă capul pe umărul lui Mary şi-şi trecu braţul pe după talia ei.
- Uneori am, aşa, o senzaţie ciudată, că bebeluşul meu există undeva, aşteptând să se nască. Sunt sigură că-i fetiţă. Dacă aş şti cum s-o fac să vină la mine...
începu să plângă, iar Mary o strânse în braţe.
- O să fie bine, îi şopti ea, mângâind-o pe păr. Sunt sigură că o să vină. Sunt convinsă.
La Dallas, Maria era complet absorbită de repetiţiile pentru La Traviata, pregătindu-se, în acelaşi timp, pentru Medeea. îi plăceau foarte mult oamenii cu care lucra - dirijorul, instrumentiştii, ceilalţi interpreţi - şi muncea obsesiv, încercând noi cadenţe şi combinaţii, diferite modalităţi de a valorifica dramatismul decorului, exersând până când simţea că interpretase perfect. Lăsase deoparte toate celelalte griji şi se concentrase în totalitate asupra spectacolelor, pe care le dorea cele mai bune din cariera ei. \foia să evolueze, iar faptul că lucra cu o echipă grozavă îi dădea ocazia să-şi forţeze limitele, aşa cum făcuse cândva la Teatrul La Scala.
în după-amiaza zilei în care avea loc repetiţia cu costume pentru Medeea, sosi o telegramă de la dirijorul Operei Metropolitane cu programul următoarelor concerte. El dorea ca ea să cânte unul după altul, fără nici o pauza între ele, rolul lui Lady Macbeth şi pe cel al Violettei, din La Traviata. Cel dintâi era un personaj întunecat, plin de forţă, iar cel de-al doilea, unul slab, delicat. Maria ştia că, dacă le-ar fi schimbat la iuţeală, şi-ar fi solicitat nespus de mult vocea. însă ceea ce a înfuriat-o la culme au fost cuvintele de la sfârşitul telegramei:
Vă solicităm confirmarea până mâine-dimineaţă la ora zece.
- E o declaraţie de război! îi spuse ea lui Battista. Ca pretenţiile pe care Italia le-a impus Greciei şi care ne-au forţat să intrăm în cel de-al Doilea Război Mondial.
- Bine, dar e vorba de Opera Metropolitană, îi răspunse el. Poate că ar trebui să acceptăm.
Mary Carter, care era şi ea prezentă la repetiţie, fu de altă părere:

- Să-i ia naiba! Nu pot să te trateze aşa! Lasă-i să aştepte.
Maria era în acel punct al repetiţiilor în care trăia şi respira rolul Medeei, nestatornica soţie al cărei soţ fugise cu o femeie mai tânără, luându-i şi pe copii cu el şi lăsând-o copleşită de durere şi de sete de răzbunare. Era un rol tumultuos, încărcat cu multe elemente tragice. Nu putea să se concentreze atât de bine, încât să-i poată mulţumi pe cei de la Opera Metropolitană fără să-şi compromită vocea.
- Trebuie să mă lase vreo două zile să mă gândesc, îi spuse ea lui Battista. Adică până după seara premierei.
în după-amiaza următoare, sosi o altă telegramă de la New York, în care scria:
Având în vedere că nu am primit nici o veste până azi-dimineaţă la ora zece, contractul dumneavoastră cu Opera Metropolitană este reziliat.
Maria se uită la mesaj şi nu-i veni să-şi creadă ochilor.
- Ce le-ai răspuns ieri? îl întrebă ea pe Battista, încălcând astfel regula de a nu vorbi în ziua premierei, ca să-şi odihnească vocea.

- Nu le-am răspuns. Nu mi-ai spus ce să le zic.

Ea strânse din pumni, înfigându-şi unghiile în palme.

- Ţi-amzis să le ceri încă două zile, ca să mă mai gândesc.
- O să mă sfătuiesc cu avocaţii noştri, îi răspunse Battista. Sunt sigur că cei de la Opera Metropolitană n-au voie să facă aşa ceva. O să-i ameninţ că-i dau în judecată.
Au primit răspuns că Opera Metropolitană avea dreptul să anuleze contractul, fiindcă nu se respectase un termen-limită.
Dintr-odată, Maria simţi cum întreaga carieră i se ducea de râpă. Totul se petrecuse treptat: mai
întâi pierduse Roma, apoi Viena, San Francisco, La Scala, iar acum, Opera Metropolitană. Era un adevărat dezastru.

Dar, câteva ore mai târziu, urcă pe scena operei dinDallas şi-

şi concentra toată furia şi disperarea în rolul Medeei,

interpretându-l cu atâta măreţie şi înflăcărare, încât îşi uimi

colegii, îi fermecă pe spectatori, ba chiar se surprinse pe ea

însăşi.Nisa, sudul Franţei august 1958

Lee şi Jackie făceau plajă pe o barcă ancorată la o sută de metri distanţă de ţărm Amândouă erau foarte bronzate şi purtau costume de baie din două piese, cu partea de sus legată la ceafă, aşa cum era anul acela moda în Franţa, costume care ar fi fost considerate indecente în Statele Unite. Jackie purta pe cap o cască de înot de culoare crem, acoperită cu flori de cauciuc.
Se ridică într-un cot. Se uită la sora ei, la şanţul pronunţat dintre oasele şoldurilor şi se gândi, cu îngrijorare, că Lee slăbise din nou prea mult. Pe când erau adolescente, îşi împărtăşeau tot felul de trucuri care să le ajute să slăbească - să mănânce grepfrut, să fumeze, să alerge pe loc - dar Lee exagera uneori. încă un capitol la care voia să-şi depăşească sora.
- Nici nu vreau să mă gândesc că trebuie să mă întorc în plictisitoarea Londră, spuse Lee fără să deschidă ochii. Vremea se schimbă peste noapte, se face dintr-odată toamnă, cerul devine cenuşiu şi totul e umed. Nu credeam că poate să existe un oraş cu atâta umezeală.
- Ţi s-au înecat corăbiile? o întrebă Jackie, folosind o expresie din vremea când erau mici. Sau Michael e cel care te face să te simţi morocănoasă?
De când sosiseră la vilă, Lee şi soţul ei nu făcuseră altceva decât să se certe. Nu reuşeau nici măcar o dată să discute civilizat. Jackie era de părere că sora ei se măritase prea tânără, fără să ştie ce aşteptări să aibă de la un soţ, iar Michael nu era destul de puternic ca s-o pună la punct.

Lee scoase un suspin şi spuse

- :Cred că mi-ar fi mai uşor dacă am avea copii. Dar, după cinci ani de încercări, doctorii ne-au spus că el are un număr scăzut de spermatozoizi. Ăsta-i norocul meu.
Jackie se ridică şi-şi cuprinse genunchii cu braţele. Se simţea binecuvântată că o născuse pe Caroline, care avea acum zece luni şi începea să umble târâş. Atunci când intra într-o încăpere, fetiţa bătea cu palmele în podea ca să-şi anunţe prezenţa: „Sunt aici!". Avea o fire hotărâtă, îi plăceau afinele, refuza brânza şi avea preferinţe clare printre jucării. Jackie se minuna că ea şi soţul ei fuseseră în stare să creeze acel pui de om unic.
- Copiii nu rezolvă problemele dintr-o căsnicie, îi spuse ea lui Lee.
Jack era un tată grijuliu, dar asta nu însemna că stătea mai mult pe acasă. Doar că, atunci când o făcea, o copleşea cu atenţia lui pe fiică, nu şi pe soţie.
- Tu şi Michael aveţi nevoie de bani. De bani mulţi. Dacă nu-ţi faci griji din pricina banilor, duci cu totul altă viaţă.
Amândouă erau perfect conştiente de importanţa banilor, după experienţa celor două căsnicii ale mamei lor, atât de diferite: prima, cu un bărbat care era tot timpul pe punctul să dea faliment, iar cea de-a doua, cu un milionar. Fetele crescuseră cu ideea că trebuia să se căsătorească cu cineva bogat, pentru că, din partea lui Black Jack, moşteneau doar datorii, în timp ce tatăl lor vitreg, Hugh Auchincloss, avea să-şi lase averea de la Standard Oii propriilor copii. „Bani şi putere", le tot repeta Janet Auchincloss celor două fiice ale sale. „Asta trebuie să vă ofere un bărbat."
- Păcat că eu şi Michael nu putem să primim o indemnizaţie din averea adunată de familia Kennedy de pe urma contrabandei cu alcool, spuse Lee, iar Jackie începu să chicotească şi-i făcu semn să tacă.
Ea nu întrebase niciodată de unde veneau banii lui Joe Kennedy, dar auzise tot felul de zvonuri, ca toată lumea.
- Ţi-am zis că am cunoscut pe cineva? se aventură Lee să se confeseze, deschizând un ochi, ca să vadă reacţia surorii ei. îl cheamă Stas. E un prinţ
în exil, din Polonia. Dar e complicat, pentru că el e însurat, eu sunt măritată... adăugă ea, pe un ton ezitant.

- Ai grijă, o avertiză Jackie încruntându-se, fiindcă Lee întotdeauna se cam aruncase cu capul înainte atunci când venea vorba de chestiuni sentimentale. Poate că n-o să-şi părăsească nevasta, iar tu ai putea să-l pierzi pe Michael dacă află.
- Michael n-o să mă lase niciodată, nu e genul ăla de bărbat, îi răspunse Lee pe un ton indiferent, arătând că respingea ideea fără reţinere.
- Ţi-e fidel?
Cele două surori nu prea aveau când să poarte astfel de conversaţii intime, dar se pare că asta era una dintre acele rare ocazii.
- Nu-mi pasă nici cât negru sub unghie, îi răspunse Lee, apoi adăugă: dar mă îndoiesc că mă înşală. E prea plictisitor din fire ca să aibă o amantă.
Lee făcu o pauză şi se răsuci cu faţa spre Jackie.
- Dar Jack? vru ea să ştie.
Jackie clipi, gândindu-se la secretarele blonde, cu funduri obraznice şi cu sâni generoşi, care mişunau în jurul lui Jack la congrese.
- Cine ştie? Infidelitatea nu e cel mai rău lucru care poate să se întâmple într-o căsnicie.
Exact în clipa aceea, auziră cum cineva înota spre barca lor.
- Vai, Jack! strigă Lee, văzându-i capul ivindu-se din apă. Ce mişcări puternice ai! Tocmai vorbeam despre tine.
Jack se ridică pe braţe şi urcă în barcă, în timp ce Jackie îi privea admirativ bicepşii. Era în formă bună, deşi nu mai putea să facă sport la fel de mult ca înainte, din cauza durerilor de spate.
- Ghici unde am fost invitaţi diseară? o întrebă el pe Jackie.

Ea clătină din cap. -Unde?

- Iahtul lui Aristotel Onassis e ancorat în port, iar Churchill e unul dintre musafiri. Am fost invitaţi la un pahar, zise el zâmbind larg şi arătându-şi dinţii albi şi puternici.
- Eşti sigur că e o idee bună să ne întâlnim cu Onassis? îl întrebă Jackie. S- au clarificat treburile cu livrările alea frauduloase?
- Da, ne-am împăcat în '55. Teoretic, a fost o victorie pentru Statele Unite, dar nici el n-a ieşit cu mâna goală din toată treaba.
- Să mergem, atunci, spuse Jackie.

Churchill era una dintre persoanele pe care Jack le admira. îl considera un erou, iar ea ştia că era hotărât să facă o impresie bună.
- O, pot să vin şi eu? îi imploră Lee.
- O să telefonez ca să întreb. Trebuie să fim acolo la şase şi jumătate fix. Cred că o să mă îmbrac elegant. Ne vedem mai târziu, dragilor.
Se ridică în picioare şi execută un plonjon perfect în mare.
- Elegant? o întrebă Jackie pe Lee, ridicând dintr-o sprânceană. Pun pariu că ceilalţi bărbaţi nu vor purta nici măcar cravată. Dar dacă aşa vrea el...
Jack, Jackie, Lee şi Michael fură întâmpinaţi chiar de Onassis, pe pasarela de pe Christina. După cum bine prevăzuse Jackie, el purta o cămaşă descheiată la gât şi pantaloni lejeri. Jackie îi făcu lui Lee cu ochiul.
- Mă bucur foarte mult că aţi putut să veniţi, le spuse Onassis. E o onoare să vă cunosc.
Iahtul era luxos ca un hotel de cinci stele. Gazda îi conduse de-a lungul punţii principale până la zona de relaxare de lângă o piscină de culoare turcoaz, care avea pe fund un mozaic reprezentând un minotaur.
- Se transformă într-un ring de dans la petreceri, le spuse Onassis rânjind, de parcă se lăuda, dar, în acelaşi timp, de parcă râdea de el însuşi pentru că se lăuda.
- Acela e un heliport? întrebă Jack.
- Da, îmi prinde bine atunci când mă grăbesc, îl lămuri Onassis, făcând o mişcare circulară cu degetul în aer.
Ceilalţi invitaţi şedeau pe scaune de ratan, cu perne, de-a lungul unor mese pe care se aflau băuturi. Erau vreo douăzeci de persoane, iar Jackie îşi întipări numele lor în memorie pe măsură ce Onassis făcea prezentările. Fără nici o reţinere, Jack se furişă lângă Churchill, trăgându-şi un scaun ca să se aşeze lângă el.
- Ne-am mai întâlnit, îi spuse Jackie lui Churchill atunci când îi veni rândul să fie prezentată. La o petrecere în grădina Palatului Buckingham.
Fusese invitată în timp ce se afla într-un tur al Europei împreună cu o prietenă de la şcoală şi stătuse la rând ca să dea mâna cu el. Orbiseră puţin, dar asta era o amintire preţioasă pentru ea. Nu se

aştepta deloc ca el s-o fi ţinut minte, însă Churchill dădu din cap şi spuse:
- Da, desigur.
Lui Jackie i se păru că arăta oarecum dezorientat şi se întrebă cât băuse, oare, înainte să sosească ei. O salută pe Lady Churchill, apoi se aşeză pe un scaun de unde putea să vadă toată petrecerea. îi plăcea foarte mult să observe oamenii. Onassis se plimba încoace şi-ncolo, asigurându-se că oaspeţii se simţeau bine şi spunându-le chelnerilor ce băuturi să le aducă.
- Eu aş dori un martini cu votcă, mulţumesc, ceru ea atunci când îi veni rândul.

- Cu o măslină? o întrebă el. Ea ridică dintr-o sprânceană.

- Se poate altfel?

Onassis se ghemui lângă scaunul ei, ţinându-se de braţul acestuia. Avea ceva vulpesc în el: piept păros, ochi sclipitori, căprui-deschis, dinţi de un alb strălucitor.
- Eu, unul, am gusturi simple: o sticlă de vin roşu, bun, apoi un coniac vechi sau un whisky băut la lumina lunii. Dar bănuiesc că sunt multe feluri de martini acum, iar unele femei îl beau cu un cocktail de ceapă. Scandalos comportament, zise el zâmbind larg. Spune-mi, a venit şi fetiţa ta cu tine în călătoria asta?
- Da, îi răspunse Jackie zâmbind. Acum o culcă bona în pătuţul ei.
Li se alătură frumoasa soţie blondă a lui Onassis, Tina, care începu s-o întrebe pe Jackie despre Caroline.
- Cel mai mare dintre copiii mei are zece ani, iar cel mic, şapte, spuse ea, şi mi-e tare dor de primii lor ani de viaţă. Erau insuportabil de drăgălaşi.
Onassis se ridică şi se îndreptă spre un alt oaspete, iar Jackie rămase să vorbească cu Tina despre copii, dar urmări cu colţul ochiului petrecerea din jur. Jack se străduia din răsputeri să-i intre în graţii lui Churchill, zâmbindu-i fermecător şi atingându-i braţul.
- O să vă trimit un exemplar al cărţii mele, Profiles in Courage, îl auzi ea promiţându-i şi se crispă.
Era clar că Churchill nici nu auzise de ea, deşi câştigase Premiul Pulitzer cu un an în urmă.

Soţia lui Churchill, Clemmie, îi şopti acestuia ceva la ureche, iar el dădu din cap şi mormăi:
- Ce drăguţ.
Atunci, Jackie îşi dădu seama că bătrânul era puţin cam senil, iar gândul ăsta o întristă. îi plăceau cărţile de istorie pe care le scrisese, precum şi stilul provocator al discursurilor lui din timpul războiului, care făcuseră valuri în întreaga societate, atât în Marea Britanie, cât şi în America.
îmbrăcată într-o tunică Chanel de mătase albă, care costase cât răscumpărarea unui rege şi care îi venea incredibil, Lee stătea cu Onassis lângă balustrada punţii. Se mlădia spre el ca o creangă de salcie, cu capul lăsat într-o parte. Jackie nu auzea despre ce vorbeau, dar ştia, din gesturile surorii ei, că flirta. Era o cochetă înnăscută. Prins într-o discuţie cu un invitat englez, Michael nici nu-şi ridică privirea. Jackie îşi făcea griji pentru Lee. Divorţul era o experienţă traumatizantă, iar sora ei era o fiinţă fragilă.
Chelnerii le oferiră oaspeţilor farfurioare pline cu tot felul de delicatese: mormane de caviar negru, strălucitor, pe biscuiţi subţiri şi crocanţi care se topeau în gură, felii de pepene galben învelite în prosciutto, pateuri miniaturale cu creveţi roz. Cât despre băuturi, de îndată ce mai rămânea doar o treime în pahare, chelnerii le schimbau cu unele noi. Totul era extraordinar de civilizat. Mamei lui Jackie i-ar fi plăcut acolo; ea era o gazdă impecabilă şi-şi instruise bine fiicele în privinţa etichetei din lumea bună.
Jackie îl tachină pe Jack în legătură cu eforturile lui de a-l face pe fostul prim-ministru să-l placă:
- Nu prea cred că i-ai lăsat o impresie puternică. Arăta cam derutat. E foarte posibil să fi crezut că eşti vreun chelner.
Jack îi zâmbi larg.
- Ai avut dreptate că m-am îmbrăcat prea elegant. Nu reuşesc niciodată să înţeleg cum e cu ţinutele potrivite.
- Oare de ce îi însoţeşte Churchill în călătoria cu iahtul? întrebă Lee. N-aş fi zis că el şi Onassis au foarte multe lucruri în comun.
Jack fu cel care îi răspunse:
- Onassis colecţionează celebrităţi. I-a invitat pe iahtul lui şi pe Garbo, pe soţii Rainier, tot felul de oameni bogaţi şi faimoşi, iar Churchill e premiul cel mai mare. Cine a zis că nu poţi să cumperi prieteni cu bani a fost un prost.

După ce au coborât pe chei, ca să meargă la Chez Palmare, restaurantul la care aveau rezervări pentru cină, Jackie l-a luat de braţ şi i-a spus:

Nu cred că a zis cineva asta, dragul meu. E limpede că nu-i

adevărat.Paris, Franţa 19 decembrie, 1958

Eşti sigur că n-ai uitat nimic? scrise Maria pe carneţel şi i-l întinse lui Battista, ca să citească.

în seara aceea avea spectacol la Opera din Paris şi se simţea

agitată. - Bineînţeles că nu.

Pe el îl scoteau din sărite de fiecare dată emoţiile ei de dinaintea spectacolului.

Maria îl privi cum stătea citind un ziar italian, cu picioarele atârnându-i peste braţul fotoliului, fără să-i pese de nimic. încrederea ei în el scăzuse dramatic după ce pierduseră contractul cu Opera Metropolitană. Un bun impresar ar fi salvat situaţia; însă aşa cum stăteau lucrurile în momentul de faţă, ea avea parte de titluri defăimătoare în presă, care susţineau că se temuse că vocea ei nu era îndeajuns de bună pentru rolul lui Lady Macbeth. Era fals, pur şi simplu fals - îl cântase de multe ori. Un bun agent de publicitate i-ar fi contrazis pe cei din presă, dar Maria, neavând unul, luase asupra ei corvoada de a le telefona unor prezentatori de radio şi unor ziarişti, ca să le infirme spusele. Se simţea umilită, dar n-avea încotro, trebuia să se apere.

Astfel stând lucrurile, fireşte că era îngrijorată la gândul că Battista făcuse atât de multe dintre aranjamentele pentru concertul din seara aceea, care urma să fie transmis în direct în nouă ţări europene. Cele VI30 de bilete se vânduseră peste

noapte, în ciuda preţului ridicat, de 35.000 de franci fiecare

,şi a onorariului-record al Măriei, de cinci milioane de franci. Cifrele acelea o năuceau, făcând-o să se simtă şi mai emoţionată.
- Ai mai cântat în faţa unui public atât de numeros, nu e prima dată, îi aminti Battista.
El nu reuşea să înţeleagă nici în ruptul capului de ce, pe măsură ce devenea tot mai faimoasă, Măriei parcă îi era tot mai greu. Dacă în seara aceea n- avea să reuşească să atingă anumite note înalte? Câteodată - rareori, din fericire - ea pur şi simplu nu putea să le cânte. Toate sopranele păţeau aşa ceva, dar ar fi fost devastator dacă i s-ar fi întâmplat asta într-un spectacol urmărit de telespectatori din întreaga Europă, dintre care mulţi o auzeau pentru prima dată.
Maria merse în dormitor şi trânti uşa, iar apoi îşi turnă un pahar cu apă. Trebuia să bea multă apă în zilele în care avea spectacol, apă la temperatura camerei, fără gheaţă. Stând la fereastră şi privind cerul de deasupra Parisului, făcu câteva exerciţii care să-i relaxeze gâtul şi mandibula, dar nu reuşi să se concentreze la ele. O distrăgea lipsa ei de încredere în Battista. Ar fi vrut să nu existe prăpastia aceea între ei şi să nu se mai simtă atât de singură în propria căsnicie.

Cineva bătu la uşa apartamentului lor, apoi se auzi vocea lui

Battista: -Intră!

Maria scoase capul pe uşă şi văzu un valet care adusese un buchet uriaş de trandafiri, peste douăzeci.

- Pentru doamna Callas, zise el, aşezând buchetul pe masă. Maria

luă felicitarea şi citi, zâmbind, dedicaţia scrisă în greceşte:
în seara asta ai doar o şansă ca să-mi schimbi părerea despre operă. Aristo.
Maria mirosi parfumul văratic al trandafirilor până când valetul aduse o vază în care să-i pună.
Ea îl înghionti uşor pe Battista, sperând ca el să-i dea omului un bacşiş, dar soţul ei nici nu-şi ridică privirea din ziar, aşa că fu nevoită să scotocească ea prin poşetă după câţiva franci.
De unde ştia Aristotel unde stăm? scrise în carneţel.

- A sunat săptămâna trecută, voia o invitaţie la petrecerea de după spectacol, îi răspunse soţul ei. Probabil că atunci i-amzis.
Maria fu încântată. Era tocmai seara potrivită ca el s-o audă pentru prima dată. în prima jumătate a spectacolului avea să cânte mai multe arii celebre, urmate de actul al doilea din Tosca - cu toatele, uşor de ascultat, de înţeles şi de savurat. Poate că domnul Onassis avea chiar să reuşească să rămână treaz.
După-amiază, Maria mai primi şi alţi trandafiri de la Aristotel, dar în acele clipe ea era absorbită de încălzirea de dinaintea spectacolului, aşa că nu prea dădu atenţie florilor. Pe când ajunseră la operă, ea deja începuse să se transforme în alter ego-ul ei de scenă, un personaj pe care, în mintea ei, îl numea „La Callas".
îşi puse iconiţa cu Fecioara Maria pe măsuţă şi, cu înghiţituri mici, începu să bea apă, în timp ce era coafată şi machiată. Două costumiere o ajutară să îmbrace o rochie de seară, din satin de culoarea şampaniei, împodobită cu zibelină, iar apoi îşi încheie la gât colierul cu diamante, în valoare de un milion de dolari, care îi fusese împrumutat pentru seara aceea de către Van Cleef & Arpels. Agentul lor de pază era la uşa cabinei şi urma să rămână în culise pe toată durata spectacolului.
Odată îmbrăcată în costumul de scenă, Maria începu să exerseze câteva note înalte, pe care le atinse cu uşurinţă. Gâtul îi era bine. Sosi clipa, se îndreptă spre scenă simţind doar o umbră de emoţie, îi dădu ochelarii agentului de
pază, care era în apropiere, şi-şi făcu cruce de trei ori. Apoi păşi pe scenă cu piciorul drept.
Timpul zbură; două ore mai târziu, Maria stătea pe scenă tremurând de emoţie la auzul ovaţiilor care nu mai conteneau. Francezii nu se ridicau niciodată în picioare - niciodată - dar în seara aceea se ridicaseră şi o aplaudaseră frenetic. I se aruncaseră buchete de flori pe scenă, iar ea se aplecase şi culesese câteva. încercase să plece, dar fusese chemată înapoi de mai multe ori. Cât timp cântase, ea uitase de camerele de luat vederi ale televiziunilor, dar acum le căuta cu privirea, întrebându-se cum îi sunase vocea şi cum arătase.
întotdeauna era ciudat la sfârşitul unui spectacol. Se simţea de parcă se întorcea dintr-o călătorie în ţinuturi îndepărtate. Aplauzele încă îi mai răsunau în urechi atunci când, dezorientată,

se îndreptă spre impunătorul foaier al operei, iar apoi ieşi ca să-i salute pe cei invitaţi la petrecere.
într-o clipă, Onassis veni lângă ea, îi luă mâinile într-ale lui şi-i spuse:
- M-ai făcut să plâng. Am vărsat lacrimi adevărate. Ai fost incredibilă. Pe cuvânt.
- îmi pare rău că ţi-am pricinuit aşa o suferinţă, îi răspunse ea. Dar mă bucur că ţi-a plăcut.
- Nu există cuvinte care să exprime ce-am simţit, îi spuse el, privind-o drept în ochi şi apăsându-i vârfurile degetelor. încă am pielea de găină.
\forbise în greacă, dar folosise expresia din engleză, iar pronunţia lui o făcu să râdă. îi spuse:
- îmi pare rău şi pentru asta.
Nu mai putură să vorbească, fiindcă ceilalţi le dădeau târcoale, aşteptând ca ea să le fie prezentată. Maria era uluită de numărul mare de persoane bogate şi distinse care veniseră la spectacol, cu bijuteriile lor strălucind orbitor: cei din familia Rothschild, ducii de Windsor, Aga Khan, Brigitte Bardot şi Charlie Chaplin. Cu toţii o salutară de parcă ar fi fost prieteni vechi, ceea ce i se păru fals, pentru că ea nu-i mai întâlnise niciodată în persoană, în afară de cei din familia regală, care şi ei îi erau doar simple cunoştinţe.
Sub candelabrele strălucitoare şi sub tavanele pictate ale foaierului fuseseră aranjate mese pentru cină. în dreptul fiecărui loc, pe masă, era pus un cartonaş pe care scria un nume, dar Onassis îl schimbă pe al lui cu cel al lui Battista şi se aşeză lângă Maria. Pe ea o amuză îndrăzneala lui, dar nu-i făcu nici o observaţie. La început, Battista păru nedumerit, dar apoi ridică din umeri şi acceptă, binedispus, schimbarea.
- Parcă trăiai fiecare emoţie pe scenă, îi spuse Aristotel Măriei după ce se aşezară. Cum reuşeşti să intri în pielea personajului în astfel de spectacole, aşa cum a fost cel de azi, în care trebuie să treci de la un rol la altul?
- Nu e un proces conştient, recunoscu ea. Mă cufund în muzică şi simt emoţia care emană din note. Compozitorul a făcut toată treaba pentru mine.
- Iar acum trebuie să ieşi din acea stare ca să îţi întâlneşti publicul, care te adoră.
O privi cu atenţie şi încheie:

- Nu poate să fie o tranziţie uşoară.
- Eşti foarte perspicace, observă ea, zâmbind. Uneori e dificil, mai ales după ce interpretez un rol deosebit de dramatic, dar în seara asta sunt bine.

- Deci, sigur vorbesc cu Maria, nu cu Floria din Tosca?

- Aha! Ai citit programul, glumi ea. Aristotel îi zâmbi larg.
- N-am de gând să mă arunc de pe un parapet şi să mor înainte să se încheie cina, în caz că asta te îngrijorează.
Chelnerii aduceau aperitivele, iar ea se întoarse ca să vorbească cu dirijorul, care era aşezat la stânga ei, dar, pe când sosi felul principal, Onassis îi acapară din nou întreaga atenţie.
- Oare aş putea să te conving să mi te alături într-o croazieră, la bordul Christinei, vara viitoare? o întrebă el. O să avem doar invitaţi distinşi. Winston şi Clementine Churchill vin cu noi în fiecare an. O să avem şi muzicieni din Grecia, aşa că n-o să fie nevoie să cânţi nici o notă, doar să faci turul insulelor ţării noastre natale, să înoţi, să te bucuri de mâncare şi de băutură - orice doreşti.
Se aplecă aproape de ea, vorbindu-i pe un ton jos, aproape în şoaptă, iar ea simţi dorinţa emanând din trupul lui. O dorea foarte tare şi, ce-i drept, şi ea era atrasă de el. Onassis avea ceva animalic, care ei i se părea extrem de incitant. Era flatată de atenţia pe care o primea din partea lui, dar, în acelaşi timp, intuia că el o dorea pe La Callas, fiinţa pe care o văzuse pe scenă, nu pe ea; nu pe Maria.
- Oferta e tentantă, îi răspunse ea. Trebuie să verific programul meu şi al soţului. Anul viitor aniversăm zece ani de căsnicie şi poate că a planificat ceva.
îl privi cu atenţie, să vadă dacă expresia lui suferise vreo schimbare atunci când îi reamintise starea ei civilă, dar el nici nu clipi.

Sper că te preţuieşte aşa cum meriţi, îi şopti el la ureche, cu

mâna pe umărul ei şi cu răsuflarea gâdilându-i obrazul.Portul

Hyannis noiembrie 1958

Jackie sosi la casa lui Rose şi Joe Kennedy şi intră. îşi petrecuse ultima oră încercând să se decidă cu ce să se îmbrace la emisiunea de televiziune Acasă cu familia Kennedy, care se filma în după-amiaza aceea. Voia să arate elegant, dar într-un mod distins, fără exagerări. în cele din urmă, îmbrăcase o rochie simplă din lână verde-închis, cu mânecile deasupra încheieturii, şi-şi pusese un colier de perle. îşi prinsese părul şi folosise foarte puţin machiaj, amintindu-şi de vorbele mamei: „Bărbaţii vor să vadă un chip drăguţ, nu un manechin pictat".
în timp ce stătea în hol, nehotărâtă, auzi voci de bărbaţi în sufragerie şi se apropie de uşă, întrebându-se dacă Jack era şi el acolo.
- E percepută ca fiind prea distantă, prea aristocratică - dă impresia că e o persoană care n-ar putea să le înţeleagă grijile şi preocupările, spuse o voce, iar Jackie îl recunoscu pe fratele lui Jack, Teddy.
îşi dădu seama imediat că despre ea era vorba. Un punct de vedere atât de nedrept! America era o ţară imensă, aşa că ea n-avea cum să placă tuturor categoriilor sociale.
- Ce vrei să facă? răspunse Jack. Să vorbească despre mărcile de detergent pe care le cumpără? Poate că oamenii spun în sondaje că o consideră distantă, rece, dar uite cât de mulţi vin la mitingurile la care mă însoţeşte ea.

Măcar îi lua apărarea; tot era ceva

- .Trebuie să vorbeşti cu ea în legătură cu toaletele pe care le poartă, zise altcineva, o voce pe care Jackie n-o recunoscu. Dacă tot alege haine de firmă, spune-i măcar să-şi cumpere de la creatorii de modă americani, nu de la francezi.
- O să încerc, spuse Jack. Dar nu pot să garantez nimic. Jackie are convingeri foarte ferme atunci când vine vorba despre hainele ei.
Jackie îşi coborî privirea. Era îmbrăcată într-o rochie Lanvin. Nu mai ştia dacă avea în garderobă rochii de la vreun creator american. Iar acum era prea târziu să se schimbe.
Cu ce drept o analizau? O înfuria gândul că vorbeau despre ea atunci când nu era de faţă. Mâna îi zăbovi pe mânerul uşii, în timp ce se gândea să intre val- vârtej şi să-i ia la rost, dar ce ar fi câştigat dacă făcea aşa? Se răzgândi şi se îndreptă spre camera de zi, unde echipa de televiziune îşi instala echipamentul. Rose Kennedy şi surorile lui Jack, Eunice şi Jean, se aşezaseră deja pe nişte canapele cu model floral, iar scaunele fuseseră aranjate în semicerc.
- Bună ziua tuturor, spuse ea, zâmbind către cameramani şi apoi către cei din familia lui Jack.
- Iată-te, în sfârşit, îi spuse Rose pe un ton destul de prietenos, dar cu o expresie gravă pe faţă.
Jackie ştia că femeile din familia Kennedy o vedeau ca pe un fel de intrusă, dar o tolerau atât timp cât se purta cum trebuia şi-şi juca rolul de soţie ideală pentru un politician. întârziase, oare? Se uită la ceas. Mai puţin de cinci minute. Se aşeză lângă Rose şi-şi netezi rochia.
- Pot să vă pudrez puţin nasul, doamnă Kennedy? întrebă o femeie care ţinea în mână o cutie de pudră. De obicei, pielea capătă luciu pe ecran.
îşi lăsă capul pe spate, sperând că n-avea să arate de parcă faţa i-ar fi fost acoperită cu făină.
Teddy apăru în uşă şi discută cu cineva din echipă, poate cu regizorul, despre ordinea în care aveau să apară. Apoi se întoarse spre ea şi-i spuse:
- Jackie, o să începem cu Rose, care o să te întrebe dacă-ţi plac campaniile, aşa că pregăteşte-ţi deja un răspuns. Ai priceput ideea: e o mare onoare pentru tine să-i cunoşti pe oamenii pe care soţul tău îi reprezintă. O să faci totul ca să-l sprijini, dar cel

mai important rol al tău e să întreţii un cămin plăcut şi să-i creşti fiica.
Jackie simţi că el o lua de sus.
- Ca să vezi, eu tocmai aveam de gând să zic că sper ca Jack să nu primească voturile, ca să nu mai fiu nevoită să iau parte la întruniri în viaţa mea.

Rose îşi dădu ochii peste cap, aruncându-le o privire fiicelor ei.

Teddy îşi drese glasul şi o întrebă:
- Ai putea să vorbeşti pe un ton mai grav? Uneori parcă ai vocea prea subţire, prea întretăiată.
Jackie avea talent la imitat, aşa că vorbi folosind câteva accente, iar apoi îl întrebă pe Teddy:
- Pe care îl preferi? Pe cel monoton, din Boston? Sau tărăgăneala din sud? Sau poate că pe cel de fetişcană din California?
Teddy chicoti.
- Fii tu însăţi, o sfătui el; ia-ţi doar un aer mai puţin aristocratic.
- Aţi mai apărut la televiziune, doamnă Kennedy? o întrebă un membru al echipei de filmare. Ştiţi că nu trebuie să vă uitaţi în camera de filmat? Purtaţi-vă ca şi cum noi n-amfi aici.
Ea dădu din cap în semn că înţelesese şi răspunse scurt:
- Aşa o să fac.
După ce porni camera, Jackie încercă să vorbească pe un ton mai grav, dar suna fals. Parcă era o învăţătoare din secolul trecut, care le preda copiilor, spunându-le: „M-am simţit atât de bine în campanie".
Jack ştiuse de la bun început că Jackie provenea dintr-o familie de vază; ăsta fusese, de fapt, unul dintre lucrurile care îl atrăseseră la ea. îi plăcea faptul că tânăra femeie vorbea franceză, italiană şi spaniolă şi că studiase arta şi literatura. Orgoliul îi era gâdilat de gândul că ea fusese „debutanta anului" în 1948 şi că activităţile ei preferate erau călăria şi cititul. Dacă şi-ar fi dorit o femeie mai obişnuită, ar fi trebuit să se gândească mai bine atunci, cu mult timp în urmă.
Se cunoscuseră în trenul care mergea de la Washington la New York, pe vremea când ea era încă studentă la Universitatea Vassar, iar el tocmai fusese ales deputat de Massachusetts. Jack se aplecase peste culoarul compartimentului ca să se prezinte, iar

prima ei impresie fusese că el semăna foarte bine cu un irlandez, cu părul lui blond-roşcat, des, cu faţa lată şi ochii gri-verzui, hipnotizanţi. Lui Jackie nu-i prea venea să-şi spună numele unui străin, dar ar fi fost nepoliticos din partea ei să n-o facă - în fond, era deputat.
- Arăţi atât de dulce şi de incoruptibilă în rochia asta albă, fusese următorul lucru pe care i-l spusese el, dar am o teorie în legătură cu fetele ca dumneata.

Mirată, Jackie îşi ridicase privirea.

- Orbeşti serios? Nu ştii nimic despre mine.

El rânjise, ca un băieţandru prins cu mâna în cutia cu prăjituri.
- Pun pariu că eşti genul de fată care sărută foarte bine. întotdeauna intuiesc lucrurile de genul ăsta.
Ea se gândise că ar fi fost mai bine să deschidă o carte şi să pună capăt conversaţiei, dar era şi oarecum curioasă, \forbise cu prietenele ei, de nenumărate ori, despre ce îi făcea pe bărbaţi să se îndrăgostească de o fată
anume, nu de altele, mai ales că n-o alegeau întotdeauna pe cea mai frumoasă, aşa că se hotărâse să-l folosească pe Jack pe post de cobai.
- Există multe tipuri de săruturi, după vasta dumitale experienţă? îl întrebase ea, sperând că el îi înţelegea ironia.
- Patru tipuri principale, cu multe variaţiuni, îi răspunsese el, începând să le numere pe degete. Există, în primul rând, felul ăla frigid de a săruta, al fetelor cu buzele uscate ca lemnul, care îţi dau un pupic scurt şi apoi o iau la fugă, speriate ca nişte găini; apoi, există fetele care sunt prea preocupate să sărute aşa cum cred ele că ar trebui, urmând sfaturi din cine ştie ce revistă, prea atente la ceea ce fac ca să se bucure şi ele de senzaţiile pe care le încearcă; fetele din a treia categorie îi bagă în sperieţi pe bărbaţi cu atitudinea lor disperată, salivează şi se dau de ceasul morţii de dorinţă; şi există, apoi, fete ca dumneata, care se relaxează şi se lasă în voia trăirilor stârnite de întâlnirea buzelor lor cu cele ale bărbatului şi care, pur şi simplu, se bucură de sărut.
Jackie se forţase să nu roşească.
- Sper că nu te aştepţi să-ţi confirm teoria, domnule Kennedy.

- Nici nu mi-a trecut prin cap aşa ceva, îi răspunsese el zâmbind larg. Mă crezi vreun afemeiat fără scrupule?
După ce trenul oprise în Gara Penn, el încercase s-o convingă să-l însoţească într-un bar din apropiere ca să bea ceva împreună, dar dispăruse iute, de îndată ce auzise că o aştepta tatăl ei.
Jackie crezuse că n-avea să-l mai vadă niciodată, însă, patru ani mai târziu, în iunie 1951, prietenii ei, Charles şi Martha Bartlett, o invitaseră la cină şi-i spuseseră că avea să vină şi un bărbat despre care credeau că ei i-ar fi făcut plăcere să-l cunoască. Jackie intrase în camera din faţă şi îl zărise pe Jack Kennedy.
- Am avut deja plăcerea, spusese ea, văzând că gazdele lor doreau să le facă cunoştinţă.
- Dumneata eşti fata din categoria celor care sărută bine, îi zisese el zâmbindu-i larg, iar Jackie începuse să râdă.
Atunci când se întâlniseră prima oară, ea avea optsprezece ani; acum avea douăzeci şi doi şi era mult mai încrezătoare în ea însăşi. Călătorise prin toată Europa, petrecuse o vară întreagă în Franţa şi plănuia să se întoarcă acolo peste o săptămână, ca să facă o excursie prelungită împreună cu Lee, iar apoi să-şi înceapă munca de fotograf de investigaţii la ziarul Washington Times-Herald.

Jack se uitase la mâna ei stângă.

- Aş fi zis că te-ai măritat deja, domnişoară Bouvier.

- Te-ai înşelat, domnule Kennedy.
Avusese nenumăraţi curtezani, bineînţeles, dar cu toţii încercaseră s-o transforme într-o casnică. Era clar că nu citiseră ce scrisese ea în albumul de sfârşit de liceu, şi anume că ambiţia ei era „să nu devină casnică". îşi dorea mai mult de la viaţă; nu ştia ce anume, dar era convinsă că avea să descopere, în cele din urmă. Iar atunci când Jack începuse să vorbească despre politică, îi stârnise interesul. îl admira pentru ambiţia lui şi pentru dorinţa de a schimba societatea. Era erou de război, iar asta o impresionase, îl găsea atrăgător şi probabil că, la nivel intuitiv, simţise că viaţa alături de un astfel de bărbat n-ar fi fost niciodată monotonă.

La sfârşitul serii, Jack o întrebase dacă voia să bea un pahar împreună cu el înainte să meargă acasă, dar Jackie stabilise să se întâlnească după cină cu un prieten şi nu voise să-şi ia cuvântul înapoi.
- în cazul ăsta, dă-mi un telefon după ce te întorci din Europa, îi propusese el.
Lui Jackie i se păruse că el era un pic cam indiferent. Dacă voia s-o vadă, ar fi putut să-l întrebe pe Charles Bartlett despre data întoarcerii ei, astfel încât să-i telefoneze el după aceea. Ea nu era genul de fată care să alerge după un bărbat.
De fapt, după cum se petrecuseră lucrurile mai apoi, Jackie chiar fusese nevoită să alerge după Jack Kennedy. Se îndrăgostise nebuneşte de el, ceea ce o luase cu totul pe nepregătite. Fusese şi mai surprinsă să-şi dea seama că Jack nu era chiar atât de vrăjit, pe cât ar fi fost de sperat. înainte, Jackie avusese întotdeauna talentul de a-i face pe bărbaţi să se îndrăgostească de ea. Le cerea să-i povestească despre ei şi îi asculta cu atenţie; râdea la glumele lor, chiar dacă nu erau amuzante. Nici una dintre acele tehnici nu funcţionase cu Jack. O plăcea, fără îndoială, dar ea nu-şi dădea seama dacă era îndrăgostit. în plus, ştia că ea nu era singura femeie cu care se întâlnea.
Aşa că Jackie începuse să joace mai dur. Citise cărţi plictisitoare despre teorie politică, numai şi numai ca să poată să discute despre ele cu Jack; tradusese articole din franceza ca să-l ajute; îi dusese mâncare caldă la birou în serile în care el lucra până târziu şi îl fermecase pe tatăl lui, bătrânul Joe Kennedy, atunci când Jack o dusese în Portul Hyannis ca să-i cunoască familia.
Oare faptul că nu reuşea să-i câştige inima o făcuse să se încăpăţâneze? Nu, nu era doar asta. El era altfel decât toţi ceilalţi bărbaţi cu care se întâlnise: imprevizibil, curajos, isteţ, glumeţ şi ambiţios până la înverşunare. Politica era pe primul, pe al doilea şi pe al treilea loc în lista lui de priorităţi. La scurt timp, Jackie îşi dăduse seama că ar fi vrut să se mărite cu el, dar cum să-l facă s-o ceară? La douăzeci şi trei de ani era, practic, singura dintre prietenele ei de la facultate care nu purta inel.
Tatăl ei fusese cel care îi spusese că trebuia să joace rolul inaccesibilei dacă voia ca Jack s-o ceară în căsătorie.

- Anulează întâlniri cu puţin timp înainte. Dă-i răspunsuri vagi atunci când te întreabă despre planurile tale. Orice faci, să nu-i dai impresia că ai fi prea dornică să fiţi împreună.
Sora lui Jack, Eunice, urma să se căsătorească în vara lui 1953, iar Jack îi ceruse lui Jackie să-l însoţească la nuntă. însă, urmând sfatul pe care i-l dăduse tatăl ei, Jackie îi convinsese pe cei de la Times-Herald s-o trimită la Londra să scrie un articol despre încoronarea reginei Elisabeta a Il-a. Era un
joc de noroc; poate că Jack avea să invite o altă fată în locul ei, una care să ştie să i se strecoare pe sub piele.
El păruse surprins de decizia lui Jackie.
- \foiam să ai ocazia să cunoşti şi alţi membri ai clanului Kennedy. Şi, înainte de asta, aş fi vrut să te întreb ceva.
Rostise acele cuvinte pe un ton atât de neutru, încât ei nici prin gând nu-i trecuse ce avea să urmeze.
- Vreau să fii soţia mea. Ştii doar că facem o echipă grozavă împreună, continuase el zâmbind larg, ca un băieţel pus pe şotii. Ce zici?
Ea rămăsese mută de uimire. începuse să creadă că Jack era o cauză pierdută, mai ales după ce citise într-o revistă că se întâlnea cu actriţa Audrey Hepburn.
- Când te-ai hotărât să mă ceri? îl întrebase ea, încercând să afle dacă planurile ei de a pleca la Londra îi dăduseră un imbold.
- Cam cu un an în urmă. M-am gândit să mai aştept, dar am ştiut tot timpul că tu erai aleasa.
Ea îl lovise uşor peste braţ, exclamând:
- Ce drăguţ din partea ta!
Dar nu reuşise să-şi şteargă zâmbetul de pe faţă nici chiar atunci când Jack o trăsese spre el ca s-o sărute.
Stând în faţă camerelor de filmat, cu Caroline pe genunchi, lui Jackie îi trecu prin minte citatul acela din Biblie care spune că „Ce semeni, aia culegi". Se îndrăgostise de un bărbat pentru care cariera era cea mai importantă, iar acum suporta consecinţele. Se apropiau alegerile de mijloc de mandat şi, din 15 septembrie, călătorise împreună cu Jack, apărând alături de el la prezentări peste tot în Massachusetts, salutându-i pe demnitari şi pe soţiile

lor, care arătau cu toatele la fel. Mai mult decât atât, ascultase acelaşi discurs iar şi iar, zâmbind tot timpul, până când începeau s-o doară muşchii feţei.
Fiica ei era obosită şi capricioasă în acea după-amiaza, iar pe obrăjori avea mici pete roşii, din cauza că-i ieşeau dinţii. Jackie îşi desfăcu şiragul de perle şi i-l dădu, ca să-i distragă atenţia. Jack veni şi se aşeza lângă ele, în încercarea de a forma o imagine de familie perfectă la sfârşitul emisiunii, care să rămână în memoria alegătorilor. Durase o veşnicie, pentru că echipa de filmare dorea ca fiica lor, Caroline, să apară zâmbind, dar ea n-avea astâmpăr şi aproape că plângea.
După ce obţinură, în cele din urmă, imaginea dorită, Jackie zise în şoaptă:
- în sfârşit! A fost foarte greu.
Jack o bătu uşor pe umăr, dar nu-i mulţumi. Era de la sine înţeles că ea trebuia să-şi joace rolul.
- Ţi-a spus Teddy că vin cei de la ziarul Time la noi acasă miercurea viitoare? o întrebă el. O să-mi ia un interviu şi o să facă nişte fotografii.
Jackie suspină:
- Pentru ca doamna Alegător Obişnuit să-mi cunoască gusturile în materie de draperii?
Caroline încerca să bage tot şirul de perle în gură şi începu să ţipe atunci când Jackie i-l luă din mână.
- Sper că o să rămână la parter şi n-o să ne invadeze şi spaţiul intim, din dormitor. Măcar atât.
Jack deja se gândea la altceva şi aruncă o privire către sufragerie, acolo unde echipa lui încă muncea. Nu era cel mai bun moment să se certe cu el.
- La naiba, nu le-aş da o poza cu tine dezbrăcată nici dacă prin asta aş câştiga o sută de voturi în plus... Se aplecă să o sărute pe obraz, iar apoi se
ridică şi încheie: Dar bănuiesc că nu asta înţelege Teddy prin ideea de „valori de familie".

- Ba cred că le-ai da, murmură Jackie, dar el deja se

îndepărta.Marea Mediterană august 1959

Cu toate că se simţea foarte bine în compania lui Aristotel Onassis, Maria nu plănuise să-i accepte invitaţia pe care acesta i-o făcuse din nou, rugând-o să- 1 însoţească într-o croazieră cu iahtul lui, Christina. Lăsând la o parte pericolul ca paparazzi să mişune peste tot şi să-i facă poze în costum de baie, Maria prefera să-şi petreacă timpul cu prieteni care nu erau în lumina reflectoarelor, prieteni loiali, precum Mary Carter. Ştia că nici o persoană din cercul ei intim n-ar fi vorbit despre ea cu cei din presă - un lucru de cea mai mare importanţă pentru cariera ei. Şi nu putea să aibă încredere în invitaţii lui Aristotel.
Totuşi, Battista insistase să accepte. Lui îi plăcea foarte mult să întâlnească oameni avuţi şi celebri, se bucura de toate înlesnirile pe care le oferea traiul celor cu adevărat bogaţi. Maria se întrebase dacă soţul ei îşi dăduse seama că Onassis flirta cu ea. Dacă da, oare îi păsa? Atât timp cât ea şi Aristotel nu exagerau, poate că Batista era de părere că asta ar fi fost bine pentru publicitate. Atenţiile magnatului deveniseră şi mai bătătoare la ochi, în timpul unei petreceri pe care o dăduse în cinstea ei în iunie, la Hotel Dorchester din Londra, după ce ea cântase la Covent Garden. Onassis stătuse lângă ea aproape toată noaptea şi dansaseră împreună de mai multe ori. Maria se gândise că lui Battista fie că nu-i păsa, fie că se simţea flatat - îi plăcea foarte mult să se înconjoare de triumful indirect al succesului ei.

în cele din urmă, Onassis o convinsese să meargă în croazieră, cu condiţia ca, dacă nu se simţea în largul ei, să poată să debarce oricând. Maria se gândise să-i ceară prietenei ei Biki să-i creeze o garderobă anume pentr

uasta, cu multe salopete uşoare, pe care să le îmbrace la iuţeală, de îndată ce se apropiau de ţărm Pe iaht aveau să călătorească, de asemenea, Tina şi Battista, familia Churchill şi alţi câţiva invitaţi, aşa că Aristotel n-avea cum să se poarte cu ea prea familiar.
Maria şi Battista se îmbarcară la Monaco. Fură conduşi pe o scară cu baluştri de onix, iar apoi străbătură un coridor şi ajunseră la un apartament de oaspeţi pe a cărui uşă era scris Itaca. Apartamentul era compus dintr-o cameră de zi, un dormitor şi o cameră de toaletă. Pereţii erau îmbrăcaţi în lemn, cu ornamente de aur masiv în formă de delfini, ferestrele erau de sticlă veneţiană, iar covoarele moi erau atât de groase, încât tălpile Măriei se scufundau, pur şi simplu, în ele. Cele două camere de baie erau placate cu marmură. Luxul de aici îl depăşea pe cel oferit de cele mai bune hoteluri din lume.
Tina Onassis veni chiar ea şi-i făcu Măriei turul facilităţilor: un salon de înfrumuseţare, coafor, bibliotecă, spălătorie şi două bucătării - una pentru mâncare grecească, iar cealaltă pentru mâncare franţuzească.
- La şase şi jumătate servim cocktailuri pe punte, iar cina e la opt şi un sfert. Te rog să le spui chelnerilor, cu ceva timp înainte, ce băuturi şi mâncăruri doreşti, îi spuse ea.
- E minunat, răspunse Maria, uşurată că nu trebuia să se scoale devreme pentru micul dejun, fiindcă nu era deloc matinală, ci rareori se trezea înainte de miezul zilei.
Tina deschise o uşă care dădea într-o sală somptuoasă.
- Aici avem un pian Steinway. Mă gândeam că poate vrei să-l foloseşti atunci când exersezi.
- Ce drăguţ din partea ta! Dar am decis să iau o pauză de la cântat. Strânse mâinile Tinei într-ale ei şi continuă: adevărul e că am avut un an haotic. Tot ce vreau acum e să mă relaxez şi să-mi odihnesc vocea.
Tina se lumină la faţă şi-i spuse:
- O să ne asigurăm că aşa o să şi faci.
Cele două femei se îmbrăţişară, apoi Maria se uită cu atenţie la gazda ei. Avea tenul proaspăt şi nici urmă de rid, deşi împlinise treizeci de ani cu câteva luni în urmă, ceea ce însemna că era cu doar şase ani mai tânără decât ea. Tina nu muncise nici măcar o

zi în toată viaţa: se născuse într-o familie de greci bogaţi, deţinători ai unei firme de transport maritim, iar apoi se măritase cu Onassis la vârsta de optsprezece ani. De atunci, el avusese grijă de ea. Dar cine ştie? Poate că avea şi ea necazuri, ca toată lumea.

Douăzeci de invitaţi cinau la masa lungă, elegantă. Stelele licăreau pe cer, iar lumânările sclipeau în suporturile de argint fixate pe pereţi. în mijloc şedea Churchill, ca invitat de onoare, iar lângă el, Onassis. Maria se aşezase vizavi de ei, aşa că putea să-l vadă pe marele om de aproape. îl recunoşteai pe loc, bineînţeles, după fălcile lăsate şi după fruntea înaltă şi lată; pe Maria o nedumerea expresia goală a ochilor lui albaştri. Era ca un copil. Soţia lui, Clemmie, nu-l scăpa din ochi, ca să se asigure că totul era bine, dar Onassis preluă sarcina.

- Mai spune-mi o dată: unde suntem? îşi întrebă Churchill gazda, părând derutat.

- Sunteţi în vacanţa de vară, pe iahtul meu. O să pornim la drum în scurt timp, îi vorbi Onassis, cu infinită răbdare.

- A, da. Pe un iaht. Seamănă cu o barcă, nu? îmi place să mă plimb cu barca.

La aperitiv se serviră opt feluri de caviar, în cantităţi mici, pe felii foarte subţiri de pâine prăjită. încruntându-se, Churchill încercă să se hotărască cum să mănânce. în cele din urmă, întinse caviar pe o feliuţă de pâine, dar când s-o ducă la gură, micile globule negre îi căzură în poală.

Fără să scoată o vorbă, Onassis scutură şerveţelul de pe genunchii bătrânului şi-i dădu să mănânce caviar cu linguriţa direct din propria farfurie, continuând conversaţia ca şi cum ceea ce făcea ar fi fost lucrul cel mai firesc din lume.

- La meteo au zis că marea o să fie calmă, aşa că putem să dormim bine la noapte. Dar se înţelege că trebuie să-mi ţineţi companie pe punte, după cină, la un pahar de coniac şi la un trabuc.

- Trabucuri, da, desigur, se învoi Churchill dând din cap, fiindcă de asta îşi amintea.

Maria îi privea, mişcată; nici dacă i-ar fi fost fiu bătrânului, Onassis n-ar fi fost atât de atent cu el. Pur şi simplu ştia dinainte ce anume îi trebuia lui Churchill şi-i oferea orice, fără să-l facă să

se simtă inferior. Ea auzise că Aristotel era o gazdă generoasă, dar ceea ce făcea acum dezvăluia o latură neaşteptată a personalităţii lui.
La masă se vorbea în engleză, din respect pentru soţii Churchill şi pentru alţi câţiva oaspeţi. Fiind prima seară pe iaht a lui Battista, Tina se aplecă spre el ca să-i traducă. Maria nu prea vorbi în timpul cinei, simţindu-se sfioasă în mijlocul tuturor acelor oameni alături de care avea să-şi petreacă următoarele trei săptămâni. \ bia mai întâi să observe; avea timp berechet să lege prietenii.
Soţii Churchill se retraseră la ora unsprezece, iar Battista merse la culcare la miezul nopţii, dar Maria se simţea agitată. Se tot plimba pe punte, privind în jur la imensitatea de catifea cufundată în întuneric şi străfulgerată, din când în când, de luminile albastre, neclare, ale bărcilor de pescuit. Mişcările iahtului erau atât de line, încât de-abia îţi dădeai seama că erai pe mare.
- Vmo şi tu! îi strigă Onassis de lângă pupă. Aici suntem la Barul lui Ari.
El stătea acolo împreună cu două englezoaice, ale căror nume Maria deja le uitase.
- Să nu cumva să spui iar gluma aia, Ari, îl rugă una dintre ele. Nu suport s-o mai aud.
- Despre ce glumă e vorba? întrebă Maria, iar cele două oftară.
Onassis clătină din cap şi-i răspunse:
- N-aş îndrăzni niciodată să fiu atât de necioplit încât s-o spun în prezenţa extraordinarei Maria Callas.

- Dar insist! zise Maria bătând din palme.

- Nici vorbă, se împotrivi el. Spune-mi, ce vrei să bei?

- Ce bei şi tu, îi răspunse ea, iar el plecă să caute un chelner. Una

dintre cele două femei mărturisi:
- Scaunele de la bar sunt tapiţate cu piele de balenă, de pe vremea când Ari mergea la prins de balene, iar atunci când o femeie se aşază pe un astfel de scaun, el o întreabă: „îţi dai seama că stai pe cel mai mare penis din lume?".

Maria se arătă şocată şi zise:

- Mă bucur că mi-ai spus, ca să le evit. Onassis reveni şi-i întinse

Măriei un pahar.

- Coniac Napoléon, spuse el. Singura băutură potrivită pentru ora

asta târzie.

închinară în cinstea croazierei; apoi el începu să vorbească în greceşte, pentru că englezoaicele tăifasuiau între ele, şi o întrebă pe Maria dacă avea de gând să semneze un contract cu alt teatru de operă, având în vedere că nu mai colabora cu La Scala.

Maria oftă.

- Nu, cred că o să devin nomadă, călătorind dintr-o parte într-alta, fără o locuinţă permanentă, care să-mi fie cămin.

Sorbi din coniac, care avea o savoare subtilă şi-i dădea o senzaţie de căldură.

- Căminul meu e aici, la bordul iahtului meu, i se destăinui el. Nu contează pe ce mări navigăm; periuţa mea de dinţi rămâne în aceeaşi baie. Dar am citit în ziare despre problemele pe care le-ai avut cu cei de la Teatrul La Scala şi de la Opera Metropolitană. Bănuiesc că e greu să te concentrezi asupra muzicii atunci când ai de-a face cu astfel de situaţii.

Maria încuviinţă:

- Da, urăsc treburile astea. M-am săturat să mi se pună în gură cuvinte pe care nu le-am spus, să mi se arunce tot felul de insulte şi să fiu fotografiată în ipostaze care mă fac să par fioroasă. Toate lucrurile astea afectează respectul de sine al unei femei.

- Oricât ar încerca, nici un fotograf nu poate să te facă să arăţi urâtă, îi spuse el.

- Mulţumesc. Apoi, dintr-odată, se simţi ruşinată şi adăugă: Ridicolo!

- Am o idee despre care voiam să vorbesc cu tine în timpul croazierei, îi destăinui el, şi poate că e bine să ţi-o spun acum, în prima noapte, ca să ai timp să te gândeşti.

- Sigur, spune-mi, zise ea.

Apoi trase adânc pe nări mirosul exotic de coniac.

- Nu ştiu dacă ai auzit de colaborarea mea cu înălţimea Sa prinţul Rainier şi cu principatul Monaco.
Ea dădu din cap în semn că auzise. Ştia că Onassis avea interesul să controleze Société des Bains de Mer din Monaco, o companie care deţinea şi administra spaţiile în care se desfăşurau activităţi comerciale. Unii chiar spuneau că el era adevăratul conducător al principatului.
Onassis continuă:
- I-am propus lui Rainier să înfiinţăm un teatru de operă la Monte Carlo şi să te invităm pe tine să fii soprana în rezidenţă. O să poţi să hotărăşti cât de
mult sau cât de puţin vrei să cânţi în fiecare an şi o să ai un cuvânt de spus în alegerea repertoriului. Nu trebuie să-mi dai răspunsul acum, pe loc, dar...
Măriei îi surâse ideea. îi era dor să lucreze cu oameni pe care îi cunoştea. Poate că avea să reuşească să-şi convingă câţiva foşti colegi preferaţi de la Teatrul La Scala să i se alăture. Şi apoi, i se părea extraordinar să poată să hotărască asupra operelor şi rolurilor pe care să le interpreteze. Aşa că-l întrerupse pe Onassis, spunându-i:

- Da, te rog. Când încep? El râse.

- Ce bine că nu eşti tu cea care se ocupă de contractele tale, draga mea! Trebuie să negociezi mult mai dur. Să ceri onorarii exorbitante. Un apartament cu terasă şi cu vedere către port. Un cuvânt de spus la alegerea orchestrelor şi a dirijorilor...
- îmi spui toate astea după ce mă serveşti cu cel mai bun coniac, îi zise ea râzând. Isteaţă tactică. Dar răspunsul e tot „da".

Onassis mai ceru un rând, iar apoi ciocniră paharele ca să

pecetluiască înţelegerea.Portul Hyannis august 1959

Jackie îl convinsese pe Jack să cumpere o casă în Portul Hyannis, pe strada care trecea prin spatele casei în care locuiau Rose şi Joe, ca să nu mai fie nevoită să locuiască la socri. Bobby şi Ethel deţineau deja o proprietate chiar vizavi de a lor. Jackie îşi petrecuse acolo vara lui 1959, împreună cu Caroline şi cu bona, şi

îi invitase pe Lee şi pe noul ei soţ, prinţul Stas Radziwill, să i se alăture după ce se născuse fiul lor, Anthony.
Relaţia amoroasă despre care vorbise Lee în timpul vacanţei din sudul Franţei se dovedise irezistibilă, aşa că Lee şi Stas renunţaseră amândoi la căsniciile pe care le aveau, ca să fie împreună. Lui Jackie îi fusese milă de Michael, dar îl plăcuse pe Stas de la bun început, fiindcă era o companie agreabilă şi avea maniere elegante. Părea să se potrivească bine cu Lee, ba chiar semănau puţin, cu frunţile lor înalte, nasurile ascuţite şi pomeţii proeminenţi. Părea să fi fost soţul hărăzit lui Lee, iar Michael, doar un accident. Faptul că avuseseră un copil la cinci luni după nuntă dovedea cât erau de compatibili, iar Jackie era fericită pentru sora ei.

Maternitatea îi pria lui Lee; cu Michael fusese tot timpul nemulţumită, dar acum avea strălucirea aceea de femeie ale cărei nevoi emoţionale erau satisfăcute. întrecut, refuzase să se ia după sfaturile surorii ei mai mari - Lee trebuia să fie cea care avea întotdeauna dreptate - dar acum îi era recunoscătoare lui Jackie pentru sfaturile legate de creşterea micuţului Anthony. El era un copil docil, în a cărui înfăţişare se reflecta nobleţea sângelui: părul lui negru şi fruntea

înaltă erau trăsături moştenite de la familia regală a tatălui

.Lee şi Stas îşi petreceau mult timp în camera lor, aşa că Jackie nu prea apuca să fie singură cu sora ei, dar se bucura să-i vadă pe cei doi la cină în fiecare seară. Stas le spunea poveşti fascinante despre lunga istorie a familiei Radziwill în Polonia şi era un cititor pasionat, care preţuia foarte mult literatura şi artele, astfel că Jackie era în elementul ei; se simţea mult mai bine cu Lee şi cu Stas decât cu cei din familia Kennedy, care erau obsedaţi de politică. Uneori, rămânea şi Jack cu ei, alteori, nu. în vara aceea, el părea să fie mai tot timpul cu mintea în altă parte, la sondaje şi strategii de campanie.

- Fără politică în timpul cinei, îl mustra Jackie. O să ne strici pofta de mâncare.

Aproape în fiecare zi bătea un vânt puternic, aşa că nu se putea sta la plajă; pe mal se adunaseră o grămadă de alge lipicioase, care miroseau înţepător. Trebuia să treci peste ele ca să ajungi la apa mării, dar Jackie tot ieşea să înoate de una singură, plutind pe spate şi privind norii mişcători. De asemenea, îşi petrecea mult timp cu Caroline, căreia îi plăcea foarte mult să se târască pe mal şi să adune mici „comori" aduse de valuri - sticlă de mare colorată, cochilii de scoici, vreun crab mort. Veranda li se umplea pe zi ce trecea de astfel de suveniruri.

în august, Jack fusese oficial în concediu, dar echipa de campanie venise aproape în fiecare zi să ţină şedinţe în jurul mesei din bucătărie. într-una din acele zile, dis-de-dimineaţă, îmbrăcată în cămaşă de noapte, Jackie coborâse pentru a pune de cafea şi îi găsise în bucătărie pe vreo şase dintre ei. Oamenii stăteau pur şi simplu acolo şi citeau ziarele, ca nişte oaspeţi nepoftiţi.

- Bună dimineaţa tuturor. îl aşteptaţi pe Jack? O să coboare şi el în zece minute.

Ei tuşiseră şi se foiseră pe scaune, stânjeniţi de îmbrăcămintea ei sumară, iar ea ieşise repede, încercând să-şi ţină furia în frâu. Puţin câte puţin, viaţa îi era mistuită de politică şi, din păcate, clipa în care ar fi putut să tragă linie trecuse de mult.

într-o seară, Jackie merse la culcare înainte să se întoarcă Jack. Citi câteva pagini, apoi stinse lumina, însă nu reuşi să adoarmă. Corpul îi era obosit, dar prin minte i se învârteau tot felul de gânduri. Vacanţa era pe terminate şi în curând se întorceau la Georgetown, unde ea avea să-l vadă pe Jack şi mai rar decât

acum. Ideea era că trebuia să încerce să aibă încă un copil, dar Jackie nu-şi imagina cum ar fi putut să se întâmple asta, fiindcă ea deja dormea atunci când ajungea el acasă, iar Caroline o trezea devreme dimineaţa, intrând în fugă în dormitorul lor şi cuibărindu-se între ei.

Jackie se sculă din pat şi merse la fereastră. Obloanele erau date la o parte; nu suporta dormitoarele încărcate cu tot felul de lucruri, iar sunetul regulat al valurilor din depărtare era relaxant noaptea. Auzi zgomotul unei brichete aprinse şi, privind afară, o zări pe Lee, care şedea într-un şezlong, pe iarbă. Vârful portocaliu al ţigării se tot mişca, de parcă ar fi fost un licurici. Jackie tocmai voia s-o strige, când observă Cadillac-ul lui Jack în parcarea din faţă; nu-l auzise când se întorsese.

Pe măsură ce ochii i se obişnuiau cu întunericul, Jackie îşi dădu seama că el stătea pe iarbă, lângă scaunul lui Lee, şi că vorbeau amândoi în şoaptă. Jackie îşi ciuli urechile, dar reuşi să înţeleagă doar câteva frânturi.

- Grozav băiat... unul bun, de data asta.

Ea bănui că Jack îi spunea lui Lee că Stas era pe placul lui. Lee răspunse ceva, dar vorbele ei erau mai greu de înţeles. Jackie reuşi să distingă cuvântul „anulare". Ştia că Lee dorea să obţină anularea primei căsnicii, ca să poată să se mărite cu Stas conform tradiţiei Bisericii Catolice. Probabil că-l întreba pe Jack cum să procedeze mai bine.

- Păcat că n-o să mai avem parte de încă o întâlnire romantică, spuse Jack - sau cel puţin aşa i se păru lui Jackie că auzise.

Ea încremeni pe loc. Cum adică? Ce întâlnire romantică?

Lee îi puse lui Jack mâna pe umăr. Jackie simţi o durere cumplită în piept, încercând să înţeleagă ce se întâmpla. Fusese „întâlnire romantică" vorba pe care o auzise? Asta însemna că sora ei se culcase cu soţul ei? Puteau ei, oare, să fie în stare de aşa ceva? Lee fusese întotdeauna nebună după Jack şi nu ascunsese asta niciodată. îl lua în braţe fără nici o jenă, de faţă cu Jackie, şi-şi lăsa capul într-o parte, în felul acela enervant al ei, atunci când îi cerea părerea sau când râdea exagerat de mult la micile lui glume. Ceea ce nu era o problemă. Aşa se purta ea cu orice bărbat atrăgător. Dar de ce acum încă îşi ţinea mâna pe umărul lui? Oare chiar o trădaseră Lee şi Jack cu adevărat? Ei doi, care îi

erau persoanele cele mai apropiate din lume? Jackie simţi că i se făcea rău numai dacă se gândea că aşa ceva ar fi fost cu putinţă. Continuă să-i privească până când Jack se ridică şi zise:
- Noapte bună!
Nu se aplecă s-o sărute pe Lee, ci traversă gazonul şi se îndreptă spre uşa de la intrare. Jackie se ascunse după oblon, ca să nu vadă că-l spiona, iar apoi o zbughi în pat, să pară adormită atunci când el avea să intre în dormitor. îi trebuia timp să se gândească la cele întâmplate.
Inima îi bătea cu putere. Oare era vorba despre eterna invidie a lui Lee? Ce ticăloasă! S-o fi deranjat faptul că ea, Jackie, se căsătorise cu un bărbat mai bogat, mai ambiţios? Poate că de asta îl părăsise pe Michael pentru un prinţ polonez, chiar dacă unul în exil; ea nu uita niciodată să aducă aminte, în orice discuţie, de noul ei titlu. Prinţesa Lee. Oare flirtase cu Jack până când ajunseseră în pat? Posibil, dar Jackie nu reuşea să-şi dea seama când s-ar fi putut întâmpla asta.
Dar soţul ei? Oare era în stare de aşa ceva? Jackie putea să treacă peste infidelităţi cu blonde fără chip şi nume; pe ele putea să le ignore. Dar pe propria soră? Ar fi fost ea, oare, în stare s-o trădeze în aşa măsură? Simţi un nod uriaş în gât.
Poate că nu auzise bine şi totul era doar o neînţelegere. Poate că „întâlnire romantică" se referea la cu totul altceva - dar nu putea să-şi imagineze la ce. Auzi paşii lui Jack pe scări şi se întrebă dacă ar fi fost mai bine să-i spună ce auzise şi să-l întrebe ce însemnau vorbele acelea. Aşa ar fi făcut o soţie normală.
Dar ei n-aveau o căsnicie normală, ci una plină de secrete, în care fiecare trăia independent de celălalt şi, din când în când, vieţile lor se întretăiau. El o avea pe blonda scandinavă care purtase acel costum de baie roz, provocator, şi le avea pe toate celelalte femei despre care credea că soţia lui habar n-avea, în timp ce ea ţinea ascunse acele informaţii într-un ungher al inimii, îndurând suferinţa în tăcere.
- Eşti trează, draga mea? o întrebă el în şoaptă, după ce intră în vârful picioarelor în dormitor.
Ea rămase nemişcată, respirând regulat, în timp ce-l asculta cum se dezbrăca şi-şi arunca hainele pe scaun. Catarama curelei se lovi cu zgomot de podea; apoi îl auzi înjurând atunci când încercă să-şi desfacă breteaua de la spate.

El se aşează pe pat să-şi dea jos şosetele; salteaua se lăsă în jos, iar Jackie se mişcă puţin, ca trezită din somn.
- Eşti bine? îl întrebă ea cu o voce somnoroasă.
- Da, a fost o şedinţă reuşită. îţi povestesc mâine-dimineaţă. Culcă-te la loc.

Jack se strecură sub pătură, iar Jackie se răsuci spre el ca să-l ia în braţe, încercând să-şi înăbuşe furia şi suferinţa. Ştia că, dacă nu şi le ţinea în frâu, ameninţau să răbufnească şi s-o distrugă.Marea Mediterană august 1959

Croaziera i-a purtat de-a lungul Italiei şi apoi, pe Marea Egee, până la Pireu şi insulele greceşti. Onassis - Ari, cum îi spunea acum Maria - le spusese oaspeţilor săi că voia să le arate locurile pe care le îndrăgea cel mai mult.
De ani buni nu dormise Maria atât de bine, legănată de mişcările line ale iahtului şi relaxată după ce bea în compania lui Ari, în fiecare seară, acel coniac scump. în a doua noapte pe mare începură să vorbească despre anii de război, iar Maria îi povesti lui Ari cum supravieţuise în Atena aflată sub ocupaţie.
- Mama n-a crezut niciodată că războiul avea să ajungă la noi. Când s-a întâmplat asta, era prea târziu să mai luăm vreun vapor şi să plecăm din oraş. Ziua studiam la Conservator, iar seara mama mă obliga să mă întâlnesc cu soldaţi germani şi să le cerşesc mâncare şi bani. A fost foarte umilitor. Oribii.
Ari fu îngrozit.
- Cum a putut să facă aşa ceva? Erai doar o adolescentă. S-ar fi putut întâmpla orice.

Chipul Măriei căpătă o expresie chinuită atunci când ea îşi aminti cum un soldat o aruncase la pământ şi încercase s-o violeze. Se luptase din toate puterile, zgâriindu-l şi muşcându-l, până când, în cele din

urmă, el renunţase. „O fată grasă ca tine n-ar trebui să facă nazuri, ci să fie recunoscătoare", îi spusese el. „Nu te vrea nimeni!

"Odată ajunsă acasă, cu fusta ruptă şi cu genunchii însângeraţi, mama ei crezuse că fusese violată. Nu schiţase nici cel mai vag gest de înţelegere sau de compasiune maternă, nu-i spusese nici un cuvânt de alinare, ci îi aruncase doar întrebarea rece, din fiecare seară: „Cât ai făcut?".

Ari asculta cu o expresie de compătimire pe chip.

- Nu înţeleg cum de a putut să te supună unor asemenea riscuri.

Maria ridică din umeri.

- Am avut ghinion atunci când s-au împărţit mamele. A mea nu m-a îndrăgit niciodată. A sperat să aibă un băiat şi, după ce m-a născut şi a văzut că eram fată, nici n-a putut să se uite la mine vreo patru zile. Sora mea era cea frumoasă şi încântătoare, eu eram marea ei dezamăgire.

Zâmbi, de parcă ar fi vrut să alunge gândul, deşi încă o durea amintirea acelor vremuri.

- Dar acum, cu siguranţă, e mândră de tine, nu? Cum altfel?

Maria clătină din cap.

- După ce mi-a fost descoperit talentul, am devenit maşina ei de făcut bani, povesti ea folosind expresia în engleză, fiindcă nu-şi amintea echivalentul în greacă. Pe când eram copilă, m-a târât la tot felul de concursuri radiofonice şi m-a obligat să cânt la comandă pentru premii derizorii. Apoi m-a dus la Atena, să studiez la Conservator. De îndată ce am început să primesc salariu, ea mi-l confisca şi făcea cu el ce voia.

- Bănuiesc că ţi-a făcut o favoare atunci când te-a înscris la studii muzicale, spuse Ari.

Maria strâmbă din nas.

- Probabil, dar a făcut-o pentru că ştia că era în interesul ei, ca să fac mai mulţi bani. După ce m-am căsătorit, a continuat să ceară jumătate din câştigurile mele, iar ani întregi i-am dat, ca o fată bună ce eram. în cele din urmă, Battista a pus piciorul în prag şi i-a tăiat din alocaţie, iar ea, ca să se

răzbune, şi-a vândut povestea revistei Time, în care spunea ce fiică nerecunoscătoare sunt.

Ari clătină din cap.

- Pare o fiinţă îngrozitoare. Mai ţii legătura cu ea?
- Doamne fereşte, nici vorbă! De când a apărut articolul ăla în Time, am rupt orice relaţie cu ea, în sfârşit. Era cazul. Din an în Paşti primesc o scrisoare de la tata sau de la sora mea, dar nu i-am văzut de foarte mult timp.
- Nu-mi vine să cred că ai reuşit, având în vedere prin câte greutăţi ai trecut. Cu siguranţă că n-ai răzbit numai datorită vocii tale; caracterul e cel care te- a ajutat să ajungi în vârf.
Maria zâmbi în semn de mulţumire pentru compliment.
- Cred că noi doi ştim foarte bine că ceea ce contează e să munceşti mai mult decât toţi ceilalţi. Cred în destin, dar nu poţi să stai cu braţele încrucişate, aşteptând să vină succesul la tine.
- O femeie pe gustul meu. Avem aceeaşi filosofie de viaţă.
- Povesteşte-mi despre tine, îl rugă ea. Am citit că tot ce ai realizat a fost prin forţe proprii, dar nu ştiu nimic despre trecutul tău.

- în cazul meu, relaţia dificilă a fost cu tata. Ari goli paharul

înainte să continue:

- A avut, la Smirna, o afacere cu import de tutun - până în septembrie 1922, când armata turcă i-a alungat pe greci.
Maria cunoştea acele evenimente; fusese o campanie brutală, care se transformase, în scurt timp, într-un masacru.
- Mi-am pierdut câteva rude. Unchiul meu, Alexander, a fost spânzurat în piaţa publică din Kasaba, povesti el, rostind acele cuvinte pe un ton neutru, dar cu un licăr de emoţie în ochi. Mătuşa mea, Maria, a fost arsă de vie împreună cu soţul şi copilul ei într-o biserică din Akhisar. Apoi, tatăl meu a fost băgat la închisoare, iar cele trei surori ale mele au fost trimise în lagăre de concentrare. Aveam doar şaisprezece ani şi eram complet singur într-un oraş în care turcii împuşcau civili fără somaţie.
- Şi mama ta? îl întrebă Maria, îngrozită.
- A murit pe când aveam trei ani. Am fost crescut de bunica.
Maria simţi un val de compasiune. Ari părea invulnerabil, dar trecutul lui era presărat cu foarte multă durere. Nu ştiuse că viaţa lui, aparent perfectă, fusese construită pe atâta suferinţă, iar lucrul ăsta o făcea să simtă o legătură cu el. Amândoi aveau ceva în comun - o copilărie tragică - şi amândoi reuşiseră în viaţă, în pofida greutăţilor.

El îi făcu semn barmanului să le reumple paharele, dar ea şi-l acoperi pe al ei cu trei degete. Nu mai putea să bea nici o înghiţitură.
- L-am convins pe comandantul turc care preluase casa noastră că aveau nevoie de mine viu, pentru că eu ştiam cum mergeau treburile în oraş. Făceam tot felul de comisioane pentru ei, le găseam sticle de raki şi de ouzo, încercând, în acest răstimp, să fac cumva să-l eliberez pe tata. Se opri puţin, iar apoi continuă: am putea să ieşim pe punte, să fumez un trabuc? N-aş vrea să ţi se irite gâtul din cauza fumului.
Maria fu mişcată de grija lui. Se întâmpla deseori ca oamenii să-şi aprindă trabucurile sau ţigările fără să le pese de vocea ei.
- Sigur, răspunse ea ridicându-se.
Se aşezară pe scaunele cu perne de la pupa, unde luna proiecta o dungă de lumină. Două englezoaice se scăldau în piscină, ţipând în timp ce se stropeau cu apă.
Ari îşi continuă istorisirea:
-Turcii au adoptat o lege conform căreia trebuia să fiu trimis într-un lagăr de concentrare de îndată ce împlineam şaptesprezece ani. Atunci am ştiut că
trebuia să fug. M-am furişat prin baza navală americană; apoi, într-unui dintre distrugătoarele lor, care m-a dus la Atena.
Maria se gândi cât de norocoasă fusese că, pe timpul războiului, nu avusese probleme mari, în afară de tăieturile şi de vânătăile pe care i le făcuse soldatul care încercase s-o violeze.
El scoase un trabuc din buzunarul de la piept, îi tăie vârful şi-l aprinse, trăgând scurt din el până când tutunul luă foc. Maria simţi mirosul, deşi erau în aer liber; era parfumat, ca iarba proaspăt cosită care se usucă la soare.
- Am luat bani cu împrumut de la toţi prietenii şi asociaţii tatei şi am reuşit să-i cumpăr eliberarea din închisoare. N-am avut de ales. Dar după ce a sosit la Atena, a fost nespus de furios pe mine.
Privind visător în zare, Ari continuă: a zis că şi-ar fi câştigat oricum libertatea şi că am aruncat atâţia bani pe apa sâmbetei.
- Sunt sigură că nu era furios de-adevăratei ea, spuse Maria cu compasiune.
- Ba chiar era, insistă Ari. Relaţia noastră s-a rupt. Atunci am hotărât să merg cu vaporul până la Buenos Aires şi, de acolo, să-mi croiesc un drum în viaţă. Am pornit cu doar şaizeci de dolari în

buzunar, iar patru ani mai târziu am făcut primul milion. Aşa că noi doi ştim foarte bine ce înseamnă să te chinui ca să răzbaţi în ţări străine. Unul dintre multele lucruri pe care le avem în comun.
Se întinse şi-i strânse mâna, cu un gest scurt, rapid. Pielea îi era caldă. Ea făcu la fel, simţind cum relaţia lor se adâncea după acele mărturisiri.
în fiecare dimineaţă, iahtul era ancorat într-un golf pustiu, iar cei mai tineri dintre oaspeţi săreau în mare ca să înoate. Fiul lui Ari, Alexander, care avea unsprezece ani, şi fiica lui, Christina, de opt ani, îi acaparau aproape toată atenţia. Deşi erau singurii copii de pe iaht, nimeni nu părea deranjat de năzbâtiile lor. Tina, Ari şi sora lui, Artemis, care era şi ea la bord, aveau grijă de micuţi. De cele mai multe ori, Maria stătea în pat până la prânz, dar îl auzea pe Ari cum îl încuraja pe Alexander să facă schi pe apă sau cum striga atunci când o ridica pe Christina şi o arunca în mare.
- Aruncă-mă mai sus! ţipa ea. încă o dată!
După-amiezile, Maria făcea plajă pe punte, băgând de seamă mândria din ochii lui Ari atunci când îşi vedea fiul executând un plonjon perfect sau pe Christina dansând în joacă, în costumaşul ei de baie roz, cu volănaşe. Era limpede că-şi adora copiii, dar Maria nu-l văzuse niciodată petrecându-şi timpul cu Tina. Nu-i văzuse stând de vorbă sau îmbrăţişându-se, nici nu observase vreodată să se uite unul în ochii celuilalt.
îi cercetase trupul pe furiş şi observase că era în formă bună şi musculos. Pielea îi era foarte bronzată, dar părea fină, nicidecum tare, tăbăcită. Avea pieptul acoperit cu păr des şi moale, iar talia, suplă. îşi dăduse seama cât de puternic era atunci când Alexander se tăiase la picior în timpul unei excursii la ţărm, iar Ari îl cărase în spate tot restul zilei, fără să dea impresia că făcea un efort deosebit.
în secret, Maria avea impresia că cei doi copii erau cam răsfăţaţi; alergau pe punte, stropindu-i cu apă pe oaspeţii mai în vârstă, care aveau haine pe ei, dar nu-i auzise niciodată pe Tina sau pe Ari făcându-le observaţie. Cei doi soţi nu-şi mai încăpeau în piele de mândrie la cea mai mică realizare a copiilor şi le treceau cu vederea orice greşeală. Maria îi invidia pe copiii aceia; ea nu avusese niciodată parte de o astfel de iubire din partea vreunuia dintre părinţi.

După ce trecu prima săptămână, Maria începu să se relaxeze şi mai mult. Avea parte de masaj în fiecare zi, în salonul de înfrumuseţare de pe iaht, citea cărţi şi înota; apoi, după-amiaza târziu, mergea deseori pe ţărm împreună cu Tina şi cu alte câteva englezoaice, să viziteze sătucurile greceşti şi să cumpere suveniruri. Un singur lucru îi tulbura liniştea: Battista. El se plimba singur dacă ea sau unul dintre soţii Onassis nu erau disponibili să stea de vorbă cu el în italiană. Pe Maria o enerva faptul că Battista nu se deranjase să înveţe o altă limbă. Era îndeajuns de deştept, doar lenea îl oprise.
Mai era ceva. Se ruşina să vadă că el îşi lăsa cămaşa descheiată, pentru că avea o burtă mare şi rotundă, de parcă era o sarcină de şase luni. Se crispa din cauza manierelor lui atunci când, la cină, se întindea peste vecinul lui de masă pentru a lua coşul cu pâine. Toate astea erau lucruri minore, dar în scurt timp începu s-o calce pe nervi orice făcea el. După ce rămâneau singuri în cabina lor, îl repezea fără nici un motiv, iar apoi se simţea prost. El fusese cel care insistase să meargă în acea croazieră, dar, după cum se dovedi mai târziu, acum se simţea ca un peşte pe uscat, pe când ea era în elementul ei.
în fiecare seară, după ce Battista mergea la culcare, Maria urca pe punte şi se îndrepta spre Barul lui Ari. Deşi Tina se retrăgea devreme, Maria nu era niciodată complet singură cu Ari, fiindcă unii dintre oaspeţii englezi stăteau până târziu, spre dimineaţă. De obicei, Ari şi Maria tăifasuiau în greceşte şi, pe măsură ce-şi petreceau astfel timpul, îşi făceau tot mai multe confidenţe.
într-o seară, el o luă prin surprindere cu o întrebare personală:
- E totul în regulă între tine şi Battista? Scuza-mă că te întreb, doar că mai devreme am simţit o oarecare tensiune între voi.
Maria ezită, dându-şi seama că era pe punctul de a trece la un alt nivel al prieteniei dintre ei.
- Ai dreptate. Câteodată mă scoate din minţi. încerc să par indiferentă, dar tonul ei era mai aspru decât ar fi vrut. îl iubesc, bineînţeles, adăugă ea fără convingere.
Ari dădu din cap în semn de încuviinţare şi aşteptă ca Maria să continue.
- Căsnicia e un lucru greu, nu-i aşa? spuse ea, simţind cum i se umpleau ochii de lacrimi şi clipind iute ca să le alunge. N-am deloc sentimentul că Battista mă preţuieşte. Fiind şi impresarul meu, discuţiile dintre noi sunt, de obicei, despre contracte şi bani,

iar asta mă face să mă simt ca şi cum.. Ezită, luă o gură de coniac, apoi continuă: mă simt de parcă aş fi găina care face ouă de aur, iar el doar trăieşte de pe urma mea. Aşa cum mă făcea şi mama să mă simt, parcă se repetă situaţia, deşi el e, desigur, mult mai amabil.
îşi muşcă buza, dându-şi seama că mersese prea departe. Ar fi trebuit să-i fie loială lui Battista, doar era soţul ei.
Ari îşi înclină din nou capul, în semn că era de acord cu ea şi o întrebă, cu o expresie îngrijorată pe faţă:
- El n-are propriile venituri?
- La început, după ce ne-am căsătorit, da. A avut o fabrică de cărămidă. Dar a vândut-o pentru a fi impresarul meu. Ar trebui să-i fiu recunoscătoare, de fapt. Maria îşi întoarse privirea. Nu banii erau adevărata problemă. Apoi, continuă: cred cu tărie că o căsnicie e pe viaţă. Şi tu eşti de aceeaşi părere, sunt convinsă. Atâta doar că, uneori, pare să fie o condamnare pe viaţă, nu o poveste de dragoste.
N-ar fi trebuit să bea atât de mult, prea îşi dăduse drumul la gură. Ar fi fost mai înţelept să se oprească.

- Te înşală? o întrebă Ari cu glas scăzut. Ea clătină din cap.

- Nu. Dar nu cred că mă mai iubeşte.

îi veni să plângă auzind cuvintele pe care ea însăşi le rostise. Numai vorbise cu nimeni despre astfel de lucruri.
Răspunsul lui Ari o luă prin surprindere:
- Tina mă înşală. Acum trei ani a avut o relaţie care, între timp, a devenit serioasă. Mi-a cerut să divorţăm, dar eu am refuzat. Din acelaşi motiv despre care vorbeai: şi eu cred că o căsnicie e pe viaţă.
Asta nu era o surpriza pentru Maria, doar îi confirma ceea ce deja observase: Tina nu-l prea băga în seamă pe Ari; nu prea exista comunicare între ei. Instinctiv, Maria se întinse şi îl mângâie pe braţ, în semn că-l înţelegea.
- Ce bine ar fi fost dacă te-aş fi cunoscut pe tine prima, îi zise el atât de încet, încât de-abia îl auzi.

Ochii ei se umplură din nou de lacrimi. Ce bine ar fi

fost...Marea Mediterană august 1959

După confesiunile pe care şi le făcuseră, Maria ştia că ar fi trebuit să evite situaţiile în care să rămână singură cu Ari. în sfârşit, ea recunoştea ceea ce păruse, la început, de neconceput. Ari nu era doar un prieten cu care se simţea bine; se îndrăgostea de el. Ştia că s-ar fi cuvenit să debarce în următorul port, împreună cu Battista, şi să ia avionul înapoi spre Lacul Garda. Soţul ei ar fi fost mulţumit; i se citea nefericirea pe chip în timp ce se tot plimba de colo-colo pe punte, neavând cu cine să vorbească.
Şi totuşi, Maria păstră tăcerea. în fiecare seară, după cină, orchestra începea să cânte, iar ea dansa cu Ari; mai târziu, după ce aproape toţi oaspeţii se retrăgeau în cabinele lor să se culce, un fel de fatalism îi îndrepta paşii spre bar. Tinerii englezi erau şi ei acolo, bând, jucând table sau bălăcindu-se în piscină. Iar ea, încă de când se afla în celălalt capăt al încăperii, simţea dorinţa lui Ari, care ardea precum soarele fierbinte de vară. Maria era extrem de conştientă de fiecare dată când el se uita la ea, ştia că îi asculta cu atenţie orice cuvânt pe care îl rostea şi o urmărea cu atenţie ori de câte ori îşi schimba poziţia picioarelor.

Nici ea nu reuşea să se abţină şi se uita pe furiş la el, iar atracţia creştea cu fiecare zi. îi plăcea nespus de mult masculinitatea lui, învăluită în mirosul de trabuc pe care i-l simţea pe când el se apleca să-i reumple paharul. Dar, mai mult decât orice altceva, îi plăcea incredibila ascuţime a minţii lui, precum şi blândeţea pe care o avea în relaţia cu copiii sau cu Churchill. Amestecul de cremene şi miere era irezistibil

.întinsă în pat, rămânea trează, imaginându-şi... cum ar fi fost cu el? Ar fi lăsat-o pe Tina dacă ea l-ar fi părăsit pe Battista? Dar nu se putea. Era o greşeală şi să se gândească la astfel de lucruri. Uneori se întreba ce s-ar fi întâmplat dacă Battista ar fi murit. în fond, avea şaizeci şi trei de ani - cu zece ani mai mult decât Ari. Dar Tina tot le-ar fi stat în cale. Ea, Maria, n-ar fi putut să destrame o căsnicie cu doi copii. Asta era total împotriva învăţăturilor Bisericii. Păcătuia şi numai gândindu-se la astfel de scenarii. Avea atât de multe păcate de mărturisit în faţa lui Dumnezeu: faptul că visa să se culce cu un alt bărbat, că-şi dorea să scape de soţul ei şi, cel mai rău dintre toate, că se îndrăgostise de un bărbat care nu putea să fie al ei.

într-o zi, toată lumea mersese pe ţărm, pe o insulă îndepărtată, iar Maria se strecurase într-o bisericuţă ascunsă pe după nişte chiparoşi. îngenunchease în faţa altarului şi, cu ochii închişi, se rugase lui Dumnezeu s-o călăuzească pe drumul cel bun.

„Tu ştii ce e bine."

Acele cuvinte îi trecuseră prin minte, de parcă veneau direct de la Bunul Dumnezeu. Dar, ieşind din biserică, îl zărise pe Ari la câţiva metri, urmărind-o cu privirea din spatele ochelarilor de soare, iar genunchii începuseră să-i tremure.

Apoi navigaseră până pe coasta Turciei, iar Ari le făcuse turul Smirnei, oraşul tinereţii lui. Le arătase vechea casă a familiei, apoi locul pe unde se strecurase, pe sub gard, până la baza navală americană, ca să scape de turci. Maria îi traducea lui Battista. Era soţul ei, la urma urmei, iar ea nu fusese prea drăguţă cu el, cum ar fi trebuit, aşa că în dimineaţa aceea îşi dăduse silinţa mai mult.

Următoarea oprire a fost la Istanbul, magnificul oraş străbătut de Bosfor, cu minaretele lui care străluceau în mijlocul mulţimii de clădiri colorate. Ari le spuse că aranjase o întâlnire cu Patriarhul Bisericii Ortodoxe Greceşti, care îşi avea sediul în Catedrala Sf. Gheorghe. Maria îl privi cu uimire. Patriarhul Bisericii de care aparţinea ea? Oare exista ceva imposibil pentru omul ăsta?

Oaspeţii englezi spuseră că preferau să meargă la cumpărături în Marele Bazar, dar şapte persoane dintre cei invitaţi se duseră la catedrală pe la miezul zilei - Battista cu Maria, Ari cu Tina, Artemis cu soţul ei şi căpitanul de pe Christina. Se opriră ca să

aprindă lumânări la Sf. Gheorghe, iar, fără să vrea, Maria băgă de seamă că Ari donase o bancnotă de o sută de dolari, în timp ce Battista lăsase doar câteva lire şifonate.
Apoi fură conduşi în sălile de recepţie ale Patriarhului; acesta apăru în uşă, îmbrăcat în sutană neagră şi cu o camilafcă neagră pe cap. Avea barba lungă, albă, şi părul cărunt, dezordonat. Uluită, Maria se întrebă dacă omul acela, care era cel mai sfânt dintre toţi, putea să vadă până în străfundul sufletului ei.
El se aşeză pe Tronul Ecumenic, iar Ari se apropie să-l salute; apoi, Patriarhul o chemă şi pe ea. Maria înaintă cu paşi mărunţi şi cu capul plecat.
Patriarhul spuse cu vocea lui profundă, de bariton:
- E o onoare pentru mine să-i primesc în biserica mea pe doi dintre cei mai faimoşi cetăţeni ai Greciei, cea mai talentată cântăreaţă de operă a lumii şi cel mai bun marinar de la Odiseu încoace. Haideţi să vă fac o rugăciune de binecuvântare.
Ari şi Maria îngenunchează unul lângă celălalt în faţa lui. Ea îşi împreună mâinile pentru rugăciune şi-şi simţi palmele asudate de emoţie.
- Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, intonă el, iar vechile cuvinte ale rugăciunii răsunară în urechile Măriei precum cea mai frumoasă muzică din lume, ritmul lor aducând-o într- o stare asemănătoare celei de transă.
Se uită la Ari şi băgă de seamă că avea o expresie extrem de serioasă pe chip. Privirile li se întâlniră. Era ca şi cum puterea supremă a Bisericii de care aparţineau amândoi binecuvânta legătura dintre ei - aproape ca şi cum s-ar fi căsătorit atunci unul cu celălalt.
Se ridicară. Maria încă se simţea ca într-un vis. Privi înjur - Battista şi Tina păreau foarte nedumeriţi. Le ocoli privirea şi, în drumul de întoarcere la
iaht, nu reuşi să scoată nici un cuvânt. Patriarhul era invitat la prânz, aşa că se pregătiseră multe feluri de mâncare.
Cei din grupul englezilor se întoarseră, iar Patriarhul spuse că avea să se roage şi pentru ei. Soţii Churchill erau tot acolo, iar Winston se arătă îngrozit atunci când bărbatul acela ciudat, cu sutană neagră, se apropie de el, murmurând ceva pe greceşte, cu crucea de argint la gât.

Mintea Măriei fremăta. Dintr-odată, ca şi cum i s-ar fi ridicat un văl de pe ochi, vedea care îi era destinul. Aşteptase un semn - de la Dumnezeu sau de la univers - şi nimic nu putea să fie mai clar decât cuvântul celui mai înalt reprezentant al Domnului pe pământ.
în noaptea aceea, după ce Battista şi Tina s-au dus la culcare, Maria se îndreptă spre Barul lui Ari. El o aştepta la intrare, cu o expresie serioasă pe chip. Fără să scoată o vorbă, o luă de mână şi o duse la barca de salvare a Christinei, care avea câteva camere mai mici. Merseră pe vârfuri în dormitor şi începură să se dezbrace unul pe celălalt înainte ca buzele lor să se atingă pentru prima dată. După ce rămaseră goi, el o trase pe pat, iar ea îi simţi gustul sărat al pielii şi parfumul caracteristic. Maria se lăsă în voia unor trăiri pe care nu le mai cunoscuse până atunci, cu atât mai intense cu cât dorinţele amândurora fuseseră reprimate timp de două săptămâni.
La sfârşit, ea plânse de fericire. Ari o ţinea atât de strâns în braţe, de parcă ei doi ar fi fost o singură fiinţă.Actul II

Washington, D.C. septembrie 1959

De data asta, Jackie şi Jack luau masa de dimineaţă împreună, în sufrageria casei lor din Georgetown, cu pereţii ei acoperiţi cu tapet în dungi, în stilul de pe vremea Regenţei, şi cu ferestre înalte, luminoase. De obicei, el se trezea înaintea ei şi pleca în grabă la Capitoliu sau la vreo şedinţă cu consilierii. Dar în acea zi, Jack şedea la un pupitru ridicat, care îi era mai comod pentru spate, iar ea stătea la masă, cu The Washington Post şi Times-Herald deschise în faţă.
N-aveau un mic dejun comun. Lui Jack îi plăceau ouăle poşate cu şuncă la grătar şi pâinea prăjită cu marmeladă. Suferea de boala lui Addison, o afecţiune a glandei suprarenale, şi putea să piardă brusc din greutate dacă nu mânca suficient. întotdeauna mânca foarte mult dimineaţa, spre deosebire de celelalte mese, la care prefera ciorba de peşte şi puiul la cuptor. Jackie avea grijă să nu se îngraşe. Aşa făcuse toată viaţa. La micul dejun mânca un grepfrut, apoi un ou fiert şi o felie de pâine prăjită cu o cantitate infimă de unt. Pe deasupra, făcea şi tracţiuni şi flotări în fiecare dimineaţă.

- Eşti ocupată azi? o întrebă Jack. Ea îşi ridică privirea şi-i răspunse:

- De ce? Ai nevoie de mine? N-am nimic programat.

Sperase să meargă la cumpărături; îşi dorea o haină de iarnă garnisită cu blană şi nişte cizme de lac, înainte să se schimbe vremea. Lee îi trimisese o poză dintr-o revistă londoneză, în care apărea exact modelul pe care îl voia

- .Am întrebat doar aşa.
O privi afectuos, iar ea îi zâmbi, la rândul ei, deşi cu un zâmbet fals, fiindcă încă era furioasă pe el. Discuţia pe care o auzise şi în care el spusese ceva despre „o întâlnire romantică" între el şi Lee îi rămăsese întipărită în memorie. Ba chiar, obsedată de acel gând, căutase definiţia exactă în dicţionar, unde scria că termenul desemna „o înţelegere ca, spre exemplu, între doi iubiţi, care să se întâlnească într-un anumit loc şi la o anumită oră".
Ori de câte ori încerca să se convingă că prea despica firul în patru din cauza unui cuvânt, Jackie îşi amintea cum se purtaseră soţul şi sora ei - vorbiseră de parcă era o glumă pe care doar ei doi o înţelegeau - şi atunci îşi dădea seama că era posibil să fie adevărat. Ce lucru groaznic să nu poată să aibă încredere în ei! Pe Jack îl ştia, dar Lee... Inima îi era sfâşiată de durere.
Ceva de pe prima pagină a unui ziar îi atrase atenţia. Citi repede, apoi spuse:
- Zice aici că Maria Callas e într-o croazieră cu Onassis, pe Christina. Oare ea să fie noua lui cucerire?
Lui Jack îi plăceau foarte mult bârfele. Se uită, cu ochii mijiţi, la fotografia alb-negru, în care apărea un grup ce se plimba pe o stradă din Grecia, cu Maria şi cu Onassis în frunte.
- Parcă era grasă, nu? întrebă el. Aşa o ţin minte, mare cât un tanc, zise, umflându-şi obrajii.
- Asta a fost cu ani în urmă, îi răspunse Jackie. Acum arată foarte bine. Ar fi o completare remarcabilă la colecţia lui de trofee. Sper că se poartă frumos cu ea.
Rosti ultimele cuvinte pe un ton aspru, ceea ce-l făcu pe Jack să-şi ridice privirea.
- E totul în regulă?
- Da, desigur, îi răspunse ea, dar fotografia aceea îi atinsese o coardă sensibilă. încep să mă obişnuiesc să trăiesc ca într-o cuşcă de la grădina zoologică, unde înfăţişarea şi hainele îmi sunt criticate de jurnalişti necopţi la minte, care nu-s în stare nici să-şi lege şireturile. Iar fiica mea începe să se obişnuiască să fie etalată peste tot, de parcă ar fi o nouă Shirley Temple. Râse puţin, ca să mai îndulcească din sarcasm, dar cuvintele exprimau exact ceea ce simţea. Sincer vorbind, continuă ea, uneori mă întreb dacă merită, încă nu eşti candidat la preşedinţie. Ce-ar fi să te răzgândeşti, să putem să ducem şi noi o viaţă normală?

îl tachina. Ştia că Jack n-ar fi renunţat nici în ruptul capului la marea lui ambiţie, dar ei i-ar fi plăcut să-i aprecieze mai mult sacrificiile.
Jack făcu ocolul mesei şi o luă pe după umeri, iar apoi o sărută pe creştet.
- Politica e singurul lucru care merită, spuse el. Şi, dacă aş ajunge în funcţia de la vârf, chiar aş putea să demarez nişte schimbări importante. Ştiu că faci multe sacrificii. Să nu crezi că nu-mi dau seama. Dar cred că ai fi o primă- doamnă excelentă. Cea mai bună, adăugă el, începând să-i maseze umerii.
Jackie închise ochii, savurând senzaţia, fericită că măcar în clipele acelea întreaga lui atenţie era concentrată asupra ei.
- Deci nu eşti de părere că ar trebui să vorbesc cu o voce mai joasă, să par mai proastă şi să port rochii de casnică, aşa cum sunt cele din catalogul Sears?
- Cred că echipa mea se înşală în privinţa asta. Oamenii apreciază eleganţa şi inteligenţa ta. Alegătorii îşi doresc o persoană pe care s-o admire, nu una obişnuită.
Lui Jackie îi făcură plăcere laudele lui. Cu Jack, complimentele erau puţine şi rare, aşa că, atunci când le făcea, aveau greutate.
- Până una-alta, ne aşteaptă un an greu înainte să devin prima-doamnă. Bobby mi-a dat o listă cu întrunirile electorale preliminare la care vrea să iau parte. M-am îngrozit după ce amvăzut-o. Caroline nici n-o să ne mai recunoască.
- Bona aia - cum o cheamă... doamna Shaw - poate s-o aducă la câteva dintre ele. îi luă faţa în mâini şi-i dădu capul pe spate, ca s-o sărute pe frunte. Ce-ar fi să te ridici în picioare, să te sărut ca lumea? îi zise el, fiindcă nu putea să se aplece prea mult din cauza suportului pentru spate.
Ea se ridică încet, ocoli scaunul şi se cuibări în braţele lui. Ăsta era unul dintre acele momente care meritau orice sacrificiu. Trupurile lor se potriveau ca doi magneţi - capul ei pe umărul lui, şoldul ei lipit de al lui. După şase ani de căsnicie, încă se simţea atrasă de el. Iubea parfumul lui, corpul lui solid, părul aspru al familiei Kennedy, atingerea electrizantă a buzelor lui. îmbrăţişaţi strâns, se lăsară în voia momentului şi se sărutară pătimaş, iar ea simţi cum neîncrederea şi supărarea i se dizolvau precum o aspirină într-un pahar cu apă. Ce bine ar fi fost dacă ar

fi existat mai multe astfel de momente, poate că ea ar fi uitat în întregime de acea „întâlnire romantică".
Jack se desprinse din îmbrăţişare, iar Jackie îşi dădu seama că se uita la ceas peste umărul ei.
- Avem timp de o partidă scurtă înainte să vină echipa, nu? îi şopti el cu glas răguşit.

Ea zâmbi.

- Te pricepi să faci o fată să se simtă specială, domnule

preşedinte. El îi acoperi buzele cu un deget.

- Nu-mi spune aşa. Nu vreau să-mi poarte ghinion.
- Haide, îl îndemnă ea luându-l de mână şi trăgându-l spre uşă. încet pe scări, să nu ne audă Caroline şi apoi să vină să se joace.
Jackie stătea în pat, cu sperma lui Jack înăuntrul ei, urmărindu-l cu privirea cum fluiera în timp ce se îmbrăca. Se auzi soneria de la intrare, iar el îşi luă în grabă cravata şi ieşi, dar înainte, în prag, se întoarse spre ea şi-i făcu iute cu ochiul.
- Săptămâna viitoare la aceeaşi oră, doamnă Kennedy?
- Desigur, răspunse ea în urma lui.
Apoi se întoarse pe spate şi-şi ridică picioarele pe perete. Citise într-o revistă că asta era o metodă bună de a ajuta sperma să ajungă la ovul. Logic, dacă stăteai să te gândeşti.
îi trecu prin minte imaginea lui Lee şi a lui Jack împreună, dar de data asta n- o duru atât de tare. Acum, Lee îşi avea familia ei şi era fericită cu Stas, mai fericită decât o văzuse Jackie vreodată. Dacă chiar se întâmplase ceva între sora şi soţul ei, în vreun moment de slăbiciune trecătoare, foarte probabil că asta n-avea să se mai repete. Putea să-şi alunge imaginea din minte.
Dintr-odată, îşi aminti ceva ce se petrecuse cu aproape o săptămână înainte. Era cu Jack, se întorceau de la o întrunire. Văzuse două ciori pe un gard şi începuse să recite:
Una înseamnă durere, două - bucurie, trei - fetiţă, iar patru - băiat, zisese ea, apoi adăugase: deci azi o să avem parte de bucurie.
- De unde ai scos-o?

- E o veche zicală englezească. Cred că e cu coţofene, nu cu ciori, adăugase ea, iar apoi continuase până la zece.
- Cum adică, patru înseamnă „băiat"? o întrebase el, cu privirea concentrată asupra drumului.
- Poate că o să întâlnim un băiat? Sau poate că eu o să rămân însărcinată şi o să nasc un băiat? se întrebase ea cu glas tare, iar apoi repetase: cinci înseamnă argint, iar şase - aur. Cred că se referă la ceva ce o să primeşti sau o să-ţi iasă în cale.
- Aşadar, trebuie doar să mai găsim două ciori ca să avem un băiat, nu? Fii cu ochii-n patru, îi zisese el aruncându-şi privirea peste câmpii.

Jackie nu-i mai spusese că era nevoie să vadă patru ciori stând împreună. Intrase şi ea în joc, căutând cu privirea forme negre în înaltul cerului sau aşezate pe stâlpii gardurilor. Nu se dăduseră bătuţi şi, în cele din urmă, zăriseră încă două ciori.

- Perfect! Problema e rezolvată, conchisese el zâmbind larg.

Nici că ar fi putut să fie mai clar; Jack îşi dorea cu disperare un fiu care să-i fie moştenitor.

Stând în continuare cu picioarele ridicate pe perete, Jackie încercă să-şi aducă aminte când avusese ultima menstruaţie. Ar fi dat orice să aibă un băiat. Poate că-l concepuseră chiar în ziua aceea. Poate că fiul lor îşi începea existenţa chiar în acea clipă.Milano
septembrie 1959

După ce făcuse dragoste cu Ari pentru prima oară, Maria se întorsese pe furiş în cabina ei. Ce făcuse? Oare Tina avea să-şi dea seama? Femeile aveau un simţ anume atunci când venea vorba să fie înşelate. Dar Battista? Oare avea să-i simtă mirosul de sex în textura pielii? Oare avea să devină bănuitor, văzând că ea nu putea să se oprească din zâmbit? Maria încerca sentimente pe cât de puternice, pe atât de amestecate, de la bucurie şi desfătare extraordinare până la vină apăsătoare şi la emoţii pentru ce avea să-i aducă viitorul.

înainte să se despartă, pe când se crăpa de ziuă, Ari îi şoptise:

- Te iubesc. N-am mai cunoscut pe nimeni ca tine. Mă simt ca şi cum mi-am întâlnit sufletul pereche.

Şi ea simţea la fel. Toate însuşirile lui - puterea, compasiunea, energia,

inteligenţa - absolut totul o umplea de dorinţă. Avea treizeci şi cinci de ani şi era îndrăgostită pentru prima oară în viaţa ei. Cântase despre iubire de mii de ori şi interpretase roluri de femei îndrăgostite, dar nu putuse decât să-şi imagineze ce însemna asta; acum ştia

.în următoarele câteva zile, încercaseră amândoi să se poarte firesc, mai ales în faţa soţilor lor. Maria se întreba dacă doar i se părea sau Tina chiar o trata cu o oarecare răceală. Atunci când englezoaicele şuşoteau cu dosul palmei la gură, oare vorbeau despre secretul ei? Sentimentul de vinovăţie o apăsa, îi era imposibil să vorbească la cină cu ceilalţi. încerca să stea cât mai retrasă, citind câte o carte pe punte. Dar în fiecare noapte ea şi Ari se strecurau în cabina de pe barcă şi se iubeau cu o dragoste nebună, îmbătătoare. Asta o făcea să se simtă feminină, atrăgătoare, eliberată. Ar fi vrut să-l întrebe ce avea să se întâmple la sfârşitul săptămânii, după ce acostau, iar ea, bineînţeles, se întorcea la Milano, dar îi era teamă de răspuns. Amândoi recunoscusem că respectau sfânta taină a căsătoriei. Apoi, în penultima noapte, Ari îi vorbise el despre asta:

- Nu pot să trăiesc fără tine, îi spusese, îmbrăţişând-o strâns. Nu acum

-Nici eu, îi răspunsese ea, oftând şi simţindu-se oarecum mai uşurată cu gândul la viitor.

Aveau să găsească o cale. Sentimentele lor erau prea puternice ca să fie ignorate.

Momentul despărţirii fusese trist, dar Ari îi promisese deja să vină la Milano peste câteva zile, iar ea se hotărâse să stea de vorbă cu Battista până atunci. Avea şi el dreptul să ştie.

în noaptea în care au ajuns în casa lor din oraş şi ea i-a mărturisit că se îndrăgostise de Ari, iar Ari era îndrăgostit de ea, soţul ei râse - un râs plin de cruzime, aspru.

- Nu te flata singură, îi spuse el pe un ton batjocoritor. Pentru Onassis eşti doar o aventură trecătoare. Dacă o iei în serios, o să râdă lumea de tine.
- Sper că o să reuşim să ne purtăm ca nişte oameni civilizaţi, continuă ea, ignorându-i zeflemeaua. Aş vrea să pleci din casă. Poţi să mergi la Sirmione, iar eu rămân la Milano până când ne punem treburile la punct.
El clătină din cap.
- Te amăgeşti. Onassis n-o să-şi lase nevasta. Ar trebui să-i dea jumătate din avere. Bărbaţii bogaţi nu fac aşa ceva.
Maria miji din ochi şi-i răspunse:
- Eu zic să aşteptăm şi să vedem, nu? între timp, te rog să-ţi faci bagajele şi să pleci azi. Poţi să iei maşina.
Se întoarse şi ieşi val-vârtej din încăpere, încercând din răsputeri să ignore îndoielile pe care Battista i le trezise în minte cu insinuările lui răutăcioase.
în aceeaşi seară, la ora şapte, Ari îi telefonă şi-i spuse de-a dreptul:
- Nu mai suport situaţia asta. Mă simt de parcă mi s-a amputat un picior. Mâine vin la Milano cu avionul. Spune-mi unde ne întâlnim
în culmea fericirii, Maria îi răspunse:
- Vmo la mine acasă. O să am grijă ca, până atunci, Battista să fie deja plecat.
îi dădu adresa şi, după ce închise telefonul, intră ca o furtună în camera de zi şi începu să se certe cu soţul ei. îl întrebă de ce nu plecase deja, doar îl rugase de atâtea ori, iar apoi îl învinui că pierduse contractele cu Opera Metropolitană şi cu Teatrul La Scala, că îi cheltuise toţi banii şi că nu ştia să se poarte în societate. El încercă să se apere, dar ea era nespus de furioasă şi, în punctul culminant, aruncă spre el un bol de sticlă, care se sparse de şemineu. Battista nu suporta astfel de scandaluri. Maria îşi dădu seama că el avea să plece negreşit.
- Te las câteva zile ca să-ţi revii, îi spuse el, pe când ieşea în grabă să se ducă şi să-şi facă bagajele. O să-ţi dai seama în scurt timp că Onassis a vrut de la tine doar un singur lucru.
în ziua următoare, sosi Ari. El îi dărui o cutie neagră pe care scria BULGARI cu litere argintii. înăuntru era o superbă brăţară cu caboşon, smaralde şi diamante.

- Pui în valoare smaraldele, îi spuse el în timp ce i-o potrivea la încheietura mâinii. Cred că o să pui în valoare toate bijuteriile pe care o să ţi le cumpăr.
-Nutrebuie să-mi cumperi nimic, îi zise ea întorcându-şi braţul ca să admire brăţara. Nu vreau să-mi dai lucruri. Nu vreau nici bani, nici bijuterii. Te vreau doar pe tine.
îşi petrecură cele două zile mai mult în pat, îmbrăţişaţi, cu buzele umflate de la atâta sărutat. Făcură dragoste atât de des, încât pielea Măriei deveni hipersensibilă, iar ea îndura cu greu separarea de Ari atunci când el mergea la baie sau vorbea la telefon. Se hrăniră unul pe celălalt cu mâncăruri delicioase pe care le găsiseră prin bucătărie, iar uneori se strecurară pe uşa din spate a casei, să ia masa la vreo tavernă din preajmă, unde ştiau că proprietarul era discret.
Parcă erau în luna de miere; Maria n-avea nici o reţinere să facă dragoste cu Ari în patul conjugal, simţind că el era soţul pe care ar fi trebuit să-l aibă dintotdeauna. Ea nu ştiuse că puteau să existe astfel de trăiri şi de senzaţii, o astfel de pasiune; acum înţelegea pe deplin că Battista îi fusese prieten şi impresar, dar niciodată amant. Ari îi povestise că se căsătorise cu Tina datorită unei înţelegeri de afaceri cu tatăl ei, nu din dragoste; nu dintr-o dragoste precum cea pe care o simţeau ei doi acum.
Maria reuşi aproape tot timpul să-şi alunge din minte gândul că amândoi erau căsătoriţi, încât să nu se simtă vinovată. Se concentra asupra prezentului, voind să afle cât mai multe despre acel bărbat frumos şi să preţuiască fiecare clipă pe care o petreceau împreună. O încântau micile detalii: obiceiul lui de a fredona cântece populare greceşti în timp ce se bărbierea; faptul că îi cumpăra fiicei proprietarului tavernei câte o îngheţată de fiecare dată când cinau acolo, făcând-o pe micuţă să scoată chiote de bucurie; felul lui de a şedea pe scaun, plin de încredere în sine, punând stăpânire pe spaţiul pe care îl ocupa, o prezenţă pe care nimeni nu putea s-o nesocotească.
Totul merse bine până când pe Maria o readuse la realitate un telefon primit de la Battista.
- Ţi-a venit mintea la cap? Când vii la mine?
- Sunt cu Ari. Credeam că ţi-am vorbit destul de limpede acum trei nopţi.

- Dacă-i aşa, trebuie să vorbesc cu tine şi cu domnul Onassis, îi spuse el, rece. Lucrurile nu pot să continue în felul ăsta.
Maria acoperi receptorul cu mâna în timp ce-i spuse lui Ari, iar el fu de acord ca şoferul lui să-i ducă pe amândoi la Sirmione, să se întâlnească toţi
trei în seara următoare. Situaţia trebuia rezolvată şi, cel puţin, aveau să se sprijine unul pe celălalt.
Era o zi urâtă, înnorată, cu ploi scurte şi dese. Rolls-Royce-ul lui Ari mirosea a piele nouă şi a trabucuri. Ari şi Maria se ţineau de mână, fără să- şi vorbească prea mult. Priveau copacii care se încovoiau în bătaia vântului puternic, de parcă i-ar fi făcut plecăciuni unui monarh. Măriei aproape că-i era rău din cauza emoţiei. îşi dădu seama că şi Ari se simţea la fel, fiindcă el îi propuse să se oprească şi să bea ceva la un bar de pe marginea şoselei.
- O să-i cer să fie de acord cu divorţul, îi spuse Maria. în ceea ce priveşte situaţia financiară, o să fiu atât de generoasă pe cât pot să-mi permit. încă sunt în situaţia de a câştiga bani atunci când vreau eu, dar pentru Battista ar fi greu s-o ia de la capăt şi să facă avere la vârsta lui.
- încă nu te angaja să-i plăteşti o anumită sumă, o preveni el. Ai suflet prea mare. Lasă avocaţii să se ocupe de treburile astea.
Dădu pe gât un pahar de coniac şi ridică un deget către chelner, ca semn să-i mai aducă unul.
- Şi dacă nu-mi acordă divorţul? Ce-o să se întâmple atunci? Ce ar putea să facă avocaţii?
- Bineînţeles că o să ţi-l acorde. Orice om are un preţ.
Ea sorbi din coniac, simţind cum băutura îi făcea mai uşoară greutatea care îi apăsa pieptul. Battista ştia că se răcise căsnicia lor. Poate că avea să fie de acord ca fiecare să-şi vadă de viaţa lui. Poate că avea să cunoască o altă femeie şi să fie fericit.
Ajunseră la vila galbenă cu trei etaje, aşezată pe un deal, deasupra oraşului, iar Battista le deschise uşa şi-i salută cu răceală.
- Credeam c-o să ajungeţi mai devreme, le spuse el. Bruna a pregătit cina. Propun să mâncăm chiar acum.

îi conduse în sufrageria luminată de un candelabru imens. Obloanele nu erau închise, aşa că se vedea oraşul luminat, iar în depărtare se contura Lacul Garda, cufundat în întuneric.
Ari îşi trase scaunul aproape de Maria şi-i aşeză şervetul pe genunchi, arătând prin acel gest că ea îi aparţinea. Bruna turnă în pahare vin şi apă, iar Battista îl urmări cu privirea pe Ari, în timp ce pe faţă i se citea dezaprobarea.

- Tina ştie de aventura asta? întrebă el de îndată ce Bruna ieşi din

încăpere.

- Asta ne priveşte doar pe mine şi pe soţia mea, îi răspunse Ari.

Battista insistă:

- Ai de gând să-i spui?

Ari făcu un gest de nerăbdare şi răspunse:

- Bineînţeles.
Se lăsă tăcerea, în timp ce erau aduse platourile cu peşte la grătar şi salata. Meniul nu includea paste sau pâine, iar Maria se îngrijoră, gândindu-se că Ari n-avea să se sature.

- Altceva nu mai este? îl întrebă ea pe Battista.

- Asta mănânci de obicei, îi răspunse el, săgetând-o cu privirea.

Apoi se întoarse spre Ari şi-i zise:
- Maria trebuie să aibă grijă cu greutatea. Era imensă pe vremea când am cunoscut-o, cât un dirijabil din Primul Război Mondial. Cu siguranţă că nu vrei să-şi reia vechile obiceiuri alimentare.
- încetează! se răsti Maria la el. Tu eşti singurul om gras din încăperea asta.
Ari o bătu uşor pe mână.
- Peştele îmi ajunge. Nu-mi place să mănânc mult seara.
Battista o întrebă pe Maria dacă avea de gând să-şi onoreze angajamentele pentru restul anului: concerte la Bilbao, Londra, Berlin, apoi înKansas City şi Dallas.

- Bineînţeles, îi răspunse ea. Ştii doar că nu anulez concerte decât la recomandarea medicului.

- Dar n-ai exersat.

Simţindu-se îngrozită preţ de o clipă, ea îi răspunse:

- Lasă cântatul în seama mea.

Ştia că trebuia să muncească intens; concertul de la Bilbao era în mai puţin de două săptămâni, iar ea îşi neglijase munca. O înspăimânta gândul că era cu putinţă să nu reuşească să se pregătească aşa cum trebuia.
După cină, se retraseră în camera de zi. Maria găsi o sticlă de coniac şi turnă câte un pahar pentru fiecare, apoi se aşeză pe canapea, lângă Ari. Era timpul să treacă la lucrurile serioase.

Battista i-o luă înainte:

-N-o să-ţi acord divorţul niciodată, îi spuse el. Niciodată. Ea

încremeni.

- Dar de ce? Căsnicia noastră e doar de formă. Nu mai suntem soţ şi soţie de ani buni.
- Ba da, în ochii Bisericii, suntem. Iar aici, în Italia, divorţul e ilegal.
Battista îşi încrucişă braţele. Se gândise bine la toate aspectele, iar asta era hotărârea lui.
- Maria ar putea să divorţeze de tine în America, interveni Ari. Are cetăţenie americană. în unele state nici nu e nevoie de acord, dacă cei doi
soţi au trăit separat destul de mult timp.
- Dar în ochii Bisericii noi o să fim tot soţ şi soţie, insistă Battista. Sunt sigur că înţelegi cât de importantă e religia pentru Maria. De asta ai şi pus la cale şmecheria cu Patriarhul, care v-a dat simulacrul ăla de binecuvântare. Totul a fost plănuit ca s-o ademenească în pat.
- Battista! răbufni Maria. Dacă vrei să sugerezi că însuşi capul Bisericii Greciei e coruptibil, eşti ridicol.
- Oricine are un preţ, spuse Battista, îndreptându-şi privirea spre Ari.

- Bine, deci cât vrei pentru divorţ? îl întrebă Ari. Spune-mi care e preţul tău.
Rostea cuvintele oarecum împleticit, iar Maria îşi dădu seama că era beat. Se băuseră două sticle de vin la masă, iar ea abia dacă se atinsese de paharul ei.
- Asta e singura limbă pe care ştii s-o vorbeşti? îl întrebă, cu o satisfacţie răutăcioasă, Battista pe Ari. Banii? Pentru mine, căsnicia înseamnă ca eu şi soţia mea să ne iubim, să ne preţuim, iar pentru tine - dolari şi cenţi. Acum îţi dai arama pe faţă.
Ari îşi trânti paharul pe o măsuţă din apropiere.
- Nu eu sunt cel care trăieşte pe spinarea unei femei. Eşti un întreţinut. Să nu-mi spui că, pentru tine, nu e vorba de bani. Aşa că haide, hotărăşte-te, cât vrei ca să-i acorzi divorţul? Zece milioane? Douăzeci?
- Nu înţelegi ce-i dragostea, aşa-i? îl întrebă Battista cu glas scăzut.
Ari se ridică în picioare şi-i aruncă în faţă coniacul, care îi intră lui Battista în ochi şi-i lipi părul rar de pielea capului, scoţând la iveală o pată cheală în creştet.

- Opriţi-vă! strigă Maria, sărind să-l ia de mână pe Ari. Nu permit

aşa ceva! Ari îşi trase mâna din strânsoarea ei şi-şi ridică pumnii,

gata de bătaie.
- Haide, să rezolvăm asta ca între bărbaţi, îl îndemnă el pe Battista, zeflemitor.
- Stai jos! îi ordonă Maria, trăgându-l de braţ cu atâta putere, încât el fu nevoit să se supună.
Ea îşi dorea cu disperare divorţul, dar trăise mulţi ani alături de Battista. O ajutase şi o îndrumase în carieră. Nu merita să fie tratat astfel, chiar dacă acum se purta ca un neghiob.
Ari se aşeză pe marginea scaunului, cu pumnii încă ridicaţi şi cu privirea aţintită la adversar.
Cămaşa lui Battista era pătată de coniac, iar ochii i se înroşiseră. El scoase o batistă din buzunar şi-şi şterse faţa. Maria stătea în mijloc, între ei.
- Chiar crezi că el înţelege ce e dragostea, iar eu nu? o întrebă Battista, cu privirea aţintită la Ari. Cred că în scurt timp o să afli

că nu-i aşa. Eu plec la culcare. N-are nici un rost să continuăm discuţia. Ştiţi amândoi ce-am hotărât.
Se ridică în picioare, strângându-şi batista în mână.
- Trebuie să mai vorbim, insistă Maria. Poate mâine-dimineaţă?
- Nu vreau să rămâi aici cu el. Nu sub acoperişul meu. Cruţă-mă de asta măcar.
Părăsi încăperea, şchiopătând uşor. De când şchiopăta? Maria ştia că nu era momentul potrivit să-l întrebe. Se întoarse spre Ari.
- îmi pare rău, mormăi el. Nu m-am purtat cum trebuie. Dar asta doar pentru că te iubesc prea mult.
Maria se aşează lângă el şi îl sărută pătimaş pe gură.
- Iar acum ce facem? îl întrebă ea în şoaptă.
- N-o să cedeze. Haide să ne întoarcem la Milano şi-ţi angajez cel mai bun avocat din oraş.
Maria privi înjur. Avea să-i fie dor de casa aceea, dar Battista avea nevoie de o locuinţă, aşa că cel mai bine era să-i rămână lui. Poate că ea n-avea să mai vină niciodată acolo.
Ieşi pe coridor să-i explice Brunei ce se întâmpla.
- Te rog să-mi împachetezi toate hainele şi bijuteriile, îi spuse ea servitoarei. încet, ca să nu-l deranjezi pe Battista. Sper că o să vii la Milano cu mine, nu?
- Sigur că da.
Era servitoarea Măriei de trei ani, îşi făcea bine treaba şi era devotată.
în timp ce Bruna împacheta, Maria străbătu casa de la un capăt la celălalt, în vârful picioarelor, luând câteva nimicuri care îi erau deosebit de dragi, precum şi un portret al ei, pictat de un prieten artist. Nici nu se apropie de dormitorul cel mare, în care lumina era stinsă; nu voia să ia cu ea nimic din ce se găsea acolo.
Se urcară în maşină la ora două noaptea, cu Bruna în faţă, lângă şofer, şi cu bagajele înghesuite în portbagaj. Ari adormi în scurt timp, dar Maria rămase trează; îi treceau tot felul de gânduri prin minte şi simţea că, din cauza panicii, i se punea un nod în gât. Siluetele întunecate ale copacilor se profilau sub cerul fără stele, iar ştergătoarele scârţâiau pe sticlă, fiindcă nu ploua atât de tare, încât apa să le facă să alunece. încotro se îndreptau? Ce avea să se întâmple mai departe?
Două zile mai târziu, prima pagină a ziarelor era dedicată în întregime „adulterului" Măriei - ce cuvânt urât - cu fotografii în care ea încerca să se ascundă de fotografi, făcute cu câteva luni

în urmă. Maria îşi dădu seama imediat că asta era răzbunarea lui Battista. Orice înţelegere şi compasiune pe care le simţise pentru el se risipiră pe loc.
- Sunt distrus, le spusese el ziariştilor. Habar n-aveam ce se petrece. M-au trădat.
Maria ştia că acea ştire n-avea să fie privită cu ochi buni în Italia, ţară în care predominau catolicii. Bine că numai cânta la Teatrul La Scala, unde publicul ar fi huiduit-o şi alungat-o de pe scenă. Încruntat, Ari citi cu atenţie fiecare cuvânt.
- Battista ştie că ăsta e cel mai mare rău pe care putea să mi-l facă, spuse Maria. Şi totuşi, nu s-a abţinut. Pentru mine, el e mort. Atât a fost. Finito.
- Era deja finito, nu? După discuţia pe care am avut-o în casa de la Sirmione, nu mai era cale de întoarcere. Dar acum trebuie să iau avionul până la Christina, să văd cum a primit vestea soţia mea.
- Poate că n-a văzut ziarele, sugeră Maria, îngrijorată pentru el şi roasă de vinovăţie faţă de femeia care fusese o gazdă atât de generoasă în timpul croazierei lor.
- Ba da, le-a văzut, îi răspunse el cu glas obosit. Cu siguranţă că le-a văzut. Ştii cum e, una e să înşeli, alta e să fii indiscret.
Telefonă şi aranjă un zbor spre Atena cu unul dintre avioanele lui, apoi cu un hidroavión care să-l ducă pe Christina.
- Te sun atunci când pot, îi spuse el Măriei, luându-şi rămas-bun cu un sărut. Nu uita că te iubesc.
După ce plecă Ari, ea fu copleşită de îngrijorare. Spera ca Tina să fie bucuroasă că putea să obţină, în sfârşit, divorţul pe care îl ceruse cu trei ani în urmă - dar dacă n-avea să fie? Ari îşi adora copiii şi n-ar fi vrut în ruptul capului să-i rănească, iar asta complica foarte mult situaţia. Maria se duse la bucătărie şi-i povesti totul Brunei. Cu cine altcineva să vorbească?
Bruna o ascultă cu calm, dând din cap în semn de încuviinţare şi punând doar câteva întrebări.
- Dacă e dragoste adevărată, o să se rezolve totul, îi spuse ea Măriei. Ce ţi-e pus deoparte nu trece pe lângă tine, aşa zicea bunica mea.
Maria o îmbrăţişă.
- Sper că bunica ta avea dreptate.

Era trecut de ora unsprezece seara când sună Ari. Maria ridică imediat receptorul, strângându-l atât de tare încât unghiile îi intrară în palme.
- Tina a plecat. Era plecată dinainte să ajung eu şi i-a luat cu ea şi pe copii. N-a lăsat nici un bilet. Nici măcar nu ştiu unde sunt. Au zburat cu elicopterul până la Atena, iar apoi au dispărut.
Ari părea răvăşit.
- O să ia legătura cu tine curând, încercă Maria să-l liniştească. îi era foarte milă de el. Păcat că trebuia ca alţii să sufere pentru ca ei să poată să fie împreună, dar acea perioadă grea avea să treacă. Ea era foarte aproape să-şi împlinească visul.
- Când vii? o întrebă el pe un ton rugător. Nu suport să fiu singur acum
- Mâine-dimineaţă. La prima oră.

După ce închise, Maria rămase mult timp cu faţa îngropată în palme, gândindu-se la tot ce se petrecea şi încercând să-şi domolească tremurul

Capitolul 1

.Virginia de Vest primăvara anului 1960

Jackie nu călcase niciodată într-un supermarket. De când se ştia, avusese angajaţi care se ocupau de cumpărături. Oare asta însemna că era ruptă de realitate? Probabil că da, însă acum spera ca asta să nu se bage de seamă. Stătu locului câteva clipe, uitându-se la clădirea aceea de cărămidă, cu intrarea din panouri de sticlă, deasupra căreia scria, cu litere roşii, imense, FOOD FAIR.

- Să intrăm, îi spuse Randy, unul dintre membrii mai tineri ai echipei de campanie a lui Jack.

Fusese însărcinat cu supravegherea vizitei ei şi aranjase ca la faţa locului să se afle şi câţiva ziarişti.

înăuntru, lumina puternică, supărătoare cădea peste raioanele cu tot felul de produse, iar în difuzoare se auzea muzică country. Bobby Kennedy îi spusese lui Jack că el personal era împotriva campaniei din Virginia de Vest, fiindcă procentul de populaţie protestantă de acolo era de nouăzeci şi cinci la sută, ceea ce însemna că şansele ca alegătorii să voteze un catolic erau foarte mici, dar Jack insistase. Aşa că Jackie nu avusese de ales, iar acum i se făcea cunoştinţă cu directorul magazinului, un bărbat cu mâini lipicioase, asudate, al cărui nume îl uită pe loc.

Plimbă-te prin magazin şi intră în vorbă cu oamenii, îi sugeră Randy, împingând un coş în faţa ei. Ia nişte lucruri pentru familie şi pune-le în coş. Dacă ai nevoie de mine, sunt prin preajmă.De îndată ce păşi în dreptul primului raion, Jackie îşi dădu seama că era îmbrăcată prea elegant. în jurul ei, femeile care făceau cumpărături purtau haine lălâi, uzate. Mai toate aveau părul lung, neîngrijit, şi erau nemachiate. Copiii aveau genunchii zgâriaţi, le curgea nasul şi purtau haine care nu le veneau bine, poate fiindcă erau rămase de la fraţii lor.
Se întoarse repede şi îi dădu sacoul lui Randy, îşi desfăcu colierul de perle şi îl vârî în geantă, aşa că acum era îmbrăcată doar într-o fustă conică de lână şi într-un pulovăr roz pal. Chiar şi aşa ieşea în evidenţă, dar n-avea ce să facă.
Luă o cutie de suc de portocale Florida de pe raftul unui frigider, iar apoi intră în vorbă cu femeia care stătea lângă cutiile cu lapte.
- Scuzaţi-mă, sunt soţia lui Jack Kennedy, care candidează pentru preşedinţie din partea democraţilor. îmi spuneţi, vă rog, dacă aţi vota pentru el? întrebă ea zâmbind.
Femeia o privi impasibil.
- La ce bun? Toţi îs o apă şi-un pământ. Preţurile cresc, salariile scad. O să fie tot mai rău.
- îmi pare rău că aşa credeţi. în ce domeniu lucrează soţul dumneavoastră?
Jackie îşi muşcă buza, pentru că de-abia după ce-i puse întrebarea observă că femeia nu purta verighetă, deşi avea lângă ea doi copii sfrijiţi, care o trăgeau de haină.
Femeia o întrebă, cu un aer bănuitor:
- De ce vă interesează?
- îmi cer scuze, n-am vrut să fiu indiscretă. Aţi putea să-mi spuneţi cu ce se ocupă bărbaţii din regiune?
- Cărbuni. Aici poţi lucra în două locuri: în mină sau la unul dintre spitalele ce îi tratează pe minerii care au tras în piept toată viaţa praful de cărbune.
Femeia avea voce răguşită şi riduri adânci, deşi copiii erau mici, aşa că nu putea să aibă mai mult de treizeci de ani.
- Ziceaţi că salariile scad. De ce?
- Depinde de ture şi mai depinde de zăcământul la care se lucrează. Locurile de muncă nu sunt stabile. Trebuie să facem ore suplimentare ca să ne descurcăm

Copiii le priveau cu ochii măriţi de curiozitate, dar începeau să se plictisească. Unul îl împinse pe celălalt în rafturile de metal, iar acesta începu să urle. Oare era fată sau băiat? Jackie nu putea să-şi dea seama.

- Preocuparea soţului meu e ca toţi cei care muncesc cinstit să aibă un nivel de trai decent, spuse Jackie, dându-şi seama că vorbele îi sunau pompos. Vrea să ajute familiile care sunt în situaţia dumneavoastră.

- Sunteţi sigură că nu duce grija bogaţilor, la fel ca tăticul lui? o întrebă femeia, aplecându-se să-l ia în braţe pe copilul care plângea.

Jack detesta convingerea pe care o împărtăşeau mulţi, şi anume că el era doar o marionetă a lui Joe Kennedy, care îi finanţa campania prezidenţială.

- Jack e propriul lui stăpân, o asigură Jackie, şi vă garantez că e unul bun.

- Toţi îs la fel, dacă vreţi să ştiţi părerea mea, îi răspunse femeia, întorcându-i spatele şi continuându-şi drumul prin raion. Să beţi sucul de portocale cu plăcere! îi strigă ea, peste umăr, accentuând cuvintele cu sarcasm.

Jackie puse cutia înapoi pe raft, simţindu-se vinovată că era atât de ruptă de realitate. Nu se gândise niciodată la preţul alimentelor care i se serveau la masă sau pe care le comanda, cu nonşalanţă, la restaurante, dar oamenii aceştia erau nevoiţi să calculeze fiecare ban înainte să pună ceva în coşul de cumpărături.

Se îndreptă spre raionul cu cereale, încercând să-i privească pe ceilalţi în ochi. Una dintre femeile de acolo avea şase copii adunaţi în jurul ei, de la un
bebeluş în cărucior până la cel mai mare, care nu părea să aibă mai mult de cinci ani.

- Aveţi multe guri de hrănit, nu glumă, i se adresă Jackie. Cum vi se par preţurile la alimente?

- Un milion de dolari ar ajuta, îi răspunse femeia pe un ton răstit. Ai ceva mărunţiş în plus? Apoi îşi răspunse singură la întrebare: nu, normal, nici nu mă aşteptam să ai, conchise ea, văzându-şi mai departe de cumpărături.

Jackie avu parte şi de câteva conversaţii mai productive. Află despre o fabrică de sticlă din zonă, care concedia în acea

perioadă zeci de femei şi de bărbaţi, şi promise să-l roage pe Jack să vadă despre ce era vorba; fu şocată să afle cât de limitată era asigurarea de sănătate pe care le-o ofereau proprietarii de mine familiilor angajaţilor; iar câţiva îi spuseră că aveau de gând să-l voteze pe Jack, pentru că era timpul să mai vină şi generaţia tânără la putere.
Jackie se simţea ca o impostoare. Nu era o fire timidă sau scumpă la vorbă, dar îi venea greu să încropească o conversaţie cu acei oameni care duceau vieţi atât de diferite de a ei. Multe întrebări îi stăteau pe limbă. „De ce faceţi atâţia copii, dacă nu aveţi cu ce să-i hrăniţi?"; „N-aţi putea să vă căutaţi şi voi ceva de lucru, ca să contribuiţi la bugetul familiei?"; „De ce nu vă mutaţi în alt oraş, unde sunt mai multe locuri de muncă?" Dar deciziile lor n-o priveau pe ea.
Oare Jack putea să-i ajute în vreun fel? Nu era convinsă că putea, dar, uitându-se la sărăcăciosul lor coş de cumpărături, se gândi că i-ar fi plăcut să-i ajute cumva. Iar oamenii aceia nici nu erau dintre cei care o duceau cel mai rău; Jackie ştia că existau mulţi care nu-şi permiteau să cumpere din magazine şi trăiau din ce cultivau sau din ce găseau prin gunoaie. Lui Jack chiar îi păsa de astfel de oameni. De aceea şi avea să fie un preşedinte grozav.
Răsuflă uşurată atunci când Randy o chemă la casă, pentru ca presa locală să-i poată face câteva fotografii. Ajută o mamă tânără să-şi pună cumpărăturile într-o plasă de hârtie maro, în timp ce bliţurile aparatelor foto fulgerau. Poate că reuşise să câştige câţiva alegători, dar în ziua următoare aveau să apară comentarii despre „părul ei aranjat" şi despre „hainele scumpe", nu despre conştiinţa ei socială - aşa se întâmpla întotdeauna.
Pe când ieşeau cu maşina din oraş, îl rugă pe Randy să investigheze închiderea fabricii de sticlă şi politica asigurărilor de sănătate ale minerilor, ca să vadă dacă se putea face ceva pentru ei. El îşi notă totul într-un carneţel. Avea doar douăzeci şi nouă de ani, dar era ambiţios nevoie mare. Jack era zeul lui. I-ar fi sărutat pantofii dacă i s-ar fi cerut asta; poate că ar fi făcut la fel şi pentru ea, dacă îi promitea să-i pună o vorbă bună.
Văzând că se apropiau de o benzinărie, Jackie îl rugă:
- Te duci, te rog, să-mi iei nişte ţigări? L&M, clasa A.
Randy sări din maşină şi, după ce se întoarse cu pachetul, îi luă lui Jackie bricheta şi-i aprinse ţigara. Ea fuma de la vârsta de

cincisprezece ani, fiindcă asta o ajuta să-şi menţină greutatea, dar era atentă să nu fie văzută în public. Mama ei îi băgase în cap că o doamnă nu făcea aşa ceva.
Şoferul o lăsă la Merywood, moşia din Virginia a tatălui ei vitreg, care se afla lângă râul Potomac. Era o proprietate întinsă, cu terenuri de tenis şi cu o piscină, dar pe Jackie o interesau grajdurile. îl chemă pe un îngrijitor de acolo şi-i ceru să pună şaua pe Danseur, iapa ei preferată. îşi schimbă hainele şi, la doar zece minute de când ajunsese, călărea deja spre pădure.
în timp ce galopa pe cărările pe care le cunoştea atât de bine, simţea cum se elibera de tensiunea acumulată peste zi. Danseur era o frumuseţe de cal de culoarea castanei, căruia îi plăcea foarte mult zona aceea, în special câmpiile acoperite cu iarbă pe care putea să gonească în voie. La orizont, soarele roşiatic se vedea apunând, iar Jackie simţea că se lăsa îngheţul, dar obrajii îi străluceau de la mişcare. Ăsta era locul în care se simţea cel mai în largul ei.
Răsuflă adânc şi-şi simţi sânii sensibili pe sub haina costumului de călărie, care era încheiată strâns. în celelalte trei sarcini, astea fuseseră primele semne: sensibilitatea sânilor şi lipsa menstruaţiei, care acum îi întârzia de câteva săptămâni. Dacă era însărcinată, nici că se putea mai bine, aştepta asta de mult timp. Avusese grijă toată iarna să facă dragoste în zilele fertile, dar fără nici un rezultat. Acum poate că exista o posibilitate, dar nu trebuia să se entuziasmeze prea tare. Era prea devreme să-şi facă un test.
Se întâlnea cu Jack abia la sfârşitul săptămânii şi încercă să-şi amintească unde: înMilwaukee, parcă, nu era sigură. Dacă aveau parte de puţină intimitate, ea plănuia să-i spună, dar deocamdată n-avea să divulge nimănui preţiosul ei secret.

- Ce bine ar fi să fiu însărcinată, şopti ea în vântul rece de-ţi

îngheţau oasele. Ce bine ar fi să fie băiat.Dallas, Texas

noiembrie 1959

Maria zbură cu avionul la Dallas, unde avea concerte. De îndată ce ajunse, luă un taxi şi merse direct la Mary Carter, ca s-o

cunoască pe fiica ei, Samantha. îi cumpărase cadou o rochiţă Dior din dantelă, cu volănaşe, şi papucei asortaţi.
- O să arate mai elegantă decât maică-sa, zise Mary, chicotind, de îndată ce văzu cadoul.
Maria o luă pe fetiţă în braţe şi simţi cum i se punea un nod în gât în timp ce îi privea pielea perfectă, ca de porţelan, ochii de culoarea safirelor şi zâmbetul care îi dezvelea doar gingiile.
- Seamănă cu tine, Mary. E frumoasă.
Fetiţa începu să scâncească. Maria i-o dădu înapoi mamei, iar apoi fu luată prin surprindere atunci când Mary îşi ridică bluza ca să-i dea să mănânce, întotdeauna crezuse că alăptau doar femeile care nu puteau să-şi permită să cumpere lapte praf.
Mary râse, amuzată de reacţia ei.
- Doar aşa pot s-o liniştesc ca să ne lase să vorbim. Acum spune-mi, e adevărat ce-am citit în ziare? Ai pus mâna pe cel mai bogat bărbat din lume?

Maria zâmbi larg

- .Şi dacă ar fi cel mai sărac om din lume, tot l-aş iubi. E prima dată când simt aşa ceva, Mary. E dragoste adevărată. De-abia aştept să-l cunoşti.
- Dacă tu îl iubeşti, cu siguranţă că şi eu o să-l iubesc, îi spuse Mary, luând căpşorul fetiţei în palmă. Dar un lucru e clar: nu prea accepţi jumătăţi de măsură.
- Am refuzat majoritatea invitaţiilor de a cânta anul viitor, fiindcă vreau să stau doar cu el, continuă Maria. Tu ştii foarte bine cât de tare m-au afectat trădările şi neadevărurile din lumea operei. Acum pot să cânt ce vreau, numai de dragul muzicii.
Mary căzu pe gânduri.
- E un lucru înţelept, dar sper că n-o să renunţi cu totul la spectacole. Lumea întreagă are nevoie de Maria Callas. Şi ia-o mai uşurel cu povestea de iubire, draga mea. Ascult-o pe bătrâna ta prietenă.
Dar nimic nu putea să tempereze entuziasmul Măriei, \forbea cu Ari la telefon în fiecare zi. El îi trimitea buchete uriaşe de flori la fiecare hotel şi sală de concerte - probabil că se goleau sere întregi ca să fie alcătuite - iar la aterizarea avionului care o aducea înapoi la Atena, Ari a aşteptat-o, cu braţele deschise, la aeroport.
în acel decembrie vremea a fost blândă, iar Maria şi-a petrecut aproape tot timpul cu Ari, pe Christina. Ea îşi ţinea hainele în cabina Itaca, de dragul bunei-cuviinţe, dar dormea în fiecare noapte în patul iubitului ei. îi plăcea foarte mult să aibă grijă de el: să-i aleagă haine noi, să se agite pentru sănătatea lui, planificându-i mesele cu maestrul bucătar, ba chiar gătindu-i ea însăşi anumite feluri - iubea gătitul. Se împrieteni cu sora lui, Artemis, şi cu soţul acesteia, Theodoros, care era medic. Amândoi se dovedeau a fi foarte calzi şi înţelegători faţă de situaţia lor, deşi se ştia că Artemis fusese ataşată de Tina. Maria făcea pe gazda ori de câte ori prietenii apropiaţi ai lui Ari veneau la cină. Singura ei dorinţă era să-l vadă fericit.
Ari îşi petrecea după-amiezile pe iaht, vorbind la telefon cu birourile lui din întreaga lume, cu căpitanii petrolierelor sale şi cu şefi de bănci din paradisuri fiscale, trecând de la o limbă la alta, dintre cele şapte pe care le vorbea fluent. Datele de contact ale oamenilor din agenda lui internaţională erau trecute într-o

agendă jerpelită, în care el păstra tot felul de cărţi de vizită şi de bileţele. Maria îl tachina, spunându-i că vechitura aceea nu se prea potrivea cu cel mai bogat om din lume şi se oferi să-i cumpere o agendă Cartier, dar el nu primi, pretinzând că acolo găsea tot ce-i trebuia.
în timp ce el muncea, ea citea pe punte, acoperită cu pături în zilele mai răcoroase, ascultându-i vocea. Era aspru cu unii dintre interlocutorii lui, dar Maria nu-l auzea niciodată pierzându-şi cumpătul. Observase că lui Ari îi era incredibil de uşor să facă în minte calcule, în câteva secunde, şi să memoreze cifre; poate că în asta consta o parte din talentul lui pentru afaceri.
Seara, după cină, stăteau la taclale, povestindu-şi cu lux de amănunte vieţile, mărturisindu-şi convingerile, fiecare păstrând în memorie detaliile pe care le afla despre celălalt. Maria nu mai fusese niciodată atât de fericită. Inima îi era gata să explodeze.
într-o seară din săptămâna de dinaintea Crăciunului, Ari propuse să bea daiquiri înainte de cină. După ce luă câteva înghiţituri, Maria simţi o durere pătrunzătoare în stomac şi, pe neaşteptate, vomită abundent pe punte.

Ari sări să-i dea o batistă şi chemă un majordom să cureţe.

Maria fu îngrozită.

- îmi pare rău. Nu ştiu ce-am păţit.

îşi şterse gura, încercând să-şi amintească ce mâncase în ziua aceea, dar nu fusese nimic neobişnuit. Speră să nu fi luat vreun virus.
Ari o privi cercetător, de parcă ar fi vrut să înţeleagă ceva anume.
- Când trebuie să-ţi vină? Nu mai ţin minte.
De ceva vreme, Maria nu-şi mai nota. N-avea rost. Era o femeie de treizeci şi şase de ani, infertilă - sau cel puţin aşa credea. Făcu ochii mari. Oare era însărcinată, oare era posibil aşa ceva?
- Cred că ar trebui să mergi la un control după ce te întorci la Milano, îi spuse Ari.
Ea fremătă de emoţie. Să fi fost adevărat că rămăsese însărcinată? Se uită la Ari, să vadă dacă şi el era bucuros de o

asemenea posibilitate, dar chipul lui era impenetrabil, iar ea era prea emoţionată ca să-l întrebe.
Ari îi ceru majordomului să-i aducă Măriei un pahar cu apă, apoi schimbă subiectul şi începu să vorbească despre prietenul lui, prinţul Rainier. Consiliul Naţional din Monaco îi tăiase din buget, aşa că nu aveau, încă, banii necesari înfiinţării unui teatru de operă, dar Ari spera ca situaţia să se rezolve în scurt timp.
însă pe ea n-o mai interesa asta. Avea alte preocupări acum, mult mai plăcute.
înainte ca Maria să se întoarcă la Milano şi să-şi facă un test de sarcină, veniră în vizită copiii lui Ari. El le spusese că Maria îi era o foarte bună prietenă, dar ei ştiau adevărul şi, încruntaţi, refuzară să dea mâna cu ea, până când tatăl lor se văzu nevoit să insiste.
- Mama zice că i l-ai furat pe tata, îi spuse Alexander Măriei, după ce Ari se îndepărtă îndeajuns de mult ca să nu mai poată să-i audă. Nu e frumos. Ar trebui să i-l dai înapoi.
Maria clătină din cap, simţind cum îi luau foc obrajii. Cu siguranţă că, dacă le spusese aşa ceva copiilor, Tina era foarte furioasă pe ea.
- Nu aşa stau lucrurile, crede-mă...
Se simţea groaznic de vinovată fiindcă Tina o condamna şi ar fi avut mai multe de zis, dar nu putea să le spună copiilor că mama lor fusese cea care
avusese mai întâi o aventură. Măcar de-ar fi reuşit să le câştige bunăvoinţa spunându-le că se putea să aibă în curând un frate sau o soră - dar asta mai încolo, deocamdată trebuia să aştepte.
Pe toată durata şederii lor, copiii refuzară să-i vorbească Măriei. Ea îi întrebă despre noua lor casă din Anglia şi despre jocurile lor preferate, dar nu primi nici un răspuns, chiar dacă Ari le atrase atenţia să nu fie obraznici. Se mulţumiră să cineze în tăcere, morocănoşi, iar pe Maria o duru faptul că acţiunile adulţilor erau cauza nefericirii lor.
- O să le treacă. O să am grijă să nu ducă lipsă de nimic şi amândoi pot să mă viziteze în vacanţe. O să fie bine, zise Ari de parcă ar fi vrut să se convingă pe el însuşi.

Avocaţii lui negociau cu avocaţii Tinei, iar Maria ştia că el era îngrijorat din pricina partajului, neştiind cât din averea lui avea să fie nevoit să cedeze. Măriei încă îi răsunau în urechi avertismentele lui Battista - că, din cauza banilor, Ari n-avea să divorţeze niciodată de Tina.

- Nu vreau să destram imperiul pe care o să-l moştenească Alexander într-o bună zi, îi explicase el. Multe dintre afacerile mele sunt interdependente. Tina ştie asta.

Maria socotea că nu era treaba ei să comenteze ceva despre cerinţele Tinei. Cel puţin se lua în calcul un divorţ, pe când, în cazul ei, Battista nici nu voise să audă. De când se întâlniseră toţi trei în casa de la Sirmione, Battista refuzase cu încăpăţânare să-şi schimbe părerea şi nu voia să facă nici cel mai mărunt gest de bunăvoinţă sau de înţelegere, nici măcar să-i dea înapoi icoana norocoasă cu Fecioara Maria, pe care ea o uitase acolo din greşeală, îi scrisese, implorându-l să i-o trimită, oferindu-se să plătească oricât i-ar fi cerut pe ea, dar Battista o refuzase fără milă:

De ce ţi-aş face şi cea mai mică favoare? îi scrise el drept răspuns. N-am nici un motiv. Aşa că răspunsul e nu.

Maria nu putea să nu îngrijoreze la gândul că pierderea icoanei era un semn rău.

Medicul din Milano îi confirmă că era însărcinată, iar Maria se înroşi toată, nemaiputând de bucurie.

- Dacă aţi şti de când îmi doresc să rămân însărcinată, spuse ea aproape plângând. Vă mulţumesc din suflet!

Doctorul o mai preveni că avea să fie nevoie de îngrijiri şi de precauţii deosebite, din cauza uterului malformat, dar şi pentru că era prima ei sarcină, la o vârstă destul de înaintată pentru aşa ceva. Copilul avea să se nască prin cezariană, iar în săptămânile de dinainte, Maria trebuia să fie ţinută sub observaţie.

Copleşită de emoţie, ea îşi acoperi faţa cu mâinile şi-i mulţumi în gând lui Dumnezeu pentru că îi ascultase rugăciunile. Ce bine ar fi fost dacă ar fi putut şi Ari să vină cu ea! Abia aştepta să-i dea vestea, aşa că se grăbi să ajungă acasă. Avea să fie bucuros să afle despre sarcină, nu? Cu mâna tremurândă, formă numărul.

- Scumpa mea Maria! exclamă el, emoţionat. Sincer vorbind, nu credeam că mai voiam şi alţi copii, dar acum, că s-a întâmplat, de-abia aştept să-l cunosc pe copilul pe care l-am creat împreună. Sper să fie fetiţă şi să moştenească vocea şi frumuseţea ta.
- Şi inteligenţa ta, adăugă ea. Ar trebui să nasc pe 26 iunie. Când te gândeşti că sunt însărcinată din octombrie şi habar n-aveam!

- Ştii că o să am întotdeauna grijă de tine şi de copil, nu-i aşa?

Orice-ar fi. Ea simţi înţepătura unei îndoieli.

- Ar fi minunat dacă am reuşi să ne căsătorim înainte să se nască, îndrăzni ea. Ca să nu spună nimeni că avem un copil din flori.în ochii lui Dumnezeu, suntem dej a căsătoriţi. Patriarhul ne-a dat binecuvântarea şi ne iubim mai mult decât oricare alt cuplu. Dacă nu reuşim să ne căsătorim înainte de iunie, eu nu văd nici o problemă în asta.
- Dar putem să încercăm, nu? Poate că avocaţii găsesc o soluţie.
- Sigur că putem

Căzură de acord ca Maria să-şi petreacă primăvara cu el, pe Christina, iar apoi, în săptămânile de dinainte de naştere, să locuiască amândoi în casa ei de la Milano.

După ce termină de vorbit cu Ari, Maria se ridică, o luă pe Bruna de mână şi începu să danseze cu ea prin cameră.

- O să avem un copil! strigă ea, în culmea fericirii.
- Vai, doamnă! Ce mult mă bucur pentru dumneavoastră! spuse Bruna, iar ochii i se umplură de lacrimi. O să vă ajut. Am avut grijă de toţi copiii surorii mele. Ce veste grozavă!

Maria îşi mângâie pântecul, sigură că pruncul era fetiţă. Avea să se nască în zodia Racului, ceea ce însemna o fire iubitoare şi sensibilă. Racii erau foarte compatibili cu Săgetătorii, zodia ei, aşa că spera ca ea şi copila să devină cele mai bune prietene, nu doar mamă şi fiică.

Până la naştere, nu voia să se afle nimic în presă despre sarcină. Detesta gândul că ar fi putut să apară în ziare titluri despre copilul ei din flori, însoţite de imagini - deloc măgulitoare - cu pântecul ei mărit. Pe Ingrid Bergman o împroşcaseră cu noroi în presă atunci când, fiind încă măritată cu alt bărbat, rămăsese însărcinată cu regizorul Roberto Rossellini. Nu. Maria îşi dorea ca sarcina ei să rămână un secret bine păzit. Asta, până când ea, cu copilul în braţe, avea să poată să stea lângă Ari şi să facă anunţul împreună cu el.

Marea Mediterană aprilie 1960

în lunile care urmară, Maria nu mai avu greţuri. Părul îi deveni mai des şi mai lucios, iar pielea îi strălucea; nu se simţise niciodată atât de sănătoasă. O trimisese pe Bruna să-i cumpere sutiene şi costume de baie tot mai mari, precum şi caftane exotice largi, pe care să le poarte la bordul Christinei. îşi mai cumpărase

Capitolul 2

şi o haină de blană de şinşilă, care îi camufla pântecul ori de câte ori mergea pe ţărm.
- Îţi prieşte sarcina, îi spunea Ari, mângâind-o pe obraz. Arăţi nemaipomenit.
Cu siguranţă că hormonii de sarcină îi stimulau şi apetitul sexual, pentru că nu-l dorise niciodată atât de tare pe Ari. în timp ce stătea lângă el, pe şezlong, bronzându-se la soarele primăverii, pielea îi tânjea după atingerea lui. De mai multe ori pe zi îl săruta şi îl mângâia, iar apoi mergeau în apartamentul lui şi făceau dragoste. Spre deosebire de Battista, el era întotdeauna dornic.
- Dacă asta are un asemenea efect asupra ta, va trebui să te ţin tot timpul însărcinată, bâiguise Ari, vlăguit după o astfel de partidă. Erai aprinsă şi înainte, dar acum ai devenit o divă nesăţioasă, încheiase el, apucând-o de fund şi muşcând-o uşor de umăr.
Deveniră mai îndrăzneţi în dormitor. Orice voia Ari să facă, Maria era de acord, atât timp cât nu afecta copilul. El îi povestise că primele lui experienţe sexuale fuseseră cu prostituate, iar ea se întreba uneori dacă nu cumva de la ele învăţase Ari tehnicile acelea erotice avansate. Nu conta. îşi dorea să împartă cu el toate experienţele pe care le puteau trăi împreună un bărbat şi o femeie; ei îi plăcea totul, fiecare moment erotic era sublim.
Singurul lucru care le umbri fericirea în acea primăvară fu momentul în care Maria primi o telegramă de la o prietenă. Aceasta o avertiza că mama ei scrisese o carte despre ea şi că volumul era în curs de publicare la o editură din New York. Ari îi ceru imediat avocatului său din America să trimită editurii o scrisoare ameninţătoare, prin care să se ceară întreruperea publicării, dar era prea târziu. Cartea fu publicată, iar avocaţii îi trimiseră Măriei un exemplar, ca să hotărască dacă voia să intenteze proces.
- N-o citi, o sfătui Ari. Nu lăsa cuvintele ei să-ţi otrăvească gândurile. Dacă o dai în judecată, cartea o să câştige şi mai multă popularitate şi o să fie citită de şi mai multă lume. Lasă lucrurile aşa cum sunt; o să vezi că toată vâlva dispare până la sfârşitul verii.

Maria se uită la coperta verde cu negru, pe care scria Fiica mea, Maria Callas, şi nu putu să se abţină. O deschise la prima pagină, iar apoi se aşeză şi citi în continuare.
După părerea Evangeliei, Maria fusese un copil adorabil, dar personalitatea ei se schimbase atunci când, la vârsta de cinci ani, fusese lovită de un automobil. Dintr-o copilă senină şi voioasă, ea devenise, peste noapte, irascibilă şi egoistă. Din spusele mamei se înţelegea că Maria nu preţuise niciodată anii de sacrificiu pe care ea, Evangelia, îi îndurase, trudind şi economisind la sânge pentru ca fiică-sa să poată să ia lecţii de canto, nici greutăţile prin care trecuse la Atena, în anii războiului - biata mamă îndurându-le pe toate de dragul fiicei ei lipsite de recunoştinţă.
Cu zece ani în urmă, pe când încă mai tânjea după iubirea mamei, astfel de cuvinte ar fi devastat-o pe Maria; acum, în schimb, după ce inima i se călise, spusele maică-sii n-o afectau deloc. Nu se recunoştea în acele descrieri; ştia că personajul din carte nu era ea.
După ce termină de citit, Maria îi ceru lui Ari să citească şi el cartea.

Spune-mi sincer ce părere ai. Am încredere în judecata ta.înainte să ajungă la cea de a doua pagină, Ari începu să râdă.
- îmi pare rău, zise el. Ştiu că e mama ta, dar orice cititor întreg la minte o să înţeleagă că e nebună. Să n-ai nici o îndoială că ai făcut bine s-o alungi din viaţa ta.
- Eşti sigur?

Maria era de aceeaşi părere. Paginile musteau de răutate şi, atunci când se povesteau fapte propriu-zise, abundau în greşeli. Nu merita să dea vreo replică şi nici n-avea să permită ca veninul acela să-i strice fericita perioadă a sarcinii. Mama ei îşi era sieşi cel mai mare duşman, însă, în ochii Măriei, ea nu mai însemna nimic acum. Iar fiica ei voia să ia toate măsurile ca, orice s-ar fi întâmplat, Evangelia să nu-şi cunoască niciodată nepotul.Portul Hyannis vara anului 1960

Apropiindu-se de a douăzecea săptămână de sarcină, Jackie nu voi să rişte să călătorească la celălalt capăt al ţării pentru convenţia democraţilor, care avea loc la Los Angeles. în schimb, stătu trează până la ora două noaptea ca să-l vadă la televizor pe Jack acceptând nominalizarea la alegerile prezidenţiale. Aproape că rată transmisiunea, pentru că televizorul avu nevoie de zece minute să se încălzească; Jackie mişcă antena până când obţinu o imagine neclară, în zigzag. Caroline, care avea acum doi ani, se trezi, coborî la parter şi se cuibări în braţele mamei ei.
Pe scenă, în spatele lui Jack, se aflau cei patru candidaţi pe care el îi învinsese. Cu toţii erau politicieni serioşi, cu experienţă. Jackie se întrebă cum se simţeau după ce fuseseră înfrânţi de un începător. Cu siguranţă că Adlai Stevenson era extrem de furios; încercase să-l convingă pe Jack să candideze pe lista lui pentru postul de vicepreşedinte, iar acum fusese întrecut chiar de Jack în

Capitolul 2

persoană. Toţi cei patru candidaţi păreau sinceri în timp ce-l felicitau, dar politica rămânea o competiţie acerbă, în care nimănui nu-i plăcea să piardă.
Caroline se plictisi repede; pentru ea, figura aceea de pe ecran nu era tatăl ei. Şi Jackie se simţea curios de detaşată, de parcă nu-l vedea pe Jack, ci o cu totul altă persoană.

- Noua Frontieră despre care vă vorbesc nu e un set de promisiuni, e un set de provocări... declama Jack

.Discursul îi suna grandios, dar el nu spunea nimic substanţial, concret. Strategiile şi programele puteau să aştepte. Acum era important doar ca el să producă o impresie puternică.
Jackie o rugase pe Joan, soţia blondă şi ultraelegantă a lui Teddy, să-l însoţească pe Jack pe Coasta de Vest. Ea era cea desemnată să apară la braţul lui la cinele oficiale şi cea care să-i stea alături pe parcursul interminabilelor discursuri. Jackie insistase ca Joan să stea cu el tot timpul, sperând ca prezenţa cumnatei să reducă din activităţile extraconjugale ale soţului ei. Acum trebuia să fie foarte atent ca să nu fie prins, din pricină că poziţia lui devenise precară şi extrem de mediatizată.
Jackie îşi petrecuse vara în casa din Portul Hyannis. Citise, pictase şi se jucase cu Caroline. Copilul din pântecul ei era mult mai activ decât ceilalţi doi de dinaintea lui. încă din cea de-a optsprezecea săptămână de sarcină, Jackie începuse să simtă cum micuţul dădea din picioare şi se răsucea, iar seara devenea şi mai năzdrăvan, de parcă ar fi dat o petrecere privată acolo, înăuntru. Era bucuroasă să ştie că el era bine; cel mai cumplit moment din viaţa ei fusese acela în care Arabella încetase să se mai mişte. însă liniştea lui Jackie fusese tulburată în ziua în care se făcuse anunţul nominalizării, iar presa năvălise peste ei. Avioane ce zburau la mică înălţime le bâzâiau deasupra capului, iar din ele se iţeau fotografi care se aplecau să facă poze. Jackie fusese nevoită să dea câteva interviuri şi să stea în căldura înăbuşitoare ca să pozeze - iar asta, chiar acum, când se simţea atât de puţin atrăgătoare. Nici un creator de modă nu făcea haine şic pentru femei gravide. Ea avea nişte rochii de bumbac mai vaporoase, cu modele florale, pe care le purta cu papuci albi, cu talpă joasă, dar nu erau tocmai elegante, precum cele cu care era obişnuită. Apoi, socrul ei insistase să se organizeze o conferinţă de presă în camera de zi a casei lui.
- Sunt nespus de încântată, spusese ea drept răspuns la întrebările cu care o bombardau ziariştii. Jack ar fi un preşedinte minunat, care ar putea să facă foarte multe pentru ţara noastră.
Sperase ca interesul faţă de familia ei să scadă după frenezia iniţială, dar nu, dimpotrivă, se amplificase. Tot felul de oameni veneau să se zgâiască la casa lor, aşa că nu mai putea să se plimbe prin curte fără să fie fotografiată. Unii

se aplecau peste gard şi culegeau trandafiri. Dacă ea apărea la vreo fereastră, într-o clipă se iveau şi aparatele de fotografiat.
„Asta-i viaţa pe care mi-am dorit-o?", se întreba ea, cu gândul la cei şase ani care trecuseră de la ieşirea ei în societate şi până când se căsătorise cu Jack, timp în care ar fi putut să-şi aleagă un alt soţ şi să trăiască într-o manieră cu totul diferită.
îşi atinsese scopul, acela de „a nu fi casnică", dar oare preţul nu era prea mare?
Pe când era încă la şcoală, Jackie oscilase între John Sterling, fiul unui ambasador, şi Bev Corbin, fiul unui avocat. Cel dintâi era nespus de inteligent, dar nu îndeajuns de atrăgător, iar faţă de al doilea nu simţea decât atracţie fizică. Ezitase o vreme, iar apoi se hotărâse să aştepte până când întâlnea ambele calităţi la un singur individ, aşa că se despărţise de amândoi înainte să împlinească optsprezece ani.
La petrecerea ei de debut în societate îi studiase cu atenţie pe candidaţii eligibili, dar nici unul dintre ei nu i se păruse îndeajuns de plin de viaţă. Lungile veri pe care şi le petrecuse în Franţa îi dăduseră nenumărate ocazii să flirteze cu bărbaţi interesanţi şi să se îndrăgostească de ei, dar nici unul dintre aceia n-ar fi fost potrivit pentru ea ca soţ. Apoi îl întâlnise pe John Husted, atrăgătorul John, cu care fusese logodită vreme de câteva luni îmbătătoare.
John era un agent de bursă chipeş, cu o latură romantică, poetică. Jackie îl cunoscuse la o petrecere, pe când ea tocmai se tunsese scurt, după cum era atunci la modă, şi arăta ca o copilă pusă pe năzbâtii.
- Arăţi ca o căprioară speriată care tocmai a ieşit din pădure şi a văzut primul om, îi spusese el.
Acelea fuseseră primele cuvinte pe care i le adresase.
- Nu ştiu ce să înţeleg din vorbele tale, îi răspunsese ea. Te oferi să mă aperi de oamenii mari şi răi?
- Mi-ar face plăcere, o asigurase el, zâmbind, şi-i întinsese un pahar de şampanie. E un început bun?
John se îndrăgostise nebuneşte de la bun început, iar ea îi răspunsese cu aceeaşi intensitate. Nici nu trecuse o lună, că el şi îngenunchease în faţa ei şi o ceruse de soţie. Jackie fusese atât de

copleşită de impetuozitatea lui, încât spusese „da" fără să mai stea pe gânduri.
Jackie clătină din cap la amintirea încrederii depline cu care respinsese reacţiile şocate ale mamei şi ale prietenelor. „Când întâlneşti persoana potrivită, n-ai de ce să mai stai pe gânduri", le spusese ea, cu convingerea unei fete de douăzeci şi doi de ani. Privind în urmă, putea să-şi imagineze cum ar fi fost viaţa ei cu John. Ar fi locuit la New York, în Upper West Side, unde îşi avea el biroul pentru tranzacţii la bursă, şi şi-ar fi cumpărat o casă de vacanţă pe Insula Nantucket, lângă domeniul familiei lui. Ar fi fost membri ai unor cluburi exclusiviste de pe Coasta de Est şi ar fi cinat la cele mai bune restaurante din New York. Ar fi avut destui angajaţi care să se ocupe de casă, iar ea şi-ar fi petrecut timpul la cumpărături sau luând prânzul cu prietenele. Ştia că el îşi dorea copii şi era aproape convinsă că n-ar fi înşelat-o.
Dar ceea ce o făcuse pe Jackie să-şi dea seama cât de sufocantă ar fi fost o astfel de viaţă fusese întâlnirea cu mama lui John. Impunătoarea doamnă era hotărâtă s-o schimbe, s-o facă să respecte un anumit şablon de soţie: trebuia să privească într-un anume fel, să administreze gospodăria ca pe o navă de luptă, să se poarte cu clienţii lui John aşa cum se cuvenea şi să producă neapărat tipul corect de copii, iar rolul ei se încheia aici. Mama lui John fusese şocată auzind că Jackie plănuia să lucreze pentru Washington Times- Herald: fetele drăguţe nu aveau meserii murdare, cume cea de jurnalist.
Jackie ştia că, dacă s-ar fi războit cu matroana, ar fi câştigat. John era atât de îndrăgostit de ea, încât ar fi lăsat-o să facă ce voia, dar exact asta o făcuse să-şi piardă interesul. Probabil că ceea ce-şi dorea era o viaţă cu mai multe provocări - iar Jack Kennedy i-o oferise.
La câteva săptămâni după logodna cu John, Jackie îi telefonase lui Jack la birou şi îl întrebase dacă voia să-i dea un interviu pentru rubrica ei de la ziar.
- Chiar mă întrebam când o să mă suni, domnişoară Bouvier, îi spusese el zâmbindu-i larg, în timp ce secretara o conducea înăuntru. Dar nu-i nevoie să foloseşti munca drept scuză.

- De fapt, munca e singurul motiv pentru care am venit, îi răspunsese ea, arătându-i inelul de pe deget. Află că, de când ne-am văzut ultima dată, m-am logodit.
- Cine-i norocosul? o întrebase Jack şi, după ce ea îi spusese, el protestase, mormăind: nu un agent de bursă! Orice, numai asta nu! Nu e omul potrivit pentru tine. Haide să mergem şi să bem un cocktail, iar eu o să-ţi explic cum trebuie să fie bărbatul cu care ar fi bine să te căsătoreşti.
Jackie mersese cu el la un cocktail, dar continuase să susţină că avea să se mărite cu John Husted şi basta. La rândul lui, Jack începuse o campanie intensă, cu argumente care s-o facă să se răzgândească. în scurt timp, îi cucerise inima. Cu John, ea fusese ca o eroină a lui Edith Wharton, mistuită de povestea de dragoste pe care o trăia; vorbind cu Jack, îşi dăduse seama că adevărata dragoste era ceva mai măreţ, mai senzual şi cu mult mai periculos. Câteva săptămâni mai târziu, îi dăduse lui John inelul înapoi şi-şi începuse relaţia cu Jack.
Jack Kennedy rareori îi cumpăra flori sau cadouri-surpriză, iar atunci când o făcea, îşi punea secretara să le aleagă şi era clar că se simţea vinovat de ceva. N-o copleşea pe Jackie cu complimente şi nici n-o întreba ce anume făcuse peste zi. Nu prea vorbea cu ea despre munca lui, pentru că ştia că n-o interesau toate dedesubturile politicii. însă îi cerea sfatul în legătură cu oamenii din echipă, iar asta o flata.
Lui Jackie îi plăcuse dintotdeauna să observe cu atenţie oamenii. Atunci când se afla într-un grup părea rezervată, fiindcă nu domina conversaţiile, ci prefera să stea deoparte şi să-şi formeze propriile păreri, ceea ce o făcea să se considere o bună cunoscătoare a caracterului uman. La o cină la care Jack invitase un reporter de televiziune, un ins pe nume Bob Merryman, lichiorul
cursese din abundenţă, iar glumele deveniseră obscene. Jackie, urmărindu-l cu atenţie pe Bob, observase viclenia din privirea lui; se prefăcea că era beat, când, de fapt, încerca să-l descoasă pe Jack.
- Să n-ai încredere în el, îi şoptise Jackie atunci soţului ei, ascunzându-şi gura cu dosul palmei.

Se dovedise că avusese dreptate. Chiar a doua zi, Bob spusese în direct că Jack Kennedy spunea „cele mai indecente glume" pe care el, Bob, le auzise vreodată. Nu asta era imaginea pe care voia s-o promoveze echipa lui Jack. De atunci, Jackie stătuse cu ochii pe cei din preajma soţului ei.
Acum, ea nu putea să-şi închipuie că Jack avea să câştige alegerile din 1960. Asta ar fi fost o schimbare uriaşă: mutarea la Casa Albă, viaţa lipsită de intimitate, diminuarea drastică a libertăţii ei personale. Oare ar fi putut să se ridice la înălţimea aşteptărilor în rolul de primă-doamnă? Dacă îl dezamăgea pe Jack? Avea momente în care spera ca el să nu câştige - dar bineînţeles că n-ar fi recunoscut aşa ceva nici în ruptul capului.
El sosi în Portul Hyannis duminică, după ce primi nominalizarea din partea democraţilor, târând în urma lui o hoardă de fotografi şi de reporteri cu stilourile şi cu carneţele gata pregătite.
- Unde e fata mea preferată din lumea întreagă? strigă el, aruncând-o în sus pe micuţa Caroline, dar uitându-se ţintă la Jackie. Ea iubea momentele acelea în care ei îşi căutau unul altuia privirea şi se înţelegeau fără vorbe. Jack părea obosit şi, cu siguranţă, îl durea iarăşi spatele.

- Doamnă Shaw, îi spuse ea bonei, o duci, te rog, pe Caroline pe

plajă? Caroline protestă, dar Jackie insistă:

- O să ai timp să te joci cu tati mai târziu. Acum oamenii mari au ceva de discutat.
îl luă pe Jack de braţ, îl trase uşor şi-i spuse:

Haide să mergem înăuntru.îl duse în camera de zi şi-i deznodă cravata, iar apoi se aplecă să-i desfacă şireturile.
- Ce bine e acasă, oftă el, lăsându-se încet într-un fotoliu. Deja mă simt mai sănătos la cap. Avem bere?

Ea îi ceruse menajerei să lase o sticlă de Budweiser rece pe măsuţă, aşa că acum o turnă într-un pahar, având grijă să nu facă prea multă spumă. O încânta faptul că îi cunoştea soţului ei nevoile şi preferinţele. Nu era mare lucru. Lumea n-avea să ştie niciodată ce rol jucase Jackie în culise, dar ea ştia că-l juca perfect.Milano iunie 1960

Maria amenajă camera copilului în casa ei de la Milano şi zugrăvi pereţii în galben-deschis - o nuanţă neutră, deşi era sigură că avea să nască o fetiţă. Apoi cumpără o grămadă de jucării: un căluţ de lemn cu o coamă groasă, de lână, şi cu şa de piele, un ursuleţ de pluş Steiff, o cutiuţă muzicală ce cânta Lacul Lebedelor şi avea o balerină care dansa dacă învârteai o cheiţă de argint. Angajă şi o bonă; aceasta urma să locuiască cu ei după naştere şi, mai târziu, să-i însoţească pe Christina.
Maria vorbi cu Ari despre posibile nume, iar el îi împărtăşi convingerea că pruncul lor era fetiţă.
- Mi-ar plăcea să-i dăm un nume din lumea operei, spuse Maria. Elvira sau Isolda.
- Nu s-au sinucis amândouă sau au suferit din dragoste? o întrebă Ari. De ce nu un nume clasic grecesc, cum ar fi Polyxeni sau Vassiliki?
- Vassiliki? râse ea. Vrei un nume de babă pentru fiica ta?
- Bine, se învoi el. Poate că ar trebui să-i alegi tu numele dacă e fetiţă, iar dacă e băiat, i-l aleg eu. Ce zici?
Maria era atât de sigură că aveau fetiţă, încât căzu de acord fără să stea pe gânduri. Ari îi arătă cum încheia el o afacere, strângând tare mâna asociatului cu mâna dreaptă şi cotul acestuia cu cea stângă.

Capitolul 2

El încă nu le spusese copiilor că urma să aibă un frate sau o soră, susţinând că se temea ca nu cumva Tina să se folosească de asta în negocierile legate de divorţ. Maria nici nu voia să se gândească la reacţia Tinei după ce avea să afle vestea.
Procesul înainta lent şi era clar că nu se puteau căsători înainte de naşterea copilului, dar acum Maria socotea că asta nu mai era decât o piedică minoră. Dumnezeu avea să-i ierte. Datorită faptului că, de fiecare dată când ieşea din casă, purta haina aceea largă, reuşise să-şi ascundă sarcina de ochii presei. Atunci când avea să se afle - ceea ce era inevitabil - Maria spera ca data nunţii să fie deja stabilită.
Pe măsură ce treceau săptămânile, se minuna de schimbările pe care le suferea corpul ei. Se temuse ca nu cumva să se îngraşe din nou, dar, deşi avea cu nouă kilograme mai mult, toată acea greutate în plus era pe sâni şi pe burtă. Doctorul se declara mulţumit de starea sănătăţii ei. Singurul efect nedorit era tensiunea arterială scăzută, care uneori îi dădea ameţeli, însă acestea treceau după ce se odihnea sau mânca ceva. îi cânta deseori copilului, sperând să-i trezească dragostea faţă de muzică încă din pântec. Atât ea, cât şi Ari băgaseră de seamă că, atunci când îşi auzea mama cântând, micuţul nu se mai agita, de parcă s-ar fi oprit s-o asculte.
în data de 26 iunie, ziua în care copilul trebuia să se nască, Maria merse la spital însoţită de Bruna, strângând în braţe o geantă în care îşi pregătise două cămăşi de noapte şi nişte hăinuţe de nou-născut. Ari era acasă, urmând să-i viziteze mai târziu, după cezariană. Comandase trabucuri Montecristo, care, susţinea el, erau esenţiale pentru un tată mândru, şi câteva sticle de Dom Perignon, băutura ei preferată.

Maria avu emoţii în timp ce era pregătită pentru operaţie. Nu se împăca deloc cu ideea de anestezie, nici cu cea de bisturiu, dar socotea că merita să facă orice sacrificiu ca să

poată să-şi ţină, în sfârşit, copilul în braţe. închise ochii, i se puse masca de cauciuc peste gură şi nas, respiră după cum i se ceru, simţi un miros dulce şi greţos, iar apoi îşi pierdu cunoştinţa

*

.Maria deschise ochii. Era în pat, iar Bruna şedea lângă ea, învârtind rozariul între degete. Maria se uită la fereastră şi văzu că lumina zilei se estompa. Cu siguranţă că era aproape seară.

- Unde-i copilul? întrebă ea cu glas răguşit.

Apoi observă că Bruna părea că plânsese; îşi simţi inima strânsă de teamă.

- A apărut o problemă, îi spuse Bruna, ridicându-se. îl chem pe domnul doctor.

Maria se ridică în coate, în ciuda durerii sfâşietoare pe care o simţea în pântec .

- Ce problemă? îngăimă ea, dar Bruna era deja aproape de uşă. Se întâmplase ceva cu copilul? De ce nu era lângă ea? Ridică cearşaful şi observă că abdomenul îi era pansat. Fusese operată. Nu simţea mare lucru dacă stătea nemişcată, poate că încă nu trecuse efectul anesteziei.

Ari intră câteva minute mai târziu, urmat de doctor, iar ea îşi dădu seama imediat că ceva nu era în regulă.

- Unde-i copilul meu? întrebă ea.

Ari i se aşeza alături şi o luă de mână, dar n-avu curajul s-o privească în ochi.

Doctorul vorbi rar, de parcă îi era greu să-i spună un lucru atât de dureros:

- Copilul - un băiat - s-a născut în după-amiaza asta, la ora patru şi treizeci de minute.

- Băiat! exclamă ea, surprinsă.Dar, din păcate, nu respira. Se pare că plămânii nu îi erau dezvoltaţi. Am încercat să-l ajutăm, dar toate eforturile noastre au fost zadarnice. A murit douăzeci de minute mai târziu.
-Cum?
Maria se întoarse spre Ari, iar el întări spusele doctorului cu o înclinare din cap. Apoi o strânse de mână atât de tare, încât ea se temu să nu-i rupă oasele.
Maria se întoarse iar spre doctor.
- Copilul meu era viu azi-dimineaţă. L-am simţit mişcându-se. Cum se poate ca acum să fie mort? Nu înţeleg.
- Se pare că avea o boală care i-a afectat plămânii. Nu ştim sigur ce anume.
Ea nu reuşea să înţeleagă. Cum să aibă copilul ei plămâni slab dezvoltaţi, când ai ei erau atât de sănătoşi şi de puternici? I-ar fi dat unul de la ea dacă s-ar fi putut.
- A fost vina mea? întrebă, fiindcă trebuia neapărat să ştie. A fost din cauza uterului meu mal format?

Doctorul clătină din cap.

- Deloc. N-aţi avut nici o vină. Aşa se întâmplă uneori.

Maria se uită din nou la Ari, care se străduia să-şi stăpânească

lacrimile.

- îmi pare atât de rău, îi zise ea în şoaptă. Te-am dezamăgit. El

scoase un oftat chinuit şi clătină din cap.
Maria auzea un bâzâit în urechi; preţ de o clipă, se gândi că totul era doar un coşmar. Poate că încă se afla sub efectul anesteziei, urmând să se trezească şi să vadă că pruncul era bine. Sau poate că ei se înşelaseră şi, după ce verificau din nou, aveau să descopere că el respira.
- Pot să-l văd? întrebă ea.

Celorlalţi nu li se păru o idee bună. Doctorul se încruntă.

- Nu încurajăm aşa ceva. S-ar putea să vă tulbure.

- Bineînţeles că trebuie să-l văd. Insist!

Ea ştia că, dacă nu vedea copilul cu ochii ei, n-avea să creadă niciodată că el murise. Totul se petrecuse atât de iute, încât părea ireal.

Doctorul îi ceru unei asistente să-l aducă, iar Maria închise ochii şi începu să se roage: „Doamne, Dumnezeul meu, te rog, ai milă. Fă să fie viu copilul meu. Te rog să nu-mi iei lucrul pe care mi l-am dorit cel mai mult pe lumea asta".

Asistenta se întoarse, aducând o grămăjoară înfăşurată în muselină albă. Dădu pânza puţin la o parte, iar Maria văzu câteva fire de păr deasupra unei frunţi înalte. îl luă în braţe, gândindu-se că era mai greu decât se aşteptase. Trase muselina şi-i zări faţa, pleoapele închise strâns, obrajii durdulii şi buzele puţin albastre. îl sărută pe frunte, care nu era rece, dar nici caldă.

Ari se ridică şi se duse la fereastră. Nu putea să se uite, dar Maria voia să vadă totul. îi ceru Brunei ochelarii ei, apoi dădu muselina la o parte cu totul. Copilul avea o constituţie perfectă, cu picioruşe caraghioase, ca de broască, şi cu coapse dolofane, degete incredibil de mici la mâini şi la picioare, o burtică rotundă, pe care încă se vedea capătul cordonului ombilical, şi gropiţe în coate. Totul era perfect - totul, în afară de pieptul care nu se mişca.

- Vreau să-i facem o înmormântare aşa cum se cuvine, îi spuse ea lui Ari. Cu un preot ortodox. Se poate, chiar dacă n-a fost botezat?

- O să rezolv eu, spuse el, iar astea fură primele cuvinte pe care le rosti după o lungă tăcere.

- Ce nume să-i punem? E băiat, tu trebuie să alegi.

- Omero, zise el, fără să stea pe gânduri. După autorul Odiseei.

- Omero, repetă Maria, dând aprobator din cap, fiindcă îi plăcea numele.

încercă să-şi dea seama cu care dintre ei semăna. Parcă bărbia era a lui Ari. Măcar n-avea nasul ei mare. Pielea îi era fină şi pufoasă ca o piersică. îl sărută de mai multe ori.

- Lăsaţi-mă să-l iau acum, îi spuse asistenta, întinzându-se după

el. Maria îi îndepărtă mâna cu un gest categoric.

- Pleacă de aici! N-o să mi-l iei! Nu-l duci nicăieri!

Cu siguranţă că rostise acele vorbe pe un ton feroce, fiindcă asistenta se retrase.

Maria simţi cum i se umplea sufletul de amărăciune, dar încă n-avea de gând să se lase în voia durerii. îşi dorea să stea puţin cu băieţelul ei, să-şi întipărească în memorie fiecare detaliu înainte să se despartă de el pentru totdeauna.

A doua zi după ce Maria fu externată, avu loc înmormântarea, la care luară parte doar ea, Ari, Bruna şi un preot. După ce totul se încheie, Maria simţi cum i se înmoaie picioarele. Se prăbuşi la pământ.

îşi petrecu următoarele zile mai mult în pat, ca o invalidă, în braţele lui Ari. El îngăima vorbe de iubire şi de consolare care n-aveau nici un efect, fiindcă ea era prea îndurerată. Cu siguranţă că pentru Ari n-avea cum să fie acelaşi lucru: avea deja copii. Şi apoi, nu el îl purtase pe Omero în pântec vreme de nouă luni.

Atunci când lacrimile începură să curgă, în sfârşit, ea nu mai reuşi să le oprească. Nu putea să vorbească, nu putea să respire, întreaga ei fiinţă era mistuită de suferinţă. O dureau pieptul, gâtul, nasul, ochii o înţepau, iar inima îi era cuprinsă de o mâhnire fără margini.

Ari o mângâie pe păr, îi sărută lacrimile şi o ţinu strâns în braţe.

- O să mai încercăm, îi şopti el. O să avem altul. Promit.

- Tot ce mi-am dorit a fost un copil, spuse ea printre suspine. N-am vrut să cânt. N-am vrut să fiu celebră. Am vrut un copil. Cum poate Dumnezeu să fie atât de crud?

- O să rezolv eu, îi spuse Ari. Promit.

\foia să simtă că deţinea controlul, se gândi Maria. De parcă ar mai fi putut să facă ceva. Existau lucruri care nu se puteau rezolva cu bani, iar ăsta era unul dintre ele.

Poate că era o pedeapsă pentru păcatul de a fi desfrămat

două căsnicii ca să fie împreună. Dacă aşa stăteau lucrurile,

moartea copilului era cea mai cruntă pedeapsă cu putinţă.

Maria se simţea distrusă şi ştia că nimic nu putea s-o mai

ajute.Portul Hyannis 8 noiembrie, 1960

Jackie avea treizeci şi patru de săptămâni de sarcină în ziua alegerilor. Merse la vot împreună cu Jack, iar apoi el o lăsă acasă, dar era atât de agitat, încât porni maşina pe când ea încă avea un picior înăuntru.

- Hei, opreşte! îi strigă Jackie, iar el o aşteptă doar atât cât să poată să-şi recapete echilibrul şi să trântească uşa în urma ei.

Jackie luă prânzul împreună cu Caroline şi îi citi o poveste înainte de somnul de amiază. Apoi merse pe jos acasă la Bobby, unde fusese instalat un centru de comunicaţii. O durea mijlocul, pentru că una dintre părţile trupuşorului copilului ei - poate un cot sau un genunchi - o apăsa pe şira spinării. îl simţea mişcându-se în partea de jos a pelvisului.

Cei din echipa de campanie a lui Jack erau înghesuiţi cu toţii într-un dormitor din casa lui Bobby: unul stătea lângă telefon, alţii se îngrămădeau în jurul radioului sau urmăreau ştirile la televizor. Din când în când, se adunau ca să discute ultimele rapoarte pe un ton scăzut şi plin de seriozitate, iar pe feţele lor se vedea cât erau de emoţionaţi. Jackie intră, dar nimeni n-o băgă în seamă, auzi doar câteva frânturi de conversaţie.

Din câte reuşi să înţeleagă, erau îngrijoraţi din pricina statelor Virginia şi Oklahoma, dar resemnaţi că pierduseră electoratul din Florida. Jackie ştia că erau siguri de voturile alegătorilor afro-americani în statele

din sud, mai ales că Jack îl ajutase pe Martin Luther King să iasă din închisoare, dar nimeni n- ar fi putut să spună în ce proporţie avea să-l dezavantajeze faptul că era catolic. Unii republicani răspândiseră zvonul că, dacă era ales, Jack avea s

ăfie silit să se supună ordinelor primite de la Papă. Cu siguranţă că existau alegători care să creadă aşa ceva.
Acele alegeri arătau şi în cine se încredeau oamenii în privinţa rezistenţei în faţa Rusiei, care dezvolta noi rachete de luptă cu rază lungă de acţiune. Satelitul ruşilor, Sputnik, era deja pe orbită. Şi cine putea să spună la ce avea să fie folosit? Urmărind dezbaterea televizată între Jack şi Richard Nixon, Jackie fusese convinsă că soţul ei avea să câştige, dar rezultatele sondajelor erau foarte strânse. Actualul preşedinte, Eisenhower, îl susţinuse din greu pe Nixon în ultimele două săptămâni, iar preşedintele era încă foarte popular la sfârşitul celui de-al doilea mandat.
Jackie spera ca Jack să-şi amintească să mănânce şi să-şi ia medicamentele. Voise să i-o spună, dar, zărindu-l în sufrageria lui Bobby, înconjurat de acoliţii lui, îşi dăduse seama că nu putea să se apropie de el şi să-i vorbească.
După un timp, Jackie se întoarse acasă. în camera de zi dădu peste câţiva oameni din echipă, care se uitau la televizor sau dădeau telefoane. I-ar fi plăcut să fie singură, să se întindă pe canapea şi să citească, dar în situaţia de faţă nu putu decât să stea pe scaun şi să urmărească primele rezultate parţiale ale sondajelor. Calculatorul CBS prezise victoria lui Nixon, iar cei din cameră, auzind asta, începură să urle de disperare. Copilul lovi puternic în pântec, parcă în semn de protest.
„Nu se poate să câştige Nixon", se gândi ea. „Nu acum. Jack ar fi distrus."
Dar apoi îi trecu prin minte că Pat Nixon avea, cu siguranţă, aceleaşi gânduri în privinţa soţului ei.
Menajera aduse pentru toată lumea pâine de casă şi farfurii cu supă de scoici. Fără să întrebe nimic, Caroline acceptă prezenţa străinilor la masa din bucătărie. Lui Jackie îi plăcu lipsa de timiditate a copilei. Era calmă şi aşezată, în ciuda atmosferei febrile din jurul ei.
Până spre seară, canalele de ştiri îşi schimbară refrenul şi îl prezentară pe Kennedy ca favorit, iar atunci când Jack intră pentru o clipă în cameră, Jackie îl felicită.
- Nu ispiti soarta! îi strigă el, bătând în balustrada de lemn.
Primele state care îşi declarară rezultatele fură cele de pe Coasta de Est, majoritatea democrate, aşa că Jack conducea atunci când Jackie se duse la culcare, la ora unsprezece noaptea. Dar ea ştia

că rezultatele din Midwest ar fi putut să schimbe lucrurile. Cât de mult? Asta era întrebarea.
La un moment dat, Jack veni la culcare. Ea deschise ochii şi se uită la ceas. Era patru şi jumătate.
- Care-s rezultatele? îl întrebă în şoaptă.
- Prea strânse ca să ne dăm seama, îi răspunse el, iar apoi nu trecură decât câteva minute până să adoarmă.
Mai târziu, o fâşie de lumină pătrunse printre obloane. Jackie se trezi şi se uită la ceas: şapte şi jumătate. încet, ca să nu-l trezească pe Jack, ea se ridică din pat cu genunchii apropiaţi, ca să-şi ocrotească pântecul. Merse la fereastră şi împinse puţin obloanele, cât să poată să vadă ce se întâmpla afară.
Pe gazonul din faţa casei erau o mulţime de oameni îmbrăcaţi în negru, cu puşti foarte mari. Unul dintre ei privi în sus şi o văzu. Pe Jackie o cuprinse teama. Cine să fi fost oamenii aceia? Oare era o tentativă de răpire? în acel moment, bărbatul îşi duse mâna la tâmplă în semn de salut, iar ea îşi dădu seama că acei soldaţi erau de la Serviciul Secret. Veniseră să-l păzească pe Jack. Ceea ce însemna că soţul ei devenise cel de-al treizeci şi cincilea preşedinte al Statelor Unite. Se înfioră. Având patruzeci şi trei de ani, era cel mai tânăr candidat care câştigase alegerile prezidenţiale, precum şi primul preşedinte catolic. Lucruri de însemnătate istorică.
Se uită la Jack, dorindu-şi cu disperare să-l trezească şi să-i dea vestea cea mare. Dar nu, mai bine să-l lase să doarmă. Nu ştia ce le aducea ziua ce sta să vină, dar cu siguranţă că urmau nenumărate conferinţe de presă şi întâlniri. Un lucru era sigur: vieţile lor aveau să se schimbe din temelii.
Dimineaţa trecu într-o atmosferă de sărbătoare, \fotul popular fusese strâns, dar Jack conducea în Colegiul Electoral şi depăşise de mult cele două sute şaizeci şi nouă de voturi magice care-i mai trebuiau. Totuşi, Nixon îşi recunoscu înfrângerea de abia după-amiază. Jackie îşi privi soţul vorbind la telefon, plin de mândrie. Deja arăta ca un preşedinte, cu spatele drept şi cu glasul impunător.
Imediat după aceea, ea îşi legă o eşarfă pe cap şi ieşi să se plimbe pe plajă. Bătea vântul, dar asta îi făcea bine, fiindcă o dureau puţin tâmplele încă de când se trezise. Observă, cu colţul

ochiului, câţiva agenţi de la Serviciul Secret urmărind-o, dar oamenii păstrară distanţa.
„Oare Jack e în stare să fie preşedinte?", se întrebă ea.
în scurt timp, avea să fie nevoit să ia unele decizii cu privire la ameninţarea nucleară. Oare sănătatea lui avea să se resimtă de pe urma responsabilităţilor? Eisenhower îmbătrânise vizibil în ultimii opt ani. De acum încolo era de datoria ei să se asigure că Jack se odihnea şi că mânca sănătos, că îşi lua doza zilnică de cortizon, pentru a ţine sub control boala lui Addison, şi că îşi îngrijea spatele. Mental, era foarte puternic, în privinţa asta ea nu-şi făcea griji, fiindcă Jack ştia să se descurce cu presiunea psihologică. Dar corpul lui avea slăbiciuni de care ceilalţi oameni habar n- aveau.
Dar ea? Cum avea să facă faţă obligaţiilor ce-i reveneau ca primă-doamnă? Acum era prea târziu să-şi mai facă griji. Trebuia să se descurce neapărat. Nu putea să-l dezamăgească pe Jack.
în ianuarie urma să se mute cu toţii la Casa Albă, iar apoi nu mai aveau cum să facă un singur pas fără să fie însoţiţi de cei de la Serviciul Secret. Jackie ştia ce greu avea să-i fie să nu poată să se mişte în voie, să meargă la călărit sau la cumpărături ori de câte ori va dori, dar, privind partea pozitivă a lucrurilor, lui Jack avea să-i fie mai greu să aibă relaţii amoroase. Jackie nu ştia dacă în timpul campaniei el fusese cu vreuna dintre fetele din echipă; dacă da, însemna că fusese foarte atent, pentru că la ea nu ajunsese nici măcar un zvon.
Sora ei reuşi să-i sune în acea dimineaţă, printre sutele de telefoane pe care le primeau. Lee nu se simţea prea bine după ce, în vară, născuse cel de-al doilea copil, o fetiţă care încă era la terapie intensivă, aşa că ea şi Stas nu puteau să ia avionul şi să participe la inaugurare.
- Nu-mi vine să cred că n-avem cum să venim! se plânse ea. N-ai putea să-l rogi pe Jack să amâne inaugurarea pentru noi?
Jackie ştia că Lee glumea, dar ceva din tonul surorii ei o deranjă; era ca şi cum Lee revendica victoria lui Jack, deşi nu contribuise cu absolut nimic la campanie. Cu sau fără întâlnirea amoroasă despre care Jackie îi auzise vorbind, Jack rămânea doar cumnatul ei.
- Jackie! se auzi ea strigată pe nume.

Se întoarse şi-şi văzu soţul străbătând gazonul în goana mare. Cu mâinile în şolduri şi gâfâind, el ajunse lângă ea şi-i zise:

- Avem nevoie de tine pentru o şedinţă foto.

- Vmo aici, îl chemă Jackie, facându-i semn cu mâna.

De câteva zile nu mai fusese singură cu el, în afară de orele în

care dormeau.

Jack se apropie şi o strânse în braţe. Ea îi luă faţa în mâini şi îl sărută pe gură.
- Sunt atât de mândră de tine, iepuraş!
N-aş fi reuşit dacă nu erai tu, îi răspunse el, iar apoi o sărută din nou, cu mâna pe pântecul ei. Ai fost perfectă. Eşti cea mai bună.Preţ de câteva clipe stătură aşa, în tăcere, până când fură întrerupţi de strigătele care veneau din partea opusă a peluzei. Văzură nişte siluete care îşi agitau braţele, facându-le semne frenetice. Era timpul să plece. înainte s- o ia din loc, ochii li se întâlniră, iar Jack zise, făcând o grimasă: - Cred că ar fi bine să merg şi să încep să învăţ cum să fiu conducătorul lumii libere. Acum, expresia lui era distantă.

Jackie tresări. Simţi un fior de teamă, dar îl alungă, îşi luă soţul de braţ şi se îndreptară amândoi spre casă

.Washington, D.C. 25 noiembrie, 1960

în următoarele două săptămâni, Jackie abia îl văzu pe Jack, care călătorea cu avionul peste tot prin ţară, mulţumindu-le tuturor celor care îi sprijiniseră campania. Jackie era programată pentru cezariană la începutul lui decembrie, îşi petrecea o mare parte a timpului în casa lor din Georgetown, care era aproape de spital. în data de 25 noiembrie, Jack se afla în avion, în drum spre Florida, când Jackie simţi un şuvoi de lichid cald între picioare în timp ce stătea în camera de zi împreună cu fiica ei şi cu bona, Maud Shaw.

- O duci pe Caroline sus, te rog? îi zise Jackie lui Maud, încercând să-şi păstreze vocea calmă şi făcându-i un semn discret cu capul către pata de pe fustă.
Doamna Shaw pricepu imediat, iar Jackie o auzi strigând-o pe menajeră în timp ce traversa holul împreună cu Caroline. I se strânse inima de frică.
„E prea devreme", se gândi ea. „Doar treizeci şi şase de săptămâni."
Sosi ambulanţa; Jackie rămase întinsă pe targă fără să scoată o vorbă, încremenită de spaimă, în timp ce o duceau la spital cu sirena pornită. Nu se gândea decât la cei doi copii pe care îi pierduse. Nu putea să-l piardă şi pe cel de acum, care, pe deasupra, era copilul unui preşedinte.
La spital o aştepta obstetricianul ei, care o ţinu de mână până când ajunseră într-o rezervă.

- Nu pot să pierd copilul ăsta...
- Facem tot ce ne stă în putinţă, o asigură el. Dar încercaţi să fiţi calmă.
Rămase întinsă; personalul medical se agita în jurul ei, vorbind în şoaptă. Afară deja se lăsase seara. îşi aminti cât de mult o ajutase faptul că Bobby fusese lângă ea atunci când murise Arabella, dar de data asta Bobby era cu Jack, iar ea nu se simţea îndemnată să cheme pe altcineva.
- O să vă operăm, îi spuse obstetricianul. Copilul e gata să se nască.
- Jack e pe drum, spuse cineva.
Jackie se ruga rareori, dar acum repeta întruna, ca pe o mantră: „Te-rog- Doamne-te-rog-Doamne!".
Jackie se trezi. încăperea era cufundată în întuneric, dar lângă ea şedea o asistentă a cărei faţă era luminată de strălucirea unui monitor.
- Ce s-a întâmplat? o întrebă Jackie, cu sufletul la gură.
- Aveţi un băieţel, doamnă Kennedy, îi spuse femeia, cu accent scoţian. Acum e în incubator, dar asta doar ca măsură de precauţie. E bine. Seamănă cu tatăl lui.
Jackie îşi acoperi faţa cu mâinile şi începu să plângă de uşurare. Avea să-l cheme John, ca pe tatăl lui. John Junior.
- Gata, gata, spuse femeia, întinzându-i un şerveţel. încercaţi să vă odihniţi.
Jack năvăli în salon spre dimineaţă, în zori. Asistenta aprinse lumina, iar Jackie văzu că soţul ei avea lacrimi pe obraji.

L-am văzut printr-un panou de sticlă. E frumos, \focea i se frânse şi, preţ de o clipă, Jackie crezu că John avea să izbucnească în plâns. Se aplecă şi o sărută, apoi îi şopti: E cel mai de preţ cadou pe care mi l-a făcut cineva vreodată. Te iubesc, Jacqueline Bouvier Kennedy

.Ea îi luă faţa în mâini, simţindu-i lacrimile pe obrajii ei şi prefirându-i printre degete părul aspru. Asta îşi dorise în căsnicie: să fie iubită. Se părea că, în sfârşit, venise şi vremea lor.

Milano
30 noiembrie, 1960

La câteva săptămâni după victoria lui John F. Kennedy în alegerile prezidenţiale, cel mai vechi prieten şi partener de afaceri al lui Ari, Costa Gratsos, îi vizită pe cei doi în casa de la Milano a Măriei şi rămase la prânz. Maria îl plăcu. Nu era sclipitor, dar era deştept şi se vedea că ţinea la Ari ca la un frate.
începură să vorbească despre noul preşedinte al Statelor Unite, iar Ari le spuse că-l cunoştea.
- A fost la un cocktail pe Christina, cu soţia şi cumnata lui. E foarte charismatic.
- Cum e doamna Kennedy? îl întrebă Maria, sorbind dintr-un pahar de vin.
în ultima vreme, ea făcea totul cu mişcări lente, fiindcă încă se simţea ca o invalidă după cele câteva luni care trecuseră de la moartea lui Omero.
- Stăpână pe ea şi distantă, îi răspunse Ari. Nu prea lasă să se vadă multe. Lee e mai frumoasă, dar Jackie e o enigmă. E limpede că e o femeie inteligentă, dar nu poţi niciodată să-ţi dai seama la ce se gândeşte.

- Cum de i-ai invitat? îl întrebă Costa, aruncându-i o privire cu

subînţeles. Ari chicoti:

\foiam să văd dacă şi el e la fel de ticălos ca fratele lui, Bobby

- .De ce nu-ţi place Bobby? interveni Maria, iar Costa izbucni în hohote de râs.
- Bobby era în subcomisia senatorială care, în 1953, a hotărât reţinerea navelor lui Ari în docurile din America şi emiterea unui mandat de arestare pe numele lui.
- Am stat la închisoare, continuă Ari. Eu! închis la un loc cu o grămadă de terorişti portoricani. Fierbeamde nervi!

- De ce anume te-au acuzat? Ari răspunse pe un ton exasperat:
- După război, America ducea lipsă de bani gheaţă. Aveau un mare surplus de tancuri petroliere şi de nave care fuseseră folosite la transportul trupelor şi aşa mai departe, iar eu am vrut să cumpăr câteva. M-au refuzat zicând că numai companiile americane aveau dreptul să deţină astfel de nave... aşa că am înfiinţat companii americane, în fruntea cărora am pus directori executivi americani şi am cumpărat afurisitele alea de nave. Apoi, câţiva ani mai târziu, americanii şi-au dat seama cât de mult valorau navele şi le-a părut rău că le vânduseră. Au pornit o lungă anchetă privitoare la toate investiţiile mele şi, în cele din urmă, singurul lucru de care au putut să mă acuze a fost o infracţiune minoră.
Costa continuă povestirea:
- Ari i-a jucat pe degete în mod genial şi s-a ales doar cu o mică amendă. Tot americanii au pierdut, pentru că el şi-a mutat afacerile înapoi în Europa. Dar încă le poartă pică.
- Nu poţi să le porţi pică americanilor! exclamă Maria. Eu sunt americancă!
- Şi copiii mei sunt americani, îi răspunse Ari. Am făcut în aşa fel încât Tina să nască în America. Nu, eu am resentimente faţă de senatorii care m-au tratat ca pe un macaronar necinstit. încă n-am pus lucrurile la punct cu ei.
- Deci e vorba despre mândrie, spuse Maria.
- Totul la Ari e despre mândrie, zise Costa râzând. Dar să nu uităm, America e cea mai puternică economie a lumii, aşa că Ari ar vrea să reintre pe piaţa de acolo.
Maria se întoarse spre el.
- Ai deja mai mulţi bani decât poţi să cheltui. De ce dorinţa asta neostoită de mai mult? Cum Ari ezita, dădu ea răspunsul. Cred că ştiu. Pentru că trebuie să fii cel mai bun în toate. Şampania pe care o bei trebuie să fie cea mai scumpă; mergi doar la restaurantele cele mai exclusiviste; trebuie să ai cei mai faimoşi

oaspeţi pe Christina. Nu e vorba de bani, aşa-i? Uneori am impresia că încă încerci să-i dovedeşti răposatului tău tată de ce eşti în stare.

Costa râdea în hohote. Bătu cu palma în masă şi zise:

- Te-a nimerit, Ari!

Ari o privi o clipă, iar apoi îi spuse, surprins:

- Foarte perspicace din partea ta! în tinereţe, mi-am dorit cu disperare ca tata să fie mândru de mine, dar, chiar şi după ce m-am întors din America de Sud, după ce am făcut o avere mai mare decât a lui, nu mi-a spus nici măcar un cuvânt de felicitare. Nu-i stătea în fire.

- Tu eşti un altfel de tată, îl consolă Maria. îmi place foarte mult cum te porţi cu Alexander: îmbini mândria, răbdarea şi dragostea. Simţi cum o cuprinse tristeţea, gândindu-se că aşa s-ar fi petrecut lucrurile şi cu Omero.

- Acum vreau să construiesc un imperiu pe care să i-l las lui Alexander, pentru ca şi el, la rândul lui, să i-l lase fiului său, iar numele de Onassis să trăiască multe generaţii de acum înainte.

Ari rosti toate astea privind în gol. Avea deja un fiu, nu mai era nevoie de alţi copii.

în timpul verii, Maria mersese la un nou specialist în infertilitate de la Atena, un medic cu reputaţie internaţională. El o convinsese să aştepte şase luni după moartea lui Omero înainte să încerce să rămână însărcinată din nou. între timp, îi prescrisese un tratament cu vitamine injectabile, ca să-şi recapete puterile. Medicul îi mai spusese Măriei că, dacă nu reuşea să rămână însărcinată pe cale naturală, se putea ca anul următor să încerce s-o ajute cu nişte tratamente hormonale.

Ari fusese de acord - ar fi făcut orice ca s-o vadă pe Maria fericită - dar nu jelea pierderea copilului lor. Asta se vedea limpede. Dormea adânc, în timp ce ea rămânea trează, întrebându-se cum ar fi fost Omero. Cu cine ar fi semănat? Oare ar fi avut talent la muzică? îşi amintea cum, ori de câte ori îi cânta, îl simţise că o asculta.

Ştia că nu i-ar fi impus nimic fiului ei, aşa cum o mamă neînţelegătoare o forţase pe ea în copilărie. Omero ar fi avut tot ce-i lipsise ei: timp să se joace cu prietenii, excursii la grădini

zoologice, zile petrecute pe plajă, cu familia, o copilărie normală. Maria îşi ascunsese într-un ungher al sufletului toată iubirea pe care i-ar fi dat-o lui, fiindcă nu mai avea pe nimeni asupra căruia s-o răsfrângă.
într-o zi, în toamna aceea, Maria traversă vestibulul casei ei din Milano în timp ce Bruna prelua un morman de plicuri de la poştaş. Maria băgă de seamă că pe unul dintre plicuri se vedea un timbru din străinătate.
- De la cine e? întrebă ea, privindu-l cu ochii mijiţi.
- Nu-i nimic important, doamnă, îi răspunse Bruna, încercând să-l ascundă sub celelalte.
- Pot să-l văd?
Maria întinse mâna, dar rămase uimită de ezitarea Brunei.
- E de la mama dumneavoastră, îi mărturisi servitoarea în cele din urmă. Soţul dumneavoastră mi-a spus să distrug toate scrisorile de la ea.
Maria luă plicul, recunoscu scrisul şi simţi cum o treceau fiorii. Avea timbru de New York, ceea ce însemna că mama ei locuia tot acolo. îl desfăcu şi începu să citească:
Ţi-ai făcut familia de ruşine din ziua în care te-ai născut, dar n-aş fi crezut să devii o târfă.
Timp de o fracţiune de secundă, Maria se simţi iarăşi copila neiubită care nu făcea decât să-i dezamăgească pe cei din jur. înghiţi în sec, citind la iuţeală restul scrisorii. Evangelia o mustra de zor din cauza relaţiei extraconjugale cu Ari, care, spunea ea, avea să-i atragă pedeapsa Domnului:
Trăieşti în păcat cu cel mai bogat om din lume, iar eu de-abia îmi duc traiul de pe o zi pe alta. Gândeşte-te la sufletul tău nemuritor şi trimite ajutor celor de acelaşi sânge cu tine acum, când au nevoie.
Ari veni şi el în vestibul, iar Maria îi întinse scrisoarea, apoi văzu cum se întuneca la faţă în timp ce o citea.

- Mi-a scris de multe ori? o întrebă Maria pe Bruna. Bruna dădu

din cap în semn că da.

- Cel puţin o dată pe lună. De fiecare dată le-am rupt şi le-am aruncat înainte să le vedeţi.
- Cred că e bine să continui s-o faci, spuse Maria, iar apoi îi aruncă o privire lui Ari. Chiar n-am nevoie să-mi otrăvească ea viaţa.

Privirea lui Ari exprima ceva ce Maria nu mai văzuse niciodată la el: furie pură. în clipa aceea arăta de parcă ar fi fost în stare de orice.
- O parte din mine ar vrea să-i spună că e un monstru, zise el. Dar bănuiesc că ea ar da fuga să-mi publice spusele în presă. Cel mai bine e s-o ignori.
O luă în braţe pe Maria şi continuă:
- îmi pare rău că mama ta e atât de groaznică. E de-a dreptul incredibil că, fiind crescută de o astfel de mamă, ai o fire atât de dulce.
Apoi rupse scrisoarea în două şi o strecură în buzunarul pantalonilor.
Imediat după anul nou, Alexander şi Christina sosiră în vizită la casa din Atena a lui Ari, unde îi aşteptau munţi de cadouri. Ari îi spusese Măriei că fiului său îi plăcea foarte mult să zboare, aşa că ea îi cumpărase un avion- machetă cu mecanism de control prin radio. După ce deschise cutia, Alexander nu putu să-şi ascundă încântarea care i se citea pe faţă. Făcu ochii mari şi rupse iute ambalajul.
- Spune-i „mulţumesc" Măriei, îl instrui Ari, dar băiatul se opri pe dată, fiindcă nu-şi dăduse seama că acel cadou era din partea ei.
- Mulţumesc, îngăimă el aproape fără să se audă, iar apoi puse avionul deoparte şi luă un alt cadou.
- Cu plăcere. Poate că ieşi mai târziu cu tatăl tău să vedeţi cum funcţionează.
Christina nu rezistă cadoului primit de la Maria: o păpuşă Bărbie cu o duzină de toalete diferite. Lansată în America cu un an înainte, Bărbie devenise cea mai dorită jucărie pentru fetiţe, aşa că Maria o rugase pe Mary Carter să-i trimită una din Texas. Christina o scoase din cutie, chiuind de fericire, şi începu s-o îmbrace în hăinuţe de asistentă medicală.
- Mulţumesc, Maria, zise ea, mecanic, după ce i se făcu semn.
Maria era mulţumită de darurile pe care le alesese pentru ei. într-un fel sau altul, avea să-i câştige pe copii. Cine ştie? Poate că, în cele din urmă, chiar aveau s-o iubească.
După prânz, Ari şi Alexander merseră în grădină să înalţe avionul, iar Maria rămase împreună cu Christina să se joace cu păpuşile. La un moment dat, Maria îl auzi pe Ari strigând; ieşi în grabă să vadă ce se întâmplase. Avionul se ciocnise de o piatră şi avea o aripă zdrobită.

- Ai făcut-o intenţionat, îl acuză Ari pe Alexander, care stătea bosumflat, cu mâinile încrucişate.
Băiatul îi aruncă Măriei o ocheadă, iar ea zări o sclipire de triumf în ochii lui. îşi dădu seama că Ari avea dreptate şi simţi un val de furie faţă de copilul acela intransigent, dar se potoli repede. Alexander avea doar doisprezece ani.
- O să întreb la magazin dacă avionul poate să fie reparat, spuse ea.
Se forţă să-i zâmbească lui Alexander, dar el îi întoarse spatele, încruntat, tot cu braţele încrucişate.
„O să am răbdare", îşi promise Maria.
Ce bine ar fi fost dacă ar fi avut şi ea un copil al ei, poate că asta i-ar fi unit. Ce bine ar fi fost.
într-o noapte, Ari îi spuse Măriei, pe un ton serios, că trebuia să discute ceva cu ea.
- Am primit un mesaj de la un om care lucra ca portar la spitalul din Milano în iunie, anul trecut. Numai e angajat acolo, dar ştie despre Omero şi zice că, dacă nu-l plătesc, o să dea informaţii presei.

Maria se cutremură.

- Nu! Te rog, nu!

N-ar fi putut să îndure aşa ceva.

-Nu-ţi face griji. Am eu metodele mele să scap de şantajişti. Doar ţi-am spus, în caz că te contactează direct pe tine.

Expresia de pe chipul lui o înspăimântă.

- Orbeşti de parcă ai face parte din Mafie. Ce fel de metode? El

ridică din umeri.

- îi plătesc sau îi sperii, ori ambele. Se mai întâmplă, dacă ai statutul meu. în fiecare port în care acostează navele mele există cineva care cere bani ca taxă de protecţie sau vreun oficial ale cărui buzunare trebuie umplute.
După şocul pe care îl simţise la început, Maria se înfurie.
- Cred că ar trebui să mergem la poliţie. Omul ăla nu poate să scape basma curată.

- Atunci s-ar afla toată povestea. Lasă afacerea asta în seama mea. Dar dacă primeşti vreo scrisoare sau vreun telefon de la un tip pe nume Gallo, ignórale. O să-i spun Brunei să distrugă tot ce vine de la el prin poştă, aşa cum face şi cu scrisorile de la mama ta. Promite-mi că n-o să-ţi faci griji.
O mângâie pe păr, apoi o sărută pe obraz.
- Promit, îi răspunse Maria.

Era plăcut să fie cu cineva care avea atâta grijă de ea şi în

Capitolul 1

care putea să aibă toată încrederea.Washington, D. C.

ianuarie 1961

în ianuarie se anunţau o mulţime de evenimente cu ocazia învestirii: o petrecere găzduită de Frank Sinatra, la care participau cele mai mari nume din industria spectacolului, discursul inaugural al lui Jack, parada, apoi extrem de importantul bal inaugural, la care Jackie urma să danseze cu Jack în faţa presei din întreaga lume. Ea se simţea sleită de puteri după naştere, dar era hotărâtă să găsească toaletele potrivite pentru fiecare eveniment, astfel încât Jack să fie mândru de ea.
Jackie iubise dintotdeauna moda. Pe când, copilă fiind, n-avea chef să meargă la biserică, mama ei o ispitea cu haine: „Dar ai avea ocazia să porţi haina cea nouă, roşie, cu fularul alb", iar asta era de ajuns ca s-o convingă.
Diana Vreeland, redactorul secţiunii de modă a publicaţiei Harper's Bazaar, deveni un fel de consultant din culise, iar toaletele pentru evenimente ale primei-doamne fură împărţite între creatorul de modă american Oleg Cassini şi echipa de la Bergdorf, astfel ca nimeni să nu poată s-o acuze pe Jackie că n-ar fi avut simţ patriotic. Cu ajutorul Dianei, Jackie îşi creă propria rochie pentru bal: şifonde mătase de culoarea fildeşului, cu broderii argintii şi perle aplicate, peste care venea o bluză fără mâneci, fină, transparentă. Această toaletă superbă şi pastila Dexedrin pentru creşterea energiei, pe care o primise de la doctorul lui Jack, o ajutară pe Jackie să intre în dispoziţia potrivită pentru petrecere.

în timp ce urca alături de Jack treptele de la Armory, începură să cadă fulgi uriaşi de zăpadă. Erau atâtea becuri aprinse înjur, încât aveai senzaţia căîntreaga atmosferă scăpăra de electricitate. în discursul inaugural, Jack vorbi despre un nou început, iar Jackie se înfioră de emoţie, ca şi cum păşea, într- adevăr, într-o nouă eră. îi luă ceva vreme lui Jackie să se acomodeze la Casa Albă - la care clopoţel să sune dacă voia o ceaşcă de cafea, unde anume ducea fiecare coridor - dar avu, de la bun început, o idee foarte clară despre ce fel de primă-doamnă voia să fie. în timp ce refăcea elementele de decor, simţea privirile locatarilor anteriori aţintite asupra ei. Casa Albă era neglijată de multă vreme şi arăta de parcă ar fi fost mobilată cu piese cumpărate la reduceri. Jackie avea de gând să organizeze dineuri şi serate în cinstea artiştilor şi a intelectualilor, precum şi pentru ambasadori şi demnitari străini aflaţi în vizită.
Visul ei era să joace un rol activ în sfera artistică, aşa cum făcuseră anumiţi monarhi şi conducători luminaţi din istorie. Aşa se întâmplase, bunăoară, cu capodoperele create în timpul Renaşterii italiene, atunci când Michelangelo şi Leonardo da Vinci se bucuraseră de protecţia papilor; în timpul lui Shakespeare, literatura înflorise sub domnia reginei Elisabeta I; în timpul domniei Regelui Soare, Ludovic al XTV-lea, artele luaseră un mare avânt la curtea acestui monarh. Acum, Jackie avea posibilitatea să cunoască artişti şi scriitori, să-i prezinte unor potenţiali protectori. Era hotărâtă ca, atât timp cât Jack Kennedy era preşedinte, ea să-şi lase propria amprentă culturală la Casa Albă. Ştia din proprie experienţă că, la recepţiile soţilor Eisenhower, oaspeţii aşteptau în încăperi neîncălzite, fără să fie măcar serviţi cu ceva de băut, încât să nu se plictisească până când erau salutaţi oficial de cuplul prezidenţial. Iată una dintre primele schimbări pe care le făcu Jackie: acum invitaţii erau primiţi în spaţii încălzite, întâmpinaţi de un bar plin cu de toate, iar fumătorii găseau scrumiere pe fiecare masă. Jackie avu grijă ca la cină să existe aranjamente florale din abundenţă şi angajă un maestru bucătar francez, menit să îmbunătăţească radical calitatea meniului, de la stilul de restaurant de cartier de până atunci, la bucătăria demnă de stele Michelin. Pentru prima dată în istoria Casei Albe, la evenimente se servea şampanie.
înainte ca Jack să devină preşedinte, el şi Jackie nu prea invitaseră lume la ei acasă, aşa că el nu-i cunoştea soţiei lui

talentele de gazdă pe care i le cultivase mama ei. Era o adevărată încântare pentru Jackie să facă invitaţii, să-şi aşeze oaspeţii în aşa fel încât să se înţeleagă unii cu alţii, să aleagă meniuri şi decoraţiuni pe o anumită temă şi să poarte conversaţii, astfel încât fiecare dintre cei aflaţi de faţă să se simtă îndemnat să ia parte la ele.

- Cum se face că eu n-am ştiut că eşti o regină a petrecerilor? o întrebă Jack într-o seară, pe când se pregăteau pentru cina organizată în cinstea guvernatorului din Puerto Rico. Am crezut că m-am însurat cu o fată studioasă, care stă tot timpul cu nasul în carte.

Jackie, care se ruja în faţa mesei de toaletă, îi zâmbi în oglindă.

- Cele două laturi ale mele nu se exclud una pe cealaltă. Dar mă bucur că-ţi place cea de „regină a petrecerilor".

Jack o privi cum îşi absorbea excesul de ruj cu un şerveţel presat între buze şi cum îşi verifica dinţii ca nu cumva să se fi pătat cu roşu, iar apoi o întrebă:

- Şi, în afară de guvernator, cine mai vine în seara asta?

Jackie îi făcea întotdeauna un rezumat înainte de petreceri şi îl ajuta, discret, în cazul în care i se făcea cunoştinţă cu cineva, iar el îi uitase respectivului numele sau funcţia.

- Pablo Casals, violoncelistul spaniol, care o să cânte Mendelssohn. Are peste optzeci de ani, dar încă e cel mai bun din lume. Vme şi Leonard Bernstein - am fost la premiera piesei West Side Story pe Broadway, mai ţii minte?

Apoi îi reaminti, pe scurt, profilul celorlalţi invitaţi.

- Lee şi Stas vin? o întrebă el.

De îndată ce Lee îşi revenise după naşterea dificilă a celui de-al doilea copil, luase un avion şi venise la D.C., să vadă cum era noua locuinţă a
surorii ei.

Jackie îi aruncă o privire plină de subînţeles.

- Oaspeţii noştri permanenţi? Da, bineînţeles că vin. Nici cu forţa n-am putea s-o ţinem pe Lee departe de sala de festivităţi. S-a îndrăgostit de forfota şi de desfătările puterii.

- Stas vrea s-o ducă înapoi la Londra. Zice că acolo măcar nu-i cere câte o rochie nouă pentru fiecare cină.

Jackie râse.

- Lui Lee nu i-a plăcut niciodată să fie văzută de două ori îmbrăcată cu aceeaşi toaletă. Dacă tot trebuie să-şi îmbrace

nevasta numai de la Chanel, ar fi înţelept din partea lui Stas să facă ceva şi să câştige mai mult.
Jack se aplecă peste ea, ca să se uite în oglindă:
- Arăt cam palid. Poţi să mă dai cu ceva?
Jackie scoase din sertarul cu farduri o cutie cu fond de ten de la Max Factor. Nuanţa aceea de bronz se potrivea cu tenul lui Jack.
- Pe cine încerci să impresionezi în seara asta? îl întrebă ea, în timp ce îi acoperea faţa cu fond de ten, atentă să nu-i murdărească gulerul scrobit al cămăşii.
- Pe tine, ca întotdeauna, îngăimă el.
- Te-am văzut fără machiaj şi tot m-am căsătorit cu tine.
îi ridică bărbia, să-i poată întinde mai bine culoarea şi să nu rămână o dungă de-a lungul maxilarului.
- Se zice că femeilor le trebuie ore întregi ca să se pregătească pentru petreceri, dar, pe cuvântul meu, tu eşti mai pretenţios decât mine, îl tachină ea.

- în cazul meu, natura are nevoie de mai mult ajutor. Apoi, Jack

întinse braţele şi o rugă:

- Mă ajuţi cu butonii de la manşete? Şi cu papionul? Nu înţeleg cum se descurcă burlacii.
- Bieţii de ei, sunt singuri şi neajutoraţi, gânguri Jackie, apoi îi fixă butonii, îi legă papionul şi-i luă un fir de păr de pe umăr. Gata.

- Dar tu? Ne facem intrarea împreună? o întrebă el, uitându-se la

ceas. Luându-şi o faţă vinovată, Jackie îi răspunse:

- Mai întâi fumez repede o ţigară, iar apoi vin.

Lui Jack nu-i plăcea deloc faptul că ea fuma. Tot timpul o bătea la cap să renunţe.
- Te mulţumeşti cu doar cinci pe zi? Aşa ne-am înţeles.
- Da, vreo cinci, minţi ea. Am redus mult. Lasă-mi două minute.
îşi fumă ţigara şi luă o gumă de mestecat, apoi merse la Jack şi o porniră să coboare scările împreună. Deasupra casei scărilor era o oglindă mare, iar Jackie aproape că nu-i recunoscu pe cei doi care se reflectau acolo. Imaginea lor arăta ca un cadru dintr-un film. Văzându-i, mulţimea adunată ca să-i întâmpine scoase un murmur de uimire.
„Asta ar putea să mi se urce la cap dacă nu-s atentă", se gândi Jackie.

Dar n-avea să se întâmple aşa. Tot fastul acela trebuia să dureze timp de cel mult opt ani, după care ei doi aveau să se reinventeze într-o viaţă diferită, mult mai puţin publică.
Jack se dădu peste cap ca să poată să petreacă timp cu copiii în fiecare zi, şi-şi făcu obiceiul s-o ducă pe Caroline, la şase şi jumătate, să înoate în
piscina Casei Albe. Copila adora apa, aşa că începu să plângă atunci când, într-o seară de aprilie, tatăl ei nu apăru. Jackie nu reuşi să vorbească la telefon cu el şi se hotărî să meargă în Biroul Oval să vadă ce îl reţinea.
- E singur? o întrebă ea pe secretară, care dădu afirmativ din cap, iar apoi îi făcu semn că putea să intre.
Ţinându-şi capul în palme, Jack stătea la biroul monumental. Nici nu-şi ridică privirea atunci când intră Jackie. Ferestrele înalte din spatele biroului, prin care se vedea peluza, îl făceau să pară mic. Doar văzându-i poziţia corpului, soţia lui îşi dădu seama pe loc că era supărat. Jack îi vorbi abia după ce ea se apropie.
- Am dat-o-n bară. Rău de tot.
Ea ocoli biroul, merse la el, îl luă în braţe şi îl sărută pe tâmplă.
- Sunt convinsă că, orice ar fi, n-o să se termine atât de rău pe cât ţi se pare că e acum.
- Ba da, îi răspunse el. Sunt sigur de asta. Făcu o pauză, apoi continuă. Azi- dimineaţă, noi am trimis în Cuba paisprezece oameni instruiţi de CIA. Asta a fost strategia gândită de Eisenhower ca să-l înlăture pe Castro. Generalii miau spus că planul era infailibil, dar deja se duce totul de râpă. Câteva dintre navele noastre s-au scufundat în recifurile de corali de lângă Golful Porcilor, recifuri despre existenţa cărora nu ştia nimeni; paraşutiştii noştri n-au aterizat în locul stabilit. Ar fi trebuit ca asta să fie o operaţiune secretă, dar acum se pare că cei din Cuba ne aşteptau de câteva zile...
- O, Doamne! oftă Jackie. Sunt victime?
- încă n-am cifrele. Am pretins că totul a fost pus la cale de cubanezii din exil, dar Castro ştie prea bine că America e în spatele operaţiunii. De ce m- am lăsat convins? tună Jack, lovind cu pumnul în birou. Nu-mi doream deloc aşa ceva!
- Nu se poate redresa situaţia? Avem cea mai bună armată din lume, spuse Jackie, încercând să-şi ascundă groaza care o năpădise, fiindcă nu trebuia ca
Jack să-şi dea seama că şi ea era zguduită.

- Au existat greşeli de la bun început. Ar fi trebuit să-mi ascult intuiţia şi să resping planul.
Ea răsuflă adânc, apoi spuse:
- Nu e vina ta. Ai urmat sfaturile generalilor, iar ei sunt experţi. Eşecul e al lor.
El clătină din cap.
- După cum zicea Harry Truman: cine are o însărcinare importantă, acela are şi răspundere. Asta-i problema cu funcţia de preşedinte.
Jackie îl mângâie pe umăr, încercând să găsească cuvintele de consolare potrivite.
- în politică, oamenii au memorie scurtă. Mereu mi-ai spus asta. Peste şase luni n-o să-şi mai amintească nimeni de Golful Porcilor. Povestea de acum o să fie mai puţin de un paragraf în istoria de zece volume a preşedinţiei tale.
Sună telefonul, iar el ridică imediat receptorul. Se auzi vocea secretarei anunţând pe cineva, apoi Jack spuse, obosit:
- Da, fa-mi legătura.
Acoperi receptorul cu mâna şi-i spuse soţiei lui:
- O să fie o convorbire lungă. Spune-i lui Caroline că-mi pare rău şi sărută-l pe John din partea lui tati. Vin acasă de îndată ce termin, nu mă aştepta.

înainte să închidă uşa în urma ei, Jackie îi mai aruncă o

Capitolul 1

privire. Văzându-l atât de singur, ea simţi cum i se strângea

inima.New York 19 mai, 1962

Maria a fost surprinsă şi măgulită atunci când a primit invitaţia de a cânta la petrecerea organizată la Madison Square Garden din New York, cu ocazia zilei de naştere a preşedintelui Kennedy, care împlinea patruzeci şi cinci de ani. Soţii Kennedy erau cuplul de aur al momentului: atrăgători, elocvenţi şi educaţi. Maria îi văzuse la televizor, în timpul vizitei lor în Franţa; arătau tineri şi plini de viaţă, în compania celor mai alese personalităţi din Europa
- care, în marea lor majoritate, erau oameni foarte bătrâni -, iar doamna Kennedy îi stârnise interesul. Se spunea că-i fermecase până şi pe ursuzul general Charles de Gaulle, preşedintele Franţei, şi pe Nikita Hruşciov, premierul rus, cel care avea întotdeauna o atitudine insolentă şi intimidantă.
- Cine mai participă? o întrebă Ari.
- Eu o să fiu singura solistă de operă, dar lista îi include pe Jack Benny, Judy Garland, Jimmy Durante şi Ella Fitzgerald. Şi ghici cine mai vine? Marilyn Monroe - cine ştie ce o să facă!
- Soţilor Kennedy le place să fie înconjuraţi de celebrităţi, ca să fie puşi într-o lumină deosebită.
- Râde ciob de oală spartă, îi zise ea făcându-i cu ochiul. N-am mai cunoscut pe nimeni atât de obsedat să-şi facă prieteni printre vedete, ca tine.

Da, aşa e, recunoscu el râzând. Şi sunt bărbatul cel mai norocos din lume, fiindcă mă trezesc în fiecare dimineaţă lângă cea mai mare vedetă din lume.Preşedintele Kennedy ceruse ca ea să interpreteze două arii din Carmen - „Habanera" şi „Seguidilla". în acea perioadă, Maria accepta foarte puţine invitaţii, pentru că vocea îi devenise imprevizibilă atunci când trebuia să cânte note înalte, dar rolul de mezzosoprană din Carmen nu-i punea probleme. Poate că, dacă ar fi exersat constant, ar fi putut să revină la abilităţile de dinainte, dar îi lipsea motivaţia. Ajunsese la apogeul carierei de solistă de operă şi voia să cânte doar arii pe care le iubea, cu condiţia ca orchestra şi dirijorul să fie excepţionali, iar spectacolul să aibă loc într-un teatru de operă în care să se simtă în largul ei. Totuşi, hotărî să accepte invitaţia preşedintelui Kennedy. Părea un eveniment interesant.
Cu trei luni în urmă, începuse să-şi facă injecţiile cu hormoni prescrise de medicul care o trata de infertilitate. îşi atârnase în baie un calendar în care anumite date erau încercuite, reprezentând zilele în care trebuia ca ea şi Ari să facă dragoste, acelea fiind intervalele de timp în care organismul ei avea cele mai mari şanse ca să conceapă. Maria se enerva ori de câte ori îşi amintea cum se chinuise să-l atragă în pat pe Battista. Ari era dispus să-i facă un copil pentru că o iubea; Battista o pierduse pentru că nici măcar nu încercase.
Tratamentele aveau efecte secundare neplăcute. Maria se simţea tot timpul balonată, durerile de cap la care era predispusă deveniseră mai dese, iar în unele dimineţi se trezea nervoasă, fără vreun motiv anume - dar merita, dacă reuşea să rămână însărcinată. Doctorul o avertizase că se putea întâmpla să aibă gemeni sau tripleţi, iar ea îi răspunse că ar fi fost nemaipomenit să se întâmple asta, dar că avea să fie incredibil de fericită şi dacă reuşea să aibă doar un copil.
Atunci când s-a împlinit un an de la moartea lui Omero, ea şi Ari merseră la cimitirul în care era îngropat micuţul, pe a cărui piatră de mormânt albă era gravat un îngeraş. Numele lor nu apăreau pe ea - hotărâre pe care Maria o luase cu durere în suflet. Nu putea să rişte ca vreun jurnalist să vadă numele înscrise pe mormânt şi să înceapă să cerceteze. Maria şi Ari aduseră un buchet imens de trandafiri albi, o prăjitură grecească numită revani, cu o singură lumânare pe ea, şi nişte şampanie, ca să închine în cinstea scurtei lui vieţi. Dacă ar fi trăit, Omero ar fi mers în patru labe acum şi ar

fi început să spună primele cuvinte. Maria plânse, iar Ari o consolă.
- Nu-i aşa că o să venim aici în fiecare an, în ziua asta? îl întrebă ea. Indiferent de ce o să se întâmple, vreau să petrecem un pic de timp cu fiul nostru, de ziua lui.
- Desigur că o să venim, îi răspunse el. Desigur.
Cu două săptămâni înainte de concertul de la Madison Square Garden, Maria merse cu avionul la New York şi se cază într-un apartament cu vedere către Central Park, pe care Ari îl închiriase, la Hotel Pierre. Merse să-şi cumpere
0 rochie nouă şi-şi alese una cu fustă amplă, făcută dintr-un material cu luciri metalice, ce părea îndeajuns de luxoasă pentru ziua de naştere a unui preşedinte.
Cu zece zile înainte de concert, o sună impresarul.
- îmi pare rău să-ţi dau veşti proaste, îi spuse el Măriei, dar se pare că mama ta e la Spitalul Roosevelt. A încercat să se sinucidă. Am numărul de telefon de la spital, dacă vrei să suni.
Maria încremeni. Să se sinucidă? Nu părea stilul Evangeliei. Poate că doar căuta să atragă atenţia asupra ei sau să-i ceară iarăşi bani fiică-sii - cu siguranţă, ştia că Maria era la New York. îşi notă numărul, apoi îl sună pe Ari.

- Ar trebui să telefonez, îi zise ea, simţind o apăsare pe suflet.

- Pot s-o fac eu. Nu vreau să te supere.

- Cred că e de datoria mea. Dar n-o să vorbesc cu ea.

- Aşa să faci, o sfătui el.
1 se făcu legătura cu un medic, care o informă că mama ei luase o supradoză de somnifere.
- întreabă tot timpul de dumneavoastră, îi spuse doctorul. Deşi nu e pe deplin coerentă. Uneori, susţine că nişte bărbaţi au ameninţat că o vor ucide
dacă ia legătura cu dumneavoastră.
- Ciudat, zise Maria, încruntându-se. Oare e posibil ca supradoza să-i fi cauzat halucinaţii?
- E greu de spus, dar o să aibă nevoie de supraveghere psihiatrică pe măsură ce-şi revine.
- Tatăl meu e cu ea?
Maria nu mai ţinea minte când vorbise ultima dată cu el.

- Ea spune că tatăl dumneavoastră s-a întors la Atena. Nu ştiu dacă e adevărat, dar pot să vă spun că, de când s-a internat aici, n-a vizitat-o nimeni.
Pe Maria o surprinse vestea că tatăl ei era la Atena. Oare asta însemna că, în sfârşit, mariajul părinţilor ei se încheiase sau era vorba doar despre o pauza? Trecuseră unsprezece ani de când o văzuse ultima oară pe Evangelia, iar între timp apăruseră articolul acela plin de venin din Time şi cartea despre ea, pe care le publicase mama ei. O îngrozea gândul revederii.
- O să-şi revină? îl întrebă ea pe doctor.
- Răspunde la tratament, îi spuse el, dar e foarte slăbită. A lăsat o scrisoare pentru dumneavoastră. Doriţi să v-o trimit?

Maria se cutremură.

- O aveţi la îndemână? Ce scrie?

Aproape imediat regretă că îi ceruse asta, dar doctorul o deschise

şi citi:
Sunt convinsă că n-o să verşi nici o lacrimă după femeia care ţi-a dat viaţă şi şi-a sacrificat-o pe a ei pentru ca tu să poţi să fii, într-o bună zi, faimoasă...
Continua pe acelaşi ton, iar în încheiere spunea că o ierta, cu condiţia ca ea să vină şi să-şi viziteze mama „muribundă".
- Să-i spun că o să veniţi în vizită? o întrebă doctorul.
- Nu ştiu. Trebuie să mă gândesc.
Crezuse că n-o mai afectau manipulările emoţionale ale mamei ei, prin care aceasta încerca s-o facă să se simtă „fiica cea rea", dar cuvintele din scrisoare o dureau.

- Aveţi vreun mesaj pe care să i-l transmit? insistă doctorul. -Nu.

Nici un mesaj...

- Mă văd nevoit să întreb... Din păcate, există problema cheltuielilor de spitalizare. Ne-a spus că o să le plătiţi dumneavoastră.
Maria oftă adânc.
- Bineînţeles. Trimiteţi-le pe numele meu, la Hotel Pierre. închise, apoi îl sună pe Ari.

- Nu merge la ea, o sfătui el. Aminteşte-ţi cât de mult ai suferit din cauza cărţii ei. Aminteşte-ţi că asta e femeia care te-a obligat să te întâlneşti cu soldaţi nemţi în timpul războiului.
Măriei îi apăru în minte expresia rece de pe chipul Evangeliei atunci când crezuse că fiica ei fusese violată. îşi mai aminti şi cum mamei ei nu-i păsa de nimic în afară de bani.
- Dar n-are pe nimeni şi se pare că devine senilă.
Vechile emoţii ieşeau la suprafaţă: fetiţa disperată după dragostea mamei, de care n-avea parte oricât de mult îşi dădea silinţa; fetiţa dominată de sentimentul că nu merita să fie iubită.
- Şi ce-o să rezolvi dacă mergi? insistă Ari. O să reintre în viaţa ta şi o să aibă şi mai multe informaţii despre tine pe care să le vândă presei, numindu- te „târfa" sau mai ştiu eu ce.
Maria îşi strânse buzele.
- Dar ştiu cum gândeşte. Dacă n-o vizitez, o să le spună ziariştilor că nici nu m-am deranjat s-o văd pe patul de moarte. Deja le-a zis celor de la spital să- mi trimită mie facturile.
- Putem să prevenim asta dacă ne mişcăm mai repede decât ea. Impresarul tău poate să facă o declaraţie în care să spună că, în ciuda felului abject în care s-a purtat mama ta cu tine şi a cărţii pe care a scris-o, ai telefonat de îndată ce ai auzit de tentativa ei de sinucidere şi ai fost de acord să-i acoperi cheltuielile medicale. Ştirea asta o să te pună, în sfârşit, într-o lumină favorabilă. La care spital ziceai că e internată?
Maria îi spuse. Ari avea dreptate: nu trebuia s-o viziteze pe Evangelia, fiindcă nu putea s-o lase să intre din nou în viaţa ei. Era în stare să facă prea mult rău.
în data de ^ 1 mai, artiştii se adunară în culise. Peste tot se vedeau costume de scenă sclipitoare, iar din fiecare cabină ieşeau şi pluteau în aer valuri de fixativ de păr. Maria îi salută, înclinând din cap, pe cei pe care-i cunoştea, dar nu se opri la taclale, pentru că nu voia să-şi solicite vocea sub nici o formă. îşi făcu exerciţiile de încălzire, deşi cele două arii pe care le cânta nu erau dificile în comparaţie cu un întreg spectacol de operă.
Atunci când îi veni rândul, păşi pe scenă cu piciorul drept înainte. în timp ce aştepta ca orchestra să cânte primele acorduri din „Habanera", zâmbi ştrengăreşte către public, intrând în rolul lui Carmen, ţiganca pătimaşă care frângea inimile bărbaţilor, şi începu, cu vocea ei puternică şi gravă, primele versuri:

Stranie pasăre e amorul, Ce-n laţ nu poţi uşor s-o prinzi.,

Cea de-a doua arie pe care o cântă fu urmată de ropote de aplauze şi de aclamaţii tumultuoase, ceea ce o uimi, fiindcă n-ar fi crezut că publicul acela era amator de operă. Preşedintele Kennedy stătea în primul rând, chiar în spatele orchestrei, dar Maria observă cu dezamăgire că doamna Kennedy nu era lângă el. Era curioasă s-o cunoască pe fermecătoarea primă-doamnă.
Pe când se întorcea în cabină, se întâlni cu uluitoarea Marilyn Monroe, cu părul ei devenit un adevărat simbol, vopsit într-un blond platinat, care era îmbrăcată într-o rochie atât de decoltată, încât Maria nu ştiu încotro să-şi îndrepte privirea. Rochia, croită dintr-un material de culoarea pielii, se mula perfect pe corpul cu forme voluptuoase al lui Marilyn, aşa încât se vedea limpede că pe dedesubt nu exista nici o piesă de lenjerie intimă.
Fără să se prezinte, Marilyn o atinse pe Maria pe braţ şi-i spuse:
- Aş vrea să pot să cânt ca dumneavoastră. Urc pe scenă mai târziu şi am emoţii foarte mari.
Clipea des, buzele îi tremurau, iar pupilele îi erau foarte mărite.
- Nu se aşteaptă nimeni să cântaţi perfect fiecare notă. Sunt sigură că o să vă etalaţi celelalte numeroase talente pe care le aveţi, îi spuse Maria zâmbind, ca să nu pară că o critică.
- N-aţi putea să-mi daţi vreun sfat? Trebuie ca reprezentaţia să-mi iasă perfect.
Părea atât de speriată, încât Maria se gândi că ar fi fost bine să-i arate o metodă de dominare a emoţiilor.
- Daţi aerul afară până când vă goliţi plămânii cu totul, o instrui ea, în timp ce executa exerciţiul de respiraţie. Simţiţi cum se activează muşchiul diafragmei? o întrebă, punându-şi mâna pe piept.
Marilyn încercă, ţuguindu-şi buzele şi expirând puternic.
- Acum trageţi aer în piept cu putere, continuă Maria. încercaţi să cântaţi nu din gât, ci de aici. O să vedeţi că nu vă mai pierdeţi suflul atât de uşor.
Marilyn exersă în continuare, inspirând şi expirând adânc. Mirosea de parcă nu se spălase în ziua aceea. Nu era un miros neplăcut, ci intim, care parcă transmitea mai mult decât voia Maria să ştie.
Se scuză şi merse în cabină să-şi refacă machiajul, dar apoi nu rezistă tentaţiei de a zăbovi în culise atunci când îi veni rândul lui Marilyn să urce pe scenă pentru finalul spectacolului. Chiar înainte să păşească în văzul tuturor, Marilyn păru îngrozită, dar

apoi, într-o fracţiune de secundă, îşi îndreptă spatele, expresia feţei i se schimbă, iar ea deveni vedeta pe care o ştia toată lumea. Maria recunoscu transformarea: la fel făcea şi ea, trecând de la simpla Maria la personajul de scenă „La Callas".
O urmări pe Marilyn cum cânta „La mulţi ani", rostind cuvintele din gât, în şoaptă; de fapt, nici nu cânta. Mişcările ei lascive din şolduri, răsuflarea întretăiată şi buzele ţuguiate i se părură insuportabile Măriei. Ea le aruncă o privire celorlalţi artişti care, şi ei, o urmăreau din culise pe Marilyn: mulţi o priveau cu gura căscată.
- Cum m-am descurcat? o întrebă Marilyn în şoaptă, după ce coborî de pe scenă.
Mirosea şi mai tare decât înainte.
- Extraordinar, îi răspunse Maria. Publicul vă adoră.
- Credeţi că i-a plăcut preşedintelui? întrebă ea, cu buza tremurândă, iar Maria o încredinţa că nu se putea altfel.
La petrecerea de după spectacol, preşedintele îi mulţumi personal Măriei.
- Am fost foarte impresionat de interpretarea dumneavoastră, doamnă Callos, spuse el, pronunţându-i greşit numele. Soţia mea e o mare admiratoare şi ascultă acasă discuri cu muzica dumneavoastră, aşa că vă cunoşteam vocea, dar sunt încântat să vă aud, în sfârşit, în realitate.
- Soţia dumneavoastră e aici? îl întrebă Maria, aruncând o privire peste umărul lui.
Poate că doamna Kennedy se aşezase altundeva de n-o văzuse.
- Nu, e ocupată. Ceva legat de cai, cred. Deseori mă gândesc că preferă mai degrabă prezenţa cailor decât pe cea a oamenilor. Dar o să fie foarte invidioasă pe mine atunci când o să afle că v-am cunoscut. Mi-aţi făcut o mare onoare că aţi zburat până aici tocmai din Europa.
- Vai de mine, onoarea e de partea mea, îi răspunse ea. Sper că v-aţi simţit bine de ziua dumneavoastră de naştere.
Maria văzu o pată de machiaj crem pe gulerul cămăşii lui şi se întrebă de unde o avea preşedintele.
- Cum să nu mă simt bine când sunt înconjurat de atâtea femei frumoase, care au cântat în cinstea mea? zise el zâmbind larg şi arătând, cu braţul, încăperea. Uitaţi-vă la oamenii ăştia: sunt de-a dreptul fascinat. E grozav să fii preşedinte. Ador faptul că pot să ridic receptorul şi să telefonez oricui de pe planeta asta, ştiind că o să mi se răspundă.

- Eu cred că toată lumea de aici e încântată să vă cunoască, îi spuse ea.
- Sunteţi foarte amabilă. Sper că o să acceptaţi să veniţi la unul dintre dineurile oficiale de la Casa Albă. Soţia mea adoră să-i invite pe cei mai importanţi reprezentanţi ai artelor.
- Mi-ar face plăcere, îi răspunse ea cu sinceritate.
- O să-i transmit. Poate că în felul ăsta o să câştig şi eu o medalie de cel mai bun soţ.
- Aveţi nevoie de aşa ceva? îl tachină Maria.
- Tot timpul. V)i, femeile, sunteţi tare greu de mulţumit.
Nu mai zăbovi, pentru că trebuia să stea de vorbă cu mulţi alţi oaspeţi, dar Maria deja îl plăcea. Era un bărbat arătos şi se purta foarte cordial.
După ce se îndepărtă, Maria privi înjur şi observă că Marilyn îl urmărea cu o privire de căţeluş. Părea iremediabil îndrăgostită de el. Maria se întrebă dacă se cunoşteau sau dacă Marilyn era doar copleşită de admiraţie.
După ce se întoarse la hotel, îi telefonă lui Ari, deşi era miezul nopţii în Europa. El o pusese să-i promită că avea să-l sune.
- Ai avut dreptate, Kennedy e foarte charismatic. Cred că domnişoara Monroe e de-a dreptul vrăjită. Nu-şi dezlipea ochii de la el.
- Da, e amanta lui, îi spuse Ari pe un ton neutru. Şi a lui Bobby. Se culcă cu ea cu schimbul.
- Ce? Nu cred! exclamă Maria, nevenindu-i să-şi creadă urechilor. De ce spui asta?
- Impresarul meu ştie tot ce se întâmplă la Hollywood şi mă ţine la curent. Informaţiile pot să fie utile, mai ales când e vorba despre preşedintele unei ţări care mi-a sechestrat navele.
- Sper că n-o să te foloseşti de informaţia asta. Biata Marilyn e doar o victimă.
Maria îşi aminti că citise în ziare că Marilyn era singură din nou, după ce neverosimila ei căsnicie cu dramaturgul Arthur Miller se destrămase.
- E o poliţă de asigurare, îi spuse Ari. Atâta tot. A fost şi doamna Kennedy acolo?

- Nu. Din câte am înţeles, avea nişte treburi legate de cai. Ari

râse.

- Da, sunt convins.

După ce închise, Maria nu reuşi să adoarmă, reluând în minte evenimentele serii şi facându-şi griji pentru biata Marilyn Monroe, care era atât de vulnerabilă şi de imatură. Simţea că ar fi vrut s-o apere.Virginia 19 mai, 1962

Jackie se aşează ca să urmărească la televizor petrecerea de la ziua de naştere a lui Jack. îşi petrecea sfârşitul de săptămână la Glen Ora, o moşie din statul Virginia pe care o închiriau şi unde luase parte la Spectacolul Ecvestru din Loudoun County. Se hotărâse să meargă acolo în semn de protest, după ce aflase că pe lista artiştilor invitaţi ca să-l sărbătorească pe Jack fusese inclusă şi Marilyn Monroe. Era o prostie din partea lui Jack să invite o femeie al cărei nume era sinonim cu „sex". Mai mult decât atât, Jackie auzise că Marilyn era obsedată de soţul ei; însuşi Arthur Miller i-o spusese cu zece zile în urmă, la cina pe care o luase împreună cu ei la Casa Albă. Jackie era hotărâtă să nu apară fotografiată lângă femeia aceea şi nici măcar să stea în aceeaşi încăpere cu ea.
în timp ce se uita la sfârşitul programului, atunci când Marilyn şoptea provocator: „La mulţi ani, domnule preşedinte!" şi se unduia de parcă făcea dragoste cu el, Jackie avu o senzaţie de arsură în piept. Ce credea Jack, că lumea era proastă? Cum de putuse să permită o astfel de lipsă de respect faţă de el? Simţi cum o cuprindea o furie oarbă. Ar fi vrut să-l ia la palme, să urle la el, să-i smulgă părul din cap. îşi încleştă pumnii.

Oare se culca cu Marilyn? Aşa părea, din câte văzuse ea. Şi dacă n-o făcuse până acum, cu siguranţă că avea s-o facă după reprezentaţia ei din acea seară. Nu reuşea niciodată să reziste atenţiei măgulitoare exercitate de o

femeie frumoasă. Dar Marilyn era exact tipul de femeie care, de îndată ce s- ar fi răcit lucrurile între ei, ar fi dat fuga la presă ca să-şi vândă povestea. Oare Jack se gândise la asta

?De fiecare dată când Jackie credea că putea să facă faţă infidelităţilor lui Jack, apărea una nouă, mai rea decât cea de dinainte. A doua zi era aşteptată la Washington, împreună cu John Junior şi Caroline, dar hotărî să mai stea în Virginia câteva zile şi să nu-i răspundă la telefon lui Jack. Vremea era perfectă pentru călărie. Avea să rămână acolo până când se mai calma, măcar atât cât să poată să vorbească civilizat cu el, fără să-şi dea frâu liber furiei. în felul ăsta, puteau să păstreze intactă faţada de care depindea căsnicia lor.
Aproape o lună mai târziu, la Casa Albă, Jackie primi un telefon. Operatoarea îi spuse:

- Doamnă Kennedy, vă caută Marilyn Monroe.

Jackie fu luată pe nepregătite, deşi n-ar fi putut să spună că era

surprinsă.

- Fă-mi legătura în dormitor, ceru ea.

îşi luă ţigările, apoi se aşeză pe un fotoliu şi ridică receptorul.

- Doamna Kennedy la telefon, spuse ea.

- Sunteţi chiar dumneavoastră?

V)cea şoptită, cu respiraţia zgomotoasă, era de neconfundat.

- Nu ştiam dacă o să vreţi să vorbiţi cu mine. îngâna cuvintele, de

parcă era beată sau drogată.
- Cu ce pot să vă ajut, domnişoară Monroe? o întrebă Jackie, apoi îşi aprinse un L&M şi trase fumul adânc în piept, simţindu-se îngrijorată.
După toate aparenţele, actriţa era instabilă şi imprevizibilă. Oare avea să recunoască făţiş că avea o relaţie cu Jack? Dacă da, ea cum ar fi trebuit să reacţioneze?
- Eu doar... \foiam să vă întreb cum e să trăieşti la Casa Albă. E foarte frumos acolo?
Jackie dădu fumul afară.

- Clădirea originală e frumoasă, dar s-au făcut tot felul de construcţii anexe de-a lungul anilor, unele mai puţin elegante. Dar nu cred că m-aţi sunat ca să vorbim despre arhitectură.
- Nu, aveţi dreptate... \foiam să vă întreb... E plăcut să fii soţia preşedintelui?
Jackie strânse din pleoape, ca să nu-i intre fumul în ochi. Oare care era scopul acelei conversaţii?
- Libertatea ţi-e limitată atunci când trăieşti în centrul atenţiei publice - dar bănuiesc că dumneavoastră ştiţi cume.
- Sunteţi atât de fascinanţi! exclamă Marilyn. Mi-a plăcut foarte mult când, în timpul excursiei voastre în Franţa, Jack a spus: „Eu sunt bărbatul care a însoţit-o pe Jacqueline Kennedy la Paris". Ce galant, nu?
Jackie îşi amintea foarte bine. Soţul ei îşi începuse discursul de la Palais de Chaillot cu acele cuvinte, pe care toţi cei prezenţi le răsplătiseră cu hohote de râs.
- A fost nostim. O glumă.
- Da? făcu Marilyn, părând descurajată.
Dispoziţia i se schimba de la o clipă la alta, aşa că Jackie nu reuşea să înţeleagă motivul pentru care o sunase. îl află, însă, chiar atunci:
- Credeţi că o să divorţaţi vreodată de el? o întrebă Marilyn, tânguitor. Sunt sigură că e un soţ groaznic.
Jackie râse scurt.
- De ce? Vreţi să-mi luaţi locul?
Urmă o tăcere la celălalt capăt al firului, poate că un sughiţ.
- V-aş lăsa cu plăcere problemele pe care le presupune statutul de primă- doamnă, continuă Jackie. Dar toată lumea ar fi foarte dezamăgită dacă n-aţi mai juca în filme.
Se auzi un foşnet, ca şi cum Marilyn muta nişte hârtii şi bombănea ceva pentru ea însăşi. Jackie înţelese doar cuvintele „n-ar fi trebuit să sun", iar convorbirea se întrerupse brusc. Marilyn închisese.
Jackie rămase pe gânduri. Marilyn era fie beată, fie sărită de pe fix. Cuprinsă de griji, îşi stinse ţigara. Trebuia să spună cuiva despre acel telefon, dar, dacă l-ar fi abordat pe Jack, ar fi fost nevoită să-l privească în ochi în timp ce el ar fi minţit-o cu neruşinare până în pânzele albe. Aşa că merse în aripa de vest, la biroul lui Bobby, şi bătu la uşă.
El îşi ridică privirea de pe nişte hârtii şi-i zise, zâmbind:

- Intră. Ia loc. Abate-mi atenţia de la treburile astea insuportabil de plictisitoare.
- Nu stau, îi răspunse Jackie, dar m-am gândit că ai vrea să ştii că am primit un telefon de la Marilyn Monroe. M-a întrebat dacă am de gând să divorţez vreodată de Jack. Femeia asta e un risc, Bobby. Nu ştiu ce-a fost în capul lui Jack s-o invite să cânte la petrecere.
Chipul lui Bobby rămase impasibil.
- îmi pare rău că te-a deranjat. O să le spun operatorilor să nu-ţi mai facă legătura, dacă mai sună.
- Nu asta mă îngrijorează. Cu ea mă descurc, nu e nici o problemă. Dar dacă se apucă şi vorbeşte cu presa?
Se gândi o clipă să ia loc, dar se răzgândi. Mai bine să n-o lungească prea mult.
- Ai cunoscut-o? Ce părere ai?
Buza de sus a lui Bobby tresări abia perceptibil, iar Jackie înţelese că o cunoştea bine pe Marilyn şi că deja făcea tot posibilul ca să-l protejeze pe Jack.
- O să mă ocup de asta, îi spuse el.
- Mulţumesc. Te las cu treburile tale plictisitoare.
Se întoarse şi o luă înapoi spre reşedinţă, cu braţele legănându-i-se pe lângă corp şi cu buzele strânse. Niciodată nu înjura cu voce tare, dar acum îi treceau prin minte câteva înjurături legate de felul în care posteritatea ar fi putut să perceapă „întâlnirile romantice" ale lui Jack cu domnişoara Monroe.
în data de ° august, Jackie era la New York cu copiii, pregătindu-se să zboare spre Italia ca să-şi petreacă vacanţa cu Lee, Stas şi cei doi copii ai lor, Anthony şi micuţa Tina. Imediat după micul dejun, o sună Bobby ca să-i spună că Marilyn Monroe fusese găsită moartă în casa ei din Brentwood.
- E vorba, probabil, de sinucidere, îi spuse el. S-au găsit peste tot ambalaje goale de pastile. Poate că o să ţi se ceară să-ţi spui părerea în public, aşa că trebuie să fii pregătită.
Pe Jackie o cutremură vestea, dar, după o clipă de gândire, îşi dădu seama că nu era o surpriza chiar atât de mare.
- Biata femeie! Se vedea că era foarte fragilă psihic. De ce n-a ajutat-o nimeni?
- Mergea la terapeut, îi răspunse Bobby. Se pare că au mai existat incidente legate de supradoze.

- Dacă-i aşa, oamenii ar fi trebuit să fie mai atenţi în preajma ei, îi spuse Jackie pe un ton tăios.
A doua zi, citind relatările din presă, se înfurie văzând cum, înainte ca Marilyn să fie măcar îngropată, aşa-zişii prieteni dăduseră fuga să-şi vândă amintirile cu ea pentru un câştig rapid. Dar cel mai tare era furioasă pe Jack.
îi dăduse speranţe unei tinere femei vulnerabile, iar lucrul ăsta era de neiertat. Jackie se bucura că nu se afla la Casa Albă şi că nu trebuia să aibă o discuţie între patru ochi cu el.
Un jurnalist o zări la aeroport şi o întrebă ce credea despre moartea lui Marilyn. Ea îi răspunse:
- Sunt sigură că numele o să dăinuie.
Lee era curioasă, aşa că o întrebă fără menajamente:
- Crezi că Jack s-a culcat vreodată cu Marilyn? Mă întreb şi eu, având în vedere ce spectacol scandalos i-a oferit la petrecerea dată de ziua lui.
- Bineînţeles că nu! se răsti Jackie la ea pe un ton rece ca gheaţa şi încheind, astfel, subiectul.
Lee era ultima persoană cu care ar fi vorbit despre aşa ceva. Dar, în sinea ei, n-avea nici cea mai mică îndoială că Jack se culcase cu Marilyn.
Căsnicia lor consta în cicluri, reflectă Jackie. Din cât putea să-şi dea seama, fie că era nespus de furioasă pe el şi de-abia îi vorbea, fie că era îndrăgostită nebuneşte de el. între acele două extreme nu existau perioade intermediare, de calm Era extenuant. Cu siguranţă că Jack nu simţea acel carusel de emoţii prin care trecea ea; îşi vedea zi de zi de viaţa lui de preşedinte, fără să aibă habar de stările ei.
Vila lor de vacanţă de la Ravello era frumoasă. în fiecare dimineaţă, Jackie cobora printre stânci, pe o cărare abruptă, şi înota în apa limpede, albastră. După-amiaza citea una dintre cărţile pe care le adusese cu ea şi se juca cu copiii în piscina de la vilă, iar seara, luau cina într-unui dintre restaurantele locale. într-o după-amiază fură invitaţi pe iahtul lui Gianni Agnelli, producătorul de automobile Fiat. Văzându-i pe fotografii din presă care le făceau poze în timp ce se urcau la bord, Jackie se întrebă, îngrijorată, cum avea să fie primită ştirea în presa americană. Apoi, ridică din umeri: copiii ei aveau dreptul la o vacanţă,

indiferent de funcţia pe care o deţinea tatăl lor. Şi ea avea dreptul ăsta.
Până la sfârşitul lunii, furia faţă de Jack i se mai potoli şi începu să-i fie dor de el. Orbiseră la telefon de mai multe ori, dar despre lucruri practice, nu romantice. De cele mai multe ori, Lee şi Stas erau prin preajmă şi puteau să audă, iar Jackie oricum n-avea chef să-i spună vreo dulcegărie soţului ei.
După ce ea şi copiii fură conduşi cu maşina de la aeroportul din Washington înapoi la Casa Albă, Jackie merse drept la Biroul Oval, dar secretara îi spuse că Jack era într-o conferinţă şi că nu se putea să fie deranjat. El nu veni la cină şi ajunse acasă doar pe la ora zece noaptea, extenuat.
- Care-i problema, dragul meu? îl întrebă Jackie, luându-l în braţe. Arăţi de parcă tocmai te-ai întors din război.
El clătină din cap.
- Nu pot să-ţi spun. Dar nu e de bine. Sunt foarte ocupat.
Dacă el nu voia să vorbească despre muncă, ea nu insista niciodată. Aşa că îi povesti câteva anecdote din vacanţă - prima încercare a lui Caroline de a face schi pe apă, felul caraghios în care John stâlcea cuvintele - dar îşi dădu seama că el n-o asculta. Dar în săptămânile ce urmară, Jackie auzi de la câţiva angajaţi ai Casei Albe că în Cuba fuseseră fotografiate rachete nucleare ruseşti, la doar o sută patruzeci şi patru de kilometri de coasta Floridei. Vestea o îngrozi. Atunci când stătuse la cină lângă el, la Paris, Hruşciov i se păruse a fi un om foarte glumeţ, în stilul lui Abbott şi Costello; ba chiar, după ce se amuzaseră împreună pe seama câinelui din spaţiu, Laika, el le trimisese copiilor ei un căţeluş drept cadou. Cu toate astea, acum se părea că Hruşciov avea de gând să arunce lumea întreagă într-un război nuclear, care ar fi putut să şteargă o treime din rasa umană de pe faţa pământului.
Jack începea să resimtă fizic efectele epuizării. între sprâncene i se formase o cută adâncă, de parcă ar fi fost tăiată cu dalta, şi avea pungi mari, aproape duble, sub ochi. îl durea cumplit spatele şi lua tablete cu pumnul - analgezice şi cine ştie ce alte pastile. Seara, după ce ajungea la reşedinţă, nu voia să discute despre criză. Jackie îi pregătea un pahar de daiquiri şi îl implora să se relaxeze, dar de cele mai multe ori era întrerupt de telefoanele pe care le primea, iar convorbirile se prelungeau până noaptea

târziu. Ea era foarte îngrijorată, dar încerca să ascundă asta, nevrând să-i sperie pe ceilalţi angajaţi şi pe cei doi copii ai ei. Ascultând discursul lui televizat din data de 22 octombrie, neliniştea ei crescu.
„Scopul nostru nu e întărirea puterii, ci salvarea dreptăţii", spusese el, după ce enumerase toate ţările pe care rachetele cubaneze ar fi putut să le atace, într-un act neaşteptat de „distrugere în masă".
Jack anunţase instituirea imediată a blocadei împotriva Cubei, ca să fie împiedicat accesul altor rachete pe insulă, iar acum Statele Unite aşteptau reacţia lui Hruşciov.
- Poate că ar trebui să te duci cu copiii în Europa, îi propuse el lui Jackie în noaptea aceea. E posibil ca, în caz de atac, Washingtonul să fie prima ţintă.
- Nu te lăsăm singur, se opuse ea, deşi avea un nod în gât de parcă o strângea cineva cu putere, împiedicând-o să răsufle.
- Dar nu există foarte mult loc în buncărul de la Casa Albă şi sunt multe persoane care ar avea nevoie să se adăpostească acolo.
Jackie rămase neclintită.
- Prefer să mor cu tine, decât să trăiesc fără tine. Nu plec nicăieri şi gata.
El îi acceptă decizia şi nu mai insistă. Ea nu regreta nimic, dar ar fi vrut să poată să-l ajute şi altfel decât facându-i câte un daiquiri saumasându-i spatele.
Mergea deseori în aripa de vest, unde spera să afle de la angajaţi ultimele ştiri. Toată lumea era grăbită, puţini aveau timp să zăbovească, dar Jackie află despre contestarea, în 25 octombrie, a blocadei impuse de America, despre pilotul american care dispăruse în spaţiul aerian rusesc, despre oferta lui Hruşciov, în 27 octombrie, de a-şi retrage rachetele din Cuba, dacă America făcea acelaşi lucru în Turcia... Jack se afla într-o situaţie fără ieşire, fiindcă America nu putea să fie percepută ca o ţară care dădea înapoi în faţa ameninţărilor. Jackie ştia că soţul ei încerca să se consulte telefonic cu Eisenhower, iar asta o bucura. Jack avea nevoie de sfaturi înţelepte, ca să rezolve situaţia fără să pornească un război care ar fi pus capăt tuturor războaielor.
în data de 28 octombrie se ajunse la un acord, dar încă existau multe aspecte nerezolvate, care ar fi putut să aibă urmări nedorite.

Roşiii dau înapoi în Cuba, ziceau titlurile, dar Jackie ştia că nu era atât de simplu.
Acordul nu fusese încă implementat. Pentru restul lumii, criza rachetelor nucleare durase treisprezece zile. Pentru Jack - şi pentru ea însăşi - stresul continuase încă mult timp de atunci încolo.
în acea perioadă existaseră multe nopţi în care Jackie suferise de insomnie. Se ridica într-un cot şi se uita la Jack, care dormea pe-o parte, cu obrazul înfundat în pernă. Nu scotea nici un sunet, nu mormăia, nici nu sforăia, ci dormea adânc, cu o expresie liniştită pe faţă. Ea se minuna că Jack putea să doarmă atât de bine în timp ce lumea aproape că intrase într-un război nuclear - cu el la conducerea ţării - şi se ruga să aibă întotdeauna o astfel de capacitate.

Nu mai era supărată din cauza lui Marilyn Monroe, acum

Capitolul 1

starea sufletească i se schimbase radical şi era din nou

îndrăgostită de el.Atena, Grecia primăvara anului 1963

La scurt timp după tentativa de sinucidere a mamei sale, Maria reuşise, prin intermediul rudelor, să-şi localizeze tatăl la Atena. îi trimisese o scrisoare în care îl întreba dacă era de acord să se întâlnească şi să ia prânzul împreună. \foia să afle de ce se separaseră părinţii ei şi ce anume o determinase pe mama ei să facă pasul acela atât de drastic. în acelaşi timp însă, era rezervată în privinţa aşteptărilor pe care ar fi putut să le aibă de la o reuniune de familie. Ea, una, se descurcase foarte bine fără ai ei vreme de atâţia ani.

George Callas era un bărbat care vorbea cu glas scăzut şi care nu avusese o viaţă tocmai fericită. Nu fusese niciodată omul de afaceri răzbătător pe care şi-l dorise Evangelia şi trecuse pe lângă faliment de mai multe ori.

El îi răspunsese Măriei că i-ar fi făcut plăcere să ia prânzul împreună cu ea şi o întrebase dacă îl putea însoţi şi Iakinthi, sora ei.

Maria era curioasă s-o revadă pe Iakinthi. Nu fuseseră niciodată apropiate - era o diferenţă de vârstă de şapte ani între ele, iar mama lor o preferase dintotdeauna pe Iakinthi. Dar crescuseră împreună, iar asta cu siguranţă că avea ceva însemnătate.Fiind atât de ocupată, Maria nu se putu întâlni cu ei decât la începutul lui 1963; alese Vassilenas, un restaurant vechi, cu o grădină frumoasă pe acoperiş, situat în apropierea Portului Pireu. Un chelner o conduse la masă, iar Iakinthi se ridică în picioare să o salute. Era slabă şi frumoasă, cu foarte puţine riduri şi cu părul îngrijit într-o manieră costisitoare, vopsit şi lung până la umeri - arăta ca o veritabilă doamnă de societate din Atena. Se îmbrăţişară, iar Maria simţi căldură din partea ei, ceea ce o surprinse. Apoi îşi îmbrăţişă tatăl. îmbătrânise. Maria n-ar fi putut să distingă o schimbare anume în înfăţişarea lui, dar pielea de pe

faţă i se lăsase precum ceara topită, iar părul îi era rar. Simţi cum o cuprinse mila.

Capitolul 2

Maria îi întrebă unde locuiau şi fu mulţumită să afle că îşi aveau casele destul de aproape una de cealaltă. Tatăl ei îi spuse că se despărţise de mama lor, deşi nu divorţaseră. încă de dinainte de război, Iakinthi trăise cu fiul unui bogat proprietar de nave, Milton Embiricos. Nu se căsătoriseră niciodată, pentru că familia lui nu fusese de acord cu relaţia lor, dar trăiseră împreună mai bine de douăzeci de ani, iar în urmă cu un an el murise de cancer.

- Sper că familia lui te tratează cu respectul cuvenit unei văduve, îi spuse Maria surorii ei după ce îi adresase cuvenitele condoleanţe.
- Nu prea, îi răspunse Iakinthi privind în depărtare, iar Maria înţelese că nu voia să discute despre asta. Dar tu? Tot la Milano locuieşti?
- îmi vând casa de acolo, de vreme ce nu stau în ea aproape deloc; am închiriat un apartament la Paris.

Maria nu mai adăugă că apartamentul ei din Paris era la o aruncătură de băţ de cel al lui Ari.

- Dar vara ne-o petrecem aproape în întregime pe iahtul lui Ari, Christina, încheie ea.
- N-ai vrea să te întorci la Atena? o întrebă tatăl ei.

Maria clătină din cap. După ce se sfârşise războiul, din cauza faptului că mama ei o forţase să meargă la întâlniri cu soldaţii inamici, cei de la Conservator o concediaseră. Se temea că, dacă mai existau atenieni care să ţină minte perioada aceea, ar fi putut să treacă drept colaboraţionistă. Din cauza asta, chiar şi felul în care percepea Atena i se schimbase.

- Ari are o vilă la Glyfada, acolo stăm atunci când venim aici, spuse ea. Iar acum cumpără Insula Skorpios, din Marea Ionică. Vrem să ne construim
acolo casa pe care ne-o dorim.

Perspectiva o făcea să se simtă bine. După aproape patru ani împreună cu Ari, se simţea sigură de relaţia lor şi era fericită să-şi facă planuri de viitor, încă spera ca tratamentele de fertilitate să dea rezultate şi să aibă, în sfârşit, un copil, deşi deocamdată nu existau semne. în fiecare lună se mâhnea atunci când începea să

sângereze. îi aruncă o privire lui Iakinthi şi se întrebă dacă ea îşi dorise vreodată copii. După ce nu se văzuseră de atât amar de

Capitolul 3

vreme - să tot fi trecut vreo optsprezece ani - nu putea s-o întrebe aşa ceva.

Continuară să vorbească politicos despre lucruri banale. Despre mâncarea excelentă care li se servise. Despre planurile lor pentru lunile care urmau. Maria le povesti despre concertele pe care le avea planificate în Germania, la Londra, la Copenhaga şi la Paris. Nici unul dintre ei n-o pomeni pe Evangelia decât după ce li se luară farfuriile, moment în care Maria îl întrebă pe tatăl ei dacă Evangelia îşi revenise complet după tentativa de sinucidere.

George şi Iakinthi schimbară o privire, apoi el spuse:

- Sincer să fiu, nu ştiu. E supărată pe mine fiindcă am plecat de la New York, aşa că acum primesc de la ea scrisori nu tocmai plăcute.

- Nu te condamn că ai plecat, îl asigură Maria. Nimeni n-ar putea s-o facă. în scrisoarea pe care a lăsat-o în urmă atunci când a încercat să se sinucidă, mama spunea că eu sunt de vină, pentru că am fost o fiică sub orice critică, dar nu accept aşa ceva. E pur şi simplu o femeie arţăgoasă, imposibilă.

- Ştiu prin ce ai trecut din cauza ei, îi spuse Iakinthi, şi nu te-am învinovăţit niciodată pentru că ai îndepărtat-o din viaţa ta. Eu încă îi scriu, dar am momente în care mi-aş dori să am curajul tău. Uneori e de-a dreptul mârşavă.

- îi plătesc tratamentul psihiatric şi sper că primeşte tot ajutorul de care are nevoie. Dar n-am mari speranţe că asta ar putea să-i schimbe personalitatea.

Maria se întrebă din ce trăia Evangelia, dar se gândi că tatăl ei îi plătea o pensie alimentară.

Chelnerul aduse nota şi Maria achită, apoi îi întrebă dacă ar fi vrut să bea o cafea pe Christina. Ei schimbară o privire înainte să accepte. Toată lumea era curioasă să-l cunoască pe Ari.

Nu puteai să nu observi iahtul Christina, care era atât de lung încât ocupa singur un ponton întreg. Se apropiară, iar Ari le ieşi în întâmpinare. Mai întâi îl bătu prieteneşte pe spate pe tatăl ei, după obiceiul grecesc, iar apoi o salută pe Iakinthi sărutându-i

mâna. Destupară o sticlă de şampanie şi închinară, iar Ari jucă rolul de gazdă veselă, care îşi primea socrul şi cumnata.

Capitolul 4

Maria îi contempla în vreme ce stăteau de vorbă, simţindu-se ciudat de detaşată. Tatăl ei şi Iakinthi i se păreau nişte cunoştinţe dintr-un trecut îndepărtat. îi făcea plăcere să-l vadă pe Ari atât de ospitalier, de parcă tatăl şi sora ei ar fi făcut parte din familie, dar totul era doar o faţadă. Cu toţii jucau un rol. O oră mai târziu, se ridicară să plece şi-şi promiseră să ţină legătura, să ia din nou prânzul împreună, dar Maria ştia că n-avea să stabilească prea curând o nouă întâlnire. Nu mai avea nimic în comun cu ei. Asta o făcu să se simtă oarecum melancolică.

- Ce părere ţi-au făcut? îl întrebă ea pe Ari.

îi plăcea întotdeauna să-i asculte părerea despre oamenii pe care tocmai îi cunoscuseră.

El stătu puţin pe gânduri, iar apoi îi răspunse:

- Tatăl tău e un om cumsecade, care a avut o viaţă grea. Cât despre Iakinthi... ea părea precaută. Mi-ai spus că ai fost geloasă pe ea în copilărie, dar acum se pare că s-au inversat rolurile. Tu eşti mult mai frumoasă şi ai mult mai mult succes. Am observat că e conştientă de asta, se vedea de câte ori lua o gură de şampanie.

- Orbeşti serios? Crezi că e invidioasă pe mine?

- Bineînţeles, glumi Ari. Cred că nu mai poate de invidie fiindcă eu sunt iubitul tău.

Maria râse şi îl lovi uşor peste braţ.

- Nu-i aşa că-i ciudat că atât eu, cât şi sora mea, femei credincioase fiind, am sfârşit prin a trăi cu bărbaţi cu care nu suntem căsătorite? Ea a aşteptat douăzeci de ani să aibă inelul pe deget şi nu l-a primit niciodată. Te avertizez de pe acum că eu nu sunt la fel de răbdătoare.

Din când în când, Maria aducea vorba despre căsătorie, însă asta nu părea să fie, totuşi, o chestiune presantă. După divorţul de Ari, Tina se recăsătorise imediat cu un aristocrat englez, dar Maria ajunsese într-un punct mort în încercarea de a divorţa de Battista. Separarea lor legală fusese aprobată de un tribunal din Brescia, dar asta rezolva doar problema bunurilor; nu îi permitea Măriei şi să se recăsătorească. Dacă ar fi existat posibilitatea ca Battista să fi comis adulter, Maria ar fi putut să divorţeze de el în America,

dar ea era sigură că el nu călcase strâmb. Ar fi putut să ceară divorţul invocând „abuzul emoţional", dar i-ar fi fost greu să

Capitolul 5

prezinte dovezi la tribunal. Ar fi fost ruşinos şi neadevărat. Mai mult decât atât, nici unul dintre acele motive n-ar fi fost acceptat de Biserica Ortodoxă, aşa că, dacă ea şi Ari voiau să se căsătorească, uniunea lor tot n-ar fi fost recunoscută de instanţa care conta cel mai mult pentru Maria.

- Nu suntem fericiţi aşa cum suntem? o întrebă el luând-o de mână şi trăgând-o uşor de degete.

- Ba da, suntem, îi răspunse ea zâmbind. Dar, dacă rămân însărcinată, vreau să ne căsătorim înainte de a se naşte copilul. Ia aminte.

- Am înţeles, îi răspunse el, apoi expresia feţei i se schimbă. Aş vrea să reuşim să-l convingem pe Alexander să fie mai politicos cu tine. Sunt convins că Tina e în spatele obrăzniciei lui. După ce creşte, o să înţeleagă că dragostea e complicată.

Christina acceptase prezenţa Măriei, ba chiar o lăsase să-i dea unghiile cu lac şi să-i aranjeze părul, dar Alexander continua să fie ostil. Refuza, pur şi simplu, să cineze la aceeaşi masă cu Maria, iar odată, când tatăl lui nu putea să-l audă, o strigase Kolou, ceea ce însemna „fund mare". Maria se abţinuse cu greu, fiindcă o mânca mâna să-i tragă o palmă.

- Poate că ar fi cazul să fii mai sever cu el, îndrăzni ea să-i sugereze lui Ari. Are cincisprezece ani - ar trebui să fie mai înţelegător. Dacă ai fi petrecut a zecea parte din timpul în care aţi discutat amănunte despre afacerile de transport explicându-i cum e cu relaţia noastră, m-ar fi acceptat.

Ari ridică din umeri.

- Bărbaţilor le e greu să vorbească despre astfel de lucruri. Dacă lăsăm lucrurile în voia lor, Alexander o să-şi revină.

Maria nu era de acord, dar simţea că era periculos să-i spună cum să se poarte cu propriii copii. Nu era mama vitregă oficială, ci doar amanta tatălui lor.

- \foiam să te întreb ceva, îi spuse ea. Mi-ai interceptat scrisorile de la mama? Trăieşte singură la New York şi mă mir că nu mi-a mai cerut bani în ultima vreme. Chiar dacă nu mai sunt la Milano, nu-i e greu să dea de mine. îi ajunge să citească ziarele.

Ari o privi drept în ochi şi-i răspunse:

Capitolul 6

Nu ştiu de nici o scrisoare, draga mea. Nu te mai gândi la asta, nu mai e problema ta

.Marea Mediterană primăvara anului 1963

Măriei îi plăcea foarte mult să primească oaspeţi pe Christina. Discuta despre meniuri cu maeştrii bucătari, alegea aranjamentele florale şi, dacă invitaţii lor rămâneau peste noapte, se asigura că apartamentele erau pregătite să le ofere tot confortul. îi primise pe toţi prietenii apropiaţi ai lui Ari: prinţul Rainier şi prinţesa Grace; Costa Gratsos şi soţia lui, Anastasia; asociatul de afaceri Panaghis Vergottis; baronul vanZuylen şi soţia lui, Maggie, o femeie caldă, isteaţă, de origine siriană; Artemis şi Theodoros; Stas Radziwill, un prinţ polonez aflat în exil, cu care Ari, ori de câte ori mergea la Londra, lua prânzuri lungi la Hotel Claridge, stropite din belşug cu alcool.

Stas era căsătorit cu sora lui Jackie Kennedy, Lee, iar uneori Maria şi Ari cinau împreună cu soţii Radziwill, dar Măriei i se părea că Lee era o interlocutoare dificilă. Ţinea totul secret şi nu lăsa să-i scape nici o informaţie, ceea ce însemna că orice conversaţie cu ea era un efort. Maria se gândea că Lee n-avea încotro şi că trebuia să fie discretă din pricină că sora şi cumnatul ei erau figuri publice atât de importante.

Ari o anunţă că-i invitase pe Stas şi pe Lee într-o croazieră în luna mai, iar ea făcu toate pregătirile cu mare grijă, sperând că avea să poată să se împrietenească, în sfârşit, cu Lee. Asta ar fi făcut vizita celor doi mult mai plăcută, din moment ce Ari şi Stas erau atât de buni prieteni.

Soţii Radziwill sosiră la bordul Christinei într-o după-amiază sufocant

de caldă, urmaţi de nişte hamali care

Capitolul 7

cărau şase valize uriaşe, de piele. Mari

arămase surprinsă, pentru că ea crezuse că cei doi aveau să stea doar câteva zile. Lee era îmbrăcată într-o rochie cochetă de bumbac, cu tivul la câţiva centimetri deasupra genunchiului, scoţându-şi în evidenţă, astfel, picioarele zvelte, ca de căprioară. Maria ştia că rochiile scurte erau la modă, dar ea nu putea să se îmbrace astfel; chiar şi după ce slăbise, picioarele îi rămăseseră tot groase, nefiind cel mai mare atu fizic al ei.

- Bine aţi venit la bord! le strigă ea, cu faţa luminată de un zâmbet larg.

Lee o sărută simbolic, în aer, şi-i aruncă un zâmbet de complezenţă. Stas fu mai expansiv, spunându-i:

- Mulţumesc că aţi aranjat să avem o vreme atât de frumoasă.
- Frumoasă? Nu mai pot de cald, se lamentă Lee. Trebuie să mă arunc imediat în piscină, să mă răcoresc. Care e cabina noastră?
- Te conduc, îi spuse Maria. Ai mai fost pe Christina?
- Am fost la un cocktail aici acum câţiva ani, cu Ja-ackie şi Ja-ack. Au fost şi soţii Churchill.

Lee avea un accent ciudat, lungea uneori vocalele.

- Chiar ieri am primit o scrisoare de la sora ta, îi spuse Maria în timp ce coborau scările spre cabină. Ar dori să cânt la recepţia care o să se dea la Casa Albă în cinstea împăratului Haile Selassie al Etiopiei, dar, din păcate, în ziua aceea înregistrez în studio, aşa că nu pot să onorez invitaţia.
- Jackie organizează cele mai minunate petree-eceri, zise Lee, pe un ton tărăgănat. E o gazdă minunaa-ată.

Maria avu senzaţia că i se lansa o provocare: oare talentele ei de gazdă aveau să fie la aceeaşi înălţime? Deschise uşa cabinei, apoi Lee se strecură înăuntru, măsurând totul cu privirea, de parcă ar fi căutat cusururi.

- Dacă ai nevoie de ceva, de orice, să-mi spui, o rugă Maria.
- Deocamdată, tot ce vreau e să înot, să mă răcoresc, iar apoi o să revin la sentimente mai umane, îi spuse Lee. Mi s-a lipit rochia de piele.
- Atunci, ne vedem la piscină, se învoi Maria, închizând uşa în urma ei.

Lee ieşi purtând cel mai sumar costum de baie pe care îl văzuse Maria vreodată, de culoare portocaliu aprins, cu dungi şerpuite, albe şi verzi. Sutienul era foarte sumar, iar slipul, prevăzut cu nişte şnururi legate lateral, într-o manieră sugestivă. Era chiar

mai slabă decât îşi imaginase Maria, avea corpul mlădios şi tonifiat, precum cel al unei adolescente.
Maria tot n-avea încredere în ea însăşi, în ciuda complimentelor cu care o copleşea Ari. îşi ura nasul mare, picioarele butucănoase şi părul negru care-i creştea peste tot şi care trebuia mereu epilat. Din vanitate, nu-şi purta niciodată ochelarii, deşi pentru ea tot ce se afla la mai mult de trei metri distanţă era cufundat în ceaţă. Şi nu prea credea că noua coafură, cu părul mai scurt, pe care o convinsese Ari s-o aleagă la începutul anului, îi venea foarte bine; se simţea mai puţin feminină decât înainte, când avea părul lung. Privind-o pe Lee executând un plonjon perfect în piscină, Maria îşi înfăşură gleznele în sarongul pe care îl purta, simţindu-se de-a dreptul elefantină. Exact la fel se simţise şi lângă Iakinthi, pe când erau mici. Cât de ciudat supravieţuiau în viaţa adultă fantomele complexelor din copilărie!
După ce ieşi din piscină, cu părul lipit de cap precum blana de vidră, Lee îşi puse prosopul pe un şezlong şi se întinse pe spate, cu ochelarii de soare ascunzându-i faţa.

Un chelner se apropie de ea şi o întrebă:

- Doriţi ceva de băut, doamnă?

- Eu sunt prinţesă şi am pretenţia să fiu tratată ca atare! se răsti

ea.

- Mă scuzaţi, înălţimea \foastră, îi răspunse el, cu o plecăciune.

- Vreau votcă tonic cu lămâie verde.

Chelnerul se îndepărtă ca să-i aducă băutura, iar Maria se apropie şi se aşează lângă Lee, cu intenţia de a sta de vorbă.
- Câţi ani au copiii tăi acum? începu ea, gândindu-se că tuturor mamelor le plăcea să vorbească despre copiii lor.
Lee făcu o pauză înainte să răspundă, de parcă încerca să-şi amintească.
- Anthony are trei ani, iar Tina, doi.
- Ador copiii mici! Sunt atât de drăgălaşi, spuse Maria. Trebuia să-i aduceţi cu voi.

Se mira că Lee putuse să se despartă de micuţi. Dacă ea ar fi avut copii, n-ar fi mers nicăieri fără ei.
Simţind o notă de critică, Lee răspunse:
- Toată lumea are nevoie de o vacanţă departe de copii. Altfel, te scot din minţi.
Maria râse scurt, crezând că Lee glumise. Chipul ei, ascuns de ochelarii de soare, era ca de piatră.
- Ai locuit o vreme la Londra, nu-i aşa? continuă Maria. îţi place oraşul? E un loc bun în care să creşti copii?
- Bineînţeles. Altfel, ne-ammuta.
Lee se întoarse cu faţa în jos, îndoindu-şi braţele la spate pentru a-şi descheia sutienul. Maria zări o parte din sânul ei stâng.
Se hotărî să renunţe. Era clar că degeaba se străduia s-o atragă într-o conversaţie. Aşa că se întinse şi închise ochii. Lee nu făcu nici o încercare de a continua discuţia, iar Maria, după un timp, se ridică să vadă ce făceau bărbaţii.
- Lee e cam nepoliticoasă sau mi se pare mie? îl întrebă ea mai târziu pe Ari, în cabina lor.
- E rezervată. Are nevoie de ceva timp ca să se relaxeze în preajma oamenilor pe care nu-i cunoaşte bine.
- Nu m-a întrebat absolut nimic despre mine. Poate că se gândeşte că nu sunt îndeajuns de distinsă încât să merit să ne cunoaştem.
Ari chicoti.
- Eu sunt fiul unui importator de tutun. Nici familia mea nu e tocmai distinsă, dar, cu toate astea, cu mine e foarte prietenoasă.
- Cred că, în cazul tău, asta n-are nici o legătură cu statutul social, dragul meu. Poţi să pui pariu pe tot ce ai că nici nu s-ar uita la tine dacă n-ai avea un cont atât de gras în bancă.
- Ştiu, iubirea mea, aşa e. Dintre toţi prietenii mei, doar tu şi Costa mi-aţi rămâne alături dacă aş fi falit.
în seara aceea, în timp ce beau cu toţii cocktailuri, Maria mai încercă o dată să se împrietenească măcar un pic cu Lee, dar întrebările ei primiră doar răspunsuri monosilabice, care aduceau a grosolănie. Eforturile nu-i erau ajutate de faptul că lui Lee şi lui Stas le plăcea foarte mult să bea, la fel şi lui Ari, iar ea nu putea să ţină pasul cu ei. Avea toleranţă scăzută la alcool - asta, în cel mai bun caz - şi i se făcea greaţă dacă bea mai mult de două

pahare de vin în timpul tratamentului pentru fertilitate. Ceea ce însemna că se simţea exclusă în timp ce ei râdeau de nu mai puteau la glume stupide, care nu erau nici pe departe amuzante, sau jucau cărţi, cel care pierdea fiind obligat să dea pe gât un păhărel de vodcă. în scurt timp, astfel de distracţii deveniră obiceiul lor de fiecare seară.
La o săptămână după ce soţii Radziwill sosiseră la bord, Maria se pregăti să ia avionul spre Germania, unde avea trei concerte, urmate de unul la Londra şi de un altul la Paris. Făcându-şi bagajele, nu-şi găsi somniferele şi deschise unul dintre sertarele lui Ari, să vadă dacă nu ajunseseră acolo din greşeală. Găsi o cutie de bijuterii Cartier, roşu cu auriu, şi nu rezistă tentaţiei de a o deschide. înăuntru se găseau o brăţară foarte frumoasă, cu diamante, aşezată pe un suport de catifea roşie, şi un bileţel scris de mână de Ari:
Pentru iubirea mea cea mai dulce şi dragă.
Maria zâmbi. Probabil că Ari avea de gând să i-o dea de ziua ei onomastică, în august. Trebuia ca atunci să se prefacă surprinsă.
Maria reveni la bordul Christinei la începutul lui iunie. Ari vorbea la telefon, absorbit într-o discuţie financiară complicată, cu un confrate al lui pe care ea nu-l cunoştea. îl sărută pe obraz, iar el ridică un deget, dându-i de înţeles că trebuia să-şi termine convorbirea.
Maria merse în cabina ei să se schimbe, bucuroasă că se întorsese şi că avea în faţă o întreagă vară în care să se relaxeze, în afară de un concert la Copenhaga la începutul lui iulie, la care nu se gândea încă. îşi dădu jos hainele în care călătorise şi-şi puse un sarong peste costumul ei de baie preferat, iar apoi porni pe coridor spre apartamentul lui Ari. Uşa era deschisă, aşa că intră şi se întinse în pat. îi veni o idee: întotdeauna îl excita s-o vadă dezbrăcată, purtând doar bijuteriile pe care i le cumpărase el. Poate că îi făcea o surpriză plăcută dacă îşi punea câteva bijuterii şi aştepta ca el să vină şi s-o găsească acolo.
Se ridică, având de gând să meargă la seif şi să ia un colier şi nişte brăţări - poate că pe cele cu smaralde şi diamante - iar atunci zări o bucăţică de material, abia vizibilă, prinsă între marginea patului şi perete. îşi rupse o unghie încercând s-o scoată de acolo. Materialul era portocaliu, cu model verde şi alb.

Maria recunoscu imediat un şnur din slipul costumului de baie al lui Lee.

Simţi cum i se strângea inima, iar apoi cum o cuprindea o furie

oarbă. - Aris-to! ţipă ea atât de tare, încât simţi cum i se contractă

gâtlejul.

Tremurând din tot trupul, se repezi pe punte, strângând în mână bucăţica de material. El era tot la telefon şi, văzând-o, o privi mirat. Pe măsuţa din apropiere era un pahar plin cu bere, pe care ea îl luă şi îl aruncă în el.

- Dumnezeule mare! strigă Ari, răsucindu-se ca să se ferească. Te sun înapoi, spuse el în receptor, chiar în clipa în care Maria se arunca asupra lui şi începea să-i tragă pumni în piept. Ce-ţi veni? Opreşte-te, ce naiba! El îşi ridică braţele ca să-şi acopere faţa.

- Nenorocitule! Am avut încredere în tine!

Maria îl lovi în fluierul piciorului, aşa desculţă cum era, iar apoi încercă să- şi abată pumnul peste capul lui.

- Despre ce naiba vorbeşti? o întrebă el, apucând-o de încheieturi şi imobilizând-o.

Maria îşi înfipse dinţii în antebraţul lui, făcându-l să ţipe de durere şi să se tragă înapoi.

- Uite despre ce! îi strigă ea, fluturându-i în faţă bucata de

material. El rămase perplex.

- Ce-i asta?

- O bucată din slipul lui Lee! Era în dormitorul tău. Prinsă între marginea patului şi perete. Patul în care aţi făcut dragoste. Te urăsc pentru asta, Ari. N-o să te iert niciodată.

Maria simţi cum i se umpleau ochii de lacrimi, dar refuză să se lase pradă lor. \foia ca el să simtă cât de furioasă era.

- Opreşte-te, Maria! Cu siguranţă că totul e o confuzie, o greşeală. Habar n- am cum a ajuns acolo, îi spuse Ari întinzându-şi în faţă mâinile cu palmele deschise, într-un gest de nedumerire nevinovată.

Ea se opri, cercetându-l cu atenţie.

- Minţi. Ştiu că minţi.
- Jur că spun adevărul. Nu te-aş minţi.
Ari îşi dădu jos ochelarii de soare, astfel ca ea să poată să-l privească în ochi.
- Cum de a ajuns în patul tău şnurul de la slipul lui Lee? Nu poate să existe decât o singură explicaţie.
El ridică din umeri, cu o expresie nedumerită pe faţă.
- Poate că l-a scăpat vreuna dintre cameriste. Poate că s-a prins printre cearşafuri, la spălătorie. Te rog, draga mea. Nu-mi place gelozia asta. E sub demnitatea ta.
„Oare îmi pierd minţile?", se întrebă Maria.
Dar, în adâncul sufletului, ştia adevărul. De aceea nu voise Lee să se împrietenească nici în ruptul capului cu ea - pentru că se hotărâse să-l seducă pe Ari. Poate că se culcaseră împreună încă înainte de croazieră. Cu câteva luni în urmă, Ari îi propusese lui Stas să fie directorul firmei Olympic Airways. Fusese, oare, o favoare pe care i-o făcuse lui Stas ca să compenseze faptul că se culcase cu soţia lui?
- De când durează toată povestea asta? îl întrebă ea. De săptămâni? De luni?
- Nu există nici o poveste, nu se întâmplă nimic, insistă el. Văzând că ei i se mai potolise furia, făcu un pas înainte şi o luă în braţe. Te rog, nu fi geloasă. Ai înţeles greşit. în cele trei săptămâni în care ai fost plecată, am fost singur în pat, ducându-ţi dorul. Aici, spuse el luându-i mâna şi punându-i-o pe umflătura care i se ivise în pantalonii scurţi. Toată pasiunea asta m-a excitat rău de tot. Haide să mergem în pat.
Maria îl lăsă s-o ducă în cabina lui. încă tremura de nervi, dar dorinţa fu mai puternică, aşa că făcură sex sălbatic, violent. Ea îl zgârie pe spate, lăsându-i urme prelungi, sângerânde, şi îl muşcă până când el ţipă să se oprească; o pătrunse adânc, forţând-o să-şi ţină picioarele pe umerii lui, ca s-o domine în întregime.
După aceea, stând cu capul pe pieptul lui, amândoi plini de sudoare, fiindcă nici unul nu se oprise pentru a porni ventilatorul, Măriei îi reveni în minte crunta realitate.
- Credeam că şi tu mă iubeşti la fel cum te iubesc eu, spuse ea cu voce joasă, tristă. Dar nu-i aşa. Mie nici nu mi-ar fi trecut prin cap să te înşel. Dacă ar încerca vreun bărbat să mă seducă, i-aş zice că se umple de ridicol. Dar te- am lăsat aici cu o femeie

impertinentă şi arogantă, care din întâmplare are o soră celebră, iar tu n-ai putut să rezişti. Sunt foarte dezamăgită. Dezamăgită şi rănită.

La auzul acelor vorbe, Ari rămase tăcut; apoi zise pe un ton blând:

- Trebuie să mă crezi, n-a însemnat nimic pentru mine.

- înseamnă totul pentru mine.

- N-am vrut niciodată să te rănesc, îi zise el mângâindu-i părul.
- Sunt convinsă. Ai sperat că n-o să aflu. O durea inima de parcă i-o lovise cineva cu pumnii. De câte ori s-a întâmplat?
- O singură dată. Doar o dată, spuse el repede. A apărut la uşa mea în costumul ăla de baie al ei şi s-a aruncat pe mine. Am fost slab şi-mi pare rău. Crede-mă, n-o să se mai repete.
Maria dădu din cap în semn că-l credea, iar apoi se dezlipi de el şi se ridică.
- Trebuie să beau ceva. Şi să stau puţin singură. Ne vedem la cină.
Ceru un pahar de şampanie, merse în cabina ei, închise uşa şi se aşeză pe un fotoliu. Gândindu-se la toate strădaniile ei să-i facă pe Lee şi pe Stas să se simtă bine pe Christina, iar apoi la trădarea lui Lee, îi veni să urle de furie. Ce sperase, să-l ademenească şi să-l despartă de ea? Oare ce credea Stas despre toate astea? Dar, mai presus de orice, cum de putuse Ari să facă aşa ceva? Era prea dureros să şi-l închipuie mângâind corpul acela osos, slab, atât de mic şi de delicat în comparaţie cu al ei.
Apoi îi trecu prin minte că şi ea făcuse la fel: o trădase pe Tina. Deşi prima căsnicie a lui Ari se împotmolise, asta nu-i dăduse ei dreptul să se culce cu el, atâta vreme cât amândoi erau căsătoriţi. Da, făcuse o greşeală.

Şi el greşise, bineînţeles, dar ea n-avea încotro, trebuia să-l

ierte. Ari era însăşi viaţa ei. Nu putea să-şi imagineze traiul

fără el. Aşa că avea să-l ierte - dar n-avea să uite. Şi n-avea

să-l mai lase singur cu Lee. Niciodată.Insula Squaw,

Massachusetts începutul lui august, M i r

Jackie stătea întinsă pe un şezlong, lângă casa placată cu lemn pe care o închiriaseră pe Insula Squaw. Avea pântecul atât de mare, încât de-abia putea să se ridice în picioare atunci când trebuia să meargă la baie, iar asta se întâmpla des. Venise acolo în iunie, împreună cu copiii. îşi petrecea timpul înotând, citind ultimele romane apărute, pictând în acuarelă şi reflectând. Jack făcea o vizită oficială în Europa - mai întâi în Irlanda, ţara de origine a familiei lui, apoi la Londra şi, de acolo, în Berlinul divizat după război - iar Lee îl însoţea.

Jack fusese cel care avusese ideea s-o ia cu el pe Lee în acea călătorie. Drew Pearson, un jurnalist de la Washington Post, făcuse nişte aluzii la o aventură pe care cumnata preşedintelui ar fi avut-o cu Aristotel Onassis, iar Jack voia să afle dacă era adevărat. Dacă da, asta putea să fie pentru el o afacere foarte stânjenitoare din punct de vedere politic. Jackie se dăduse peste cap să convingă Vaticanul să anuleze prima căsătorie a lui Lee, pentru ca ea să poată să se mărite cu Stas într-o ceremonie catolică. Dacă divorţa acum din nou, asta i-ar fi pus pe amândoi soţii Kennedy într-o lumină proastă

- şi, în cel mai rău caz, Jack ar fi devenit cumnatul controversatului magnat grec.

- Nu cred, îi spusese Jackie soţului ei de îndată ce aflase. Uite ce fericită e cu Stas. El e soţul perfect. Onassis e scund şi păros, nu-i deloc genul ei.

Nu uita cât de mult îi plac banii lui Lee, îi amintise Jack. Pentru ea, ăsta-i afrodiziacul supre

- mStas e un vechi prieten al lui Onassis, îi replicase Jackie, ferm. Dacă ar avea chef de-o aventură, Lee n-ar face-o cu prietenul lui.
- I-am telefonat lui Drew Pearson, iar el mi-a spus că Lee şi Onassis nu puteau să se dezlipească unul de celălalt la petrecerea de deschidere a Hotelului Hilton din Atena.

Jackie ridicase din sprâncene.

- \forbeşti serios?

Căzuse pe gânduri, apoi strâmbase din nas.

- Sunt sigură că s-a înşelat. Probabil că Lee doar flirta. Dar n-ai decât s-o întrebi chiar pe ea.

Nu-şi făcuse absolut nici o grijă pentru faptul că Jack şi Lee călătoreau împreună. Dacă existase vreodată un moment de rătăcire între soţul şi sora ei, o aşa-numită „întâlnire romantică", asta era de domeniul trecutului.

Copiii erau adorabili în vara aceea, pur şi simplu perfecţi. La cinci ani, Caroline înota ca un peşte şi-i plăcea foarte mult să călărească, ceea ce îi amintea lui Jackie de propria copilărie. John avea doi ani şi nu mai tăcea din gură, îi plăcea să-i amuze pe cei din jur. Unul dintre vecini avea nişte căţeluşi, iar copiii se dădeau în vânt după tăvălelile în iarbă împreună cu ei, chiuind de bucurie. în timp ce-i urmărea, Jackie îşi mângâie pântecul umflat şi se întrebă cum avea să fie următorul ei copil. Fată sau băiat? Calm şi gânditor, aşa cum era Caroline, sau glumeţ şi plin de viaţă, ca John? Trei era un număr norocos. Se simţea de-a dreptul binecuvântată.

După ce se întorsese din Europa, Jack îşi petrecuse fiecare sfârşit de săptămână pe Insula Squaw, dar în fiecare duminică seara limuzina prezidenţială îl ducea înapoi la Washington, unde îl aştepta Biroul Oval. Vizita lui în Europa fusese un succes răsunător, după cum îi povestise el lui Jackie. în Irlanda fusese primit ca unul de-ai lor, iar mulţimi uriaşe de oameni se adunaseră să vadă convoiul. Discursul pe care îl rostise lângă Zidul Berlinului fusese lăudat de presă drept cea mai vehementă declaraţie anticomunistă de până atunci, reprezentând un punct de cotitură în Războiul Rece dintre Est şi Vest.

Jack îi mai povestise soţiei lui că Lee îşi îndeplinise admirabil îndatoririle sociale, dar că, atunci când o întrebase, tăgăduise că ar fi avut o aventură cu Onassis.

- Vezi? Ţi-am spus eu, jubilase Jackie, iar el mormăise ceva, deloc convins că Lee ar fi spus adevărul.

Miercuri, în data de 7 august, Jackie îi duse pe copii să călărească şi-i urmări din priviri cum se plimbau, fericiţi, la trap. Era hotărâtă să le insufle dragostea de cai pe care o avea şi ea. Dintr-odată, simţi o crampă dureroasă în pântec, se întoarse şi o prinse de mână pe doamna Shaw.

- Cred că a fost o contracţie. Dar mai sunt şase săptămâni până să nasc. E prea devreme.

încercă să se liniştească, să nu intre în panică. Şi John se născuse prematur, iar acum era bine. Dar teama nu-i dădea pace, fiindcă îşi amintea de Arabella. Nici nu-şi imagina cum ar fi putut să facă faţă pierderii copilului pe care îl purta acum în pântec.

Doamna Shaw o ajută să se aşeze pe o movilă plină de iarbă, iar ea simţi încă o contracţie. Apoi încă una. Apăreau la intervale de câteva minute.

- Sună-l pe doctorul Walsh, o rugă Jackie, scoţând din poşetă o carte de vizită cu numărul lui. întreabă-l ce să fac.

Doamna Shaw alergă la ferma de pe proprietate ca să telefoneze, iar Jackie rămase şezând, ţinându-se de pântec şi facându-le cu mâna copiilor ori de câte ori treceau pe lângă ea. îşi ţinea dinţii încleştaţi tot timpul, în aşteptarea următoarei contracţii.

Cinci minute mai târziu, bona se întoarse.

- Doctorul vrea să mergem direct la Baza Aeriană Otis, spuse ea. Ne întâlnim cu el acolo.

înciuda căldurii înăbuşitoare, Jackie simţi cum o trecură fiori reci. Acea bază aeriană era dotată cu un spital. Doctorul Walsh se găsea deja acolo atunci când ajunse maşina care o aducea pe Jackie, aşa că o consultă imediat.

- Alarmă falsă? îl întrebă ea.

- Nu. Trebuie să naşteţi, după cum aţi bănuit. O să vă operez.

- Chemaţi-l pe Jack, vă rog. Am nevoie de el.

Agitată şi cuprinsă de teamă, avea o nevoie disperată de siguranţa reconfortantă a lui Jack.
- O să cer să i se transmită mesajul, îi promise doctorul.
Doamna Shaw spuse că îi va duce pe copii acasă. Jackie auzi cum le promise o excursie pe plajă mai târziu şi nişte biscuiţi cu ciocolată după înot. Se întinse pe spate, încercând să respire liniştit. Şi pe John îl născuse cu doctorul Walsh. Era un medic priceput.
Jackie ăşi reveni după operaţie şi văzu că Jack era lângă ea.
- Unde e copilul? îl întrebă, dându-şi seama pe loc că el nu zâmbea.
- E băiat, îi răspunse el pe un ton serios. E frumos, dar are ceva probleme cu respiraţia, aşa că acum încearcă să-l ajute.

- E grav? întrebă Jackie, muşcându-şi buza. Jack ezită puţin prea

mult înainte să-i răspundă:

- \for să-l transfere la Spitalul de Copii din Boston. Am cerut să fie chemat un preot mai întâi, ca să-l botezăm. Am făcut bine?
- Patrick Bouvier, şopti Jackie.
Nume din ambele părţi ale familiei. Căzuseră deja de acord în privinţa asta.
Botezul avu loc în timp ce Patrick zăcea într-un incubator de lângă patul mamei lui. Ea îşi dorea cu disperare să-l ia în braţe, să-i sărute feţişoara aceea încreţită, dar nu putu decât să-şi strecoare mâna înăuntru şi să-i mângâie puful de păr castaniu şi mânuţa. Copilul nu deschise ochii, deşi ea simţea că era treaz. Arăta foarte bolnav.
- Du-te cu el la Boston, hotărî Jackie. Patrick are mai mare nevoie de tine decât am eu.
Ştia că trebuia să fie tare şi să-l lase pe Jack să plece.
Jack arăta atât de supărat atunci când ieşi pe uşă, încât ea se întrebă dacă nu cumva doctorii îi spuseseră lui mai multe decât ei. Pe de altă parte, el fusese dintotdeauna mai sensibil decât ea. I se umpleau ochii de lacrimi văzându-l pe micuţul John cum arunca mingea de baseball sau auzind-o pe Caroline citindu-i prima propoziţie din manualul ei de şcoală. Jackie nu mai ţinea minte când plânsese ea ultima dată, chiar şi în singurătate. îşi ţinea emoţiile în frâu. N-avea încotro.

Jack îi telefonă după ce ajunse la Boston, ca să-i spună că un specialist îl pusese pe Patrick în ceva ce se numea „cameră hiperbarică", plină cu oxigen, şi că acum el dormea acolo, cu perfuzii în braţe.
- Seamănă cu o alună, înconjurat cum e de toate aparatele acelea, îi spuse el. Acum nu putem decât să-l menţinem stabil şi să sperăm că plămânii o să înceapă să-i funcţioneze singuri.
Jackie strânse receptorul.
- Crezi că o să reuşească? Nu-l lăsa, Jack. Nu vreau să rămână singur.
- Nu prea pot să fac mare lucru, dar e pe mâinile cele mai bune. Specialistul e de renume mondial.
A doua zi Jackie stătu numai în pat, roasă de griji, aşteptând apelurile lui Jack. El îi spusese de dimineaţă că medicii erau mulţumiţi de felul în care funcţiona inima lui Patrick şi de nivelul tensiunii lui arteriale, dar după- amiază o anunţă că fuseseră nevoiţi să-i introducă un tub prin care să poată să respire. Jackie se gândi la guriţa aceea ca un boboc de trandafir, în care acum intra un tub, şi-şi acoperi faţa cu mâinile. Sărmana fărâmă de om..
Lee, tocmai întoarsă din Europa, ajunse la spital aducând un ursuleţ de pluş pe care i-l cumpărase celui mic şi fu foarte mâhnită aflând cele întâmplate.
- Sunt sigură că o să fie bine, spuse ea fără convingere. Uită-te la Tina. După atâtea luni la terapie intensivă, nu credeam c-o să supravieţuiască, iar acum e plină de viaţă.
în seara aceea, Jackie nu reuşi să adoarmă. Avea o presimţire sumbră că urma să se întâmple ceva rău, un sentiment pe care nu putea să şi-l alunge cu nici un chip. La ora unu noaptea, medicul îi dădu un somnifer care s-o liniştească.
în dimineaţa următoare, se trezi simţindu-şi corpul ca de plumb. Doctorul Walsh era lângă pat. înainte ca el să deschidă gura, Jackie ştiu ce avea să-i spună.
- Din păcate, n-a supravieţuit. S-a luptat din greu, dar n-a fost să fie.
Ea îşi duse mâna la gât, simţind că nu era aer în încăpere, că nu putea să respire.
- A murit la ora patru, azi-dimineaţă. îmi pare foarte rău. Jack vine încoace.

Atunci când, mai târziu, Jack intră în salon, acesta plângea cu suspine. Jackie îl luă de mână şi îl trase spre ea ca să ajungă la faţa lui. îi şterse lacrimile cuvârfurile degetelor şi-i spuse: - Gata, ajunge.

Parcă încerca să-l liniştească pe unul dintre copii. Jack îşi puse capul pe umărul ei, iar ea simţi cum lacrimile lui îi udau cămaşa de noapte şi cum întreg trupul lui tremura de durere.

Jackie avea senzaţia că i se încleştaseră fălcile. Şi ea ar fi trebuit să plângă. Ce ciudat că nu putea! Nu era în stare să reacţioneze, nu putea să gândească limpede, pentru că nimic nu i se părea real. Parcă toate astea i se întâmplau altcuiva.Insula Squaw august 1963

Jack şi Lee luară avionul spre Boston pentru a participa la înmormântarea lui Patrick, dar Jackie era prea bolnavă şi nu se putu ridica din pat. încă se simţea amorţită, de parcă nu şi-ar fi revenit după anestezie.

După ce ea se întremă îndeajuns încât să se întoarcă acasă, pe Insula Squaw, Jack îşi luă o săptămână liberă pentru a sta împreună. îşi petrecură timpul privind cum John şi Caroline se jucau cu căţeii sau cum vâsleau pe malul mării, care era foarte aproape de grădina lor. Jack nu putea să se îndepărteze prea mult de casă, în caz că era nevoie să răspundă la vreun apel de urgenţă, dar, oricum, Jackie n-avea chef să plece nicăieri. N-ar fi suportat mila nimănui.

Lui Jackie îi treceau prin minte tot felul de gânduri. Pierduse doi copii complet dezvoltaţi - Arabella şi Patrick - şi pe cel care supravieţuise doar în primul trimestru de sarcină. Oare era vina ei? Oare să fi fost din cauza fumatului, după cum făcuse aluzie soacra ei, Rose? De ce nu reuşea să ducă sarcinile până la capăt şi să aibă mai mulţi copii, aşa cum făceau celelalte femei din

familia Kennedy? Rose avea nouă, iar Ethel tocmai îl născuse pe

Capitolul 2

al optulea cu o lună în urmă. Parcă o făceau înadins, ca s-o pună pe ea într-o lumină proastă.

Oare cum ar fi fost Patrick şi Arabella? Oare ce fel de vieţi ar fi dus? Jackie îşi dorea să poată să creadă că cei doi copii ai ei se întâlniseră în Rai. Un astfel de gând ar fi consolat-o. Dar oare cum s-ar fi recunoscut unul pe celălalt?

La mijlocul lui august, Jack fu nevoit să se întoarcă la Casa Albă, însă Jackie rămase pe insulă până la sfârşitul verii. La început şezu pe verandă în fiecare seară, înfăşurată într-o pătură. Apoi vântul începu să se înteţească, suflându-i în faţă fire de nisip pe când se plimba, singură, de-a lungul ţărmului. Cerul era acoperit de nori vineţii şi cenuşii, care aduceau ploi şi vijelii scurte. Jackie se gândea cu groază la iarna care se apropia şi la ce o aştepta: întuneric, zile întregi în care să fie nevoită să stea în casă din pricina vremii, copiii agitaţi şi capricioşi, scheletele negre ale copacilor goi, iar, pe fundal, cerul plumburiu. Era prea mult. După pierderea pe care o suferise, nu se vedea în stare să facă faţă.

Apoi, într-o seară, îi telefonă Lee.

- De ce nu vii în Europa, într-o croazieră pe iahtul lui Aristotel, în octombrie? îi propuse ea. în Grecia e însorit şi cald în perioada aceea. O să- ţi placă foarte mult.
- N-ai fost şi în mai? o întrebă Jackie, surprinsă.
- Ba da, îi răspunse Lee pe un ton nepăsător. M-a invitat din nou şi mi-a sugerat să te invit şi pe tine. Ce zici?

Era tentant. Soare şi cer albastru, mare caldă, în care se putea înota... întotdeauna se simţise bine în vacanţele pe care şi le petrecuse împreună cu Lee, încă din vara lui 1951, când făcuseră turul Europei. Aveau acelaşi ritm, le interesau aceleaşi lucruri.

- O să-l întreb pe Jack şi apoi te anunţ, îi spusese lui Lee.
- Ce treabă are ea să facă invitaţii în numele lui Onassis? îi răspunse imediat Jack. Ţi-amzis eu că au o relaţie!

Jackie clătină din cap, alungând ideea, deşi în mintea ei apăru un grăunte de îndoială.

Mi-ar prinde bine să schimb aerul, Jack. După ce ajung, o să văd cum stau lucrurile între cei doi şi o să-ţi spun

.Totuşi, Jack rămase nehotărât timp de o săptămână, iar ea ştiu că, foarte probabil, consilierii lui dezaprobau ideea. Un astfel de gest al primei- doamne ar fi putut să-l arunce pe preşedinte în mijlocul unui conflict de interese. Nu era bine ca Jackie să-şi petreacă vacanţa împreună cu un om care fusese acuzat de complicitate la o delapidare ce vizase guvernul Statelor Unite, chiar dacă nu fusese găsit vinovat decât de o infracţiune minoră. Pe de altă parte, Jack voia ca ea să se simtă bine, să-şi revină psihic.

- N-ai mai zâmbit de când a murit Patrick. De-abia scoţi o vorbă. Stai aşa, nemişcată şi enigmatică, iar eu nu reuşesc să comunic cu tine. Aşa că, dacă excursia asta o să te ajute să te simţi mai bine, ar trebui să accepţi invitaţia. Dar o să-ţi dăm drept însoţitori câteva persoane ireproşabile. Şi trebuie să fie şi Stas acolo.

- Mulţumesc, îi spuse Jackie plecându-şi capul. înseamnă mult

pentru mine. El se aplecă şi o sărută.

- Spune-i lui Lee că, dacă are de gând să se mărite cu Onassis, să nu cumva să facă anunţul înainte de alegerile din '64, iar el să nu calce în America până atunci. Să-i atragi atenţia că nu răspund de faptele mele dacă îmi pune în pericol cel de-al doilea mandat.

N-o să fie cazul, îi promise Jackie. O să vorbesc cu Lee.Marea

Mediterană august 1963

- Diseară iau cina cu Stas şi cu Lee la Monte Carlo, îi spuse Ari Măriei. Vrei să vii şi tu?

Maria nici nu putea să-şi imagineze cum ar fi rezistat tentaţiei de a-i scoate ochii lui Lee dacă ar fi întâlnit-o.

- Chiar trebuie să mergi?
- Din păcate, da. E directorul companiei mele aeriene şi avem de discutat nişte chestiuni.
- Atunci, vin şi eu.

Doar nu era să-l lase s-o vadă pe Lee fără ea.

Maria se pregăti cu mare grijă; îmbrăcă o rochie de seară asimetrică, negru cu alb, pe care o asortă cu diamante. Sosiră

devreme la Hotel de Paris, iar Ari ceru să li se aducă şampanie;

Capitolul 2

masa lor se afla pe terasa de la ultimul etaj, pe acoperiş, cu vedere la Marea Mediterană. Era sufocant de cald în seara aceea, dar cei de la restaurant porniseră nişte ventilatoare uriaşe, ca să poată să-i se răcorească pe înstăriţii lor clienţi.

Atunci când sosiră Lee şi Stas, Maria se ridică să-i salute şi să-i sărute pe obraz, dar, de îndată ce Lee se aşeză, privirea Măriei fu atrasă de brăţara care sclipea la încheietura rivalei ei. Era aproape sigură că era brăţar

aaceea Cartier pe care o găsise în sertarul lui Ari. I se făcu rău. Ce scria pe mica felicitare din cutie? Pentru iubirea mea cea mai dulce şi dragă?
Bărbaţii vorbeau despre un incident care avusese loc în acea zi, pe o cursă a companiei Olympic. Lee se lăsă pe spate şi-şi aprinse o ţigară, uitându-se la rochia Măriei cu o expresie critică.
- Cine e designerul rochiei tale? o întrebă ea pe Maria.
- Biki, de la Milano, îi răspunse Maria. E o prietenă care îmi face multe haine.

- Seh-rioos? gânguri Lee, dând afară, dispreţuitoare, fumul.

Maria nu putea s-o lase să scape cu una, cu două, aşa că ripostă:
- Iar eşti în vacanţă fără copii? Sunt atât de mici, încât cred că te recunosc cu greu.
Din felul în care Lee trase aer pe nas, Maria îşi dădu seama că atinsese o coardă sensibilă. Din acel moment, reuşiră cu greu să-şi vorbească civilizat.
- Văd că mănânci pâine, remarcă Lee la un moment dat. Ce curajoasă eşti, nu-ţi faci griji din pricina siluetei.
- Am grijă să evit alcoolul, îi răspunse Maria. Nu există nimic mai nedemn decât o femeie beată, spuse ea, aruncând o privire plină de subînţeles la paharul de vin al lui Lee, care era aproape gol din nou, la câteva minute după ce îl umpluse chelnerul.
Stas părea nedumerit de înţepăturile şi de privirile ostile pe care şi le aruncau cele două, dar Ari ştia despre ce era vorba. Maria bănuia că, în sinea lui, chiar se amuza.
De îndată ce se întoarseră pe Christina, ea merse în grabă în apartamentul lui pentru a verifica sertarul. Cutia de la Cartier era tot acolo, dar goală. Ari îi dăduse brăţara lui Lee. Cum de putuse să facă una ca asta? Trânti sertarul şi ieşi.
Oare să-i ceară socoteală? Să recunoască faptul că îi cotrobăise prin lucruri? Gelozia era un sentiment respingător, distructiv. Mai bine să-şi păstreze calmul şi să acţioneze cu cap. La urma urmei, ea era femeia cu care Ari alesese să fie.
Aşa că nu pomeni nimic de brăţară, dar de atunci încolo, de fiecare dată când Ari avea de mers pe uscat, ea se simţea dureros de nesigură. încerca să pară nepăsătoare ori de câte ori îl întreba

cu cine lua cina sau cu ce prieteni plănuia să se întâlnească. Dacă ar fi putut să pună să fie urmărit douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, ar fi facut-o, dar aşa ceva ar fi însemnat un dezastru pentru relaţia lor amoroasă.
La mijlocul lui septembrie, Ari o anunţă:
- Am invitat-o pe doamna Kennedy într-o croazieră, ca să se recupereze după moartea copilului.
Măriei îi fusese milă de ea atunci când citise că pierduse copilul. Ştia prea bine cum era să-ţi moară pruncul chiar după ce l-ai născut, pentru că amintirea lui Omero încă o bântuia. însă deveni pe dată circumspectă în legătură cu croaziera.
- Cine mai vine? îl întrebă ea pe Ari, pe un ton care se voia a fi cât mai puţin inchizitorial.
Ari îi înşiră numele invitaţilor:
- Senatorul Franklin Roosevelt Jr. şi soţia lui; prinţesa Irena Galiţina şi soţul ei; Stas şi Lee; sora mea, Artemis, cu soţul ei...
Ari strecurase numele lui Lee la mijloc, de parcă ar fi vrut ca prezenţa ei să treacă, pe cât posibil, neobservată.
- Şi când vin?
- Pornim în data de 4 octombrie, din Atena.
Maria bătu cu unghia în masă.
- Ţi-am spus că trebuie să merg la Paris în prima săptămână din octombrie. Mă întâlnesc cuZeffirelli, ca să vorbim despre o producţie a operei Tosca.
- Da, ai dreptate! exclamă el, lovindu-se peste frunte, de parcă tocmai în momentul acela îşi amintise. Maria nu se lăsă dusă de nas nici o clipă. Dar poate că e mai bine aşa, continuă Ari. încă n-ai întâlnit-o pe prima-doamnă, iar ea nu e în dispoziţia potrivită ca să se amestece printre necunoscuţi. Din câte înţeleg, e o persoană foarte retrasă.
- Dar n-o cunoaşte nici pe Artemis, nu-i aşa? Pentru ea, sora ta e o străină.
- Artemis o să stea deoparte, ca şi mine, de altfel. Nu vreau să stau pe capul oaspeţilor. De fapt, m-am oferit să le împrumut Christina şi să meargă într-o croazieră fără mine, dar doamna Kennedy a insistat să fiu şi eu prezent.
O luă în braţe, de parcă ar fi vrut să spună: „Ce puteam să fac?".
- Poate că o să vin şi eu în ziua de zece, stărui Maria. Ai putea să trimiţi un elicopter care să mă ia de la Atena.

- Nu cred că-i o idee bună, dragostea mea, îi răspunse el. Să respectăm intimitatea doamnei Kennedy. Iau eu un avion spre Paris de îndată ce pleacă.
- Şi prinţesa Lee? îl întrebă ea, pe un ton mai aspru. Dacă se strecoară iarăşi în cabina ta, în costumul ei de baie minuscul? O să fii în stare să-i rezişti de data asta?
Ari o trase spre el şi o sărută cu tandreţe.
- O să-i rezist, îi promise el, iar apoi îşi trase capul îndărăt, ca ea să poată să-l privească în ochi. îţi promit că o trimit la plimbare.

Capitolul 1

Maria se întoarse cu spatele, nevrând ca Ari să-i citească pe faţă emoţiile care o năpădiseră. O ura pe Lee, cu vocea ei afectată şi cu hainele ei scumpe care îi înfăşurau corpul atât de slab. La ce se pricepea? N-avea nici un talent, în afară de acela de-a înşela.Marea Mediterană octombrie 1963

Jackie se simţi atât de rău în timpul zborului de la New York la Atena, încât fu nevoită să-i ceară unei însoţitoare de bord o mască de oxigen. Parcă întreg corpul îi era zdrobit, o durea fiecare os, fiecare încheietură, iar capul îi vâjâia de oboseală. îngrijoraţi, Franklin Roosevelt Jr. şi Sue, soţia lui, se oferiră să contacteze telefonic un medic de îndată ce aterizau, dar Jackie îi refuza. Tot ce voia era să ajungă odată. La aeroport îi aşteptă un Rolls-Royce cu şofer, aşa că fură duşi rapid în Portul Pireu, iar de acolo, direct pe iahtul lui Onassis, care era mai impunător decât toate celelalte ancorate în zonă.

în timp ce urcau la bord, Jackie văzu că balustradele erau împodobite cu trandafiri şi cu gladiole, iar pe punte îi aştepta o petrecere îmbelşugată, cu o formaţie şi cu un barman îmbrăcat la patru ace, care prepara tot felul de cocktailuri. Oricum, ea n-avea dispoziţie pentru aşa ceva. Se scuza şi coborî în cabina ei, unde se culcă şi dormi paisprezece ore fără întrerupere. Lenjeria de pat era dintr-un material foarte fin, salteaua era sublimă, iar pereţii îmbrăcaţi în lemn păreau să protejeze de căldura verii.

în dimineaţa următoare, atunci când se trezi, apăsă pe un buton de pe perete şi veni la ea o servitoare care îi preluă comanda pentru micul dejun - suc de portocale, ceai şi pâine prăjită. Printr-un hublou, zări cerul perfect senin şi soarele care strălucea deasupra Mării Egee, cu apa ei de culoare turcoaz. Se simţea înţepenită de la atât somn, dar şi puţin mai bine, mai relaxată, după toată tensiunea care i se acumulase în corp de la moartea lui Patrick şi până atunci. Schimbarea de peisaj o ajuta.în acea zi stătu la plajă, cu o carte nedeschisă lângă ea; din când în când se scăldă, ca într-o cadă, în apa caldă a mării. în seara aceea acostară la Istanbul, dar ea nu avu chef să meargă pe ţărm, aşa că cină singură, înainte să meargă devreme la culcare.
în ziua următoare navigară până la Insula Lesbos, iar Jackie înotă departe, în larg, până când Christina deveni doar un punct profilat pe linia orizontului. Acolo, unde n-o vedea nimeni, plânse în voie după Patrick; lacrimile i se amestecau cu apa sărată, devenind parte din vastul ocean. Momentul acela fu, pentru ea, unul eliberator.
După ce se lăsă seara, toţi oaspeţii luară cina pe iaht. Pe punte începu să cânte o orchestră, iar Lee se ridică să danseze, mişcându-se încolo şi-ncoace pe ringul de dans, de una singură. „Etalându-şi formele", ar fi zis mama lor.
Ari încă nu-şi făcuse apariţia. îşi avea cabinele lui private, aşa că putea să le ofere oaspeţilor intimitate şi discreţie. în ziua următoare era planificată o oprire la Smirna, iar Jackie îl trimise pe Franklin să-l roage pe Onassis să-i însoţească, fiindcă ştia că acela era locul lui de baştină.
Gazda lor apăru în dimineaţa următoare şi le oferi un tur ghidat al oraşului Smirna, explicându-le contextul care îi determinase pe turci să-i alunge pe greci în 1922. Apoi le mai vorbi şi despre complicata duşmănie dintre cele două ţări.
- Sunteţi un povestitor talentat, îl complimentă Jackie. Aş vrea să fiţi ghidul nostru până la sfârşitul croazierei. Dintotdeauna mi-am dorit să explorez zona asta şi să aflu mai multe despre istoria şi mitologia ei.
- Ar fi o onoare pentru mine, îi răspunse el, înclinându-se uşor.

Avea un farmec de modă veche, observă Jackie, de parcă venea dintr-o generaţie mai rafinată, de dinainte de război.
- Am citit un articol în care eraţi numit „Odiseul zilelor noastre", zise ea. E adevărat? Şi dacă da, unde e Itaca pe care o căutaţi?
Onassis făcu un gest către iaht.
- Christina e Itaca mea - locul pe care îl socotesc căminul meu.
- Speram că o să fie şi Maria Callas aici, continuă Jackie. Oare o să vină câtă vreme suntem noi aici? Soţul meu a întâlnit-o, iar lui nici măcar nu-i place prea mult opera. în schimb, eu o iubesc. Nu e drept!
Pe Onassis păru să-l stingherească întrebarea.
- Din păcate, Maria a fost nevoită să meargă la Paris, cu nişte treburi, îi răspunse el, iar apoi schimbă, brusc, subiectul. Ne întoarcem? Se apropie ora cocktailurilor, iar dacă ţin bine minte, dumneavoastră preferaţi votca martini, cu o măslină.

- Vă amintiţi bine, domnule Onassis, îi răspunse ea zâmbind.

- Vă rog, spuneţi-mi Aristotel.

- Doar dacă-mi spui şi tu Jacqueline.

în ziua de după escapada lor la Smirna, Ari o chemă pe Jackie pe punte, unde avea un fel de birou.
- Un telefon, îi spuse el. De la soţul tău.
- Tehnologia modernă e extraordinară, nu-i aşa? se entuziasmă ea în timp ce lua receptorul în mână.
Aristotel ieşi, ca s-o lase să vorbească liniştită. Pe fir era o secretară de la Biroul Oval, care îi făcu legătura.
- E totul în regulă? îşi întrebă Jackie soţul, fără nici o introducere.
- Copiii sunt bine, îi spuse el. Dar s-a făcut mare tam-tam din cauza unor fotografii cu tine şi cu Onassis, care au apărut în ziarele de dimineaţă. întruna dintre ele parcă vă ţineţi de mână.
- V)rbeşti serios? se miră ea, fiindcă nu-şi amintea aşa ceva.
- în fine, mă bucur că te simţi bine, dar trebuie să ai mai multă grijă. Stai departe de fotografi.
- O să încerc, dar nu e uşor. Sunt nişte creaturi foarte şirete, care se fofilează peste tot. Tu cum eşti?
- Tot aşa. Obosit. Trist. Mi-e dor de tine.
- Şi mie mi-e dor de tine, iepuraş.

Jackie simţi, brusc, cum i se strânse inima. Ce căuta ea acolo, atât de departe de el? Şi Jack pierduse un copil. Tot uita asta.
- O să-ţi scriu în fiecare seară. Ne întoarcem în zece zile, o să treacă repede.
- Sper că te ajută excursia asta. Chiar sper. Trebuie să te las acum, scumpo.
Legătura fu întreruptă pe când ea îşi lua la rămas-bun. Rămase aşa, cu receptorul în mână, gândindu-se la cât de dor îi era de el.

- Vrei ceva de băut? o întrebă Aristotel, care apăru în uşă. Ea

clătină din cap şi se forţă să zâmbească.
Cred că merg iar să înot, îi răspunse ea. Dar îţi mulţumesc.Paris
octombrie 1963
A doua zi după ce sosi la Paris, Maria luă prânzul la Maxim's împreună cu vechea prietenă a lui Ari, Maggie van Zuylen. Peste tot în ziare apăruseră fotografii cu Lee şi cu Jackie, iar Maggie se grăbi s-o ia la întrebări despre croaziera de pe Christina.
- De ce nu eşti cu ei? se miră ea, cu o expresie de îngrijorare pe faţă.
Maria avusese încredere în Maggie încă de când se cunoscuseră; acum îi povesti cum Ari o înşelase cu Lee şi cum planificase croaziera exact în perioada în care ea trebuia să fie în Paris.
Maggie se lăsă pe spate şi căzu pe gânduri. Era o femeie frumoasă, cu părul negru, foarte isteaţă, care avusese parte de destule greutăţi în viaţă. Se îndrăgostise nebuneşte de fiul baronului von Zuylen, dar părinţii lui refuzaseră să accepte legătura lor şi îşi dezmoşteniseră fiul după ce acesta se căsătorise împotriva voinţei lor. în următorii trei ani, doar manevrele abile ale lui Maggie îi ţinuseră pe ea şi pe soţul ei pe linia de plutire. în cele din urmă, Maggie găsise o modalitate de a face cunoştinţă cu bătrânul baron şi reuşise să-l facă să-i mănânce din palmă, aşa că fiul lui fusese reinstalat în drepturile de succesiune şi îşi primise moştenirea.
- Ari te adoră, îi spuse Maggie Măriei. Orbeşte despre tine de parcă ai fi o zeiţă. Dar poate că e prea sigur de devotamentul tău. A făcut nişte năzbâtii şi trebuie - după cum zic englezii - să-şi revizuiască atitudinea.

Ce propui? o întrebă Maria, sorbind
dintr-un pahar de Bollinger

.îi era teamă să-l piardă pe Ari în favoarea slăbănoagei aceleia, cumnata preşedintelui, aşa că se bucura să primească încurajările prietenei sale.
în ochii lui Maggie apăru o licărire. Ea zise:
- Ştim foarte bine că lui Ari îi place să câştige: să semneze un nou contract, să-i învingă pe duşmani în afaceri sau să aibă un oaspete de vază la bordul Christinei. Cu tine, probabil că simte că tranzacţia e încheiată şi că numai există provocări. Pricepi ce vreau să spun?
- Mda, îi răspunse Maria, fără să înţeleagă prea bine unde voia să ajungă prietena ei.
- Prin urmare, poate că ar trebui să strecori o aluzie, să-i dai de înţeles că situaţia nu e bătută în cuie, că poate să se schimbe oricând.

Ridică paharul şi îl ciocni de cel al Măriei.

- Şi atunci, redevii o provocare, conchise ea. Maria era

nedumerită.
- O aluzie? Adică să găsească o bucată dintr-un costum de baie bărbătesc în cabina mea?
- Nu. Ceva mult mai subtil.
Maggie aruncă o privire în jurul grandioasei săli de restaurant, decorată cu lujeri răsuciţi, pictaţi în stil art nouveau pe panouri de sticlă.
- Ia cina cu un prieten. Cu un bărbat tânăr şi chipeş, pe care nu-l cunoaşte Ari. Aici sau la un alt restaurant la fel de renumit. Anunţă-mă când anume vrei să faci asta, iar eu aranjez cu un prieten fotograf şi, ce să vezi, Ari o să aibă un şoc atunci când o să răsfoiască ziarele de dimineaţă. Ştim, doar, că are o mare slăbiciune pentru ştirile mondene.
Maria nu era convinsă.
- E un joc periculos, nu crezi? Nu vreau să ţinem pasul, să ne întoarcem unul altuia infidelităţile.
- Bineînţeles că nu, o asigură Maggie, clătinând încet din cap. E vorba doar de o cină cu totul inocentă. Iar când o să te sune Ari - ceea ce cu siguranţă că o să facă - îi garantezi că aşa a fost. Dar, cel puţin o perioadă, asta o să-l pună pe gânduri şi o să-l facă să-ţi

dea atenţie. Eu ştiu că nu eşti în stare să-l înşeli; dar el nu ştie asta. Seducătorii egoişti şi lipsiţi de scrupule sunt cei mai bănuitori iubiţi, pentru că judecă pe toată lumea după standardele lor.
- Oare să fie el un astfel de seducător? întrebă Maria, tulburată. Ştia că Ari avusese destule aventuri de-a lungul căsniciei cu Tina, dar crezuse că asta avea să înceteze odată ce ea, Maria, intrase în viaţa lui. Cât de naivă fusese!
- Nu e dintre cei mai răi. Dar lasă-l să umble după tine, să facă eforturi. Fii un pic misterioasă. Nu te repezi să-i răspunzi atunci când îţi telefonează. O să vă descurcaţi. Aşa îmi spune intuiţia mea de iubitoare de pariuri.
Maggie îşi termină de băut şampania şi-i făcu semn chelnerului să le mai aducă două pahare.
- Pentru dragoste! închină ea.
- Pentru dragoste, îi răspunse Maria, ca un ecou.
Maria nu pierdu timpul şi îl invită la cină pe Zeffirelli, la Maxim's. Era aproximativ de vârsta ei, avea trăsăturile atrăgătoare ale italienilor - frunte înaltă, de intelectual, zâmbet cuceritor, piele bronzată tot timpul anului şi haine elegante. Nu flirtară, însă vorbiră despre ceea ce-i interesa pe amândoi şi se simţiră bine. Zărindu-l pe fotograful lui Maggie înarmat cu aparatul, Maria se aplecă mai aproape de Zeffirelli, de parcă ar fi vrut să audă mai bine ce spunea.
în dimineaţa următoare, în Paris Match apăru o fotografie, iar subtitlul pretindea că Maria Callas luase cina cu un „partener misterios". Maggie o sună pe Maria şi-i spuse râzând:
- Draga mea, atunci când ţi-am sugerat să iei masa cu un bărbat, eu mă refeream la unul căruia îi plac femeile!
- Cum adică? o întrebă Maria, nedumerită.
- Zefifirelli e homosexual.
- Orbeşti serios? Habar n-aveam, chicoti Maria. Chiar mă întrebam cum de nu mi-a pomenit de vreo soţie sau de vreo iubită. Cred că am rămas în urmă cu noutăţile.
Existau zeci de homosexuali în lumea operei. Homosexualitatea era ilegală în multe ţări, aşa că puţini erau cei care îşi recunoşteau deschis preferinţele, dar zvonurile circulau. în unele cazuri se ştia, dar în altele, aşa cum era cel de faţă, lucrurile erau mai puţin cunoscute, iar ea afla ultima.

Ari îi telefonă câteva ore mai târziu, iar ea îl salută, voioasă.

- Bună, dragul meu. Ce-ţi mai fac oaspeţii? El trecu direct la

subiect:

- Cu cine ai luat cina aseară şi de ce apare fotografia ta în ziar?
- Apare? îl întrebă Maria prefăcându-se mirată. Nu înţeleg de ce. Am luat masa cu Zefiffirelli ieri, ca să vorbim despre Tosca.
- A încercat să te seducă?
Maria rămase puţin tăcută, de parcă se gândea bine la întrebare.
- A fost foarte drăguţ, dar nu cred că voia să mă seducă. Poate că... se opri, tachinându-l.
- Poate că ce? se răsti el.
- A, nimic... Sigur că a fost ceva nevinovat.
- Tu nu înţelegi bărbaţii. Ai cunoscut doar doi, pe Battista şi pe mine. Nu ştii cum gândesc.
Maria nu-i mai spuse că, de când începuse să muncească, îşi petrecea timpul în compania bărbaţilor şi ştia cum să-i pună la punct pe cei care nu-şi vedeau de treabă şi se purtau necuviincios.
- Sunt convinsă că intenţiile lui erau onorabile. Nu te mai gândi la asta.
înainte să închidă, Ari o întrebă ce itinerar avea pentru următoarele zile. Ea îi spuse că zbura la Londra ca să încerce să-i convingă pe directorii de la Covent Garden că Tosca, în care cânta ea, trebuia programată cât mai curând. îi plăceau foarte mult ideile lui Zeffirelli şi voia să bată fierul cât era cald. Ari voi să ştie unde avea să stea, cu cine se întâlnea şi în ce zi se întorcea la Paris. în timp ce-i răspundea lui Ari la întrebări, Maria chicotea în sinea ei. Maggie era un geniu. Ar fi trebuit să-i ceară sfatul mai des.
Cât timp stătu la Londra, Maria se întâlni cu câţiva prieteni vechi, vorbiră despre ce mai făcuseră de când nu se văzuseră, iar ea profită de ocazie ca să pună câteva întrebări despre Lee Radziwill. Astfel, află că, pe lângă casa lor de la Londra, de pe Strada Buckingham Palace, soţii Radziwill mai aveau şi o casă la ţară, numită Turville Grange, la periferia oraşului Henley-on-Thames. Mai află că, în anul precedent, Lee fusese pe lista celor

mai bine îmbrăcate femei şi că era prietenă cu mai mulţi creatori de modă parizieni, care îi trimiteau ei, cu prioritate, articole din noile lor colecţii. Maria mai află că lumea bună a Londrei fusese şocată de decizia ei de a-şi lua titlul de prinţesă. Ea şi Stas ar fi trebuit să ceară permisiunea reginei Elisabeta a II-a ca să folosească astfel de titluri; ei n-o făcuseră, aşa că, din punct de vedere legal, nu erau decât domnul şi doamna Radziwill.
Maria ştia că amândoi mai fuseseră căsătoriţi înainte şi întrebă cum reuşiseră să obţină divorţurile şi apoi să se căsătorească în biserică.
Răspunsul la acea întrebare o interesa dureros de mult. Află că doamna Kennedy intervenise pe lângă Vatican ca să obţină o anulare a primei căsătorii a surorii ei, astfel că Biserica o acceptase pe cea de-a doua. Oare era etic? se întrebă Maria. Oare soţiile preşedinţilor n-aveau lucruri mai bune de făcut?

Nu ştia la ce aveau să-i folosească informaţiile pe care le

obţinuse, dar simţea că era important să-ţi cunoşti

adversarul. Şi nu-şi făcea iluzii: Lee era, fără urmă de

îndoială, adversara ei.Insulele greceşti octombrie 1963

în fiecare zi, Christina naviga spre câte o insulă grecească. După micul dejun, cine voia putea să meargă pe uscat şi să cutreiere satele de la marginea mării, să cumpere suveniruri sau să se plimbe de-a lungul ţărmului. Jackie avea grijă să stea lângă Lee sau lângă Sue Roosevelt, nu lângă vreun bărbat, în caz că era fotografiată. Nu voia să le dea apă la moară ziariştilor. De obicei, la acele excursii participau mai mulţi dintre oaspeţii lui Onassis, în grup, dar într-o bună zi Jackie şi Lee fură singurele care coborâră pe ţărm. După ce aruncară o privire în cele două magazine din sat, Jackie propuse să ia prânzul într-o tavernă cu vedere la mare.
Comandară vin Retsina şi salate greceşti, iar apoi începură să pălăvrăgească despre ceilalţi oaspeţi de pe iaht.
- Ador pantalonii aceia largi, de mătase, pe care îi poartă prinţesa Irena Galiţina, spuse Jackie. Trebuie să-mi cumpăr şi eu o pereche. Arată foarte elegant.

Prinţesa era creatoare de modă şi îi îmbrăca pe cei din înalta societate din Europa.
- Am o groază, îi spuse Lee. Prinţesa a creat modelul în 1960. Bănuiesc că încă n-au ajuns în America, deşi sunt sigură că am văzut-o cândva pe Audrey Hepburn purtând o pereche.

Jackie luă o gură de vin şi-şi aminti că Jack o curtase cândva pe actriţă, dar trecuse mult timp de atunci

- .Ce zici de Aristotel? o întrebă ea pe Lee. E foarte ospitalier, dar e greu să- i cunoşti adevărata fire.
Jackie băgă de seamă că obrajii lui Lee se îmbujoraseră uşor la auzul numelui gazdei lor.
- E foarte generos... deşi bănuiesc că nu-i e greu să fie aşa, spuse Lee, iar apoi îşi ridică privirea. Ce-i? De ce te uiţi aşa la mine?
- îţi place de el, nu?
Jackie scoase o ţigară din pachet, îi oferi una şi lui Lee, apoi aprinse bricheta. E adevărat ce se zvoneşte? îşi întrebă ea sora.
- Ce se zvoneşte? vru să ştie Lee, trăgând adânc fumul în piept, de parcă trecuseră zile de când nu mai fumase, nu o jumătate de oră.
- Cei de la The Washington Post au insinuat că un anumit magnat grec ar putea să devină cumnatul preşedintelui Americii. Jackie zâmbi, încurajând-o pe Lee să se destăinuie. Haide, povesteşte-mi!
- Cine n-ar vrea să se căsătorească cu el? întrebă Lee, ridicând din umeri. Averea lui imensă e al naibii de atrăgătoare.
- Dar tu eşti căsătorită. Şi îl iubeşti pe Stas, zise Jackie, încercând să-şi ascundă enervarea.
Trebuia s-o ia uşor, altfel, dacă o certa, ştia că Lee avea să se închidă în ea.
- Eu şi Stas n-am mai făcut sex de când s-a născut Tina. Ea lăsă scrumul să cadă pe jos şi mai trase un fum, dându-l afară lent înainte să încheie. îl iubesc, dar nu mai sunt atrasă de el.
- Of, dă-o-ncolo de treabă! exclamă Jackie, lovind paharul, la capătul răbdării. Nu poţi să-ţi tot schimbi soţul de îndată ce se mai duce din atracţie. După ce naşti, numai de sex n-ai chef, dar o să-ţi revină pofta, îţi garantez.
Lee strâmbă din nas.
- Calmează-te. Doar n-avem de gând să divorţăm.
- Sper că nu, ripostă Jackie, pentru că eu chiar nu mai intervin şi nu mai trag sfori ca să-ţi fie anulată căsătoria încă o dată. îşi muşcă limba. Nu aşa avusese de gând să abordeze subiectul. Deci... povesteşte-mi. Cume Aristotel în pat?
- Surprinzător de talentat, mărturisi Lee cu o expresie sfioasă pe faţă. Ai fi uimită.
Jackie rămase cu gura căscată.

- Aşadar, e adevărat! Chiar te culci cu el!
Se lăsă pe spate în scaun, o cercetă cu privirea pe sora ei mai mică şi continuă s-o descoasă.
- Nu-i păros ca o maimuţă?
- Ei, nu ca o maimuţă. Părul lui e foarte fin şi mătăsos. Şi miroase incredibil de bine.

Lee vorbea pe un ton blând. Părea îndrăgostită.

- Şi Maria Callas? E iubitul ei. Lee se întunecă la faţă.

- Parcă un grec a zis că totul e permis în dragoste şi în război,

nu?
- Nu, pe asta a spus-o scriitorul englez John Lyly, îi răspunse Jackie cu asprime.
Era clar că fidelitatea nu făcea parte din codul moral al lui Lee. Asta era femeia care, probabil, se culcase cu Jack şi care îl înşela pe Stas, aşa că de ce şi-ar fi făcut ea griji pentru relaţia dintre Ari şi Maria?
- Stas ştie? o întrebă.

- N-am vorbit despre asta, îi răspunse Lee. Dar şi el are

aventurile lui. Lee îşi lăsă capul într-o parte, ca o fetiţă.

- Eşti furioasă pe mine? Te rog, nu fi.
Jackie îşi stinse ţigara într-o scrumieră de sticlă, dar vântul o luă pe dată şi o suflă pe podeaua acoperită cu nisip.
- Vreau să-mi promiţi că, dacă ai de gând să divorţezi şi să devii în mod deschis, oficial, iubita lui Aristotel, să aştepţi până anul viitor în noiembrie, pentru ca asta să nu-l afecteze pe Jack în alegeri. între timp încearcă să fii discretă, încât să nu ajungă toată povestea în ziare. Crezi că poţi?
Lee ridică din umeri.
- Nu depinde doar de mine.
- Să-i cer şi lui Aristotel să-mi promită? o întrebă Jackie, îndepărtând cu mâna bolul de salată neatins.

- Nu! se grăbi Lee să se opună. Nu-i spune nimic, \brbesc eu cu el.
într-o seară înmiresmată, în timp ce stăteau pe punte, Sue Roosevelt o întrebă pe Jackie despre Patrick. Ea clătină din cap. Nu era în stare să vorbească despre el. Cu alt prilej, Aristotel îşi exprimase condoleanţele, iar ea îi mulţumise si-i spusese că acea croazieră o făcuse să se simtă mult mai bine.
Doar lui Jack îi spunea adevărul. în fiecare seară îi scria câte o scrisoare în care îi povestea ce făcuse în cursul zilei, cât de dor îi era de el şi că-l purta pe Patrick în suflet oriunde mergea.
Pe măsură ce treceau zilele, scrisorile deveneau tot mai romantice. Pe la mijlocul vacanţei, îi scrisese:
A trecut prea mult timp de când sunt departe de tine. Mi-ar fi plăcut foarte mult să vii şi tu să te relaxezi, departe de toate problemele, dar ştiu că e imposibil.
Oare priveşti vreodată în urmă, la coincidenţele care au făcut să ne cunoaştem? întâlnirea din tren, apoi seara aceea petrecută la familia Bartlett, cândne-am distrat atât de bine? Nu-i ciudat că te-am căutat toată viaţa, iar apoi, găsindu-te, nu te-am recunoscut? Nu imediat, cel puţin. Mă întreb când anume ţi-ai dat seama că eu eram aleasa inimii tale. Ţi-a luat ceva timp, dacă ţin bine minte. Ce noroc că ne-am întâlnit înainte să fie prea târziu!
Am avut şi noi parte de necazuri şi de întristare - mai mult decât alţii - şi ştii că nu mă dau în vânt după viaţa din jungla politică, dar, dacă ar fi să aleg încă o dată, în viaţa asta sau în alta, te-aş alege întotdeauna pe tine.

A ta, care te iubeşte, Jacqueline.

în fiecare dimineaţă, Jackie îi dădea scrisoarea servitoarei care îi aducea micul dejun. Până să iasă pe punte, angajaţii lui Onassis deja expediaseră epistola ei.
Ea se întoarse cu avionul la New York în data de 17 octombrie, apoi luă un alt avion pe scurta rută până la Washington, crezând că la aeroport avea s-o aştepte un şofer care s-o ducă la Casa Albă. în schimb, atunci când intră în sala de aşteptare de la clasa întâi a Aeroportului Naţional Washington, îl găsi acolo pe Jack

împreună cu cei doi copii ai lor, cu o pancartă pe care scria: BINE AI VENIT ACASĂ, MAMI! Se aruncă în braţele lui Jack fără să-i pese dacă o vedea cineva. Faţa lui era buhăită, un efect secundar al medicamentelor pe care le lua pentru boala lui Addison, şi arăta mai obosit decât îl văzuse ea vreodată.
- N-o să mai plec niciodată fără tine, îi şopti ea, iar apoi se întoarse ca să-i îmbrăţişeze pe copii, care, ca să-i bage în seamă, o trăgeau de haină şi chiuiau.Paris
20 octombrie, 1963
în data de ^ * octombrie, Ari sosi la apartamentul din Paris al Măriei, pe când ea încă dormea. Brusc, Maria se trezi din somn şi îl găsi pe marginea patului, privind-o. Cu siguranţă că Bruna îi deschisese uşa. Fără să rostească nici un cuvânt, el scoase din buzunarul hainei o cutie de bijuterii şi i-o puse în palmă, iar apoi îi strânse degetele în jurul ei.
Maria deschise cutia şi zări o pereche de cercei, dar, obloanele fiind trase, lumina din încăpere era prea slabă ca să se poată distinge vreun detaliu. Maria aprinse veioza de lângă pat şi văzu că cerceii erau model de lacrimă, cu rubine rozalii, în formă de pară, şi cu diamante. Art deco, dacă nu se înşela. Ari ştia că ei îi plăcea stilul acela. Cerceii erau frumoşi, însă un astfel de cadou mirosea a conştiinţă încărcată. Maria închise cutia şi o puse pe noptieră.
- Mulţumesc, spuse, fără să zâmbească.
Ari se aplecă şi o sărută pe buze. Ea nu-şi întoarse capul, dar nici nu-i răspunse la sărut.
- Bănuiesc că oaspeţii tăi au plecat acasă? îl întrebă, pe un ton neutru.
- Da. Cred că doamna Kennedy s-a bucurat de vacanţă. La început, voia doar să înoate, să citească şi să doarmă, dar în ultimele zile a părut mult mai relaxată.
Maria înclină din cap, apoi îl întrebă

- :Şi Lee? S-a relaxat şi ea?
îl privi cu atenţie, dar căutătura lui păru sinceră atunci când îi răspunse.
- Cred că da, dar n-am stat singur cu ea - nici cu ea, nici cu doamna Kennedy.
Maria înclină iarăşi din cap, simţind că i se pusese un nod în gât. Trebuise neapărat să-l întrebe.
- Am nevoie de ajutorul tău, îi spuse el luând-o de mână. Am angajat un arhitect care să facă schiţele pentru lucrările de pe Insula Skorpios. Vreau să construiesc un port pentru Christina şi nişte drumuri. Mai vreau şi să aduc nisip pentru plajă. însă vila principală şi căsuţele de oaspeţi au nevoie de contribuţia unei femei. Aş vrea să te uiţi peste ideile pe care le avem până acum. Ce zici, mă ajuţi?
Maria închise ochii. I-ar fi plăcut foarte mult să-şi construiască un cămin, un cuib al lor, intim, confortabil. Deşi ea era stăpâna pe iahtul Christina, acesta nu era al ei şi n-avea să fie niciodată. Dar, înainte să primească propunerea lui Ari, avea şi ea o dorinţă care nu-i dădea pace.
- Te ajut din toată inima, dar, în schimb, vreau ceva de la tine, spuse ea răsuflând adânc. împlinesc patruzeci de ani în decembrie şi vreau să ne căsătorim până atunci. Nu mă interesează ce fel de ceremonie facem, însă o femeie nu poate să rămână necăsătorită la patruzeci de ani.
El o privi cu uimire.
- Dar Biserica n-o s-o recunoască.
- Asta nu contează atât de mult, pentru mine e important ca tu să recunoşti în faţa întregii lumi că eu sunt soţia ta.
Ea încercă să-i citească pe faţă simţămintele din acel moment, dar expresia lui nu trăda mare lucru.
- Asta are vreo legătură cu Lee? o întrebă el. Pentru că n-ai nici un motiv să fii geloasă din pricina ei.
- Nu e vorba doar despre Lee; o să fie şi alte femei care să-ţi dea târcoale, încercând să te cucerească. Ai spus că eu sunt cea mai importantă persoană din viaţa ta; ai spus că n-ai mai iubit pe nimeni aşa cum mă iubeşti pe mine. Acum e momentul s-o dovedeşti.

Ari se ridică în picioare, merse la fereastră şi deschise unul dintre obloane; afară cerul era cenuşiu, acoperit de nori, iar strada, udă şi plină de bălţi.
- îţi promit că, la momentul potrivit, ne căsătorim. Până atunci, n-am putea să ne bucurăm unul de celălalt, pur şi simplu? Tu eşti marea mea dragoste, prietena mea cea mai bună. De ce să schimbăm toate astea?
- E o chestiune de respect, Ari. Nu mai vreau să fiu doar amanta ta.
Maria reflectase mult. Faptul că el i-ar fi pus un inel pe deget n-avea să-l oprească s-o înşele, dar măcar l-ar fi făcut să se gândească de două ori înainte s-o părăsească pentru o altă femeie.
- Divorţul tău de Tina s-a încheiat cu mult timp în urmă, deci eşti liber. De ce anume ai tu nevoie ca să fie, în sfârşit, „momentul potrivit"?
El îşi încrucişă braţele şi se sprijini de perete.
- Conform legii din Italia, încă eşti măritată cu Battista.
- Ce contează? Nici tu, nici eu nu trăim în Italia, îi răspunse ea în timp ce, în gând, îşi blestema fostul soţ.
Ari continuă:
- Cinstit vorbind, află că am sperat tot timpul ca Alexander să ajungă să te accepte, dar el e la fel de încăpăţânat ca întotdeauna. Nu i-ar plăcea să ne căsătorim, iar eu nu vreau să-l supăr, la vârsta asta dificilă a lui.
Maria făcu un gest de exasperare şi spuse:
- Ăsta-i cel mai bun argument al tău? Nu putem să lăsăm un copil de cincisprezece ani să hotărască în privinţa fericirii noastre. în cele din urmă, el o să se împace cu gândul că ne-am căsătorit.
Maria făcu o pauză, iar apoi
spuse ceva foarte dureros pentru ea. Dacă Omero ar fi trăit, ştiu că te-ai fi căsătorit cu mine. Te-ai răzgândit pentru că, pe cât se pare, nu sunt în stare să-ţi fac un copil?
- Bineînţeles că nu, îi răspunse el, emoţionat. îmi pare rău că nu poţi să-ţi împlineşti visul de a fi mamă, dar lipsa unui copil n-are nici o legătură cu reticenţa mea faţă de căsătorie.
Maria închise ochii ca să-şi oprească lacrimile ce amenin\au să-i curgă. \forbise de curând cu medicul ei specialist în infertilitate şi căzuseră de acord că nu mai avea rost să continue cu

tratamentele hormonale. Din păcate, uterul ei era „neprimitor"; ovulele erau fertilizate, dar nu se implantau. în fiecare lună, sângerarea însemna o mică moarte. în fiecare lună, ea plângea după copilul pe care nu reuşea să-l poarte în pântec.
Totuşi, medicul nu spusese că o sarcină ar fi fost imposibilă. Multe dintre pacientele lui rămăseseră însărcinate chiar după ce renunţaseră la tratamente.
Maria se agăţase de cuvintele lui. „Dă, Doamne, să păţesc şi eu la fel!" Nu încercase să rămână însărcinată atunci când îl avusese pe Omero, dar acum avea patru ani în plus şi ştia că asta n-o ajuta deloc.
Ari se aşeza pe pat şi-i luă amândouă mâinile într-ale lui, iar apoi îi sărută, pe rând, palmele.
- N-ai vrea să adoptăm un copil? Eu sunt de acord, dacă asta te-ar face fericită.
Maria clătină din cap. O mişca faptul că Ari era dispus să facă un asemenea pas, dar ideea era să transmită mai departe genele lor. Iar un copil adoptat ar fi avut un statut inferior în comparaţie cu cel al copiilor pe care Ari îi avea cu Tina. El nu s-ar fi ataşat niciodată emoţional de un copil care să nu fi fost sânge din sângele lui, iar ea s-ar fi văzut nevoită, în cele din urmă, să-l crească singură pe cel adoptat.
- Mulţumesc, dar nu vreau, îi răspunse, strângându-i degetele. El se aplecă să o sărute firesc, apoi o trânti, uşor, înapoi pe pernă, o prinse de încheieturi deasupra capului şi începu să coboare cu sărutările spre sâni. Ea cedă mângâierilor lui, îl lăsă să-i scoată cămaşa de noapte şi făcură dragoste. Acum fiecare ştia ce-i plăcea celuilalt. Pentru ea, sexul cu Ari era întotdeauna ceva sublim, dar începea să se îngrijoreze la gândul că el îi cunoştea prea bine corpul şi, astfel, ar fi putut să ajungă să-şi piardă interesul.
Dar Ari încă nu dădea semne că ar fi fost aşa. Făcură dragoste multe ore în ziua aceea şi deschiseră o sticlă de DomPerignon, pe care o linseră unul de pe pielea celuilalt. Apoi, făcându-li-se foame, o chemară pe Bruna să le aducă de mâncare.
- N-o să pot să mai stau în fund o săptămână de acum încolo, spuse Maria, chicotind.
- Aşa şi trebuie, îi răspunse el, trăgându-i, cu putere, o palmă peste fund.

După ce mâncară, rămaseră întinşi pe pat, îmbrăţişaţi, faţă în faţă; ea îi tot mângâia sprâncenele cu degetul, ameţită de dorinţă. îl iubea pe omul acela cu toată pasiunea de care era în stare sufletul ei. Poate că-l iubea prea mult. Era centrul universului ei, preocuparea ei cea mai însemnată, singurul om care avea puterea de a-i aduce fericire sau suferinţă. într-un fel, simţea nevoia de mai multă siguranţă în legătura lor, aşa că nu voia să renunţe la ideea de a-l convinge s-o ducă la altar, dar îşi promise să nu-l mai cicălească. Treptat, avea să reuşească ea cumva să-l înduplece.
- Unde vrei să cinăm în seara asta? îl întrebă ea, după o baie lungă, parfumată, în care îşi odihnise trupul învineţit de atâta pasiune. La Maxim's e bine?
- Ce-ar fi să mergem la Café de la Paix? îi strigă el prin uşa camerei de baie.
- Credeam că tu ai preferinţe bătute în cuie! îi răspunse ea râzând. Oriunde mergem, trebuie să fie acelaşi restaurant: Maxim's la Paris, Hôtel de Paris la Monte Carlo, Negresco la Nisa.
El întredeschise uşa şi-şi vârî capul înăuntru.
- Aşa e, dar în seara asta sunt bucuros că există pace şi înţelegere între noi, aşa că restaurantul Café de la Paix pare de bun augur.
- îmi plac lucrurile de bun augur, îi răspunse ea, stropindu-l cu apă din cadă.
Se îmbrăcă într-o rochie de seară neagră, şic, cu decolteu foarte adânc şi croită pe corp, şi-şi puse noua pereche de cercei cu rubine şi diamante. Efectul era uimitor. Ari avea talentul de a alege bijuteriile cele mai frumoase.
înainte de a pleca spre restaurant, vorbi pe ascuns cu Bruna:
- Telefonează-i, te rog, lui Maggie vanZuylen şi spune-i să-i transmită prietenului ei fotograf că o să iau cina cu Ari la Café de la Paix.

Bruna dădu din cap în semn de încuviinţare.

- Desigur, doamnă.

Acea servitoare devotată nu punea niciodată întrebări.

în timp ce mâncau fructe de mare sub grandioasele tavane poleite ale restaurantului, Maria băgă de seamă că fotograful sosise. Râzând, se aplecă peste masă şi-i dădu lui Ari o stridie, înclinând

cochilia ca să poată să-i alunece în gură. El îşi lăsă capul pe spate şi închise ochii, abandonându-se plăcerii.

Maria rămase câteva secunde în aceeaşi poziţie, pentru ca

Capitolul 1

fotograful să aibă timp să-şi facă treaba. Să vadă prinţesa

Lee în ziar, a doua zi de dimineaţă. Să înţeleagă că, deşi

fusese în stare să-l seducă pe Ari o dată, poate chiar de două

ori, acela era un război pe care n-avea să-l câştige

niciodată.Washington, D.C. noiembrie 1963

La scurt timp după ce ajunse acasă, Jackie înţelese cu câte probleme se confruntase Jack în absenţa ei: tensiunile tot mai mari din Vietnam, sub conducerea liderului anticomunist Ngo Dinh Diem, pe care mulţi îl urau; opoziţia ce părea de nezdruncinat faţă de legislaţia privind drepturile civile, care era atât de importantă pentru el; ruşii, care se lăudau că trimiseseră prima femeie în spaţiul cosmic şi susţineau că societatea lor era una mai echitabilă decât cea americană. Şi, colac peste pupăză, Jack avusese de înfruntat criticile vehemente ale opiniei publice din pricina vacanţei ei pe iahtul lui Onassis. îşi dădu seama că n-ar fi trebuit să-l pună niciodată într-o asemenea situaţie. Simţindu-se vinovată, privi cadoul de rămas-bun primit de la Aristotel - un colier extravagant, în stil art deco, cu diamante şi rubine, care costase, cu siguranţă, o avere. Lee se înfuriase, fiindcă ea nu primise decât trei brăţări cu diamante mici, despre care spusese, cu dispreţ, că erau „genul de zorzoane potrivite pentru Caroline". în sinea ei, Jackie spera ca darul să fi fost un semn că relaţia dintre sora ei şi Onassis se răcea. Altfel, întreaga poveste nu era decât o problemă în plus pentru Jack, iar el numai de probleme nu ducea lipsă.

- Deci, Lee e sau nu e amanta lui Onassis? o întrebă el în seara în care se întorsese acasă. Ai reuşit să afli?Cred că au avut o întâlnire romantică, îi răspunse Jackie privindu-l cu atenţie, fără să observe, însă, nici o reacţie din partea lui la auzul acelui cuvânt pe care îl alesese dinadins. Dar se pare că idila s-a încheiat. Cel puţin, aşa sper.

- Şi eu. Jack clătină din cap, iar apoi continuă: Lee e fermecătoare, dar poate să reprezinte un risc.

Capitolul 2

- Bine că acum e la Londra, departe de tentaţie.
Jack se uită peste programul pe care i-l dăduse secretara.
- Ai fi de acord să mă însoţeşti în Texas, între 21 şi 23 noiembrie? N-o să fie nimic obositor, doar câteva discuţii, câteva dineuri. Trebuie să liniştesc puţin apele între un deputat şi un guvernator care se tot ciondănesc din te miri ce.
Jackie suspină. Nu-i plăceau deloc astfel de treburi şi ştia că în Texas exista multă opoziţie faţă de democraţi, aşa că se înhămau la o luptă destul de grea. Dar, dacă Jack socotea că ea putea să-i fie de folos... ei, bine, poate că acum era momentul să se ridice la înălţimea aşteptărilor şi să-şi joace rolul aşa cum se cuvenea.
- Nu trebuie să vii neapărat. Pot să merg şi fără tine, îi spuse el, văzând că ezita.
- Nu, nici vorbă, sigur că vin. îţi sunt datoare.
Jackie le ceruse angajaţilor să verifice prognoza meteo pentru Texas, iar ei îi spuseseră că vremea avea să fie rece, aşa că îşi pusese haine groase în bagaj. Dar, coborând din avion la Houston, îi izbi aerul înăbuşitor. Erau cel puţin douăzeci şi şapte de grade, iar umiditatea era groaznică. Jackie asudă până să ajungă la limuzină, înfuriată că îşi pregătise haine nepotrivite pentru cele trei zile.
în acea seară, ea ţinu un discurs în spaniolă la o întâlnire cu comunitatea hispanică, lucru deloc uşor. Nu mai vorbise spaniolă de ani buni şi fu convinsă că nu pronunţase foarte bine cuvintele. Dar, spre uşurarea ei, prezentarea îi fu bine primită.
încântat de eforturile soţiei lui, Jack îşi arătă, la cină, preţuirea şi recunoştinţa.
- Nu-i aşa că Jackie a fost senzaţională? îi întreba el pe toţi. Aţi văzut cât au aplaudat-o?
Era o bucurie pentru ea să-l facă să se simtă mândru, iar acele laude făcură să-i strălucească faţa, pur şi simplu.
Din fericire, în restul zilelor nu mai trebui să vorbească în public; principalul ei rol era să farmece şi să îmbuneze cele două părţi aflate în conflict. Toată lumea ştia că Jackie nu se pricepea la subtilităţile politicii, aşa că, atunci când ea se afla de faţă, ceilalţi

găseau alte teme de conversaţie şi se ţineau departe de controverse.

Capitolul 3

în acea seară, la hotel, Jack era îngrijorat.

- Mâine pornim spre ţinutul nebunilor, zise, referindu-se la Dallas, acolo unde opoziţia faţă de el era acerbă. Am nişte întâlniri devreme, dar, la nouă şi un sfert, o să vin la micul dejun. După care luăm avionul spre Dallas.

Jackie îşi pregăti toaleta pentru a doua zi: un costum roz, o bluză bleumarin şi pălărie roz. încă două nopţi departe de casă, iar apoi putea să se întoarcă la copii şi să doarmă în patul ei.

Atunci când avionul Air Force One ateriză pe Dallas Love Field, era trecut de unsprezece şi jumătate. Jack se îndreptă spre Trade Mart, unde trebuia să ţină un discurs, iar Jackie, spre prânzul pe care trebuia să-l ia împreună cu soţiile politicienilor locali. Jack îi ceruse „să le dea pe spate", expresie care ei încă îi stăruia în minte. Bănuia că avea să întâlnească nişte doamne din înalta societate, extrem de elegante şi de pretenţioase, care toată viaţa îşi ţinuseră spatele foarte drept şi nasul foarte sus.

- Vă place în campanie, doamnă Kennedy? o întrebă un reporter la coborârea din avion, iar ea îi dădu răspunsul standard:

- Da, e nemaipomenit!

Ajunsese să mintă cu aerul cel mai firesc din lume.

Primi un buchet de trandafiri care, curios, n-aveau deloc parfum, apoi se urcară în Lincoln-ul care îi aştepta. Ea şi Jack stăteau pe bancheta din spate, iar în faţa lor şedeau guvernatorul Connally şi soţia lui, Nellie, amândoi aflându-se în spatele şoferului. Peste tot în jurul lor erau maşinile şi motocicletele angajaţilor Serviciului Secret; aceştia erau îmbrăcaţi în negru şi murmurau continuu în aparatele lor de emisie-recepţie.

Coloana urma să înainteze încet, de la Love Field până la Trade Mart. Asta însemna patruzeci şi cinci de minute, timp berechet pentru locuitorii din Dallas să-i vadă îndeaproape pe preşedinte şi pe prima-doamnă.

- Să înceapă circul, îi şopti ea lui Jack de îndată ce porniră, iar el

rânji.

- Zâmbeşte şi fa-le cu mâna, scumpo. Să se simtă şi ei importanţi.

Capitolul 4

Ea se întoarse şi salută mulţimile adunate în stânga limuzinei.

„Domnule Preşedinte! Doamnă Kennedy!", strigau oamenii, făcând eforturi disperate să le capteze atenţia măcar pentru o fracţiune de secundă.

Unii ţineau pancarte scrise de mână, dar, deşi limuzina mergea încet, nu apucai să le citeşti. Erau grupuri de elevi de liceu, cărora probabil că li se dăduse voie să lipsească în dimineaţa aceea de la şcoală, precum şi multe femei - mult mai multe femei decât bărbaţi.

Ori de câte ori ajungeau în vreo porţiune a traseului în care nu se aflau adunaţi oameni, maşina accelera. Atunci Jackie îşi punea ochelarii, ca să-şi apere ochii de lumina aspră a soarelui de noiembrie.

- Dă-ţi jos ochelarii, îi ceru Jack în timp ce luau o curbă, iar ea şi-i puse repede pe genunchi şi începu să zâmbească şi să salute cu mâna mulţimea din stânga ei.

- Aproape am ajuns! le strigă Nellie Connally peste umăr. După ce trecem de ăsta, adăugă ea, arătând către un pasaj subteran din faţă.

La un moment dat, se auzi un zgomot puternic, ca un rateu de maşină, iar Jackie se întoarse şi îl văzu pe Jack ducându-şi mâinile la cap, cu o expresie nedumerită pe faţă.

- Ce se-ntâmplă? întrebă ea.

Maşina încetini; în aceeaşi clipă, se auzi o explozie asurzitoare, iar o parte din capul lui Jack zbură în aer. Jackie o văzu descriind un arc de cerc şi căzând în spatele maşinii - sânge şi carne roşii, cu o bucată albă de os înăuntru.

Jackie deschise gura să ţipe, dar nu reuşi să articuleze nici un sunet. Simţi cum ceva ca de metal o strângea în jurul pieptului, o cuprinse panica şi mintea i se goli. Câteva secunde mai târziu, cineva o împinse înapoi în maşină. Oare cum ajunsese să coboare din ea? Şoferul apăsă pe acceleraţie, iar Jackie fu aruncată înapoi. Trupul lui Jack îi căzu în poală. îi ţinea capul în mâini. Capul lui mort.

- Te iubesc, îi şopti ea la ureche.
Se auzi un horcăit slab, iar pieptul lui se mişcă puţin. Respira

Capitolul 5

încă, era convinsă. Simţi o umbră de speranţă, apoi se uită din nou la rana aceea groaznică. Prin părul blond al lui Jack, murdar de sânge, se vedea creierul. Era imposibil să supravieţuiască.
- Te iubesc, dragul meu.
Oare o auzea? îl mângâie pe partea intactă a capului, trecându-i degetele prin păr aşa cum îi plăcea lui, cu mănuşile albe care acum îi erau mânjite de sânge. Auzea un fel de bătaie ritmică, parcă de tobă, şi se întrebă de unde vine, apoi îşi dădu seama că erau bătăile inimii ei.
Intrară în pasajul subteran şi totul se cufundă în umbră. Jackie îşi dădea seama, vag, că persoana de pe scaunul din faţă gemea, dar întreaga ei atenţie se concentra asupra lui Jack.
- Sunt aici, iepuraş, îi şopti ea. Te iubesc atât de mult! Rezistă!
După ce ieşiră din tunel, lumina soarelui căzu peste ei ca o lovitură puternică. Jackie simţea pe limbă un gust de metal, iar în nări, mirosul sărat de sânge.
- Jack, te rog, nu mă părăsi, îi şopti ea. Te rog, rămâi cu mine.
Tremura din tot corpul, sângele îi pulsa întâmple. De ce dura atât de mult? Unde naiba era spitalul? Maşina mergea cu viteză, dar parcă timpul stătea în loc.
Apoi opriră în faţa unor uşi de sticlă. Jackie văzu cum nişte oameni îmbrăcaţi în halate albe alergau spre ei, împingând o targă. Cineva deschise uşa maşinii şi o luă de braţ ca s-o tragă afară, dar ea nu voi să se despartă de capul lui Jack. Dacă pierdea şi mai mult din creier? îl ţinu strâns, hotărâtă să nu-i dea drumul. Cineva se aplecă spre ea din partea opusă, îi îndepărtă braţul şi înfăşură o j achetă în j urul răni i.
- Trebuie să-l ducem înăuntru, zise o voce de bărbat, iar Jackie dădu din cap în semn de aprobare. Bineînţeles că trebuia.
Jack fu ridicat şi aşezat pe targă, iar ea o apucă de margine şi începu să alerge ca să ţină pasul cu ceilalţi. în felul ăsta, străbătură un coridor, însă Jackie fu nevoită să dea drumul tărgii atunci când ajunseră în faţa unor uşi batante. O asistentă o prinse de braţ şi o ţinu în loc.

- Aşezaţi-vă aici, doamnă Kennedy, vă rog. Să-i lăsăm pe doctori să-şi facă treaba.

Capitolul 6

Se aşează pe un scaun tare şi rece. Oamenii din jurul ei îi vorbeau, dar, lucru ciudat, nu-i auzea. Prinse câteva cuvinte disparate: „operaţie", „rapid", „hemoragie", dar nu le pricepu sensul.
De ce se afla acolo? De ce nu era lângă Jack? Nici unul dintre oamenii aceia nu-l iubea. Jack avea nevoie de ea mai mult ca niciodată. Trebuia să fie
lângă el atunci când murea.
Brusc, luă o hotărâre, se ridică în picioare şi împinse uşile. De data asta n-o opri nimeni. înăuntru, pe un pat îngust, având pe el doar lenjeria de culoare albastră, zăcea Jack. Pe braţe şi pe picioare i se vedeau dungile de la bronzul din timpul verii. Capul îi era bandajat, iar ochii, închişi.
Doctorii se întoarseră, dar n-o împiedicară să se apropie. Jack era de nerecunoscut. îi privise de nenumărate ori faţa pe când dormea, atunci când cuta dintre sprâncene şi maxilarul i se relaxau. Acum arăta cu totul altfel. Trăsăturile i se împietreau pe măsură ce moartea punea stăpânire pe el.
Se aplecă şi îl sărută pe buze, dar el nu-i răspunse la sărut.
- Vme un preot, doamnă Kennedy, spuse cineva, dar ea ştia că era prea târziu.
Jack murise. Nu ştia în care moment anume sufletul îi părăsise trupul, dar ştia că Jack nu mai era printre cei vii.
îşi scoase verigheta şi o puse pe degetul lui cel mic. Oare mai exista vreo dimensiune în care el să-i simtă prezenţa? Oare sufletul lui încă se afla în acea cameră, privindu-i?
Sosi un preot cu o înfăţişare foarte sobră. El făcu semnul crucii deasupra lui Jack, apoi îl unse cu mir şi rosti în şoaptă cuvinte sacramentale despre iertarea păcatelor şi binecuvântarea veşnică. Acele cuvinte ar fi trebuit să-i aducă lui Jackie o oarecare alinare. Nu ăsta era rolul religiei? Dar ea nu simţi nimic.
„Aduceţi-l înapoi!", ar fi vrut să strige.
Iisus îl înviase pe Lazăr din morţi. Oare de ce nu putea nici unul dintre oamenii învăţaţi din acea încăpere să facă o minune?
în schimb, ei declarară oficial ora decesului - 13:00.

Lui Jackie i se pusese un nod în gât, mare şi greu cât o piatră, dar nu plânse. Se simţea împietrită, blocată în grozăvia acelui

Capitolul 7

moment.
îl luă pe Jack de mână, strecurându-şi degetele printre ale lui. Era cel mai trist lucru din lume să ţii mâna celui iubit şi să nu simţi nici o reacţie, nici cea mai slabă tresărire.

Exista un singur om căruia ar fi vrut să-i spună asta, dar el o părăsise pentru totdeauna. Era singură

.Actul m

Paris
22 noiembrie, 1963

Maria lua cina împreună cu Maggie van Zuylen şi cu încă două prietene la Le Train Bleu, un restaurant elegant, situat deasupra Gării Lyon, când şeful de sală făcu un anunţ:
- Doamnelor şi domnilor! strigă el. Veşti groaznice din America! Preşedintele Kennedy a fost împuşcat mortal!
Preţ de câteva clipe, se lăsă o linişte grea. Maria se uită la prietenele ei, încremenită.
- Oare e adevărat? întrebă Maggie. Nu cred.
- Avea mulţi duşmani, spuse un bărbat de la o masă alăturată. Poate că ruşii l-au ucis.
- Sau Mafia, fu de părere altcineva.
- Nu, Mafia l-ar fi ucis pe Bobby Kennedy, dacă ar fi vrut să scape de cineva. El i-a tot băgat pe mafioţi la închisoare.
- Dar Ku Klux Klan? Să fi fost ei?
- Tu l-ai cunoscut, nu? o întrebă Maggie pe Maria, şi toate capetele din vecinătate se întoarseră spre ea.

Da. Era fermecător. Nu-mi vine să cred

.Maria începu să tremure foarte tare. îşi încrucişă braţele, punându-şi mâinile pe umeri. Dintr-odată, simţi nevoia imperioasă de a se întoarce în apartamentul ei. Avea nevoie de siguranţa celor patru pereţi şi voia să vorbească cu Ari.
- Eu plec acasă, spuse ea, împingând scaunul în spate şi ridicându-se în picioare.
- Dar de-abia te-ai atins de mâncare, protestă Maggie. Haide să terminăm, iar apoi plecăm împreună. Poate că nici nu-i adevărat. Ştii, doar, cum circulă zvonurile false.
- Vreau să merg acasă, să văd dacă dau ştirea la televizor, îi spuse Maria. Să nu-ţi faci griji, o să iau un taxi.
îşi luă poşeta şi se îndreptă, grăbită, spre uşă. Câţiva clienţi ai restaurantului se hotărâseră, ca şi ea, să plece, aşa încât se formase coadă la garderobă, însă, de îndată ce ieşi, portarul îi chemă un taxi. Luminile puternice ale oraşului îi stârniră o nelinişte adâncă. îi aminteau de campania de intimidare care se dusese împotriva ei pe când cânta la Teatrul La Scala. Cei care se aflau în centrul atenţiei publice erau întotdeauna vulnerabili. Ca să ţi se curme viaţa dintr-odată, nu era nevoie decât de un nebun înarmat.
Maria se năpusti în apartament şi, fără să se descalţe sau să-şi dezbrace haina, formă numărul de la hotelul din Hamburg la care se cazase Ari pe perioada în care supraveghea munca la un nou petrolier.
- Din păcate, linia e ocupată, îi spuse recepţionera. Doriţi să aşteptaţi?
- Da, vă rog.
Se aşeză la măsuţa pe care era pus telefonul, cu receptorul în mână. Bruna intră în hol.
- A telefonat cumva Ari câtă vreme am fost plecată? o întrebă Maria, acoperind receptorul cu mâna.
- Nu, doamnă, n-a mai sunat de când aţi vorbit mai devreme. Doriţi să vă aduc ceva?
- Da, un coniac, te rog.
Maria rămase în aşteptare, ascultând în receptor tot felul de sunete şi câteva voci care păreau să vorbească în germană, la sute de kilometri depărtare.

- Vă fac legătura, îi spuse recepţionera aproape zece minute mai târziu.

- Ai auzit ce s-a întâmplat? îl întrebă Maria pe Ari de îndată ce-i auzi vocea.

- E un adevărat şoc, nu-mi vine să cred.

- Nici mie. Sigur e adevărat? Chiar a murit?
- Da, îi răspunse Ari. L-au dus la spital în câteva minute, dar a fost declarat mort o jumătate de oră mai târziu. Lyndon Johnson a depus jurământul la bordul unei aeronave Air Force One.
în fundal se auzea televizorul, iar Maria bănui că de acolo aflase Ari toate acele informaţii.
- Cine-i făptaşul? Au vreun suspect?
- La ştiri au zis că a fost împuşcat un poliţist în timp ce urmărea un bărbat care fugea de la locul crimei. Sper să-l prindă în scurt timp. E o zi groaznică pentru întreaga lume.
- Eşti bine, dragul meu?
- Da, sunt bine. Tu?
Ea îi povesti cum aflase la restaurant despre asasinat şi cum toată lumea se grăbise să facă presupuneri legate de identitatea şi de motivele celui care îl împuşcase pe preşedinte.
- N-am mai putut să rămân acolo. Vestea m-a tulburat foarte tare.
- Aş vrea să fiu cu tine acum. în astfel de momente, simţi nevoia să fii aproape de cei dragi.
- Da, şi mie mi-ar plăcea. Oare e prea târziu pentru a lua un avion spre Hamburg? îl întrebă ea, aruncând o privire spre ceas.
Spusele Măriei erau doar pe jumătate o glumă.
- Avem nevoie de o maşină a timpului, îi răspunse el. Ai putea să fii cu mine instantaneu, ori de câte ori am nevoie de tine. Iar maşina asta ar putea să ne ducă înapoi, în trecut, ca să se găsească cineva care să-l împuşte pe asasinul preşedintelui înainte ca el să fi apucat să tragă.

Nici unul dintre ei nu voia să închidă; îşi spuseră „te iubesc" de mai multe ori şi-şi luară rămas-bun în şoaptă, apoi mai zăboviră puţin, ascultându-şi răsuflarea unul altuia prin linia de telefon. Maria se uită la ştiri până când nu mai putu să-şi ţină ochii deschişi. în dimineaţa următoare, de îndată ce se trezi, porni radioul - dorea să afle totul, fiecare detaliu. Doar atunci avea să poată să înţeleagă ce se întâmplase. Pe canalul France Inter vorbeau doar despre asta, iar Maria află că un bărbat pe nume Lee Harvey Oswald fusese arestat şi acuzat că trăsese asupra preşedintelui. Numele acela nu-i spunea nimic Măriei.
Aproape toate ziarele de dimineaţă aveau pe prima pagină o fotografie a doamnei Kennedy stând lângă Lyndon Johnson, în timp ce acesta depunea jurământul. Ea era trasă la faţă, cu ochii măriţi şi privind în gol, în stare de şoc, iar costumul îi era pătat de sângele soţului ei. Maria simţi că i se rupea inima de milă. Era inuman ca văduva să fie fotografiată chiar în momentul acela, după ce suferise o traumă atât de cumplită. De ce n-o proteja nimeni?
în ziare se spunea că doamna Kennedy se afla la Casa Albă, organizând înmormântarea. Bobby Kennedy o aşteptase la aeroportul din Washington. Maria bănuia că Lee avea să vină şi s-o ajute. Probabil că era deja pe drum
Se ştiau puţine detalii, aşa că reporterii de televiziune luau de la capăt aceeaşi poveste şi intervievau cât puteau de mulţi martori. Dar acea repetare a informaţiilor o ajută pe Maria să înceapă să înţeleagă că tragedia se întâmplase cu adevărat. O chemă pe Bruna ca să asculte împreună ştirile de la radio, apoi dezbătură cele auzite. Oare unde fuseseră ofiţerii de pază şi protecţie ai preşedintelui? De ce călătorise cuplul prezidenţial într-o maşină decapotabilă? Mai fuseseră asasinaţi preşedinţi - astfel de lucruri se mai întâmplaseră în America - dar crima de acum părea, din multe motive, cutremurătoare. Preşedintele fusese atât de tânăr, de elocvent, de charismatic.
în seara aceea, la ora şase - oră la care vorbeau întotdeauna atunci când erau departe unul de celălalt - Maria îi telefonă lui Ari la hotel.
- Din păcate, domnul a predat camera, îi spuse recepţionera.

Ciudat. Ari nu-i spusese că avea de gând să plece din Hamburg. Atunci îi trecu Măriei prin minte că se putea ca el să fie în drum spre Paris. Poate că sosea în seara aceea. Gândul o făcu să zâmbească, emoţionată.
- Ce avem la cină? o întrebă ea pe Bruna. E destulă mâncare în caz că apare vreun musafir neaşteptat?
îşi împrospăta machiajul, pentru orice eventualitate, dar Ari nu sosi până la ora cinei. Desfăcu o sticlă de şampanie şi bău un pahar, apoi încă unul, în timp ce se uita la televizor. însă la miezul nopţii, văzând că Ari tot nu apărea, Maria începu să se îngrijoreze. întotdeauna vorbeau seara, indiferent de situaţie. Oare ce îl împiedicase să-i telefoneze?
Nu reuşi să adoarmă, gândindu-se că era posibil ca el să fi avut un accident. Poate că şi murise. Ideea asta îi prinse rădăcini în minte şi o tortură până spre dimineaţă, făcând-o să se zvârcolească în pat, cu cearşafurile făcute ghem sub ea.
Aţipi pe când se crăpa de ziuă, dar, câteva ore mai târziu, o trezi soneria telefonului. Sări iute din pat şi o zbughi spre hol ca să ia receptorul din mâna Brunei, aşteptându-se la cele mai rele veşti.
- Of, slavă Domnului! strigă ea, auzind vocea lui Ari. Unde eşti?
- Sunt la Washington. Am venit cu avionul, ca să văd dacă pot să-i ajut cu ceva pe cei din familia Kennedy. Am aterizat acum câteva ore.
Maria rămase încremenită. Nu înţelegea.
- După o asemenea nenorocire, cu siguranţă că ei nu vor decât să fie lăsaţi în pace. Nu poţi să apari, pur şi simplu, şi să-ţi oferi serviciile...
- Am fost invitat, îi răspunse Ari. Sunt cazat la Casa Albă. De aici ţi-am telefonat.
îmbufnată, Maria stărui:
- Dar tu o cunoşti foarte puţin pe doamna Kennedy. Ai petrecut doar două săptămâni împreună cu ea, iar acum, dintr-odată, i-ai devenit confident?
Se opri câteva clipe, pentru că-şi dădu seama care era adevăratul motiv.
- Te-a invitat Lee? încă te culci cu ea, nu-i aşa?
- Nu, Maria, nu, îi răspunse el pe un ton calm, încercând s-o liniştească. Lee şi Jacqueline îmi sunt prietene, iar eu am venit

pentru a le oferi sprijinul meu acum, la nevoie. M-a surprins invitaţia, dar ar fi fost nepoliticos din partea mea să le refuz.
- Prietenele tale? întrebă ea ridicând din sprâncene. Eşti sigur?
Nu putea să-şi alunge din minte bănuiala în privinţa lui Lee, dar nu era momentul acum, în timpul unei convorbiri transatlantice, să se certe cu el. Probabil că telefoanele de la Casa Albă erau ascultate. Poate că cei de la FBI ascultau chiar atunci ceea ce-şi spuneau ei doi.
- Mi-aş fi dorit ca tu să-mi fi telefonat aseară, îi spuse ea, în loc să mai insiste în legătură cu Lee. Am fost foarte îngrijorată.
- Ştiu. îmi pare rău că n-am vorbit, aşa cum facem de obicei, dar, de îndată ce am primit invitaţia, m-am grăbit să prind primul zbor. Te mai sun diseară, la ora şase, ora Franţei. Aici e noapte acum, aşa că o să încerc să dorm. A fost o zi lungă.
\focea lui Ari era obosită, într-adevăr. Dar Măriei nu-i prea venea să închidă atât de repede. Trebuia să mai aştepte încă nouă ore până să poată să vorbească din nou cu el.
- Ai văzut camera în care o să stai? Cum e?
- Potrivită. Decorată simplu, iar pe pat e o saltea cam tare. Dar acum aş putea să dorm şi pe o scândură, ca să-ţi spun drept.
- Când te întorci? Când te văd? îl întrebă ea, detestându-şi disperarea din voce.
- O să vin la Paris chiar după înmormântare, îi promise el. Mi-e dor de tine. Te iubesc foarte mult.

Capitolul 1

După ce închise, Maria încercă să se liniştească, să lase ultimele lui cuvinte să-i potolească tulburarea, dar nu reuşi. Gândul că Ari era la Casa Albă, cu Lee agitându-se prin preajmă, supărată, căutând alinare, îi provoca o neliniște bolnăvicioasă. Simțea că el îi scăpa printre degete, că se îndepărta de ea, aruncându-se în braţele acelei Radziwill. în orice caz, ea n-avea să stea deoparte, aşteptând să se întâmple aşa ceva, ci era pregătită să lupte până la ultima suflare. Dar cum?Washington, D.C. 25 noiembrie, 1963

Jackie zăcea cu ochii larg deschişi, nereuşind să adoarmă, în ciuda amitalului pe care doctorul i-l injectase în venă. Oboseala o ameţise şi-i făcuse corpul ca de plumb, dar creierul îi era perfect treaz şi n-o lăsa să aţipească. Prin minte îi treceau tot felul de gânduri obsedante, ca nişte imagini alb-negru dintr-un film vechi, iar inima îi bătea ca un metronom Avea atâtea lucruri de făcut! Trebuia să-şi găsească o altă locuinţă cât mai repede, pentru că, deşi soţii Johnson fuseseră amabilitatea întruchipată, aveau nevoie ca ea să plece de la Casa Albă. Dar înainte să înceapă să caute o casă, trebuia să se concentreze cu toate forţele pe fiecare detaliu legat de înmormântare.

Cu toţii - inclusiv Bobby - încercaseră s-o convingă să nu meargă în urma sicriului lui Jack, susţinând că era un risc prea mare, dar ea nu-şi schimbase gândul. Era foarte important ca acea înmormântare să fie la fel de grandioasă precum fusese cândva cea a lui Lincoln, celălalt mare preşedinte american asasinat. Jackie nu se prea se gândea la Lee Harvey Oswald, asasinul, care

fusese împuşcat mortal cu o zi înainte, în timp ce se afla în arestul

Capitolul 2

poliţiei. O înfuriase să afle că iubitul ei soţ fusese ucis de un caraghios de comunist insignifiant; dacă tot trebuise să moară, ei i-ar fi plăcut ca asta să se fi întâmplat pentru o cauză nobilă, ca, de pildă, legea privind drepturile civile. Dar el murise, şi nimic nu mai putea să-l aducă înapoi.

Se uită la ceas. Era 3:20 dimineaţa - perioada cea mai grea din noapte. La ora unu, ea mai putea să-şi spună că oamenii erau încă la petreceri; la cinci,se trezeau să meargă la muncă. Dar între două şi cinci erau ore moarte, de-a lungul cărora ea se simţea singura fiinţă trează din întreaga lume.
Ar fi putut să le ceară lui Lee sau lui Stas, lui Bobby sau chiar mamei ei (Doamne fereşte!) să stea cu ea. Dar singura persoană cu care ar fi vrut să fie era Jack, iar pe el îl înmormânta a doua zi. îi răsunau în minte replici din timpul ultimei lor discuţii, cu toatele, lipsite de importanţă. La ce oră să se întâlnească, despre hainele ei, dorinţa lui ca ea să le farmece pe doamnele cu care urma să ia prânzul; iar apoi, ultimul lucru pe care i-l ceruse el: să-şi dea jos ochelarii de soare. Ultimele lui cuvinte ar fi trebuit să fie pline de un înţeles adânc, ceva legat de pacea în lume sau de egalitatea dintre rase, nu de ochelarii de soare.
Ultimele cuvinte. Ochii i se umplură de lacrimi. N-avea să-i mai audă niciodată vocea, tachinările, n-avea să-l mai audă niciodată spunându-i că o iubea. Ultimele însemnau ultimele.
Doamna Shaw îi aduse pe Caroline şi pe John în camera lui Jackie. Erau atât de drăgălaşi în hăinuţele lor albastru-deschis şi cu pantofii lustruiţi, încât ei îi venea să plângă. De când murise tatăl lor, amândoi se purtaseră ca doi îngeraşi. John era prea mic ca să înţeleagă, dar Caroline ştia. Tot încerca să- şi consoleze mama, stând agăţată de braţul ei de parcă ar fi fost un ursuleţ koala. Era tragic că urma să crească fără tată. Black Jack nu fusese un tată perfect, avusese şi el defectele lui, dar, una peste alta, fusese farul călăuzitor al lui Jackie. Fără el, copilăria i-ar fi fost mult mai puţin veselă; ar fi fost mai puţin încrezătoare în ea însăşi.
îi era greu să vorbească, avea un nod uriaş în gât. Tot felul de oameni îi vorbeau acum, dar cuvintele lor păreau să-i plutească deasupra capului şi nu reuşea să priceapă nici unul. Senzaţia de ireal persista. Cum era cu putinţă ca Jack, care fusese atât de plin de viaţă - cel mai energic om pe care îl cunoscuse vreodată -, să fie mort?
Bobby îi spuse lui Jackie că sosise timpul, iar ea, ţinându-şi cei doi copii de mână, ieşi din Casa Albă. Se adunaseră hoarde de fotografi şi de cameramani care înregistrau fiecare moment al

procesiunii. Aceasta se îndrepta spre Capitoliu, unde se afla sicriul lui Jack, dar Jackie ignoră presa cu desăvârşire. Mama ei o învăţase să-şi păstreze demnitatea în public indiferent de situaţie, iar acum ştia că avea mare nevoie să pună în practică acele principii. Era hotărâtă să nu arate cât de mult suferea, să nu se lase doborâtă - ştia că, în dimineaţa următoare, avea să apară pe prima pagină a ziarelor. în ziua aceea era vorba despre Jack, nu despre ea.

în timp ce mergea spre catedrală în urma sicriului înfăşurat în drapelul american, nu aruncă nici măcar o privire către şefii de stat prezenţi, către fanfarele militare sau către miile de spectatori, nici măcar către cei doi fraţi Kennedy, care se aflau de-a stânga şi de-a dreapta ei. Nu se temea deloc că s-ar fi putut s-o atace cineva, ci privea ţintă chesonul cu care era transportat trupul neînsufleţit al lui Jack şi se concentra să ducă un picior înaintea celuilalt. Era ultima dată când putea să fie cu el, ultimul serviciu pe care putea să i-l facă, iar ăsta era singurul lucru care o interesa.

Din fericire, înăuntrul catedralei era mai multă linişte. Jackie putu să se ascundă printre cei din tribul Kennedy, fiecare jelind după propria imagine pe care o avea despre Jack, în timp ce cu toţii încercau, adunaţi în jurul ei precum un scut invizibil, s-o protejeze de privirile iscoditoare din jur. La urma urmei, era de mare ajutor să ai o familie numeroasă. După ani buni în care se simţise o intrusă, acum era limpede că o tratau cu toţii ca pe o Kennedy şi că aveau grijă de ea. Din clipa în care avionul Air Force One aterizase la Washington, Bobby o urmase peste tot, de parcă ar fi fost umbra ei. Acum stăteau atât de aproape unul de celălalt, încât braţele li se atingeau.

în timpul panegiricului, Jackie reuşi să se stăpânească şi să pară demnă, dar, atunci când Luigi Vena începu să cânte „Pie Jesu", simţi cum o năpădea emoţia. Muzica aceea perfectă, maiestuoasă, care se înălţa spre cupolă, îi spulberă efortul de a păstra aparenţa de autocontrol; fără să vrea, Jackie oftă
adânc. Bobby îşi trecu un braţ protector în jurul ei, iar Caroline o strânse tare de mână. Era puternică fiica ei. Slavă Domnului că era puternică.

După ce ieşiră din catedrală, ea îl îndemnă pe John să salute sicriul tatălui său şi auzi sunetul a sute de bliţuri. Acel moment atât de personal - un fiu care îşi lua rămas-bun de la tatăl lui - nu putea să rămână nefotografiat. Era groaznic; pur şi simplu, groaznic.
Copiii fură duşi înapoi la Casa Albă, iar Jackie îşi continuă drumul spre Arlington, unde avea loc înmormântarea. Simţea că putea să se prăbuşească în orice clipă. Cine avea s-o prindă dacă se întâmpla asta? Bobby, probabil. Era chiar acolo, lângă ea, aşa cum fusese toată ziua. Dar Jackie nu voia în ruptul capului să cedeze. Cadeţii irlandezi se mişcau într-un ritm ameţitor în timp ce-şi făceau, tăcuţi, exerciţiile militare demonstrative. Jackie îi invitase pentru că Jack fusese întotdeauna mândru de originile lui irlandeze. Se simţise foarte bine atunci când vizitase Irlanda - cu doar cinci luni în urmă - iar Jackie şi-ar fi dorit să fi mers cu el, deşi la vremea aceea fusese însărcinată. Şi ea avea ceva sânge irlandez, din partea mamei, şi plănuise de mult timp, împreună cu Jack, să viziteze acea ţară. Crezuseră, bineînţeles, că mai aveau zeci de ani înaintea lor. Acum ea n-avea să mai poată niciodată să admire alături de el ţinuturile strămoşilor lor.
Sosi clipa în care trebuia să facă un pas înainte şi să aprindă flacăra eternă. Luă torţa, dar mâna îi tremura atât de tare, încât nu izbuti s-o aprindă. Un lucru avea de făcut - şi nu reuşea. Simţea cum o părăseau puterile şi aproape că izbucni în lacrimi. Dar nu putea să lase să se întâmple aşa ceva; nu voia să se dea bătută cu nici un preţ. îşi strânse încheietura cu cealaltă mână, ca să poată să se oprească din tremurat. în cele din urmă, reuşi să aprindă flacăra.
în scurt timp, avea să se înapoieze la Casa Albă, unde putea să se adăpostească în spatele uşilor închise, să-şi scoată pantofii, să-şi aprindă o ţigară şi să bea un pahar de votcă. Dusese la bun sfârşit sarcinile care îi
reveneau; reuşise să-i facă lui Jack o înmormântare aşa cum i se cuvenea unui lider de talie mondială. Cel mai mare dintre toţi.
Acum trebuia să găsească o cale de a trăi fără el.Paris
25 noiembrie, 1963

Maria urmări transmisiunea înmormântării preşedintelui Kennedy la un canal de televiziune francez. O mişcă adânc demnitatea austeră a fostei prime- doamne, slabă ca o umbră în spatele vălurilor ei negre, ducând de mână doi copii mici. Trecuseră doar trei zile de când îi fusese împuşcat soţul, aflat în maşină lângă ea. Oare cum reuşea să se dea jos din pat, ca să nu mai vorbim despre faptul că trebuia să aibă, în faţa camerelor de filmat din întreaga lume, o prezenţă care să impună respect? Avea, fără îndoială, nervi de oţel.
Maria privi cu atenţie imaginile, încercând să vadă pe unde era Lee, dar nu reuşi s-o descopere. Era o zi dedicată familiei Kennedy. O surprinse telefonul de la ora şase seara al lui Ari, fiindcă se gândise că el se afla alături de ceilalţi membri ai familiei îndoliate.
- Nu m-am dus la înmormântare, dar aseară am luat cina împreună cu familia reunită, îi spuse el. Habar n-ai cât alcool s-a băut şi câte glume s-au spus, chicoti el. Să fi văzut ce faţă a făcut Bobby Kennedy după ce a intrat în încăpere şi a dat cu ochii de mine. Am crezut c-o să se înece, dar nu, a început să mă tachineze, zicându-mi „fost puşcăriaş".
- Nu era cazul să se poarte aşa, se zbârli Maria, pe care o irita întregul episod.

încerca să mă facă să-mi pierd cumpătul, iar eu eram hotărât să nu-i dau satisfacţie. Apoi a dispărut şi s-a întors cu un document pe care scria că eu promit să dau jumătate din averea mea săracilor din America Latină şi mi-

acerut să-l semnez. L-am semnat, dar am adăugat câteva clauze în greceşte, ca să nu mai aibă valoare executorie.
- Mai bine i-ai pune pe avocaţii tăi să-l verifice, îl avertiză Maria. Având în vedere că Bobby Kennedy e Procuror General al Statelor Unite, bănuiesc că ştie foarte bine câteva trucuri.
- Nu-ţi face griji - n-o să încerce să se folosească de documentul ăsta.
- De ce eşti atât de sigur?
- Pentru că ştie că ştiu despre el, Jack şi Marilyn Monroe. în secunda în care ia vreo măsură împotriva mea, povestea cu idila lor în trei o să apară în presă.
Ari părea foarte sigur pe el, dar Maria fu uimită şi îngrijorată de lipsa lui de scrupule şi de riscul la care se expunea.
- Nu-i de mirare că Bobby te urăşte!
- Da, sentimentul e reciproc. Mai târziu, m-a luat deoparte şi mi-a spus să nu apar la înmormântare. A zis că prezenţa mea ar stârni prea multe comentarii negative. Am hotărât că nu era momentul să mă cert cu el.
Se vedea că, una peste alta, era mulţumit de el însuşi - măgulit să fie oaspete al Casei Albe, încântat că-l avea la mână pe Bobby. Dar era ciudat, fără îndoială, că Ari, care îl întâlnise pe preşedintele Kennedy doar o dată sau de două ori, fusese prezent la o întrunire familială atât de intimă.
- A fost acolo şi doamna Kennedy? îl întrebă ea.
Maria nu reuşea deloc să şi-o imagineze pe văduva îndurerată în mijlocul acelui circ.
- Nu. N-am văzut-o decât foarte puţin, îi răspunse el. Stă mai mult în camerele ei. I-am telefonat ca să-i transmit condoleanţe, dar n-am vorbit mult.
Deci Lee fusese cea care îl invitase? Cu siguranţă că da, se gândi Maria. Totuşi, ea n-avea să-l întrebe. Ari se întorcea în curând la Paris. Atunci era momentul să încerce să afle ce se întâmpla cu rivala ei şi să găsească o soluţie prin care să pună capăt acelei situaţii odată pentru totdeauna.
După ce mâncă de prânz, Maria se aşeză la masă ca să aştearnă pe hârtie o scrisoare de condoleanţe către doamna Kennedy, dar îi era greu să găsească cuvintele potrivite. începu de mai multe ori, apoi mototoli hârtia. Ştia că doamna Kennedy primea, cu

siguranţă, mii de astfel de scrisori - prin urmare, probabil că nici n-avea s-o citească pe a ei, dar scrisoarea trebuia, oricum, să aibă un conţinut adecvat.

L-am întâlnit pe soţul dumneavoastră o singură dată, scrise ea, după petrecerea de ziua sa de naştere, care a avut loc la Madison Square Garden, dar, din scurta noastră conversaţie, mi-am dat seama că era un om integru, cald şi cu simţul umorului.

Maria rămase puţin pe gânduri, apoi continuă:

Am fost mereu convinsă că avea să facă lucruri măreţe pentru ţara sa şi am simţit o mare încredere la gândul că pacea planetei se afla în mâinile sale. E nespus de dureros că a avut atât de puţin timp la dispoziţie pentru a-şi atinge obiectivele, dar sper că, lumea fiind un loc mai bun datorită lui, acest fapt reprezintă o consolare pentru dumneavoastră.

Maria nu prea urmărea ştirile politice, dar ştia că preşedintele Kennedy îl convinsese pe liderul sovietic, Hruşciov, să reducă testarea armelor nucleare; de asemenea, citise undeva că lui i se datora Legea salariului echitabil din America şi că semnase o ordonanţă prin care se impunea ca toţi angajaţii să fie trataţi egal, indiferent de rasă, religie sau culoarea pielii; înfiinţase Peace Corps, care să vină în ajutorul nevoiaşilor din alte ţări. în încheierea scrisorii, adăugă că se ruga pentru doamna Kennedy şi pentru copiii ei. Ştia că fosta primă-doamnă era romano-catolică, dar spera că ea avea să accepte şi nişte rugăciuni ortodoxe sincere şi pline de compasiune.

Maria reciti paginile şi se încruntă. Cuvintele în sine păreau nepotrivite, dar sentimentul conta, la urma urmei. Maria era foarte afectată de moartea lui John F. Kennedy, din mai multe motive.

O săptămână mai târziu, în dimineaţa zilei în care împlinea patruzeci de ani, Maria se trezi din cauza zgomotelor pe care le făcea Ari, care îi aducea la pat o tavă cu un pahar de şampanie, o omletă perfect rumenită şi o vaza cu un singur trandafir, roz-închis. După ce ea mâncă, el îi pregăti cada, în care turnă din belşug ulei de iasomie şi, după ce o văzu intrată în apă, îi întinse cadoul: un colier Van Cleef & Arpels, cu safire şi diamante.

- Ari! E divin! exclamă ea. Te pricepi atât de bine să alegi bijuteriile!
- încearcă-l, îi propuse el, iar apoi o ajută să-l închidă la ceafa.
Superb! exclamă, făcând un pas în spate ca să vadă mai bine. Pot să vin şi eu în cadă, lângă tine?
- Bineînţeles, se învoi ea zâmbindu-i seducător şi strângându-şi picioarele ca să-i facă loc.
El îşi dădu jos halatul, intră în cadă şi făcură dragoste lent, cu tandreţe. Din cauza uleiului din apă, pielea le era alunecoasă, aşa că stropiră întreaga cameră de baie.
- Singura mea grijă, spuse el apoi, e că acum o să-mi petrec restul zilei mirosind ca un homosexual.
Maria râse.
- Nu trebuie să-ţi faci griji din pricina asta. O să-ţi dau o recomandare strălucită.
La prânz, el îi mai dărui un cadou: o oglindă din secolul al XlX-lea a cărei ramă, acoperită cu foiţă de aur, era decorată cu sirene. Apoi după-amiază sosi un buchet lung de peste un metru şi jumătate, cu flori tropicale rare, în nuanţe de roz-închis, alb şi verde. Maria se simţi foarte răsfăţată.
Aniversarea continuă seara, când Ari dădu o cină în onoarea ei la Maxim's, petrecere la care luau parte douăzeci de prieteni apropiaţi. La un moment dat, el se ridică în picioare şi ţinu un toast:
- în cinstea femeii care are un talent remarcabil nu doar în muzică, ci şi în dragoste şi prietenie. îţi urez ca următorii patruzeci de ani să-ţi fie plini de bucurii!
Maria îşi ciocni paharul cu invitaţii, zâmbind şi jucându-şi rolul de sărbătorită, dar, în adâncul sufletului, nu era fericită că depăşise acel prag al vieţii. O îngrozea faptul că-i apăreau linii fme în jurul ochilor şi că pielea feţei se supunea, inevitabil, legii gravitaţiei. Cum putea să rivalizeze cu Lee Radziwill, care era cu zece ani mai tânără? Era nemulţumită şi de faptul că vocea ei devenea instabilă atunci când trebuia să atingă note înalte şi că nu mai putea s-o controleze la fel de uşor ca înainte. Suferea cumplit că nu reuşise să aibă un copil care să dea un sens viitorului ei.
- Când o să cânţi Tosca la Royal Opera House? o întrebă Maggie van Zuylen, întrerupându-i şirul gândurilor.

- Luna viitoare, îi răspunse Maria zâmbind. Producţia lui Zeffirelli e foarte modernă. E un geniu.
- Eu sunt invitat? o întrebă Ari. Am auzit atât de multe despre el, încât simt că trebuie neapărat să-l cunosc.
Maggie îi făcu, subtil, cu ochiul Măriei, dar ea se simţi stânjenită. Oare Ari era gelos pe Zeffirelli din cauză că ea luase cina cu el? Sau spera să poată să-şi aranjeze o întâlnire clandestină cu Lee, dacă tot se afla la Londra?
- Bineînţeles că eşti invitat, îi răspunse ea, necăjită că gelozia care o măcina îi strica acel moment frumos. Mi-ar plăcea tare mult să vii şi tu.
în maşină, în drum spre apartament, îi mărturisi că avea emoţii din cauza concertului Tosca.

- Nu sunt sigură că vocea mea face faţă. Ari îi strânse genunchiul.
- Chiar dacă apare vreo ezitare măruntă, publicul tot o să se simtă onorat să te asculte cântând. Joci rolul mai bine ca niciodată, iar vocea ta e infinit superioară oricărui alt interpret. Concertele tale merită oricând banii daţi pe bilete.
- Nu mai sunt cea mai bună, spuse ea cu gândul la noile voci tinere, care deveneau celebre pe zi ce trecea.
- Publicul vrea să poată să zică: „Am auzit-o pe Maria Callas", continuă el. Iar eu sunt cel mai fericit bărbat din lume, pentru că, la rândul meu, pot să zic: „M-am culcat cu Maria Callas".

Ari îşi plimbă mâna în sus, pe coapsa ei şi adăugă:

- M-am culcat de multe ori cu ea! Maria râse, apoi îl întrebă:

- Ce-ar fi să zici: „O iubesc pe Maria Callas"?

El o sărută pătimaş, apoi îi luă capul în mâini, o privi adânc în ochi şi-i spuse:
- întotdeauna o s-o iubesc pe Maria Callas.

Capitolul 1

„Asta ar trebui să mă mulţumească", se gândi ea. însă nu era aşa. Ari fusese foarte generos, dar nu-i dăduse cadoul la care ea râvnea cel mai mult - o cerere în căsătorie. Maria începea să simtă că el n-avea să facă niciodată acea cerere.Palm Beach, Florida 25 decembrie, 1963

Pe Jackie o deranja pomul de Crăciun, strălucitor şi vesel, instalat în holul reşedinţei familiei Kennedy din Palm Beach. I se părea nepotrivit să sărbătorească la doar patru săptămâni de la moartea lui Jack, dar copiii aveau nevoie de normalitate; n-ar fi fost drept faţă de ei să anuleze Crăciunul.

Erau acolo mai mulţi oaspeţi: Lee şi Stas cu cei doi copii ai lor, Ethel şi Bobby cu numeroşii lor ţânci care, după cât se părea, se tot înmulţeau, şi cu toţii se înghesuiseră, de bine, de rău, în cele unsprezece dormitoare ale vilei, în scurt timp, copiii începură să se poarte precum nişte sălbatici, alergând încoace şi-ncolo şi inventând tot felul de jocuri, de dimineaţa până seara. Caroline şi John luau şi ei parte la ele, dar erau mai liniştiţi decât de obicei. De regulă, lui John îi plăcea să fie în centrul atenţiei atunci când veneau în vizită verii lui, dar acum stătea retras, în spatele surorii mai mari.

Jackie îşi privea copiii cu atenţie, să vadă dacă nu cumva dădeau semne de tristeţe sau de suferinţă, dar băgă de seamă că în timpul zilei nu erau decât neobişnuit de tăcuţi. Doar înainte de culcare, pe când îi învelea, o asaltau cu întrebările.

- De ce l-a împuşcat omul acela pe tati? o întrebă Caroline în noaptea de Crăciun, după ce toate cadourile fuseseră deschise, ambalajele mototolite ale acestora se aflau deja la gunoi, iar curcanul fusese mâncat.Există oameni răi pe pământ, îi răspunse Jackie. Doar câţiva. Tatăl vostru a fost ţinta lor pentru că era preşedinte şi pentru că voia să facă lucruri bune pentru toată

lumea: bogaţi sau săraci, albi sau negri. Lucrul ăsta n-a fost pe

Capitolul 2

placul unora.
- De ce nu? insistă Caroline.
- Nu ştiu, îi mărturisi Jackie. Poate că, într-o bună zi, după ce o să se încheie ancheta, o să ne explice cineva.
Cei doi copii dormeau împreună într-un pat mare, în camera de lângă cea a mamei lor. Jackie îşi descălţă pantofii, se strecură între ei şi-i luă în braţe.
- Când se întoarce? o întrebă John, încercând din răsputeri să-şi ţină ochii deschişi.
Cine? Omul cel rău? Jackie îşi trecu degetele prin părul lui. Nu se întoarce, îi răspunse ea.

- Nu el. Când se întoarce tati?

Jackie răsuflă adânc, pentru a-şi stăpâni emoţia.

- Acum e în cer, scumpule. Dar o să rămână veşnic în inimile

noastre.
Simţea că fiica ei plângea cu suspine care o făceau să tremure, aşa că le aşeză capetele pe umerii ei şi rămase astfel până când simţi că trupurile li se destinseseră şi că adormiseră amândoi.
O bântuiau amintirile de la Crăciunul de anul trecut. Şi-l petrecuseră la Casa Albă şi totul fusese perfect: un brad uriaş, decoraţiuni albe şi argintii, de bun-gust, cadouri frumos împachetate. Avuseseră parte de cei mai reuşiţi ani ai căsniciei lor în casa aceea. Cum de era cu putinţă ca, în urmă cu un an, să fi fost ultimul Crăciun al lui Jack?
Apoi îşi dădu seama că tot ce trăise el în ultimele douăsprezece luni fusese pentru ultima oară, numai că nimeni nu ştiuse. Ultima lui zi de naştere, ultima bălăceală în ocean, ultimul cocktail, ultima oară când îi învelise pe copii înainte de culcare, ultima oară când făcuseră dragoste. Ultimul lor sărut, în dimineaţa în care el murise, chiar după ce aterizaseră la Dallas.

„îţi mulţumesc că ai venit cu mine în Texas", îi spusese Jack

Capitolul 3

atunci. „E foarte important pentru mine." Apoi o sărutase.
Jackie coborî la parter şi-şi turnă un pahar mare de votcă cu gheaţă, apoi începu să bea încet, în timp ce toţi ceilalţi sporovăiau. încercau să nu pomenească numele lui Jack ca să nu-i răscolească amintirile, ceea ce era de-a dreptul ilar. Cum ar fi putut ea să uite vreodată, chiar şi preţ de o secundă?
- Cum e noua casă? o întrebă Ethel.
Jackie se mutase, temporar, în casa unor prieteni din Georgetown.
- E spaţioasă, răspunse ea, dar prea aproape de stradă. Afară se adună mulţimi de curioşi, aşteptând cu aparatele de fotografiat pregătite, doar-doar reuşesc să ne vadă pe mine sau pe copii.
Jackie făcu o grimasă. Ce fel de oameni sunt, dacă pot să facă aşa ceva?
Lee clătină din cap, dezgustată.
- I-am văzut cum s-au aşezat să mănânce ca la picnic, chiar acolo, pe trotuar. Aruncă ambalajele de la sandviciuri şi sticlele pe peluza din faţa casei, iar dacă ofiţerii de pază le atrag atenţia, oamenii ăia pur şi simplu le fac poze.
Jackie nu mai suporta sunetul aparatelor de fotografiat, în special al celor cu bliţ. Zgomotul exploziv şi lumina bliţului o făceau să încremenească de frică. Oricare dintre curioşii aceia putea să aibă o armă ascunsă vederii. într-o zi, o femeie se năpustise la ea şi reuşise s-o mângâie pe păr, înainte să intervină un agent al Serviciului Secret. De ce? Oare de ce crezuse acea femeie că ar fi fost bine să facă un asemenea gest?
Orice se întâmpla pe neaşteptate o ducea pe Jackie cu gândul înapoi, la Dallas, cu atâta intensitate, încât parcă într-adevăr ea s-ar fi aflat tot acolo, în ziua aceea, cu ceva timp înainte, unul dintre numeroşii copii ai lui Ethel ţâşnise pe uşă cu un pistol de jucărie în mână, iar Jackie se speriase atât de tare, încât de-abia putuse să-şi înăbuşe un ţipăt. Dacă apărea vreun străin la uşa de la intrare, o cuprindea panica. Trăia tot timpul cu teama că vreun nebun oarecare avea să-i ucidă pe ea sau pe copii, iar atmosfera gălăgioasă din mijlocul familiei Kennedy, de Crăciun, nu-i făcea tocmai bine.

- Bănuiesc că lumea o să mai fie curioasă o perioadă, să vadă ce

Capitolul 4

se întâmplă cu voi, îi spuse Ehtel pe un ton înţelegător. Dar ar fi bine să-ţi găseşti o casă care nu dă la stradă. Vrei să-ţi caut eu una?

- Mulţumesc, Ethel, dar cred că ai destule pe cap. Ethel născuse

cel de-al optulea copil în vara aceea. „Oare cum ţine minte

numele fiecăruia?", se întrebă Jackie.

- O să locuieşti la Washington? o întrebă Bobby. Ăsta-i primul lucru asupra căruia trebuie să te hotărăşti.

Jackie se uită la el. Bobby ştia mai bine decât oricine cât de greu îi era ei să ia hotărâri în perioada aceea. Parcă nu-i funcţiona creierul aşa cum trebuia, de parcă neuronii n-ar mai fi făcut conexiuni.

- Nu ştiu, îi răspunse ea.

Fu recunoscătoare că Lee schimbă, în acel moment, subiectul. Sora ei se purtase exemplar în ultimele săptămâni. Voia tot timpul s-o ajute, era atentă la nevoile ei, îi aducea băuturi, scrumiere sau batiste curate. în noaptea înmormântării, îi lăsase lui Jackie un bileţel pe pernă:

Noapte bună, scumpa mea Jacks - cea mai curajoasă şi mai nobilă persoană din lume.

Dar Jackie nu-i făcea confidenţe. Relaţia lor nu funcţiona astfel. Ea fusese dintotdeauna cea care avusese grijă de Lee, iar acum nu puteau să schimbe rolurile peste noapte.

Doar Bobby îi înţelegea cumplita suferinţă, pentru că o împărtăşea. Moartea lui Jack îl doborâse, îl zdrobise de-a dreptul. Pentru el, fiecare zi era un chin cumplit, abia făcea faţă. De aceea, Bobby era singura persoană cu care Jackie putea să vorbească. Putea să-i spună adevărul brut, fără să se cenzureze, aşa cum era nevoită să facă atunci când se afla în preajma celorlalţi.

în ziua morţii lui Jack, după ce Bobby venise în grabă s-o ia de la aeroport, ea îi povestise totul, fiecare detaliu macabru, fără să

omită nimic. Cuvintele îi ieşiseră din gură ca o avalanşă de

Capitolul 5

neoprit. La fel se întâmpla şi acum, de fiecare dată când se întâlneau. Jackie nu putea să se abţină, lua, obsesiv, întreaga poveste de la capăt. Poate că ar fi trebuit să înceteze, ca să nu-l supere, dar nu reuşea să se controleze.

în acea după-amiază se plimbară pe plajă, învăluiţi de lumina soarelui din Florida. Valurile se loveau de picioarele lor goale, în aer răsunau ţipetele de bucurie ale copiilor, iar ea îi recita lista cu ceea ce numea „ce bine ar fi fost dacă". Se gândise de atâtea ori la acele scenarii, încât simţea că putea să-şi piardă minţile dacă nu vorbea cu cineva despre ele.

- Ce bine ar fi fost dacă am fi reuşit să-l convingem pe Jack să nu meargă în Texas... Cu toţii ştiam că avea duşmani acolo. De ce nu l-a chemat pe guvernator la Washington, să rezolve neînţelegerea aceea stupidă?

- N-are rost să ne gândim la aşa ceva, o întrerupse Bobby pe un ton blând.

- Ba da, insistă ea. Trebuie să acopăr toate variantele, să înţeleg odată pentru totdeauna. Ce bine ar fi fost dacă n-am fi călătorit într-o decapotabilă! Ce bine ar fi fost dacă m-aş fi uitat cu atenţie spre partea lui de maşină şi l- aş fi zărit pe ucigaş atunci când se pregătea să tragă! Ce bine ar fi fost dacă mi-aş fi dat seama că acel zgomot nu era un rateu de motor, ci o împuşcătură! L-aş fi tras în jos pe Jack şi l-aş fi ocrotit.

- Era treaba celor de la Serviciul Secret să-l ocrotească. Ei sunt vinovaţii, nu tu. Ai făcut tot ce-ai putut, o asigură el, strângându-i mâna.

Jackie îşi continuă plimbarea în tăcere. Bobby putea să spună orice, ea ştia că, într-un fel, îl abandonase pe Jack, nu-l ajutase exact atunci când avusese
atâta nevoie de ea.

La un moment dat, cei care se aşezaseră pe plajă lângă copiii care se jucau izbucniră în hohote de râs, iar pe Jackie o cuprinse furia; ar fi fost în stare să-i ia la palme. Cum puteau să râdă, când Jack era mort? Cum putea cineva să mai râdă?

în primele luni de după moartea lui Jack, Jackie merse de multe

Capitolul 6

ori singură la cimitirul din Arlington, să stea lângă mormântul lui. Cerul iernii era plumburiu, iar pământul, îngheţat. Era insuportabil gândul că acum Jack se afla acolo, sub pământ, iar ea nu putea să-l vadă, nu putea să-l atingă. Cei de la Serviciul Secret o aşteptau la distanţă, respectuos.

într-o zi, după ce vizită mormântul, Jackie merse să se roage la Catedrala Sf. Matei, iar episcopul se aşeza lângă ea, cu mâinile încrucişate în poală şi cu o expresie solemnă pe faţă.

- Cu siguranţă că aveţi foarte multe întrebări, îi spuse el. Vreau să ştiţi că vă sunt întotdeauna alături.

- Da, am o întrebare: ce fel de Dumnezeu lasă să se întâmple aşa ceva? îl provocă Jackie. Ce motiv poate să existe, când Jack voia să facă atât de multe lucruri bune în lume?

- Noi nu putem să ştim motivele, dar trebuie să avem credinţa că totul se întâmplă după voia Domnului. Ţineţi minte, lumea asta nu înseamnă sfârşitul. Există o alta, după moarte, în care dumnevoastră şi Jack o să vă întâlniţi din nou.

Jackie simţi că o cuprindea furia văzându-l cum stătea acolo, de parcă ar fi fost un izvor de înţelepciune, dar, cu toate astea, spunându-i doar platitudini.

- Spuneţi-mi, continuă ea. Dacă mă sinucid acum, o să merg în acelaşi loc în care se află Jack? Pentru că adevărul e că nu mai vreau să rămân aici, în lumea asta. Vreau doar să fiu cu el.

îşi duse mâna la gură să-şi înăbuşe un suspin

Episcopul o privi o clipă în tăcere, de parcă îşi pregătea în minte un răspuns profund, teologic, dar ceea ce îi spuse fu, de fapt, de natură practică.

- Cine o să-i crească pe copii? Cine o să aibă grijă de Caroline şi de John?

Iar atunci, Jackie îşi dădu seama că trebuia să continue să trăiască. Fiindcă, indiferent cine i-ar fi crescut,

Lee sau Ethel, nimeni nu i-ar fi iubit

Capitolul 7

aşa cum îi iubea ea. Era legată de acest pământ din pricina lor, aşa că trebuia să găsească o cale de a fi o mamă cât mai bună, încât să compenseze lipsa tatălui

.Paris
martie 1964

- Am luat cina cu Lee şi Stas; a fost şi baronul, îi spuse Maggie van Zuylen Măriei în timp ce-şi luau ceaiul de după-amiază, şi te asigur că n-ai de ce să te temi din partea lui Lee. Nu ştie să poarte o conversaţie interesantă, iar personalitatea ar putea fi descrisă, în cel mai bun caz, ca fragilă.
- Da, dar sora ei e cea mai celebră văduvă îndurerată din lume, iar Ari puşi simplu salivează ori de câte ori e vorba de faimă şi de renume, îi răspunse Maria în timp ce amesteca în ceai apăsând felia de lămâie cu linguriţa.

- Crezi că Ari şi Lee încă au o relaţie? Maria ridică din umeri.

- Nu i-am prins în flagrant. Din câte ştiu, Ari nu s-a mai întâlnit cu ea de la înmormântarea lui JFK. De curând, am fost la Londra împreună cu el şi nici nu i-a pomenit numele.

Maggie căzu pe gânduri.

- E genul de bărbat care iubeşte vânătoarea şi care se plictiseşte după ce prinde prada. A avut o noapte de sex cu Lee, pe care a plătit-o cu o brăţară. „Iubirea mea cea mai dulce şi dragă" îi spui nepoatei favorite, nu unei amante.

Aşa crezi

- ?Nu ţi-am zis niciodată, continuă Maggie, dar Ari i-a dat cândva Evei Peron zece mii de dolari ca să-şi petreacă noaptea cu el. Atât voia - să poată să spună că a fost a lui.
Asta i se păru de prost gust Măriei. Nu-i plăcea să audă astfel de lucruri despre el.
Maggie îi puse mâna pe braţ.
- Deunăzi, Ari mi-a spus că, graţie relaţiei pe care o are cu tine, speră să fie, în sfârşit, acceptat de înalta societate din Europa. Mult timp l-au ţinut la distanţă din pricina reputaţiei lui în afaceri, dar tu îi conferi clasă, aşa mi-a zis.

-Orbeşti serios? făcu Maria, îmbujorându-se. Ar fi fost foarte

fericită să fie adevărat complimentul.

- Şi, ia spune-mi, ce o să cânţi la concertul următor? o întrebă Maggie. Când pot să vin să te văd?

- Zeffirelli mi-a cerut să cânt Norma la Opera din Paris, în mai...

- Ce interesant! exclamă Maggie. Maria se strâmbă.

- încă nu i-am dat un răspuns. E mai grea, din punct de vedere tehnic, decât Tosca. Şi, sinceră să fiu, nu ştiu dacă vocea mea ar face faţă. De când am cântat ultima dată Norma, am avut o operaţie la sinusuri. Iar în ultima vreme nici n-am exersat atât de mult pe cât ar fi trebuit.
- Tu eşti artista care a învăţat Isolda lui Wagner în două luni, o dojeni Maggie. Şi ai mai cântat Norma de multe ori.
- Asta mi-o spune şi Ari. Vrea să accept, ca să poată să-i invite la concert pe toţi prietenii noştri din Paris.
- E o idee bună. Să priceapă că eşti un trofeu cu mult mai măreţ decât Lee. Să-i amintească cât de mândru ar trebui să fie că te are la braţul lui.
Maria începu un program intensiv de repetiţii şi de sesiuni cu profesori de canto, în vederea pregătirii pentru Norma. Avea să reuşească. Trebuia să reuşească!
Repetiţiile începură în aprilie; Măriei îi plăcea foarte mult decorul creat de Zeffirelli, pădurea fermecată care îşi schimba culoarea odată cu trecerea anotimpurilor. îi plăceau foarte mult şi costumele ei, în multe culori, croite din şifon şi din mătase

vaporoasă, care fluturau precum frunzele în bătaia vântului. Şi îi adora, pur şi simplu, pe copiii care apăreau în spectacol şi care îi trezeau sentimente de-a dreptul materne. Se asigura că primeau destule pauze şi avea întotdeauna în cabină bomboane şi băuturi răcoritoare pentru ei, fiindcă îşi amintea cât de greu îi fusese să cânte atunci când fusese şi ea de vârsta lor.
Totul mergea bine, dar încă se chinuia când trebuia să atingă note înalte, iar premiera se apropia.
- Sari peste câteva note înalte, o sfătui Zeffirelli. Puţină lume o să-şi dea seama.
- Nu pot să fac aşa ceva. Ar însemna să trişez.
Maria era hotărâtă să nu facă nici un compromis în privinţa artei ei dacă putea. Munci şi mai mult, forţându-se să-şi controleze vibraţia atunci când trebuia să cânte note înalte şi exersând multe ore în fiecare zi.
Ari hotărî să-şi invite prietenii în cea de-a patra noapte, după ce criticii îşi spuneau cuvântul, iar spectacolul nu mai prezenta nici un risc. Printre invitaţii lui se numărau prinţesa Grace, Aga Khan, Charlie şi Oona Chaplin, ducele şi ducesa de Windsor, Maggie vanZuylen cu soţul ei şi mulţi alţii. Aranjă să se servească şampanie în pauză şi era din ce în ce mai entuziasmat, pe măsură ce se apropia data evenimentului.
în seara premierei, Maria izbuti să atingă toate notele înalte şi cadenţele, dar fără acea intensitate a trăirii pe care reuşise s-o dea, cândva, personajului marii preotese a templului druizilor. Ştia că şi criticii aveau să bage de seamă asta, dar recenziile avură un ton amabil. Criticii scriseră despre felul ei „sublim" de a-şi juca rolul şi despre „subtilitatea" interpretării muzicale, în a doua şi a treia seară, lucrurile se petrecură la fel, dar în dimineaţa celei de-a patra, Maria se trezi emoţionată din pricina marilor aşteptări ale lui Ari. îşi simţea gâtlejul puţin încordat, poate că din cauza emoţiilor, aşa că-şi petrecu ziua făcând exerciţii de relaxare şi concentrându-se asupra muzicii înainte să-şi îndeplinească ritualurile de dinaintea oricărui concert.
Urcă pe scenă şi fu întâmpinată cu aplauze tumultuoase, dar de la primele acorduri îşi dădu seama că avea să-i fie greu. Corzile vocale nu răspundeau aşa cum trebuia. Neavând încotro, sări peste câteva note înalte şi oferi publicului ei o interpretare mai puţin intensă şi într-o tonalitate mai joasă.

Asta n-ar fi fost cine ştie ce, dar în scena finală, când să cânte nota aceea din octava superioară, vocea i se frânse. Imposibil de disimulat, chiar şi faţă de cei care nu erau mari cunoscători ai operei; eşecul era de netăgăduit.
Câteva persoane din public începură să fluiere, iar apoi se auziră şi câteva huiduieli. Maria ridică braţul către dirijor, arătându-i că voia să încerce încă o dată. Urmă o pauză, orchestra reluă, apoi, începutul ariei, iar Maria îşi adună toate forţele, gândindu-se la toată tehnica pe care o învăţase, şi reuşi să cânte perfect nota. Aproape toţi cei din public aplaudară, dar câţiva încă protestau, iar ea se simţi umilită. De ce i se întâmplase aşa ceva tocmai în seara aceea?
La final, reveni de câteva ori pe scenă, fără să zăbovească, iar apoi, grăbită, se retrase în cabina ei şi trânti uşa, dorindu-şi s-o înghită pământul. Se simţea groaznic pentru că-l dezamăgise pe Ari. El îşi dorise foarte mult ca seara aceea să fie un succes răsunător.
Uşa se deschise şi apăru chiar Ari, cu o sticlă de şampanie în mână.
- Magnifico! exclamă el. N-am fost niciodată atât de mândru de tine ca în momentul în care ai cântat perfect nota aceea înaltă, a doua oară. Aşa o vreau pe Maria mea! Asta iubesc la tine: nu accepţi înfrângerea.
Ea clătină din cap.
- A fost groaznic. Tocmai în noaptea asta n-am reuşit...
- Prietenii te ridică în slăvi. Acum sunt cu toţii la restaurant. Vino cu noi. Să desfac sticla, să te relaxezi puţin?

- Nu pot să dau ochii cu nimeni. Clătină din cap, hotărâtă.
- N-aş putea să suport să văd cum îşi caută cu grijă cuvintele ca să mă felicite. Du-te tu, dacă vrei, dar eu merg acasă.
- Ai fost minunată, tuturor le-a plăcut la nebunie, o asigură el. Dar dacă vrei să mergi acasă, vin cu tine.
Rolls-Royce-ul îi duse rapid înapoi la apartamentul lui de pe Avenue Foch, unde bucătarul le pregăti o cină uşoară, dar Maria nu putu să mănânce. Sorbi un pahar de Dom Perignon, simţind, încă, efectul acelei experienţe umilitoare.

- Nu mai pot să cânt pe scenă, îi spuse ea lui Ari. Asta a fost. Nu e corect să risc să-i dezamăgesc pe ceilalţi muzicieni şi pe cei din public.
Slavă Domnului că eşuase proiectul lui Ari, acela de a o face soprana principală a teatrului de operă din Monte Carlo. Nu merita o asemenea onoare.
- Nu cred că ai dezamăgit pe cineva, insistă Ari. Dar, dacă nu mai vrei să ai de-a face cu presiunea spectacolelor, poate că o să încerci să te concentrezi pe filme şi pe înregistrări.
-Poate...
Nu-i venea să se gândească la toate astea în noaptea aceea. Mai avea doar patru spectacole la Paris, iar apoi ei doi plecau la Atena, să se îmbarce pe Christina pentru o lungă croazieră. în iunie mergeau la Milano, pentru cea de-a patra aniversare a naşterii lui Omero, iar apoi ea avea să-şi petreacă
restul verii înotând, făcând plajă şi relaxându-se, încercând să-şi scoată din minte spectacolul din seara aceea.
Cam aşa se sfârşi încercarea ei de a-i arăta lui Ari că era un trofeu cu mult mai valoros decât Lee. Planul se soldase cu un eşec răsunător.New York
toamna anului 1964
în primul an după moartea lui Jack, Jackie îşi petrecu mai tot timpul apărând ideile şi proiectele pe care el le lăsase în urmă. Le dădu un interviu neinspirat celor de la revista Life, la doar o săptămână după asasinat, pe când încă era atât de traumatizată din cauza celor întâmplate, încât abia îşi dădea seama ce spunea. Articolul n-o mulţumi pe de-a-ntregul; privit retrospectiv, părea prea sentimental, dar ea reuşise, cel puţin, să formuleze clar ideea că preşedinţia lui Jack fusese precum cetatea Camelot din legenda regelui Arthur, adică o perioadă excepţională, al cărei prestigiu avea să supravieţuiască timpului.
în ianuarie, ea apăru în faţa Comisiei Warren, care fusese însărcinată cu investigarea morţii lui Jack. Audierea fu de-a dreptul o tortură. Câte împuşcături auzise? Din câte ţinea minte, două, dar clipele acelea rămăseseră pentru ea o nebuloasă. Mult mai târziu, văzând un film cu momentul în care Jack fusese împuşcat, făcut de un locuitor din Dallas pe nume Abraham Zapruder, Jackie fu şocată să descopere că se căţărase în spatele maşinii. Nu-şi amintea să fi făcut aşa ceva - dar ea era, purtând

costumul şi pălăria roz. Parcă toate acele lucruri i se întâmplaseră altcuiva, parcă nu ea fusese cea care îi ţinuse în poală capul lui Jack, încercând să-i păstreze creierul înăuntrul craniului.

îşi petrecu ore întregi vorbind cu Arthur Schlesinger, toate acele sesiuni de discuţii fiind înregistrate ca mărturii în Biblioteca Prezidenţială John F. Kennedy. După asta, începu seria de interviuri cu William Manchester, cel pe care îl alesese ca biograf oficial al lui Jack. Urmară întâlniri lungi cu Joh

nWarnecke, arhitectul însărcinat cu proiectarea pietrei de mormânt; trebuia să se ocupe şi de ediţia comemorativă a revistei Look, care urma să apară la împlinirea a un an de la moartea lui Jack. Simţea o nevoie disperată să ţină totul sub control, să aibă grijă de fiecare detaliu, de fiecare cuvânt care se scria despre el, pentru ca lumea să înţeleagă ce preşedinte minunat fusese şi cât de multe înfăptuise în doar doi ani, zece luni şi două zile.
în timpul zilei, Jackie reuşea să se stăpânească, ajutată fiind de instructajul pe care îl primise de la mama ei. „Gândeşte înainte să vorbeşti; dacă n-ai ceva util de spus, mai bine nu spune nimic."
în general, femeile aveau tendinţa de a trăncăni fără rost, dar Jackie ştia că tăcerea avea un impact mai mare, fiindcă îl forţa pe interlocutor să vorbească.
în ochii multora, ea părea să facă faţă situaţiei cu brio. Doar câteva persoane cunoşteau realitatea - Bobby, mai mult decât oricine. Poate că nu era drept să-şi descarce tot timpul sufletul în faţa lui. Bobby încărunţise, umbla cu umerii adunaţi şi cu spatele încovoiat, tragedia aceea marcându-l pentru totdeauna. Şi el se refugia în muncă, dar întotdeauna îşi făcea timp dacă Jackie îi telefona să-i ceară vreo părere sau să-i vorbească despre frământările ei. Bobby îi era sprijin mental, emoţional şi fizic şi, de multe ori, ea îi cuprindea gâtul cu braţele şi îl strângea tare. Era aproape la fel de înalt ca Jack, avea acelaşi păr vălurit, tipic pentru familia Kennedy, dar constituţia îi era mai slabă, mai puţin solidă, iar mirosul, mai puţin masculin. Pe moment, îmbrăţişarea aceea o ajuta, dar apoi se simţea şi mai singură, pentru că dorul de cel pe care îl pierduse devenea şi mai puternic.
De-abia seara, după ce copiii mergeau la culcare, Jackie se lăsa în voia sentimentelor. Primul pahar de votcă o relaxa; al doilea o ameţea puţin; la al treilea, începea să plângă. Urmau, de multe ori, al patrulea şi al cincilea. Uneori avea manifestări urâte, pe care şi le amintea, fragmentat, în dimineaţa următoare: ţipa la bona copiilor, plângea în hohote incontrolabile pe umărul secretarei ei sau arunca cu scrumiera în celălalt capăt al camerei. Dar votca şi pastilele de dormit însemnau ritualul de fiecare noapte care o ajuta să cadă în uitare şi să poată să adoarmă. Altfel, îi apăreau în minte tot felul de imagini cu arme, cu sânge şi cu tot felul de alte orori, care n-o lăsau

să închidă ochii. Rămânea aşa, privind în gol şi retrăind la nesfârşit momentele de la Dallas.
- Nu pot să vorbesc cu femei, îi spuse Jackie părintelui McSorley, un preot iezuit cu care începuse să joace tenis. Ele îmi spun tot felul de lucruri găunoase, cum ar fi „timpul le vindecă pe toate", se destăinui ea imitând vocea maică-sii, fiindcă aceasta fusese cea care o consolase astfel cu doar o zi înainte, după ce o certase spunându-i răspicat că trebuia să fie un model pentru toate văduvele din lume. Adevărul e că, din experienţa mea, durerea devine şi mai grea cu timpul.
El îşi ridică privirea de la şireturile pe care tocmai şi le lega. îi spuse lui Jackie, cu căldură şi înţelegere:
- Şi totuşi nu poţi să negi că, peste zece ani, durerea n-o să mai fie la fel de intensă şi de copleşitoare. Toţi cei din jurul tău îţi vor binele.
- Azi-dimineaţă, după ce m-am trezit, n-am putut să-mi amintesc, pentru o clipă, chipul lui Jack. îţi dai seama? Ăsta a fost cel mai nenorocit moment de până acum.
Jackie îşi trecu degetele peste rachetă, încercând să-şi stăpânească lacrimile.
- Nu suport să văd cum alţii îşi văd de viaţa lor, iar el devine doar o amintire.
Părintele McSorley se ridică. Era cu câţiva centimetri mai înalt decât ea, avea părul alb şi un corp suplu.
- Nu uita că Jack face parte şi din viitor. Influenţa lui se vede peste tot, în reformele privind drepturile civile şi în celelalte lucruri minunate pe care le- a făcut. El o să dăinuie nu doar în tine şi în copii, ci în întreaga lume.
- Şi atunci, de ce s-a întâmplat aşa? strigă ea, dând cu racheta de pământ într-un acces de furie. De ce l-a luat Dumnezeu, dacă făcea atât de mult bine? N-o să pricep niciodată.
- Ţi-am adus nişte cărţi, îi spuse el, făcând semn cu capul către rucsacul pe care îl lăsase la marginea terenului. Ţi le dau mai târziu. Sunt interpretări ale unor credinţe din diverse culturi în legătură cu tragediile şi cu moartea - budism, ateism, islamism. Mă gândeam că poate o să ţi se pară interesante.
- Dacă vrei să cred că Jack o să se reîncarneze în gândac sau în broască, te avertizez că nu-mi pierd vremea cu astfel de cărţi.
El râse.

- Jack ar fi un leu sau o pajură, cel puţin. Haide să jucăm \forbim după aceea.
Părintele McSorley era un bun jucător de tenis; îi învăţase şi pe copiii lui Ethel şi ai lui Bobby. Uneori câştiga Jackie, alteori, el, dar cel puţin ea reuşea, preţ de vreo oră, să se concentreze pe simpla acţiune de a lovi mingea şi de a o trimite peste plasă. îi făcea bine.
Discuţiile cu părintele McSorley o ajutau. îi povestise despre sentimentul de vinovăţie pe care-l avea fiindcă nu fusese în stare să-l salveze pe Jack, despre impulsurile sinucigaşe şi despre acele vise, foarte intense şi părând întru totul reale, care o făceau să se trezească brusc, udă leoarcă de sudoare şi tremurând de groază.
Mai spre sfârşitul verii, părintele McSorley o ajută să se hotărască să plece de la Washington la New York, în Upper East Side, unde îşi petrecuse copilăria. Spera ca acolo să poată să rămână neobservată, departe de cercurile politice. Putea să-şi cumpere un apartament la un etaj superior, unde să nu răzbată privirile iscoditoare ale curioşilor, şi care să aibă la intrarea în clădire un portar care să împiedice vreun necunoscut să intre. Lui Jackie îi plăcea foarte mult bogăţia culturală a New Yorkului, diversitatea magazinelor şi faptul că era un oraş cosmopolit, în care oamenii nici nu clipeau dacă zăreau vreo celebritate pe stradă. Mai presus de toate, oraşul îi amintea de tatăl ei, Black Jack, şi de zilele fericite pe care le trăise acolo.
Vizionă mai multe proprietăţi şi alese un apartament cu cincisprezece camere, pe Fifth Avenue numărul 1040, cu vedere la Central Park, la doar şapte blocuri distanţă de locuinţa pe care o cumpăraseră Lee şi Stas. Se simţi uşurată să scape de Georgetown, unde trăise neîntrerupt în văzul tuturor, dar, în prima seară petrecută în noul apartament, îi telefonă lui Bobby şi vorbi cu el, printre suspine, mai bine de o oră.
- Mă simt de parcă îl părăsesc, îi zise ea, plângând. Oamenii o să creadă că l-am dat uitării şi că îmi văd de viaţă, dar tu ştii că nu-i adevărat, aşa-i?

- Bineînţeles că nu-i adevărat, îi răspunse Bobby.

în fundal se auzea Ethel, strigând la copii să meargă la culcare.

- Jack ar fi fost de acord cu decizia ta, crede-mă.

Printre cărţile pe care părintele McSorley i le împrumutase lui Jackie se găsea una cu titlul Perspectiva grecilor, în care o clasicistă pe nume Edith Hamilton descria cum gândeau atenienii din secolul al V-lea atunci când încercau să găsească sensul universului. Pe Jackie o impresionă în special un capitol în care autoarea detalia credinţa grecilor cum că tragediile aveau trei posibile cauze: păcatele comise de înaintaşii celui în cauză, pe care trebuia să le ispăşească, blestemele familiei sau mândria. Cu siguranţă că familia Kennedy era blestemată, reflectă Jackie. Joe, fratele cel mai mare al lui Jack, murise în război, iar sora lui, Kick, într-un accident de avion, în ^ * A. o altă soră, Rosemary, avea probleme de sănătate mintală şi-şi petrecuse anii maturităţii într-o instituţie specializată. Iar acum, Jack. Să-ţi pierzi patru dintre cei opt copii, înainte ca ei să atingă vârsta mijlocie, era mai mult decât ghinion. Joe Kennedy nu fusese un sfânt în tinereţe şi cu siguranţă că-şi făcuse duşmani.

Atunci când Lee îi spuse, în treacăt, că Aristotel Onassis se afla la New York, într-o vizită de afaceri, Jackie se hotărî să-l invite la un prânz pe care îl organiza, fiindcă voia să afle mai multe despre credinţele grecilor. îi telefonă si-i transmise secretarei invitaţia. Aceasta din urmă o sună pentru a-i confirma că domnului Onassis avea să-i facă mare plăcere să participe, apoi adăugă:

- Domnul Onassis a venit la New York însoţit de Maria Callas şi ar dori să ştie dacă aţi putea s-o includeţi pe lista invitaţilor.

Jackie ezită. Era o mare admiratoare a talentului muzical al Măriei Callas, dar exista riscul ca atmosfera să devină oarecum neplăcută, din cauza aventurii lui Lee cu Onassis. Nu ştia dacă cei doi se mai vedeau - pentru că Lee se închidea în ea ori de câte ori auzea numele lui Ari -, nici dacă Maria avea habar de povestea asta. Situaţia era complicată, iar ea era prea fragilizată ca să poată să facă faţă unor scene. Iar apoi, nu era în dispoziţia de a face noi cunoştinţe.

- Vă rog să-i transmiteţi domnului Onassis că, din păcate, mai am doar un singur loc liber la masă.

De fapt, alcătuise lista de invitaţi cu foarte multă grijă, ca să includă câţiva dintre cei mai inteligenţi bărbaţi pe care-i cunoştea. Printre ei se regăseau: părintele McSorley, David

Ormsby-Gore, care era ambasadorul Marii Britanii în Statele Unite, şi Kenneth Galbraith, economistul. în total, nouă bărbaţi, plus ea. Femeile ar fi făcut ca atmosfera să fie mai încărcată de emoţii, iar Jackie voia o discuţie complet lipsită de sentimentalisme.

La masă se serviră ouă cu şuncă şi Bloody Mary; în timp ce invitaţii mâncau, Jackie îi întrebă despre sistemele lor de credinţe, încercând să îndrepte conversaţia către acele teme pe care le întâlnise în cărţile împrumutate de la părintele McSorley. Era o întâlnire a unor minţi luminate, la care ea se simţea onorată să ia parte.

- Credeţi în blesteme, domnule Onassis? îl întrebă Jackie, întorcându-se spre el. Se zice că Grimaldi, familia regală de Monaco, a fost blestemată în Evul Mediu, iar asta ar explica toate căsniciile nefericite şi decesele premature abătute asupra celor din această dinastie.Orice familie mare are parte de nenorociri, îi răspunse el. Aşa cum ar zice domnul Galbraith, e un fapt dovedit statistic. Şi apoi, moartea la o vârstă fragedă era un lucru obişnuit înainte de apariţia medicinei moderne. Copiii care au crescut în familii nefericite n-au un exemplu bun pe care să-l urmeze în tinereţe, aşa că sunt mai predispuşi să-şi aleagă, la rândul lor, soţi nepotriviţi, cu care bineînţeles că o să fie nefericiţi. Asta e mai degrabă o explicaţie decât o superstiţie.

Jackie îl privi cu atenţie.

- Părinţii mei au avut o căsnicie nefericită. înseamnă că sunt şi eu condamnată să le repet greşeala?

- Aş zice că şi inteligenţa joacă un rol atunci când ne alegem partenerii de viaţă, deci tu ai o şansă de succes mai mare decât majoritatea, îi răspunse el, zâmbind.

Jackie îi acceptă complimentul printr-o uşoară înclinare a capului. Era interesant să-l observi pe domnul Onassis în mijlocul celorlaţi bărbaţi - cu toţii erau mai citiţi şi mai şcoliţi, dar pe el nu-l intimida asta. Intuia

acum de ce Lee era atât de obsedată de el. Onassis aparţinea acelui gen de bărbaţi care te-ar fi salvat dintr-o clădire în flăcări, însă nu prin forţă brută, ci păstrându-şi calmul şi folosindu-şi raţiunea ca să găsească cea mai bună cale de ieşire

.New York
toamna anului 1964

în octombrie ^ ^ * se împlineau cinci ani de când Maria şi Ari erau împreună, aşa că ea fu nespus de uimită să afle că doamna Kennedy îl invitase pe Ari la un prânz la care ea, Maria, nu fusese inclusă pe lista invitaţilor. Oare Lee avea să fie acolo? Bineînţeles că Maria îi ceru insistent lui Ari să refuze invitaţia, dar el se încăpăţână să meargă, lăsând-o să se frământe toată după-amiaza din cauza neliniştii şi a geloziei.

Ari se întoarse la hotel la primele ore ale serii şi-i spuse că la prânz luaseră parte numai bărbaţi, care vorbiseră despre filosofie sub privirea de regină a doamnei Kennedy.

- A fost un eveniment foarte ciudat. Nu prea înţeleg de ce am fost invitat şi eu. Cred că încearcă să găsească o explicaţie raţională a morţii soţului ei, dar e puţin probabil să aflăm vreodată, fiindcă Lee Harvey Oswald n-a apucat să dezvăluie motivele care l-au împins să-l ucidă pe preşedinte.

- îi e foarte greu, cu siguranţă, spuse Maria, compătimitoare. Se simţea mai bine acum, după ce înţelesese că prânzul nu fusese un pretext ca Ari să şi Lee să poată să se întâlnească. Maria devenea foarte precaută atunci când era vorba de vreunul dintre membrii familiilor Kennedy şi Radziwill.

în toamna aceea, Maria înregistra Tosca. Avu un succes atât de răsunător, încât se gândi că, poate, nu era o idee tocmai bună să renunţe la spectacole, îi era dor de scenă, de entuziasmul pe care i-l dădea certitudinea că încânta auzul spectatorilor, de aplauze, de agitaţie şi de intensitatea trăirilor de la sfârşitul spectacolelor.

Dacă îşi alegea rolurile cu grijă, putea să mai cânte încă mulţi ani de atunci înainte, nu?

Tosca era potrivită pentru noul registru, mai grav, spre care evoluase vocea ei; şi apoi, Maria iubise întotdeauna muzica lui Puccini, aşa că hotărî să cânte într-un scurt turneu al acelui spectacol. După câteva luni de exerciţii intense cu profesori de canto, Maria interpretează rolul Floriei Tosca în februarie 1965, la Opera din Paris, iar recenziile fură extrem de măgulitoare. Asta o ajută să-şi recâştige încrederea în sine, ceea ce o făcu să aprobe transferarea spectacolului la Opera Metropolitană din New York, pe scena căreia ea avea să apară după o întrerupere de şapte ani.

Gândul o speria oarecum. Nu ştia la ce să se aştepte din partea publicului, dar în prima zi de repetiţii, pe când limuzina se apropia de clădire, o întâmpină un afiş imens, pe care scria: BINE AI VENIT ACASĂ, MARIA! Pe lângă ziduri se adunaseră oameni care aşteptau la rând, ghemuiţi în saci de dormit.

- De ce stau acolo? îl ea întrebă pe şofer.

- Pentru dumneavoastră, bineînţeles, îi răspunse el zâmbind larg. Primele cincizeci şi ceva de persoane de la coada pentru bilete au rămas aici peste noapte.

Ea clătină din cap, mută de uimire. Pentru o soprană de vârstă mijlocie, nu era rău deloc! în seara aceea, odată ajunsă în camera de hotel, porni televizorul şi auzi la ştiri interviuri cu câţiva dintre admiratorii ei.

- Ar fi fost o crimă să lipsesc de la concertul Măriei Callas, spuse un tânăr. Ea e, fără îndoială, cea mai mare cântăreaţă de operă a secolului.

Un altul, care dormise într-un cort în aşteptarea deschiderii casei de bilete, îi spuse reporterului

:- Doar pentru Maria aş face aşa ceva. Pentru nimeni altcineva. Ari nu venise cu ea, avea ceva treburi de rezolvat la Atena. Maria se îngrijora la gândul că el ar fi putut să se întâlnească acolo cu Lee, dar încercă să-şi alunge temerile şi să se concentreze asupra spectacolului. \focea ei trebuia să fie perfectă pentru premieră. Păşi, cu piciorul drept mai întâi, pe scena Operei Metropolitane, şi fu întâmpinată de aplauze care durară şase minute bune. îşi acoperi faţa cu mâinile, copleşită de emoţie. Cine ar fi crezut? Primirea atât de călduroasă pe care i-o făcuseră spectatorii îi tăiase răsuflarea, aşa că îi luă ceva vreme să-şi adune forţele şi să le zâmbească, aplaudându-i, la rândul ei, în semn de mulţumire. După propria evaluare, vocea îi era mai slabă şi mai puţin sigură decât ultima dată când cântase pe scena aceea, dar în ziare nu apărea deloc aşa ceva: Una dintre cele mai remarcabile interpretări pe care le-am auzit vreodată, scria un critic important. Mai mult decât atât, revenirea ei la New York ocupa primele pagini ale ziarelor, nu doar un paragraf la secţiunea de arte.

Maria numai putea de bucurie. îi citi la telefon lui Ari recenziile criticilor, iar el fu atât de mândru, încât abia îşi mai încăpea în piele.

- O să-i spun secretarei mele de la New York să cumpere câte o duzină de exemplare din fiecare ziar, ca să le trimit prietenilor, hotărî el.
- Nu crezi că ai lăsa impresia că te dai mare? îl certă Maria, amuzată.
- Chiar deloc, îi răspunse el. Cu siguranţă că o să vrea să se bucure şi ei de triumful nostru.

Maria zâmbi la auzul cuvântului „nostru". Aşa ar fi spus un soţ, iar ei îi plăcea cum suna. îi plăcea foarte mult.

New York 25 martie, 1965

După ce cântă Tosca la Opera Metropolitană pentru a doua oară, Maria avu parte de şi mai mult entuziasm din partea publicului. Apoi se retrase în cabina ei să-şi cureţe machiajul gros de pe faţă şi fu extrem de uimită atunci când directorul deschise uşa şi o întrebă dacă voia s-o primească pe doamna Kennedy.

- Bineînţeles! răspunse ea după un moment de ezitare.

Era prea curioasă, nu putea să refuze. îşi şterse crema de pe faţă şi se pieptănă repede, băgând de seamă că mâna îi tremura. „Oare ce vrea doamna Kennedy? Să fie ceva legat de Ari şi de

Capitolul 2

Lee?"
Jackie bătu la uşă, iar apoi intră, sfioasă. Era mai slabă decât îşi imaginase Maria. Rămase o clipă nemişcată, de parcă n-ar fi ştiut dacă se cuvenea să se apropie sau nu.
- N-aş vrea să vă reţin, spuse ea, emoţionată. Cu siguranţă că sunteţi epuizată...
- Nu, deloc. Maria se ridică să dea mâna cu ea, apoi făcu semn către un scaun, spunând: vă rog, luaţi loc.

- Se simţi învăluită de un val de parfum scump. Doamna Kennedy era mai frumoasă în realitate decât în fotografii, iar Maria se gândi că ar fi fost bine să apuce să se machieze puţin. Se simţea vulnerabilă, fiindcă faţa îi strălucea de la demachiant.A trebuit să trag multe sfori ca să fac rost de un bilet pentru astă-seară, îi spuse Jackie cu voce răguşită, dar mă bucur foarte mult că am reuşit. Aţi fost minunată.
îşi aranjă fusta, apoi, de emoţie, începu să-şi facă de lucru cu poşeta.
Oare chiar o vizita ca simplă admiratoare? Dacă da, era un gest foarte curajos din partea ei, având în vedere situaţia.
- Sunt onorată că aţi venit. Data viitoare, vă rog să mă anunţaţi, iar eu vă trimit bilete, ca să nu mai aveţi bătăi de cap.
- Vai, mulţu-me-e-sc, răspunse Jackie.
Acum vorbea cu accent de New England, iar în clipa următoare, cu cel al aristocraţiei britanice, de parcă nu putea să se hotărască cine era. Pronunţa şi ea, ca şi Lee, sunetul „e" mai lung, iar „r"-ul abia se auzea.
- Vă admir de foarte mult timp. De fapt, v-am ascultat cântând Norma aici, în 1956. A fost o experienţă de neuitat.
Maria zâmbi.
- Iubesc Norma. Mă bucur foarte mult că v-a plăcut.
Acel concert avusese loc cu un an înainte ca ea să-l cunoască pe Ari. Din păcate, fusese compromis din cauza articolului care apăruse în Time, în care mama ei o acuza că era o fiică egoistă, lipsită de inimă, dar, în privinţa interpretării, ştia că atunci vocea ei fusese la cel mai înalt nivel, aşa că se bucura că Jackie o auzise.
- V)iam să vă prezint scuzele mele.
Jackie se opri, iar Maria se încruntă, întrebându-se pentru ce erau scuzele. Doamna Kennedy vorbea rar, cu pauze între propoziţii, aşa că Maria avu timp să facă în minte o scurtă listă de variante. Oare voia să-i prezinte scuze pentru aventura dintre sora ei şi Ari?
- Ar fi trebuit să vă invit la prânz împreună cu domnul Onassis, toamna trecută, continuă Jackie, dar nu prea eram în dispoziţia de a cunoaşte oameni noi. încep să-mi revin, sper.
„Deci, despre asta era vorba."
- Vă rog, nu e nevoie de scuze, spuse Maria.

- O, ba da, trebuie. Mi-a fost ruşine, mai ales că mi-aţi trimis o scrisoare atât de frumoasă după ce a murit Jack. Mi-o amintesc foarte bine, era deosebită.
V)cea ei deveni mai blândă atunci când pronunţă numele soţului. „E drăguţă", se gândi Maria. „Nu seamănă deloc cu sora ei." Pe chipul lui Jackie se citea nu doar sinceritate, ci şi vulnerabilitate.
- M-a întristat foarte mult moartea soţului dumneavoastră. De aceea am simţit nevoia să vă scriu. Mi s-a părut important să ştiţi că lumea întreagă era în doliu alături de dumneavoastră.
Pe neaşteptate, Jackie se întinse şi o luă pe Maria de mână, apoi spuse cu glas scăzut, aproape în şoaptă:
- Nimeni nu reuşeşte să-mi explice. Nu cred că o să se poată explica vreodată. Opera e plină de tragedii. Ele fac parte din experienţa umană universală, nu-i aşa?
Maria dădu din cap în semn de încuviinţare.
- Cu toţii avem parte de pierderea celor dragi în viaţa asta, dar nu aşa cum vi s-a întâmplat dumneavoastră. Din fericire, aşa ceva e rar.
Maria se opri, gândindu-se că trebuie să-şi aleagă cuvintele cu grijă. Nu voia să tulbure o femeie care arăta atât de fragilă, dar nici n-ar fi vrut să piardă ocazia să-şi precizeze poziţia cât se putea de limpede.
- Demnitatea cu care v-aţi purtat de atunci m-a impresionat profund, la fel şi pe Ari. Ştiu că pot să vorbesc în numele lui, de aceea, atât dumneavoastră, cât şi copiii, sunteţi oricând aşteptaţi pentru o croazieră pe Christina. Astfel, puteţi să vă relaxaţi în vacanţă, fără să vă temeţi la tot pasul de privirile iscoditoare ale fotografilor.
O privi pe Jackie în ochi, sperând că ea pricepuse mesajul: Ari era al ei; ea era gazda pe Christina. Nu pomenise numele lui Lee, dar era clar la ce se referea.
Jackie clipi şi-şi trase mâna.
- Am rămas cu cele mai frumoase amintiri din timpul croazierei din 1963. A fost în octombrie, chiar înainte de...
\focea i se frânse.
- Jack trăia pe atunci, reluă ea. N-ar fi trebuit să merg. Aş fi putut să petrec două săptămâni în plus cu el. Pentru o clipă, păru să-şi piardă stăpânirea de sine. Regret fiecare moment pe care nu l-am petrecut împreună. Ce n-aş da...

îşi acoperi gura cu mâna, pe punctul de a izbucni în lacrimi.
- Pot să vă servesc cu ceva de băut? o întrebă repede Maria. Un pahar de apă? Şampanie?
Jackie clătină din cap.
- Cred că ar fi mai bine să plec, înainte să mă fac de râs.
Se ridică, apoi se întoarse şi aruncă o privire către scaun, de parcă i-ar fi fost teamă că uitase ceva acolo.

- Vă rog, nu vă grăbiţi..., începu Maria. Jackie însă o întrerupse,

zicând:

- Vă mulţumesc încă o dată pentru muzica dumneavoastră, care îmi atinge sufletul. A fost o onoare să vă cunosc.
- Onoarea e de partea mea, îi spuse Maria, ridicându-se, la rândul ei, în picioare. Vă rog să rămâneţi să bem un pahar.
Jackie clătină din cap, zâmbind stins.
- Nu pot.
Ieşi, lăsând-o pe Maria nedumerită, cu gura deschisă. Fosta primă-doamnă era mult mai copilăroasă decât îşi închipuise, avea ochi mari şi voce de fetiţă, dar ce curaj din partea ei să vină să-i ceară scuze pentru prânzul acela! Poate că părea fragilă, dar caracterul ei era de fier.
întâlnirea fusese scurtă; totuşi, Maria era profund impresionată, simţind că avusese o însemnătate deosebită. Oare ce părere îşi făcuse Jackie despre ea? Fosta primă-doamnă avea o atitudine regească, după părerea Măriei. Se ţinea la distanţă şi nu lăsa să se vadă prea multe emoţii.

Maria o plăcea, dar, chiar dacă împrejurările ar fi fost

diferite, nu putea să-şi imagineze că ele două ar fi putut să

fie prietene.Long Island, New York aprilie 1965

Jackie îi invită pe Lee şi pe Stas să petreacă vacanţa de Paşte cu ea, în Long Island, dar îşi regretă decizia aproape în secunda în care aceştia sosiră.
- Cum poţi să fii atât de neîndemânatic? Mi-ai făcut o vânătaie la fluierul piciorului cu valiza aia! se răsti Lee la Stas, frecându-şi piciorul, în timp ce- şi aduceau bagajele în hol. Stas îi ceru

iertare, dar asta nu fu de ajuns. Şi sigur mi-ai spart toate cutiile cu cosmetice, după cum umbli cu geanta.
- Mai lasă-l în pace, râse Jackie, îmbrăţişând-o. Să nu-ţi faci griji pentru genţi, Stas. O chem pe menajeră să se ocupe de ele.
- Mi-ar prinde bine o bere, îi spuse Stas, mor de sete.
- Aşa, bravo, băutură înainte de prânz! Ce fel de exemplu le dai copiilor? se lamentă Lee.
- Serveşte-te, găseşti în frigider, spuse Jackie, arătând cu mâna spre bucătărie. Lee, haide să stăm pe verandă. Relaxeaza-te.
Soarele de primăvară şi briza mării nu reuşiră să alunge proasta dispoziţie a lui Lee. Copiii alergară să se joace pe plajă, sub privirile vigilente ale bonelor, lăsându-le adulţilor răgazul să stea la soare, citind şi flecărind. Dar Lee era tot ursuza. Stas părea s-o irite prin simpla lui prezenţă.

De ce răsufli atât de zgomotos? se răsti ea, iar Jackie izbucni în râs

- .Bietul băiat! Ce-ai vrea să facă, să-şi ţină răsuflarea?
- Stai liniştită, merg să fac o tură cu maşina, spuse Stas, ridicându-se în picioare şi scoţându-şi cheile din buzunar. îmi dau şi eu seama când sunt în plus.
- Ce se întâmplă cu voi doi? întrebă Jackie de îndată ce el se îndepărtă şi nu le mai putu auzi. Nu i-ai adresat nici un cuvânt civilizat de când aţi venit.
- întotdeauna îi iei partea. Cu mine de ce nu ţii niciodată?
- Pentru că nu înţeleg ce rău face. E un tată bun, are un venit decent şi, de când a murit Jack, s-a purtat foarte frumos cu mine. Nu vreau să ajungeţi la divorţ.
- După cum merg lucrurile, nu cred că putem să evităm asta, mormăi Lee.
- Vai, Lee! exclamă Jackie, tulburată. Gândeşte-te la copii! încercaţi să vă rezolvaţi problemele, dacă se poate. Orice căsnicie trece prin perioade mai grele. îşi aminti de propriile ei îndoieli în privinţa lui Jack la începutul relaţiei lor, îşi aminti cât de greu îi fusese să-i accepte aventurile. îi veni în minte şi discuţia pe care o avusese cu tatăl ei, la un prânz, atunci când el o sfătuise să nu renunţe la căsnicia ei. în minte i se înfiripă o îndoială. Spusele tale de până acum au, cumva, vreo legătură cu aventura ta cu Aristotel Onassis? Vă mai întâlniţi?

Cu obrajii îmbujoraţi, Lee dădu din cap în semn că da.

- Când pot.

Se străduia să pară nepăsătoare, dar Jackie ştia că nu era aşa.

- Eşti îndrăgostită de el? Doar nu te aştepţi să se căsătorească cu tine, nu? o întrebă Jackie privind-o cu atenţie.
Lee îşi întoarse privirea spre mare.
- Mi-ar plăcea foarte mult să mă mărit cu el. Dar mă îndoiesc că o să mă ceară vreodată.
Jackie strânse din buze, apoi spuse:
- El e tot cu Maria Callas. Am cunoscut-o luna trecută, m-a invitat într-o croazieră pe Christina.
Lee sări ca arsă:
- Ce?! Unde naiba ai cunoscut-o?
- Am fost la Opera Metropolitană, unde a cântat Tosca. A fost extraordinar, aşa că m-am dus în culise s-o felicit. Mi-a făcut

impresia unei femei prietenoase şi generoase, nu seamănă deloc cu personajul inventat de presă. Mi-a plăcut de ea.
Acum Jackie dezaproba şi mai tare aventura dintre Lee şi Aristotel. Maria nu merita aşa ceva.
- După părerea mea, vocea ei e chiar urâtă. Are un timbru ciudat, ca un cuţit frecat pe sticlă. Dar mă bucur că ai ieşit. E cazul să termini cu izolarea asta autoimpusă.
La auzul acelor vorbe, Jackie rămase mută de uimire, dar Lee continuă pe un ton de atotştiutoare, de parcă ar fi vrut să-şi pedepsească sora pentru că o lăudase pe rivala ei.
- Păi, ăsta-i adevărul. Lâncezeşti în casă, bei sticle întregi de votcă, apoi te plângi că nu poţi să dormi. Iar în dimineaţa următoare gemi că te doare capul
- de fapt, i se spune mahmureală! Ar fi cazul să nu-ţi mai plângi atât de milă.
Jackie se simţi ca în faţa unui atac, aşa că reacţionă din pur instinct. Sări în picioare şi o pălmui: o dată cu palma, apoi, încă o dată, cu dosul mâinii, aşa cum făcea mama lor cu ele pe când erau copii.
- Cum poţi să spui aşa ceva? întrebă ea cu răsuflarea întretăiată. Credeam că mă înţelegi. Tu ştii mai bine decât oricine prin ce-am trecut.
Cu ochii măriţi de uimire, Lee îşi acoperi obrajii cu palmele. Deschise gura să spună ceva, dar Jackie n-o lăsă.
- Să nu mai scoţi nici o vorbă! Piei din faţa mea!
Lee se repezi în hol, îşi luă un şal, apoi deschise uşa de la intrare şi ieşi în curte. Simţea o nevoie imperioasă să stea singură.
Jackie tot ocolea iarba înaltă şi uscată de pe marginea plajei, îndreptându-se în direcţia opusă locului în care se jucau copiii. înainta cu greu pe nisip, iar gambele o dureau; încerca din răsputeri să alunge gândurile care îi năpădiseră mintea.
„Deci Lee asta crede, că-mi plâng de milă? Că beau prea mult?"
Ei bine, cea de-a doua acuzaţie era adevărată. De ceva vreme, ţinea în dulapul din dormitor o sticlă de votcă, din care bea ca să poată să adoarmă. Dacă bea până când atingea un anumit punct, totul i se înceţoşa în cap, iar suferinţa i se estompa, dar nu pentru mult timp. Acela era momentul în care putea să se întindă şi să închidă ochii.

De multe ori se trezea dimineaţa devreme, cu gura uscată ca şmirghelul. Capul o durea îngrozitor, de parcă avea tâmplele prinse într-o menghină, iar inima îi bătea nebunește. Avea deseori coşmaruri violente, groaznice, în care trebuia să-şi apere copiii de un rău nevăzut. Jack apărea doar din când în când în acele vise, ca o prezenţă fantomatică la care ea nu putea să ajungă. Unii oameni credeau că morţii puteau să le vorbească în vise celor vii, dar Jack nu-i vorbise niciodată. Ea îşi dorea ca el s-o fi făcut, dar se părea că nu mai avea glas.
Ochii îi erau umezi din cauza vântului care îi biciuia faţa. Şi-i şterse cu mâneca.
Oare îşi plângea de milă, se lăsase în voia suferinţei? Nu trecuseră decât şaptesprezece luni de la evenimentele dinDallas. Părintele McSorley zicea că „suferinţa durează atât cât durează" şi că putea să apară sau să dispară fără logica mareelor sau a anotimpurilor. în unele zile, Jackie se simţea mai bine, în altele, mai rău, dar cea de a doua categorie predomina. Existau câteva lucruri care reuşeau să-i distragă atenţia: muzica, mişcarea şi cărţile.
îi plăcea foarte mult să facă plimbări lungi. De îndată ce se mai încălzea apa, avea să înceapă să înoate din nou; îi făcea bine - observase asta după moartea lui Patrick. Dar, în rest, aproape în fiecare zi nu făcea altceva decât să respecte, mecanic, nişte ritualuri care păreau lipsite de sens: se forţa să mănânce, să se spele, să se îmbrace, să se joace cu copiii, să vadă de treburile casei. Oare ar fi trebuit să-şi fi revenit până acum?
îşi aminti cât de afectată fusese sora ei după moartea lui Black Jack. Ea, Jackie, simţise că n-avea de ales, trebuia să fie mai puternică, s-o ajute. Era imposibil ca Lee să fi uitat infernul suferinţei în care te zvârcoleşti după ce îţi moare cineva apropiat, lucru şi mai greu în cazul ei, având în vedere felul în care murise Jack. N-avea să poată niciodată să-şi şteargă din memorie cele văzute atunci.
Jackie crezuse că urma să aibă parte de câteva zeci de ani împreună cu soţul ei, dar îl pierduse într-o clipită. Oare Lee nu putea să înţeleagă că rana era încă deschisă? Nici măcar nu începuse să se cicatrizeze. Poate că n-avea să se mai vindece vreodată.

Lee se obişnuise ca Jackie să fie cea echilibrată şi responsabilă. Poate că de aceea îi era atât de greu s-o vadă vulnerabilă, fragilă, poate că voia ca lucrurile să revină pe făgaşul de dinainte. Da, sora ei mai mică îi fusese alături atunci când îi muriseră copilaşii, soţul, luase parte la înmormântarea lui Jack, dar nu înţelesese. Nu cu adevărat. Ele două nu vorbiseră niciodată despre cele întâmplate la Dallas. Dacă ar fi întrebat-o cineva, Jackie ar fi spus că Lee era cea mai bună prietenă a ei, dar, în realitate, nu erau foarte apropiate - nu aşa cum era cu Bobby sau cu părintele McSorley, cărora putea să le împărtăşească orice.
Oare era vina ei? Dacă se gândea bine, adevărul era că întotdeauna preferase să discute cu bărbaţii, nu cu femeile. Poate că asta se întâmpla din pricină că fusese atât de apropiată de Black Jack. Putea să stea de vorbă cu Lee ore în şir, dar mai mult despre modă, cunoştinţe comune sau copii; nimic profund.
îşi aminti că într-o zi Jack îi povestise, râzând, cum o privise în timpul unei discuţii cu Lee. Stăteau foarte aproape una de cealaltă şi sporovăiau de mai bine de douăzeci de minute. Curios să vadă ce puteau să aibă atât de
important de dezbătut, se dusese tiptil în spatele lor şi auzise că vorbeau despre mănuşi: când să le poarte şi care era lungimea potrivită.
- Treziţi-vă, doamnelor! le tachinase el. Suntem în anii '60 acum!
Yoi două parcă tocmai aţi ieşit de la o şcoală de fete din anii '20.
îi reveni în amintire, pe neaşteptate, expresia pe care o avea Jack atunci când o tachina: cutele care i se formau la colţurile ochilor, sclipirea amuzată, dar plină de afecţiune, din privirea lui. Lui Jackie i se făcu atât de dor de el, încât fu nevoită să se oprească din mers, fiindcă era gata să se prăbuşească sub povara durerii.
Oare ce ar fi spus Jack despre starea de iritare a lui Lee? Jackie se aşeză pe nisip şi încercă să privească lucrurile raţional.
Din cât putea să-şi dea ea seama, Lee era îndrăgostită de Onassis, dar dacă şi el ar fi simţit la fel, cu siguranţă că ar fi făcut ceva în privinţa asta, nu? Doar nu era însurat cu Maria Callas. Putea foarte bine s-o părăsească pentru Lee. Dar nu, dimpotrivă, ea acceptase să fie vioara a doua, femeia cu care el se mai distra din când în când. Mama lor le avertizase de nenumărate ori să nu facă sex înainte de căsătorie. „Bunurile încercate nu se mai vând

la preţ mare." Sora ei n-avea să fie vreodată cu Onassis. Trebuia să-l dea uitării şi să se concentreze asupra soţului şi a copiilor. Dintr-odată, Jackie simţi că o compătimea pe Lee. Aceasta nu fusese niciodată mulţumită de viaţa ei. întotdeauna îşi închipuise că exista ceva mai bun decât ceea ce avea ea. Dar Stas era un soţ grozav: deştept, cu simţul umorului, chipeş şi nemaipomenit cu copiii. Lee ar fi trebuit să fie recunoscătoare pentru lucrurile bune din viaţa ei.

„O să-i cer iertare pentru palme", se hotărî ea. „Şi o să încerc să-i scot din minte obsesia asta pentru Onassis."

Cât despre ea însăşi, poate că Lee avea, într-o oarecare măsură, dreptate. Poate că trebuia să iasă mai mult în lume şi să fie mai reţinută în a-şi arăta suferinţa. Cei din jurul ei începeau să se sature.

în toamna aceea, Jackie se strădui să accepte invitaţii, ba chiar organiză o petrecere la Sign of the Dove, un restaurant din Upper East Side, foarte căutat. Ieşi de câteva ori la discotecă, merse la teatru şi la balet, luă masa la restaurant cel puţin o dată pe săptămână. Cei din jurul ei păreau fericiţi s-o vadă aşa.

- Te descurci excelent! gângureau ei, de parcă ea ar fi fost un copil care învăţa cum să folosească furculiţa şi cuţitul.

în schimb, presa era cu totul împotriva eforturilor ei de a ieşi în lume. De la văduvă îndurerată, la petrecăreaţă înflăcărată, era un titlu în National Enquirer. Ziariştii ar fi vrut s-o vadă îmbrăcată doar în negru, cu văl pe faţă şi, dacă se putea, cu ochii înlăcrimaţi tot timpul. Poate că ar fi fost mulţumiţi doar dacă ar fi văzut-o sacrificându-se pe rugul funerar al lui Jack, aşa cum făceau cândva văduvele din India.

Din motive de protecţie, avea tot timpul în preajmă un agent de la Serviciul Secret, dar tot se tulbura ori de câte ori era recunoscută în locurile publice, într-o noapte, la teatru, în timpul unei pauze, o femeie din public o zări şi se apropie de ea.

- Ce mai faceţi, doamnă Kennedy? Ne-am gândit foarte mult la dumneavoastră după cele întâmplate la Dallas şi restul...

- Mulţumesc.

Jackie îşi plecă uşor capul, încercând să pună capăt conversaţiei.

- Aveţi foarte mult curaj să veniţi la teatru, dar viaţa merge înainte, nu? Văzând că Jackie nu-i răspundea, femeia strigă către o prietenă: -Uite cine-i aici!

La auzul acelor vorbe, şi alţi oameni dinjur începură s-o privească iscoditor pe Jackie. în scurt timp, în jurul ei se adunară vreo douăsprezece persoane.

Ea se întoarse spre Joan Thring, prietena care o însoţea, însă întrebările nu conteneau.

- Ce părere ai despre piesă, Jackie? o întrebă un bărbat. Atunci interveni agentul de pază:

- Vă rog s-o lăsaţi în pace pe doamna Kennedy. A venit aici ca persoană particulară.

Câţiva dintre ei plecară, dar ceilalţi doar se traseră înapoi un pas sau doi, continuând să se holbeze la ea. în cele din urmă, Jackie se ridică, îşi luă poşeta şi ieşi.

Scena asta se repeta în nenumărate ocazii: pe stradă, în Central Park, în aeroporturi şi în magazine. Chiar dacă ştia că agentul de pază se afla tot timpul în apropiere, Jackie tot era înspăimântată. Dacă vreunul din mulţime avea un pistol? Dacă o ataca pe ea sau pe copii? Iar Lee nu înţelegea de ce trăia retrasă? Ia să aibă şi ea parte de astfel de experienţe măcar o după- amiază!

N-avea de ales decât să se prefacă în fiecare zi că făcea faţă, că se simţea mai bine. Ea era singura care ştia că tot nu putea să doarmă fără votcă şi pastile, că tremura de frică de fiecare dată când pleca de acasă, că o îngrozea gândul că cei doi copii ai ei ar fi putut să păţească ceva şi că îi era dor de Jack în fiecare zi, în fiecare clipă.Atena primăvara anului 1966

într-o după-amiază, Ari îşi uită agenda lui cea ferfeniţită pe punte, lângă şezlongul pe care Maria stătea la plajă. După ce se asigură că n-o vedea nimeni, ea răsfoi la litera „R". „Radziwill Stas" era notat acolo, înainte de numerele de telefon de la Londra şi de la Turville Grange. Numele lui Lee nu apărea.

Aruncă iar o privire pe punte, dar Ari nu era nicăieri. Cu ciotul de creion legat de agendă cu o bucată de sfoară, îşi notă ambele numere pe pagina de la sfârşitul romanului pe care îl citea, Valley of the Dolls, de Jacqueline Susann. Căută şi litera „K" şi-şi scrise numărul din Manhattan al lui Jackie Kennedy. Avea să le transcrie mai târziu în propria agendă. Nu se ştia niciodată când aveau să-i prindă bine.
Apoi îi veni o altă idee. în numărul de la Londra al lui Lee apărea cifra trei, iar ea făcu din el un opt. în cazul numărului de la Turville Grange, trase iute o linie dreaptă peste unu, care deveni astfel şapte, iar apoi închise agenda şi o puse acolo unde fusese înainte, potrivind-o în aşa fel încât să pară că n-ar fi putut să ajungă la ea.
Se lăsă pe spate şi continuă să citească, zâmbind. Nu plănuise să facă asta; ideea îi venise pe moment. Poate că ar fi trebuit s-o facă mai demult.

Ari se întoarse şi-i spuse că vorbise la telefon cu Alexander, care acum avea aproape optsprezece ani şi lucra la biroul din Monaco al tatălui său. Avea o iubită pe nume Fiona Thyssen, care era englezoaică şi care, înainte să se mărite cu un baron olandez, fusese model

- .Ar putea să aibă orice femeie din lume, iar el alege o femeie divorţată, de treizeci şi cinci de ani, zise Ari, nemulţumit. Un dinozaur! I-am spus lui Alexander că ea o să intre curând într-o altă etapă a vieţii, în care sânii o să- i atârne până la genunchi.
- Hei! protestă Maria, lovindu-l cu cartea peste picior. Eu am patruzeci şi doi, ai uitat?
- Sânii tăi sunt magnifici, îi zise el repede. Dar de ce nu-şi alege Alexander o fată de vârsta lui, una fără un trecut atât de complicat? Această Fiona Thyssen are doi copii mici. Fiul meu nu-i pregătit să fie tată - el însuşi e încă un copil.
Maria ridică din umeri.
- Era de aşteptat ca Alexander să-şi aleagă o femeie frumoasă, doar a crescut înconjurat de ele pe iahtul tatălui său.
- Eu vreau ca nepoţii mei să aibă ca mamă o grecoaică dintr-o familie bună, nu o vedetă internaţională.

- Tu l-ai fi lăsat pe tatăl tău să decidă cu cine să te căsătoreşti?

Ari pufni, respingând cu dispreţ ideea.

- Doamne fereşte! Mi-am aranjat căsătoria cu Tina direct cu familia ei. Din punct de vedere financiar, a fost o mişcare perfect logică.
- Alexander e tânăr, îi spuse Maria. Cred că, atât timp cât nu intervii, relaţia asta o să se încheie de la sine. Alexander o să-i vadă pe prietenii lui cum merg la petreceri în fiecare noapte şi o să-şi dea seama că e prea tânăr să se aşeze la casa lui. Dar, dacă obiectezi, o să rămână cu Fiona doar ca să te sfideze.
„Cum s-au schimbat rolurile", se gândi Maria. Cine ar fi crezut că tocmai ea avea să-i ia apărarea lui Alexander? El şi acum refuza să se aşeze la aceeaşi masă cu ea.
-N-are deloc simţul răspunderii. îşi petrece timpul prin cazinouri şi cluburi şi de-abia dă pe la birou.
- Parcă aveai de gând să-i propui să se implice în afacerea Olympic Airways, nu? Ce-ar fi să-l aduci la Atena? Vezi dacă Fiona o să vrea să-l însoţească, zise ea, dând din cap. A fost dintotdeauna obsedat de zbor. Poate că, dacă are un serviciu care-i place, o să muncească mai mult. Şi o să călătorească pe măsură, ceea ce înseamnă că o să lipsească des de acasă. Poate că asta o să pună o presiune asupra marii lui iubiri.

Ari îşi dădu jos ochelarii şi-i zâmbi admirativ.
- Ai o minte vicleană. îmi place!
- S-a pronunţat divorţul tău de Battista? o întrebă Maggie van Zuylen pe Maria într-o zi, în timp ce luau prânzul.

Maria clătină din cap.

-Nu, doar separare legală. El refuză să-mi acorde divorţul. Maggie

se lovi cu o unghie peste rama ochelarilor.

- Am aflat despre o manevră legală de la o prietenă din Grecia, care a reuşit să divorţeze împotriva voinţei soţului ei, un tip excesiv de autoritar. Nu-mi amintesc exact detaliile, dar ea zice că orice căsătorie de după 1946, care n- a fost oficiată de Biserica Ortodoxă Greacă, nu e legală în Grecia. Cam aşa ceva. Poate că merită să investighezi şi pista asta.
Maria ridică din sprâncene.
- Cu siguranţă. Măcar aş scăpa de una dintre scuzele pe care le invocă Ari ca să nu se însoare cu mine.
- îţi fac rost de numele avocatului ei, se oferi Maggie.
Maria merse pentru o consultaţie la biroul din Atena al avocatului. Află că ceea ce îi spusese Maggie era adevărat. Singura problemă era că Maria, fiind cetăţean american, era exceptată de la prevederile acelei legi.
- Există o soluţie simplă: să renunţaţi la cetăţenia americană şi s-o preluaţi pe cea greacă, îi spuse avocatul. Avem un departament separat care se ocupă de procedura asta.
Maria nu-i spuse nimic lui Ari. Adevărul era că nu-i păsa deloc care anume cetăţenie apărea în paşaportul ei. Se născuse la New York, îşi petrecuse adolescenţa la Atena, trăise în Italia în primii ani de căsnicie, iar acum - fie la Paris, fie la bordul Christinei, aşa că era un cetăţean al lumii. Ceru părerea contabililor în legătură cu taxele, iar ei îi spuseră că ar fi fost în avantajul ei să aibă cetăţenie greacă. N-avea de gând să se stabilească din nou în America, aşa că nu prea existau dezavantaje.
La cină, îi împărtăşi lui Ari planurile ei.
- Nu poţi să renunţi la cetăţenia americană, îi zise el fără să stea pe gânduri. Toată lumea e disperată s-o obţină. Ar fi o nebunie să faci aşa ceva.

- N-am nevoie de ea, îi răspunse Maria. Nu vreau să trăiesc acolo. La nevoie, îmi e foarte uşor să obţin o viză de turist.
- Şi investiţiile tale? Statutul tău o să se schimbe. O să apară tot felul de complicaţii legale şi financiare la care nici nute-ai gândit. Ar putea să influenţeze afacerea noastră cu Vergottis, de exemplu.
Cu un an în urmă, Ari o convinsese pe Maria să investească într-o navă împreună cu el şi cu prietenul lui, Panaghis Vergottis. îi promisese profituri bunicele în viitor, pe o perioadă lungă de timp, după ce n-avea să mai poată să cânte. Botezaseră acea afacere comună Operaţiunea Primadona, în cinstea ei.
- Avocaţii mei au studiat cu grijă toate aspectele şi zic că n-o să fie nici o problemă, protestă ea.
- Care avocaţi? Cu ce rataţi de doi bani te-ai sfătuit? De ce n-ai vorbit cu cei din echipa mea? o luă el la rost, trântind paharul cu băutură pe masă.
Maria se enervă fiindcă Ari o luase de sus, de parcă doar el ştia ce trebuia făcut, iar ea habar n-avea de nimic.
- N-am vrut să te deranjez. E o modalitate prin care aş reuşi, în sfârşit, să scap de căsătoria cu Battista şi am de gând s-o pun în aplicare. Nu trebuie să-ţi cer ţie voie.
- Oare treaba asta face parte dintr-un plan prin care vrei să mă convingi să mă însor cu tine? se răsti el. Pentru că nu ţine figura. îmi eşti mai utilă cu cetăţenie americană decât fără.
\forbele lui îi atinseră Măriei o coardă sensibilă, aşa că îşi ieşi din fire. Luă un bol de salată şi îl aruncă în el. îl nimeri direct în cap; din bolul de lemn se prelingeau bucăţi de castraveţi şi de roşii, îmbibate în ulei, curgându-i până pe cămaşă.
Ari sări în picioare şi aruncă în ea un bol cu gigantes - fasole lată în sos de roşii. Maria se feri, dar ceva tot îi rămase în păr.

-Nenorocitule! strigă ea, năpustindu-se spre el cu pumnii

încleştaţi.

Artemis era la bucătărie, dar, auzind gălăgia, veni repede în

sufragerie.

- încetaţi! se răsti ea. Ce faceţi?

Maria alunecă pe podeaua murdară de sos de roşii. îl trase şi pe Ari după ea, tot încercând să-i dea un pumn. El o imobiliza ţinând-o de umeri, lucru care o înfurie şi mai tare.
- N-ai avut niciodată de gând să te căsătoreşti cu mine, aşa-i? Ai vrut doar să fiu târfa ta! ţipă ea, forţându-şi vocea.
Ari o plesni.
- Aşa te şi porţi, ca o târfa.
Maria încercă să-l muşte de braţ şi lovi cu picioarele.
- De fapt, tu încă te consideri căsătorit cu Tina. Nu suporţi gândul că te-a părăsit. Despre asta e vorba.
- Nu, e vorba despre nesiguranţa asta ridicolă a ta, o contrazise el. Maturizează-te odată, Maria!
Ea reuşi să-şi elibereze un picior şi îl lovi pe Ari cu genunchiul în testicule, nu foarte tare, dar destul cât să-l facă să geamă de durere. El se trase puţin îndărăt ca să se apere, iar Maria scăpă din strânsoarea lui.
- Să nu cumva să-mi spui mie să mă maturizez! ţipă ea. Tu eşti cel nesigur, cel care simte nevoia să colecţioneze prieteni celebri ca să poată să creadă că se ridică la standardele tăticului!
Apăru o servitoare cu o mătură şi cu un făraş, iar Maria i le luă din mână şi începu să cureţe podeaua.
- Maria, spuse Ari, foarte încet. Trebuie să vorbim.
Ea îşi simţi inima străbătută de un fior rece. Oare ce avea de gând să-i spună? Ar fi vrut să se fi purtat cu mai multă demnitate, dar acea discuţie fusese amânată prea mult.
Până să se aşeze amândoi în grădina din spatele casei lui Ari, la un pahar de coniac, atmosfera devenise atât diferită, încât semăna cu pauza dintre acte la operă. Maria începu să vorbească:
- Nu înţeleg de ce ai reacţionat atât de violent la încercarea mea de a mă elibera legal de Battista. Dacă tot n-ai de gând să te căsătoreşti cu mine, asta nu te afectează cu nimic, n-am dreptate?
- Am zis întotdeauna că, într-o bună zi, la momentul potrivit, o să ne căsătorim Dar nu-mi place să-mi forţezi mâna.
Ari îi evita privirea, ochii îi erau aţintiţi la un fluture de noapte uriaş, care zbura înjurul lămpii, lovindu-se de sticlă.
Maria pufni, dispreţuitoare:
- Iar vechea scuză - nu e momentul potrivit. Nu poţi să inventezi alta, mai originală?
El îi ignoră spusele şi continuă:

- Iar atunci când ne căsătorim, pentru mine e mai bine dacă ai cetăţenie americană. Mă deranjează că te-ai gândit să renunţi la ea fără să-mi ceri părerea.
- Care-i adevăratul motiv pentru care eşti obsedat de America? Oare faptul că te-au respins, iar acum te încăpăţânezi să-i impresionezi, aşa cum ai încercat să-l impresionezi pe tatăl tău?
Ari stătea ţeapăn, iar Maria îşi dădu seama că-l scosese din sărite.
- E cea mai bogată economie din lume. Ce alt motiv îmi trebuie? Cu o soţie americancă, aş putea să operez liber pe pieţele lor.
- Deci ai putea să te hotărăşti să mă iei de nevastă din raţiuni comerciale? Ce romantic!
El clătină din cap.
- îmi răstălmăceşti cuvintele, Maria.
Ari scoase un trabuc, iar ea îl privi în timp ce-şi îndeplinea ritualul: îl rupse, îl trecu pe sub flacără, iar apoi pufai până când se aprinse. îl iubea prea mult, iar el ştia; asta era problema. Dacă l-ar fi iubit mai puţin, ar fi fost mai atent, ar fi respectat mai mult dorinţele ei. Acum, Maria înţelegea asta foarte bine.
- Ar fi trebuit să insist să te căsătoreşti cu mine în 1960, în timp ce eram însărcinată, spuse ea. Atunci ai fi fost de acord. Acum te-ai obişnuit cu mine aşa cum te obişnuieşti cu o piesă veche de mobilier.
- Nu-i adevărat.
Se întoarse spre ea cu un zâmbet trist.
- Mă plictisesc repede de alte femei, dar tu continui să mă surprinzi, să mă încânţi chiar şi după atâţia ani. Câţi au trecut?
- Aproape şapte, îi răspunse ea, şi-i trecu prin minte comedia The Seven Year Itch, cu Marilyn Monroe.
- Noi doi suntem la fel. De asta şi merge relaţia noastră. Amândurora ne place să fim independenţi. Singura diferenţă e că ţie îţi pasă de părerea celorlalţi. Ăsta nu-i un bun motiv să te căsătoreşti.

- O altă diferenţă e că eu sunt fidelă, nu putu să se abţină Maria.

El trase din trabuc şi-i spuse:

- în inima mea, eu îţi sunt întotdeauna fidel. Nici o ceremonie legală n-ar schimba asta. Eşti singura femeie cu care vreau să-mi petrec viaţa.

- Dacă vrei să-ţi petreci viaţa cu mine, de ce n-avem un cămin al nostru? El făcu un gest ca s-o întrerupă, dar ea ridică mâna, oprindu-l. Nu, lasă-mă să termin. Ştiu că tot zici că Skorpios o să fie casa noastră, dar - să fim serioşi
- abia dacă au început lucrările de construcţie. Oi fi jucând eu rolul gazdei pe Christina atunci când îţi convine ţie, dar adevărul e că iahtul e doar al tău. Iar eu stau la Paris într-un apartament închiriat, la câteva zeci de metri distanţă de al tău, ca o amantă, nu ca o soţie. Nu există nici un loc pe care să pot să-l socotesc căminul meu. Vreau să fiu femeia care să aibă grijă de tine după ce îmbătrâneşti. Cum pot să fac asta dacă tu insişti să mă ţii la distanţă?
- Lasă-mă să mă gândesc la ce-ai spus, îi răspunse el cu blândeţe. O să văd ce pot să fac.
Mai rămaseră o vreme aşa, în întuneric, sorbind din băuturi; apoi, într-un elan de afecţiune, Maria se întinse şi îl mângâie pe cap.

Nu te-am rănit cu bolul ăla de salată, nu?El clătină din cap, stinse

trabucul în scrumieră şi spuse: - Haide să mergem la culcare. Asta

fu ultima ceartă dintre ei.

Paris mai 1966

La câteva săptămâni după ceartă, Maria şi Ari luară prânzul împreună la Paris. Apoi, el îi ceru şoferului să oprească în faţa unui bloc de apartamente de pe Avenue Georges Mandel, aproape de Trocadero. îi spuse Măriei:
- Am o surpriză pentru tine. Haide să intrăm.
Scoase un set de chei şi deschise uşa dinspre stradă, apoi o conduse printr- un vestibul şi urcară la etajul al doilea, unde se afla un apartament gol. Avea tavanul înalt, încăperi spaţioase, accesorii în stil art deco şi ferestre înalte, care dădeau spre ramurile din vârf ale unui castan.

- Ce căutăm aici? îl întrebă Maria pe Ari, aruncându-i o privire

nedumerită.

- îţi place?

- Sigur că-mi place. E frumos.

Maria fusese deja cucerită de grandoarea locului şi de felul în care razele soarelui îşi reflectau strălucirea pe pereţi.

- Mă bucur. Fiindcă e al tău. L-am cumpărat pentru tine.
- Ce-ai făcut? îngână ea, înmărmurită de uimire. Dar de ce?

Ai spus că n-ai un cămin al tău. Acum ai! îi răspunse Ari întinzându-şi braţele, mândru de el însuşi

.„Deci ai ales să-ţi aminteşti doar partea asta din cearta noastră", îşi zise Maria. „Foarte isteţ din partea ta."
Totuşi, apartamentul era atât de magnifico, încât nu putea să-l refuze. După ce îl aranja într-un stil primitor şi intim, spera ca el să devină un cămin pentru amândoi.
Maria se dedică în totalitate aranjării noului apartament. Pentru Marele Salon alese un tapet de brocart verde-închis, tablouri renascentiste şi mobilă în stil Ludovic al XV-lea. Găsi nişte uşi veneţiene din secolul al XVIII-lea şi renovă şemineul de marmură construit în stil art deco. Mai era şi un Salon Roşu, pe care îl decoră cu motive chinezeşti, şi o sufragerie în stil Ludovic al XVI-lea, cu o masă mare, la care puteau să cineze douăsprezece persoane. Instală în dormitor patul de secolul al XVIII-lea, cumpărat pe când era căsătorită cu Battista, pe a cărui frumoasă tăblie sculptată erau pictate flori. Iar camera de baie alăturată, placată cu marmură albă şi roz, dotată cu robinete aurii şi cu plante luxuriante care atârnau din ghivecele lor, deveni refugiul ei intim. Pe lângă cada cea mare, se mai aflau acolo o canapea şi un fotoliu tapiţate cu catifea trandafirie, un telefon şi un gramofon. Peste tot erau oglinzi care reflectau lumina şi pe care dansau umbrele frunzelor din faţa ferestrei.
- E ca un decor de operă, îi spuse Ari atunci când fu invitat să vadă apartamentul mobilat şi decorat. E perfect pentru o primadonă.
- Şi destul de elegant, sper, pentru un magnat de talie internaţională, adăugă ea. Putem să-i invităm aici pe partenerii tăi de afaceri.
Dar, deşi Ari avea un dulap cu hainele lui şi deseori cina acolo şi rămânea peste noapte, îşi ţinea aproape toate lucrurile în apartamentul lui de pe Avenue Foch.
Mai târziu în acel an, Maria rămase uluită atunci când Vergottis refuză să-i dea acţiunile pe care le cumpăraseră împreună pentru navă, în cadrul
Operaţiunii Primadona. Ea îl plăcuse dintotdeauna, era prietenul apropiat al lui Ari şi partenerul lui de afaceri, de aceea nu-i veni să creadă când înţelese că el vrea s-o înşele. N-avea nici o logică; poate că gestul lui se datora vreunui conflict între el şi Ari, conflict pe care acesta din urmă îl ţinuse ascuns faţă de ea. Maria

nu-şi permitea să piardă investiţia, aşa că-l rugă pe Ari să i-o recupereze.
- O să te dăm în judecată şi o să câştigăm! ţipă Ari la Vergottis la telefon, dar Vergottis ripostă că, dacă făcea aşa ceva, el avea să divulge prin toate tribunalele detaliile intime ale relaţiei dintre el şi Maria.

- Ăsta-i şantaj! se îngrijoră Maria. Ce putem să facem? Ari ridică

din umeri.
- O să le cer avocaţilor mei să-l dea în judecată şi o să-l lăsăm fără nici un ban. Nimeni nu mă trage pe mine pe sfoară.
- Dar nu vreau să ajungă numele noastre în ziare. N-am putea să cădem la o înţelegere?
- Nici gând. Ar crea un precedent periculos pentru ceilalţi parteneri de afaceri ai mei şi i-ar încuraja să mă înşele. Eu nu lucrez aşa.
în a doua jumătate a anului 1966 şi apoi în 1967, perspectiva procesului o îngrozi pe Maria, lucru care îi afectă sănătatea. Tensiunea arterială, care întotdeauna îi fusese mai mică decât valorile normale, îi scăzu alarmant de mult, astfel încât de multe ori picioarele i se umflau şi-i deveneau butucănoase, urâte, iar capul o durea mai tot timpul. Ar fi preferat să nu se înfăţişeze în persoană, ci să trimită o declaraţie scrisă tribunalului de la Londra, dar avocaţii lui Ari stăruiră în părerea lor: trebuia ca ei amândoi să fie prezenţi. Ba, mai mult, îi sfatuiră să spună că erau „prieteni buni", nu „iubiţi", ca să nu cumva să dea de înţeles că ar fi existat posibilitatea ca într- o bună zi să se căsătorească.
- Ne cer să minţim la tribunal? îl întrebase ea, descumpănită. Aşa ceva nu-i etic, nu?
- Se pare că, dacă abordăm problema ca un cuplu, natura contractului legal se schimbă. E o chestiune de procedură pe care Vergottis ar folosi-o în avantajul lui.
- Dar eu nu vreau să mint la tribunal. Refuz să fac aşa ceva.
- Sper că n-o să fie nevoie, încercă Ari s-o liniştească. Ne priveşte ce relaţie avem, nu e treaba nimănui. Haide s-o lăsăm aşa.
Dar, la tribunal, avocatul lui Vergottis se referi direct la viaţa lor personală în prima parte a interogatoriului.

- Având în vedere că amândoi sunteţi despărţiţi de soţi, îl întrebă el pe Ari, o consideraţi pe doamna Callas ca având rolul de soţie în viaţa dumneavoastră?
- Nu, îi răspunse Ari. Dacă mi-aş fi dorit o soţie, eu şi Maria ne-am fi căsătorit fără nici o problemă. Suntem liberi, nu ne leagă nici o obligaţie, în afară de cea a prieteniei.
Maria se strădui să nu trădeze nici o emoţie, dar cuvintele lui o ardeau. Atunci când îi veni rândul, avocatul încercă s-o încolţească, vorbind despre aspectul legal al despărţirii ei de Battista.
- Vă consideraţi o femeie necăsătorită? o întrebă el.
Maria făcu o pauză lungă, îndreptându-şi privirea spre locul în care stătea Ari. El dădu din cap aproape imperceptibil.
Ea continuase procedura şi renunţase la cetăţenia americană, aşa că acum era oficial divorţată după legea din Grecia, dar în Italia era în continuare considerată ca fiind căsătorită cu Battista.
- în Italia, nu, răspunse ea, în cele din urmă. în rest, da.
Rosti ultimele cuvinte foarte încet, aproape în şoaptă. Era cumplit să declare în faţa lumii întregi că-şi petrecuse ultimii opt ani din viaţă cu un bărbat care acum o descria ca fiind o prietenă, nimic mai mult. Ea şi Ari ştiau, bineînţeles, adevărul, dar situaţia în care se punea o făcea să arate ca o

neghioabă. Şi transmitea mesajul că Ari era disponibil pentru

orice femeie care şi-ar fi dorit să-l cucerească. Se rugă în

gând ca Lee să nu urmărească povestea în ziare, dar era

aproape sigură că ea citea totul.Irlanda iunie 1967

Jackie află că Sissy, soţia lui David Ormsby-Gore, murise într-un accident de maşină şi se hotărî să ia avionul spre Marea Britanie şi să participe la înmormântare. Ca ambasador britanic, David fusese un bun aliat al lui Jack şi se dovedise un prieten de nădejde după moartea lui. Hotărî ca apoi să-i ducă pe copii într-o vacanţă în Irlanda. Acum, Caroline avea nouă ani, iar John, cinci, aşa că erau destul de mari ca să afle mai multe despre strămoşii lor irlandezi.

Aveau să fie însoţiţi de bonă şi de ofiţerii de la Serviciul Secret. Interesul publicului faţă de viaţa ei personală nu scăzuse odată cu trecerea timpului, dimpotrivă. Tot felul de necunoscuţi o acostau pe stradă, chiar şi atunci când se vedea limpede că se grăbea. Unii dintre oamenii aceia încercau s-o atingă, lucru care o speria atât de tare, încât simţea o durere în piept şi abia dacă mai putea să respire. în acele momente se bucura că îi avea aproape pe John Walsh şi pe ceilalţi din echipa lui, care interveneau şi-i cereau individului respectiv să-şi vadă de treabă.

Dar atunci când îşi făcea cumpărăturile în reţeaua de magazine Saks Fifth Avenue, încercând să-şi aleagă o pereche de ciorapi sau un ruj nou, îl vedea pe ofiţer cu colţul ochiului şi avea senzaţia că era prizonieră. Cei de la Serviciul Secret ştiau ce mânca, ce bea, cu cine se întâlnea la o cafea, cum îşi petrecea zilele. Ca şi cum trăia într-un stat totalitar şi era supravegheată tot timpul, ceea ce îi amintea mereu de întâmplările din ultimii patru ani. Viaţa ei n-avea să mai fie normală niciodată

.Jackie ar fi vrut să poată să dispară fără urmă, să nu se mai afle câtuşi de puţin în centrul atenţiei, dar cei din familia Kennedy insistau să ia parte şi ea la întruniri politice. Bobby se hotărâse să candideze la preşedinţie în 1968, iar asta o îngrozea.
- Eşti sigur că-i o idee bună? îl întrebă ea în timpul uneia dintre lungile lor plimbări. Familia Kennedy are foarte mulţi duşmani. De ce să te pui în pericol, să devii o ţintă uşoară pentru ei?
- Dar nu poţi să cedezi în faţa unor astfel de oameni. Vreau să duc mai departe ceea ce a început Jack, să-i fructific moştenirea. Promit, totuşi, să nu să circul într-o maşină decapotabilă.
Invitată de Bobby să ia parte la un eveniment caritabil, Jackie simţise cum, de frică, îi îngheţa sângele în vene gândindu-se că ar fi trebuit să se urce pe vreo estradă, în văzul tuturor. N-avea de ţinut nici un discurs, Bobby nu-i cerea decât să-şi facă apariţia, ca să arate că îi sprijinea candidatura.
- Fă-o pentru Jack, o rugă Bobby. Ştii că ar fi fost de acord şi te-ar fi încurajat.
„Da, aşa ar fi făcut", se gândi Jackie.
Jack îşi arătase de multe ori dorinţa ca Bobby să-i urmeze la Casa Albă. Se aşteptau să candideze în '68, doar că asta s-ar fi întâmplat după ce Jack ar fi încheiat două mandate.
Celălalt motiv pentru care Jackie simţea că trebuia să le facă pe plac celor din familia Kennedy rămăsese nespus, dar pe ea o apăsa neîncetat. După moartea lui Jack, ei îi alocaseră o sumă lunară, în completarea pensiei de la guvern a lui Jack. Ea n-ar fi putut să trăiască doar cu banii primiţi de la guvern. Ceea ce însemna că nu trebuia să-şi facă griji din pricina banilor - cel puţin nu atât timp cât făcea parte din clanul Kennedy.
înmormântarea lui Sissy avu loc într-o biserică catolică din Oswestry, lângă graniţa cu Ţara Galilor. Jackie era bucuroasă că Bobby o însoţea, dar o supărară ziariştii, care se repeziseră s-o fotografieze şi s-o filmeze de îndată ce coborâse din avion. Ba chiar se ascunseseră după copaci, în cimitir, ca să surprindă momentul în care ea îl consola pe David în timp ce soţia lui era coborâtă în mormânt.
Excursia în Irlanda fu mult mai puţin expusă atenţiei publice. Se cazară la nişte prieteni care locuiau în Comitatul Waterford, într-o zonă rurală perfectă pentru călărie şi care era aproape de o plajă

cu nisip. Jackie avu doar o întâlnire oficială, cu preşedintele Eamonn de Val era, şi le făcu o vizită particulară unor rude din familia Kennedy, în orăşelul Dunganstown; în rest, totul se desfăşură ca într-o vacanţă propriu-zisă, cu mult aer curat şi ospitalitate irlandeza.
într-o după-amiaza, în timp ce copiii erau cu bona la picnic, Jackie ieşi să facă o baie. La vreun kilometru depărtare, găsi un canal care avea, de cealaltă parte, o limbă de pământ ce înainta în mare. Până acolo şi înapoi ar fi fost pentru ea o distanţa perfectă de străbătut înot ca să-şi revigoreze muşchii, iar priveliştea era spectaculoasă. Câmpiile de pe marginea stâncilor erau de un verde-smarald atât de viu, iar cerul de un albastru atât de strălucitor, încât Jackie se simţea ca într-un film tehnicolor.
îşi lăsă prosopul pe plajă şi intră în mare, gândindu-se că temperatura apei era de vreo cincisprezece-douăzeci de grade; răcoroasă, dar nu foarte rece. înotă spre canal, apoi, la jumătatea distanţei, se opri şi rămase plutind pe spate, admirând frumuseţea cerului.
Dorul de Jack n-o părăsea niciodată; lui i-ar fi plăcut foarte mult plaja asta, momentele de intimitate pe care ar fi putut să le trăiască amândoi acolo. Probabil că n-ar fi rezistat şi, din spiritul de competiţie caracteristic familiei Kennedy, i-ar fi luat-o înainte, apoi s-ar fi întors, îndemnând-o să se grăbească. îşi aminti senzaţia pe care o avusese pe când îl sărutase în timp ce înotau în ocean, lângă Portul Hyannis: gustul sărat, atingerea buzelor lui, trupul lui solid, apăsându-l pe al ei. Oare avea să mai întâlnească vreodată un bărbat cu care să poată să împărtăşească astfel de plăceri simple?
Ştia că la Washington circulau tot felul de bârfe din cauza apropierii ei de Bobby. Poate că le auzise şi Ethel, care o tratase neobişnuit de rece în ultimele dăţi în care se întâlniseră. Adevărul era că Jackie îl iubea pe Bobby ca pe un frate. I s-ar fi părut un adevărat incest dacă l-ar fi sărutat, deşi se îmbrăţişau des, iar el era primul la care apela ori de câte ori avea nevoie de vreun sfat sau de o vorbă de consolare.
în ultimii ani, de când murise Jack, ea ieşise la cină cu câţiva bărbaţi, dar nici unul nu se ridica la înălţimea lui. John Warnecke, cel care proiectase piatra funerară, îi distrăsese atenţia, pentru o

vreme, de la alte lucruri neplăcute. Ros Gilpatric, care era nu doar plin de farmec, ci şi un intelectual, flirtase cu ea fără ocolişuri, ba chiar plănuiseră să plece împreună într-o vacanţă. David Ormsby-Gore o invita la cină ori de câte ori era în New York, ca şi Aristotel Onassis, de altfel, care întotdeauna îi aducea cadouri pentru ea şi pentru copii. De ceva vreme, îi spunea Telis, o prescurtare a numelui său grecesc întreg, Aristotelis.
Situaţia de acum a lui Onassis era una interesantă. Jackie citise în ziare că nu mai era cu Maria Callas, iar el i-o confirmase atunci când îl întrebase. Lee nu mai vorbea deloc despre el, ceea ce însemna că aventura lor, pe care Ari insistase s-o numească scurtă şi lipsită de importanţă, se terminase de multă vreme. Jackie simţea că Ari şi-ar fi dorit ca relaţia lor de prietenie să evolueze spre ceva mai intim, dar el n-o presase niciodată. Dacă ar fi început o relaţie cu Ari, Bobby ar fi făcut o criză de nervi. Cumnatul ei îl ura profund pe Onassis, încă de pe vremea acelei interdicţii bazate pe un detaliu legat de transportul maritim, care fusese emisă împotriva magnatului grec în anii '50. Totuşi, Jackie nu reuşise niciodată să înţeleagă de ce păstra Bobby acele resentimente. Jack îl considerase pe Onassis un simplu pungaş, dar ea era de părere că Ari avea o minte ascuţită, maniere de modă veche şi o fire generoasă. îi dăruise mai multe bijuterii absolut superbe drept daruri pentru zilele ei de naştere, iar la comemorarea a trei ani de la moartea lui Jack, o braţară cu diamante care ei îi plăcea în mod deosebit. îi trimitea şi cadouri pentru copii, scumpe şi alese cu grijă.
Lui Jackie îi plăcea faptul că el ştia s-o asculte. Cei mai mulţi dintre bărbaţi abia aşteptau să apară o pauză în conversaţie ca să intervină şi să-şi spună propriile păreri, dar Ari îi dăruia întreaga lui atenţie şi-i punea întrebări. Atunci când se revedeau, el îşi amintea despre ce vorbiseră la întâlnirea de dinainte şi o întreba cum merseseră lucrurile. Lui Jackie îi plăcea asta. Câteodată se trezea că flirta cu el.
Simţi o rafală de vânt care tulbură oglinda apei, iar atunci îşi dădu seama că se îndepărtase prea mult de ţărm. Risca să nu mai poată să atingă promontoriul de pe cealaltă parte a canalului şi să ajungă în golful lung de douăzeci de kilometri. Se răsuci pe pântec şi începu să înoate împotriva curentului, chinuindu-se să

se îndrepte spre malul opus, dar apa era agitată acum, aşa că, în scurt timp, obosi. Dacă se oprea din înotat chiar şi pentru o clipă, promontoriul se îndepărta, dar nici cele mai mari eforturi nu păreau s- o ducă mai aproape de el.
Un val se sparse deasupra capului ei; Jackie începu să tuşească din cauza apei care-i intrase în gură. Simţi cum o cuprindea panica. Oare avea să moară acolo, singură? Pe de o parte, ideea o atrăgea oarecum: cel puţin, asta însemna eliberarea; poate că ajungea în Rai, împreună cu Jack - dacă Raiul exista. Tot ce trebuia să facă era să se oprească, să nu mai facă nici un efort ca să se salveze. Dar nu putea să-i părăsească pe copii, nu putea să-i lase singuri, ca apoi să devină parte din numeroasa familie a lui Bobby şi Ethel.
Atunci îşi aminti un sfat al lui Jack: dacă eşti prins într-un curent puternic, trebuie să înoţi paralel cu ţărmul până când apa se linişteşte îndeajuns de mult, încât să poţi să înoţi iarăşi spre uscat. Jackie lovi din nou apa cu braţele, încercând să urmeze acel sfat, dar simţea cum îi intra frigul în oase, făcând-o să tremure. Un alt val se ridică deasupra capului ei.
„Ce proastă sunt", se gândi ea. „Sunt incredibil de proastă! N-ar fi trebuit să mă aventurez în ape necunoscute."
Jack ar fi fost furios pe ea. Era o greşeală elementară şi poate că era şi ultima, fiindcă, din acel punct, coasta părea să fie prea departe.
Brusc, din apă răsări un cap de bărbat. Era John Walsh, unul dintre ofiţerii ei de paza de la Serviciul Secret.
- întoarceţi-vă pe spate, îi porunci el.
Secătuită de puteri, se supuse. Cu un braţ, John o luă de sub bărbie, iar cu celălalt începu să înoate cu putere, înaintând mult împotriva curentului.
Jackie era pe spate, uitându-se la norii de pe cer. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. De-abia atunci când se apropiară de ţărm şi curenţii se mai potoliră, reuşi să se întoarcă şi să înoate umăr la umăr, alături de el.
John o ajută să ajungă pe plajă, unde ea se prăbuşi, pentru că n-o mai ţineau picioarele, şi începu să vomite pe nisip.
Fusese cât pe-aci, ştia; era a doua oară în viaţa ei când fusese atât de aproape de moarte.Paris

noiembrie 1967
în salonul din apartamentul ei, Maria bea cafea şi citea ziarele. Prin ferestrele înalte, soarele dimineţii lumina încăperea. Bruna intră, răsucindu- şi şorţul.
- Doamnă, m-aţi rugat să vă spun dacă pe domnul Onassis l-a vizitat vreo femeie.
-Da.
Bruna era bună prietenă cu Eleni, menajera de la apartamentul de pe Avenue Foch al lui Ari, şi uneori afla informaţii de la ea.

- Eleni spune că aseară doamna Kennedy a luat cina la dumnealui

acasă. Bruna îşi muşcă buza, de parcă s-ar fi abţinut să spună mai

multe.

- Eşti sigură că era doamna Kennedy? o întrebă Maria, devenind, dintr- odată, atentă. Nu prinţesa Radziwill? Seamănă între ele.
- Eleni spune că era doamna Kennedy, fără nici o îndoială. A auzit când domnul Onassis i-a spus „Jacqueline".
Maria se încruntă.

Şi cine altcineva a mai fost la cină

?-Nimeni. Doar ei doi.
Foarte ciudat. Maria ar fi crezut că Jackie era prea îngrijorată pentru reputaţia ei ca să se aventureze să cineze singură cu un bărbat, în apartamentul lui. Nu ştia că deveniseră prieteni atât de buni. Oare povestea asta avea vreo legătură cu Lee? Oare doamna Kennedy îi transmisese lui Ari vreun mesaj de la ea? Era hotărâtă să afle; de aceea, atunci când Ari veni la cină, îl întrebă pe un ton intenţionat neutru:

- Am auzit că doamna Kennedy e la Paris. Ai văzut-o? Fără să

clipească măcar, el îi răspunse:

- Nu. Nici nu ştiam că e aici. Maria simţi o strângere de inimă.

- De ce mă minţi, Ari? Ştiu că aţi luat cina împreună aseară.
El tresări, uimit, iar Maria băgă de seamă că ar fi vrut să-i trântească o altă minciună, dar se răzgândi.
- Am evitat să-ţi spun adevărul din cauza geloziei tale absurde. Nu pot să-ţi spun când mă întâlnesc cu vreo prietenă, pentru că ai fi în stare să spargi iarăşi ceva.
- Asta pentru că nu cred că poate să existe o relaţie de prietenie între doi oameni de sex opus. Unul dintre ei întotdeauna vrea mai mult - dacă nu sunt homosexuali, se-nţelege.
- Cât cinism din partea ta! îmi pare rău să te dezamăgesc, dar cu doamna Kennedy am vorbit despre filosofie şi religie. Se pare că o linişteşte compania mea, iar uneori îmi face confidenţe. În perioada asta e obosită din cauză că familia Kennedy face presiuni asupra ei să-l ajute pe Bobby în carieră.
Părea plauzibil, dar Maria n-avea încredere în el. Bărbatul ăsta făcea crestături pe tăblia patului ca să ţină evidenţa legăturilor lui cu femei celebre. Maria avea mai multă încredere în doamna Kennedy. Cu siguranţă că ea avea prea multă clasă, nu s-ar fi culcat cu un bărbat prins într-o legătură de lungă durată, un bărbat care, pe deasupra, se culcase cu sora ei.
- Ce ştii tu despre prietenie? i-o întoarse ea. în ultima vreme te-ai cam certat cu toţi.

înalta Curte le dăduse câştig de cauză în procesul împotriva lui Vergottis, care primise ca sancţiune să plătească nişte cheltuieli de judecată exorbitante; din cauza asta, era pe cale să dea faliment. Ari n-avea nici o remuşcare: ăsta era preţul pe care Vergottis trebuia să-l plătească pentru că-l înşelase. Şi relaţia cu prinţul Rainier se deteriorase: Ari îşi vânduse acţiunile pe care le deţinea la Société des Bains de Mer, aşa că ea n-avea să mai aibă niciodată ocazia să cânte la opera de acolo.
- Nu-i adevărat. N-o să mă cert niciodată cu Costa, îi răspunse el.
- Da, dar asta numai pentru că nu poţi să-ţi permiţi aşa ceva; îţi cunoaşte toate secretele.

Ari râse, dar ştia că era adevărat.

- Şi sper că nici cu tine n-o să mă cert vreodată.

- Ai face bine! îl avertiză ea. Pot să divulg şi eu unele secrete.

în toamna aceea, Ari fu într-o dispoziţie veselă, poate pentru că afacerile îi mergeau bine: avea tot felul de scheme şi de planuri, pe care i le destăinui şi ei, umflându-se în pene. în Grecia avusese loc o lovitură de stat militară, iar el era în tratative cu cei care preluaseră conducerea guvernului, în legătură cu un proiect uriaş de construire a unei rafinării de petrol şi a unei topitorii de aluminiu la periferia Atenei. Proiectul Omega, aşa îl numise. Ari făcuse investiţii în aurul şi în petrolul din America de Sud, în proprietăţile imobiliare din Manhattan, în produse chimice din Persia, în turism - Maria nici nu mai putea să ţină minte lista tuturor ţărilor în care el avea interese de
afaceri. Imperiul Onassis părea să se extindă cu fiecare răsuflare a lui Ari, iar ea era mândră de succesul lui.
într-o seară de noiembrie, ieşiră să danseze la Chez Régine, un club de noapte la modă din Cartierul Latin. Amândoi băură din belşug şi dansară, îmbrăţişaţi, pe cele mai noi melodii: Something's GottenHold of my Heart a lui Gene Pitney şi Somethin' Stupid a lui Frank Sinatra.
La ora două dimineaţa, ieşiră din club chicotind şi abia ţinându-se pe picioare. Afară îi aştepta nelipsita hoardă de fotografi şi de reporteri.

- E adevărat ce se zvoneşte, că o să vă căsătoriţi în curând? le strigă unul dintre ei.
Maria se întoarse spre Ari, lăsându-l pe el să răspundă.
- Aţi rămas în urmă cu noutăţile, spuse el. Ne-am căsătorit acum două săptămâni. A fost minunat.
Urmă o avalanşă de întrebări, în timp ce aparatele foto păcăneau infernal. Şoferul lui Ari aduse maşina, iar ei urcară pe bancheta din spate fără să mai adauge nimic.
- O să dea fuga la registrul de căsătorii să verifice, zise Ari, rânjind. Asta o să-i ţină ocupaţi o vreme.
Maria nu ştia ce să creadă despre ceea ce le spusese el ziariştilor, dacă fusese doar o glumă sau un comentariu frivol.
Nu-i venea să râdă de aşa ceva, dar nu-i mai puse alte întrebări.
- Poate că ar trebui să-mi cumperi un inel, ca să-i induci şi mai tare în eroare.
- Poate că aşa o să fac, îi răspunse el, strecurându-şi mâna sub rochia ei.
După o iarnă umedă şi rece petrecută la Paris, Maria şi Ari luară avionul până în Caraibe, ca să pornească într-o croazieră de două luni pe Christina. Amândoi erau puţin răciţi din cauza vremii, dar, coborând din avion în atmosfera plină de culoare şi de căldură a oraşului Port of Spain, ea se simţi mai bine de îndată. Apă liniştită, de culoare turcoaz, nisip auriu şi văzduh plin de cântecele păsărilor. Maria se lăsă pătrunsă adânc de culorile şi de miresmele tropicale.
Planul era să navigheze până la Insulele Windward; de acolo, spre Haiti, unde Ari avea ceva treburi de rezolvat, şi apoi spre Jamaica. Maria avea de gând să slăbească şi să-şi exerseze sistematic vocea. îşi luase cu ea un magnetofon şi voia să se înregistreze, iar apoi să lucreze până când avea să obţină rezultatul pe care şi-l dorea.
\foia şi să încerce să-l convingă pe Ari să mai reducă din consumul de trabucuri şi de alcool, dar ştia că trebuia să abordeze chestiunea într-un mod foarte subtil; lui nu-i plăcea să i se spună ce să facă. Mâncarea sănătoasă, înotul şi soarele n-aveau cum să le facă decât mult bine amândurora.
La mai puţin de două săptămâni de la începutul croazierei, Ari află că rivalul lui, Stavros Niarchos - un magnat grec care avea afaceri tot în domeniul transporturilor - le înaintase coloneilor

care conduceau ţara o contraofertă la Proiectul Omega. De furie, Ari se făcu roşu ca para focului. Pentru o clipă, Maria crezu că avea să facă un atac de apoplexie.
- Cum ai aflat? îl întrebă ea.
- Am spioni în casa lui Niarchos. Nu poate nici să strănute fără să aflu eu.
- Ştie despre Proiectul Omega? Poate că guvernul vrea să ridice valoarea investiţiei tale şi creează concurenţă.
Ari spuse cu un aer concentrat:
- Nu ştiu. Oferta lui constă în a aduce petrol din Orientul Mijlociu, a mea, din Rusia. Nu e acelaşi lucru, dar eu am investitori interesaţi de afacere, pe când el îşi pune la bătaie propriii bani. Ceea ce înseamnă că, dacă nu merge bine afacerea, ar putea să intre în faliment.
Maria mai că auzea rotiţele din mintea lui învârtindu-se.
- Şi ce-o să faci, îi sabotezi oferta?
- Trebuie să merg la New York, îi spuse el. Văzând însă expresia descumpănită de pe faţa Măriei, adăugă: nu te necăji, mă întorc cât ai zice peşte.
- Vrei să vin cu tine? îl întrebă ea.
Totuşi, răsuflă uşurată atunci când el răspunse că nu era nevoie. Măriei îi plăcea prea mult vremea din Caraibe ca s-o schimbe cu viscolele care loviseră Coasta de Est, după cum aflase ea din ziare.
De-abia după ce plecă Ari începu Maria să-şi facă griji. La ultima lor discuţie despre „gelozia" ei, el îi promisese să-i spună adevărul ori de câte ori lua cina cu o femeie, iar ea, în schimb, îi promisese să nu mai reacţioneze isteric, dar înţelegerea încă nu fusese pusă în aplicare.
După ce el se întoarse, Maria aşteptă câteva ore, iar apoi îl întrebă pe un ton degajat:
- Te-ai întâlnit cu Lee la New York?
- Nu, dar i-am dus pe Jacqueline şi pe copii la Palm Beach cu avionul meu. Dacă ai şti cum năvălesc pe ea cei din presă atunci când ia un avion comercial... Toată lumea o asaltează, îi cere autografe, vrea să le facă poze copiilor... Jacqueline s-a bucurat că i-am ajutat.

- Sunt convinsă.

El o împunse în coaste.

- Maria e geloasă?
- Nu, deloc, îi răspunse ea cu un aer demn.
- Mă bucur. Pentru că am invitat-o pe Jacqueline să petreacă, în mai, câteva zile pe Christina, după ce te întorci la Paris.
Vestea căzu ca un trăsnet peste capul ei, dar încercă să se abţină să facă vreo scenă.
- Ari, de ce n-ai invitat-o să vină atunci când sunt şi eu aici? Mi-ar fi plăcut foarte mult s-o cunosc mai bine. De ce atâtea ascunzişuri?
- E o persoană foarte retrasă. Şi apoi, e prietena mea, nu a ta. Ari luă un trabuc şi începu să-l pregătească. Maria le ascunsese pe cele de pe iaht, dar probabil că el îşi cumpărase altele.
Maria era supărată fiindcă, în mod clar, Ari nu voia ca ea s-o întâlnească pe doamna Kennedy. Faptul că îi spusese despre plănuita vizită ar fi trebuit să-i înlăture bănuielile, dar nu cumva Ari jongla cu ele amândouă?
- Am vreun motiv să fiu geloasă? îl întrebă ea privindu-l cu atenţie.
- Faci cum vrei. N-o să înţeleg niciodată femeile.
- Nu, probabil că nu. Cunoştinţele tale despre sexul frumos se rezumă la catalogul Van Cleef & Arpeis.
El râse zgomotos şi ciocni paharul cu ea. Maria se întrebă dacă era cazul să arunce cu pahare în el sau să-l ia la pumni, dar asta n-ar fi avut nici un sens, el făcea întotdeauna doar ce voia.
în ziua de douăzeci mai, ea luă avionul spre Paris, plângând cu suspine atunci când acesta decolă de pe pistă. Ea şi Ari petrecuseră două luni în intimitate, se simţiseră foarte bine: stătuseră de vorbă, făcuseră plajă, dansaseră şi făcuseră dragoste sub cerul înstelat. Şi totuşi, Ari n-avea nici o reţinere să invite o altă femeie pe iaht de îndată ce ea pleca. Venea şi el la Paris în câteva săptămâni - cu Christina - dar deja Măriei îi era atât de dor, de parcă avea un gol uriaş în inimă.
Ştia că Ari avea să profite de cea mai măruntă ocazie să facă dragoste cu doamna Kennedy, era convinsă că avea să încerce. Cuceririle erau foarte

importante pentru el, iar în cazul de faţă era vorba despre una deosebită. Tot ce putea să spere Maria era ca doamna Kennedy să-l refuze. Ce-ar fi putut să facă ea, încât s-o influenţeze şi s-o determine să zică „nu"?
Pe când avionul ateriza la Paris, Maria hotărî că Jackie trebuia să ştie care era situaţia. De îndată ce ajunse pe Avenue Georges Mandel, căută în agendă numărul de la adresa din Fifih Avenue - număr pe care nu-l folosise niciodată - şi îl formă.
- Doamna Kennedy? întrebă ea, auzind faimoasa voce la celălalt capăt al firului. Maria Callas la telefon.

- A, bună ziua! îi răspunse Jackie pe un ton rezervat. Maria începu

să turuie discursul pe care şi-l pregătise:
- \foiam să vă spun cât de rău îmi pare că n-o să pot să fiu la bordul Christinei atunci când veniţi în vizită. A trebuit să mă întorc cu avionul la Paris, dar i-am spus lui Ari că, data viitoare când vă mai invită, trebuie s-o facă atunci când sunt şi eu, ca să putem să ne cunoaştem mai bine. Ne place să primim oaspeţi împreună şi, fie vorba între noi, cred că mă pricep mai bine decât el să alcătuiesc meniurile. L-am avertizat să nu vă servească friptură în fiecare seară.
Urmă o pauză lungă, în timpul căreia Maria auzi răsuflarea doamnei Kennedy printre zgomotele de fundal ale legăturii telefonice transatlantice, apoi veni şi răspunsul ei:
- Sunt sigură că n-o să fie nici o problemă cu mâncarea.
- Dacă se întâmplă să intraţi într-o farmacie înainte de plecare, aţi putea, vă rog, să-i cumpăraţi lui Ari nişte săruri pentru ficat? Am băgat de seamă că i s-au terminat şi sunt foarte importante pentru sănătatea lui.
Maria zâmbi în sinea ei. Ari ar fi fost foarte furios pe ea dacă s-ar fi aflat asta.
- Desigur.
Doamna Kennedy era o femeie care nu vorbea mult, asta se vedea de la o poştă.
- Sper să ne revedem curând, doamnă Kennedy. Sunt sigură că am avea despre ce să vorbim.
- Da. Vă mulţumesc pentru telefon.

După acea convorbire, Maria nu simţi nici un regret. Dacă Jackie îi povestea despre asta, Ari avea să fie amuzat şi încântat la gândul că ele două se băteau pentru el. Iar dacă doamna Kennedy avea vreun dram de conştiinţă, nu putea decât ca, de acum încolo, să-şi vadă de treaba ei, ştiind acum că Maria era în continuare femeia cu care el avea o legătură stabilă.

Dar, dacă totuşi se hotăra să se culce cu el, Măriei nu-i mai rămânea decât să spere ca Ari să-şi marcheze cât mai repede cucerirea pe tăblia patului, pentru ca doamna Kennedy să apară în listă şi să rămână de domeniul experienţelor trecute, aşa cum se întâmplase cu Eva Peron.New York 22 mai, 1968

După ce închise, Jackie rămase locului câteva minute, tulburată de acea convorbire. Cu siguranţă că Ari îi spusese Măriei despre vizita pe care ea urma s-o facă pe Christina. Maria îi vorbise pe un ton prietenos, dar înţelesul ascuns al vorbelor ei era că trebuia să-l lase în pace pe Ari. Poate că femeia încă îl iubea.
îi părea rău pentru Maria, dar Ari îi spusese cât se poate de limpede că ei doi erau doar buni prieteni şi că nu mai făcuseră dragoste de multă vreme. Poate că Maria spera să-l recucerească, dar ăsta nu era un motiv care s-o facă pe ea, pe Jackie, să-şi anuleze vacanţa. Urma să fie o croazieră scurtă, de numai patru zile, şi mai existau şi alţi invitaţi: sora lui Ari, Artemis, şi prietena lui Jackie, Joan Thring. La un moment dat, Jackie avusese senzaţia că Ari îi făcea avansuri, dar dacă erau şi alte persoane de faţă, asta urma să- i tempereze orice elan nepotrivit.
Jackie luă avionul până la Insula St. Thomas în ziua de douăzeci şi cinci mai, apoi urcă la bordul iahtului. Purta o eşarfa legată pe cap şi ochelari de soare uriaşi, care-i acopereau faţa.
- Sub nici o formă nu trebuie să fiu fotografiată aici, îi spuse ea lui Ari. Bobby m-ar ucide!

înţeleg, îi răspunse el. Ridicăm ancora şi pornim în larg fără întârziere

.în seara aceea, după ce terminară cina, iar ceilalţi oaspeţi se retraseră în cabinele lor, ei doi rămaseră pe punte, la un pahar. Razele lunii sclipeau pe întinderea apei, şi singurul sunet care se auzea în liniştea nopţii îl făceau valurile care se loveau uşor de proră. Jackie bea votcă. încă nu băuse destul, încât să scape de neliniştea care o chinuia tot timpul.

- Sunt foarte tulburată din cauza nenorocirii întâmplate cu Martin Luther King, îi spuse ea lui Ari, cu un tremur în voce.

Faimosul lider al mişcării pentru drepturi civile fusese asasinat cu o lună în urmă, la Memphis.

- Parcă a înnebunit America, urmă ea. Oricine poate să cumpere o armă şi să înceapă să tragă în oamenii publici. Iar acum au apărut conflicte rasiale pretutindeni. Toate astea mă apasă îngrozitor.
- E adevărat că există destui nebuni pe lume, dar mai puţini, totuşi, decât numără cei de la ziare.

Jackie tresări.

- Unul ajunge. Cei de la FBI mi-au spus că a crescut numărul nebunilor care, de când a fost împuşcat King, ameninţă că o să-mi răpească sau ucidă copiii. Copiii mei!
- Nu vreau să te sperii şi mai tare, dar te-aş sfătui să ceri mai multă pază pentru ei. Câţiva agenţi în plus, pe lângă cei pe care ţi-i asigură guvernul.

Jackie îşi îmbrăţişă genunchii.

- E vorba de mulţi bani. Familia Kennedy nu-mi dă destui, cât să acopăr o astfel de cheltuială în plus.

Ari respinse ideea, făcând un gest larg cu braţul.

- Nu-i atât de scump. Am o echipă permanentă, pe care aş putea să ţi-o împrumut câtă vreme riscul e ridicat. Şi apoi, ştii că poţi oricând să foloseşti avioanele mele personale sau să-ţi petreci concediul pe Christina ori pe Insula Skorpios. Nimeni nu calcă acolo în afară de angajaţii mei.
- Sună foarte tentant, îi răspunse Jackie. Mi-ar plăcea să evadez puţin, dar ziariştii ar afla unde sunt, iar familia Kennedy s-ar înfuria. în plus, asta ar putea să dăuneze campaniei electorale a lui Bobby. Clanul Kennedy ar fi în stare să-mi taie alocaţia.
- Nu lăsa banii să devină un obstacol în calea fericirii tale.

în timp ce îi vorbea, Ari o privea tot timpul în ochi. Era limpede ce voia să spună.

- Nu e vorba doar despre bani. Ei sunt şi familia copiilor mei. Familia mea.
- Adevărata întrebare e dacă tu vrei să scapi de cei din familia Kennedy şi să-ţi construieşti o viaţă a ta, îi spuse el mutându-şi scaunul mai aproape de ea, astfel încât Jackie simţi căldura care emana din trupul lui. Dacă eşti pregătită să te îndrăgosteşti din nou de altcineva.
Jackie se întoarse. Trebuia să recunoască, se simţea atrasă de el. întotdeauna o atrăseseră bărbaţii puternici, în special cei bogaţi; nu-şi permitea să iubească vreun sărăntoc. Ari nu era Jack, dar nici un bărbat nu se putea ridica la înălţimea lui Jack. Iar ea avea treizeci şi opt de ani şi se săturase să fie singură. Nu sexul îi lipsea, ci legătura aceea specială cu o altă fiinţă umană. Să aibă pe cineva căruia să-i pese de ea, care s-o liniştească atunci când avea coşmaruri, cineva cu care să se simtă bine. Iar Ari ştia de minune să se distreze. Cu el nu te plictiseai niciodată.
- în situaţia mea, nu-mi permit să am aventuri. Sunt văduva îndurerată a naţiunii americane. Trebuie să mă port cu „probitate morală".
îşi scoase o ţigară din pachet, iar Ari se întinse să i-o aprindă, atingându-i braţul.
- Chiar îţi pasă de ceea ce cred ceilalţi? o întrebă el. Mă mir că gândeşti aşa.
- Nu vreau să devin un personaj public pe care oamenii îl dispreţuiesc, îl lămuri ea.
Apoi îşi aminti:
- Apropo, Maria Callas mi-a telefonat săptămâna trecută. Părea să creadă că voi doi încă sunteţi împreună.
Jackie trase fumul adânc în piept, aşteptând reacţia lui.
- Serios? Mă întreb de unde a aflat numărul, spuse el încruntându-se şi scormonindu-şi mintea în căutarea unei explicaţii. în fine, nu contează. Nu sunt responsabil pentru ce zice Maria. E o femeie cu convingeri foarte puternice. Dar eu ştiu care e situaţia mea.
Se apropie de ea, de parcă ar fi vrut s-o sărute, dar Jackie se trase înapoi.
- Nu pot să mă culc aşa, cu oricine, Telis. Treburile astea întotdeauna ajung în presă, oricât de precaută aş fi. M-ar acuza că am trădat memoria lui Jack...

- Ce ar trebui să se întâmple ca să te laşi în voia sentimentelor şi să te îndrăgosteşti din nou? o întrebă el, mângâindu-i umărul cu un deget.
Ea rămase pe gânduri multă vreme, apoi îşi stinse ţigara şi spuse:
- Cred că singura posibilitate ar fi să mă recăsătoresc. Dar chiar şi aşa, tot aş fi ponegrită în State.
- Să te recăsătoreşti?
Onassis se trase înapoi. Era limpede că o astfel de idee nici măcar nu-i trecuse prin minte.
- Sunt convins că o să te recăsătoreşti într-o bună zi, continuă el în cele din urmă. Dar de ce să aştepţi? Suntem în anii '60, nu în Evul Mediu.
Jackie se întrebă dacă putea să aibă încredere în el. La urma urmei, el n-avea nimic de pierdut, pe când ea risca totul.
- Doar aşa ar fi acceptabil pentru mine, spuse ea ridicându-se în picioare. Totul sau nimic.
îşi formulase punctul de vedere în termeni cât se poate de limpezi. Acum, mingea era în terenul lui. O plăcea, dar cât de departe era dispus să meargă ca s-o cucerească?
Jackie se întoarse la New York şi află că Bobby îi lăsase un mesaj, cerându-i să-i telefoneze. Era în campania electorală şi călătorea dintr-un stat într- altul, luând parte la întruniri sau vizitând şcoli şi fabrici. Jackie îl sună la birou şi află unde putea să fie găsit în seara aceea. Era târziu atunci când reuşiră, în sfârşit, să vorbească.
- Cum merge? îl întrebă ea.
- E un dezastru. Am pierdut statul Oregon. Marţi are loc întrunirea preelectorală în California. Dacă pierd şi acolo, mă retrag.
- Nu lua decizii pripite, îl avertiza ea. Gândeşte-te că sunt multe state în care ai câştigat. Conduci detaşat.
- Nu ştiu ce să zic, nu prea cred, îi răspunse el cu o voce care arăta cât era de epuizat. Dar te-am căutat pentru că am o chestiune mai neplăcută de discutat cu tine. Tot aud zvonuri despre tine şi Aristotel Onassis. Spune-mi, te rog, că nu sunt adevărate.

Jackie ezită înainte să-i răspundă.

- Pare, într-adevăr, foarte dornic să înceapă o relaţie cu mine.

Bobby oftă adânc.

- Iar tu?

- Eu nu mi-am luat nici un angajament.

- Fir-ar să fie, vezi să nu apari în presă alături de el. Habar n-ai cât de corupt e omul ăsta.
Pe Jackie o enerva să i se spună cu cine putea să se întâlnească şi cu cine nu.
- Bănuiesc că acţionează în limitele legii, altfel ar fi fost condamnat pentru infracţiunile de care îl suspectezi, oricare ar fi ele.
- S-ar putea să fie condamnat mai încolo... Văzând că Jackie nu-i răspundea, Bobby continuă: serios acum, Jackie, dacă ai avut vreodată încredere în judecata mea, crede-mă şi acum Nu e un tip de treabă.
- Sunt o femeie în toată firea şi pot să-mi fac propria părere.
- Am destule pe cap, îi zise Bobby pe un ton tăios. Nu mai vreau să aud despre asta.

închise brusc, lăsând-o să fiarbă de mânie. Se simţea ca o adolescentă pe care tocmai o certase mama. Dar, de dragul lui Jack, de dragul familiei Kennedy, avea să ia o hotărâre doar după alegeri. Ari putea să aştepte

.New York 4 iunie, 1968

în seara de patru iunie, Jackie merse la culcare simţindu-se bucuroasă pentru cumnatul ei. Echipa de campanie a lui Bobby avea veşti bune: el câştigase alegerile preelectorale atât în Dakota de Sud, cât şi în California. Balanţa părea să încline iarăşi în favoarea lui. Jackie fusese la o întrunire în seara aceea, iar

toată lumea de acolo izbucnise, entuziasmată, atunci când se făcuse anunţul despre Dakota de Sud şi California. Jackie nu fusese prea încântată la aflarea veştii candidaturii lui, dar acum, dacă Bobby tot intrase în joc, ei i-ar fi plăcut ca el să câştige. Doar câteva ore mai târziu, soneria telefonului o trezi dintr-un somn adânc. Ridică receptorul, sperând că nu se treziseră copiii.
- Jackie? Sunt eu, Stas. Cum se simte? o întrebă el pe un ton îngrijorat, de rău augur.
- Cum se simte cine?
Jackie se întrebă de ce suna Stas atât de târziu. Oare făcuse Lee vreo năzbâtie?

- Bobby.

Veşti bune! spuse ea, căscând. A câştigat în California. Urmă o pauză, după care Stas spuse

- :îmi pare rău, credeam că ai aflat. Bobby a fost împuşcat. într-un hotel din Los Angeles. L-au dus de urgenţă la spital.
Ea scoase un ţipăt:
- Vai, Doamne, nu! începu să tremure din tot corpul, în timp ce continua să se vaite: nu, nu, nu!
Parcă i se întunecase mintea şi nu mai putea să gândească, nu mai putea să răsufle.
Auzi vocea lui Stas:
- E în viaţă, Jackie. Trebuie să mergem la el. Eu sunt la Londra, dar iau primul avion spre New York. Fă-ţi bagajele şi zburăm împreună spre L.A.
După ce închise, Jackie îşi cuprinse umerii cu braţele şi începu să se legene înainte şi înapoi; era atât de şocată, încât nu putea să rostească nici un cuvânt. Se simţea ca atunci, la Dallas: explozia, bucata de craniu care zburase prin aer, căldura, mirosul sărat de sânge.
Menajera ei, îmbrăcată în halat de casă, se năpusti în cameră; de-abia atunci îşi dădu Jackie seama că se tânguia cu voce tare.
- Vă fac un ceai, îi spuse menajera. Unul fierbinte şi dulce.
Jackie clătină din cap. Nu voia ceai. Mâinile îi tremurau foarte tare, de-abia reuşi să formeze numărul casei Kennedy din Portul Hyannis, unde îi răspunse Rose.
- Trăieşte încă, îi zise ea, dar a fost împuşcat în cap şi în piept. Ted şi Ethel sunt cu el la Spitalul Bunul Samaritean. Nu putem să facem altceva decât să ne rugăm.
Jackie simţi o durere zdrobitoare în piept. în cap. Ca şi Jack. Cum să supravieţuiască?
Nu ştia ce să ia cu ea, aşa că menajera o ajută să-şi pună câteva haine într-o geantă mică. Caroline şi John se treziră să meargă la şcoală, iar ea rămase cu ei până când îşi terminară micul dejun. Se chinui să-şi potolească tremurul mâinilor şi să se poarte cât de cât normal. Oare trebuia să-i ţină pe copii acasă? Nu putea să se hotărască. Poate că ar fi fost mai bine să meargă la şcoală - dar dacă aflau acolo că unchiul lor fusese împuşcat? Trebuia să le spună ceva.
- Unchiul vostru, Bobby, a avut un accident, le spuse ea în cele din urmă. Iau avionul şi merg să-l văd. N-o să fiu acasă diseară, dar mă întorc repede.

Copiii, nefiind decât copii, la urma urmei, nu pricepură mare lucru, ci luară vestea ca atare. Aproape că nu puseră nici o întrebare înainte s-o pornească spre şcoală, însoţiţi de agentul de la Serviciul Secret. Jackie îi privi cu o cumplită strângere de inimă. Dacă îi ataca vreun dement? Ar fi vrut să-i învelească într-o pătură şi să se cuibărească pe canapea împreună cu ei, dar aşa ceva nu era posibil în acele momente.
Un prieten al lui Ros Gilpatric se oferi să-i împrumute avionul lui personal, aşa că nu mai trebui să-şi facă griji din cauza curioşilor care ar fi încercat s- o fotografieze. Ajunse cu un taxi la Aeroportul LaGuardia, unde se întâlni cu Stas. îl luă de braţ, ţinându-l strâns, şi se îndreptară amândoi, în grabă, spre poarta de îmbarcare.
- A fost împuşcat în cap, îi spuse ea lui Stas după ce-şi fixară centurile de siguranţă. Exact ca Jack.
Stas o strânse de mână.
- Am auzit că l-au operat azi-dimineaţă. A durat mai bine de trei ore. N-ar fi facut-o dacă n-ar fi existat nici o speranţă. Bobby e puternic, poate să-şi revină.

- Unde e Lee? Ştie ce s-a-ntâmplat? Stas se schimbă la faţă.

- E foarte tulburată. N-a fost în stare să zboare azi, cu mine, dar o să vină mâine.
Jackie îi ceru însoţitoarei de bord un pahar de votcă, dar băutura, în loc s-o liniştească, parcă îi spori zbuciumul. îi apăreau în memorie, foarte vii, imagini cu Jack după ce fusese împuşcat: expresia nedumerită de pe chipul lui, bucata de craniu în aer, creierul lui împrăştiat peste tot. îi împărtăşi aceste amintiri lui Stas; apoi începu să plângă şi-şi dădu seama că era foarte derutată. Nu Jack fusese împuşcat, ci Bobby. Tot încurca numele lor.
Stas o ţinea strâns de mână şi îngăima cuvinte de consolare, dar era limpede că habar n-avea cum ar fi putut s-o liniştească.
Jackie şi Stas fură nevoiţi să treacă printr-un baraj de reporteri adunaţi în faţa spitalului, după care o asistentă îi conduse până la etajul unde Bobby se lupta să rămână în viaţă. De-a lungul coridoarelor se aflau agenţi de la Serviciul Secret, îmbrăcaţi în negru. în salon, Ethel, însărcinată în luna a treia, stătea pe un

scaun, cu ochii roşii şi cu obrajii uzi de lacrimi. Teddy se ridică s-o îmbrăţişeze pe Jackie; ea se uită, peste umărul lui, la Bobby, care zăcea în pat, înconjurat de tot felul de tuburi şi de cabluri, cu capul bandajat şi cu ochii închişi. Avea şi un tub de ventilaţie în gât, care scotea un hârşâit atunci când aerul era pompat înăuntru şi apoi împins afară. în braţ avea o branulă, iar de restul corpului îi erau conectate tot felul de fire de la monitoarele care emiteau sunete la intervale regulate şi care pâlpâiau. Fiecare astfel de dispozitiv îi amintea lui Jackie de salonul de la Dallas în care zăcuse Jack. Clipi, încercând să-şi alunge din minte acele imagini.

- Cum e? întrebă ea în şoaptă. Teddy se chinui să-şi păstreze

calmul. -Rău.

- O să supravieţuiască?

Teddy aruncă o privire către Ethel, apoi clătină uşor din cap.
- Medicii sunt îngrijoraţi din cauză că starea lui nu s-a îmbunătăţit. Probabil că funcţiile creierului au fost afectate.
Jackie îşi acoperi gura cu mâna, în timp ce lacrimile îi curgeau pe obraji. Trebuia să se stăpânească, trebuia să fie tare.
Merse la pat şi îl luă pe Bobby de mână cu grijă, ca să nu deranjeze cablurile. Chipul lui arăta liniştit, de parcă era doar cufundat într-un somn foarte adânc.
- Bobby, sunt eu, Jacqueline. Mă auzi? Fă un semn dacă mă auzi.
îi strânse mâna, sperând ca el să-şi mişte degetele drept răspuns, dar ele rămaseră inerte. Cel puţin pieptul i se ridica şi îi cobora în ritm regulat, ceea ce însemna că trăia, dar aparatul era cel care făcea posibil lucrul ăsta, nu el.

- Bobby, trebuie să te trezeşti. Haide.

- Am încercat cu toţii, îi spuse Ethel. Nici o reacţie.

- Aţi cerut o a doua opinie? întrebă Stas.

Toţi ceilalţi îşi ridicară privirea. Nu se gândiseră la asta.

- Merg să caut pe cineva, le spuse Stas. Merită să încercăm.
îl urmăriră cu privirea pe când ieşea din cameră, iar Jackie simţi o licărire de speranţă. Teddy se prăbuşi în genunchi lângă pat şi începu să se roage în şoaptă.
Puţin mai târziu, sosi o echipă de medici care le ceru tuturor să părăsească salonul, pentru a putea fi examinat pacientul. Cei patru fură conduşi într-o sală de aşteptare privată. Nici unul nu spunea nimic. La un moment dat, intră o asistentă care le aduse, pe o măsuţă cu rotile, cafele şi sandviciuri. Jackie ar fi avut nevoie de votcă, iar asta nu se găsea în spital. îi trebuia o ţigară, dar Ethel ar fi luat-o razna văzând-o că fuma, iar dacă s-ar fi strecurat afară, ziariştii s-ar fi năpustit asupra ei.
Trecură ore întregi sau, cel puţin, aşa i se păru lui Jackie. Se întoarse Stas. Afară se întunecase. Jackie se simţea de parcă era în transă. Se deschise uşa, îşi întoarseră cu toţii privirile, însă era doar purtătorul de cuvânt, care voia să ştie ce să se transmită în următorul buletin de ştiri. Ziariştii aşteptau informaţii cu sufletul la gură.
Apoi veni şi un doctor, iar Jackie îşi dădu seama, după modul în care li se adresă, că el era şeful celorlalţi.
- Am încercat totul, dar, din păcate, n-am reuşit să găsim vreun semn de activitate cerebrală, spuse el. Glonţul care i-a străpuns craniul i-a afectat iremediabil creierul. îmi pare foarte rău, dar vă sugerez să vă luaţi rămas- bun de la el şi, atunci când vă simţiţi pregătiţi, părerea noastră e că ar trebui să fiţi de acord să se renunţe la aparatele care îl ţin în viaţă.
Ceea ce însemna că aveau să le oprească. Ce mod ciudat de a încheia o viaţă de om, ca atunci când închideai televizorul, iar imaginea se făcea gri, se micşora, până când devenea doar un punct, iar apoi dispărea de tot.
- Unde-i preotul? strigă Ethel. Trebuie să-i dea ultima împărtăşanie.
- E aici. Să ne spuneţi când sunteţi gata.
Se ridicară toţi patru şi se îndreptară spre salonul lui Bobby. Nu se schimbase nimic. Aparatul de respiraţie artificială încă şuiera, ecranele clipeau, iar el zăcea palid şi inert.
După ce preotul îi dădu ultimele sacramente, salonul păru să devină exact precum cel de la Dallas, în care zăcuse Jack:

impersonal, metalic, luminat puternic din tavan şi îmbibat de miros de medicamente. Lui Jackie îi venea să ţipe din toţi rărunchii, să spargă ferestrele, să dea cu pumnii în pereţi. Cum de era cu putinţă să se întâmple din nou? De ce?
Stas o prinse de braţ, de parcă ar fi intuit cât de greu îi era. Ethel plângea cu suspine, iar Teddy arăta de parcă cineva îi smulsese şira spinării şi de-abia putea să se ţină pe picioare.
Unul câte unul, se aplecară asupra lui Bobby şi-şi luară, în şoaptă, rămas-bun de la el, sărutându-l apoi pe frunte, pe obraz, pe orice parte care nu era acoperită de dispozitive medicale. Atunci când îi veni rândul, Jackie îi şopti:
- îţi mulţumesc pentru tot. Te iubesc foarte mult. Spune-i lui Jack că-l iubesc.
De-abia reuşi să se desprindă de pat. S-ar fi prăbuşit la pământ dacă Stas n- ar fi sărit în ajutorul ei, sprijinind-o.
- Sunteţi pregătiţi sau mai aveţi nevoie de puţin răgaz? îi întrebă doctorul.
Dintr-odată, Jackie simţi că nu mai putea să stea în încăperea aceea nici o secundă.
- Suntem pregătiţi, spuse ea.
Nimeni n-o contrazise. Semnă, cu o biată mâzgălitură, formularul prin care îşi dădea acordul.
Aparatele fură oprite unul câte unul, luminile de pe monitoare dispărură. Atunci când îi scoaseră tubul de ventilaţie, corpul lui Bobby se cutremură. Medicul le spuse că se putea să mai respire vreo oră, dar, de fapt, dură mult mai puţin. El îşi puse degetul pe gâtul lui Bobby, să simtă ultima zvâcnire de viaţă, după care îl declară mort. Era ora V * * dimineaţa.
Jackie se desprinse din strânsoarea lui Stas şi ieşi în grabă. Alergă pe coridor, trecând pe lângă camera de gardă şi se prăbuşi pe un scaun de plastic, ghemuindu-se cu faţa ascunsă între braţe. Ce putea să facă? îi ucideau pe cei din familia Kennedy, unul câte unul. Şi ea era o Kennedy; copiii ei erau Kennedy. N-avea să mai fie niciodată în siguranţă în America. în orice clipă, un necunoscut oarecare ar fi putut să scoată pistolul.

- Mă scuzaţi, doamnă Kennedy, îi spuse o tânără.

Jackie îşi ridică privirea şi văzu o asistentă care ţinea în mână o

telegramă.
E pentru dumneavoastră. O deschise şi citi.Sunt în drum spre tine.

Telegrama era semnată „Telis"

.New York 6 iunie, 1968

Era dimineaţa târziu, iar Maria făcea baie, ca de obicei, la acea oră. Sună telefonul, iar ea se întinse după receptor, picurând apă pe covor.

- A murit Bobby Kennedy, îi spuse Maggie van Zuylen fără nici o introducere. Tocmai au anunţat la radio.
- O, Doamne! exclamă Maria, îngrozită. Dar aseară au zis la ştiri că era conştient după ce a fost împuşcat. Am crezut c-o să-şi revină.
- Se pare că nu. Unde-i Ari? A aflat?
- Din câte ştiu, e pe Christina, în mijlocul Atlanticului.

Maria simţi o strângere de inimă. Mai mult ca sigur că urma ca el să meargă în America, la înmormântare, nevrând să piardă ocazia de a se da bine pe lângă clanul Kennedy.

Murea de nerăbdare să-l vadă şi, mai ales, să plece de la Paris şi să ia avionul către Skorpios. Peste tot în oraş erau proteste ale studenţilor: drumurile erau blocate, clădirile universităţilor - sub asediu şi, din câte putea ea să-şi dea seama, toată lumea era în grevă, cerând tot felul de lucruri încâlcite şi nerealiste. Nu îndrăznea să iasă din apartament de teamă să nu fie prinsă în vreo mulţime care protesta.

Atunci îi trecu prin minte un gând groaznic. Dacă Ari nu se întorcea la timp, să meargă împreună cu ea la mormântul lui Omero, în ziua de douăzeci ş

işase? Fiul lor ar fi împlinit opt ani. Maria îşi făurise în minte o imagine foarte limpede a lui: păr brunet, oase puternice şi ochii aurii ai tatălui. Oare ar fi moştenit flerul lui Ari pentru numere şi afaceri sau talentul ei muzical? Cu siguranţă că tatăl lui avea să se întoarcă până în ^ iunie; ştia cât de important era pentru ea.
După ce ieşi din cadă, ea luă câteva pastile pe care i le prescrisese medicul şi le înghiţi cu o gură de apă. Valium: cel mai nou medicament împotriva anxietăţii - toată lumea vorbea despre el. Maria speră să-şi facă efectul cât mai repede, pentru că se adunaseră prea multe îngrijorări în ultima vreme.
Ari o sună mai târziu. După cum bănuise Maria, era în avion şi se îndrepta spre New York, ca s-o consoleze şi s-o ajute pe doamna Kennedy. Ea încercă să vorbească pe un ton calm şi îl întrebă când se întorcea.
- Ne întâlnim la Milano, pe douăzeci şi şase, îi promise el. N-o să lipsesc.
Mai erau aproape trei săptămâni până atunci, îşi spuse Maria. Trebuia să aştepte. Dar zilele treceau greu. Doar câţiva dintre prietenii ei se aflau la Paris, iar aceia n-aveau chef să străbată oraşul. Deşi protestele se mai potoliseră, unele clădiri ale studenţilor erau încă ocupate, iar desenele graffiti cu mesaje anarhiste, care apăreau peste tot, o cutremurau: IL EST INTERDIT D'INTERDIRE - E INTERZIS SĂ SE INTERZICĂ. O, câtă naivitate! Cum ar fi putut să trăiască oamenii într-o societate lipsită de reguli?
Ari o sună aproape în fiecare zi, dar orele apelurilor variau. Ea crezuse că el se cazase în apartamentul pe care îl închiria la Hotel Pierre, dar, dacă-l suna, de cele mai multe ori recepţionera îi spunea că era plecat. într-un sfârşit de săptămână nu reuşi să vorbească deloc cu el.
- Am fost invitat la Rose şi Joe Kennedy, în Portul Hyannis, îi spuse Ari atunci când reuşi, în sfârşit, să dea de el. Au o căsuţă tare simpatică - nu e mare - căreia i se scorojeşte zugrăveala. Faţada e roasă de intemperii, iar pe verandă sunt scaune jerpelite, făcute din nuiele împletite. De când a avut atacul cerebral, Joe Kennedy nu mai poate să vorbească, dar Rose e o femeie formidabilă.
- De ce te-au invitat la ei? îl întrebă Maria, cu inima strânsă.

- în calitate de prieten al familiei, îi răspunse el, nonşalant, apoi adăugă: mâine merg la Rhode Island să-i cunosc pe mama lui Jacqueline şi pe tatăl ei vitreg. Am impresia că proprietatea lor e mai bine întreţinută.
- Care-i adevăratul motiv al unor asemenea întâlniri cu familia? De ce vor să te cunoască pe tine?
- E ceva normal să cunoşti familiile prietenilor. Toată lumea îşi face griji pentru Jacqueline şi vorbim despre cum am putea s-o ajutăm
Auzind acea explicaţie, Maria deveni bănuitoare.
- Şi totuşi, cum se simte doamna Kennedy?
- Adevărul e că-i speriată de moarte. Nu poate să-şi scoată din cap convingerea că ea şi copiii ei o să fie următoarele ţinte. Cred că e încă în stare de şoc. Ea şi Bobby erau foarte apropiaţi.
Maria nu simţea deloc compasiune pentru situaţia ei. îi transmise doamnei Kennedy un mesaj foarte clar, anume că Ari era bărbatul ei, şi totuşi iat-o luându-l peste tot cu ea, facându-i cunoştinţă cu rudele ei şi monopolizându-i timpul. Fie că era neobrăzată şi egoistă, fie că încerca să i-l fure, folosind drept pretext moartea cumnatului ei. O târfa agresivă, întocmai ca Lee. Probabil că era o trăsătură de familie.
Atunci când Ari îi telefonă să-i spună că n-avea să reuşească, totuşi, să ajungă în ziua de douăzeci şi şase, Maria nu putu să rostească nici un cuvânt. Simţi, în schimb, cum o trecură fiori reci.
- O să întârzii doar câteva zile, îi promise el. Putem să ne întâlnim la Milano pe întâi iulie, iar de acolo să luăm avionul spre Grecia. Omero o să mă ierte de data asta. Sper că şi mama lui.
- Să nu-ţi faci prea mari speranţe. Ai mers prea departe, Ari, îmi ceri prea mult.
Pentru prima dată nu-i spuse, înainte să închidă, că-l iubea. El da, iar ea îi răspunse simplu:
- Rămas-bun, Ari.
Nu mai apărură şi alte amânări, aşa că Ari sosi la Milano după cum promisese. Ţinea în mână o haină de blană neagră, lucioasă.
- Cadou pentru tine, îi spuse el Măriei ţinând-o în sus, ca ea să poată să vadă mai bine stilul şi croiala.

Instinctiv, Maria se întinse să pipăie blana. Era mai fină şi mai deasă decât a oricărei haine pe care o avusese vreodată, iar lungimea era cea la modă, până la mijlocul gambei.
- Ai umblat pe afară în ultimul timp? îl întrebă ea. Suntem în mijlocul unui val de căldură.
O privi în ochi, iar Maria băgă de seamă, cu surprindere, că arăta nesigur pe el. Ari îşi dăduse seama că ea era supărată; nu ştia la ce să se aştepte.
Deşi încă se simţea rănită, era atât de fericită să-l vadă, încât îşi înăbuşi nemulţumirea. N-avea chef să stea îmbufnată sau să se certe; voia ca el s-o ia în braţe.
- Lasă haina jos şi vino aici, îi spuse.
De îndată ce-i simţi parfumul atât de familiar şi căldura trupului, toată neliniştea îi dispăru. Se sărutară, iar apoi ea se trase puţin înapoi şi-i spuse:
- încă sunt supărată pe tine, să ştii.

Ea ştia că mai dura puţin până să-l ierte. - Ştiu. Şi-mi pare rău.
Maria nu-l întrebă pentru ce îi părea rău. Era mai bine ca unele lucruri să rămână nespuse.
După ce vizitară mormântul lui Omero, luară avionul direct spre Skorpios. Vila cu pereţi roz şi cu podele de marmură era aşezată pe un deal. în jurul ei creşteau mulţi copaci, iar grădina, cu vegetaţie bogată, împrospăta aerul. Maria şi Ari înotau dimineaţa, iar după prânz se odihneau, cu obloanele trase, pentru că afară era un soare dogoritor. în fiecare seară cinau pe terasă, ascultând cântecul greierilor şi zgomotul ritmic al valurilor, apoi zăboveau până târziu la un pahar, stând de vorbă, în timp ce prin aer treceau umbrele întunecate ale liliecilor, în lumina lunii.
Măriei îi trebuiră câteva zile până să-şi ia inima în dinţi şi să-l întrebe pe Ari despre lucrurile care o frământaseră în ultimele săptămâni.
- Spune-mi despre tine şi doamna Kennedy. Vreau să ştiu adevărul. Te culci cu ea?

- Nu, îi răspunse el, iar ea înţelese din tonul lui că spunea

adevărul.

- Dar ai vrea?

El ezită înainte să răspundă.

- Probabil. Dar sper că ştii că tu eşti singura femeie pe care o

iubesc.

- Nu eşti îndrăgostit şi de ea? Câtuşi de puţin? El clătină din cap.
- Jackie nu dă voie nimănui s-o cunoască. Există întotdeauna o barieră. îmi împărtăşeşte, fireşte, unele lucruri. Ştiu, de pildă, că, după ce a murit Jack, Bobby a fost ca un frate pentru ea. Ştiu că are şi acum coşmaruri cu ceea ce s-a întâmplat la Dallas şi că urăşte atenţia pe care i-o dă presa tot timpul. Ştiu că se simte îngrozită atunci când, pe stradă, se apropie de ea vreun necunoscut... dar nu cred că ştiu cine e cu adevărat. E un mister, poate că şi pentru ea însăşi.
Maria dădu din cap, încercând să înţeleagă.
- Iar tu vrei să dezlegi misterul?
- Eu vreau să ajut. Ar trebui s-o vezi: e ca o pasăre cu aripa frântă. Dacă n- ar fi copiii, nu cred că ar supravieţui.
- Vrei să zici că s-ar sinucide? îl întrebă Maria, mirată. Crezuse că doamna Kennedy era o femeie puternică. Sinuciderea era pentru oameni obsedaţi de ei înşişi, aşa cum era mama ei, sau pentru cei labili psihic, precum fusese Marilyn Monroe.
- Probabil, îi răspunse Ari.
El turnă din nou în pahare din sticla de coniac care se afla pe podea, la picioarele lui.
- Bănuiesc că ţi se pare măgulitor că te-a ales tocmai pe tine s-o ajuţi. De aceea te-a dus să-i cunoşti familia? îl întrebă ea pe un ton aspru.
El îşi trase scaunul mai aproape şi o sărută pe umărul gol.
- înţeleg că te simţi rănită pentru că petrec timp cu o altă femeie, dar trebuie să ai mai multă încredere în noi doi, fiindcă ne înţelegem atât de bine unul pe celălalt. Sper că ştii că, orice s-ar întâmpla, întotdeauna o să mă întorc la tine.

Maria rămase tăcută, nu-i mai puse alte întrebări. Deci Ari chiar voia să aibă o aventură cu Jackie. Se purta de parcă îi cerea binecuvântarea.
Apoi vorbi cu toată demnitatea de care se simţea în stare în acel moment:
Te rog să nu mă umileşti, Ari. Nu merit aşa ceva.- Bineînţeles că nu. N-o să te fac să te simţi umilită.

Skorpios, Grecia iulie 1968

în iulie, vremea fu superbă. Maria şi Ari merseră împreună la pescuit pe mare, iar el o învăţă cum să arunce undiţa. Ea nu se îndura să omoare peştii pe care îi prindea, aşa că sarcina asta îi revenea lui Ari - cu o lovitură rapidă în cap. Ea începu să colecţioneze cele mai frumoase scoici aduse de valuri pe ţărmul insulei şi le expuse într-un şemineu de piatră din vilă. Făcu scufundări împreună cu Ari, se plimbară cu barca, mâncară, băură şi făcură dragoste peste tot pe insulă, pe covorul de cetină de sub chiparoşi sau pe nisipul moale, auriu, pe care Ari îl adusese din import.
Iar apoi, într-o seară, pe la sfârşitul lui iulie, pe când stăteau pe terasă, Ari îi spuse:
- Trebuie să-ţi zic ceva care n-o să-ţi placă.
Ea se crispă pe dată, simţind fiori de-a lungul braţelor.
- în august, doamna Kennedy vine aici pentru câteva săptămâni şi vreau să te întorci la Paris.
Maria trânti de pământ paharul pe care îl ţinea în mână; paharul se sparse în mii de cioburi ascuţite.
- Nici vorbă! Nu plec, iar tu nu poţi să mă obligi.

Era clar că Ari se aşteptase la împotrivire din partea ei, avea pregătită o serie întreagă de argumente

- .Doamna Kennedy are nevoie de linişte. E foarte vulnerabilă în perioada asta şi are emoţii să dea ochii cu tine după telefonul acela. Şi, oricum, nu stă mult.
- Nimeni nu merge la Paris în august, Ari. E absurd. O să rămân aici şi o să fiu blândeţea întruchipată cu doamna Kennedy. Aş putea să te ajut să ai grijă de ea.
Măriei i se îmbujorară obrajii de furie. N-avea să accepte aşa ceva. Altfel, unde ar fi ajuns?
- Maria, nu negociem. Ea vine aici şi vreau să ne laşi singuri.
El se ridică în picioare şi merse cu paşi lenţi până la capătul terasei, apoi se întoarse spre ea.
- Nu te rog. îţi spun ce să faci.
Ea se ridică în picioare, cu pumnii încleştaţi.
- Ai spus că Skorpios e şi casa mea. Şi atunci cum poţi să mă expediezi aşa, pur şi simplu, pocnind din degete? O să mă dai afară şi de pe Avenue Georges Mandel, ca pe un chiriaş care a rămas în urmă cu plata?
- Bineînţeles că nu.
Ari îşi încrucişă braţele şi se lăsă pe spate, sprijinindu-se de perete, ca şi cum s-ar fi pregătit să facă faţă unui atac.
- Apartamentul de la Paris e al tău.
- Dar nu şi Skorpios. Sunt doar musafiră aici. Era bine dacă mi-ai fi spus-o clar înainte să te ajut să faci toate planurile de construcţie. Ce ciudat că am înţeles eu greşit! exclamă ea pe un ton sarcastic.
- Nu-ţi cer ceva imposibil de făcut. Vreau să petrec câteva săptămâni împreună cu doamna Kennedy fără să ne deranjeze nimeni.
- Doar voi doi?

- Nu, vine şi Teddy Kennedy. Vm şi copiii ei…

- Iar ei nu te vor deranja atunci când o să vrei să te culci cu ea?

- Nu despre asta e vorba.
- Ba chiar despre asta e vorba. Vrei să afle lumea întreagă că ai sedus-o pe văduva lui John F. Kennedy. Crezi că asta o să te ajute să cucereşti piaţa americană. Nu-ţi pasă deloc că aşa ceva e nespus de dureros şi de umilitor pentru mine, femeia care ţi-a fost

alături timp de aproape nouă ani. Anul ăsta ai ajuns mai târziu la aniversarea fiului nostru, iar acum vrei să faci pe gazda cu copiii doamnei Kennedy. îţi dai seama că John, fiul ei, are aceeaşi vârstă pe care ar fi avut-o Omero dacă ar fi trăit? Nici prin gând nu-ţi trece cât de greu îmi e.
Maria făcu un pas înainte, călcând pe cioburi cu picioarele goale.
- Dacă m-ai iubi cu adevărat, n-ai face aşa ceva. Despre asta e vorba, de fapt, încheie ea.
- Bineînţeles că te iubesc. N-aş fi stat cu tine atât timp dacă nu te-aş fi iubit, încă te iubesc, dar te rog să mă laşi să fiu prieten cu o văduvă îndurerată. Eşti absurdă, exagerezi.
Maria căzu pe gânduri. Oare exagera? încercă să cumpănească lucrurile. Mintea îi era înceţoşată din cauza vinului şi a coniacului pe care le băuseră. Oare ce sfat i-ar fi dat Maggie, dacă ar fi fost lângă ea? Dar Mary Carter?
însă doar ea putea să ia o decizie; simţea că obsesia lui Ari pentru femeia aceea n-avea să aducă nimic bun. îi era clar ca lumina zilei. Trebuia să-l înfrunte pe Ari. Altfel, povestea avea să se repete.
- Nu exagerez dacă vreau să-ţi cunosc prietenii şi să-i primim împreună. Te porţi mizerabil cu mine şi nu accept aşa ceva. O să rămân aici şi o să-i primim împreună pe prietenii tăi din America, şi gata... Făcu o pauză, cântărind vorbele periculoase care îi stăteau pe vârful limbii. Dacă nu, relaţia noastră s-a încheiat. Să fii sigur de alegerea pe care o faci, pentru că, dacă plec acum, n-o să mă mai vezi niciodată. Niciodată.
Era ultima carte pe care putea s-o joace. îşi ţinu răsuflarea. Ari se întoarse cu spatele la ea şi rămase tăcut câteva clipe. Maria făcu un pas spre el, cu inima bătându-i să-i sară din piept, apoi se răzgândi.
Atunci când se întoarse, chipul lui rece exprima o hotărâre de neclintit.
- Nu cedez la şantaj, Maria. Ştii asta. Ea deschise gura să zică ceva, dar el ridică mâna şi o opri. Merg la culcare. O trimit pe menajeră cu o trusă de prim-ajutor, ca să-ţi bandajezi picioarele. Sângerezi.
Ari dispăru în casă. Maria ar fi vrut să alerge după el, dar tălpile îi sângerau, lăsând urme roşii pe plăcile de marmură. Şi apoi, ştia că trebuie să rămână fermă pe poziţie. Mai bine să se gândească

pe îndelete până a doua zi de dimineaţă. Poate că, după ce se trezea, el avea să fie mai rezonabil. Poate că, până atunci, ei avea să-i vină vreo idee despre cum să-l convingă s-o lase să rămână.
Maria se trezi târziu şi îl găsi pe Ari în birou. Era tras la faţă, obosit, nebărbierit. Nici măcar nu schiţă un zâmbet atunci când o văzu intrând.
- Cum îţi sunt tălpile? o întrebă el.
- Bine.
Ea îl privi cu atenţie, încercând să-i distingă pe faţă vreo urmă de compasiune, dar Ari părea impasibil. Lângă el se aflau o sticlă de coniac şi un pahar aproape gol. Nu-i stătea în fire să bea dimineaţa.
- Hidroavionul e pregătit. Te duce la Atena de îndată ce-ţi termini de făcut bagajele.
Ari pronunţa cuvintele neclar, şuierat, iar Maria se gândi că de multă vreme nu-l mai văzuse atât de beat. Oare băuse toată noaptea, nu dormise deloc?
O parte din ea ar fi vrut să aibă grijă de el, iar cealaltă parte ar fi vrut să-i dea cu sticla în capul ăla prost şi încăpăţânat. Dar avea şi ea mândria ei, aşa că se răsuci pe călcâie şi urcă la etaj. începu să-şi arunce de-a valma hainele în valize. Inima îi bătea cu putere, iar ochii îi erau plini de lacrimi. Ce mai putea să facă? N-avea nici cea mai vagă idee.
Trecu val-vârtej, făcând mult zgomot, prin toate încăperile vilei, luând din ele cărţi şi discuri ce îi aparţineau şi pe care le trânti în sacoşe. Pe o scenă de operă, astfel de momente ar fi fost însoţite de bătăi de tobe şi de lovituri de cinele. Uşa de la biroul lui Ari era deschisă, iar Maria ştia că el o auzea. Ea ezită în faţa scoicilor, se gândi că s-ar fi spart la transport, aşa că le împachetă pe cele care îi plăceau cel mai mult şi le vârî în poşetă.
Apoi se machie, desenându-şi înjurul ochilor acele linii bine-cunoscute ale ei, de Cleopatră. Din clipa aceea, nu mai putea să lăcrimeze, fiindcă s-ar fi întins tot negrul. Era hotărâtă să nu plângă. îşi aranjă părul, îl chemă pe grădinar să-i ia bagajele şi coborî la parter, cu capul sus.
Ari se sculă de pe scaun şi merse spre ea, dar Maria ridică o mână ca să-l oprească. N-ar fi putut să îndure s-o îmbrăţişeze de adio. Dacă el ar fi făcut- o, ea s-ar fi prăbuşit.
- Nu mă atinge, îi spuse printre dinţi. Te urăsc.

Ieşi şi se urcă în maşina de teren care o ducea la avion. Nu aruncă nici o privire înapoi.
Călătoria o supuse pe Maria la un chin cumplit, dar ea reuşi să-şi păstreze cumpătul şi să se poarte ca de obicei: le dădu bacşişuri portarilor, le zâmbi însoţitoarelor de bord, a vorbit cu şoferul parizian de taxi despre urmările protestelor. Ajungând în apartamentul de pe Avenue Georges Mandel, văzu că Bruna nu era acolo.
Scoase o sticlă de şampanie din frigider, îşi luă paharul de cristal preferat şi se retrase în baie. Soarele tocmai apunea pe când ea deschidea sticla. îşi turnă un pahar şi înghiţi o pastilă de pentobarbital. Apoi mai bău un pahar, şi încă unul. \foia să ajungă în starea aceea în care nu mai simţea durerea.
La un moment dat, încercă să-i telefoneze lui Maggie van Zuylen, dar nu-i răspunse nimeni. Poate că era plecată în vacanţă. Apoi îi ceru operatoarei să-i facă legătura cu Mary Carter din Texas.

- S-a terminat, zise ea după ce Mary îi răspunse.

îşi simţea limba uriaşă, parcă nu-i mai încăpea în gură.

- între mine şi Ari. Gata. Aproape nouă ani duşi pe apa sâmbetei.

- Ce vrei să spui? o întrebă Mary. Ce s-a-ntâmplat?

- A ales-o pe doamna Kennedy. Asta s-a întâmplat. Maria începu

să plângă cu suspine care îi sfâşiau gâtlejul.

- Of, draaaga mea, îmi pare atât de rău...

Maria n-avea chef de mila ei. Asta doar înrăutăţea lucrurile.
- Nu pot să vorbesc despre asta acum, spuse ea. Am crezut că pot, dar m-am înşelat. Te sun mâine.
închise şi-şi mai turnă un pahar de şampanie. Ce bine ar fi fost dacă reuşea să adoarmă... Pentobarbitalul nu-şi făcea efectul, dar doctorul o avertizase să nu ia mai mult de o tabletă. Poate că, dacă lua şi două de Valium, se rezolva problema. Aşa că luă două tablete din cutie şi le înghiţi.

Capitolul 1

Telefonul sună, dar ea nu-l băgă în seamă. Rămase întinsă pe

şezlong, bând şi plângând, până când îşi pierdu

cunoştinţa.Insulele greceşti august 1968

Jackie zăcea, de parcă era în transă, pe un şezlong de pe puntea Christinei. Soarele îi ardea picioarele, dar n-avea energie să se mişte. Oasele i se scufundaseră în perne ca nişte greutăţi inerte. Auzea ţipete de bucurie venind dinspre mare. Ari îl învăţa pe John să schieze pe apă, arătându-i, cu infinită răbdare, cum să-şi aranjeze schiurile, cum să îndoaie genunchii, ca şi când ar fi stat pe un scaun, şi cum să-şi ţină braţele drepte atunci când strângea frânghia. De fiecare dată când băiatul cădea, scoţând un ţipăt de nemulţumire, Ari o lua de la capăt şi îl ajuta. Se purta frumos cu copiii, iar ăsta era un lucru bun.

După moartea lui Bobby, Ari venise la ea şi o ceruse în căsătorie. îi spusese „da" fără să stea pe gânduri. Ce altceva putea să facă? Nici ea, nici copiii nu erau în siguranţă, iar el era singura persoană care putea să-i protejeze.

De atunci, Jackie nu reuşise să doarmă mai mult de două ore pe noapte. Fizic, era extenuată, dar de îndată ce punea capul pe pernă, îi reveneau în minte tot felul de imagini cu moartea lui Jack sau cu cea a lui Bobby. Imaginile acelea se derulau neîncetat, ca într-un film macabru, fără sunet. Bucata de craniu zburând prin aer; ochii lipsiţi de vedere ai lui Jack, în salonul de la Urgenţe; chipul lipsit de expresie al lui Bobby, care o făcuse să înţeleagă că nu mai exista nici o speranţă. Oare cât putea să reziste un om fără să doarmă? Acum, lui Jackie îi era greu să se concentreze. îşi simţea creierul ca un televizor blocat între canale, plin de linii în zigzag şi bâzâind.Teddy vorbea cu cineva la telefon, pe un ton nervos. Nu mai avea răbdare cu ea. Se trezise pe neaşteptate în rolul de cap al familiei Kennedy, dar încă suferea după moartea fratelui său. Apăruseră tot felul de chestiuni juridice, financiare şi politice de care trebuia să se ocupe. Ultimul lucru de care avea nevoie era să-şi petreacă timpul navigând printre insulele greceşti şi negociind termenii căsătoriei ei cu un bărbat pe care nu-l plăcea şi în care n- avea încredere. îi spusese răspicat lui Jackie că, după părerea lui, ea îşi pierduse pur şi simplu minţile.

- Ce aveţi voi doi în comun? Nimic. Tu eşti intelectuală, iar el e un bădăran. Nici măcar nu e genul de om care să citească.
- Are o cultură generală foarte bogată, îi răspunsese Jackie. Şi apoi, există mai multe feluri de inteligenţă.
- Nici măcar nu te-ai gândit unde o să locuiţi. Nu e drept să-i iei pe copii de la şcoală şi să-i înscrii la te miri ce instituţie înapoiată din Atena.
- O să găsim noi o soluţie.

Adevărul era că Jackie nu prea vedea care ar fi fost soluţia.

- Te-ai gândit la ce-o să zică presa din America? o întrebase Teddy închizând ochii şi clătinând, scurt, din cap.
- Nu dau doi bani pe ce zice presa. M-am săturat să joc rolul pe care mi l-au impus, cel de văduvă sfântă. De-abia aştept să fiu coborâtă de pe piedestalul ăsta.

Jackie îşi dorea nespus de mult să plece din America şi să trăiască într-un loc necunoscut, ca o străină, \foia să scape şi de cei din familia Kennedy; se săturase să-i tot spună ei cu cine avea voie să stea de vorbă şi cum să se poarte.

Şi totuşi, primise un sprijin din partea cui nu se aştepta: Rose Kennedy începuse să-l placă pe Ari în timpul vizitei acestuia în Portul Hyannis.
- Are un simţ grozav al umorului şi maniere plăcute, îi spusese ea lui Jackie. Căsătoreşte-te cu el dacă vrei, draga mea. Vreau să fii fericită.
Dar Ethel îşi arătase dezaprobarea în termeni lipsiţi de orice echivoc, iar mama lui Jackie se opusese vehement. Ieşise la iveală că Janet Auchincloss ştiuse de aventura lui Ari cu Lee de la bun început.
- I-am surprins asupra faptului! exclamase ea, înfiorându-se. Acum vreo doi ani. Lee stătea cu el la Claridge's. Ce bărbat dezgustător!
Clătinase din cap, de parcă ar fi vrut să se debaraseze de acea amintire neplăcută.
- Lee ştie ce vrei să faci? Cum crezi că o să se simtă aflând că ai de gând să sari în patul fostului ei iubit? E de prost gust, ca să nu zic mai rău.
- Aceea e o poveste veche, mamă, îi răspunsese Jackie fără prea multă convingere.
Se simţea prea vulnerabilă, nu era în stare să stea de vorbă cu Lee, să se certe şi cu ea. De-abia reuşea să-şi adune puterile şi să supravieţuiască fiecărei zile.
Ari zăbovise în biroul tatălui ei vitreg mai bine de o oră; cei doi ieşiseră de acolo doar la ora cinei. Jackie nădăjduise că asta era un semn bun. Hugh Auchincloss strânsese din buze atunci când ea îl întrebase despre ce vorbiseră, dar Jackie presupusese că despre afaceri. Era singurul lucru pe care cei doi îl aveau în comun.
într-o seară, Jackie şi Ari stăteau pe puntea iahtului, bucurându-se de un pahar la apusul soarelui - ea, vodcă, iar el, whisky. Jackie aduse vorba despre sora ei.
- încă nu i-am spus lui Lee despre noi. Crezi c-o să se supere?
- Sunt convins că vrea să fii fericită, îi răspunse Ari.
Jackie râse gutural.
- Da' de unde. E într-o continuă competiţie cu mine, dintotdeauna a fost.
- Contează ce crede ea? Singurele persoane care ar trebui să aibă un cuvânt de spus despre relaţia noastră suntem noi doi.

- N-aş vrea să mă îndepărtez de ea. Mi-ar plăcea să vină la nunta noastră.
\focea lui Jackie tremura. îşi făcea griji din cauza lui Lee, dar n-avea curajul s-o sune.
Ari îşi retrase mâna şi luă paharul de whisky.
- De ce sunt femeile atât de sentimentale în legătură cu căsătoriile? în ceea ce mă priveşte, e doar o bucată de hârtie, nimic altceva. Am căzut la o înţelegere cu Teddy: o să am grijă de tine şi de copii. Treaba asta-i aranjată. N-avem nevoie de nuntă.
Jackie luă o ţigară, iar Ari se întinse să i-o aprindă.
- Poate că nu sunt eu foarte credincioasă, dar problema e că vinovăţia cauzată de pofte şi de păcat te marchează. Tu niciodată nu-ţi faci griji pentru sufletul tău?

El pufni:

- Sufletul meu nu mai poate să fie mântuit.

- Serios? Chiar eşti atât de corupt după cum ţi-a mers vestea?

- Cine zice că sunt corupt? Spune-mi cum îi cheamă şi-i dau în

judecată. Ari se lăsă pe spate şi continuă s-o privească.
- Trebuie să facem nuntă, Telis, îi spuse ea cu blândeţe, amintindu-şi de o discuţie pe care o auzise din greşeală cu o seară în urmă.
Nişte muzicieni fuseseră invitaţi pe iaht să cânte pentru ei. Copiii se jucau, iar Teddy şi Ari vorbeau cu glas scăzut, pe punte. Cumva, cuvintele lor răzbătuseră printre sunetele muzicii, iar ea le auzise.
Ari zicea:
- Ce piaţă din lumea asta m-ar obliga să-i accept marfa fără să fiu lăsat s-o verific înainte? Mai ales că e vorba de o achiziţie al naibii de scumpă.
La care Teddy răspunsese:
- Asta vă priveşte pe voi doi, pe tine şi pe Jacqueline. N-o să intru pentru tine, acum, şi în negocieri privind viaţa ta sexuală.
Auzind acele vorbe, Jackie simţise un fior rece până la os, dar, în clipa următoare, hotărâse să nu-i dea importanţă. Bărbaţii - ca

bărbaţii. La urma urmei, cuvintele acelea nu-i fuseseră adresate ei.
- Care-i graba să ne căsătorim? o întrebă Ari acum N-ar putea să fie socotită o nuntă de prost gust, la atât de scurt timp de la moartea lui Bobby? Am putea să avem o relaţie discretă, fără să afle presa.
- Glumeşti! Ia încearcă să trăieşti măcar o zi în locul meu. Deja s-a aflat că sunt aici.

- Serios? o întrebă el, aparent surprins, dar ea îşi dădu seama că

ştia. „Ce mă fac?" se întrebă Jackie.

Nu mai avea nici o piatră de temelie, nici o busolă morală. Mai întâi îşi pierduse tatăl, apoi îl pierduse pe Jack, apoi pe Bobby; nu mai avea pe nimeni în care să se încreadă. Era complet singură şi nu mai reuşea să gândească limpede. Singurul lucru clar şi de netăgăduit era că nu se simţea în siguranţă; avea nevoie de ajutor, iar Ari putea s-o ajute.
Ţinea la ea. Era convinsă de asta. îi plăceau atenţia cu care o trata şi protecţia pe care putea să i-o asigure. Deja îi dădea sfaturi în legătură cu banii, cumpărând acţiuni şi făcând investiţii în numele ei. Numai trebuia să- şi facă griji din punctul ăsta de vedere.
- Nu-mi pasă de gura lumii. Abia aştept să fiu soţia ta, să te iubesc şi să te preţuiesc... Se opri, amintindu-şi conotaţia de la final: ...până când moartea ne va despărţi.
Ari era cu douăzeci şi trei de ani mai în vârstă decât ea. Jackie nici nu concepea că ar mai fi putut să îndure încă o pierdere. Chiar şi acum era atât de distrusă, încât cu greu făcea faţă celor mai elementare lucruri de zi cu zi.Paris august 1968
Maria se trezi încetul cu încetul, la auzul unei voci cunoscute, care zicea:
- începe să-şi revină.
întredeschise ochii. O izbi lumina puternică. înjur erau pereţi albi, pe pat erau cearşafuri albe, iar lângă ea, Bruna.
- Ce s-a întâmplat...? îngăimă Maria, iar apoi se opri. îşi simţea gâtlejul uscat şi nu voia să-l forţeze.
Bruna se grăbi să-i explice:

- N-am reuşit să vă trezesc aseară, iar lângă dumneavoastră, pe jos, erau sticluţe de medicamente deschise, aşa că am chemat ambulanţa. Dar sunteţi bine. Au zis că doar dormeaţi adânc.

- Să nu-i spui nimic lui Ari, te rog, îi şopti Maria.

Nu suporta gândul că el ar fi putut să afle despre o astfel de

poveste.

- Nu, bineînţeles, o asigură Bruna.

- N-am încercat să-mi iau viaţa.

îi apărură în minte frânturi din noaptea trecută şi atunci îşi aminti că voise doar să nu mai simtă durerea, să nu mai sufere. Nu fusese o tentativă d

esinucidere; nu precum cea a mamei ei.
- A telefonat Mary Carter în timp ce aşteptam ambulanţa. Am sunat-o înapoi şi i-am spus că sunteţi bine.
Maria îşi amintea vag că îi telefonase lui Mary, dar habar n-avea ce-i spusese.
- De îndată ce vă externaţi, Mary vrea să vă faceţi bagajul şi să luaţi un avion spre Statele Unite. O să mergeţi împreună cu maşina, într-un tur al Sudului. O aventură, a spus, ca să nu vă mai gândiţi la alte lucruri.
- Şi dacă Ari încearcă să dea de mine?
- Dacă e ceva urgent, vă transmit eu mesajul, o asigură Bruna pe un ton rece, dezaprobator.
Acum se întorsese împotriva lui.
Maria se culcă înapoi pe perne. Ideea lui Mary părea bună. Cu siguranţă că era mai bine pentru ea să plece în Statele Unite decât să stea în apartamentul de pe Avenue Georges Mandel, aşteptând telefonul lui Ari. Orice ar fi fost mai bine decât aşa ceva.
După ce îşi mai reveni, Maria luă avionul spre Kansas City, unde o aştepta Mary Carter. Porniră amândouă într-un tur de şase săptămâni, cu un Cadillac de Viile închiriat. Vizitară Colorado Springs, Santa Fe, Las Vegas, L.A. şi San Francisco, apoi merseră cu avionul până la Cuernavaca, în Mexic, după care se întoarseră la Dallas. Se cazară la hoteluri sau pe la prieteni, mâncară în localuri fast-food sau în restaurante elegante, făcură cumpărături în magazine cu articole ieftine şi în cele cu nume faimoase, iar în tot acest timp, Maria vorbi neîncetat.
- Toată viaţa mea am fost lipsită de apărare, îi spuse ea lui Mary. Mama nu m-a iubit, nici măcar nu-i plăcea de mine, iar tata era prea slab ca să-mi ia apărarea. Battista a fost un codoş, tot ce-l interesa era să fac bani. Presa mi-a devenit ostilă. Publicul de la Teatrul La Scala m-a huiduit. Iar acum, Ari m-a părăsit... asta-i soarta mea. Unii oameni au noroc şi sunt fericiţi, dar eu, nu. Destinul meu e să fiu întotdeauna eroina tragică.
- Nu vorbi prostii, o contrazise Mary. Există multe lucruri bune şi interesante în viaţa ta. Ai cea mai bună voce a vremurilor noastre şi o mulţime de prieteni apropiaţi. Prieteni loiali.
- Nu pot fi iubită. Sunt prea irascibilă şi supăr oamenii pentru că sunt directă şi spun lucrurilor pe nume.

-Nu-i adevărat. Eu te iubesc. Toţi prietenii tăi te iubesc. Maria nu luă în seamă acel argument.

- I-am dat nouă ani din viaţă. Nouă ani! Mi-am neglijat cariera, mi-am lăsat vocea să se deterioreze - totul, pentru el! Mi-am părăsit soţul pentru el. Am avut grijă de el mai bine decât orice soţie şi l-am pus pe un piedestal, chiar şi atunci când ştiam că mă trăda. întotdeauna am fost cinstită cu el. Mi-a spus de atâtea ori că mă iubea... N-am copii, n-am soţ - nici o realizare, nici o perspectivă. Doar vârsta mijlocie, petrecută în singurătate, şi apoi moartea.

în acel moment, îşi aminti foarte limpede cum, atunci când se întâlniseră prima dată, la Hotel Danieli, el îi spusese: „Dacă îţi promit ceva, întotdeauna mă ţin de cuvânt".

Oare aşa făcuse? Altădată, îi spusese: „La momentul potrivit, o să ne căsătorim".

Dar probabil că acum el ar fi spus că acel moment nu sosise niciodată.

înainte de a se dărui cu toată fiinţa, ar fi trebuit să fie mai atentă la lucrurile mărunte.

- Ai putea să reîncepi să cânţi, îi sugeră Mary. Orice dirijor ar fi încântat dacă Maria Callas ar cânta din nou. Ai putea să-ţi alegi repertoriul care-ţi convine. Promite-mi că o să te mai gândeşti la asta.

Măriei nu-i surâdea deloc ideea. însemna că ar fi trebuit să exerseze din greu pentru ca vocea ei să atingă din nou nivelul impus de un concert. Pe de altă parte, în felul ăsta ar fi putut să-şi recâştige demnitatea. Ar fi putut să-i arate lui Ari ce pierduse. Ea măcar avea un talent; doamna Kennedy ce avea, în afară de un soţ celebru, răposat?

în fiecare dimineaţă, indiferent în ce loc se aflau, Maria îi telefona Brunei, la Paris, ca s-o întrebe dacă o căutase Ari. De fiecare dată, răspunsul era negativ. Maria suferea cumplit. Unde era el acum? îi spusese că doamna Kennedy rămânea doar două, trei săptămâni. îi telefonă şi lui Maggie, luă legătura şi cu alţi câţiva prieteni de la Paris, dar nici unul nu ştia nimic.

- Nu te mai gândi la el, o implorase Mary.

- Nu pot să-l uit în doar câteva săptămâni...

- Dar promite-mi c-o să te străduieşti, draga mea.

Maria nu putea să recunoască faţă de prietena ei că încă spera ca Ari să-i telefoneze şi să-i spună că nu putea să trăiască fără ea, iar apoi s-o implore să se întoarcă la el. Numai la asta se gândea. O dragoste atât de mare ca a lor nu putea să se încheie aşa, pur şi simplu; era ceva de neimaginat. în acea primăvară petrecuseră două luni foarte pasionale în Caraibe, iar iulie fusese pentru ei o lună a romantismului. Cum era cu putinţă ca dragostea să se evapore atât de iute?

Maria ştia că făcuse o greşeală tactică. Ari nu era genul de bărbat care să accepte un ultimatum îl îndepărtase prin gestul ei, lăsându-i cale liberă doamnei Kennedy. Dacă nu şi-ar fi pierdut cumpătul, la sfârşitul lui august ar fi fost iarăşi cu el pe Insula Skorpios. Regreta amarnic ultima lor ceartă, dar ajunsese la limită. Nu putea să-i permită lui Ari s-o dea la o parte ori de câte ori doamna Kennedy ridica degetul mic şi îl chema. Nu avusese încotro, trebuia să-şi salveze demnitatea.

Maria îşi dădu toată silinţa să-i arate lui Mary că se simţea bine, se strădui să flecărească, nepăsătoare, cu prietenii, să discute despre revenirea ei pe scenă, să se machieze, să se îmbrace frumos şi să se poarte firesc, dar, sub acea faţadă, era rănită, sângera. Pe măsură ce treceau zilele, apoi săptămânile, durerea ei deveni tot mai mare.

Unde era Ari? Ce făcea? Oare îi era dor de ea măcar a mia parte din cât îi era ei dor de el?

Pe la mijlocul lui septembrie, cele două prietene se întoarseră în casa din Dallas a lui Mary, unde Maria citi, într-un ziar, că Ari era la New York, în apartamentul lui de la Hotel Pierre. Era o veste bună. Dacă ar fi avut o legătură cu doamna Kennedy, sigur că ar fi locuit la ea acasă, nu? Trecuseră şase săptămâni de când nu mai vorbise cu el şi nu mai putu să îndure tăcerea. Trebuia să-i audă vocea.

Aşteptă până când Mary plecă să-şi ducă fiicele la şcoală, apoi formă numărul. îi era rău, atât de emoţionată se simţea. I se ceru numele pentru ca operatorul să-i facă legătura. Oare Ari avea să accepte apelul ei?

- Bună, Maria, îi spuse el.

Nu i se simţea nici urmă de căldură în voce.

- Ce mai faci, Ari?

- Bine. Tu?

- Bine şi eu.
îi povesti despre excursia pe care o făcuse şi despre decizia de a reveni pe scenă.

- Bun. Mă bucur, îi spuse el. Atât.
- Cu ce treburi la New York? îl întrebă ea, iar apoi îşi muşcă buza, sperând ca el să nu spună că venise pentru doamna Kennedy.
-Afaceri.
- Stai mult? Vin şi eu la New York săptămâna viitoare, am nişte întâlniri.
- Plec până atunci. Dar sper ca întâlnirile tale să decurgă bine. îţi urez noroc cu revenirea pe scenă.

- Noroc în afaceri şi ţie!

- La revedere, Maria! spuse Ari.

De-abia îi dădu timp să-şi ia şi ea rămas-bun înainte ca el să

închidă.
Maria se trânti pe pat şi începu să plângă în hohote. Cum de putuse Ari să fie atât de rece? Nu păruse furios. Mult mai rău de-atât, îi vorbise politicos, de parcă ea i-ar fi fost o simplă cunoştinţă, o persoană pe care o cunoscuse cu mult timp în urmă. Şi parcă abia aşteptase să scape, să închidă.
Mary se întoarse acasă şi băgă de seamă că prietena ei avea ochii roşii, umflaţi, şi vocea răguşită. Fără s-o întrebe nimic, o luă în braţe.
- Mă întorc la Paris, îi spuse Maria. Ai dreptate: trebuie să încep să vorbesc cu dirijorii. Trebuie să am o ocupaţie.
îşi înăbuşi tresărirea de panică pe care o simţi la gândul a ceea ce o aştepta.

în apartamentul ei de pe Georges Mandel, Maria o ajută pe Bruna să împacheteze toate lucrurile pe care Ari le lăsase acolo - haine, sticla de briantină, câteva perechi de ochelari, umidificatorul de trabucuri, chiar şi vechea lui periuţă de dinţi - pe care, apoi, le trimise la apartamentul lui de pe Avenue Foch. Puse într-o cutie toate fotografiile cu el, chiar şi pe cea pe care o îndrăgea cel mai mult, în care ei doi stăteau, ţinându-se de mână, pe puntea Christinei, şi pe care ea o ţinuse întotdeauna pe noptieră. Apoi îi telefonă profesorului de canto şi stabili o întâlnire cu el. începu să-şi testeze vocea, acompaniindu-se la pian, ca să-şi dea seama ce fel de partituri putea să cânte. îşi sună prietenii de la Paris şi se înţelese cu ei când anume să ia prânzul şi cina împreună, ca să se menţină cât mai ocupată. Efortul era unul considerabil, fiindcă o apăsa tot timpul tristeţea, dar cel puţin ştia, după acea discuţie la telefon, că Ari nu mai era cu ea. Nu înţelegea de ce, dar n-avea de ales, trebuia să accepte şi gata.
în seara zilei de 16 octombrie sună telefonul, iar Bruna apăru în salon şi spuse, pe un ton dezaprobator:
- Vă caută el - domnul Onassis.
Maria sări în picioare şi se repezi să preia convorbirea în baia ei privată, unde, înainte să vorbească, aşteptă până când Bruna închise telefonul de pe hol.

- Bună seara, Ari, spuse ea, străduindu-se să aibă un ton calm.

- Maria, ajută-mă! Te implor!

Ari părea tulburat, fără îndoială că nu era în apele lui.

- Ce s-a întâmplat? îl întrebă ea. Urmă o pauza.

- Nu pot să-ţi spun, dar vreau să vii şi să mă salvezi de mine

însumi.
El rezista bine la băutură, de obicei, dar Maria îşi dădu seama că rostea cuvintele cu o anumită încetineală, cu grija de a vorbi corect, aşa cum făcea ori de câte ori încerca să nu se dea de gol că era beat.
- Unde eşti?
- Sunt pe Skorpios, dar totul e o greşeală. Nu vreau să fiu aici.

- Dacă nu vrei să fii acolo, pleacă, îi spuse ea, încruntându-se. Urcă-te pe Christina şi pleacă.
- Nu înţelegi. Tu eşti singura persoană care poate să împiedice ceea ce se întâmplă. Vmo, te rog!
Ea rămase tăcută o clipă. Îşi dorea cu fiecare fibră a fiinţei s-o ia la goană spre aeroport şi să zboare la el, dar nu putea s-o facă. Îşi adună puterile şi-i spuse:
- Ari, tu eşti cel care m-a alungat, mai ţii minte? N-o să mă întorc într-o fugă la tine acum. Dacă vrei să mă vezi, ia avionul spre Paris.

- Nu înţelegi, repetă el. O să fie prea târziu. Of, la naiba... Apoi,

dintr-odată, el închise.
„Prea târziu pentru ce?", se întrebă Maria. Oare ar fi trebuit să-i spună că era de acord să se întoarcă? Nu, fireşte că nu. Nu putea. Cu toate astea, în minte îi apăru un licăr de speranţă. Ari intrase în cine ştie ce încurcătură şi apelase la ea. Poate că avea să ţină seama de invitaţia ei şi să vină la Paris. îi spusese, doar, că voia să-l întâlnească. Mai mult decât atât nu putea să facă, în condiţiile date.

în seara următoare, Mary Carter îi telefonă Măriei de la Dallas.

- Maria, draaaga mea, stai jos. Am veşti proaste.

- Ce s-a întâmplat?
Maria simţi cum i se strângea inima în timp ce se aşeza pe scaunul de lângă telefonul din hol.
- Ziarul Boston Herald a anunţat că Ari o să se însoare cu doamna Kennedy săptămâna asta. Nu scrie unde. M-am gândit că ar fi bine să-ţi spun, înainte să afli de la altcineva.
Maria auzi un ţiuit în urechi şi-şi acoperi gura cu mâna, ca să nu ţipe. După ce reuşi să se adune puţin, întrebă:
- Se căsătoresc? Eşti sigură?
- Ştirea e pe toate canalele de televiziune. Am verificat de două ori înainte să-ţi telefonez. îmi pare foarte rău, draga mea.
Maria simţi o înţepătură puternică în piept. Se chirci de durere. Ari se căsătorea cu femeia aceea? După toate scuzele pe care le

invocase ca să n-o ia de soţie pe ea, pe Maria? Da, aşa avea să facă.
- E un mârşav, un ticălos! strigă ea, părând să nu găsească vorbe îndeajuns de tari prin care să-şi arate furia. Mă bucur că nu mai e în viaţa mea! N-are decât să rămână cu ea!
- Sigur eşti bine? Nu vreau să stai singură, după aşa o veste.
Deşi Mary îi era o bună prietenă şi-i era recunoscătoare pentru grija pe care i-o purta, Maria simţi o nevoie imperioasă de a încheia convorbirea.
- Nu te îngrijora. N-o să fac nici un gest necugetat. Am o mulţime de prieteni la Paris şi planuri de muncă de care e nevoie să mă ocup, aşa că trebuie să închid. Dar... mulţumesc că mi-ai telefonat şi că mi-ai spus.
De îndată ce puse receptorul în furcă, se prăbuşi la pământ şi-şi duse genunchii la piept. Se simţea de parcă o lovise cineva în cap cu un ciocan şi nu mai putea să răsufle.Skorpios
19 octombrie, 1968
Deşi fuseseră anunţaţi de foarte puţin timp, oaspeţii începeau deja să sosească pe Insula Skorpios în ziua de dinaintea nunţii. în timp ce se instalau în camerele lor, Jackie şi Ari o porniră la plimbare de-a lungul coastei. Cerul era înnorat, iar insulele din vecinătate se pierdeau în ceaţă, înconjurate de apa cenuşie a mării. Umblară aşa o vreme, fără să-şi spună nimic, concentrându-se la stâncile pe care le aveau de urcat şi la pantele pe care le aveau de coborât. Ajunseră într-un luminiş izolat din pădure, iar Ari îi sugeră să se oprească şi să se odihnească un pic. Jackie se aşeză pe jos, ducându-şi genunchii la piept.
- Sper că n-o să plouă mâine. Ar fi un semn de rău augur, spuse ea, apoi râse, ca şi cum ar fi vrut să sugereze că, bineînţeles, nu credea în astfel de lucruri. Atunci când m-am căsătorit cu Jack a fost soare, dar tata a stricat ziua pentru că a băut prea mult cu o seară înainte şi n-a mai venit să mă conducă la altar. Frumos, nu?
Ari se întoarse spre ea, cu o expresie gravă pe faţă.
- Nu trebuie să facem nunta mâine. Am putea să aşteptăm puţin. Alege o zi însorită primăvara viitoare. Mă îngrijorează gândul că încă nu ţi-ai revenit după şocul morţii lui Bobby şi că te grăbeşti să te căsătoreşti din motive greşite. Nu vreau să profit de situaţie.

Jackie simţi că mai avea puţin şi făcea o criză de isterie. Parcă ameninţa s-o copleşească în orice clipă

- .Nu vrei să te căsătoreşti mâine?
- Nu pare să fie totul cum trebuie, nu? Pentru mine, tot romantismul a fost mânjit de negocierile cu avocaţii. Mă simt de parcă mi-aş cumpăra pe credit un vas petrolier, nicidecum că-mi iau o soţie.
O luă de după umeri.
- Dacă am face nunta la primăvară, am avea parte de portocali în floare şi de vreme însorită. Ne-am cunoaşte mai bine şi am fi mai liniştiţi, mai în largul nostru.
- Nu te simţi în largul tău? îl întrebă Jackie, care nu înţelegea ce voia să spună. Nu putem să anulăm nunta doar pentru că tu nu eşti relaxat. Mama mea şi tatăl meu vitreg au venit cu avionul de peste ocean, copiii mei sunt aici, şi ai zis că vine şi Lee, nu?
Jackie nu vorbise personal cu Lee, îi era groază.
- Da, Lee şi Stas sosesc mai târziu. Putem să dăm petrecerea mâine, dar să ne căsătorim anul viitor, la momentul potrivit.

„încearcă să bată în retragere", se gândi Jackie. „Ce mă fac? Nu

mai rezist." Ochii i se umplură de lacrimi şi-şi întoarse capul.

- Ce faci, plângi? Nu plânge, te rog. N-am vrut să te supăr. O luă

în braţe şi o sărută pe obraz.

- Trebuie să ne căsătorim, spuse ea în şoaptă.

- Dar sunt al tău oricum Sunt aici, nu plec nicăieri.

- Trebuie să ne căsătorim mâine, repetă Jackie cu glas

tremurând. Ari rămase tăcut câteva clipe, iar apoi spuse pe un

ton grav:

- Bine. Atunci, aşa o să facem.
în dimineaţa următoare, Jackie îşi îmbrăcă rochia Valentino de dantelă albă pe care şi-o alesese şi se aşeză la măsuţa de machiaj, apoi începu să-şi aranjeze panglicile albe în păr. Lee era doamnă

de onoare, dar încă de când sosise, cu o seară înainte, evitase să rămână singură cu Jackie.
Intrară copiii, îmbrăcaţi în hainele de ceremonie: John, care avea şapte ani, într-un costumaş albastru şi cu papion la gât, iar Caroline, de zece ani, într-o rochie albă, care îi scotea în evidentă pielea bronzată.
- Unde e mătuşa voastră, Lee? îi întrebă Jackie. Mergeţi şi spuneţi-i, vă rog, să vină să mă ajute.
îi tremurau mâinile şi era foarte tulburată. Trecură câteva minute bune până când apăru Lee, fără nici o urmă de zâmbet pe faţă.
- Ai nevoie de ajutor?
- închide uşa, îi spuse Jackie, facându-i un semn cu mâna. Să nu mă vadă mirele înainte de ceremonie.
Lee trânti uşa atât de tare, încât zgomotul puternic zgudui casa.
- De ce m-ai chemat?
- Ca să te văd, firește. Nu ne-am văzut de luni întregi. Şi voiam să te rog să- mi legi panglica în spate, la mijloc. Nu ajung.
Fără să scoată un cuvânt, Lee se apropie de ea şi luă panglica pe care o ţinea Jackie în mână.
- îmi pare rău că nu ţi-am spus eu, începu Jackie. A fost...
Se opri, încercând să găsească acel cuvânt care să poată să descrie cele patru luni care trecuseră de la înmormântarea lui Bobby.
- Doar pentru asta îţi pare rău? Nu şi pentru faptul că ştiai că-l iubeam, dar tot mi l-ai furat? Ce fel de persoană face aşa ceva?
Lee trase cu putere de o şuviţă de păr, făcând-o pe Jackie să tresară.
- Eu n-am... se fâstâci Jackie. Am crezut că legătura voastră se încheiase cu ani în urmă. Ari mi-a spus că a fost doar o aventură trecătoare.
- Şi nu ţi-a dat prin minte să mă întrebi pe mine, sora ta? Lee termină de legat panglica şi merse la fereastră, apoi se răsuci spre Jackie şi continuă: aşa ar fi fost frumos.
- Dar tunici măcar nu voiai să vorbeşti despre el. Tot schimbai subiectul... Iar el apărea în fotografiile din ziare alături de Maria Callas. Am crezut că relaţia voastră era de domeniul trecutului. Nu e aşa?
Aruncându-i o privire feroce, Lee spuse:

- Relaţia noastră a durat exact până anul trecut, când ai început tu să baţi din gene în direcţia lui. Atunci m-a aruncat ca pe o cârpă. Povestea vieţii mele. Jackie contează întotdeauna mai mult.
Jackie îşi lăsă capul în jos.
- îmi pare rău. N-am ştiut nimic.
Oare chiar nu ştiuse nimic? îşi aminti cearta aceea din Rhode Island, când îi trăsese o palmă lui Lee. Ştia atunci că sora ei era îndrăgostită până peste cap de Ari, dar fusese convinsă că relaţia lor n-avea nici un viitor şi că ar fi fost mai bine pentru Lee să renunţe. Iar atunci când Ari începuse s-o curteze, îi convenise să nu se mai gândească la asta. Cum de putuse să facă aşa ceva? Lee avea şi ea dreptate, într-un fel.
- Iar acum? Te-ai retrage, dacă ţi-aş cere-o? Lee îşi răspunse imediat la propria întrebare. Nu, bineînţeles că nu.
- Aş vrea să te bucuri pentru mine, îi şopti Jackie. Am mare nevoie de căsătoria asta.
- Jackie obţine întotdeauna ce vrea, spuse Lee cu ciudă în glas. Dar ai grijă ce-ţi doreşti, surioara mea mai mare.
Ieşi din cameră, lăsând din nou uşa larg deschisă.
La scurt timp după aceea, pe când Jackie încă mai era tulburată din pricina discuţiei cu Lee, intră mama ei şi se aşeză la căpătâiul patului.
- Nu eşti obligată să faci pasul ăsta, începu ea pe un ton neutru. Nu ne supărăm dacă te răzgândeşti acum, în ultima clipă. De fapt, şi eu, şi Hughdie suntem de părere că ar trebui. N-avem încredere în bărbatul ăsta. Dacă te căsătoreşti cu el, faci o greşeală gravă.
Jackie se uită lung la ea, stupefiată.
- Nici vorbă să mă răzgândesc, mamă. Ce altceva aş putea să fac?
Afară ploua neîntrerupt, apa se cernea din norii întunecaţi şi joşi. Marea era punctată de zeci de bărci de pescuit pline cu fotografi şi reporteri. Ea ieşi din vilă şi-i auzi strigând-o:
-Aici, Jackie!
Aerul era străfulgerat de luminile bliţurilor, fiindcă cei din presă făceau fotografii de la distanţă. Jackie sperase să fie linişte şi să nu-i deranjeze nimeni, dar se înşelase. Era cu neputinţă să fie lăsaţi în pace, chiar şi în locul acela îndepărtat, care era doar un

punctişor pe hartă? De unde aflase presa că ceremonia avea loc în acea zi? Cum se scurseseră informaţiile?
Merse cu o maşină până la bisericuţa greacă ortodoxă de pe insulă şi se grăbi să intre, ca să se ferească de ploaie. Licărul lumânărilor aprinse înăuntru făcea ca atmosfera să pară stranie, iar mirosul înecăcios de tămâie îi dădu o senzaţie înţepătoare în gâtlej. Jackie privi înjur. Erau acolo douăzeci şi unu de invitaţi. Lee nu vorbea cu ea, copiii lui Ari, Christina şi Alexander, o urau, mama ei şi tatăl ei vitreg erau îngroziţi de ceea ce se întâmpla, iar Teddy Kennedy îşi găsise o scuză ca să lipsească, lăsându-le pe încruntatele Pat şi Eunice să reprezinte familia. Nu era un început promiţător.
Preotul cu barbă neagră, îmbrăcat în odăjdii lungi, din brocart auriu, începu, solemn, să oficieze slujba, \forbi mai întâi în greacă, apoi în engleză, pe un ton de incantaţie:
- Robul lui Dumnezeu, Aristotel Onassis, se căsătoreşte cu roaba lui Dumnezeu, Jacqueline, în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh.
Le acoperi cu panglici mâinile unite, iar ei făcură schimb de inele, înconjurară altarul de trei ori, apoi preotul îi declară soţ şi soţie. Totul păru să se încheie într-o clipită.
Jackie făcu tot ceea ce i se ceruse, dar gândurile ei hoinăreau înapoi în timp, la căsătoria cu Jack, cu cincisprezece ani în urmă. Fusese foarte emoţionată în dimineaţa aceea, apoi tulburată, fiindcă tatăl ei n-o condusese la altar. Dar, în clipa în care Jack îi zâmbise în timp ce se îndrepta spre el şi o luase de mână, ea simţise cum i se umplea sufletul de bucurie. El era centrul atenţiei în orice încăpere, cel pe care toată lumea voia să-l impresioneze, iar Jackie fusese mândră că o alesese pe ea.
Ieşiră din biserică; ziariştii începură iarăşi s-o strige. Ari coborî la ţărm ca să negocieze. Se întoarse aducând vestea că se înţelesese cu ei să aibă loc doar o şedinţă foto, în schimbul căreia presa avea să-i lase în pace tot restul zilei.
Jackie se îngrozi auzind toate astea, dar nu spuse nimic. Sperase ca ceremonia să rămână strict privată, dar nici vorbă de aşa ceva. Ştirea avea să apară pe primele pagini ale ziarelor din întreaga lume.

Ari îi întâmpină pe ziarişti pe ţărm, de parcă ar fi fost şi ei nuntaşi, iar apoi îi făcu semn lui Jackie să meargă înainte, mai aproape de marginea piscinei, lângă fântâna arteziană care curgea în ea. Cineva îi ţinea o umbrelă deasupra capului, iar Ari o luă de după talie. Ea făcu un efort să zâmbească, apoi se auzi zgomotul infernal al zecilor de aparate de fotografiat.
- Sărută-l, Jackie!
- Zâmbeşte, Jackie!
-Aici, Jackie!
Cei din presă se agitau ca nişte porumbei cărora li se aruncau firimituri. Tot ce voia, cu toată fiinţa ei, era să le întoarcă spatele şi s-o ia la fugă.
- Ţi-e frig? o întrebă Ari în şoaptă. Tremuri.
El habar n-avea cât de tare o îngrozea genul ăsta de atenţie care i se dădea, în schimb, pe el părea să-l încânte.
După ce plecară ziariştii, începu petrecerea, care includea toate ritualurile specifice - de la spartul farfuriilor, până la cântecele greceşti clasice, cântate de o trupă bouzouki. Se adunară cu toţii într-un cerc, cu braţele pe umerii celor de lângă ei, şi dansară sirtaki. Ari îi învăţase paşii pe Caroline şi pe John - începeau încet, apoi din ce în ce mai iute, înainte de a încetini din nou - iar ei chiuiau de plăcere.
Jackie se simţea de-a dreptul străină de tot ce se întâmpla în jurul ei, de parcă ar fi urmărit totul din spatele unui văl. Zâmbea, dansa, bea şampanie, făcea tot ce trebuie să facă o mireasă, dar contrastul faţă de prima ei nuntă era dureros, nu-şi putea alunga asta din minte.
Fusese foarte îndrăgostită de Jack, dar pe Ari nu-l iubea aşa. Ari îi oferea o scăpare din viaţa care îi devenise insuportabilă, de aceea fusese de acord să se mărite. Şi nici nu mai putuse să dea înapoi după ce sosise familia ei. Nu avusese încotro. Cuvintele lui Lee - „Ai grijă ce-ţi doreşti!" - îi bântuiau gândurile, dar, cel puţin, Ari era un om bun; asta ştia cu siguranţă.
în acea noapte, ei doi făcură dragoste în dormitorul matrimonial al vilei, iar Ari, spre uşurarea ei, fu atent şi tandru.
După ce el adormi, Jackie rămase trează, cu un nod în gât, ascultând sunetul valurilor şi vuietul vântului care mişca obloanele.

Asta era noua ei viaţă. Hotărârea fusese luată, certificatul de căsătorie, semnat. Acum, depindea doar de ea să facă tot posibilul să fie bine.Actul IV

Paris

21 octombrie, 1968

Maria privea cu atenţie fotografiile de nuntă de pe prima pagină a ziarului. După părerea ei, zâmbetele erau false. Ari ţinea în mână un pahar cu ceva, probabil cu whisky, ca şi cum ar fi avut nevoie de acea băutură să facă faţă evenimentelor. Doamna Kennedy îşi arăta toţi dinţii, de parcă cineva îi strigase „zâmbiţi, vă rog!" cu o secundă înainte. Maria citi relatarea, apoi strânse ziarul în pumni şi îl aruncă pe jos. Ar fi fost mai bine dacă Ari ar fi murit; atunci măcar ar fi putut să-l jelească. Dar aşa, trebuia să se obişnuiască să vadă fotografii cu ei în ziare, atunci când îşi primeau oaspeţii pe Christina sau atunci când mergeau la premiere ori la baluri. în închipuirile ei, lucrurile arătau mult mai rău: doamna Kennedy dormind în patul lui Ari, stând alături de el la un masaj, pe puntea Christinei, sau luând cina cu el pe terasa vilei de pe Insula Skorpios, pe care ea o concepuse.

Maria se simţea invalidă. O dureau oasele, o durea capul, avea febră, era cu moralul la pământ, dar făcea eforturi să-şi petreacă timpul în compania altor persoane. Cu o seară înainte, în timp ce avea loc nunta, mersese la premiera filmului A flea in her ear, după piesa de teatru a lui Feydeau, cu Rex Harrison şi Rachel Roberts în rolurile principale. Richard Burton şi Elizabeth Taylor se tot agitaseră în jurul ei, aşa că, după film,

se dusese împreună cu ei la Les Ambassadeurs să danseze; stătuseră acolo până spre dimineaţă. în seara aceea avea de gând să meargă, împreună cu o mulţime de prieteni parizieni, la cea de-a şaptezeci şi cincea aniversare a restaurantului Maxim's şi să afişeze un zâmbet la fel de fals precum cel al doamnei Kennedy. \foia ca Ari să-i vadă fotografia în ziare şi să creadă că se distra de minune. El nu trebuia să ştie că-i distrusese viaţa

.Trei zile după nuntă, la apartamentul de pe Avenue Georges Mandel sosi un buchet de trandafiri roşii. Văzând-o pe Bruna intrând cu el în salon, Maria nu se putu gândi la nimeni care să-i fi trimis flori. Poate că Richard şi Elizabeth? Drăguţ din partea lor. Nu. în felicitare scria:
îmi pare rău. Mi-e dor de tine. Ari
Maria scoase un ţipăt şi azvârli buchetul în şemineu. Ambalajul de hârtie maro se aprinse; apoi, cozile începură să ardă şi să scoată fum Maria rupse felicitarea în două şi o aruncă în foc. Cum îndrăznea Ari să facă aşa ceva? Strânse din pumni, încercând să-şi stăpânească furia.
Primi, în ziua aceea, scrisori de simpatie de la prieteni.
E nebun, scria Zeffirelli. Nici o altă femeie n-o să facă pentru el ceea ce ai făcut tu.
Prinţesa Grace îi scria:
Sunteţi o femeie extraordinară şi sunt convinsă că viaţa o să vă scoată în cale o altă mare dragoste.
îi scrisese şi sora ei, Iakinthi, spunându-i că era oricând bine-venită să meargă în vizită la ea, la Atena.

Maggie van Zuylen îi spuse la telefon:

- Şi-a pierdut minţile. Nu-l mai recunosc.

Până şi Costa Gratsos, cel mai vechi prieten al lui Ari, îi telefonă

şi-i zise:

- L-am avertizat să nu facă pasul ăsta. E cea mai mare greşeală a vieţii lui. Pe tine ar fi trebuit să te ia de nevastă.
Prietenii o invitau la dineuri, la petreceri şi la alte evenimente. Era mişcată de grija şi de dragostea cu care o înconjurau.
în ziua următoare, Maria primi şi alte scrisori asemănătoare. Sosi şi un pachet. După ce îl deschise, rămase înmărmurită: înăuntru era icoana Fecioarei Maria, cea la care ea obişnuia să se roage înainte de concerte. O strânse la piept, apoi citi bileţelul, în care recunoscu numaidecât scrisul lui Battista:
Draga mea Maria, mă bucur că acum vezi adevărata faţă a domnului Onassis, dar, în acelaşi timp, îmi pare rău că ai îndurat o asemenea umilinţă publică.
Maria răsuflă adânc, apoi continuă să citească:

Recunosc că am avut şi eu partea mea de vină în eşecul căsniciei noastre. Ar fi trebuit să te preţuiesc mai mult şi să nu las preocupările băneşti să stingă flacăra pasiunii.
Spre sfârşitul scrisorii, Battista adăugase:
încă te iubesc, Maria. Dacă vrei, poţi să iei oricând legătura cu mine.

Citind asemenea cuvinte, Maria nu putu să nu râdă.

- Bruna! strigă ea, voind să-şi împărtăşească veselia. Bruna intră în grabă.
- Battista vrea să mă întorc la el, acum că Ari s-a însurat cu alta. îţi vine să crezi cât de impertinent e omul ăsta?

Bruna ridică din sprâncene.

- Cât a trecut? Nouă ani?

Maria clătină din cap, nevenindu-i să creadă.

- Mă bucur că mi-a trimis icoana, dar nu cred c-o să-i răspund.

N-avea să-l ierte niciodată pentru faptul că vânduse presei povestea lor. în ochii ei, aceea fusese lovitura de graţie dată căsniciei lor. Cel puţin, Ari nu făcuse aşa ceva.
în data de ^ ° noiembrie, se auzi soneria apartamentului; Bruna merse să deschidă, apoi se întoarse în salon, cu o expresie îngrijorată pe faţă.

- Doamnă, e domnul Onassis. Ce să-i spun? Maria simţi că i se oprise inima în loc.

- Spune-i să plece. N-am ce să vorbesc cu el.

Aşteptă în uşă în timp ce Bruna îi transmitea mesajul. Era clar că Ari insista, pentru că menajera se văzu nevoită să repete refuzul de mai multe ori.
După ce Bruna închise interfonul, Maria se repezi la fereastră şi se ascunse în spatele unui oblon, cu gândul să se uite după Ari - dar el nu pleca. Stătea în drum şi fluiera o melodie pe patru note,

pe care toţi băieţii din Atena o cântau atunci când voiau să atragă atenţia fetelor. Fluieră ce fluieră, apoi începu să strige:
- Ma-ri-a!
După care continuă melodia.
- Of, fir-ar să fie, mormăi Maria. Asta-i o zonă selectă. Nu poate să facă aşa ceva.
în loc să renunţe, Ari începu să strige şi mai tare:
- Maria, trebuie să vorbesc cu tine! Lasă-mă să intru!
Ea mârâi, furioasă. Ca un încăpăţânat ce era, Ari n-avea să se oprească, mai ales ştiind că ea era acasă. N-avea încotro, trebuia să-l lase să intre.
îşi verifică ţinuta. Din fericire, era îmbrăcată frumos, coafată şi machiată, fiindcă se pregătise să iasă la cină în oraş. Se rujă un pic, îşi aranjă câteva şuviţe de păr, iar apoi îi strigă Brunei:
- Lasă-l să intre, ca să nu mi se urce toţi vecinii în cap!
Se aşeză într-un fotoliu, în salon, acolo unde ştia că lumina bătea într-un mod care o avantaja. El şovăi puţin în prag, neştiind dacă s-o îmbrăţişeze sau nu, aşa că vorbi ea prima, ca el să înţeleagă că nici nu putea să fie vorba de aşa ceva.
- Au trecut doar trei săptămâni de la nuntă, credeam că eşti în luna de miere. Sau te-a eliberat condiţionat Văduva, pentru bună purtare?
Ari se aşeză pe canapeaua din faţa ei.
- Trebuie să-ţi explic de ce m-am însurat şi de ce n-am putut să-ţi spun până acum. Ascultă-mă, te rog.
Maria se uită la ceas.
- Grăbeşte-te. Vreau să ies la cină în oraş.
- Maria, tu mă cunoşti. Ştii că nu-mi doream deloc să mă căsătoresc din nou. Cei din familia Kennedy mi-au întins o cursă.
Maria clătină din cap, dezgustată.
- Astea-s prostii. Trebuie să găseşti o explicaţie mai bună.
- Dar e adevărat! Recunosc că am vrut să mă culc cu Jacqueline, turui el în greacă. Dar ea nici nu voia să audă dacă nu eram căsătoriţi...
- Of, bietul de tine, îl întrerupse Maria pe un ton sarcastic. Deci pe mine mă ţineai doar aşa, ca să-ţi satisfaci pornirile carnale, în timp ce tot încercai - şi nu reuşeai - s-o seduci?

- Nu, n-a fost aşa. N-am vrut niciodată să te pierd, Maria. Eu...

Cel puţin, părea supărat, se gândi Maria. Foarte bine.

- Recunosc că nu m-am gândit bine. Am crezut că puteam să te fac să treci cu vederea o aventură între mine şi Jacqueline, în timp ce noi doi amfi continuat ca şi până atunci, îi explică el, implorând-o din priviri. E adevărat că am cerut-o în căsătorie, dar n-aveam de gând să merg până la capăt. Am sperat să reuşesc s-o fac să se culce cu mine în timp ce eram logodiţi, iar apoi aş fi amânat nunta la nesfârşit. Dar, atunci când am vrut să mă retrag, să nu mă mai căsătoresc cu ea, cei din familia Kennedy m-au pus în faţa faptului împlinit, au publicat anunţul în presă. Mai ţii mine că te-am sunat şi că te-am rugat să mă salvezi? Dacă ai fi venit, jur că nu m-aş fi căsătorit.
- Să nu îndrăzneşti să mă învinovăţeşti pe mine! izbucni Maria. Ţi-ai aşternut singur patul şi ai ales să dormi cu o femeie care vrea doar banii tăi. Te-ai lăsat condus de mândrie şi ştim amândoi cum îi pedepsesc zeii pe astfel de oameni.
Ari sări de pe canapea şi îngenunche la picioarele ei, cu mâinile împreunate a rugăciune.
- Te implor... te rog, încearcă să înţelegi. Ştii care e slăbiciunea mea. Ştii că nu rezist atunci când e vorba să mă lansez într-o cucerire. Credeam că, iubindu-mă, îmi treceai cu vederea defectul ăsta.
- Şi eu credeam că mă iubeai, i-o întoarse ea. Dar e clar că nu-i aşa, altfel nu m-ai trata cu atâta cruzime. Chiar crezi că întâi poţi să mă arunci deoparte, iar apoi să mă cucereşti iarăşi? M-ai arunca din nou de îndată ce ţi-ar face semn Văduva să mergi la ea? îl încolţi Maria, gesticulând ca să se facă înţeleasă mai bine. „E aproape ca acţiunea dintr-o operă", îi trecu ei prin minte. „Dar, în viaţa reală, Ari o să afle pe pielea lui că nu există bisuri."

- Nici nu vreau să mă gândesc la cât de tare te-am rănit. Ari îşi

lăsă fruntea pe genunchii Măriei, dar ea îl îndepărtă. -Numă

atinge!

- Dacă poţi să mă ierţi, jur că o să mă revanşez faţă de tine. Maria clătină din cap.
- Cum să te revanşezi? Cumpărându-mi diamante? Sau o altă haină de blană? E prea târziu pentru aşa ceva. Te rog să pleci acum şi să nu te mai întorci.

El continuă să insiste. îi aminti de toate câte trăiseră împreună, de fiul pe care îl pierduseră, de perioadele de boală sau de greutăţi în timpul cărora se ajutaseră unul pe celălalt.

- Suntem o familie, Maria. Vreau ca noi doi să fim o familie pentru totdeauna. De ce să lăsăm un simplu certificat de căsătorie să ne stea în cale, când eu pe tine te iubesc?

Maria îşi adună toate puterile să rămână de neclintit. La Callas nu s-ar fi întors niciodată la Ari. Şi nici ea.

- Plec acum, am întâlnire la cină, spuse, ridicându-se şi ocolindu-l. Poţi să ieşi singur. Şi să nu mă mai cauţi, te rog.

Merse în baia ei şi se încuie pe dinăuntru, ascultând cu urechile ciulite cum se închise uşa de la intrare.

Ideea era că ar fi putut să-l aibă din nou pe Ari, dacă era dispusă să accepte rolul de amantă. Dar Jackie, în calitate de soţie, şi-ar fi păstrat întotdeauna întâietatea. Mai trecuse prin asta, pe vremea când era căsătorit cu Tina. Oricât de dor îi era de el, n-ar fi putut niciodată să accepte o poziţie inferioară în ierarhia femeilor lui. Nu-i venea să creadă că-i ceruse aşa ceva. Ea era Maria Callas. Avea mult prea multă demnitate.Skorpios
15 noiembrie, 1968

Deşi toamna sosise deja pe Insula Skorpios, iar aerul era răcoros, Jackie continua să înoate în fiecare dimineaţă în apa caldă a mării. îşi găsise un profesor de limba greacă şi se înţeleseseră ca el să-i predea lecţii din două în două zile, începând de la unsprezece dimineaţa. De asemenea, angajase o echipă de designeri ca să redecoreze vila principală. O dată pe săptămână, ea se întâlnea cu echipa pentru a pune la punct detaliile.

Lui Jackie îi plăcea faţada zugrăvită în roz-deschis; nuanţele se schimbau de- a lungul zilei, în funcţie de poziţia soarelui pe cer; în zori parcă erau roz- argintii, dar în amurg căpătau o nuanţă caldă, de culoarea somonului. Interiorul era aranjat în stil tradiţional, cu pereţi albi, iar ea voia să-i vopsească în culori pastelate, care ar fi

sporit luminozitatea fiecărei încăperi. Avea de gând şi să extindă casele de oaspeţi, ca să poată invita oricât de mulţi; îi venise ideea de a crea o căsuţă cu un etaj, pe care o numea „tavernă" şi în care să se poată lua prânzul pe plajă.

La două zile după nuntă, Caroline şi John se întorseseră la New York, iar acum locuiau în apartamentul de la New York al lui Jackie şi erau supravegheaţi de Janet, bunica lor, care avea grijă ca ei să nu piardă ceea ce mai rămăsese din anul şcolar. încă nu fusese hotărât la ce şcoală aveau să meargă în următorul an; mai era timp. Deocamdată, Jackie vorbea la telefon cu ei în fiecare zi, dar absenţa lor fizică o făcea să se simtă pierdută, dezorientată, aşa că era mai tot timpul întoarsă pe dos

.Şi, culmea, la mai puţin de trei săptămâni de la nuntă, Ari o anunţase că pleca într-o călătorie de afaceri, aşa că ea rămăsese singură pe Skorpios, dacă nu-i punea la socoteală pe angajaţi. Jackie ştiuse de la bun început că, în unele zile, Ari trebuia să dea o fugă până la Atena, dar acum el îi spusese că avea să lipsească o săptămână întreagă, iar solitudinea insulei nu era îmbietoare. „Asta e viaţa pe care mi-am ales-o", îşi spunea ea. „Trebuie să găsesc ceva cu care să-mi ocup timpul." îi sosiseră câteva cutii cu cărţi de la New York, aşa că în fiecare zi citea ore în şir, dar chiar şi aşa avea prea mult timp liber, prea mult timp în care să-i vină tot felul de gânduri.
Ari fusese foarte furios văzând cum prezentaseră ziarele nunta. Ea îl auzise vorbind la telefon cu avocatul lui din America şi întrebându-l dacă ar fi putut să dea ziarele în judecată. O avertizase să nu se uite, dar ea ştia că exemplarele cu pricina se aflau în biroul lui. Odată, pe când el era plecat, Jackie aruncase o privire peste titluri, care erau mai jignitoare decât îşi închipuise. Cum ai putut să faci aşa ceva, Jackie?, suna unul dintre ele. Un altul decreta că Jack Kennedy moare a doua oară azi. Altul anunţa că Jackie se căsătoreşte cu un cec în alb.
înţelegea de ce fusese Ari atât de furios atunci când ziariştii insinuaseră că el n-avea ce să-i ofere soţiei lui în afară de bani - adică, lumea îl vedea ca pe un bogătan în vârstă, căruia îi plăceau tinerelele. Era jignitor şi pentru ea, dar n-o mai surprindea nimic din ce apărea în presă.
Acum, Jackie cutreiera încăperile vilei, gândindu-se cum să rearanjeze lucrurile. încă nu-şi mutase hainele aşezate pe umeraşe în camera de oaspeţi, în care stătuse înainte de nuntă, dar avea de gând să le ducă în dormitorul matrimonial. Aşa că merse acolo şi deschise dulapurile, ca să vadă cât loc liber era. în fundul unuia dintre ele, găsi un halat de casă, de mătase, deosebit de fin şi de uşor. Locul cordonului îl ţinea o eşarfă, iar pe spate avea nişte broderii florale foarte delicate.
Jackie luă halatul, încruntându-se. Al cui să fi fost, oare? Apoi îşi aminti: era al Măriei Callas. Ea era femeia care folosise mai înainte acel dormitor. Căută în buzunare şi găsi o batistă cu dantelă pe margini, care avea litera „M" brodată într-un colţ.

Jackie ştia foarte bine că Maria reprezentase o parte foarte importantă din viaţa lui Ari; nu trecuse mult timp de când cei doi se despărţiseră. Din câte îşi dădea seama Jackie, Ari nu-i spusese adevărul atunci când o asigurase că nu mai era nimic între el şi Maria. Dacă era „doar o prietenă apropiată", ce căuta halatul ei în dulapul lui? Prezenţa Măriei se simţea peste tot. Vrând să arunce scoicile de pe şemineu, se trezise că Ari o certase, zicându-i: „Lasă- le în pace. E colecţia Măriei!".
în pivniţă era o cutie cu sticle de Dom Perignon - preferata Măriei, îi spusese el. Era deranjant să găsească la tot pasul urmele lăsate de o femeie pe care ea o întâlnise o singură dată, vreme de câteva minute, dar care îşi lăsase amprenta peste fiecare colţişor din ceea ce, teoretic, era acum casa ei.
Jackie se întrebă ce să facă, totuşi, cu halatul. N-ar fi vrut să i-l dea lui Ari, ca să-i ofere o scuză să ia legătura cu Maria. Nici vorbă să-l trimită ea, mai ales că Maria ar fi socotit un asemenea gest drept o sfidare. Adevărul era că Jackie se simţea intimidată de soprana aceea de renume mondial, care fusese predecesoarea ei, şi încerca să evite orice contact cu ea.
Afară, grădinarul ardea nişte crengi de eucalipt pe care le tăiase. Fumul se ridica în spirală, iar mirosul de lemn ars intra în casă. Jackie făcu halatul ghem, ieşi în grabă şi îl aruncă în foc. în scurt timp, rămase din el doar cenuşa.
Cu o zi înainte ca Ari să se întoarcă din călătoria lui de afaceri, Jackie n- avea nimic de făcut. O aşteptau multe ore de singurătate şi era prea agitată ca să citească. îl rugă pe Konstantinos, băiatul grec cu păr lung care conducea şalupa, s-o ducă în cel mai apropiat oraş pentru a face nişte cumpărături.
- Lefkada e cel mai aproape, îi spuse el. Merg să pregătesc şalupa.
Cerul era înnorat, dar marea era perfect calmă, aşa că, în scurt timp, coborâră într-un port în care erau ancorate o mulţime de bărci de pescuit. Jackie o porni pe strada cu magazine pe care i-o arătă Konstantinos. Multe dintre ele erau închise pe timpul iernii, însă ea zări o librărie şi intră să vadă ce putea să găsească acolo. Toate cărţile erau în limba greacă, dar Jackie
dădu, până la urmă, peste una cu imagini ale unor antichităţi greceşti şi o cumpără, cu gândul că ar fi putut s-o ajute să înveţe

mai uşor limba. Vânzătoarea o privi plină de curiozitate, aşa că Jackie îşi dădu seama c-o recunoscuse, în ciuda ochelarilor de soare imenşi pe care-i purta.
Dintr-un alt magazin cumpără un sul de dantelă. Se numea reticella, după cum îi spuse vânzătoarea, arătându-i cu degetul modelul geometric şi mimând cusutul, ca s-o facă să înţeleagă că dantela era făcută de mână.
- Dumneata l-ai făcut? o întrebă Jackie.
Femeia dădu din cap în semn că da, zâmbind cu mândrie, iar Jackie îşi sărută vârfurile degetelor ca să-şi arate aprecierea.
Magazinul de dantele era la marginea pieţei din oraş. Jackie se opri să-i privească pe localnicii care se îndeletniceau cu treburile lor obişnuite. Prin faţa ochilor i se perindară femei care cărau coşuri pline cu legume, un preot în sutană neagră, un câine cu trei picioare.
Dintr-odată, în faţa ei apăru o bătrână cocoşată. Jackie se trase înapoi. Expresia de pe chipul bătrânei părea ostilă, dar poate că doar din cauza faptului că unul dintre obraji îi era lăsat într-o parte, ca după un atac cerebral. Ochiul stâng îi era acoperit cu o peliculă, de la cataractă, şi doar cel drept se mişca.
Femeia începu să spună ceva în greacă, dar Jackie nu reuşea să înţeleagă nici un cuvânt, \brbea repede, aplecată în faţă, lovind aerul cu arătătorul, iar răsuflarea îi duhnea a usturoi.
- Den katalavaino, spuse Jackie. Nu înţeleg.
Din cine ştie ce motiv, femeia era nervoasă. Tot repeta, cu emfază, ceva ce părea a fi „kako mati".
Jackie aruncă o privire înjur şi o văzu pe vânzătoare privindu-le îngrozită. Ceva nu era în regulă. Strângând sulul de dantelă în mână, Jackie se întoarse şi porni în grabă spre port. Konstantinos era la o masă din faţa unei cafenele, vorbind cu un prieten; văzând-o, se grăbi s-o întrebe:
- Sunteţi bine?
Jackie tremura, pradă unui atac de panică. Inima îi bătea să-i iasă din piept. Se îndoi de mijloc, să-şi tragă răsuflarea.
- O bătrână s-a apucat să strige la mine. Nu ştiu ce spunea. „Kako mati" sau cam aşa ceva. Probabil că era nebună.

Konstantinos se arătă îngrijorat:

- Sunteţi sigură că a zis „kako mati"?

- Da. De ce?

- Of, Doamne, o să mă omoare şefu'. Ar fi trebuit să stau cu dumneavoastră. Nu-i spuneţi, vă rog, că v-am lăsat singură.

- Dar ce înseamnă cuvintele astea?

Konstantinos nu voi să-i spună, iar Jackie fu nevoită să insiste, până când el o lămuri:

- E un deochi.

- Ce? M-a blestemat? Fir-ar să fie, dar de ce să facă aşa ceva? O îngrozea gândul că o persoană străină ar fi putut să-i dorească răul până într-atât.

El clătină din cap, necăjit.

- Nu ştiu.

- Vânzătoarea de dantelă a auzit tot. O întrebi, te rog, ce-a spus

bătrâna?

Merseră înapoi la magazinul de dantelă. Jackie se tot uita înjur, speriată, temându-se ca nu care cumva s-o întâlnească iar pe bătrână. Konstantinos vorbi cu vânzătoarea în greceşte şi-i traduse lui Jackie.

- Vânzătoarea mi-a spus că bătrânei nu-i plac americanii. Bătrâna a zis că n- ar fi trebuit să stricaţi legătura dintre Onassis şi Maria Callas, pe care

poporul grec o adoră. De aceea, a aruncat un blestem asupra

dumneavoastră. Jackie simţi un nod în gât. Parcă nu avea aer.

Vânzătoarea mai spuse ceva, iar Konstantinos traduse:

- Doamna vă sfătuieşte să mergeţi degrabă la un preot care să dezlege blestemul.

Femeia scoase de sub tejghea un medalion şi i-l dădu lui Jackie. Era minuscul, din ceramică, cu cercuri concentrice pe el: cele dinspre margine erau de un albastru-închis, iar celelalte, albe,

apoi albastru-deschis; în mijloc se afla un punct negru. Semăna cu un ochi foarte ciudat. Era agăţat de un şnur din piele, iar femeia îi arătă lui Jackie că trebuia să-l poarte la gât.
- O să vă apere până când ajungeţi la un preot, îi explică Konstantinos.
Jackie şi-l puse la gât şi-şi deschise poşeta, vrând să plătească, dar femeia clătină din cap în semn de refuz.
în şalupă, în drum spre casă, Jackie ţinu medalionul între degete, tremurând, şi încercă să se liniştească, să alunge panica ce ameninţa să pună stăpânire pe ea. Oare toţi grecii o condamnau pentru că i-l luase Măriei pe Ari? Oare şi în alte părţi trebuia să se aştepte la o astfel de primire? Era o străină în ţara lor şi sperase să găsească în Grecia un refugiu sigur. Acum, îşi dădea seama că putea să se străduiască să înveţe limba şi obiceiurile, dar că n-avea să fie niciodată una de-a lor.
Ce-ar fi crezut Ari despre blestem? Probabil că ar fi râs şi ar fi zis că era o superstiţie a ţăranilor, din cauza lipsei de educaţie, apoi ar fi tachinat-o pentru că-şi făcea griji degeaba. Trebuia să nu se mai gândească la întâmplarea aceea.

în schimb, se hotărî să stea de vorbă cât mai grabnic cu

Capitolul 1

preotul care îi căsătorise. Şi să poarte tot timpul medalionul la gât - pentru orice eventualitate.Paris
30 noiembrie, 1968

în luna aceea, ori de câte ori ieşi în public, fotografii şi ziariştii o asaltară pe Maria cu aceeaşi întrebare:

- Ce părere aveţi despre căsătoria dintre Ari şi doamna Kennedy?

Ea se chinuia să-şi păstreze zâmbetul pe buze, pentru că n-ar fi vrut ca presa să-i surprindă pe faţă vreo expresie care să poată să fie interpretată drept furie sau gelozie. Doar o dată răspunse, făcând aluzie la diferenţa de douăzeci şi trei de ani dintre cei doi proaspăt căsătoriţi:

- Mă bucur că doamna Kennedy are un nou bunic pentru copii.

Cuvinte care ştia că aveau să-l enerveze pe Ari dacă le citea prin vreun ziar.Maria anunţă public că se gândea să revină pe scenă, iar ofertele începură să curgă, deşi avu emoţii atunci când i se propuse să cânte La Traviata pe scena Operei din Paris. Adevărul era că o neliniştea ideea de a apărea din nou în faţa publicului: oare vocea ei ar mai fi făcut faţă? Nu se mai simţea în formă şi se temea de eşec la fel de tare pe cât îi era dor de muzică. Apoi primi un telefon de la regizorul italian Pier Paolo Pasolini, care o întrebă dacă ar fi vrut să joace rolul Medeei într-un film pe care el îl făcea după marea tragedie. Nu era vorba despre cântat, ci despre actorie, iar asta ar fi putut să- i deschidă drumul către o nouă carieră, aceea de vedetă de film Fu de acord fără să stea pe gânduri şi începu să se pregătească de filmări, care începeau în primăvara următoare. Până atunci, trebuia să facă ceva să treacă timpul mai repede, aşa că, atunci când Maggie van Zuylen îi telefonă s-o invite la o cină festivă, ea acceptă.

în general, seratele pe care le organiza Maggie erau fastuoase, aşa că Maria se îmbrăcă într-o rochie de seară lungă, decoltată, roşie, pe care o asortă cu colierul cu diamante şi rubine pe care i-l făcuse cadou Ari şi cu cerceii din acelaşi set. Chemă o coafeză la ea acasă şi se machie cu grijă: în jurul ochilor desenă liniile acelea negre, groase, în stilul propriu, iar buzele şi le rujă într-o nuanţă palidă, aşa cum era la modă. Maggie o asigurase că

ceilalţi oaspeţi erau, cu toţii, prieteni care dezaprobau căsătoria

Capitolul 2

pripită a lui Ari.
Ajunse la apartamentul lui Maggie, iar aceasta se grăbi s-o întâmpine în hol.
- îmi pare foarte rău, îi spuse ea, sărutând-o pe amândoi obrajii, dar Ari e aici.

Maria tresări. -Cum...?

- A venit mai devreme, să vorbească cu baronul, a observat că ne pregăteam pentru dineu, a aflat că urma să vii şi tu, aşa că s-a invitat singur. I-am spus că n-aveam loc la masă, dar mi-a răspuns că putea să se ghemuiască undeva, pe braţul scaunului meu... Pur şi simplu, n-am mai putut să scăpăm de el. Am încercat să-ţi telefonez, dar Bruna mi-a zis că deja plecaseşi.

Maria o întrebă îngrozită:

- E şi doamna Kennedy cu el?

Era pregătită să facă stânga-mprejur şi să plece.

- O, Doamne fereşte, nu! Nute-aş supune la un asemenea chin. întrebarea e: faci faţă dacă e şi el aici?
Maria simţi cum i se înmuiau picioarele, dar n-avea de gând să plece nici în ruptul capului, doar pentru că omul acela se trezise să strice petrecerea.
- Rămân, spuse ea, dar să mă aşezi, te rog, la capătul opus al mesei.
Ea intră în sufrageria lui Maggie, cu pereţii acoperiţi cu lambriuri elegante şi cu covor Aubusson pe jos, iar Ari se ridică în picioare. Făcu un pas înainte, ca şi cum ar fi vrut s-o îmbrăţişeze, dar ea înclină uşor din cap, în loc de salut, iar apoi se întoarse să vorbească cu o altă invitată. Simţind cum toate privirile erau aţintite asupra lor, avu grijă să se poarte cu cea mai mare degajare.
- Maria e pe cale să devină vedetă de cinema, le spuse Maggie celor adunaţi înjurul mesei.

La auzul acestei veşti, năvăliră cu întrebările: despre ce era

Capitolul 3

filmul, cine era regizorul, unde filmau, cine erau ceilalţi actori? Maria le răspunse, bucuroasă că Ari era martorul triumfului ei. El o felicită, iar privirile li se întâlniră scurt, atunci când ea, perfect calmă, îi mulţumi.

Masa fusese aranjată pentru şaisprezece persoane, iar Maria băgă de seamă că adăugaseră un loc în plus pentru Ari, cât mai departe de ea. Totuşi, îl vedea bine în oglinzile imense, Régence, de pe pereţi - iar el, la fel, pe ea. Măriei nu-i venea deloc uşor să se afle în acelaşi loc cu el, dar să nu mai fie cu el. îşi aminti de toate cinele la care şezuseră unul lângă celălalt, iar el, pe sub masă, îşi strecura mâna pe sub rochia ei, în timp ce ea îşi ţinea o mână pe pantalonii lui, conversând, cu aerul cel mai firesc din lume, despre operă. Privirile li se întâlniră în oglindă, iar ea se întrebă dacă şi el îşi amintea acelaşi lucru. Maria fu prima care îşi întoarse privirea.

în timpul aperitivului cu foie gras, Maria discută cu cei din stânga şi din dreapta ei despre filmele pe care le văzuseră în ultima vreme. Ea spuse că fusese dezamăgită de Romeo şi Julieta al lui Zeffirelli; în schimb, o fascinase 2001: Odiseea spaţială, care n-avea foarte multe dialoguri, dar obţinea un efect impresionant prin felul în care fusese folosită muzica clasică.

în timp ce se servea primul fel de mâncare, filet de boeuf aux truffes, înjurul mesei începură discuţii despre politică. Cu toţii erau de părere că preşedintele de Gaulle trebuia să demisioneze după protestele studenţilor, cei mai mulţi erau îngrijoraţi din cauza victoriei lui Nixon la alegerile prezidenţiale din Statele Unite şi aprobau manifestaţiile americanilor împotriva războiului din Vietnam

- Altfel ar fi stat lucrurile, bineînţeles, dacă n-ar fi murit Bobby Kennedy, spuse unul dintre oaspeţi. El ar fi câştigat alegerile şi ar fi retras trupele americane din Vietnam

Urmă un moment de tăcere, în care cu toţii îşi amintiră că noul soţ al cumnatei lui Bobby se afla la acea masă.

- Mi-e milă de Rose Kennedy, spuse Maggie. I-au murit trei fii şi o

Capitolul 4

fiică, iar o alta e internată într-un ospiciu. Nu ştiu cum poate o femeie să facă faţă atâtor nenorociri.
- Se zvoneşte că cei din clanul Kennedy sunt blestemaţi, n-aţi auzit? adăugă o altă femeie de la masă. E ciudat ca o familie să aibă parte de atâtea năpaste.

- Superstiţii prosteşti! interveni Ari pe un ton aspru. Maria îi

întâlni privirea în oglindă. îl întrebă:

- Ce-i cu tonul ăsta vehement, Ari? Ţi-e teamă să nu te molipseşti

şi tu?
- Credeam că eşti prea inteligentă să crezi în bazaconii de-astea, îi răspunse el.
- Iar eu credeam că eşti prea inteligent să te căsătoreşti cu o profitoare, ripostă Maria. Dar ego-ul nemăsurat al bărbaţilor îi face să ajungă în cele mai nepotrivite paturi.
Preţ de o clipă, Maria crezu că Ari avea să-şi piardă cumpătul. El îşi împinse scaunul în spate, se ridică şi înconjură masa, îndreptându-se spre ea. Câţiva bărbaţi se pregăteau deja să se ridice, dacă ar fi fost nevoie să intervină ca să-l oprească. Oare avea de gând s-o atace? Maria îşi păstră calmul, cu un zâmbet slab pe buze.
Odată ajuns în faţa Măriei, Ari îşi puse mâinile pe obrajii ei, îi împinse capul pe spate şi o sărută cu foc pe buze; apoi îi şopti la ureche:
- Dar eu pe tine te iubesc.
Maria se îmbujoră şi-şi duse şervetul la faţă, ca să-şi dea răgaz să-şi revină, iar Ari se întoarse la locul lui.
Maggie o întrebă:
- Eşti bine?
Maria reuşi să dea din cap, dar nu era nici pe departe bine. Atingerea buzelor lui şi parfumul atât de familiar o zdruncinaseră de-a binelea. îi treziseră un dor profund. Acum îi venea să plângă. Era prea dureros.

Tot restul serii, ea îi ocoli privirea lui Ari şi stătu de vorbă doar cu

Capitolul 5

cei din imediata ei apropiere. Bău un pahar de vin, apoi unul de coniac, în timp ce domnii îşi aprindeau trabucurile. De îndată ce i se ivi ocazia, ca să nu pară prost-crescută, îi ceru scuze lui Maggie şi-i spuse că trebuia să plece.
- înţeleg, ma cherie, zise Maggie, îmbrăţişând-o. Portarul o să-ţi cheme un taxi.
Atunci apăru Ari.
- Nu, o duc eu cu maşina. Mergem în aceeaşi direcţie.
Maria tocmai se pregătea să respingă oferta lui, dar Ari deja îi ţinea haina - blana pe care chiar el i-o cumpărase. Nu mai avu putere să se împotrivească.

- Eşti sigură? o întrebă Maggie, facându-i semn din priviri să aibă

grijă. Maria dădu din cap în semn că da.

- Mă descurc.

Ea urcă pe bancheta din spate a Rolls-Royce-ului şi se trase spre fereastră, ca să lase spaţiu între ei. N-aveau mult de mers, aşa că trebuia doar să aibă răbdare şi să nu-şi piardă prezenţa de spirit.
- Mă bucur foarte mult că o să joci într-un film, începu Ari. Ai mai lucrat cu Pasolini?
- Nu, dar îi admir creaţiile. A câştigat Leul de Argint la Festivalul de la Veneţia, cu filmul despre viaţa Sfântului Matei. Are un fel original de a vedea lucrurile.
Apoi îl întrebă despre Proiectul Omega, despre contractele cu coloneii, iar el îi răspunse că negocierile nu avansaseră deloc.
- Prea multă birocraţie din toate părţile. Primesc aprobare dintr-un loc, iar apoi altcineva, de la un alt nivel, o anulează. Niarchos încă dă târcoale, nu ne lasă în pace.
- Sunt sigură că tu o să câştigi, spuse ea, urmărind câţiva stropi de ploaie care se prelingeau pe fereastra maşinii.
Ajunseră în faţa blocului în care locuia Maria. Ea puse mâna pe clanţă, dar Ari o opri.

- N-am putea să mai stăm puţin de vorbă?

Capitolul 6

- Despre ce vrei să vorbim? Despre jurămintele tale de la nuntă?

El oftă.

- Ştiu că n-am nici un drept să spun asta, dar mi-e dor de tine. Nu pot să dorm, nu pot să gândesc limpede. Aş vrea ca lucrurile să stea altfel.

Era tot cu mâna pe braţul ei, iar ea i-o îndepărtă şi-i spuse:

- N-am de gând să-ţi flatez orgoliul şi să-ţi spun cât de tare m-ai rănit, dar cred că ştii. Acum eşti căsătorit, nu poţi să continui să te joci cu sentimentele mele. Du-te acasă, la soţia ta.

El clătină din cap.

- E în New York, s-a dus acolo pentru zilele de naştere ale copiilor

ei.

- Şi de ce n-ai însoţit-o, doar eşti noul lor... ce eşti, de fapt? Tatăl

lor vitreg? Ari zâmbi.

- Am auzit că ai declarat că eu sunt noul lor bunic.

- înţelegi de ce, doar ai peste şaizeci de ani, iar ei au - cât? - şapte şi zece?

Maria închise ochii. Şi Omero ar fi împlinit şapte ani. O ucidea gândul că fusese înlocuit cu fiul lui Jackie, că Ari se juca în apele mării cu John, ca un tată atent şi grijuliu, aşa cum fusese cu Alexander.

- Nu vreau să vorbesc despre Jacqueline sau despre copiii ei. Aş vrea... începu el, melancolic. Aş vrea să fim din nou prieteni.

- Cu prietenii nu te porţi aşa cum te-ai purtat tu cu mine.

- De fapt, îmi retrag cuvintele. Nu vreau să-mi fii prietenă. Vreau să fii iubita mea, partenera mea de nădejde, sprijinul meu, sfătuitoarea mea - asta vreau.

îi luă mâna şi i-o sărută.

- Am sperat - bănuiesc că e o prostie - dar aş vrea să poţi să faci abstracţie de faptul că sunt însurat şi să continuăm ca înainte.

Ea se străduí să pară furioasă. Cuvintele lui trădau aroganţă,

Capitolul 7

nesimţire, egoism... dar simţi cum era pe cale să-i dea lacrimile. Se stăpâni însă.
Ari o luă în braţe.
- îmi pare rău, îngăimă el. îmi pare foarte rău.
Cu capul pe pieptul lui, Maria începu să plângă. îi spuse, cu o tristeţe adâncă în glas:
- Pe când eram împreună, lucrul cel mai important pentru mine era faptul că mă simţeam cu adevărat iubită. Nimeni nu mă iubise până atunci. Nici cei din familia mea, nici Battista. M-ai făcut să mă simt centrul universului tău.
- încă eşti, îi şopti el, iar ea scoase un oftat adânc.
- Nu te cred. Nu acum. Mă întreb dacă m-ai iubit vreodată sau dacă doar m- ai amăgit vreme de nouă ani.
Ari scoase un sunet ciudat, iar ea se trase puţin în spate ca să poată să-l privească. Şi el plângea.
- întotdeauna te-am iubit şi o să te iubesc întotdeauna. Biata, frumoasa, scumpa mea Maria! Am făcut un lucru groaznic şi aş vrea să pot să dau timpul înapoi. Mi-e dor de tine în fiecare zi, în fiecare clipă.
Maria nu-l mai văzuse niciodată plângând, era uimită. Bărbaţii greci nu plângeau. Şoferul era de cealaltă parte a geamului despărţitor, privind înainte. N-ar fi trebuit să-şi vadă şeful în starea aceea.
- Haide să urcăm, spuse ea. Doar cât să bem un pahar.
Bruna dormea, aşa că Maria găsi paharele şi o sticlă de coniac Napoléon. Se aşezară pe canapeaua din salon, se îmbrăţişară şi continuará să stea de vorbă. Ea bău mai mult decât ar fi trebuit; ştia că a doua zi avea să fie mahmură şi chinuită de o groaznică durere de cap, dar cum altfel să facă faţă valului de emoţie care o copleşea?
începură să se sărute, ezitant la început, ca doi adolescenţi. Foarte încet, prinseră să se mângâie şi să-şi dea jos hainele, apoi făcură dragoste. Totul fu mai intens şi mai frumos decât oricând. Apoi se duseră în dormitor, iar el adormi cu braţele petrecute în jurul ei, strângând-o tare, de parcă îi era teamă să nu i-o fure cineva.

Maria rămase trează, ascultându-i răsuflarea şi simţind cum

Capitolul 8

începea s-o doară capul. Acum nu mai era cale de întoarcere. Nu putea să-l dea afară de dimineaţă şi să-i spună că făcuse doar o excepţie. Aşa trebuia să se întâmple. Cu destinul nu te pui.

O mică parte din ea se simţea triumfătoare. Poate că doamna Kennedy avea inelul pe deget, dar era limpede că inima lui nu-i aparţinea

Capitolul 1

.New York iarna anului 1968

După incidentul cu kako mati, Jackie se temu să mai rămână singură pe Insula Skorpios. Cuvintele bătrânei o răvăşiseră; rămase tulburată chiar şi după ce un preot făcu o slujbă cu apă sfinţită, din care ea nu înţelese nimic. Era groaznic de neplăcut să ştii că cineva din ţara ta adoptivă îţi era atât de ostil. Crezuse că avea să se simtă în siguranţă pe o insulă privată din Marea Mediterană, dar pericolul parcă o urma oriunde mergea.
Ploua în fiecare zi, iar marea era agitată, nu se mai putea înota. O mistuia dorul de copii; ţinea perne la piept, drept consolare, iar seara, după ce vorbea cu ei la telefon, trebuia să bea ceva tare.
Simţi o mare uşurare atunci când, la sfârşitul lui noiembrie, se urcă în avion să plece la New York pentru tripla sărbătorire, a zilelor lor de naştere şi a Zilei Recunoştinţei. Apoi îl convinse pe Ari să li se alăture ca să petreacă împreună Crăciunul, în Manhattan. Jackie îi invitase de sărbători şi pe părinţii ei, dar primise doar un răspuns scurt şi rece, cum că îşi făcuseră deja alte planuri. Lee nici nu se mai deranja să-i răspundă la telefon, iar asta o durea pe Jackie. Nu ştia cum să refacă legătura cu sora ei şi nici n-avea putere să încerce.
- N-am putea să locuim la New York pe parcursul anului şcolar şi să ne petrecem vacanţele în Grecia? îl întrebase ea pe Ari.
Zilele în care fusese singură pe Skorpios îi arătaseră că nu putea să rămână acolo iarna.

Vrei să închei afaceri cu coloneii greci prin intermediul unor legături telefonice pline de pârâituri? o tachinase el. Oi fi având eu talentul de aconvinge oamenii, dar asta ar fi prea mult.
- Am putea să ne întoarcem cu avionul în Europa ori de câte ori ar fi nevoie, dar să rămânem aici în cea mai mare parte a timpului, până la primăvară, ca să pot să fiu cu copiii, îl rugase ea.
Oare de ce nu negociase toate astea înainte să se căsătorească? Nu gândise limpede, asta era explicaţia.
- în Elveţia există nişte şcoli internaţionale cu internat excelente, îi răspunsese el. Dacă cei mici ar merge acolo, ai putea să ajungi la ei în două ore, zburând cu avionul de la Atena. Dacă vrei, îţi pun eu la dispoziţie un avion!
Jackie nu suporta internatele. Nu erau potrivite pentru copiii ei. Prietenii lor, familia lor, cu toţii erau la New York, oraş în care existau posibilităţi să faci studii de înaltă clasă.
Discuţia avusese loc pe un ton degajat, binevoitor, dar nu ajunseseră la nici o concluzie înainte ca Ari să se întoarcă în Europa, după Anul Nou.
- O să fiu tot pe drumuri în următoarele două luni, îi spusese el lui Jackie. Ce-ar fi să rămâi aici? Echipa mea de pază o să fie cu voi tot timpul şi o să aibă grijă să nu vi se întâmple nimic, ţie şi copiilor.
Jackie hotărâse să încerce acea variantă. Caroline şi John aveau nevoie de ea la New York şi, sub umbrela protectoare a banilor lui Ari, aveau să fie mai în siguranţă. Ari îi promisese să vină la ei ori de câte ori aveau să i-o permită afacerile.
în scurt timp, Jackie se obişnui să facă naveta peste Atlantic, aşa cum alţii făceau naveta peste Podul Brooklyn. Era uşor când soţul era deţinătorul unei linii aeriene. Ea şi Ari duceau vieţi separate, dar, din multe puncte de vedere, asta îi convenea lui Jackie, aşa cum se întâmplase şi în primii ei ani de căsnicie cu Jack. Putea să meargă la călărie, la cumpărături, putea să se întâlnească cu prietenii ei de la New York, iar apoi să zboare până la Paris, unde petrecea câteva zile cu soţul, după care se întorcea la copii şi la apartamentul ei.
Ori de câte ori ieşea pe uşă, o aştepta o gardă de corp pe care i-o angajase Ari pentru pază. Avea mai mulţi bani de cheltuială decât avusese vreodată în viaţa ei. Dispunea de o sumă de treizeci de

mii de dolari pe lună, iar Ari îi spusese să trimită facturile mai mari la biroul Olympic Airways de la New York. Acum putea să meargă la magazinele unor creatori de modă celebri, de unde să-şi aleagă şase sau opt toalete o dată, iar asta era ceva nou şi-i plăcea la nebunie. îşi cumpăra pantofi, poşete, paltoane, rochii de seară şi haine pentru copii. Dulapurile şi şifonierele miroseau a haine noi.
începu să planifice cu mare grijă vacanţa de vară; invită grupuri de oaspeţi care să stea, din iunie până în septembrie, fie pe insulă, fie la bordul Christinei şi să ia parte la sărbătorirea celor patruzeci de ani pe care îi împlinea. Totul avea să fie o lungă petrecere în soare, cu înot, sporturi pe apă, muzică live şi dans. O cuprindea melancolia gândindu-se că sora ei îi refuzase invitaţia, dar poate că era mai bine aşa. După trauma din 1968, anul ăsta îi era rezervat ei, ca să se refacă.
în data de ^ ^ august, Ari şi copiii erau la bordul Christinei împreună cu nişte prieteni americani, când el primi un telefon prin care i se spuse că un avion Olympic Airways fusese deturnat. în anul acela avuseseră loc mai multe astfel de incidente; la fiecare două săptămâni apărea în ziare câte o ştire despre aşa ceva. Pe Jackie o îngrozea gândul că un om înarmat cu un cuţit sau cu un pistol era capabil să ameninţe pasagerii şi să oblige un pilot să schimbe direcţia avionului. Cei mai mulţi dintre cei care comiteau astfel de acte aveau vederi politice de stânga şi cereau să fie duşi în Cuba comunistă, dar, nu se ştia de ce, atacatorul de pe avionul lui Ari cerea să meargă în Albania.
Ari îşi petrecu după-amiaza la telefon, vorbind cu poliţia şi cu personalul de la sol al aeroportului din Atena. La bord se aflau douăzeci şi opt de pasageri, inclusiv o femeie însărcinată care spunea că nu se simţea bine.
Chiar înainte de ora cinci, Ari o anunţă pe Jackie că urma să decoleze cu elicopterul spre Atena.
- O să mă ofer s-o înlocuiesc pe femeia însărcinată şi, odată ajuns în avion, o să cad la o înţelegere cu teroristul.

- Nu! ţipă Jackie.

Inima îi bătea să-i sară din piept, iar urechile începură să-i ţiuie.

Ari păru surprins de reacţia ei violentă.

- Nu lipsesc mult. E cea mai bună cale de a pune capăt situaţiei, îi spuse el, sărutând-o pe frunte.

Jackie auzi zgomotul elicelor elicopterului şi îl prinse de cămaşă.

- Te rog, nu pleca. Te rog, îl imploră ea.

- Vmo-ţi în fire, o rugă el. Du-te jos, la parter, şi odihneşte-te. Poate că azi ai stat prea mult în soare.

Apoi îi făcu semn unui servitor şi-i spuse:

- Condu-o, te rog, pe doamna Onassis în camera ei şi du-i un pahar cu apă.

Pe când cobora scările spre dormitor, Jackie se simţi foarte slăbită; odată ajunsă acolo, se întinse pe cuvertura de mătase. Tâmplele încă îi pulsau, simţea cum o cuprindea panica. Dacă murea Ari? Cine o s-o mai apere după aceea? Cine o să mai aibă grijă de copiii ei? O treceau valuri de căldură, iar în clipa următoare începea să tremure de frig. Oare era bolnavă? Să fi avut dreptate Ari, oare stătuse prea mult în soare?

După ceva timp, se forţă să se ridice, făcu un duş rece şi se îmbrăcă pentru cină, dar inima tot îi bătea cu putere, ca o pasăre care se zbătea într-o colivie. încercă să se rujeze, dar îi tremura mâna. Important era să n-o vadă copiii în starea aceea. Sună să i se aducă un pahar de martini cu votcă, pe care îl bău din trei înghiţituri.

- Vă caută domnul Onassis la telefon, îi spuse un majordom, iar ea ţâşni în picioare şi se repezi la receptor.

- S-a terminat, îi spuse Ari. Teroristul s-a predat. Mai trebuie să vorbesc cu poliţia, dar mă întorc până la ora la care te culci. Eşti bine?

Jackie răsuflă uşurată.

- Acum, da.

Rămase ea însăşi uimită de felul în care reacţionase în ziua aceea. Oare ce-o determinase să-şi piardă cumpătul într-un asemenea hal? întotdeauna se considerase un om puternic. Şi chiar era. Dar n-ar fi rezistat dacă i-ar fi murit şi cel de-al doilea soţ. Gândul că Ari era în pericol îi declanşase atacul de panică. Cu puţin noroc, asta n-avea să se mai întâmple niciodată.

La o săptămână după atac, într-o seară, Jackie porni la plimbare împreună cu Ari prin pădurile de pe Insula Skorpios. Odată ajunşi pe o plajă izolată, el se întoarse ca s-o sărute, apoi o trase în jos, pe nisip.
- Trebuie să mă întorc să-i ajut pe copii să se pregătească pentru cină, protestă ea, râzând.
- Atunci o să fiu rapid, spuse el, trăgându-i caftanul peste cap şi azvârlindu-i sutienul la o parte, ca să poată să-i sărute sânii săraţi.
- Eşti sigur că nu ne vede nimeni?
Jackie privi spre insula care se vedea la orizont. O mică barcă cu motor, tocmai dispărea în zare.
- Sunt sigur, spuse el, iar apoi îşi dădu jos pantalonii scurţi şi-i desfăcu picioarele cu genunchiul.
Jackie se bucură că el terminase repede; prefera patul lor mare şi comod, nu nisipul care o zgâria pe spate; ştia că ţânţarii începeau să înţepe de îndată ce dispăreau ultimele raze ale soarelui. Dar lui Ari îi plăcea să facă sex în tot felul de locuri - în avion, pe bancheta din spate a maşinii sau afară, în aer liber, iar ea era mulţumită să-i facă pe plac. îi plăcea să facă sex cu el; era un amant talentat.
Două zile mai târziu, după ce barca le aduse ziarele internaţionale, Jackie luă unul dintre ele, citi titlurile şi strigă:
- Telis, hai să vezi!
Pe prima pagină apărea o imagine destul de neclară cu ei doi, făcând sex pe plajă. Jackie simţi cum îi creştea pulsul, iar în urechi îi reîncepu ţiuitul familiar.
- Cum au reuşit să facă pozele astea? întrebă ea cu glas ascuţit, în timp ce Ari citea articolul. Eu am crezut că suntem în siguranţă aici. Mai mult ca sigur că au venit pe insulă şi ne-au spionat.
Simţind că îi creştea temperatura, îşi duse mâna la frunte. Se gândea la tot felul de catastrofe, iar temerile o năpădeau precum nişte stafii furioase.
- Nu exagera, îi spuse Ari, nepăsător. Fotografii treceau pe acolo şi, pur şi simplu, au avut noroc. Din fotografie nu se distinge nimic clar. Şi apoi, care-i problema dacă află oamenii că facem dragoste pe propria noastră plajă?
Jackie se aşează şi-şi cuprinse genunchii cu braţele, încercând să-şi potolească bătăile inimii.

- Ar fi putut să aibă o armă în loc de aparatul de fotografiat, îi spuse ea în şoaptă.

- Dar n-au avut. Ari o privi încruntat.

- Tremuri. Ce s-a-ntâmplat? Nu merită să te superi pentru atâta

lucru.

Jackie închise ochii şi începu să respire adânc, străduindu-se să se calmeze. De ce se speria atât de tare? Se căsătorise cu Ari ca să se simtă în siguranţă. Totuşi, atacurile de panică erau din ce în ce mai violente. Ce se întâmpla cu
ea? '

în septembrie, Jackie zbură la New York împreună cu copiii, pentru începerea noului an şcolar. într-o zi, ea şi John se hotărâră să facă o plimbare cu bicicleta prin Central Park. Tocmai ieşeau din bloc, iar John urcase pe bicicletă, gata să pedaleze, când, de după nişte tufişuri, le sări în faţă un bărbat. Se zări, preţ de o clipă, lumina bliţului, apoi se auzi sunetul puternic al aparatului de fotografiat. John încercă să întoarcă bicicleta şi fu cât pe ce să cadă. Jackie scoase un ţipăt şi îl apucă de braţ.

Ofiţerul de la Serviciul Secret care îl păzea pe John şi care era la doar doi paşi în spatele lor, îl prinse pe bărbat în câteva secunde, ajutat de garda de corp, dar Jackie era într-o stare de panică în toată regula. îşi trânti bicicleta pe trotuar şi se repezi înapoi în bloc, trăgându-l pe John după ea; inima îi bătea cu putere, mintea îi era blocată, urechile îi ţiuiau- toate simptomele deja ştiute.

- Nu e nici o problemă, mamă, încercă John s-o liniştească. Era doar un fotograf.

Jackie auzea ce spunea el, dar creierul nu reuşea să găsească înţelesul cuvintelor. îl trase pe John în lift, tremurând. Fruntea îi ardea. Oare era un fel de gripă?

Ajunsă în apartament, îşi turnă un pahar de votcă şi-şi aprinse o ţigară; mâinile încă îi tremurau.

- Nu putem să mergem acum în parc, mamă? o întrebă John, dar ea îi făcu semn să plece.

Trebuia să-şi liniştească bătăile inimii şi să-şi tragă sufletul. Agentul Serviciului Secret îi însoţise până la etajul al cincisprezecelea, iar acum stătea lângă ea.

- Vă simţiţi bine, doamnă Onassis? o întrebă el, îngrijorat.
Ea dădu din cap în semn că da, însă nu putea să vorbească şi nici nu putea să-l privească în ochi.
- E un fotograf independent, îl cheamă Ron Galella. I-am luat filmul din aparat, dar el o ţinea una şi bună că avea tot dreptul să vă fotografieze, pentru că eraţi într-un loc public. Doamnă Onassis, sunteţi foarte palidă, zise el, încruntându-se.
Jackie deschise gura; ar fi vrut să exprime în cuvinte groaznica tulburare care pusese stăpânire pe ea. Din păcate, reacţiile ei de panică erau tot mai intense în ultima vreme.
- De ce nu-mi spuneţi ce vă frământă? o întrebă agentul pe un ton blând.
Ochii lui Jackie se umplură de lacrimi. Clipi de mai multe ori, ca să nu izbucnească în plâns.
- De fiecare dată îmi vine în minte acel moment, spuse ea în şoaptă. Momentul în care s-a auzit o explozie, iar o parte din scalpul lui Jack a zburat în aer, continuă, trasând cu mâna în aer un semicerc. Au trecut aproape şase ani, dar eu tot mă simt de parcă sunt în timpul acelui atac de la Dallas. îmi creşte temperatura, nu mai pot să respir şi am palpitaţii...
Agentul clătină din cap.
- E vorba despre anxietate acută. Am observat simptomele astea la soldaţii care se întorc din teatrele de război. Cred că aveţi nevoie de ajutor de specialitate.

- Se poate face ceva?

El dădu din cap în semn că da, cu o expresie gravă pe faţă.

Capitolul 1

Cred că trebuie. Nu puteţi să trăiţi aşa.Tragonisi, Grecia 15 august, 1969

Maria îşi petrecu vacanţa cu nişte prieteni pe insula privată Tragonisi, chiar lângă Mykonos. Filmările pentru Medeea fuseseră destul de solicitante, dar ea se bucurase să înveţe tot ceea ce era legat de munca unui actor pe un platou de filmare şi spera să mai primească roluri. Acum avea nevoie de odihnă. Era ziua ei onomastică, iar prietenii aveau de gând să organizeze o mică petrecere în seara aceea, la un restaurant de pe plajă renumit pentru preparatele lui cu homari. Maria îşi petrecu ziua stând pe nisip şi bucurându- se de liniştea din jur.

între plaja aceea şi Mykonos era un canal pe care treceau iahturi, iar ea îşi tot arunca privirea într-acolo, ca să vadă dacă nu cumva trecea Christina. Ştia că Ari şi doamna Kennedy (aşa cum continua ea să-i spună) erau pe iaht, împreună cu nişte prieteni. Ari nu mai reuşise să scape şi să vină la ea din 26 iunie, când se întâlniseră la Milano ca să viziteze mormântul lui Omero. Măriei îi era foarte dor de el.

Lui Ari îi era mai uşor să-şi facă timp pentru ea atunci când se aflau amândoi la Paris, toamna sau iarna. Avenue Georges Mandel nu era departe de Avenue Foch. în serile în care îl aştepta, Maria stingea lumina de deasupra uşii de la intrare, ca nu cumva să-l surprindă vreun fotograf intrând sau ieşind. Era mai bine să nu afle doamna Kennedy despre reînnoirea relaţiei lor, fiindcă s-ar fi putut ca ea să le pună beţe-n roate.

Dacă Maria ar fi reflectat serios la tot ce pierduse în ultimul an, nu s-ar mai fi oprit din plâns. în schimb, încerca să se bucure de timpul pe care îlpetrecea cu Ari. Perioada aceea de trei luni şi jumătate în care nu-şi vorbiseră fusese un adevărat chin. Prefera să-i fie amantă decât să nu-l aibă deloc în viaţa ei.
Acum stătea sub umbrela de soare, profund relaxată. Nu se auzeau decât câteva sunete slabe, îndepărtate: cântecul greierilor, valurile, nişte voci purtate de adierea brizei. Auzi un elicopter apropiindu-se, dar, în loc să treacă pe deasupra ei, zgomotul devenea tot mai puternic. Maria deschise ochii, apoi se feri cu mâna de lumina puternică a soarelui şi văzu că elicopterul se pregătea să aterizeze pe un câmp din spatele plajei. Se ridică să vadă ce se întâmpla, apoi zări o siluetă bine cunoscută. Doar nu era - oare el să fie? Zâmbi cu gura până la urechi în timp ce Ari, îmbrăcat într-un costum gri, elegant, cu cămaşă albă şi cravată gri, se apropie de ea.

- La mulţi ani de ziua numelui!

Ari se aplecă sub umbrelă şi o sărută.

- Mulţumesc că ţi-ai amintit, îi răspunse ea, mişcată.

El scotoci puţin în buzunar, apoi scoase o cutie de bijuterii.

- O mică dovadă a iubirii mele.

Maria deschise cutia în care se afla o pereche de cercei de aur alb, cu diamante, în stil art deco.
- Sunt superbi! exclamă ea. Mulţumesc! Dar cel mai frumos cadou e să te văd. Poţi să rămâi?
- Am o oră liberă. însă nu sunt îmbrăcat pentru plajă. Mergem...? întinse mâna să o ajute să se ridice şi se îndreptară spre vilă. Făcură împreună un duş rece, apoi făcură dragoste pe patul de sub ventilatorul zgomotos din tavan.
- Ce dor îmi era, spuse el stând întins lângă ea şi mângâindu-i trupul. Cu Jackie, parcă fac dragoste cu un cadavru. Ei nu-i prea place sexul, nu aşa ca ţie.

- Nu vreau să aud astfel de lucruri, zise Maria acoperindu-şi urechile cu palmele, dar adevărul era că îi făcea plăcere să afle acel detaliu.
Ştia că doamna Kennedy refuza să încerce unele practici mai aventuroase, care le plăceau ei şi lui Ari; din spusele lui, ea doar stătea pe spate, cu picioarele desfăcute.
O deranjase să vadă în ziar fotografia în care cei doi soţi fuseseră surprinşi făcând dragoste pe plaja Insulei Skorpios - apoi se uitase mai bine la unghiul din care fusese luată imaginea. Cu siguranţă că fotograful se ascunsese în spatele casei de pe plajă.
Asta îi trezise Măriei bănuiala că Ari îl angajase chiar el ca să facă poza respectivă şi s-o dea presei. Nu era îndeajuns de mulţumit că se căsătorise cu fosta primă-doamnă a Statelor Unite - voia ca întreaga lume să-l vadă cum făcea sex cu ea.
- Mi-e dor de superbele tale coapse, îi spuse el apucând-o de picior. Jackie e doar piele şi os. Ciuguleşte ca o pasăre şi face sport tot timpul.
- E sănătos aşa, zise ea, apoi îl ciupi de talie. Ar trebui să-i urmezi exemplul.
- O fi sănătos, dar nu-i deloc sexy, răspunse el, apoi se lăsă mai jos şi-şi îngropă faţa între picioarele ei.
Ari şi Maria îşi reluară vechile obiceiuri: vorbeau în fiecare seară la ora şase, întotdeauna în greacă. Dacă Jackie întreba cine era la telefon, Ari putea s-o mintă, spunându-i că era Costa Gratsos. Atunci când Ari îi spunea „Costa" în mijlocul discuţiei, Maria ştia că „Văduva" era pe-aproape.
în timpul acelor convorbiri, Ari îi spunea Măriei cam tot ce avea pe suflet. Alexander, fiul lui, era în continuare îndrăgostit nebuneşte de modelul Fiona Thyssen, iar legătura dintre ei nu părea să dea semne că s-ar fi răcit.
- Alexander mi-a spus că ea nu vrea să primească daruri de la el dacă sunt cumpărate cu banii mei. îi plac doar cele pe care i le cumpără din câştigul lui.
Ari părea stupefiat de o asemenea idee.
- Cred că-mi place de ea, spuse Maria. Ştiu că situaţia nu e ideală, dar le doresc lui Alexander şi Christinei să aibă parte de parteneri care să-i iubească pentru ceea ce sunt, nu pentru banii tăi.

- Dar ea n-are nici o reţinere să meargă la vila lui de la Atena, pe care am cumpărat-o eu, bombăni Ari.
- Asta-i o chestiune practică. Eu locuiesc în apartamentul pe care mi l-ai cumpărat tu, dar cred că ţi-ai dat seama până acum că nu mă interesează milioanele tale.
- Ştiu, îi spuse el pe un ton plin de căldură, care se schimbă apoi brusc. N-ai putea să-ţi crezi ochilor dacă ai vedea cât cheltuieşte Jacqueline pe îmbrăcăminte. Primesc facturi de haine care sunt echivalentul produsului intern brut al unei mici ţări africane. Şi totuşi, ea nu poartă decât blugi şi tricouri.
Maria se abţinu de la comentarii, dar reţinu ideea. Fiecare bilă neagră pe care o primea rivala era un punct în favoarea ei.
- Ce se mai aude cu Proiectul Omega?
- Merge în direcţia cea bună. Am devenit acţionarul majoritar al unei companii petroliere britanico-americane, mai am una pe care, practic, eu o conduc, iar arabii sunt cu urechile ciulite, spuse Ari, părând mulţumit de el însuşi.
- Asta-i ambiţia ta, să deţii monopolul asupra petrolului în lume? Pentru că bănuiesc că există legi care nu permit asta.
- Mai întâi, cei puşi să le aplice ar trebui să afle.
Maria ştia că imperiul lui Ari era o vastă reţea de companii-fantomă, cu sediul în diverse ţări şi înregistrate sub nume diferite. Acea manevră îl scăpase de închisoare în 1954, atunci când îl arestaseră americanii.
- Şi planul legat de Niarchos? S-a retras din cursă?
- încă nu, dar, dacă totul merge aşa cum am plănuit, o să-l distrug înainte să se încheie treaba.
- Ce părere are doamna Kennedy despre rivalitatea asta nebună dintre tine şi Niarchos? îl întrebă ea, chicotind.

- Nu ştie. Cu ea nu vorbesc niciodată despre afaceri.

Maria fu surprinsă, dar mulţumită să afle asta. încă un punct

pentru ea. Auzi cum se deschise o uşă, apoi Ari spuse:

- în fine, mulţumesc pentru cifre, Costa. Te sun mâine.

Noapte bună, iubirea mea, îi spuse ea cu tristeţe în glas,

înainte ca el să închidă şi să i se alăture soţiei.New York

februarie 1970

Jackie îşi dădu repede seama că Ari vorbea la telefon cu Maria Callas - iar asta se întâmpla foarte des. Ea avusese dintotdeauna o înclinaţie pentru limbi străine, iar cu greaca progresase destul de mult, dar nici nu era nevoie să înţeleagă cuvintele ca să ghicească de îndată când anume era Maria pe fir. Ari îi vorbea pe un anumit ton: blând, tandru, pus pe confesiuni.

Jackie înţelegea îndeajuns ca să-şi dea seama că discuta despre interesele lui financiare cu Maria, iar asta o deranja foarte tare; era ca şi cum părerea ei, a lui Jackie, nu conta deloc. O supăra şi faptul că el credea c-o prostea, prefăcându-se că vorbea cu Costa Gratsos - dar nu îl luă la întrebări. Şi ea avea prieteni bărbaţi, aşa că, la început, se resemnase cu gândul că şi el avea o prietenă. La urma urmei, Maria fusese o parte importantă din viaţa lui.

Dar, în scurt timp, deveni limpede că cei doi făceau mai mult decât să stea de vorbă la telefon. Prima oară când intrase la bănuieli fusese atunci când, într- o seară, îi telefonase lui Ari de la New York, la o oră târzie la Paris, şi i se spusese că nu era acasă. Ar fi trebuit să fie momentul perfect pentru ca ei doi să poată să vorbească: şase seara la ea şi ora de culcare pentru el.

- Am ieşit la un club de noapte cu nişte prieteni, îi explicase el.

Altă dată, Ari pretinsese că fusese la restaurant; apoi, la o serată, întotdeauna avea pregătit un nume de prieten, pentru ca explicaţia să pară plauzibilă. Totul părea firesc, în aparenţă, dar Jackie ştia. Doar fusese căsătorită vreme de zece ani cu Jack

Kennedy şi-şi dezvoltase talentul de a detecta infidelitatea. Ca şi în cazul lui Jack, şi acum se hotărî să nu-l înfrunt

epe soţul necredincios. Ce ar fi obţinut? Nu voia să divorţeze, iar Ari nu era genul de bărbat care să-şi schimbe apucăturile doar pentru că îi cerea ea. Atât timp cât relaţia dintre el şi Maria rămânea discretă, ea avea să închidă ochii. Aşa cum făcuse de nenumărate ori până atunci.
Viaţa lui Jackie la New York continua să fie afectată de ziarişti, în special de Ron Galella. Se aştepta în orice moment ca el să ţâşnească de după vreun copac sau să-l găsească ascuns în spatele vreunei uşi, de unde să sară la ea. Uneori el se deghiza, îşi punea barbă falsă sau pălărie, pe care o trăgea în jos, ca s-o poată lua prin surprindere şi să-i facă vreo două poze înainte ca ea să apuce să-şi acopere faţa cu poşeta. De fiecare dată când se întâmpla asta, lui Jackie îi bătea inima să-i sară din piept şi simţea că nu mai poate să respire; de fiecare dată se temea că el avea s-o împuşte mortal. Nu-i mai venea să iasă din apartament decât dacă era absolut necesar. Prefera să-şi primească prietenii la ea acasă decât să se aventureze afară.
Pe Ari îl înfuria insistenţa cu care o urmărea Galella, aşa că angajă nişte avocaţi care să depună plângere la poliţie împotriva lui. Trecură câteva luni până să ajungă la tribunal, iar presa îl susţinu în totalitate pe Galella, după ce acesta pledase că era dreptul lui să-şi câştige existenţa făcând fotografii în locuri publice. Nu fu deloc de mirare că, până la urmă, Galella scăpă basma curată.
- Ce fel de judecător e acela care-i permite unui bărbat să te terorizeze în halul ăsta? se întrebă Ari, nervos. O să le spun oamenilor mei să-l sperie.
- Nu, te rog, nu! îl imploră Jackie. O să apară toată tevatura în ziare. Trebuie să învăţ să-i fac faţă şi să nu-l mai las să mă afecteze. Ezită puţin, apoi continuă: unul dintre cei care asigură paza fiului meu mi-a spus că ar trebui să merg la un psihiatru.
- Ce aberaţii! îi răspunse Ari pe un ton dispreţuitor. Ce vrea, să te întinzi pe canapea şi să te apuci să-i destăinui ce vise erotice ai avut cutăticu'? Nu asta presupune psihiatria modernă?
Bănuise ea că Ari nu-i prea avea la inimă pe psihiatri.
- Nu chiar. E din cauza şocului pe care l-am suferit atunci când Jack a fost împuşcat chiar lângă mine şi care acum mă face să mă gândesc tot timpul la acel moment. Agentul de la Serviciul Secret

a lucrat în armată şi zice că soldaţii suferă de simptome similare după ce iau parte la lupte.
- Nu e acelaşi lucru, nu? Trebuie să încetezi să te mai gândeşti la trecut. Nici nu-ţi dai seama cât de des vorbeşti despre Jack, despre viaţa la Casa Albă şi despre ce s-a întâmplat la Dallas. Aş vrea să începi să trăieşti în prezent. Dacă la New York există un fotograf care te deranjează, soluţia e simplă: poţi să-ţi petreci mai mult timp în Europa.
- Dar copiii..., începu ea, apoi se opri.
Tot timpul se gândea la ei, mai ales acum, când se apropia vremea liceului pentru Caroline. Luase hotărârea definitivă ca amândoi copiii să-şi continue studiile la New York şi încerca să găsească tăria de a-i spune asta lui Ari, dar acum nu era momentul potrivit.
- Lasă bazaconiile cu psihiatria, repetă el. Nu vreau o soţie docilă, care să bage în ea tot felul de pastile menite s-o facă să uite de probleme şi care să nu mai fie în stare să lege o propoziţie. O să găsim o altă modalitate de a-l potoli pe domnul Galella.
Jackie află cu îngrijorare, dintr-un articol de ştiri moderne, că o parte dintre scrisorile pe care i le trimisese lui Ros Gilpatric, fermecătorul avocat care o curtase înainte ca ea să se mărite cu Ari, avea să fie scoasă la licitaţie. Nu-l mai văzuse pe Ros din martie 1968, dar auzise că ultima lui căsnicie era pe butuci. Jackie îşi stoarse creierii, încercând să-şi amintească ce-i scrisese şi sperând că nu era nimic compromiţător în ele.
După ce scrisorile apărură în presă, cea care îl făcu pe Ari să-şi iasă din pepeni fu un bileţel pe care Jackie i-l scrisese lui Ros în octombrie 1968, în care îl informa despre căsătoria ei pe Insula Skorpios.
Sper că ştii ce mult însemni şi o să însemni întotdeauna pentru mine, adăugase ea la final.
La vremea respectivă, i se păruse o încheiere nevinovată.
- Chiar atunci când noi eram în afurisita de lună de miere! răcni el la telefon. Mă faci să par un fraier! Nu accept să continui în secret legături cu alţi bărbaţi!
- N-am legături cu nimeni, protestă ea. Ce-a fost cu Ros s-a terminat înainte să ne căsătorim noi. Nu l-am mai văzut de-atunci.

- Trăieşti din banii mei, aşa că fa bine şi poartă-te aşa cum trebuie s-o facă soţia mea! urlă el. De-acum încolo, o să trebuiască să te descurci cu alocaţia pe care o primeşti în fiecare lună. Să nu mai văd că apar facturi pentru haine în conturile de la Olympic Airways.
- Pentru ce mă pedepseşti, Telis? Eu n-am greşit cu nimic.
Nu reuşi să-l facă s-o asculte. Ari continuă să urle încă vreo zece minute, fără pauză, iar apoi închise. Jackie rămase cu privirea în gol, nevenindu-i să creadă. înainte de căsătorie, Ari nu ridicase niciodată vocea la ea. Jackie nu ştiuse că era atât de irascibil, iar asta o surprindea într-un mod neplăcut.
Ea avusese dintotdeauna o puternică aversiune faţă de orice fel de conflict. îi amintea de certurile dintre părinţii ei, pe când era mică, şi de teama care o cuprindea la gândul că siguranţa traiului ei ar fi putut să se destrame. Ea şi Jack mai discutaseră uneori în contradictoriu, ca orice cuplu, dar nu ţipaseră niciodată unul la celălalt. Jackie nu suporta ca cineva să urle la ea. Asta o făcea să se închidă în ea însăşi.
N-avea de gând să-i telefoneze ea prima, după ce el se purtase atât de urât. Ari era cel care trebuia s-o sune şi, dacă era un bărbat bine-crescut, să-i ceară scuze.
între timp, se hotărî să afle, în secret, la ce fel de ajutor profesional ar fi trebuit să apeleze pentru atacurile ei de panică. Poate că agentul de la Serviciul Secret avea s-o ajute.Paris
primăvara anului 1970
- O să divorţez de ea, îi spuse Ari Măriei în timp ce luau cina la Maxim's.
Ea nu se aşteptase ca Ari să-i propună să mănânce la restaurantul lui preferat; fusese şi mai mirată atunci când el ceruse masa din colţ, cea de lângă fereastra care dădea spre stradă, de unde puteau să fie văzuţi de orice paparazzo care trecea pe acolo, ca şi cum nu-i păsa deloc dacă îi vedea cineva împreună.
- Pentru ea sunt doar o bancă mereu deschisă, continuă el. Stă la New York cu copiii ei, îmi cheltuieşte banii de parcă ar creşte în copaci şi refuză să vină la mine iarna. Iar vara îşi invită prietenii la noi, să petreacă o vacanţă fără limite de cheltuieli, dar, dacă vremea nu-i destul de caldă pentru plajă, parcă nici n-aş fi

însurat. N-aş fi crezut niciodată să ajung să mă ia de prost o femeie.
Maria se abţinu de la comentarii. Tot ce-şi dorise ea fusese să devină soţia lui, să aibă grijă de el, să-l iubească, să-l preţuiască. Ar fi făcut orice pentru Ari, dar el se căsătorise cu o altă femeie, una care nu voia să fie o soţie în accepţia tradiţională a termenului.
Ca şi cum i-ar fi citit gândurile, Ari spuse:
Trebuie să găsesc o modalitate prin care să nu primească prea mult din averea mea. Şi apoi, în sfârşit, pot să mă căsătoresc cu femeia cu care ar fi trebuit să fac asta încă de când am cunoscut-o. Luă mâna Măriei şi o sărută

- .Asta-i o cerere în căsătorie? îl întrebă ea, ridicând dintr-o sprânceană şi încercând să-şi ţină în frâu emoţia pe care i-o stârniseră cuvintele lui. Mă înţelegi că nu te cred decât dacă vii la mine cu actul de divorţ într-o mână şi cu un inel de logodnă în cealaltă.
- O să-ţi demonstrez. Mi-am învăţat lecţia. Oamenii ar trebui să se căsătorească doar din dragoste.

Ea oftă adânc, apoi îi spuse:

- Serios vorbind, Ari, tare greu înveţi lecţiile despre care mi-ai

vorbit.

- Da, ştiu. Dar, până la urmă, tot fac ceea ce trebuie. O să vezi.
în seara următoare, Ari ţinu morţiş să cineze tot la Maxim's şi ceru aceeaşi masă.
- Devii un om cu tabieturi, ca un leu care se întoarce la adăpătoarea lui preferată, îl tachină ea.
- Da, împreună cu leoaica mea, ca să pot s-o încalec atunci când mi se trezeşte dorinţa, îi răspunse el.
- Nu deasupra bifteculuitartar, te rog.
în noaptea aceea, câţiva fotografi le făcură poze, iar Maria îl întrebă pe Ari dacă doamna Kennedy avea să le vadă în ziare.

El ridică din umeri.

- S-ar putea.

- Şi n-o s-o deranjeze?
- Nu-mi pasă. I-am anunţat pe avocaţii mei de la New York, iar ei caută acum o soluţie prin care să scap din căsnicia asta fără ca moştenirea lui Alexander să fie prea afectată.
Maria simţi un licăr de speranţă. Ari părea foarte hotărât. Oare avea să reuşească să-i devină soţie într-o bună zi?
în după-amiaza aceea, Ari îi ceruse şoferului să-i ducă nişte haine la apartamentul ei, împreună cu uleiul de păr şi cu periuţa de dinţi. Văzând lucrurile lui în baie, lângă ale ei, Maria se luminase

la faţă. Micile plăceri ale zilei, precum micul dejun luat în pat, alături de el, o umpleau de bucurie.
La prânz, Maggie van Zuylen încercă s-o readucă cu picioarele pe pământ:
- Ştii şi tu la fel de bine ca şi mine că partea cea mai sensibilă din anatomia lui Ari e portofelul. S-ar putea să bată în retragere atunci când o să vadă cât îl costă divorţul. Nu cred că Văduva Neagră o să accepte să-şi schimbe stilul de viaţă după ce i se încheie căsnicia.
Maria ştia că prietena ei avea dreptate, dar, dacă tot începuse să se lase dusă de valul speranţei, îi era greu să fie mai chibzuită.
- Aş putea să accept şi situaţia în care el rămâne însurat, dar e cu mine. îl iubesc şi vreau să afle toată lumea că suntem împreună din nou.
- Prietenii tăi ştiu, îi spuse Maggie. Ce contează ce cred alţii?
Dar Maria fusese umilită public de el şi-şi dorea ca demnitatea să-i fie redresată la fel, în mod public, aşa că fu foarte bucuroasă să descopere a doua zi de dimineaţă că în presa internaţională apăruseră fotografii cu ei doi, alături de câteva comentarii maliţioase legate de starea în care se afla căsnicia de la distanţă a lui Ari, la doar un an şi jumătate de la nuntă.
- Cum a reacţionat doamna Kennedy la vederea pozelor? îl întrebă Maria pe Ari la cină, în seara aceea.

El rânji răutăcios.

- Nu ştiu. N-am vorbit cu ea azi.

- O pedepseşti pentru ceva, nu-i aşa?

îl privi adânc în ochi, iar atunci i se trezi o bănuială.
- Sper că nu mă foloseşti ca s-o faci geloasă. Nu sunt o jucărie, să te joci cu mine şi apoi să mă arunci.
- Of, Doamne, crezi c-aş fi în stare de aşa ceva? Nu mă cunoşti deloc, îi spuse el, luând-o în braţe. Maria, de ce-i atât de complicată viaţa?
- Viaţa e destul de simplă; oamenii sunt complicaţi.

A doua zi merseră împreună la cumpărături pe Rue Saint-Honore, iar ea îl ajută să-şi aleagă nişte haine noi.
- Nevastă-mea cheltuie o groază de bani pe haine, dar mie nu-mi cumpără niciodată nimic, se plânse el. Nu mai am nici un costum mai acătării.
Maria îi alese unul gri, din flanel, şi se aşeză să-l aştepte, fredonând o melodie, până când croitorul îi luă măsurile. în seara aceea luau cina acasă, iar ea îi ceruse bucătăresei să le pregătească kleftiko de miel. Era o mâncare grecească ce trebuia lăsată ore în şir la cuptor, la foc mic; cu siguranţă că deja se simţeau în apartament aromele de oregano şi de friptură.
După ce terminară de făcut cumpărăturile, şoferul lui Ari o lăsă pe Maria pe Avenue Georges Mandel. Ari trebui să meargă acasă la el să ia nişte hârtii, dar îi spuse că avea să revină pentru un cocktail la şapte şi jumătate seara.
Maria se îmbrăcă într-o rochie neagră, mulată, cu spatele gol, îşi aranjă părul şi machiajul şi se parfumă. Ari nu sosi la şapte şi jumătate, aşa că ea o rugă pe Bruna să-i toarne un pahar de şampanie. Văzând că se făcuse opt şi jumătate, iar Ari tot nu mai apărea, Maria începu să se îngrijoreze. îi telefonă la apartamentul de pe Avenue Foch, unde răspunse Eleni, care păru curios de reticentă.

- Spune-i că-l caută Maria, insistă ea.

Apoi auzi vocea lui Ari, care-i zise pe un ton blând, şoptit:

- Costa, îmi pare rău, dar nu ajung în seara asta la cină.

Maria simţi că-i fugea pământul de sub picioare şi că se prăbuşea

în gol.

- Doamna Kennedy e acolo?

- Din păcate, da.

- Cât stă?

- N-am discutat încă despre asta. Te anunţ.

- Când o să mă anunţi?

- Cât de repede pot. O seară bună, Costa, spuse el, apoi închise.

Maria simţi o durere ascuţită în piept, ca şi cum ar fi avut un ciob de sticlă înfipt acolo. îşi turnă încă un pahar de şampanie şi se aşeză, încercând să-şi imagineze discuţia dintre cei doi. Oare Ari avea să-i ceară divorţul soţiei lui în noaptea aceea? Cum avea să reacţioneze doamna Kennedy?

Maria îşi petrecu toată ziua următoare în casă, cu nervii la pământ, aşteptând veşti de la Ari. Dacă suna vreun prieten, îl expedia cât putea de repede, să nu ţină linia ocupată. Şi-i închipuia, pe Ari şi pe Jackie, certându-se, negociind. Cu puţin noroc, ea avea să recunoască cinstit că, pur şi simplu, n- aveau o căsnicie fericită. Poate că şi ea voia să scape.

Maria luă un ziar să-şi distragă atenţia. Rămase şocată atunci când zări o fotografie făcută cu o seară înainte, în care apăreau Ari şi doamna Kennedy. Erau exact la aceeaşi masă din colţ de la Maxim's, cea la care Ari stătuse cu ea, şi vorbeau. Nu se sărutau, nu se atingeau, doar vorbeau. Chiar şi aşa, asta fu un şoc pentru Maria.

Dintr-odată, ea simţi că nu mai avea putere să îndure suspansul. Sună la apartamentul lui Ari şi-i ceru lui Eleni să-i spună că-l căuta Costa Gratsos.

- Eu sunt, zise ea atunci când auzi vocea lui Ari. Ce se întâmplă?

- Tocmai voiam să te sun. Eu şi Jacqueline luăm avionul spre New York în seara asta, aşa că nu putem să ne întâlnim.

Din tonul lui rece, formal, Maria înţelese că putea să fie auzit.

- De ce mergi la New York? I-ai spus că vrei să divorţezi?

- Asta o să se întâmple treptat, îi răspunse el, precaut. Maria înghiţi în sec.

- De ce ai luat aseară cina cu ea la masa noastră de la Maxim's? A fost ideea doamnei Kennedy?

-Da.

Aşa bănuise şi Maria. Femeia îşi marca teritoriul, transmiţând un mesaj. Ari nu-i spusese că voia să divorţeze. Dacă i-ar fi spus, n-ar mai fi zburat împreună la New York.

- Te joci cu sentimentele mele ca o pisică cu un şoarece pe jumătate mort, îi spuse ea lui Ari. Nu credeam că eşti în stare de atâta cruzime.

Urmă o pauză lungă, în timpul căreia ea auzi răsuflarea lui în receptor. Nu ştia ce să mai vorbească.

începură să-i curgă lacrimi pe obraji.

- Asta e, nu-i aşa? Tu ai ales, iar eu sunt abandonată din nou.

- îmi pare rău, îi răspunse el, emoţionat. îmi pare foarte rău. Apoi

închise.

Maria se repezi în baie şi înghiţi două tablete de mandrax, un sedativ care îi fusese prescris de curând. Porni robinetele de la cadă şi, în timp ce apa curgea, merse în fugă la bucătărie, de unde îşi luă o sticlă de şampanie şi un pahar. întoarsă în sanctuarul ei, încuie uşa, deschise sticla de şampanie şi începu să bea, iar apoi se dezbrăcă şi se cufundă în apa fierbinte.

De-abia atunci începu să plângă cu sughiţuri. Ce proastă fusese! Se afla exact în aceeaşi situaţie ca mai înainte, pe vremea când Ari invocase toate scuzele posibile ca să nu se însoare cu ea. Era ceea ce voise el tot timpul: amanta lui. N-avea să divorţeze niciodată de Jackie, pentru că l-ar fi costat prea mult. Iar ea căzuse frumuşel în capcană.

Maria nu putea să se oprească din plâns. Durerea era atroce. Mai luă două tablete de Mandrax, pe care le înghiţi cu şampanie. Oare de câte era nevoie ca să uite grozăvia care i se întâmplase? Exista ceva pe lumea asta care să poată s-o facă să uite?New York
primăvara anului 1970

Jackie şi Ari sosiră la apartamentul ei de pe Fifih Avenue, iar Ari telefonă la Hotel Pierre, să verifice dacă avea vreun mesaj. Recepţionera îi spuse că îl căutase Maggie vanZuylen, care stăruise să-i transmită că el trebuia s-o sune cât mai repede. Ari

formă numărul de la Paris al lui Maggie, în timp ce Jackie stătea lângă el şi asculta. Se auzi vocea răstită a lui Maggie; era clar că era supărată.
- Cum se simte? o întrebă Ari. Pot să vorbesc cu ea?
Se aplecă înainte, cu capul în mână, cu ochii închişi, iar Jackie ghici pe dată că Maria păţise ceva.
După ce puse receptorul în furcă, se întoarse spre ea, palid.
- Maria a luat o supradoză aseară. A găsit-o menajera şi a dus-o repede la spital, dar una dintre asistente a vorbit, iar ştirea o să apară în toate ziarele de mâine.
Jackie se îngrozi.
- De ce să facă aşa ceva?

Nu-mi dau voie să vorbesc cu ea, spuse Ari ignorând întrebarea. Iar Maggie zice că, dacă merg la Paris, prietenii ei n-o să mă lase nici să mă apropii de ea

- .De ce? Oare ei cred că tu eşti de vină?
Jackie simţi o strângere de inimă şi încercă să răsufle adânc, aşa cum o sfătuise noul ei terapeut, ca să n-o cuprindă panica.
Ari se întoarse spre ea.
- De ce m-ai dus la Maxim's? Totul e din cauza ta. Ai vrut să câştigi puncte în faţa unei femei vulnerabile.
- E nedrept să mă acuzi pe mine! protestă ea. M-am simţit umilită atunci când ziarele au scris că e în pericol căsnicia noastră. Oricare altă soţie ar fi făcut la fel.
El continuă, de parcă n-ar fi auzit-o:
- Apoi m-ai adus la New York pentru că erai geloasă şi nesigură pe tine. Deşi tu mi-ai dat mult mai multe motive să fiu gelos decât ţi-am dat eu vreodată, continuă el, vorbind din ce în ce mai tare. Nu eu sunt cel care a scris bileţele de amor în luna de miere!
- Nu mai urla, te rog, îi spuse ea cu glas scăzut. Nu gândeşti raţional.
- De ce naiba m-am însurat cu tine? Era din ce în ce mai furios. Motivele tale sunt evidente: Gucci, Dior, Chanel, Cassini... Ari lovi cu mâna o sculptură indiană reprezentând un elefant, care căzu pe jos şi se sparse. Dar n-am primit prea multe în schimbul investiţiei mele, adăugă el. Tu nu eşti soţia mea - tu eşti o cumpărătoare profesionistă.
Jackie nu-l mai văzuse niciodată astfel. Se ghemui pe un fotoliu, cu picioarele sub ea şi cu mâinile în jurul umerilor. El strângea din pumni, iar ea se temea să n-o lovească. Ari părea că-şi pierduse cumpătul cu totul.
Era firesc să se supere că Maria luase o supradoză. Avea conştiinţa încărcată, asta era limpede. De asemenea, Jackie recunoştea în sinea ei că era adevărat că-i scăpase de sub control pasiunea pentru cumpărături. Avea o cameră plină cu lucruri pe care nici măcar nu le despachetase. Dar n-avea
sens să zică nimic. Trebuia să-l lase să se descarce, în speranţa ca el să se calmeze în scurt timp.
Tăcerea ei părea să-l înfurie şi mai tare. Ari închise ochii şi se aplecă peste ea, urlându-i în faţă:
- Maria n-a luat niciodată vreun ban de la mine! M-a iubit pentru ceea ce sunt - dar nu mă aştept ca tu să înţelegi aşa ceva. A fost

cea mai bună soţie pe care am avut-o vreodată, chiar dacă nu ne-am căsătorit.
Lui Jackie îi stătea pe limbă să-i spună că, dacă aşa simţea, ar fi trebuit să se întoarcă la ea, dar ştia că, orice ar fi spus, ar fi turnat gaz pe foc, aşa că stătea cuminte şi evita să-l privească în ochi.
- Maria ştie să se certe! ţipă el. Ripostează, îmi spune când greşesc şi, după ce trece furtuna, ne împăcăm - cu pasiune! spuse el, accentuând ultimul cuvânt. Tu nu faci altceva decât să stai bosumflată. Tăcere şi bosumflare: doar de astea am parte.
Se trase înapoi să se uite pe fereastră la Central Park, iar Jackie profită de ocazie, se ridică de pe fotoliu şi se grăbi spre uşă.

El se întoarse cu o mişcare bruscă.

- încă n-am terminat. Ai impresia că poţi să pleci?

- Mă doare capul. Merg să mă întind.

După ce închise uşa în urma ei, Jackie auzi zgomot de obiecte sparte în camera de zi. Slavă cerului că erau la şcoală copiii. îi era ruşine că angajaţii auziseră tot scandalul; cine ştie ce credeau gărzile de corp.
Cu o compresă rece legată pe frunte, Jackie se întinse pe pat şi începu să tremure. Dacă Ari divorţa de ea? Cum avea să se descurce? Rămânea singură pe lume. Cine s-o protejeze? Copiii aveau un agent de la Serviciul Secret până când împlineau şaisprezece ani, dar ea îşi pierduse acel drept atunci când se recăsătorise.
Apoi se gândi la biata Maria, care fusese atât de tulburată încât luase o supradoză. Oare Ari îi dăduse speranţe, iar apoi i le spulberase? Dacă aşa se întâmplase, era un lucru demn de tot dispreţul. Aşa să fi făcut şi cu Lee? Biata Lee!
Se ghemui cu genunchii la piept, încercând să-şi stăpânească emoţia, să n-o cuprindă panica.
„Nu te gândi la nimic altceva acum, doar respiră."
în noaptea aceea, Ari dormi în apartamentul lui de la Hotel Pierre, dar se întoarse acasă în dimineaţa următoare şi o găsi pe

Jackie citind în camera de zi. Ea lăsă cartea deoparte şi-şi ridică privirea spre el, neştiind la ce să se aştepte. Oare Ari avea de gând să-i ceară scuze? Sau voia să continue cearta?
- Am câteva documente pe care trebuie să le semnezi, îi spuse el, scoţând din servietă nişte hârtii scrise la maşină şi întinzându-i un stilou.
Jackie le luă şi se uită la prima pagină. Caracterele erau mici, dar observă, în partea de sus a paginii, cuvântul „renunţare", numele ei şi adresa de pe Fifth Avenue.
- Pentru ce-i asta? îl întrebă ea.
întotdeauna semnase orice îi ceruse, fără să întrebe nimic, dar de data asta parcă n-avea încredere.
- E o formalitate legală cerută de legea grecească. Am întârziat puţin cu depunerea ei, aşa că o să trec în dimineaţa asta pe la avocatul meu să i-o las.
Ari avea un ton aspru, ferm, şi nu părea să regrete cele întâmplate.
- N-ar trebui mai întâi să-mi chem avocatul, ca să se uite peste ea?
- N-am timp. O să-i trimit şi lui o copie ca s-o adauge la dosar, dar e o chestie de rutină. N-ai de ce să-ţi faci griji.
Ea încă ezita, încercând să citească documentul şi să înţeleagă cât de cât termenii juridici.
- E ceva legat de moştenirea ta? îl întrebă ea.
- Exact; e stipulat că, după moartea mea, afacerile mele o să fie moştenite de Alexander, aşa cum am discutat.
El se uită la ceas; era limpede că-şi pierdea răbdarea.
După toate emoţiile pe care le încercase cu o seară înainte, Jackie nu mai avea putere să se certe din nou. O tulbura profund gândul că biata Maria zăcea într-un pat de spital. Luă stiloul şi semnă în locul pe care i-l arătă Ari.

- Mulţumesc, îi spuse el punând hârtiile în servietă şi pregătindu-

se să plece.

- Vii diseară la cină?

- Desigur. De ce nu?

Dar privirea lui era rece şi plecă fără s-o sărute.Paris vara anului 1970

Apartamentul Măriei era ca o grădină botanică, cu buchete imense şi plante exotice peste tot. Pe fiecare suprafaţă se afla câte o vază, iar aerul era îmbibat de miresme.

Prietenii roiau înjurul ei, aşa că, în săptămânile de după externare, Maria nu fu deloc singură. Rămâneau la ea cu rândul, s-o consoleze şi s-o încurajeze să se întoarcă la operă, să joace în alte filme, să-şi umple viaţa cu noi provocări şi să nu-l mai vadă niciodată, dar niciodată, pe Ari. El îi trimitea flori şi felicitări, dar ei n-o lăsară să vorbească la telefon cu el. Maria nu se opunea; ştia că n-ar fi putut să îndure să-i audă vocea.

Află din ziare că el îşi petrecuse vara pe Insula Skorpios, împreună cu soţia şi cu cumnata. Oare pe Jackie n-o deranja că odinioară sora ei se culcase cu Ari? Oare lucrul ăsta nu era ciudat? Lee încercase să intre în lumea teatrului, dar debutul ei ca actriţă nu-i impresionase deloc pe criticii din Chicago, care fuseseră caustici în aprecierile lor. Maria zâmbise citind recenzii dure precum: Nu s-a născut o stea.

într-o după-amiază, spre sfârşitul lui septembrie, sună telefonul. Ea ridică receptorul fără să se gândească şi tresări în clipa în care auzi vocea lui Ari.

- Ce mai faci? o întrebă el pe un ton blând.

Bine. Simţi cum o lăsau picioarele, aşa că se aşeză pe fotoliul din hol. Sunt foarte ocupată. Anul viitor încep să predau la cursurile de maşter de la Juilliard, la New York

.Era mândră că fusese invitată. Avea să fie interesant să lucreze cu o nouă generaţie de cântăreţi de operă. îi povesti lui Ari despre cum se pregătea, sporovăind ca să-şi ascundă emoţia.
- Sunt foarte norocoşi studenţii cu care o să lucrezi! îi spuse el. Mai vrei să cânţi în concerte?
- Nu ştiu. Lumea pare să fie interesată de revenirea mea pe scenă. Poate că oamenii vor doar să-şi amintească de marea soprană care am fost.

- Te minimalizezi fără rost, concertele tale fac toţi banii, o

asigură el. Ea chicoti, apoi spuse:

- Până şi metaforele tale fac trimitere la bani.
- Asta-i Maria pe care o ştiu eu, spuse el după un moment de tăcere. Maria de care mi-e dor, cea care e cinstită şi spune lucrurilor pe nume.
Maria nu răspunse nimic, temându-se să nu ajungă iarăşi să vorbească despre lucruri care s-o rănească. Era încă prea vulnerabilă ca să poată să-i facă faţă lui Ari, ca o vază de porţelan spartă şi lipită în grabă.

- Putem să ne vedem, Maria? Te rog! Ea clătină din cap cu

hotărâre. -Nu.

- Cum, niciodată?
- Nu mai pot să fiu iubita ta. îmi face prea mult rău. Şi nu cred că pot să te văd fără să vreau să fiu iubita ta.
îi ascultă răsuflarea cu atenţie. Oare se supărase?
- Nici dacă vin cu actul de divorţ într-o mână şi cu un inel de logodnă în cealaltă? o întrebă el, disperat.

- Nu mai pot să aştept să se întâmple asta. Trebuie să am grijă de

mine, Ari. Nu era nimic ascuns sau artificial în vocea ei; doar

purul adevăr.

- înţeleg, îi răspunse el în cele din urmă. Dar pot să-ţi telefonez din când în când? Nu suport gândul că n-o să mai fac parte din viaţa ta. N-am încredere în nimeni aşa cum am în tine. Am trecut prin atâtea împreună. Nu putem să dăm cu piciorul la tot, pur şi simplu.
Maria rămase pe gânduri. îi veneau în minte cuvintele prietenilor ei, care-i spuneau, la unison, precum un cor dintr-o tragedie greacă:

„Să nu mai ai nimic de-a face cu el."

„E arogant şi se gândeşte doar la el."

„Te manipulează şi-ţi otrăveşte orice şansă de a fi fericită."
Apoi îşi aminti cât de apropiaţi fuseseră. Oare puteau să fie doi prieteni care vorbeau la telefon? Sau asta ar fi însemnat doar un drum alunecos care i-ar fi dus din nou, inevitabil, la întâlniri?
- Putem să încercăm, îi spuse ea. Dar dacă mă superi, n-o să-ţi mai răspund la telefon. Şi nu vreau s-o pomeneşti niciodată pe doamna Kennedy. Ne-am înţeles?
- Sigur că da. Cum vrei tu.
Ari rămase tăcut, apoi spuse pe un ton atât de tandru, încât Măriei îi dădură lacrimile:
- N-am cuvinte să-ţi spun cât de mult înseamnă asta pentru mine.
în scurt timp, Maria şi Ari reveniră la vechiul lor obicei de a sta de vorbă aproape în fiecare zi. Ea abia aştepta ca el s-o sune şi era încântată că făcea iarăşi parte din viaţa lui. Ari îi telefonă ca să-i ceară sfatul atunci când fiica lui, Christina, se căsători cu un agent imobiliar, un ins care era cu douăzeci şi şapte de ani mai în vârstă decât ea şi avea patru copii din căsătoria anterioară. Ari îi telefonă, îngrijorat, atunci când Proiectul Omega începu să- i scape printre degete. Ari îi telefonă, furios şi nedumerit, atunci când Tina, prima lui soţie, se căsători cu supremul lui rival, Niarchos. Pentru el, acel gest reprezenta trădarea absolută, iar Maria fu nevoită să ducă multă muncă de convingere ca să-l facă să se răzgândească şi să nu trimită un asasin care să-l ucidă pe Niarchos. Dar ea nu voia, nu putea să se întâlnească cu el.

- De ce nu mai am noroc? o întrebase el, exasperat. Parcă zeii s-au întors împotriva mea.
Măriei îi trecu prin minte că zeii se întorseseră împotriva lui atunci când s-a căsătorit din vanitate, nu din iubire, dar, cu voce tare, îi spuse:
- De când crezi tu în noroc? Noi doi ne-am făcut singuri norocul. E unul dintre lucrurile pe care le avem în comun.
Ea începuse un turneu în care apărea pe scenă împreună cu un tenor pe nume Giuseppe di Stefano, într-un spectacol în care cântau un amestec de arii şi de duete în sălile pline până la refuz din Europa. Era măgulitor, chiar dacă Maria ştia că publicul nu mai avea parte de interpretările de care fusese cândva în stare La Callas.
- Ai grijă cu di Stefano ăsta, o avertizase Ari, ţâfnos. Din câte am auzit, e un afemeiat.
- E căsătorit! exclamase Maria, pe deplin conştientă de ironia acelor cuvinte. De fapt, începuse să se culce din când în când cu partenerul ei de scenă, în timpul turneului. Asta îi satisfăcea nevoile fizice, dar inima îi rămânea cu totul în afara acelei legături. Era îngrijorată să nu afle presa şi, mai ales, Ari.
Atunci când dădea vreun interviu şi era întrebată despre ce fel de relaţie avea în prezent cu Ari, ea spunea adevărul:

Capitolul 1

E cel mai bun prieten al meu. A fost, este şi o să fie

întotdeauna.Skorpios vara anului 1970

Jackie se bucură mult atunci când Lee consimţi ca ea şi copiii ei să petreacă o vacanţă de trei săptămâni pe Insula Skorpios. Jackie spera ca acum să aibă ocazia să clarifice lucrurile între ele şi să se apropie din nou, astfel încât Lee şi Ari să fie ca orice cumnat şi cumnată. Oricare ar fi fost adevărul despre aventura celor doi - şi fiecare dintre ei avea o altă versiune - era timpul să lase totul în urmă.
Jackie se gândise că avea să vină şi Stas, aşa că le pregăti cea mai mare căsuţă de oaspeţi, pe care o umplu cu flori proaspete. Dar, atunci când maşina de teren sosi la ora şase seara, ea văzu că din ea coborâră doar Lee şi copiii.

Jackie se grăbi s-o sărute pe Lee de bun venit, apoi o întrebă: -

Unde-i Stas?

- Nu l-am adus, nu-l mai suport. E atât de plictisitor, încât ne-ar fi stricat toată distracţia.
Jackie se uită la copii, care se mutau, stingheriţi, de pe un picior pe altul.
- Poate că o să vină şi el mai târziu, spuse Jackie. Lasă bagajele să le ducă angajaţii şi haide înăuntru, să bem ceva. Ai ajuns la fix pentru un cocktail.

Caroline şi John porniră la plimbare împreună cu Anthony şi Tina, să exploreze insula. Aveau vârste apropiate şi erau de-a dreptul ca nişte fraţi.Ari li se alătură celor două surori şi-i sărută, galant, mâna lui Lee.

- Prinţesă! Bine ai venit pe Skorpios.

Jackie îi privi, dar nu putu să distingă nici un semn care să trimită la apropierea lor de odinioară. Păreau, pur şi simplu, vechi prieteni.

Lee comandă votcă şi gheaţă, dând paharul pe gât de îndată ce

acesta sosi.

- Cred că mi-e sete din pricina călătoriei. Aş mai vrea un pahar.

- Desigur, zise Ari făcându-i semn unui chelner.

- Am adus proiectele pentru vila pe care o s-o construiesc, îi spuse Lee surorii ei. Sigur o să-ţi placă.

- Ce vilă? o întrebă Jackie.

Din câte ştia, Stas n-avea bani pentru aşa ceva. Câştiga bine ca dezvoltator imobiliar, dar de obicei investea imediat profitul într-o nouă construcţie.

- Chiar lângă Atena, îi răspunse Lee. Ari mi-a dat o parcelă - una foarte generoasă. Nu ţi-a spus?

Jackie îi aruncă o privire lui Ari, dar chipul lui era impasibil.

- Când s-a întâmplat asta?

- La nunta voastră, spuse Lee cu îngâmfare. A fost cadoul lui de nuntă pentru mine.

- Ce drăguţ din partea lui! mormăi Jackie, gândindu-se că era ciudat că nici unul nu suflase un cuvânt despre acel teren.

Se întrebă ce alte secrete mai aveau faţă de ea.

Cât timp dură cina, Lee bău vin roşu, apoi reveni la votcă. La vremea la care se retraseră pe terasă, pentru un ultim pahar înainte de culcare, ea era beată de-a binelea. Alcoolul o făcea o interlocutoare stupidă şi anostă, deşi se

vedea limpede că ea se credea foarte simpatică pe când le povestea despre petrecerile la care fusese şi despre celebrităţile pe care le cunoscuse.

- V-am povestit că Andy Warhol m-a dus în culise după un concert cu Rolling Stones la Madison Square Garden? Sunt bestiali!
Apoi începu să trăncănească despre cele întâmplate acolo - cum unul din formaţie încercase s-o ducă în camera lui de hotel, dar îi tot zicea „prinţesa Ridiche", iar ea îi spusese că nu s-ar fi culcat nici în ruptul capului cu cineva care nu era în stare să-i spună corect numele.
Jackie aruncă o privire înjur, să vadă dacă nu cumva auzeau copiii, dar, din fericire, erau prea departe.
Ari se scuză, spunând că trebuia să dea un telefon de afaceri, iar Jackie se lăsă pe spate şi o urmări pe Lee în timp ce sporovăia fără întrerupere despre artiştii şi muzicienii care frecventau studioul lui Andy Warhol şi despre noul ei plan de a deveni decoratoare pentru vedete.
Jackie se întrebă dacă sora ei bea atât de mult pentru că îi era greu să facă faţă situaţiei. Poate c-o durea s-o vadă împreună cu Ari şi înghiţea băutura ca pe un fel de anestezic. Jackie ştia câte ceva despre asta. La fel făcuse şi ea după ce murise Jack.
în dimineaţa următoare, de cum ajunseră pe plajă, Lee ceru o votcă şi lămâie verde, iar chelnerul îi aduse paharul din mica tavernă pe care Jackie o instalase şi o decorase acolo.
- N-ar trebui să bei dacă vrei să înoţi mai târziu, îi atrase atenţia Jackie.
- Când ai devenit atât de plictisitoare? se răsti Lee, iar apoi se întinse la soare, cu o pălărie de paie trasă peste faţă.
Ari plecase cu copiii în larg, iar Jackie se aşează confortabil să citească un roman, dar se tot uita cu coada ochiului la paharul lui Lee, al cărui conţinut tot scădea. Apoi intră în apă să înoate şi, după ce se întoarse, băgă de seamă
că Lee avea un alt pahar plin lângă ea. Bău vin la prânz, apoi, în cursul după- amiezii, reveni la votcă. în seara aceea abia se mai ţinea pe picioare cu mult înainte să se aşeze la cină, iar după ce mâncară, abia dacă mai reuşea să îngaime câteva cuvinte fără noimă.
- Crezi că ar trebui să vorbesc cu Lee despre faptul că bea prea mult? îl întrebă Jackie pe Ari după ce rămaseră singuri.

- Să mă anunţi când ai de gând să faci asta, să chem forţele de intervenţie rapidă, îi răspunse el în glumă.

- Deci, nu crezi c-ar trebui? El clătină din cap.

- Cred că eşti ultima persoană pe care ar asculta-o; şi apoi, adevărul e că nu vreau ca vacanţa noastră să se transforme într-un câmp de bătălie.

- De ce i-ai dat terenul ăla atunci când ne-am căsătorit? Poate că nu ştiai, dar în America nu există obiceiul de a-i da zestre surorii miresei, spuse Jackie, încercând să vorbească pe un ton degajat.

- Ai vrut să vină la nuntă. Doar cu mită am reuşit s-o conving. Dar a ţinut figura, nu?

Jackie se întoarse cu spatele. Era limpede acum că Ari o minţise în legătură cu relaţia lui cu Lee. Cu siguranţă că pentru Lee fusese ceva serios, dacă după aceea se simţise trădată şi fusese atât de supărată. Oare Ari o făcuse să creadă că avea s-o ia de soţie? Sau se folosise de Lee ca să se apropie de ea? Jackie avea senzaţia că era mai bine să nu ştie adevărul.

Lee continuă să bea fără măsură tot restul vacanţei, dar Jackie nu încercă s-o oprească. Nu putu decât să n-o lase să înoate dacă era beată şi s-o împiedice să aibă vreo purtare nepotrivită în faţa copiilor. Cei din familia Bouvier nu se prea descurcau în materie de conflicte. Dacă aveau probleme, se purtau ca şi cum ele n-ar fi existat. Aşa la crescuse Janet pe cele două fiice ale ei.

De când bea Lee atât de mult? Era, oare, o trăsătură pe care amândouă surorile o moşteniseră de la tatăl lor?

Jackie începuse ea însăşi să aibă grijă cât bea, după ce psihiatrul o lămurise că nivelul de anxietate îi era întotdeauna mai ridicat a doua zi după ce bea prea mult alcool. Exista o legătură directă între cele două. Jackie hotărî ca, după ce se întorcea la New York, să discute cu el despre Lee. Deocamdată n- avea curaj să agite apele. Nu putea decât să-şi dea toată silinţa ca să vindece ruptura dintre ele şi să devină, din nou, prietena surorii ei.Actul V

Paris

23 ianuarie, 1973

Maria era acasă, la Paris, atunci când, cu puţin înainte de miezul nopţii, sună telefonul. în receptor se auzea un urlet ca de animal prins într-o capcană de oţel.

-Ajutor! Of, Doamne, ajută-mă!

Era Ari. Maria nu-l auzise niciodată să se jelească aşa.
- Ce s-a întâmplat? îl întrebă, dar Ari continuă, preţ de câteva minute, să urle de durere, incapabil să rostească vreun cuvânt.
- Alexander, reuşi el să spună în cele din urmă. A murit! începu să plângă din nou, cu hohote adânci, răguşite, care parcă îi sfâşiau gâtlejul.

La început, Măriei nu-i veni să creadă.

-Nu cred! Cum adică?

- S-a prăbuşit cu avionul. Vai, Maria...

Ea strânse receptorul în mână, atât de şocată, încât nu reuşea să

înţeleagă.

- Te rog, calmează-te. Spune-mi ce s-a întâmplat.

A fost un complot. Cineva a umblat la avion, sunt convins. Mai mult ca sigur că a fost mâna lui Niarchos. Cum altfel să se prăbuşească un avio

nchiar după decolare? Martorii spun că a căzut din cer ca o piatră, dar avioanele nu fac aşa ceva.
Ari bătea câmpii, nu se înţelegea ce spunea.
- Cu siguranţă că o să se facă investigaţii. Nu te gândi la cauză, deocamdată, încercă ea să-l liniştească.
- Dar cum să nu mă gândesc? Adineauri n-am avut de ales şi le-am cerut doctorilor să oprească aparatele care îl ţineau în viaţă pe fiul meu. Creierul îi era distrus. Bietul lui creier!
Maria ascultă şuvoiul de jelanii, simţindu-se neputincioasă.
- L-am adus cu avionul pe cel mai bun neurochirurg din lume şi i-am zis că-i dau toată averea mea dacă-mi salvează fiul. Azi-noapte am stat la căpătâiul lui: am vorbit cu el, l-am sărutat, i-am cântat. Ba chiar m-am rugat - îţi vine să crezi? Eu, spunând rugăciuni? Dar nici o schimbare. Aşa că azi le-am dat acordul să-l deconecteze de la aparate şi a murit acum două ore.
Ari izbucni iar în hohote sfâşietoare.
- Of, Ari, ce n-aş da să fiu cu tine acum...
Alexander avea douăzeci şi patru de ani şi toată viaţa înainte. Ca o străfulgerare, Măriei îi trecu prin minte că moartea lui avea să-l distrugă pe Ari. Cum ar fi putut să-şi mai revină vreodată după aşa ceva?
- De ce n-a trăit Omero? zise el pe neaşteptate. Atunci aş mai fi avut un fiu. Aş fi avut un motiv să trăiesc.
- Ai o fiică, îi aminti ea. Christina o să preia afacerile familiei într-o bună zi.
Dar Maria ştia că nu era acelaşi lucru. Alexander fusese instruit pentru rolul ăsta încă de mic. Ari era prea de modă veche, încât să numească o femeie în postul de director general.
- Ce-o să mă fac? întrebă el cu voce stinsă. Nu ştiu ce să fac.
Cu asta îl putea ajuta Maria. Fusese şi ea în abisurile întunecate ale disperării şi se ridicase din nou; aşadar, ştia din experienţă că totul trebuia făcut cu paşi mici.
- în primul rând, o să-i faci lui Alexander o înmormântare frumoasă.
- Nu cred că pot să îndur să-l văd înmormântat! strigă Ari, disperat.
- O s-o faci în secret, departe de ochii presei, doar cu membrii familiei. Trebuie să ai grijă de Christina, pentru că şi pe ea moartea lui Alexander o afectează cel puţin la fel de mult ca pe

tine. Apoi o să ai grijă ca Fionei Thyssen să nu-i lipsească nimic, pentru că ştii că asta şi-ar fi dorit Alexander.

El suspină adânc, iar ea simţi cum se chinuia să-şi păstreze

cumpătul.

- Nu vreau altceva decât să merg la morgă şi să stau lângă el.

- Ai nevoie de somn, Ari. Du-te la culcare.

- Sunt în pat, dar nu pot să stau singur. Te rog, nu mă lăsa. Maria

se întrebă unde era doamna Kennedy, dar se feri să întrebe.

- Stai, te rog, să transfer apelul la telefonul din dormitor şi apoi rămân cu tine până când adormi.

Maria ridică receptorul de la telefonul de pe noptieră, îşi dădu jos pantofii şi se întinse pe pat. Apoi îi spuse cu voce joasă, melodioasă, încercând să-l ajute să adoarmă:

- O să treci cu bine peste asta, Ari, pentru că eşti cel mai puternic om pe care l-am cunoscut vreodată. O să-l reîntâlneşti pe Alexander într-o bună zi, sunt sigură de asta.

- în Rai? întrebă el fără convingere.

- Da, în Rai, şi cred că el o să vegheze asupra ta cât timp mai ai de trăit aici, pe pământ. Aţi avut o legătură foarte strânsă, iar asta nu dispare pur şi
simplu.

- Ce mult aş vrea să fii aici, îngăimă el. Am nevoie de tine.

- Sunt aici, dragostea mea.

Rămase nemişcată, ascultându-i răsuflarea lentă şi urmărind, cu ochii minţii, mişcările muşchilor lui în timp ce începea să adoarmă. Şi-ar fi dorit să poată să alunge durerea care avea să-l copleşească din nou de cum avea să deschidă ochii a doua zi.

Niciodată nu-l iubise atât de mult ca în acel moment. Şi niciodată nu se îngrijorase atât de mult pentru el.Atena vara anului 1973

Jackie fu uluită de cât de mult se schimbase Ari, fizic, în lunile de după moartea lui Alexander. El avusese dintotdeauna un corp bine făcut, musculos

- doar puţină burtă, de parcă ar fi fost un boxer care mâncase un pic prea multe cine zdravene. Acum era de-a dreptul sfrijit, numai avea muşchi deloc şi umbla adus de spate, ca un bătrân, deşi avea doar şaizeci şi şapte de ani.
- Stai drept, îl ruga Jackie, apăsându-l cu mâna pe mijlocul spatelui. Capul sus, nu-ţi mai aduna umerii!
El se îndrepta de spate, dar, câteva minute mai târziu, se cocoşa la loc, ca şi cum îi era imposibil să facă un efort atât de mare. Faţa îi căpătase culoarea roşiatică a beţivilor, iar pleoapele i se lăsaseră, de parcă pielea i se întinsese şi i se deformase din cauza atâtor lacrimi vărsate.
Căsnicia lor de cinci ani trecuse prin multe încercări: decizia lui Jackie de a petrece cea mai mare parte a anului la New York, împreună cu copiii ei; accesele lui de furie din cauza banilor pe care îi cheltuia ea; legătura lui cu Maria Callas; minciunile lui despre aventura pe care o avusese cu Lee. Totuşi, reuşiseră să rămână împreună şi, cu fiecare an care trecea, Jackie îl îndrăgea tot mai mult. Ari nu avusese o viaţă uşoară, dar se străduise din răsputeri să fie „cel mai bun", iar ea îl respecta pentru asta.

Şedinţele secrete cu psihiatrul o făcuseră să se simtă mai puternică. O ajutaseră nu doar să-şi controleze panica iraţională, ci şi să încerce să înţeleagă motivele pentru care se simţea tot timpul neajutorată. La vârsta adolescenţei, mama îi spusese de nenumărate ori cât de important era să-ş

igăsească un soţ care să aibă suficient de mulţi bani ca s-o întreţină în stilul cu care fusese obişnuită.
„Bani şi putere, fetelor. Cu asta trebuie să vă măritaţi".
Mama le cultivase dorinţa de a fi înconjurate de lucruri frumoase: antichităţi, haine de la creatori de modă renumiţi, obiecte rafinate, parfum franţuzesc. în viziunea lui Janet Auchincloss, dacă deţineai astfel de lucruri, aveai succes în viaţă. Dar, pentru că femeile din clasa socială căreia îi aparţinea Jackie nu munceau după ce se căsătoreau, ea devenise total dependentă de soţ. Avusese nevoie de un bărbat care să aibă grijă de ea, iar apoi îl pierduse pe Jack într-un eveniment de o violenţă şocantă. Fusese logic ca procesul ei de recuperare să dureze mai mult decât în cazul unei persoane obişnuite.
Jackie nu-i spusese niciodată lui Ari despre şedinţele de pe canapeaua terapeutului. El le-ar fi considerat o dovadă a caracterului ei slab. Despre acele şedinţe nu ştiuse nimeni în afară de ea, psihologul şi agentul de la Serviciul Secret, care îi recomandase terapia. Era singurul loc unde putea să vorbească despre tot ce o preocupa, fără să-şi facă griji că spusele ei ajungeau în presă. Un loc liniştit, ferit de ochii lumii, doar pentru ea.
După moartea lui Alexander, fusese surprinsă să-l vadă pe Ari distrus; înainte de asta, fusese fioros ca un leu. Fără să vrea, îl compara cu Rose Kennedy, care rămăsese atât de puternică după toate tragediile pe care le trăise. Oare Ari de ce nu putea? Totuşi, îi era milă de el; poate că simţea chiar un fel de dragoste.
După înmormântarea lui Alexander pe insula Skorpios, Jackie planificase o călătorie în Caraibe, pe Christina, ca să-i distragă lui Ari atenţia de la suferinţă, dar excursia fusese un eşec din cauză că el băuse foarte mult şi avusese accese incontrolabile de furie. Refuza să vorbească despre pierderea pe care o suferise, refuza să se lase consolat.
îşi petrecuseră lunga vacanţă de vară pe insula Skorpios, împreună cu copiii lui Jackie şi ai lui Lee - aceasta din urmă pretinzând că era prea ocupată să vină şi ea - dar pe Ari acum îl lăsa rece tot ceea ce înainte îi făcuse plăcere.

Cumpărase un Jet Ski, iar copiii se dădeau cu rândul, dar Ari, căruia de obicei îi plăceau jucăriile noi, stătea acum pe un şezlong de pe plajă şi se uita la ei, cu ochelari de soare fumurii la ochi. înainte îşi petrecea ore în şir în birou, încheind tot felul de afaceri la telefon, dar acum singura lui preocupare era să angajeze detectivi particulari care să dovedească faptul că avionul în care se aflase Alexander fusese sabotat. După primele cercetări, se stabilise că accidentul survenise din cauza unei defecţiuni la motor, dar Ari refuza să accepte acea variantă, aşa că promisese o recompensă de douăzeci de milioane de dolari oricui ar fi putut să demonstreze că fiul lui fusese ucis. Asta devenise o adevărată obsesie pentru el. Se plimba încoace şi-ncolo şi bolborosea de unul singur.
în fiecare seară, după cină, lua o sticlă de ouzo şi două pahare şi mergea la mormântul lui Alexander, aflat lângă biserica în care avusese loc nunta cu Jackie. Se aşeza lângă mormânt şi bea până când nu mai ştia de el. Turna un pahar pentru el şi unul pentru Alexander, iar apoi rămânea aşa, în întuneric, vorbind cu fiul lui, ca şi când acesta ar fi fost acolo, lângă el, în carne şi oase. Un câine vagabond pe care îl adoptase stătea tot timpul în apropierea lui, pe iarbă. Uneori, Jackie se furişa să vadă ce făcea, dar nu-l întrerupea de teamă să nu-l înfurie.
Jackie îl auzea de multe ori vorbind la telefon cu Maria. De fiecare dată era mai calm după acele convorbiri, aşa că ea nu intervenea niciodată. Jackie avea grijă de nevoile lui fizice, iar, dacă Maria era persoana căreia îi făcea confidenţe, era bucuroasă că el măcar avea pe cineva cu care să vorbească.
Spre sfârşitul verii, Jackie începu să-şi facă griji din cauza pielii lăsate din jurul ochilor lui Ari, întrebându-se dacă nu cumva era de la altceva, nu de la plâns. îl convinse să meargă la un medic de la o clinică privată din Atena, care îl trimise să-şi facă o mulţime de analize, iar apoi îi puse diagnosticul de miastenia gravis, care era o boală rară.
- E o tulburare neurologică ce determină slăbirea muşchilor, îi spuse doctorul lui Ari. De obicei, poate să fie oprită prin administrarea de steroizi, dar va trebui să veniţi la controale

regulate, pentru a putea să adaptăm doza în funcţie de evoluţie şi să observăm efectele secundare.
- Care e cauza? îl întrebă Ari.
- Nu se ştie sigur, îi răspunse doctorul, dar suferinţa emoţională poate să slăbească sistemul imunitar, care numai funcţionează cum trebuie. Cel puţin, asta e una dintre posibilele explicaţii.
Jackie se întinse şi îl luă pe Ari de mână.
Se gândi să rămână cu el în Europa în iarna aceea, să-l îngrijească, dar Ari insistă ca ea să meargă acasă, la New York, împreună cu John şi cu Caroline. Viaţa în America era mai uşoară acum, Ron Galella avea ordin de restricţie
- nu mai avea voie să se apropie de Jackie la mai puţin de şapte metri, iar faţă de copii, la nouă metri. Asta fusese decizia judecătorului după un proces care durase trei ani. Ari se înfuriase atunci când primise, la biroul lui din New York, factura cu sumele astronomice pe care trebuia să le plătească avocaţilor. El fusese întotdeauna de părere că Jackie ar fi trebuit să înveţe să nu-l mai bage în seamă pe omul acela sau să plece din New York.
- Felicitări! îi spusese el, zeflemitor. L-ai făcut faimos pe domnul Galella. Acum o să primească tarife mult mai bune pentru fotografiile pe care le face.
- N-am avut încotro, se apărase ea. Tu n-ai fost acolo. Nu era vorba doar despre mine, şi copiii erau îngroziţi.
Sumele exorbitante pe care ea le cheltuia rămâneau un punct sensibil, aşa că încercase să fie mai atentă. Nu renunţase la obiceiul de a merge la cumpărături, dar pe Upper West Side se deschise un magazin care cumpăra haine de firmă purtate o dată, de două ori sau chiar noi. Astfel, Jackie obţinea ceva bani în plus, de care Ari nu ştia.
Ea îşi dădea seama că îl îngrijorau afacerile. Preţul petrolului explodase din cauza războiului din Orientul Mijlociu, ceea ce însemna că firma de transporturi navale îl costa mai mult; nu mai pomenea niciodată despre afacerea pe care încercase s-o încheie cu coloneii greci; de asemenea, Jackie ştia că el negocia să predea guvernului controlul firmei Olympic Airways. De la moartea fiului său, nu suporta să mai aibă de-a face cu ea.

în octombrie 1973, Ari avu parte de o altă lovitură: Tina, prima lui soţie, muri în condiţii suspecte încasa noului ei soţ, Stavros Niarchos. Potrivit autopsiei, suferise un edem pulmonar acut, dar Ari nu credea aşa ceva.

- A ademenit-o, iar apoi a ucis-o ca să se răzbune pe mine, spuse el, fierbând de mânie. Vreau ca omul ăsta să fie închis. Sau mort. Preferabil, mort.

Moartea Tinei la un interval atât de scurt de cea a fiului lor îl afectă atât de tare pe Ari, încât Jackie se îngrijoră pentru sănătatea lui psihică. îi vorbi despre el psihiatrului care o trata, iar el îi sugeră că Ari avea nevoie de ajutor de specialitate. însă nimeni nu l-ar fi convins să accepte aşa ceva. Mândria lui de neclintit nu-l lăsa să-şi recunoască vreo slăbiciune. Din mai multe puncte de vedere, el însuşi era cel mai mare duşman al lui.Paris

decembrie 1974

Măriei încă nu-i venea să creadă că se întâlnea cu Ari după ce, cu patru ani în urmă, hotărâse să nu-l mai vadă niciodată. O implorase, iar ea, de data asta, nu mai putuse să reziste. Da, era o întâlnire la prânz, nu la cină; după ce se întorsese dintr-un turneu mondial care o purtase din Statele Unite până în Japonia, Maria se întâlni cu Ari într-un bistrou liniştit din Arondismentul 16.

Se aşezară la o masă din colţ, unul lângă celălalt; genunchii li se atingeau. Comandară sole meunière cu garnitură de cartofi cu smântână şi vin alb de Burgundia, la gheaţă, dar unul dintre efectele secundare ale bolii lui Ari era că mesteca şi înghiţea cu greutate alimentele solide, aşa că el renunţă repede la mâncare.

- Mi-ai spus cândva că m-am căsătorit cu Jacqueline din mândrie şi că zeii aveau să mă pedepsească pentru asta, spuse el.

- A fost o cruzime din partea mea să zic aşa ceva, îi răspunse ea zâmbind. Cred că atunci eram supărată pe tine.

Ari arăta groaznic. Din cauza bolii, muşchii feţei parcă i se uscaseră, iar, ca să rămână deschise, pleoapele îi erau lipite stângaci cu bandă adezivă, care se vedea prin ochelarii cu ramă neagră. Părul îi era rar şi neîngrijit, iar mâinile, acoperite cu pete de bătrâneţe.

„Vai, Ari, ce s-a întâmplat cu tine?" se întrebă Maria

- .Cred că ai avut dreptate, continuă el. Toate nenorocirile au început de când m-am căsătorit cu femeia aia. Poate că-i vorba despre mândria mea, poate că e blestemul familiei Kennedy, dar trebuie să găsesc leacul. Mai ţii minte mitologia antică? Exista vreo cale de ispăşire a păcatului mândriei?
Maria încercă să-şi amintească istorisirile pe care le citise în tinereţe.
- Nu, din păcate. Aripile lui Icar s-au topit; Arachne a fost transformată într- un păianjen; Salmoneus a fost lovit de trăsnet. Apoi, Maria râse nervos şi adăugă: dar ştiu că tu nu crezi în chestii de-astea.
- Poate că nu, spuse el zâmbind trist. Dar sunt convins că norocul meu o să se schimbe de îndată ce divorţez.
- Nu începe iar. Am auzit asta de prea multe ori, îi zise Maria oftând teatral şi luând paharul de vin.
- Avocaţii mei sunt aproape gata. Am adunat dovezi ca să demonstrez câţi bani iroseşte. Judecătorul o să rămână mut de uimire după ce o să vadă cât cheltuieşte nevastă-mea în fiecare lună doar pe pantofi! Şi am pus-o să semneze, cu ceva timp în urmă, un act în care se stipulează ce sumă primeşte după ce mor. Iar anul trecut, în iunie, i-am convins pe cei din guvern să adopte o lege care îi vizează pe cetăţenii străini, ceea ce înseamnă că ea o să primească doar ce i-am lăsat în ultimul meu testament.
- Nu mai vorbi despre moarte! N-o să mori atât de curând. Îţi interzic, îi spuse Maria cu hotărârea disperării, privindu-i pielea care îi atârna în pliuri.
- Trebuie să-ţi spun câteva lucruri legate de moartea mea, stărui el. Lasă-mă, te rog.
Ea înghiţi în sec. Nu voia să audă astfel de lucruri, dar era conştientă că starea lui se degrada. Poate că era mai bine să-l asculte.

- Ai două minute la dispoziţie, nu mai mult. El luă o gură de vin,

apoi începu:

- în primul rând, s-ar putea să primeşti veşti de la mama ta după ce mor eu.
- Cum adică? Maria îşi aminti, dintr-odată, că mama ei susţinuse că o ameninţau nişte bărbaţi. Ai făcut ceva ca s-o ţii la distanţă în toţi anii ăştia?
- Nu se sperie ea cu una, cu două, aşa-i? o întrebă el cu jumătate de zâmbet. Nu, de când a încercat să se sinucidă, i-am plătit o sumă lunară, cu condiţia să te lase în pace. Am văzut cât de tare te tulburau scrisorile ei...
- Ari! Maria se simţea şi mişcată şi indignată în acelaşi timp. Ar fi trebuit să vorbeşti cu mine. Mă simt prost că i-ai trimis bani. Era problema mea, nu a ta.
- Nu i-am dat mult. Doar atât cât să nu te mai bată la cap. Maria se întrebă ce ar fi făcut dacă Evangelia lua din nou legătura cu ea. N- avea nici un chef s-o vadă.
- Celălalt lucru pe care voiam să ţi-l spun e că nu ţi-am lăsat nimic prin testament. Ar stârni prea multe complicaţii. Dar, dacă ai vreo problemă după ce eu nu mai sunt - financiară, juridică, sau dacă te supără cineva - să-l suni pe Costa. El o să te ajute, orice ar fi.
- Sunt sigură că n-o să am nevoie de el şi nici nu mă aşteptam să-mi laşi vreo moştenire, dar îţi mulţumesc. Acum putem să încheiem discuţia asta macabră şi să revenim la prânzul nostru?
- încă un lucru: sper să fiu divorţat de Jacqueline înainte să mor. Ea habar n- are. Planifică vacanţe şi-şi invită prietenii în croaziere pe Christina, de parcă am fi un cuplu care trăieşte cât se poate de normal. Când, de fapt, noi de-abia ne vedem o dată pe lună.
Maria goli paharul de vin, iar Ari, abia mişcându-şi un deget, îi făcu semn unui chelner să le mai aducă o sticlă.
- Fie că divorţezi de ea, fie că nu, tot o să te coste scump. Dar cred că ar trebui s-o faci cu demnitate, nu cu răutate şi amărăciune. Toţi ochii o să fie aţintiţi asupra ta, iar cei care vin după noi o să te judece.
- Dar tu nu vrei să divorţez de ea? Ţi-am promis că, într-o bună zi, o să mă căsătoresc cu tine. Aş vrea să mă ţin de cuvânt.

Măriei îi sări inima din piept, dar rămase cu picioarele pe pământ. Auzise de prea multe ori vorbele acelea.
- Nu vreau să divorţezi de dragul meu. Nu-mi doresc deloc să devin a treia doamnă Onassis. Am avut deja parte de tot ce-a fost mai frumos.
Poate că nu era chiar aşa. Aveau o prietenie strânsă, în care amândoi se simţeau în largul lor, dar Măriei îi era greu uneori să nu-şi dorească acea pasiune pe care o cunoscuseră înainte. Apoi îşi amintea suferinţa care urma pasiunii şi se răzgândea. N-ar fi putut să treacă din nou prin acele perioade de aşteptare şi de speranţă.
- Gândeşte-te, îi spuse el. O să te cer aşa cum trebuie, cu actul de divorţ într-o mână şi cu un inel de logodnă în cealaltă, aşa cum ţi-ai dorit.
Sosi noua sticlă de vin, iar Ari îl gustă înainte să-i toarne ei chelnerul în pahar.
- Am şi eu noutăţi, îi spuse ea. Am luat o hotărâre. Concertul din Japonia a fost ultimul. în data de 11 noiembrie, înSapporo. Gata. Finito.
-Nu! se împotrivi el. Nu te cred. Dacă primeşti o ofertă bună, n-o s-o refuzi. Scena ţi-ar lipsi prea mult.
- Nu, îi răspunse ea cu convingere. Am cincizeci de ani şi e timpul să mă retrag. Nu mai am chef să exersez, să am grijă ce mănânc, să respect un program strict. La sfârşitul mesei ăsteia o să savurez nişte brânză Brie şi, în general, o să beau vin oricând am poftă, fără să-mi mai fac griji că o să-mi afecteze coloratura.

- Şi ce o să faci cu atât de mult timp liber? Ea zâmbi.

- Lucruri care mă fac fericită. O să-mi vizitez prietenii, o să călătoresc, o să organizez dineuri la mine acasă... Simţeam cea mai profundă bucurie atunci
când cântam, dar acum nu mai e aşa. A dispărut magia.
Maria era prea îngrijorată că nu mai putea să atingă notele înalte, aşa că acum nu mai avea senzaţia aceea de odinioară, ca şi cum întreaga fiinţă îi era cuprinsă de un fel de înălţare divină; cu atâtea greşeli, nu suporta nici măcar să-şi asculte înregistrările.

- Felicitări pentru pensionare, atunci, îi spuse Ari ridicându-şi paharul şi ciocnind cu ea. Dar sper că pentru mine o să mai cânţi.
- Bineînţeles. Ăsta-i unul dintre avantajele prieteniei noastre îndelungate şi frumoase.

Maria îl mângâie pe coapsă, pe sub masă, simţind că era doar piele şi os. Boala aceea oribilă îl afecta cumplit. Cineva ar fi trebuit să aibă grijă ca el să mănânce aşa cum trebuia. Mai mult ca niciodată, avea nevoie de o soţie bună. Dar se căsătorise cu femeia nepotrivită, aşa că-şi petrecea mai tot timpul singur.New York februarie 1975

După ce primi un telefon de la Artemis, care îi spuse că Ari leşinase şi că era la un spital din Atena, cu pneumonie şi complicaţii cardiace, Jackie luă imediat avionul de la New York, însoţită de un renumit chirurg cardiolog. Cu bani se puteau oricând rezolva astfel de lucruri.
Chirurgul fu de părere că Ari ar fi trebuit să fie operat la inimă la New York, dar un medic francez, pe care îl chemase Christina, ceru ca bolnavul să meargă la Paris, ca să i se scoată nişte pietre la vezica biliară, care îi provocau dureri atroce.
Ari era slăbit, dar hotărât, ca întotdeauna.
- N-am de gând să mor în America, vociferă el, lovind cu pumnul în pătura roşie de caşmir care îi acoperea picioarele. Duceţi-mă la Paris.
Femeile din jurul patului - sora, fiica şi soţia - se uitară, consternate, una la alta, dar nici una nu îndrăzni să-l contrazică. El tot freca pătura între degetul mare şi arătător, de parcă asta îl liniştea. Jackie observă eticheta Hermes.
- De la cine e pătura? o întrebă ea pe Artemis, în şoaptă.
- I-a dat-o Maria de ziua lui, luna trecută.

Jackie simţi o mustrare de conştiinţă. Nu venise la el de ziua lui pentru că

fusese prea ocupată cu copiii. După ce Lee şi Stas se hotărâseră, în sfârşit, să divorţeze, Anthony şi Tina începuseră să petreacă tot mai mult timp î

napartamentul mătuşii lor, Jackie, până când se mutaseră, practic, acolo. Explicaţia oficială era că Lee se ocupa intens de cariera ei de designer de interior, dar, de fapt, Jackie fusese cea care se oferise să se ocupe de ei, ca să-i protejeze de beţiile mamei lor. îi iubea şi-i plăcea să-i îngrijească, dar asta însemna că era solicitată din toate părţile.
Ajunseră la Paris cu un avion privat, iar Ari refuză să meargă direct la spital; insistă să fie dus la apartamentul lui de pe Avenue Foch. Afară aşteptau câţiva ziarişti, aşa că el se văzu nevoit să meargă până la intrare singur, fără sprijin, şi să-i salute cu mâna.
- Hienele! îl auzi Jackie bodogănind.
Odată ajunşi înăuntru, el merse direct în birou şi închise uşa; apoi, câteva secunde mai târziu, Jackie îi auzi vocea şi înţelese că vorbea la telefon cu Maria. Numai cu ea folosea tonul acela.
Jackie merse în bucătărie să discute cu Eleni despre cină, care trebuia să fie uşoară şi hrănitoare.

- Eleni! strigă Ari de pe hol. Adu-mi un whisky! Eleni îi aruncă o

privire lui Jackie.

- Sunteţi sigur că e o idee bună, domnule O?
- Cea mai bună pe care am avut-o azi, îi răspunse el. Dacă nu încetezi cu cicăleala, o să-mi aprind şi un trabuc.
Abia rosti asta, că-l apucă un acces de tuse.
Mai târziu, după ce rămaseră singuri, Jackie încercă să-l întrebe cum se simţea. Ce părere avea despre operaţie? Unde ar fi vrut să stea după aceea, ca să se recupereze? Oare voia ca ea să rămână cu el la Paris?
- Fă cum vrei, îi răspunse el cu răceală.
Jackie intuia că Ari punea ceva la cale, dar că nu voia să-i spună despre ce era vorba. în următoarele zile el stătu în birou, cu pătura roşie pe genunchi,
şi dădu telefoane peste telefoane. Jackie îl auzi vorbind în mai multe limbi şi ştiu că vorbea cu cei de la firmele lui, cu căpitanii de pe nave şi cu avocaţii pe care îi avea în întreaga lume. Bănuia că-şi punea afacerile în ordine, ca să poată să meargă liniştit la spital.

La data stabilită, Jackie şi Christina îl duseră la Spitalul American de la Neuilly pentru operaţia la vezica biliară; aşteptară până când îl pregătiră asistentele. Când să scoată patul pe rotile din salon, Jackie se aplecă şi îl sărută pe buze, iar apoi îi şopti la ureche:
- Te iubesc.
El închise ochii şi strânse din buze.
Operaţia fu considerată un succes, dar, după ce-şi reveni din anestezie, Ari păru extrem de slăbit. Christina încercă să-i dea să mănânce supa de casă făcută de Eleni, dar el n-avea deloc poftă de mâncare şi o respinse după câteva înghiţituri. Ceea ce încă reuşea să facă era să dea telefoane. îi spuse asistentei să-i pună aparatul lângă pat şi le ceru celorlalţi să-l lase singur. Jackie bănui că îi telefona Măriei sau poate lui Costa Gratsos, dar n-avea putere să discute despre afaceri.
La câteva zile după operaţie, doctorii îi spuseră că răspundea bine la tratamentul pentru pneumonie, dar rinichii nu-i funcţionau aşa cum trebuia, iar inima îi era încă foarte slăbită.
Jackie vorbi cu medicul-şef şi îl întrebă dacă bolnavul se afla în vreun pericol imediat. Oare putea să se întoarcă la New York, să vadă ce făceau copiii?
- N-am mari speranţe că o să se vindece, îi spuse doctorul, dar ar mai putea s-o ducă aşa ceva timp, dacă-i tratăm simptomele.
Jackie îi spuse Christinei că ea urmează să ia avionul spre New York şi adăugă:
- Pot să ajung în mai puţin de o zi dacă e nevoie.
Atunci când o îmbrăţişă, Christina îşi lăsă capul pe umărul ei. Biata fată îşi pierduse mama şi fratele în ultimii doi ani. Nu era de mirare că acum, când părea că avea să-şi piardă şi tatăl, era atât de răvăşită de durere.

- O să te descurci? o întrebă Jackie mângâind-o pe spate. Rămân

dacă vrei. Christina se trase înapoi şi-i spuse:

- Mă descurc. Eu şi mătuşa Artemis n-o să-l lăsăm singur.

Oare era o notă de reproş în vocea ei? se întrebă Jackie.

Se simţea vinovată că pleca, s-ar fi simţit vinovată şi dacă ar fi rămas - era prinsă între nevoile soţului şi cele ale copiilor, precum se întâmplase de-a lungul întregii ei căsnicii cu Ari.
în următoarele trei săptămâni, Jackie reveni la Paris de încă două ori. Zbura întotdeauna la clasa întâi şi rezerva şi locul de lângă al ei, ca să nu fie deranjată, dar nu reuşea niciodată să adoarmă în avion, de teamă că cineva avea s-o fotografieze. Profita de timpul acela ca să citească scrisorile pe care le primea şi ziarele. Din cauza lipsei de somn şi a diferenţei de fus orar, se simţea istovită tot timpul.
în data de 7 martie, ea plecă de lângă patul de spital al lui Ari la ora şase şi jumătate, ca să cineze împreună cu Lee. Sora ei era îndrăgostită nebuneşte de un artist foarte frumos, dar falit, iar acum erau la Paris cu ocazia unei expoziţii a lucrărilor lui. Jackie se străduia din greu să nu-şi arate nemulţumirea de soră mai mare, dar era nevoie să clarifice unele lucruri cu Lee. în timp ce străbătea coridorul spitalului, repeta în minte ce urma să-i spună. De după colţ, apăru o femeie înaltă, graţioasă, cu batic negru pe cap, chiar în clipa în care Jackie se pregătea să cotească, aşa că se ciocniră.
- Je suis désolé, spuse femeia.
Jackie se uită la ochii negri, cu liniile în stil Cleopatra desenate la colţuri, şi o recunoscu imediat.

- Bună ziua, doamnă Callas, spuse ea.

- Doamnă Kennedy, îi răspunse Maria, înclinând uşor din cap.

Amândouă rămaseră tăcute preţ de o clipă, apoi Jackie spuse:

- E singur. Christina a plecat să ia cina. Maria dădu din cap în

semn de mulţumire.
- Nu ştiu dacă vă ţine cineva la curent în legătură cu starea lui, spuse Jackie. Aş putea s-o fac eu, ca să ştiţi ce se întâmplă.
- Mă ţine chiar Ari la curent, îi răspunse Maria cu demnitate, apoi rosti, cu vocea frântă: dar poate aveţi amabilitatea să puneţi pe cineva să-mi telefoneze atunci când... dacă...

Nu putu să-şi ducă fraza până la capăt.

- Desigur. îmi daţi numărul dumneavoastră de telefon? Maria i-l

dădu şi-i mulţumi.

Jackie băgă de seamă că Maria îmbătrânise de când o văzuse ultima oară, cu zece ani în urmă, în culisele Operei Metropolitane din New York. înjurul ochilor avea câte un evantai de riduri, dar încă era o femeie frumoasă, cu ţinută şi prezenţă impunătoare. Cât de groaznic trebuie să fie să te simţi o intrusă atunci când bărbatul pe care îl iubeşti e pe moarte! Şi ea se simţea aşa lângă cei din clanul Onassis, care vorbeau în greacă între ei şi care, ori de câte ori dezbăteau decizii medicale, n-o băgau în seamă. Dar ea, cel puţin, nu era nevoită să se furişeze pentru a-l vedea.

Pentru o clipă, se gândi s-o îmbrăţişeze şi făcu un pas

Capitolul 1

înainte, dar i se păru că observă o umbră de respingere pe chipul Mâriei. Aşa că renunţă la idee, puse numărul de telefon în poşetă, îi zâmbi politicos şi ieşi să-şi întâlnească sora.Paris
15 martie, 1975

Vremea era cenuşie şi mohorâtă la Paris, cu nori joşi şi ploaie torenţială, care răpăia pe străzi. Maria stătea la fereastră, privind cum se legănau vârfurile copacilor şi gândindu-se că vremea se potrivea cu starea ei sufletească.

îl vedea pe Ari stingându-se puţin câte puţin în fiecare zi, ca un ceas vechi. Tot încercase să-i stârnească pofta de viaţă, aşa cum încerci să porneşti o maşină cu bateria descărcată, dar nu reuşise.

în timpul unei vizite, încercase să-l provoace:

- Chiar ai de gând să-l laşi pe Niarchos să trăiască mai mult decât tine? îi dai cale liberă să-ţi atace imperiul? Christina n-o să fie în stare să-i ţină piept, dar tu încă poţi.
- Parcă ziceai că am destui bani, îi răspunse el cu glas răguşit.
- Iar tu ziceai că nu-i vorba despre bani, ci despre plăcerea jocului. Renunţi lajoc?

El închise ochii.

De obicei, seara, pe la ora şase, Ari îi cerea unei asistente să-i aducă telefonul - era ora lor. Apoi dădea la o parte cortul de oxigen care fusese instalat în jurul lui şi vorbea cu ea în fraze scurte, sacadate, din cauzarespiraţiei greoaie. Aşa că, în data de 15 martie, atunci când telefonul sună la ora 18:15, Maria se repezi să răspundă.
-Ari?
- Nu, eu sunt, Jacqueline. A murit. îmi pare foarte rău.
Maria se prăbuşi pe scaun şi-şi acoperi gura cu mâna. Se aştepta să primească vestea asta de ceva vreme, dar acum îşi dădea seama că nu era deloc pregătită s-o accepte. După ce se mai linişti puţin, o întrebă:
- Erai cu el?
- Nu, te sun de la New York. Christina era cu el şi mi-a spus că s-a stins în pace. Nu s-a trezit deloc azi. Respiraţia îi era tot mai grea, până când, acum o oră, s-a oprit.
Pe obrajii Măriei curgeau lacrimile.
- S-a terminat, spuse ea. Nimic n-o să mai fie la fel.
Era devastator. Cum să nu mai audă niciodată vocea lui Ari? Să nu-l mai ţină niciodată în braţe?
- Vrei să vii la înmormântare? o întrebă Jackie. O să-l înmormântăm pe Insula Skorpios. Te anunţ când anume.
- Mulţumesc, dar nu. O să-l jelesc departe de ochii lumii. Nu vreau să le dau apă la moară celor din presă. Oricum, noi deja ne-am luat adio.
După ce se încheie convorbirea, Maria se aşează pe scaun şi rămase cu privirea în gol. înjurul ei se lăsase o tăcere grea, nimicitoare. Până şi aerul parcă era diferit, fiindcă Ari nu-l mai respira.
Se întrebă unde îi duseseră trupul. Oare aveau să-l pregătească pentru înmormântare la capela spitalului? Ce bine ar fi fost dacă ar fi putut să se strecoare şi să-l sărute pentru ultima oară... Dar n-avea nici un drept. Nu făcea parte din familia lui, nu era soţia lui.
Brusc, simţi că se sufoca la Paris, atât de aproape de el, şi totuşi atât de departe.
- Bruna! strigă ea. Mergem la PalmBeach. Telefonez la agenţia de voiaj, tu fă bagajele.

în timp ce zbura spre Florida, Maria citi în ziare relatări despre înmormântarea lui Ari, iar apoi, nenumăratele necrologuri. Majoritatea ziariştilor se concentraseră asupra vastei lui averi, estimând-o la sute de milioane, unii pretinzând că era de un miliard. Scriseseră şi despre poveştile lui de dragoste: despre relaţia cu ea, despre căsnicia cu doamna Kennedy, despre copii. Folosiseră un întreg arsenal de superlative - „cel mai mare", „cel mai bogat", „cel mai faimos" - dar nici unul nu reuşise, măcar puţin, să surprindă în cuvinte esenţa lui de bărbat extrem de fermecător.
în câteva ziare apăru şi fotografia doamnei Kennedy, pe când, a doua zi după moartea lui, aceasta sosea la aeroportul Charles de Gaulle. Avea un zâmbet forţat pe faţă, care putea să fie interpretat drept o grimasă de nepăsare. Dar Maria ştia foarte bine cât de uşor era să te surprindă aparatul de fotografiat într-o ipostază defavorabilă, aşa că n-o judecă. Doamna Kennedy dădu un comunicat de presă în care spuse că Aristotel o salvase „într-un moment în care viaţa mea era năpădită de umbre". Mai declară şi că avea să-i fie „veşnic recunoscătoare", dar nu pomeni de iubire. Măcar nu fusese ipocrită.
în scurt timp, relatările se concentrară pe testamentul lui Ari. Cineva informă presa că el avusese de gând să divorţeze de Jackie şi c-o păcălise să semneze un act care o deposeda de dreptul ei de văduvă de a primi un sfert din averea lui, după cum prevedea legea din Grecia. Cei din familia Kennedy angajară avocaţi care s-o ajute să conteste actul, în timp ce familia Onassis, în frunte cu Christina, insista că trebuia să se respecte dorinţele lui Ari. Maria era bucuroasă că putea să se ţină deoparte de acele încăierări. Nişte bijuterii pe care i le dăruise Ari rămăseseră încuiate în seiful de pe Christina, dar ea n-avea de gând să le ceară înapoi. Nici nu voia să dea
vreun interviu despre viaţa ei împreună cu Ari. Acum nu mai era persoană publică. Povestea ei de dragoste nu era treaba nimănui. Maria crezuse că, după şocul iniţial, avea să-i fie mai uşor, dar pe măsură ce lunile treceau îi era tot mai greu. Viaţa ei în ultimii şaisprezece ani se învârtise înjurul lui Ari, iar acum parcă nu mai avea nimic, se simţea pustiită. Plânsese cu hohote incontrolabile

în 26 iunie, atunci când vizitase mormântul lui Omero fără el. Erau zile în care nici nu se mai dădea jos din pat. Parcă n-avea nici un sens să mai facă vreun efort. De asemenea, n-avea nici un rost să aibă grijă să nu se îngraşe, mânca tot ce-i plăcuse dintotdeauna: paste cu o tonă de parmezan, îngheţată, Toblerone, cornete cu frişcă de la o patiserie din apropiere.
Bea o sticlă de şampanie aproape în fiecare seară şi lua pastile ca să se liniştească, apoi pastile de dormit, pentru că nu suporta să se trezească în toiul nopţii - atunci o bântuiau amărăciunile şi dorurile. După ce doctorul refuza să-i mai prescrie pastile, ea îi scrise lui Iakinthi, la Atena, şi o rugă să-i cumpere ea, fiindcă acolo nu era nevoie de reţetă.
Iakinthi îi trimise câteva cutii şi o scrisoare, în care îi spunea că mama lor ar fi vrut foarte mult s-o vadă. Acum locuia la Atena şi, după spusele lui Iakinthi, devenise mult mai bună la suflet.

Capitolul 1

Maria mototoli scrisoarea şi o aruncă în foc.New York vara anului 1975

Jackie fu nespus de uimită şi de rănită aflând cât de departe mersese Ari cu demersurile pentru divorţ. Angajase un avocat încă din 1970, la mai puţin de doi ani de la căsătorie, şi de atunci tot încercase să scape de ea. Cum mai putuse să facă dragoste cu ea, dacă avea astfel de planuri? Şi cum rămânea cu vremurile în care se simţiseră bine împreună?
Dar surprizele nu se opriră aici. Fusese numită director general al unei firme cu sediul în Statele Unite, care se ocupa cu transportul maritim ilegal de petrol către Cuba, prin Haiti, iar avocatul ei o avertiză că ar fi putut să fie arestată şi supusă unei investigaţii de lungă durată.
- Aţi semnat tot ce v-a pus în faţă? o întrebă avocatul, nevenindu-i să creadă.
- Cam da, recunoscu ea. Era soţul meu. Aveam încredere în el.
- O să facem tot posibilul să nu ajungă în presă informaţiile astea, îi spuse avocatul, dar pregătiţi-vă să faceţi faţă acuzaţiilor.
După ce le povesti părinţilor ei, Hughdie îi mărturisi că Onassis îl făcuse de ruşine cumpărând o mare firmă care aparţinea companiei Standard Oii, cu câteva zile înainte să se anunţe fuziunea cu British Petroleum, mişcare ce îi adusese un profit uriaş. Achiziţia era şi pe numele lui Jackie, dar el o transferase apoi către una dintre firmele lui din străinătate.

Eu sunt de vină, zise Hughdie. N-ar fi trebuit să-i spun despre fuziune, dar credeam că era un domn şi că n-avea să profite de situaţie.Erau din alt aluat, se gândi Jackie. Hughdie era un gentleman desăvârşit. Ari era cizelat la suprafaţă, dar, în adâncul fiinţei lui, era un pungaş. Bobby avusese dreptate.
începu să se întrebe dacă îl cunoscuse vreodată cu adevărat pe soţul ei. O tulbura gândul că fuseseră împreună la atâtea petreceri, făcuseră atâtea vacanţe împreună, iar el, în tot acest timp, o ataca în secret. Totuşi, fuseseră şi vremuri în care se distraseră. Iar el o salvase în cea mai grea perioadă a vieţii ei. Trebuia să ţină minte numai asta. Nu, orice s-ar fi întâmplat, nu rămânea săracă.
Prima dată rămăsese văduvă la treizeci şi patru de ani; a doua oară, la patruzeci şi cinci. N-avea să se căsătorească din nou - era hotărâtă. Psihiatrul, la care continua să meargă regulat, îi sugerase că ar fi trebuit să găsească o modalitate prin care să-şi afirme propria identitate.
- Aţi fost fiică, soţie, soră, mamă, dar nu cred că ştiţi cine sunteţi dumneavoastră ca persoană, îi spusese el. Obsesia asta pentru cumpărături e un simptom pe care l-am întâlnit de multe ori la persoane care au stimă de sine scăzută. Atunci când cumperi lucruri de care n-ai nevoie, încerci, de fapt, să-ţi exerciţi controlul asupra mediului în care trăieşti şi să te simţi mai bine în pielea ta. Aş vrea să vă gândiţi la ceea ce aţi putea să faceţi în următoarele zeci de ani, astfel încât să aveţi un sentiment autentic de satisfacţie personală. Ce vă place dumneavoastră să faceţi?
Jackie rămăsese perplexă. Pe când avea douăzeci şi ceva de ani, i-ar fi plăcut să fie ziaristă, dar nu putea să-şi imagineze că ar fi revenit la acea meserie, având în vedere felul în care o tratase presa de-a lungul anilor. Nu putea să se gândească la nici o competenţă care i-ar fi asigurat un loc de muncă - până când o prietenă îi propuse să fie redactor la o editură. Cărţile îi ţinuseră întotdeauna de urât, îi fuseseră ca nişte „prieteni"; era atât de logic, încât se mira că nu se gândise ea însăşi la varianta aceea. în septembrie 1976, cu mari emoţii, începu serviciul ca redactor la Viking Press, unde citea manuscrise şi făcea recomandări ca să fie îmbunătăţite. îi plăcu din prima zi.

Psihiatrul fu de părere că problema pe care o avea Lee cu alcoolul putea să se explice şi printr-o stimă de sine scăzută, care îşi avea rădăcinile în
copilărie, şi-i propuse lui Jackie câteva metode prin care s-o ajute să vadă realitatea.
La început, Lee reacţionă cu furie.
- Chiar crezi că sunt alcoolică? Uită-te la tine! Te crezi atât de grozavă! Uiţi că te-am văzut zăcând în propria-ţi vomă pe gresia din baie.
Era adevărat; se întâmplase în anul de după moartea lui Jack. Jackie încercă să-i explice că de atunci se străduise să bea cu măsură, dar Lee nici nu voia să audă. Era supărată că nu fusese invitată la înmormântarea lui Ari, furioasă fiindcă el n-o trecuse în testament şi frustrată că Jackie îi creştea copiii, deşi îi plăcea că era liberă să facă ce voia, adică să călătorească în voie cu prietenii boemi şi cu iubitul ei artist.
Dar, spre sfârşitul anului, Lee rămase fără bani, aşa că, neavând încotro, fu nevoită să-i ceară surorii ei.
- îţi plătesc bucuroasă datoriile, îi spuse Jackie. Dar te rog să ai mai mare grijă cât bei. Nu cred că te face să te simţi chiar atât de bine.
însă nici de data asta sora ei nu voi s-o asculte. De-abia în anul următor, atunci când ajunse într-o stare deplorabilă, Lee recunoscu că avea probleme cu alcoolul.
- Ştiu că am nevoie de ajutor, spuse ea, dar mi-e frică. Ce mă fac fără băutură?
în toamna aceea, Jackie o însoţi la prima ei şedinţă AA şi o aşteptă afară, în maşină, ca s-o ducă acasă. Tot nu erau foarte apropiate, nu aşa cum fuseseră în copilărie, dar era un început.
Litigiile privind averea lui Ari continuară mult timp; apărură incredibil de multe persoane care cereau, fiecare, o parte din ea. Unii spuneau că Ari le datorase bani, alţii, că erau coproprietari ai uneia sau alteia dintre firmele lui. Cel puţin douăsprezece persoane susţineau că erau copiii lui ilegitimi.
Jackie află de acei oameni în timpul unei întâlniri cu avocatul ei de la New York. în cazul unora, fusese uşor să se demonstreze că declaraţiile erau false: o chelneriţă de la un bar din Monte Carlo susţinuse că se culcase cu Ari în 1964, când el, la acea dată,

fusese, de fapt, la New York împreună cu Maria Callas, fapt în sprijinul căruia existau dovezi de netăgăduit. O altă reclamantă „rătăcise" documentele care ar fi atestat validitatea afirmaţiilor ei.

într-o zi, în vara lui 1976, Jackie primi o scrisoare; numele ei şi adresa erau scrise cu litere mari. Deja era obişnuită să primească scrisori din toată ţara, de la oameni care aveau impresia că o cunoşteau şi care voiau să-i dea sfaturi. îi scriau despre Jack, despre Ari, despre felul în care îşi creştea copiii şi întotdeauna despre părul ei - unii nu-l suportau, alţii o întrebau cum şi-l aranja. în ultima vreme, de când ea nu se mai afla atât de mult în centrul atenţiei, scrisorile se mai răriseră, dar Jackie tot mai primea, din când în când, câteva. O desfăcu pe aceea şi văzu că era scrisă în italiană. începu să citească în lift:

Stimată doamnă Kennedy Onassis,

Mă numesc Omero şi sunt fiul Măriei Callas şi al răposatului

Capitolul 1

dumneavoastră soţ, domnul Aristotel Onassis...Paris primăvara anului 1976

Maria rămase foarte surprinsă atunci când doamna Kennedy o sună şi-i spuse că trebuia să discute ceva cu ea între patru ochi.

- Sunt la Paris săptămâna viitoare, am nişte lucruri de rezolvat, îi spuse Jackie.

în ultima vreme, Maria ieşea foarte rar. Nu voia să fie fotografiată, se îngrăşase. în afară de asta, sănătatea îi era cam şubredă. Uneori avea ameţeli şi n-ar fi vrut să leşine într-un loc public.

- N-ai vrea să vii la mine acasă? o întrebă ea pe Jackie, deşi avea unele reţineri. O socotise pe doamna Kennedy „duşmanca" ei foarte mult timp, aşa că nu-i prea surâdea ideea de a o primi în propriu-i cămin - dar, în acelaşi timp, era curioasă să afle despre ce voia să-i vorbească.

Jackie fu de acord şi stabiliră ora.

Maria nu se putea hotărî cu ce să se îmbrace; voia să arate foarte bine la întâlnirea cu rivala ei. în cele din urmă, alese un caftan verde cu auriu, cu broderii, ca accesorii îşi puse nişte bijuterii de aur şi-şi strânse părul în creştetul capului, apoi se machie cu mare atenţie. Trebuia să-şi adune puterile şi să fie încă o dată grandioasa La Callas.

- Jackie sosi, iar Bruna o conduse în salon. Maria se ridică în picioare şi-i strânse mâna.Ce cameră frumoasă, spuse Jackie, aruncând o privire înjur. îmi place foarte mult cum ai aranjat-o. Foarte viu şi teatral.
îi tremura puţin vocea. Ciudat. Bruna o întrebă ce dorea, iar ea ceru un pahar cu votcă şi tonic, aşa că Maria ceru un pahar de şampanie.
- Felicitări pentru postul de la editură, îi spuse Maria după ce se aşezară. îţi place?
îşi privi cercetător rivala şi observă că avea părul vopsit, iar la rădăcină, fire albe.
- Foarte mult, îi răspunse Jackie zâmbind. E prima dată când îmi câştig existenţa şi mă simt foarte bine.
- în cazul meu, e invers: am fost nevoită să-mi câştig existenţa încă de mică, iar acum mă bucur de mult timp liber.
- Sper că o să mai cânţi, spuse Jackie, dar Maria deja clătină din cap înainte ca ea să-şi termine spusele.

- Au apus acele vremuri. Nu-mi mai place cum sună vocea mea.

Părerea de rău a lui Jackie păru sinceră.

- E o mare pierdere pentru întreaga lume. Bănuiesc că şi pentru tine e la fel, o mare pierdere, nu?
- Uneori - dar am avut o carieră mai lungă decât majoritatea sopranelor şi mă bucur foarte mult pentru asta. Când nu se mai poate, nu se mai poate.
Jackie aduse vorba despre un concert la care fusese recent, la Opera Metropolitană. Apoi vorbiră despre ultimele producţii de teatru de pe Broadway.

- Ce mai face sora ta? o întrebă Maria. Am citit despre debutul ei

în teatru. Jackie strânse din buze, iar în ochi îi apăru o sclipire

răutăcioasă.

- Acum se concentrează pe decoraţiuni interioare. Sper să aibă mai mult succes. Lee e ca un fluture, zboară dintr-o aventură într-alta.

Bruna le anunţă că prânzul era pregătit în sufragerie: sufleu de brânză cu salată verde şi pâine proaspătă. După ce terminară de mâncat, Jackie abordă subiectul pentru care venise.
- Cu siguranţă că ai auzit că au apărut foarte multe persoane care au pretins că aveau dreptul să primească ceva din averea lui Onassis, începu ea. Printre ele, câteva zeci au susţinut că ar fi copiii lui ilegitimi.
O privi pe Maria ţintă în ochi.
- Avocaţii mei n-au găsit nici o dovadă care să îndreptăţească pretenţiile astea, însă am primit o scrisoare în care e pomenit numele dumitale. Te rog să mă ierţi dacă pare ciudat, dar sunt nevoită să întreb: ai avut un copil cu Ari?
Luată prin surprindere, Maria scăpă furculiţa pe jos.
- De ce întrebi?
- Am primit o scrisoare de la un băiat italian care susţine că e fiul dumitale şi al lui Ari. Am adus-o cu mine.

Jackie scoase din poşetă plicul şi i-l întinse Măriei.

- Mă tem că e destul de dureros pentru tine.

Citind primele cuvinte, Maria simţi că i se tăie răsuflarea.
- Am avut un fiu pe nume Omero, dar a murit la naştere. Nu se poate să fie adevărate cele scrise aici... Şi totuşi, de unde să fi ştiut băiatul ăsta numele?
Jackie aşteptă în linişte până când Maria termină de citit. Autorul susţinea că domnul Onassis nu-şi dorise încă un copil şi că mituise pe cineva să schimbe copilul Măriei cu unul care murise în spital în acea dimineaţă. Al ei ajunsese la un cuplu care nu putea să aibă copii şi căruia domnul Onassis îi trimitea în fiecare lună o anumită sumă de bani. Acea sursă de venit s-a încheiat odată cu moartea lui, iar acum părinţii adoptivi se simţeau îndreptăţiţi să primească o parte din averea lui.
- Dar e absurd, spuse Maria, făcând un efort să înţeleagă. Ari a fost foarte afectat de moartea fiului nostru. Am vizitat mormântul lui Omero în fiecare an, de ziua lui.
- E o înşelăciune răutăcioasă. îmi pare rău că a trebuit să-ţi vorbesc despre ea.

Atunci, Maria văzu semnătura de la sfârşitul scrisorii: Gallo.
- Cunosc numele ăsta! strigă ea. Bineînţeles! E portarul de la spital. Ari mi-a povestit despre el.
În scrisoare erau trecute şi o adresă din Milano şi un număr de telefon.
Cu ochii scânteind de mânie, Maria se îndreptă spre telefon, care era în celălalt capăt al încăperii. Jackie făcu un gest să se ridice, dar Maria o opri, iar apoi formă numărul.

- Dumneavoastră sunteţi domnul Gallo? întrebă ea în italiană.

Tatăl sau fiul?

- Tatăl, îi răspunse bărbatul. Doriţi să vorbiţi cu fiul meu?

- Nu, e bine şi cu dumneavoastră. Maria Callas la telefon.

- Mă simt onorat să vă aud, signora Callas, îi spuse bărbatul,

emoţionat. Era limpede că nu se aşteptase să-l sune.
- Am citit scrisoarea pe care fiul dumneavoastră i-a trimis-o doamnei Kennedy. Susţine că e fiul meu. E adevărat?
- Da, e adevărat. îmi pare rău, signora.
Apoi începu să-i dea tot felul de explicaţii întortocheate, dar Maria îl opri.
- Există o singură modalitate prin care putem să lămurim definitiv situaţia. Spuneţi-mi ce grupă sanguină are fiul dumneavoastră.
Urmă o tăcere. Domnul Gallo vorbea în şoaptă cu cineva. Nu se aşteptase la aşa ceva.
- îmi pare rău, reveni el. Nu ştim.
- Nu ştiţi? repetă Maria, care acum vorbea cu o octavă mai sus. Vă sugerez să aflaţi. O să vă sun din nou de azi într-o săptămână, la aceeaşi oră, şi, dacă-mi spuneţi grupa corectă, putem să stăm de vorbă. Dacă nu, o să fac plângere la poliţie împotriva dumneavoastră.

Puse receptorul la loc şi reveni lângă Jackie, care o privea cu ochi

mari.

- Omul acela l-a şantajat pe Ari cu ani în urmă, îi explică ea.

- întotdeauna mi-a fost puţin teamă de tine, spuse Jackie. Acum

ştiu de ce.
Cele două femei se întoarseră în salon, iar Bruna le aduse, pe o tavă, cafea şi prăjituri.
- îmi pare rău că ai pierdut copilul, îi spuse Jackie. Şi eu am trecut prin experienţa asta de trei ori, dar, din fericire, acum am doi copii.
- Omero s-a născut în 1960, în acelaşi an cu fiul tău. Atunci când văd în ziare fotografii cu John, îmi închipui cum ar fi arătat fiul meu. Ar fi avut şaisprezece ani acum, aproape şaptesprezece.
- Cred că ţi-e foarte greu.
- Amândouă am avut parte de suferinţă, îi răspunse Maria. Şi-apoi, trebuie să recunoaştem, nu era uşor să trăieşti cu Ari, adăugă ea, chicotind. N-a vrut niciodată ca noi două să ne întâlnim, cred că nu i-ar plăcea deloc dacă ne-ar vedea acum
- îmi pare rău că ţi l-am luat. Cu tine ar fi trebuit să se căsătorească, nu cu mine.
Măriei i se făcu pielea de găină. N-ar fi crezut niciodată că doamna Kennedy avea să recunoască asta.
- Ai fost un premiu mai mare, îi spuse ea lui Jackie, iar Ari trebuia să aibă tot ce era mai bun. Nu te-am învinovăţit pe dumneata, adăugă ea, deşi nu era tocmai adevărat, ci pe el. Uneori era..., se întrerupse, căutând cuvântul potrivit. De-a dreptul neghiob.

Râseră amândouă de termenul ales, care nu i se potrivea

deloc şi, în acelaşi timp, îl descria perfect.Lefkada, Grecia

iunie 1977
Oraşul Lefkada se schimbase de când îl vizitase Maria ultima oară, cu zece ani în urmă; devenise o adevărată atracţie turistică. Ea cinase de multe ori, împreună cu Ari, la restaurantul lor preferat din piaţa mare, iar la un moment dat, chiar le oferise localnicilor un concert. Acum, portul era împânzit de turişti care

stăteau la mesele aliniate lângă plajă, iar chelnerii erau nevoiţi să treacă strada în fugă, ca să le ducă farfuriile cu mâncarea gătită în bucătăriile restaurantului.
Maria îi ceru şoferului să continue drumul de-a lungul coastei, până la orăşelul de pescari Nydri. Se tot uita la ceas, nerăbdătoare. Mai era o jumătate de oră. Luna era aproape plină, deci avea să fie lumină destulă.
îl sunase pe Costa şi-i spusese că avea nevoie de ajutorul lui, iar el îi răspunsese:
- Spune-mi ce anume, şi se rezolvă.
Drăguţ din partea lui. Ea se înţelesese întotdeauna bine cu Costa.

Stătea pe debarcaderul de la Nydri şi privea în zare conturul cufundat în umbre al Insulei Skorpios. Avea să fie ciudat să păşească din nou pe insulă: ciudat, dar plăcut în acelaşi timp. Spera ca, prin asta, să se simtă încă o dată aproape de Ari. Se îmbrăcase elegant, într-o rochie neagră, părul şi-l acoperise cu o eşarfa neagră, iar înjurul gâtului îşi pusese colierul cu smaralde pe care îl purtase atunci când se cunoscuseră ea şi Ari

.Auzi barca cu motor apropiindu-se în viteză, apoi îl văzu pe Costa oprind-o la câţiva metri de ea şi venind lin către debarcader. El îi întinse mâna s-o ajute să urce. După cât timp petrecuse cu Ari pe apă, ea era obişnuită cu urcatul şi cu coborâtul din bărci. Se opri la proră, cu privirea îndreptată spre Insula Skorpios.

- Ce-a zis domnul Gallo? o întrebă Costa după ce porniră în larg.

Maria răspunse, imitându-l pe Gallo:

- B negativ. Nu, cred că s-ar putea să fie A pozitiv. Nu erau siguri, dar exista şi posibilitatea să fie 0 pozitiv. A încercat toate combinaţiile posibile, spuse ea râzând, apoi adăugă: adevărul e că habar n-am ce grupă sanguină avea Omero. Amblufat, iar el a muşcat momeala.

- Ţi-a părut rău? o întrebă Costa. Ea clătină din cap.

- Nici vorbă, Doamne fereşte! Dacă ar fi fost adevărat, ar fi însemnat că Ari m-a minţit în legătură cu fiul nostru. Ar fi fost cumplit. O fi fost Ari un netrebnic, dar ştiu că n-ar fi făcut ceva atât de josnic.
- Nu trebuia să-i dea bani lui Gallo atâţia ani. încerca să te protejeze, dar omul s-a învăţat cu şantajul.
- Pun pariu că tu l-ai sfătuit să n-o facă. întotdeauna ai fost mai raţional, mai prudent decât el.

- Aşa crezi? Nu e foarte prudent ce fac în seara asta...

- îţi sunt profund recunoscătoare, îi spuse, repede, Maria. Dar ştii

asta. Traseră pe ţărmul Insulei Skorpios; îi aştepta un tânăr grec

cu părul lung.

- El e nepotul meu, Konstantinos, îi spuse Costa. Fiul surorii mele. O să ne ajute.
- Bună seara, doamnă, o salută el pe Maria. E linişte aici. Christina e la Atena, aşa că nu-i nevoie să vă grăbiţi. Am venit cu maşina de teren, ca să putem să urcăm dealul mai uşor.

Costa îi dădu cutia de la pupă, apoi legă barca la ţărm Maria trase adânc în piept miresmele de eucalipt, amestecate cu cea de sare, a brizei mării. în afară de susurul apei, pe Skorpios domnea liniştea.
Se urcară în maşina de teren şi merseră până la capela zugrăvită în alb; florile de hârtie şi iasomia dădeau un plus de frumuseţe şi de culoare locului, iar de o parte şi de alta a cărărilor creştea levănţica de mare.
Lângă mormintele lui Ari şi Alexander ardeau felinare, iar în aer plutea miros de tămâie. Maria privi îndeaproape un mic altar de lângă morminte. Cineva aşezase acolo sticle de whisky, coniac şi ouzo, precum şi două pahare. Pe o farfurie erau măslinele preferate ale lui Ari, aduse tocmai de la Smirna, un borcan cu caviar şi o fotografie veche, în care el se juca împreună cu Alexander şi Christina pe iaht, pe vremea când fiul şi fiica lui erau copii.
Konstantinos, cu o bară de fier în mână, o întrebă:
- Sunteţi pregătită, doamnă?
Ea se trase la o parte, ca să-i lase pe bărbaţi să deschidă mormântul de marmură al lui Ari. înăuntru era un coşciug vopsit în alb, cu mânere din argint. Jerbele de flori cu care fusese acoperit se degradaseră de mult timp, iar acum erau doar nişte dungi maronii.

- Salutare, Ari, spuse ea în şoaptă. Eu sunt. Te aşteptai să vin, nu-

i aşa? Se opri, neştiind dacă rostise acele cuvinte în gând sau cu

voce tare.

- Vrei să spunem o rugăciune? o întrebă Costa.
- Nu. Data viitoare o să chem un preot. Sunt sigură că zeii o să ne ierte vor pentru ce facem acum.

- Costa se apropie, aducând cutia.E loc? îl întrebă ea.
- Da, berechet, îi răspunse el.

Pentru prima dată, Maria îşi îngădui să arunce o privire spre cutie şi-şi aminti, foarte intens, cum îl ţinuse în braţe pe Omero, cu ani în urmă. Smocurile lui de păr brunet, picioruşele ca de broscuţă, obrăjorii grăsuţi, degetele minuscule. Tot ce ar fi putut să fie. Toate speranţele şi visurile pe care şi le făurise în jurul lui. Viaţa ei ar fi fost altfel dacă el ar fi trăit.

- Pune-l înăuntru, zise ea, iar Costa aşează încet cutia lângă sicriul lui Ari. Aşa.

Ea simţi cum un val de fericire punea stăpânire pe întreaga ei fiinţă, ca atunci când iese soarele de după nori mari şi grei.

- în sfârşit, fiul meu e un Onassis, aşa cum se şi cuvine.
- Sunt sigur că Ari s-ar bucura că am făcut asta, spuse Costa, luând-o de după gât.

Nu contează dacă s-ar bucura sau nu, îi răspunse Maria zâmbind. Pentru prima dată, eu sunt cea care are ultimul cuvânt.Barbara Douka, cea căreia îi este dedicată această carte, e o prietenă pe care am cunoscut-o pe o reţea de socializare; trăieşte la Atena şi încă nu ne-am întâlnit faţă în faţă (sper ca asta să se întâmple cât mai curând). în septembrie ^ * ^ V_5 ea mi-a sugerat, printr-un mesaj, să scriu despre Maria Callas, Jackie Kennedy şi Onassis, iar eu am fost instantaneu încântată de idee. Povestea lor conţine toate elementele pe care le apreciez într-un roman, aşa că am ştiut imediat că voiam să scriu despre ea. Redactorul meu din Statele Unite, Lucia Macro, cu intuiţia ei unică, n-a stat pe gânduri, ci a acceptat propunerea, la fel şi Helen Huthwaite, din Marea Britanie. Tot ce trebuia să fac era să încep să aştern cuvintele pe hârtie... S-a dovedit însă că Jackie şi Maria mi-a luat mai mult timp decât toate celelalte romane pe care le-am scris până acum. Am scris multe, multe versiuni, încercând să găsesc un echilibru între poveştile celor două femei şi să decid ce părţi să includ şi la care dintre ele să renunţ. Karen Sullivan, Lor Bingham, agentul meu, Vivien Green, şi scriitoarea Tracy Rees, împreună cu mama ei, Jane, au fost primele mele cititoare şi le sunt recunoscătoare pentru răspunsurile sincere. Barbara Douka m-a ajutat oferindu-mi informaţii despre tot ceea ce ţine de

Mulţumiri

cultura Greciei. Cântăreaţa de operă Heather Keens mi-a explicat amănunte legate de tehnicile de interpretare, în timp ce Lor Bingham a fost expertul meu în materie de sarcini. Ca întotdeauna, dacă în text s-au strecurat greşeli, ele sunt acolo exclusiv din vina mea.
Karel Bata m-a însoţit într-un tur făcut cu o barcă cu motor în jurul Insulei Skorpios. Atunci am făcut fotografii şi mi-am imaginat personajele înotând în golfuri sau stând la plajă. Insula e una privată, supravegheată atent de agenţi de pază - care ne-au cerut, de mai multe ori, să ne îndepărtăm-, dar am reuşit să înot până la ţărm şi să simt nisipul între degete, aşa cum l-au simţit Jackie şi Maria. Mulţumesc pentru ajutor, Karel, alias James Bond.
Profunda mea recunoştinţă celor care au contribuit la finalizarea acestei cărţi, inclusiv editorului meu, Jane Hardick, care a corectat unele chestiuni legate de politicile Statelor Unite şi anumiţi termeni tehnici. Aş dori să mulţumesc întregii echipe de la Morrow pentru interes, entuziasm şi profesionalism: Lucia Macro, Asante Simons, Jennifer Hart, Amelia Wood, Danielle Bartlett, Jean Mărie Kelly şi Jessica Rozler formează echipa pe care şi-ar dori-o orice scriitor! De asemenea, sunt extrem de îndatorată bloggerilor şi celor de pe Instagram care m-au încurajat şi mi-au promovat ultimele romane în Marea Britanie, Australia, Noua Zeelandă şi Europa. E o adevărată fericire pentru mine atunci când cineva adaugă, pe un fundal drăguţ, fotografii cu cartea mea, însoţite de recenzii atente, sau mă invită să scriu pe site-ul care îi aparţine - aş vrea să am destul spaţiu aici ca să-i pot mulţumi fiecăruia în parte.
Cele mai alese mulţumiri prietenilor mei scriitori care s-au asigurat că rămân (relativ) sănătoasă la cap în această profesie nebună, lui Hope Bingham, pentru că m-a făcut să râd, surorii mele, Fiona, pentru că a împărtăşit cu mine bucuria pe care o răspândesc înjur copiii ei, şi tuturor prietenilor care îmi cumpără cărţile şi care poate că le şi citesc. Vă iubesc pe toţi!